နိုင်ဟံသာ

စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး

(ဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်)

စစ်မှန်သောပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး

နှင့်

သက်ဆိုင်သော

ဆောင်းပါးများ

နိုင်ဟံသာ

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာသုတေသနအသင်း

BCES

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ထုတ်ဝေသည့်အကြိမ်	ပထမအကြိမ်
ထုတ်ဝေသည့်ကာလ	ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၄
မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း	မျိုးမြင့်
အတွင်းစာသားနှင့် အပြင်အဆင်	စိုင်းမော(န်) BCES
ထုတ်ဝေသူ	ဒေါ်ခင်မာချို (မြဲ - ၀၃၇၃၈) ပန်းဝေဝေ စာပေ အမှတ် (၃၆၀)၊ ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး
မျက်နှာဖုံးနှင့် အတွင်းပုံနှိပ်	ဦးခွာကမ်း (မြဲ - ၁၀၃၆၅) အေဘောနေဇာ ပုံနှိပ်တိုက် အမှတ် - ၁၅၅၆၊ စိန္တကျော်သူဦးသြလမ်း (၄၂) ရပ်ကွက်၊ ဒဂုံမြို့သစ် (မြောက်) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး
အုပ်ရေ	၁၀၀၀
တန်ဖိုး	၂၀၀၀
ဖြန့်ချိရေး	BCES www.burmaethnicstudies.net www.burmese.burmaethnicstudies.net

နိုင်ဟံသာ
"စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး"
ရန်ကုန်၊ ပန်းဝေဝေ စာပေ၊ ၂၀၁၄
- ၂၂၀ စာ၊ ၁၃ စင်တီ x ၂၀ စင်တီ
- "စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး"

မာတိကာ

ထုတ်ဝေသူ၏ အမှာစာ i

စာရေးသူ၏ အမှာစာ v

စာရေးသူ၏ အမှာစကား ဆောင်းပါး အတွဲ (၂) viii

ခွန်းမတ်ရ်ကိုဘန်၏ အမှာစာ xii

စာရေးသူ၏ ဖြတ်သန်းခဲ့မှုနှင့် ဆန္ဒသဘောထား အတွဲ (၁) xv

၁။ ပြည်ထောင်စုအတွင်း တိုင်းရင်းသားများ၏ အဆင့်နေရာ ၁

၂။ အချင်းချင်းနားလည်မှုဖြင့် ပြဿနာကို ဖြေရှင်းကြပါစို့ ၂၆

၃။ ပြဿနာပေါင်းစုံ၏ ထွက်ပေါက် ၃၄

၄။ ပြဿနာများ၏ ရေသောက်မြစ် ၄၀

၅။ ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းရေးပြဿနာ ၄၅

၆။ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်မည်ဆိုပါလျှင် ၅၀

၇။ သောင်းထိုက်၏ ပထဝီနိုင်ငံရေးစာအုပ်အပေါ် သုံးသပ်ခြင်း ၅၅

၈။ လူမျိုးတို့၏ အသက် ၆၂

၉။ မျက်မှောက်ကာလ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအလားအလာ ၆၆

၁၀။ ကျားကိုသနားရင် သမင်ကိုလည်း စာနာတတ်ပါစေ ၇၃

၁၁။ အမျိုးသားစာပေသင်ကြားခြင်းနှင့် ဆက်စပ်မှု ၈၂

၁၂။ ကမ္ဘာ့ရွာနှင့်အညီ ဘာတွေပြင်ဖို့လိုနေပြီလဲ ၈၉

၁၃။ နိုင်ငံရေးလမ်းဆုံ ၉၇

၁၄။ ရေကြည်ရာမြက်နုရာ ရှာဖွေခြင်း ၁၀၄

၁၅။ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ၁၁၁

၁၆။ နိုင်ငံတခုအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးဟာ အခြေခံလိုအပ်ချက် ၁၁၆

၁၇။ လူသတ်စွမ်းအင်ပြိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်မှု ၁၂၂

၁၈။ ပေါင်းစပ်ချစ်ကြည် ခေတ်မီပညာရေးစနစ် ၁၂၈

၁၉။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ဖို့ ဘာကြောင့်လိုအပ်သလဲ.... ၁၃၄

၂၀။ လက်နက်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးပြဿနာ ၁၄၃

၂၁။ မတူခြားနားလွန်းတဲ့ တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေး ၁၅၀

၂၂။ စစ်အစိုးရရဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးခေါ် ချေမှုန်းရေးမဟာဗျူဟာ ၁၅၇

၂၃။ ဖက်ဒရယ်မူသည်သာ မြန်မာ့ပြဿနာ၏ ထွက်ပေါက် ၁၇၅

၂၄။ ဒုတိယပင်လုံညီလာခံနှင့် အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးအပေါ်
မျှော်လင့်ချက် ၁၈၈

၂၅။ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးသွားမှာလား ၁၉၉

၂၆။ ဒီမိုကရေစီနဲ့ အမျိုးသားကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်တို့ဟာ
ဒင်္ဂါးပြားရဲ့ ပန်းနဲ့ခေါင်း ၂၀၆

၂၇။ နိုင်ငံခြားအရင်းအနှီးနှင့် ရှမ်း/ကချင် ပြည်နယ်အတွင်း
လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ ၂၁၆

ထုတ်ဝေသူ၏ အမှာ

လက်ရှိ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားနေသော အနှစ် (၆၀) ကျော် ပြည်တွင်းစစ်ကို ချုပ်ငြိမ်း၍ အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေ့ရေး လုပ်ငန်းများကို စတင် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အထောက်အကူပြုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် **"တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ သုတေသနအသင်း"** ကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေ့ရေး လုပ်ငန်းများကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် ပထမလိုအပ်ချက်မှာ အနှစ် (၆၀) ကျော် ပြည်တွင်းစစ် စတင်ဖြစ်ပွားစေခဲ့သော နိုင်ငံရေးပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရေးပင် ဖြစ်သည်။ ထိုပြဿနာ၏ အရင်းအမြစ်သည် ဒီမိုကရေစီဆိတ်သုဉ်းခြင်းနှင့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို မထူထောင်နိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်ကြီးများက ပင်လုံညီလာခံတွင် မျှော်မှန်းခဲ့သည့် စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီစနစ် ပြန်လည်ထွန်းကားရေးကို တနည်းတလမ်းဖြင့် အထောက်အကူ ပြုနိုင်ရေးအတွက် **"တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာသုတေသနအသင်း"** က အောက်ပါ လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။

(၁) ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေ့ရေးအတွက် အထောက်အကူပြု လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရန်။

(၂) ဒီမိုကရေစီ၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ် ထွန်းကားရေးနှင့် လက်ခံကျင့်သုံးရေးအတွက် အထောက်အကူပြုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရန်။

(၃) နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် အနှစ်သာရများကို ပြည်သူလူထုတရပ်လုံး နားလည်သဘောပေါက်ပြီး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့်

ဒီမိုကရေစီ ကျင့်စဉ်တရားများ ထွန်းကားရေးအတွက် အထောက်အကူပြု လုပ်ငန်း များကို ဆောင်ရွက်ရန်။

(၄) နှစ်ပေါင်း (၆၀) ကျော် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပြည်တွင်းစစ်ချုပ်ငြိမ်းနိုင်ရေးအတွက် အဓိက လိုအပ်ချက်မှာ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝ ရရှိနိုင်ရေးအတွက် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို တည်ဆောက်ရန် ဖြစ်ပြီး၊ ထို ကိစ္စအား အထောက်အကူပြုမည့် လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရန် ... ဟူသော အချက်များဖြစ်ပါသည်။

ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ပြီး အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေ့ရေးများကို စတင်နိုင်ရေးအတွက် နှစ်ပေါင်း (၆၀) ကျော် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှင့် အစိုးရအကြား၊ အချင်းချင်းအကြား အပြန်အလှန်အသိအမှတ်ပြုမှု (Recognition) လိုအပ်ပါသည်။ လွတ်လပ်ရေးရသည့်အချိန်မှစ၍ ယနေ့ထိတိုင်အောင် အဆက်ဆက်သော အစိုးရတို့၏ တဖက်သတ် ဝါဒမှိုင်းတိုက်မှုကြောင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတို့၏ လိုလားချက်များကို ပြည်သူလူထု သိရှိနားလည်ခွင့် မရရှိခဲ့ပါ။ တချို့သော ဗမာ (ဝါ) မြန်မာတိုင်းရင်းသားများ အနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများက မည်သည့်အကြောင်းတရားကြောင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို ဆင်နွှဲနေရသနည်း ... ဟူသော ပြဿနာအရင်းအမြစ်ကို မဆိုထားဘိ၊ တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားနေကြသည် ... ဟူသော အချက်ကိုပင် မသိကြပါ၊ သတင်းများကို ပိတ်ဆို့အမှောင်ချထားခြင်း ခံနေခဲ့ရသည်။

ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းစစ် ရပ်စဲပြီး အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေ့ရေး လုပ်ငန်းများ စတင်နိုင်ရေးအတွက် အချင်းချင်းအသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ အသိအမှတ်ပြုရာတွင် ပြည်ထောင်စုထဲတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံ ပူးပေါင်းနေထိုင်ပြီး၊ ထို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီကတည်းက လွတ်လပ်၍ သီးခြားစီ နေထိုင်ခဲ့ကြသော သီးခြားလူမျိုးများ ဖြစ်ကြသည် ... ဟူသော အချက်ဖြင့်ပင် စတင်ရပေမည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် သီးခြားသမိုင်းကိုယ်စီ ရှိကြပြီး၊ သီးခြားဘာသာစကားများကို ပြောဆိုကြသည့်အပြင် သီးခြားယဉ်ကျေးမှုကို လက်ခံကျင့်သုံးနေကြသူများ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း အချင်း

ချင်းအသိအမှတ်ပြုကြရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ နိုင်ငံရေးနစ်နာချက်များကို လက်ခံအသိအမှတ်ပြုပြီး ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးလိုလားချက်သည် ဤ တိုင်းပြည်တွင် နေထိုင်ကြကုန်သော ပြည်သူလူထုတရပ်လုံးတို့၏ လိုလားချက်ဖြစ်သည် ... ဟူသော အချက်ကိုပါ အသိအမှတ်ပြုနိုင်ကြဖို့ လိုအပ်ပေမည်။

ထိုသို့ အချင်းချင်းအသိအမှတ်ပြုရေးတွင် ပထမဆင့်အနေဖြင့် အချင်းချင်း အကြောင်းကို အပြန်အလှန်နားလည်းသဘောပေါက်ရန် လိုအပ်သည်။ ထိုသို့ နားလည်သဘော ပေါက်နိုင်ရေးအတွက် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ သမိုင်းဖြစ်စဉ်နှင့် နိုင်ငံရေးလိုလားချက်များကို ရေးသားတင်ပြရန် လိုအပ်သည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ သမိုင်းကြောင်းများကိုသာမက ထို တော်လှန်ရေးကို ဦးဆောင်ခဲ့သော ခေါင်းဆောင်ကြီးတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို ရေးသားတင်ပြနိုင်ရန်အတွက် **"တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာသုတေသနအသင်း"** က ကြိုးပမ်းနေပါသည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာသုတေသနအသင်းသည် အသင်း၏ရည်ရွယ်ချက်များ အတိုင်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် လတ်တလောဆောင်ရွက်နေမှုများကို အသိပေး တင်ပြလိုပါသည်။

(၁) ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်ရေးရာဆိုင်ရာ အသိအမြင်အတွေ့အကြုံ ဆွေးနွေးဖလှယ်ပွဲ (Workshop) များနှင့် သင်တန်းများ ပြုလုပ်ခြင်း။

(၂) လက်ရှိ နိုင်ငံရေးအခြေအနေ၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်သည့် သုံးသပ်အကဲဖြတ်ချက်စာတမ်းများကို နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်းပရိသတ်များအတွက် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသား၍ အင်တာနက်ဝက်ဘ်ဆိုဒ် (Website) သို့တင်ခြင်း။

(၃) တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ လှုပ်ရှားမှုသမိုင်းများနှင့် ထို လှုပ်ရှားမှုများကို ဦးဆောင်ခဲ့ကြသော ခေါင်းဆောင်ကြီးများ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို ရေးသားထုတ်ဝေခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ယခု ထုတ်ဝေလိုက်သော "စစ်မှန်သောပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး" စာအုပ်သည် စာရေးသူ နိုင်ဟံသာက ယခင်ထုတ်ဝေခဲ့သော စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဆောင်းပါးပေါင်းချုပ် အတွဲ (၁) နှင့် (၂) တို့ကို စုစည်း၍ ပြန်လည်ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူ၏ အဆိုအရ ဤ ဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်ကို ထုတ်ဝေရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ-

(၁) ဗမာ မဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ နစ်နာချက်များ၊ ခံစားချက်များ နှင့် လိုလားချက်များကို အများသိအောင် တင်ပြလိုခြင်း၊

(၂) မှန်ကန်ပြီး ခိုင်မြဲသည့် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက် လိုခြင်း၊

(၃) ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် ဆင်းရဲနိမ့်ကျနေသော နိုင်ငံတော်ကို ငြိမ်းချမ်းပြီး တိုး တက်ဖွံ့ဖြိုးသော ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်တခု ဖြစ်လာစေရန် ပြုပြင်ပြောင်း လဲရေးကို တည်ဆောက်လိုခြင်း ... တို့ ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့ပါသည်။

ယနေ့ကာလသည် အနှစ် (၆၀) ကျော် ပြည်တွင်းစစ်ကြီးကို ငြိမ်းချမ်းစေ၍ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံ လိုလားသော "ဒီမိုကရေစီရေး၊ တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်"တို့ကို အာမခံချက်ပေးနိုင်သည့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရန် ကြိုးပမ်းသောကာလ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ကြိုးပမ်းမှုတွင် နိုင်ဟံသာ၏ စာအုပ်က အများပြည်သူ အတွက် အထောက်အကူ ပြုနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ သုတေသနအသင်း
၂၀၁၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ (၄) ရက်

စာရေးသူ၏ အမှာစာ

ကျနော်သည် မွန်အမျိုးသားအပါအဝင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအားလုံး အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အခွင့်အရေးများရရှိရန်အတွက် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတွင် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သူတဦး ဖြစ်သည်။ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲဝင်ရင်း အာဏာရအစိုးရအဆက်ဆက်တို့၏ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံအပေါ် ဖိနှိပ်ဝါးမျိုနေသည့် လုပ်ရပ်များကို ပြည်သူများမှ သိရှိနားလည်လာစေရေး ဦးတည်ချက်ဖြင့် စတင်စာရေးသားလာခဲ့သည်။ စာရေးရာတွင် အတွေ့အကြုံရှိသူ ကျွမ်းကျင်သူတယောက် မဟုတ်ပါ။ လိုအပ်မှုအရ ကြိုးစားပြီး ရေးသားနေခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် အားနည်းချက်များရှိပါက နားလည်ခွင့်လွှတ်စေ လိုပါသည်။ ကျနော်ရေးခဲ့သည့် အကြောင်းအရာအများစုသည် ဗမာ မဟုတ်သောတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ နစ်နာချက်များနှင့် ၎င်းတို့၏ လိုလားတောင်းဆိုချက်များ နှင့် ဆိုင်သောအကြောင်းအရာများဖြစ်သည်။

ကျနုပ်တို့နိုင်ငံတွင် လူမျိုးရေးအပေါ် အခြေခံပြီး နှစ်ပေါင်း (၆၀) ကျော်ဖြစ်ပွားနေသော ပြည်တွင်းစစ်ကိုရပ်စဲ၍ ငြိမ်းချမ်းတိုးတက်သည့် နိုင်ငံတနိုင်ငံဖြစ်ပေါ် လာရေးအတွက် လူမျိုးရေးအရ ဖိနှိပ်ဝါးမျိုးခြင်းကင်းသည့် အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိသော စစ်မှန်သည့်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတခုဖြစ်အောင် ပြောင်းလဲပြုပြင်ရမည်ဟု ရှုမြင်သည်။ ထိုသို့ ရှုမြင်သည့်အလျောက် အာဏာရအစိုးရတို့၏ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကျင့်သုံးမှုနှင့် ဗမာ မဟုတ်သောတိုင်းရင်းသားများ၏ နစ်နာချက်များကို ဖောင်းပေးပြီး ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ထိုရေးသားခဲ့သော ဆောင်းပါးများကို မွန်ပြည်သစ်ဂျာနယ်တွင် အဓိကနှင့် အခြားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ ကထုတ်ဝေသော ဂျာနယ်စာစောင်များသို့လည်း ပေးပို့ခဲ့ပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင်

ထိုဆောင်းပါးများကိုစုစည်းပြီး **"စစ်မှန်သောပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သော ဆောင်းပါးများ"** အမည်နှင့် ထုတ်ဝေခဲ့သော စာအုပ်နှစ်အုပ်ရှိခဲ့ဖူးသည်။ ထိုရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသောစာအုပ်နှစ်အုပ်သည် ယခင်ကာလ အခြေအနေအရ နယ်စပ်နှင့် တော်လှန်ရေးနယ်မြေတို့တွင်သာ ဖြန့်ဝေနိုင်ခဲ့သည်။ ယခုကာလအခြေအနေသည် စာပေရေးသားထုတ်ဝေရာတွင် လွတ်လပ်ခွင့်အတော်အတန်ရှိလာပြီဖြစ်၍ ပြည်သူအများစုအခြေပြုရာ မြို့ရွာများရှိ ပြည်သူများ သိရှိနားလည်နိုင်စေရန် ထိုစာအုပ်နှစ်အုပ်ကို တအုပ်တည်းအဖြစ်ပေါင်း၍ **"တိုင်းရင်းသား လူမျိုးရေးရာသုတေသနအသင်း"** (Burma Centre for Ethnic Studies -BCES) မှ မိမိနှင့်ညှိနှိုင်းပြီး ထပ်မံရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်သည်။

"တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာသုတေသနအသင်း"-သည် လည်းကောင်း၊ မိမိစာရေးသူအနေနှင့် လည်းကောင်း ကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း မဟုတ်ပါ။ တနိုင်ငံတည်းအတူနေ လူမျိုးများအတွင်း စည်းလုံးညီညွတ်ပြီး မိမိတို့နိုင်ငံအား ငြိမ်းချမ်းသာယာတိုးတက်သော နိုင်ငံတနိုင်ငံဖြစ်လာစေရေးအတွက်သာ ဖြစ်ပါသည်။ မြို့နေ ဗမာလူမျိုးအများစုသည် ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားတို့၏ နစ်နာချက်ကို မသိနားမလည်ကြပါ။ တိုင်းရင်းသားများလက်နက်ကိုင်တော်လှန်နေကြသည်ကို အစိုးရ၏ ဝါဒဖြန့်ချီမှုအတိုင်း သောင်းကျန်းခြင်း၊ အဖျက်အမှောက်ပြုလုပ်ခြင်းများဟူ၍သာ ထင်မြင်နေကြသည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံအတွက် ပြည်နယ်များနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးဒေသများ ဖွဲ့စည်းပေးထားပြီဖြစ်၍ အခွင့်အရေးတန်းတူ ရှိနေသည်ဟုသာ ထင်မြင်နေကြသည်။ သာမန်ပြည်သူများမဆိုထားနှင့် နိုင်ငံရေးသမားအချို့ကပါ ထိုသို့ရှုမြင်နေသည်။ ၎င်းတို့အမြင်တွင် လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို တောင်းဆိုနေကြသည့် ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးသမားများနှင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးသမားများကို အမျိုးသားအမြင်ကျဉ်းသူများအဖြစ် ရှုမြင်နေကြသည်။ တချိန်က ကွန်မြူနစ်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒီများ ထိုသို့ရှုမြင်ခံယူကြသကဲ့သို့ ယခုကာလတွင်လည်း အချို့သော ဒီမိုကရေစီ အင်အားစုများက ထိုသို့ပင် ရှုမြင်နေကြသည်။ ၎င်းတို့သည် အခြေအနေမှန်ကို မသိမမြင်သဖြင့် အစိုးရ၏ ဝါဒဖြန့်ချီမှုနှင့် လုပ်ဆောင်မှုများကို လက်ခံနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ အာဏာရအစိုးရတို့သည် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်

ရေးကို ဝါဒဖြန့်ချီရေးအတွက်ကြွေးကြော်နေသော်လည်း ညီညွတ်ရေး၏ အခြေခံဖြစ်သော တန်းတူအခွင့်အရေး မပေးသည့်အပြင် နည်းပေါင်းစုံဖြင့် လူမျိုးပျောက်အောင်ဝါးမျိုနေပါသည်။ သိသာထင်ရှားသော သာဓကတခုကို တင်ပြရသော် ဗမာစာကိုနိုင်ငံတဝှန်းလုံးတက္ကသိုလ်အဆင့်အထိ နေ့စဉ်သင်ကြားနေသော်လည်း တိုင်းရင်းသားစာပေများကို ၎င်းတို့ဆိုင်ရာနယ်မြေများ၌ မူလတန်းအဆင့်တွင်ပင် သင်ကြားခွင့်မပြုပါ။ ဤသည်ကို တန်းတူညီမျှမှုရှိသည်ဟု မည်သို့လက်ခံရမည်နည်း။ စာပေပျောက်လျှင် မကြာတော့သောကာလတွင် ဘာသာစကားလည်းလိုက်ပါ ပျောက်ကွယ်လိမ့်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ဤလုပ်ရပ်ကို လူမျိုးရေးအရဝါးမျိုနေခြင်းမဟုတ်ဟု မည်သူငြင်းဆိုပါမည်နည်း။ ဤသို့ ဖိနှိပ်ဝါးမျိုခံနေရသည်ကို ဗမာပြည်သူများအနေနှင့် အကယ်၍ခံနေရပါက မည်သို့သဘောထားကြမည်နည်း။ ဤသို့သော မူဝါဒလုပ်ရပ်များနှင့် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို မည်သို့ဖော်ဆောင်၍ ငြိမ်းချမ်းသာယာတိုးတက်သော ပြည်ထောင်စုကို မည်သို့တည်ဆောက်နိုင်ပါမည်နည်း။

ထို့ကြောင့်အခြေအနေမှန်နှင့် ဖိနှိပ်မှုမျိုးစုံကို ခံနေရသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုံတို့၏ ဘဝကို နားလည်စာနာပြီး၊ တန်းတူညီမျှရေးနှင့် တရားမျှတမှုအပေါ်ပြည်သူအများရပ်တည်လာပါက တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့် ကျနပ်တို့၏ ပြည်ထောင်စုအေးချမ်းတည်ငြိမ်တိုးတက်ရေးအတွက် အထောက်အကူနှင့်တွန်းအား ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။ ဤရည်မှန်းချက်အတွက် ဤစာအုပ်သည် တစုံတရာ အကျိုးပြုနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်၍ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

"အမှန်တရားအတွက် ပြည်သူများ၏ထောက်ခံအားပေးခြင်းကို စောင့်မျှော်လျက်"

နိုင်ဟံသာ

စာရေးသူ

၂၀၁၄ ခုနှစ် နိုဝင်လာလ (၁) ရက်

စာရေးသူ၏ အမှာစကား ဆောင်းပါး အတွဲ (၂)

ဤ **"စစ်မှန်သောပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး"** ဆောင်းပါးများ (၂) စာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေရခြင်းမှာ ရည်ရွယ်ချက် (၃) ခုရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

(၁) ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ နစ်နာချက် ခံစားချက်များနှင့် လိုလားချက်များကို အများသိအောင် တင်ပြလိုခြင်း၊

(၂) မှန်ကန်ပြီး ခိုင်မြဲမည့် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်လိုခြင်း၊

(၃) ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် ဆင်းရဲနိမ့်ကျနေရသော နိုင်ငံတော်ကို ငြိမ်းချမ်းပြီး တိုးတက်သော ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်တခု ဖြစ်လာစေရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲ တည်ဆောက်လိုခြင်း ... တို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ကျနော်သည် မွန်အမျိုးသားတယောက် ဖြစ်သည်။ မွန်အမျိုးသားထုအတွက် တရားမျှတသော အမျိုးသား အခွင့်အရေး၊ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများကို ရရှိလို၍ ၁၉၆၈ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ လက်နက်ကိုင်ပြီး ရုန်းကန်လှုပ်ရှား တိုက်ပွဲဝင်နေသူ တဦးဖြစ်သည်။ နယ်ချဲ့ခေတ်မှ ရင့်အိုကြွေလွင့်ချိန်အထိ မရပ်မနား မိမိတို့ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ရုန်းကန်လှုပ်ရှား တိုက်ပွဲဝင်နေကြသူများသည် ကချင်၊ ကရင်၊ ကရင်နီ၊ ချင်း၊ ပအိုဝ်း၊ ပလောင်၊ မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း၊ လားဟူ၊ "ဝ" စသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုး အားလုံးလိုလိုတွင် ရှိကြသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ဖြစ်ရှိနေရသနည်း။ စဉ်းစားအဖြေရှာ သင့်ပါသည်။ ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသား အားလုံးလိုလိုတွင် တူညီသောနစ်နာချက်၊ တူညီသော ခံစားချက်နှင့် တူညီသော လိုလားချက်များ ရှိနေပါသည်။ ကျနော်သည် NDF, DAB တပ်ပေါင်းစုတို့တွင် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့ဖူးသူဖြစ်ပြီး ယခုအခါ UNFC ခေါ် **"ညီညွတ်သောတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဖက်ဒရယ်ကောင်စီ"** တွင် အထွေထွေ

အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် လူမျိုးစုံတိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်းများ၏ အမြင်သဘောထားများကို အတော်အတန်သိရှိနားလည်ထားသူ တယောက်ဖြစ်သည်။ ဤစာအုပ်တွင် ပါရှိသော ဆောင်ပါးများမှ သဘောထားများသည် ကျနော် နိုင်ဟံသာ တဦးတည်း၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအမြင်သဘောထားထက် တိုင်းရင်းသား အများစု၏ အမြင်သဘောထားအဖြစ် မှတ်ယူစေလိုပါသည်။

ကျနော်ရေးသားခဲ့သည့်ဆောင်းပါးများကို ၂၀၀၆ ခုနှစ်အတွင်းတွင် **"စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး"** အမည်ဖြင့် ထိုစဉ်က ENC နှင့် UNLD(LA) ၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်သူ ဒေါက်တာဆလိုင်း လျန်မှုန်းမှ စာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အစစအရာရာ တာဝန်ယူပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသည်။ ထို ဆောင်းပါးများကို ဖတ်လိုက်ရသော တိုင်းရင်းသားလူငယ်လူလတ် အများစုတို့က သဘောကျနှစ်သက်ကြကြောင်း ကြားသိရသည်။ ဒီမိုကရေစီ အင်အားစုများမှ ဖတ်ရသူများက ဗမာ မဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ နစ်နာချက်၊ ခံစားချက်နှင့် လိုလားချက်များကို အထိုက်အလျှောက် နားလည်လာသည့်အတွက် တိုင်းရင်းသားများအပေါ် ပိုမို မှန်ကန်သော သဘောထားအမြင်များ ဖြစ်ပေါ် လာစေပါသည်။ ဤသည်မှာ မှန်ကန်ခိုင်မြဲသော တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု တည်ဆောက်ရေးကို အထောက်အကူဖြစ်စေပါလိမ့်မည်။ သို့သော် မိမိတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များအပေါ် အမှားအမှန်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း မရှိသော မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒီ စစ်ခေါင်းဆောင်များအတွက်မူ အနာပေါ် ဒုတ်ကျသလို ဖြစ်စေခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ဖြစ်ပုံမှာထိုစဉ်က အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားသောကာလ ဖြစ်သောကြောင့် မော်လမြိုင်မြို့ ဆက်ဆံရေးရုံးတွင် မွန်ပြည်သစ်ပါတီမှ ကိုယ်စားလှယ်အချို့ ရှိနေပါသည်။ မော်လမြိုင်မြို့ အရှေ့တောင်တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်တွင် စစ်ဦးစီးအရာရှိ (ပထမတန်း) စစ်ဖက်ရေးရာလုံခြုံရေးဌာနကို တာဝန်ယူထားသူ ဒု-ဗိုလ်မှူးကြီး မင်းချစ်ဦးသည် ထိုစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုပြီး မထိန်းနိုင်၊ မသိမ်းနိုင် ဒေါသများပေါက်ကွဲလာ သည်။ မွန်ပြည်သစ်ပါတီမှ တာဝန်ခံအချို့ကို ခေါ် တွေ့ပြီး မကျေနပ်သောလေသံဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့သည်။ မွန်ပြည်သစ်ပါတီ တာဝန်ခံတို့က ပါတီမှ ထုတ်ဝေခြင်း မဟုတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြသောအခါ မိမိအပေါ် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး အရရှုတ်ချ တိုက်ခိုက်လာပြန်သည်။ မဟာဝါဒီစစ်အာဏာရှင် အဝန်းအဝိုင်းမှ ထိုသို့ပေါက်ကွဲခဲ့ပုံကို တွက်ချက်ကြည့်လျှင် ၎င်းစာအုပ်၏ ထိ

ရောက်မှုအတိုင်းအတာကို ခန့်မှန်းသိမြင်နိုင်ပါသည်။ အာဏာနှင့် လက်နက်ရှိသူများသည် ဝေဖန်ထောက်ပြခံရသောအခါ ရှက်ရမ်း ရမ်းတတ်ကြမည်မှာ ဓမ္မတာပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်းတို့၏ လုပ်ရပ်များကို ချင့်ချိန်လာကြလိမ့်မည် ဖြစ်သောကြောင့် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံး ညီညွတ်ရေးအတွက် တစုံတရာ အထောက်အကူဖြစ်စေလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။

တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပျက်ပြားနေခြင်းသည် ကျနုပ်တို့နိုင်ငံတွင် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသော ပြဿနာများအနက် အခြေခံအကျဆုံးပြဿနာ ဖြစ်သည်။ ဤပြဿနာကို မဖြေရှင်းနိုင်သမျှ အခြားပြဿနာများကိုလည်း ဖြေရှင်း၍ ရနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ဤပြဿနာကို ဖြေရှင်းရခက်နေရသည်မှာ တိုင်းရင်းသားများ၏ နစ်နာချက်နှင့် လိုလားချက်ကို ဗမာလူမျိုးအများစုက မသိနားမလည်ကြ၍ ဖြစ်သည်။ အာဏာ ရအစိုးရများက ဝါဒဖြန့်ထားသည့်အတိုင်း ဖက်ဒရယ်ဆိုသည်မှာ ခွဲထွက်ရေး၊ ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ဆိုသည်မှာ လွတ်လပ်ရေး၊ တိုင်းရင်းသားများ၏ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးသည် ပြည်ထောင်စုမှ ခွဲထွက်ရန်ဦးတည်နေသော လုပ်ရပ်များဟုသာ ဗမာလူမျိုး အများစုက နားလည်နေကြသည်။ ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးမရှိသဖြင့် တိုင်းရင်းသားများ၏နစ်နာချက်များကိုထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် အခွင့်အလမ်းမရှိခဲ့၊ နိုင်ငံရေးပြဿနာကို တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖြေရှင်းရန် အခွင့်အလမ်းမရှိသဖြင့် မိမိတို့လိုလားချက်ကို တောင်းဆိုတင်ပြနိုင်ခွင့် မရှိခဲ့ပါ။ လက်နက်အင်အားဖြင့်သာ ဖြေရှင်းနေကြသဖြင့် တိုင်းရင်းသားများ၏ စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး ဦးတည်ချက်ကို ပြည်သူအများ မသိနားမလည်ကြရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ မသိနားမလည်ကြသောကြောင့် ထောက်ခံအားပေးခြင်း မပြုသည့်အပြင် မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒနှင့် စစ်အာဏာရှင်စနစ် နောက်ကို စိတ်ညစ်ညစ်နှင့် လိုက်ပါနေရသည်။

ဤ စာအုပ်ကို ဖတ်ရှုပြီးပါက စစ်မှန်သောတိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့် စစ်မှန်သောပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးကို တစုံတရာ နားလည်သိမြင်လာလိမ့် မည်ဟု ယုံကြည်မျှော်လင့်မိပါသည်။ ဤ စာအုပ်ပါ ဆောင်းပါးများသည် တချိန်က စာစောင်ဂျာနယ် တခုခုတွင်ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ဆောင်းပါးများ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ စုစည်း ပြီးထပ်မံရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေရခြင်းသည် တိုင်းပြည်အတွက် လိုအပ်နေသော အမျိုးသားရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး

ဆိုင်ရာဆောင်းပါးများကို ရေရှည်ကျန်ရစ် နေစေရန်နှင့် ဤအကြောင်း အရာများတွင် စိတ်ပါဝင်စားပြီး လေ့လာလို သူများအတွက် အထောက်အကူပြုစေရန် ဖြစ်သည်။ အများပြည်သူတို့ သိရှိနားလည်လာသည့် အချိန်တွင် အတုအယောင်ပြည်ထောင်စုသည် စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုတခု ဖြစ်လာရပါလိမ့်မည်။

ဤ စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေနိုင်ရန်အတွက် အစစအရာရာ ကူညီပေးခဲ့သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ သုတေသနအသင်း (BCES) ကိုသော်လည်းကောင်း၊ စာရိုက်စာစီပြင်ဆင်မှုအားလုံးကို စေတနာဖြင့် ကူညီလုပ်ဆောင်ပေးခဲ့သော ရှမ်းအမျိုးသား ကိုစိုင်းမော (န်) တို့ကို အထူးကျေးဇူးတင်ပါသည်။ စာဖတ်ပရိသတ်များမှ ဤစာအုပ်ကို ဖတ်ရ၍ ကျေးဇူးတင်စရာရှိလာပါက ထို ကူညီခဲ့သူများအားလည်းမျှဝေ၍ ကျေးဇူးတင်စေလိုပါသည်။

"စာဖတ်ပရိသတ်များ ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့နိုင်ပါစေ"

နိုင်ဟံသာ

၂၀၁၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ (၁) ရက်

ခွန်းမတ်ရ်ကိုဘန်၏ အမှာစာ

စစ်မှန်သောပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သောဆောင်းပါးများ (၂) ဟူသော စာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုပြီး ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရာတွင် အမှာစာ ရေးပေးပါရန် မွန်ပြည်သစ်ပါတီ (NMSP) အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးလည်း ဖြစ်ပြီး၊ ညီညွတ်သော တိုင်းရင်းသားများ ဖက်ဒရယ်ကောင်စီ (UNFC) အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးမှာလည်း တာဝန်ရှိသော ဆရာနိုင်ဟံသာက ကျနော့်အား အကူအညီတောင်းခံလာသည့်အခါ ကျနော့်အနေဖြင့်များစွာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဂုဏ်ယူမိပါသည်။

ဆရာနိုင်ဟံသာ ပြုစုရေးသားထုတ်ဝေသည့် စာအုပ်တွင်ပါရှိသော အကြောင်းအရာ အချက်အလက်များအပေါ် ခြုံငုံ၍သုံးသပ်ပါက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင်များသည် မိမိတို့နယ်မြေကို ကိုယ်စားပြုကြ၍ အမျှော်အမြင်ကြီးမားစွာ တိုင်ပင်ဆွေးနွေး အပေးအယူလုပ်ကြပြီးမှ ပင်လုံစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့ကြကြောင်း၊ ပင်လုံစာချုပ်၏ အနှစ်သာရသည် သီးခြားတည်ရှိသော နယ်မြေများ တပြိုင်တည်းလွတ်လပ်ရေး ရယူပြီး အမျိုးသားတန်းတူရည်တူ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတည်ထောင်ရန် ပြည်ထောင်စု စိတ်ဓာတ်ကို ချမှတ်ထားကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကျဆုံးသွားသည့် နောက်ပိုင်းတွင် ပင်လုံစိတ်ဓာတ်အခြေခံမူလမ်းစဉ်အပေါ် သွေဖည်အားနည်းသွားရာမှ ၁၉၄၇ ခု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် တိုင်းရင်းသားများ တန်းတူအခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးခြင်း ပြဿနာကြောင့် ပြည်တွင်းစစ်မီး အဆင့်ဆင့်လောင်ကျွမ်းသွားရခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းပြဿနာအပေါ် ဖဆပလ အစိုးရသည် လက်နက်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးပြဿနာကို ဖြေရှင်း၍ မရကြောင်းနှင့် နဝတ - နအဖ စစ်အုပ်စုအနေဖြင့်လည်း အပစ်ခတ်ရပ်စဲခေါ် ချေမှုန်းရေးမဟာဗျူဟာ (အပစ်အခတ်ရပ်စဲပြီး နည်းပေါင်းစုံဖြင့် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့များ

အား ဖျက်ဆီး၍မရကြောင်း) ကို လက်တွေ့ပြသလိုက်ပြီး ယင်းလုပ်ရပ်သည် မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြစ်ကာ မှားယွင်းသည့်လုပ်ရပ်များဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းဖော်ပြထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ထို့ပြင် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းဦးဆောင်သော မဆလတပါတီအာဏာရှင်စစ်အုပ်စုက စိတ်ကြိုက်ရေးဆွဲထားသည့် ၁၉၇၄ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် တိုင်းရင်းသား အခွင့်အရေး မဆိုထားဘိ၊ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများ အားလုံး ဆိတ်သုဉ်းခြင်း ပြဿနာကြောင့် ပြည်သူလူထုများ တလျှောက်လုံး ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်လာကြရာ ယနေ့ထိ နိုင်ငံရေးအရ ဖြေရှင်း၍ မရသေးသည်သာမက နဝတ-နအဖ စစ်အုပ်စု သည် အနာဂတ်အမျိုးသားနိုင်ငံရေးတွင် တပ်မတော်သည် အစဉ်တစိုက် ပါဝင် ထမ်းဆောင်နိုင်ရေး ဦးတည်ချက်ဖြင့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေကို အတင်း အဓမ္မ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းလိုက်ပြီး စစ်အုပ်စုမှ ပြည်သူတရပ်လုံးအပေါ် ကျွန်ပြု လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ကြောင်း၊ မည်သို့မျှ တိုင်းရင်းသားများအရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးတို့ကို ဦးတည်ဖော်ဆောင်ပေးမည် မဟုတ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေခံပြဿနာသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ တန်းတူအခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးသွားခြင်းပြဿနာနှင့် ဒီမိုကရေစီဆိတ်သုဉ်းခြင်း ပြဿနာဖြစ်ပြီး ယင်းဒွန်တွဲနေသည့် ပြဿနာနှစ်ရပ်ကို တပြိုင်တည်း ဖြေရှင်း နိုင်မှသာလျှင် ငြိမ်းချမ်းသာယာဝပြောမည့် ဒီမိုကရေစီ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်သစ်ကို တည်ထောင်သွားနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း စသည့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေး နောက်ခံသမိုင်း ဖြစ်ရပ်မှန်အပေါ် ကွင်းဆက်ရှိရှိ ရှင်းလင်း ဖော်ပြထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ဆရာနိုင်ဟံသာရေးသားပြုစုထုတ်ဝေသည့် စာအုပ်၏ အနှစ်သာရသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဖြစ်ကြသော ကချင်၊ ကရင်၊ ကရင်နီ၊ ချင်း၊ ဗမာ၊ မွန်၊ ရှမ်း၊ ရခိုင် စသည့် လူမျိုးများသည် ပင်လုံစိတ်ဓာတ်သည်သာလျှင် မဟာ လူမျိုးကြီးဝါဒနှင့် ကျဉ်းမြောင်းသော လူမျိုးရေးဝါဒကို ဖယ်ရှားနိုင်ပြီး တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအချင်းချင်း လူမျိုးကြီး လူမျိုးငယ် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်သော ပုံစံအားလုံးကို ဖယ်ရှားကာ လူမျိုးရေး တန်းတူညီမျှမှု၊ နိုင်ငံရေးတန်း တူညီမျှမှုရှိ၍ ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံအတွက် တာဝန် အသီးသီးရှိကြသည့်အတိုင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြလျက် အချိုးကျ အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိ ခြင်းမျိုးသည်သာလျှင် စစ်မှန်သော အမျိုးသားစည်း

လုံးညီညွတ်ရေးကို အာမခံချက် ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ပွင့်လင်းရှင်းလင်းစွာ ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ယနေ့ပြည်သူလူထုအများစုသည် ဒီမိုကရေစီအရေး၊ လူ့အခွင့်အရေးကို အမြန်ဆုံး ခံစားလိုကြသော်လည်း၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ တန်းတူရေးဖြစ်သည့် ပင်လုံစိတ်ဓာတ် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးကိုမူ သဘောပေါက်သူ နည်းပါးသေးကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်းများသည်ပင်လျှင် ဒီမိုကရေစီရေး၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စာအုပ်များ၊ စာစောင်များ၊ သတင်းများအမျိုးမျိုး ရေးသားဖြန့်ဝေ ထုတ်လွှင့်ကြသော်လည်း တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ တန်းတူရေးဖြစ်သော ပင်လုံစိတ်ဓာတ် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စာအုပ်များ၊ စာစောင်များ၊ သတင်းများ ရေးသားဖြန့်ဝေ ထုတ်လွှင့်ခြင်း အလွန်နည်းပါးကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာနိုင်ငံဟံသာမှ ရေးသားပြုစု ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သောဆောင်းပါးများ (၂) စာအုပ်သည် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ပြည်သူများတို့မှ အထူး ဖတ်ရှုလေ့လာ သင့်ပြီး၊ ယင်းစာသည် ဒီမိုကရေစီအရေးနှင့် တိုင်းရင်းသားများ တန်းတူရေးဖြစ်သည့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်သစ် တည်ဆောက်ရေးဦးတည်ချက်အပေါ် များစွာအထောက်အကူပြုသွားလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း ရေးသားဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

ခွန်းမတ်ရ်ကိုဘန်

၂၀၁၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ (၁) ရက်

စာရေးသူ၏ ဖြတ်သန်းမှုနှင့် ဆန္ဒသဘောထား ဆောင်းပါး အတွဲ (၁)

ကျနော်သည် ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် တော်လှန်ရေးနယ်မြေသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ပြီး မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးသမား တဦးအနေဖြင့် မွန်ပြည်သစ်ပါတီတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၁ ခုနှစ်တွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံညီညွတ်ရေးနှင့် လွတ်မြောက်ရေးတပ်ပေါင်းစု (တညလ) ၏ အသံလွှင့်ဌာနတွင် မွန်ဘာသာဖြင့် အသံလွှင့်ခြင်းကို တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ဥက္ကဋ္ဌနိုင်ရွှေကျင်၏ နောက်ကို လိုက်ခဲ့ရသောကြောင့် မဟာမိတ်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံဆက်ဆံခဲ့ရသည်။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်တွင် KNU ဗဟိုဌာနချုပ် မာနယ်ပလောစခန်းတွင် ကျင်းပသော အဖွဲ့ (၁၃) ဖွဲ့ တက်ရောက်သည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံ နီးနှောဖလှယ်ပွဲသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၂ ခုနှစ်လယ်မှ ၁၉၈၇ ခုနှစ်လယ်အထိ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစု (မဒတ) တွင် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းတွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော မြန်မာပြည်ဒီမိုကရက်တစ် မဟာမိတ်အဖွဲ့ချုပ် (မဒမခ) ခေါ် (DAB) တွင် တွဲဘက်အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တနှစ်ကျော် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်လယ်မှ ၁၉၉၅ ခုနှစ်လယ်အထိ (မဒမခ) တပ်ပေါင်းစုတွင် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ မာနယ်ပလောသဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုသောစည်းဝေးပွဲနှင့် မယ်သရောထာ သဘောတူညီချက် ချုပ်ဆိုသော နီးနှောဖလှယ်ပွဲတို့တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ မွန်ပြည်သစ်ပါတီ၏ ကိုယ်စားလှယ်တဦးအနေဖြင့် မဟာမိတ်ရေးရာနှင့် တပ်ပေါင်းစုရေးရာလုပ်ငန်းများတွင် မကြာခဏတာဝန်ယူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံမှ ခေါင်းဆောင်ကိုယ်စားလှယ် တော်တော်များများနှင့် သိကျွမ်းရင်းနှီးခဲ့သည်။ ၎င်းတို့နှင့် နိုင်ငံရေးရာကိစ္စရပ်များကို အကြိမ်ကြိမ်ဆွေးနွေး တိုင်ပင် အမြင်ဖလှယ်ခဲ့ရာမှ ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံ၏ အခြေခံနိုင်ငံရေး

ပြဿနာသည် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပျက်ပြားနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းသိမြင် နားလည်ခဲ့သည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော နိုင်ငံတခုတွင် တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို မတည်ဆောက်နိုင်သမျှ ငြိမ်းချမ်းအောင်၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်၍ ရမည်မဟုတ်သည်မှာ အထူးပြောဖွယ်ရာလိုမည် မထင်ပါ။ ၎င်းကို ခံစားနားလည်သဖြင့် (မဒမခ) ခေါ် (DAB) တပ်ပေါင်းစုဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံ လက်ခံနိုင်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (မူကြမ်း) တခုပေါ်ပေါက်လာရေးကို အများနှင့်အတူ စတင်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ထိုကာလတွင် ဥပဒေပညာရှင်များ အတော်အတန်ပြည့်စုံနေသဖြင့် မူကြမ်းရေးဆွဲရေးကော်မတီ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ အခြေခံသဘောထား ရရှိရန် နီးနှောဖလှယ်ပွဲများ ကျင်းပခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်လာခဲ့သည်။

ထိုအချိန်မှစပြီး မိမိအနေနှင့် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောထားဖစ်မြစ်များကို ပိုမိုလေ့လာရှာဖွေဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ရှာဖွေလေ့လာနေစဉ် တောင်ကြီးဦးထွန်းမြင့် ရေးသားခဲ့သော **"ရှမ်းပြည်ဘယ်လဲ"** ဆိုသည့်စာအုပ်ကို ရှမ်းကိုယ်စားလှယ်တဦးထံမှ လက်ခံရရှိဖတ်ရှုခဲ့ရသည်။ ထိုစာအုပ်သည် ပင်လုံစာချုပ်အကြောင်း ၁၉၄၇ ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အားနည်းချက်နှင့် ရှမ်းပြည်သူများ၏ နစ်နာချက်များအကြောင်းတို့ကို စုပေါင်းထားသော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ တောင်ကြီးဦးထွန်းမြင့်သည် ၎င်းကိုယ်တိုင် ပါဝင်တွေ့ကြုံခဲ့သော နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်အတွင်းမှ ရရှိခဲ့သည့် ခံစားချက်အမြင်သဘောထားများကို ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ်ပြည်သူများသိရှိနားလည်ရန် ရေးသားခဲ့သဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့အတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော အသိပညာများကို လွယ်လွယ်နှင့် ရရှိစေခဲ့သည်။

တော်လှန်ရေးတွင် စာပေရေးသားပြီး ဘဝတူရဲဘော်များနှင့် ပြည်သူများကို စည်းရုံးပညာပေးခြင်းသည် အလွန်လိုအပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်တခု ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်သည် အကြောင်းအရာမျိုးစုံကို ဝတ္ထု၊ ကဗျာ၊ ဆောင်းပါး အသွင်မျိုးစုံ ကလောင်နာမည်မျိုးစုံဖြင့် ရေးသားကာ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းမျိုးစုံကို ပေးပို့ခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းတွင် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးကို စတင်အလေးထားပြီး ရေးသားဖြစ်ခဲ့သည်။

ကျနုပ်တို့နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်တွင် ၁၉၈၈ ခုနှစ်ကို ထူးခြားသော အလှည့်အပြောင်းတခုအဖြစ် အားလုံးလိုလိုက ရှုမြင်ကြသည်။ သို့သော် ရှုမြင်ကြသော အမြင်သည် တမျိုးတည်း၊ တထပ်တည်း မဟုတ်ပါ။ မြို့ကြီးပြကြီးများတွင် ဒီမိုကရေစီစနစ်ပေါ် ထွန်းရေးကိုသာ အလေးထားတောင်းဆိုကြသော်လည်း နယ်စပ်နှင့် တောနယ်များတွင် ဒီမိုကရေစီရေးနှင့် ဗမာလူမျိုးစုနှင့် ကျန်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအကြား ညီညွတ်မှုရရှိရေးကို တောင်းဆိုကြသည်။ ၎င်းကို လုပ်ငန်းစဉ်အားဖြင့် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးသော တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ရှိသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးကို ဖော်ဆောင်ရန်ဖြစ်သည်။

ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို အချို့သော နိုင်ငံရေးပါတီ အဖွဲ့အစည်းများက လက်မခံလိုကြပါ။ ၎င်းတို့က ဒီမိုကရေစီစနစ် ပေါ်ထွန်းရေးသည်သာ ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစီရရှိပြီးမှ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံကိစ္စကို စီစဉ်မည်။ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကိစ္စကို ဖော်ဆောင်မည်။ ဖွဲ့စည်းပုံကိစ္စ၊ တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးကိစ္စကို တချိန်တည်းတွင် စဉ်းစားဖော်ဆောင်နေပါက ဒီမိုကရေစီရရှိရေးကို နှောင့်နှေးထိခိုက်စေမည်ဟု မြင်ကြသည်။

သို့သော်ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများကမူ မိမိတို့အခွင့်အရေးအတွက် တစုံတခုသော အာမခံချက်မရှိဘဲ ဗမာတို့ကိုမယုံကြည်၊ မပူးပေါင်းလို။ ဤ အသိခံစားချက်ကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၈ ခုနှစ်အထိ နှစ်ပေါင်း (၄၀) ကာလအတွေ့အကြုံများမှ ခိုင်မြဲလာစေခဲ့သည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ဒီမိုကရေစီရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးသည် ဒင်္ဂါးတခု၏ ခေါင်းနှင့်ပန်းပမာ ခွဲ၍မရ။ တပြိုင်တည်း ဖော်ဆောင်ရမည်ဟု မြင်သည်။ မတူညီသောဘာဝ၊ မတူညီသော ပတ်ဝန်းကျင်မှ ကြီးပြင်းလာသူများအကြား ကျေကျေနပ်နပ်နှင့် ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲလက်တွဲနိုင်ရန် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပညာပေးမှုသည် များစွာလိုအပ်မည် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုသို့ လိုအပ်နေသည့်အလျှောက် ယခုခေတ်နိုင်ငံရေးဇာတ်ခုံတွင် ဇာတ်ပို့၊ ဇာတ်ရံအဖြစ် တခန်းတကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သော ကျွန်ုပ်သည်လည်း မိမိ၏အသိအမြင်ခံစားချက်များကို တခါတရံ ဆောင်းပါးအသွင်ဖြင့် ရေးသားဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုရေးသားခဲ့သော စာမူဟောင်းများထဲမှ ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံအတွက် ၁၉၄၇ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ လိုအပ်နေဆဲဖြစ်သော တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့် စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးကို ဦးတည်သည့် ဆောင်းပါးများကို ပြန်

လည်ရှာ ဖွေတွေ့ရှိသမျှစုစည်းပြီး မျိုးဆက်သစ်လူငယ်များအား လက်ဆင့်ကမ်း အမြင်သဘောထားများ မျှဝေနိုင်ရန် စာအုပ်ငယ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ဝေသော ဆန္ဒရှိပါသည်။

ဤ စာအုပ်ပါ ဆောင်းပါးများတွင် ဖော်ပြထားသည့် အချက်အလက်တချို့ သည် မှားယွင်းအားနည်းချက်ရှိပါက စာရေးသူ၏တာဝန်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထောက် ပြပေးနိုင်ပါက အထူးကျေးဇူးတင်ပါမည်။ ဤစာအုပ်ငယ်သည် တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့် စစ်မှန်သောပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးအတွက် တစုံတရာအထောက်အကူဖြစ်ပါက စာရေးသူအဖို့ ကျေနပ်ပြီဖြစ်ပါကြောင်း။

နိုင်ဟံသာ
၂၀၀၅ ခုနှစ်

ပြည်ထောင်စုအတွင်း တိုင်းရင်းသားများ၏ အဆင့်နေရာ

၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရချိန်မှ ယနေ့တိုင် ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံကို ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတခုအဖြစ် ခေါ်ဆိုမှတ်ယူ လက်ခံထားခဲ့ကြပါသည်။ ဤ ပြည်ထောင်စု၏ ပြည်နယ်များကို ပထဝီအခြေခံဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းမဟုတ်၊ လူမျိုးတို့၏ စုစည်းနေထိုင်မှုကို အခြေပြုပြီး ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နာမည်များကိုလည်း ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ ချင်း၊ မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း စသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာလူမျိုးတို့၏ နာမည်များကို အတိအလင်းဖော်ပြထားသည်။ ဤသည်မှာ လူမျိုးစုံပါဝင်သည့် ပြည်ထောင်စုတခုဖြစ်ကြောင်း သင်္ကေတအားဖြင့် ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေသည်။

သို့သော် ၎င်းကို မှတ်ကျောက်တင်စစ်ဆေးကြည့်ပါက အရေခြုံ၊ ရွှေမှုံကြဲ၊ **"နာမည်ခံပြည်ထောင်စု"** ဖြစ်နေကြောင်းကို နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တို့က ကောင်းစွာနားလည်ထားကြသည်။ ဤ ပြည်ထောင်စု၏ ၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းပုံသည် ပြည်နယ်ပြည်မ ပုံစံဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး ပြည်မက ပြည်နယ်များအပေါ် လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်ထားသည်။ ၁၉၇၄ ခု ဖွဲ့စည်းပုံသည် ပြည်နယ်များ၊ တိုင်းများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော်လည်း တခုတည်းသော ဗဟိုအစိုးရက အာဏာကို ချုပ်ကိုင်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်ဟူသည်မှာ နာမည်ခံဟန်ပြမျှသာဖြစ်သောကြောင့် **"အတုအယောင်ပြည်ထောင်စု"** ဖြစ်ကြောင်းထင်ရှားသည်။

ပြည်ထောင်စုအမည်ခံယူထားပြီး အဘယ်ကြောင့်အတုအယောင် ဖြစ်နေရပါသနည်း။ မေးစရာရှိပါလိမ့်မည်။ အဖြေမှာ အာဏာရခေါင်းဆောင်များ (အထူးသဖြင့် ဗမာလူမျိုးခေါင်းဆောင်များ) သည် တိုင်းရင်းသားအရေးကို အလေးမထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့် အလေးမထား ရသနည်း။ အဆင့်နေရာမှန်ကို နားမလည်၍ ဖြစ်နိုင်သလို၊ လွှမ်းမိုးဝါးမျိုလို၍လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ တိုင်းရင်းသားများ၏ အဆင့်နေရာမှန်ကိုဖုံးကွယ်နိုင်ရန် ကြီးကျယ်သော နိုင်ငံရေးအဘိဓမ္မာစကားလုံးများဖြင့် ဖုံးအုပ်ခဲ့ကြသည်။ လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၃၀/၄၀ ကျော် ကွန်မြူနစ်ဝါဒခေတ်ကောင်းခဲ့စဉ်က **"လူမျိုးရေးပြဿနာသည် လူတန်းစားပြဿနာ၏**

လက်အောက်ခံ ဖြစ်သည်။ လူတန်းစားပြဿနာကို ဖြေရှင်းပြီးသည်နှင့် လူမျိုးရေးပြဿနာသည်လည်း အလိုလိုပြေလည်သွားမည်” ဟု ဆိုခဲ့ကြသည်။ လူမျိုးရေးပြဿနာကိုတင်ပြလျှင် အမြင်ကျဉ်းသည်ဟု နှိမ့်ချပြောဆိုတတ် ကြသည်။

ဒီမိုကရေစီခေတ်ရောက်ပြန်သောအခါ **“လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးသည် လူ့အခွင့်အရေး ဘောင်ထဲတွင်ရှိသည်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်သည် လူ့အခွင့်အရေးမှန်သမျှကို ဖော်ဆောင်ပေးသည်ဖြစ်သောကြောင့် ဒီမိုကရေစီရပါက လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများလည်း အလိုလိုရရှိလိမ့်မည်”** ဟုဆိုပြန်ပါသည်။ ဤသို့ ကွန်မြူနစ်၊ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံရေးအဘိဓမ္မာ ဆရာကြီးများ (အားလုံးကို မဆိုလို) ၏ ဒဿနဆန်သော နိုင်ငံရေးဝေါဟာရများဖြင့် တိုင်းရင်းသားများ၏ အဆင့်နေရာမှန်ကို ဖုံးကွယ်ခဲ့ကြသည်။ မည်သို့သော သဘောထားမျိုးရှိရှိ၊ တိုင်းရင်းသားများ၏ တန်းတူရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်ကို ဘေးဖယ်ထားခဲ့ကြသဖြင့် ပြည်တွင်းစစ်မီး အနှစ်(၅၀)ကျော် တောက်လောင်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အဆင့်နေရာမှန်ကို အများသိအောင် မီးမောင်းထိုးတင်ပြလို၍ ဤဆောင်းပါးကို ရေးသားတင်ပြရခြင်းဖြစ်သည်။

၁။ ရှေးအတိတ်ကာသမိုင်းနောက်ခံ

မိမိတင်ပြလိုသော ဦးတည်ချက်အတွက် လိုအပ်မည်ဟုယူဆသည့် အတိတ်သမိုင်းတချို့ကို တင်ပြပါမည်။ သို့သော်ဦးစားပေးထည့်တွက်ရမည့် ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ်အရေးအတွက် သမိုင်းနောက်ခံအချို့ကြောင့် အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေလိုပါ။ ထို့ကြောင့် အထူးမလိုအပ်သည်များနှင့် အငြင်းပွားစရာများကို အတတ်နိုင်ဆုံးရှောင်ရှား၍ တင်ပြပါမည်။

ဤ ပြည်ထောင်စုအဝန်းအဝိုင်းတွင် ရပ်တည်နေထိုင် ကြကုန်သော ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ ချင်း၊ ဗမာ၊ မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း၊ ပအိုဝ်း၊ ပလောင်၊ ဝ၊ လားဟူ စသည့် တိုင်းရင်းသားတို့သည် နှစ်ပေါင်းထောင်နှင့်ချီ၍ ဤမြေတွင် နေထိုင်လာခဲ့ကြသည်။ အားလုံးသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ ဖြစ်ကြသည်။ ဦးစွာရောက်ရှိနေရာရထားခြင်း၊ လူဦးရေများခြင်း၊ အင်အားကြီးမားခြင်း၊ ဓလေ့ထုံးစံနှင့် အကြိုက်ကို လိုက်ပြီး နေရာရွေးချယ်ခြင်း စသည်ဖြင့် နေရာယူနေထိုင်လာခဲ့ကြရာမှ သူ့ဒေသနှင့် သူ သတ်သတ်မှတ်မှတ် ဖြစ်ရှိလာခဲ့သည်။ သူ့ဒေသသူနေ၊ သူ့လူမျိုးအရေးကို သူ

ဖန်တီး၊ သူ့မင်း၊ သူ့စော်ဘွား၊ သူ့စော်ကဲ၊ သူ့စောဖျာ၊ သူ့ဒူးဝါး၊ သူ့တောင်ပိုင်၊ သူ့တောင်အုပ်တို့နှင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်လာခဲ့ကြသည်။ ဤသည်မှာ ခရစ်နှစ်အေဒီ ၉/၁၀ ရာစုထိဖြစ်သည်။

ဗမာတို့သည် အေဒီ (၉) ရာစုတွင် ဤပြည်ထောင်စုဒေသအတွင်းသို့ စတင်ရောက်ရှိလာကြောင်း၊ ထိုမတိုင်မီက မွန်နှင့်ပျူတို့သည် မြို့ပြနိုင်ငံများတည်ထောင်ပြီး စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့ဖြင့် ထင်ထင်ရှားရှားတည်ရှိနေပြီး ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗမာတို့အင်နှင့်အားနှင့် ဝင်ရောက်လာချိန်တွင် ပျူနိုင်ငံသည် တရုတ်တို့၏ တိုက်ခိုက်ဖျက်စီးခြင်း ခံထားရသည့် ကာလဖြစ်သဖြင့် အားနည်းပျက်စီးနေကြောင်း၊ ၎င်းနေရာတွင် ဗမာတို့ဝင်ရောက်နေရာရခဲ့ပြီး၊ တစတစနှင့် မြို့ပြနိုင်ငံတည်ထောင်လာခဲ့ကြောင်း သမိုင်းစာအုပ်များတွင် အများနည်းတူ ကျနော်လေ့လာ သိရှိရသည်။

ထိုကာလမှ (၁၁) ရာစုဦးပိုင်းအထိသည် အလယ်ပိုင်းတွင် ဗမာနိုင်ငံ၊ အနောက်ပိုင်းတွင် ရခိုင်နိုင်ငံ၊ တောင်ပိုင်းတွင် မွန်နိုင်ငံဟူ၍ ထင်ထင်ရှားရှား ထီးပြိုင်နန်းပြိုင်များဖြင့် တည်ရှိခဲ့သည်။ အခြားလူမျိုးတို့သည် တိုင်းနိုင်ငံအဖြစ် မထင်ရှားသော်လည်း မိမိတို့နယ်မြေတွင် မိမိတို့အကြီးအကဲနှင့် မိမိတို့ အမျိုးသားကံကြမ္မာကို မိမိတို့ဖန်တီးခဲ့ကြသည်။

(၁၁) ရာစုမှာ ပုဂံတွင် မင်းလုပ်နေသော ဗမာဘုရင်အနော်ရထာက စစ်အင်အားဖြင့် နိုင်ငံကိုတိုးချဲ့ပြီး၊ ပထမ ဗမာအင်ပါရာနိုင်ငံကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ (၁၃) ရာစုအထိ တည်တံ့ခဲ့သည်။ (၁၆) ရာစုတွင် တောင်ငူမှ ဗမာဘုရင် ဘုရင့်နောင်သည် စစ်အင်အားဖြင့်ပင် ဒုတိယဗမာအင်ပါရာနိုင်ငံကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ (၁၈) ရာစုအထိ တည်တံ့ခဲ့သည်။ (၁၈) ရာစုတွင်ပင် မုဆိုးဘိုရွာသားအလောင်းဘုရား ဦးအောင်ဇေယျသည် တတိယဗမာအင်ပါရာနိုင်ငံကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ (၁၉) ရာစုအထိ တည်တံ့ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အင်္ဂလိပ်တို့ဝင်ရောက်လာခဲ့ပြီး ရပ်ဝေးတိုင်းသားတို့၏ ကိုလိုနီကျွန်ဘဝအောက် လူမျိုးအားလုံး ရောက်ရှိခဲ့ကြရသည်။

ဗမာဘုရင်များနယ်မြေချဲ့ထွင် သိမ်းယူထားခဲ့သော ပထမ၊ ဒုတိယ အင်ပါရာခေတ်ကာလများတွင် စစ်ရှုံးသောနယ်မြေများကို ဘဏ္ဍာ၊ သမီးကညာနှင့် လိုအပ်သည့်အခါ စစ်သားများပေးပို့ရသော လက်အောက်ခံ နယ်စားများ အဖြစ်ထားရှိကြကြောင်း လေ့လာသိရှိရသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့အပေါ် လွှမ်းမိုး

ချယ်လှယ်ဖျက်ဆီးခြင်း မပြုကြပေ။ အလောင်းဘုရား (ခေါ်) ဦးအောင်ဇေယျ၏ တတိယအင်ပါရာခေတ်တွင်ကား မြေသြဇာ၊ ရာသီဥတု၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး နှင့် ပြင်ပကမ္ဘာနှင့် ဆက်သွယ်ရာ တံခါးပေါက်ဖြစ်သော နယ်မြေများကို ဗမာပိုင် နယ်မြေအဖြစ် ထာဝရရယူနိုင်ရန် စနစ်တကျစီစဉ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအချိန် တွင် သတ်ဖြတ်မောင်းထုတ်၊ ဝင်ရောက်နေရာယူ ဝါးမျိုမှု များပြုခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် တောင်ပိုင်းသို့ ဗမာများရောက်ရှိ လွှမ်းမိုးနိုင်ခဲ့သည်။

ဤ သမိုင်းနောက်ခံဖြစ်စဉ်အပေါ် သုံးသပ်ကြည့်ပါက ယနေ့ပြည်ထောင်စု၏ ပြည်နယ်နယ်နမိတ်အတွင်းရှိ နယ်မြေများသည် မူလအစဉ်အဆက်အားဖြင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ပိုင်ဆိုင်သောနယ်မြေများ ဖြစ်သည်။ ရွှေ့လျား ပြောင်း လဲမှုအချို့ ရှိခဲ့သော်လည်း မိမိတို့မူလဘိုးဘွားပိုင်နယ်မြေတွင် ဆက်လက် ရပ်တည်လျက်ရှိကြသည်။ တိုင်းရင်းသားများအကြားတွင် ဗမာသည် အင်အား ပိုကြီးသော (စူပါပါဝါ) လူမျိုးဖြစ်ပြီး အချက်အချာနယ်မြေများစွာကို ရရှိပိုင်ဆိုင် ထားနိုင်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်နယ်မြေအားလုံးကို ဗမာတို့ကသာ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည်၊ ဗမာတို့၏ဘိုးဘွားပိုင်မြေ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဆက်လက်ပိုင်ဆိုင်သင့်သည်ဟု မှတ်ယူ၍ မရစကောင်းပါ။

၂။ လွတ်လပ်ရေးအကြိုကာလနှင့် ပင်လုံစာချုပ်

နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်လက်အောက်၊ ကျွန်သဘောက်ဘဝတွင် ကျနော်တို့ လူမျိုးစု တို့၏ ဘဝဘယ်ပုံဘယ်နည်း တည်ရှိခဲ့ရသည်ကိုလည်း အနည်းအကျဉ်း တင်ပြ လိုပါသည်။ လက်ရှိပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနယ်မြေကို အင်္ဂလိပ်တို့ ဝင်ရောက် သိမ်းပိုက် အခြေစိုက်ချိန်မှစ၍ ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရချိန်အထိ အာဏာပိုင် တဦးတည်း၏ အောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော်အနေဖြင့် တစည်းတလုံးတည်း တည်ရှိ နေထိုင်လာခဲ့ကြခြင်း မဟုတ်ပေ။ လူမျိုးအလိုက် ဒေသအလိုက် သီးခြားစီ နေထိုင်လာခဲ့ကြသည်မှာ သမိုင်းတွင် အထင်အရှားပင်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ လက်အောက်တွင် (၁) မြန်မာပြည်မ၊ (၂) တောင်တန်းဒေသများ၊ (၃) ကရင်နီ နယ် ဟူ၍ သုံးမျိုးခွဲခြားထားရှိပါသည်။

အထက်ပါအခြေအနေသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ခေါင်းဆောင်သော ဖဆ ပလအဖွဲ့က ဘုရင်ခံ၏ အတိုင်ပင်ခံအမှုဆောင်အဖွဲ့ (ဝန်ကြီးအဖွဲ့) တွင် ဝင်ရောက်

အာဏာယူသည့် ၁၉၄၇ ခုနှစ်အထိ ဖြစ်သည်။ အထက်ပါ ဝန်ကြီးအဖွဲ့သည် ဘုရင်ခံအား မြန်မာပြည်မအတွက် အကြံပေးနိုင်သော်လည်း ကျန်ဒေသများ အတွက် လုံးဝပြောဆို ပိုင်ခွင့်မရှိခဲ့ပါ။ ကရင်နီနယ်ခေါ် ယခုကယားပြည်နယ် သည် မြန်မာဘုရင်မင်းတုန်း မင်းလက်ထက်က မြန်မာအစိုးရကိုယ်စား ကင်းဝန် မင်းကြီးနှင့် ဗြိတိသျှအစိုးရတို့ ချုပ်ဆိုခဲ့သောစာချုပ်အရ လွတ်လပ်သောဒေသ တခု အဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး မည်သည့်အစိုးရမှ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မပြုရပေ။ နောက်ပိုင်းတပြည်လုံးကို အင်္ဂလိပ်တို့သိမ်းပိုက်လိုက်သောအခါ အင်္ဂလိပ်တို့က ပင် သီးခြားထိန်းချုပ်ကိုင်တွယ်ခဲ့ကြောင်းသိရသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးနောက် ဗြိတိသျှအစိုးရက ထုတ်ပြန်သော စက္ကူဖြူ စာတမ်းတွင် ပြည်မမြန်မာနိုင်ငံအား ဒိုမီနီယံအဆင့်မှ လွတ်လပ်ရေးပေးရန် ဖြစ် သော်လည်း တောင်တန်းဒေသများကို ဗြိတိသျှအစိုးရလက်အောက်တွင် ဆက် လက်ထားရှိရန် ဖြစ်သည်။ ဤအနေအထားတွင် ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ရွှေတိဂုံ စေတီအလယ်ပစ္စယံ၌ ကျင်းပသော ဖဆပလ၏ ပထမအကြိမ် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ညီလာခံတွင် အဆိုအမှတ် (၆) အနေနှင့် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုအရေးခေါင်းစဉ် ဖြင့် **"လွတ်လပ်သောဗမာပြည်သစ်ကို တည်ထောင်ရာမှာ တိုင်းရင်းသား လူနည်း စု၊ လူမျိုးစုအားလုံး သဘောတူညီတဲ့နည်းနဲ့ လွတ်လပ်စွာတည်ထောင်ရန် ကျနော် တို့ သဘောတူညီကြောင်း ကတိပေးပါသည်။ မည်သည့် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစု ကိုမဆို မိမိတို့ကံကြမ္မာကို မိမိတို့ဘာသာဖန်တီးခွင့် ပေးပါမည်။ ကျနော်တို့နှင့် ခွဲထွက်လိုသည့်အခါ ခွဲထွက်ခွင့်ရှိကြောင်း"** ကတိပြုထားပါသည်။ ထို့အတူ ၁၉၄၆ ခုနှစ် မတ်လတွင် ကျင်းပသော ပထမပင်လုံအစည်းအဝေးတွင် ဖဆပလကိုယ်စား လှယ်အဖြစ် သခင်နု၊ ဦးဘဂျမ်းနှင့် အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်အချို့တက်ရောက်ပြီး တောင်တန်းသားများ ဗမာပြည်မနှင့် ပူးပေါင်း၍ လွတ်လပ်ရေးရယူရန် တိုက်တွန်း ထားပြီး လွတ်လပ်ရေးရပြီးလျှင် တွဲလိုကတွဲနိုင်၍၊ ခွဲထွက်လိုကလည်း ခွဲထွက်ခွင့် ရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း ထိုမူမှာ မည်သည့် အာဏာရအဖွဲ့အစည်းမဆို ကျင့်သုံးသွား ရမည့် "မူ" ဖြစ်ကြောင်း ထည့်သွင်းပြောဆိုထားသည်။

ရှမ်းပြည် ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (ရပလ) က ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ တွင် ပြည်မနှင့်ပေါင်း၍ လွတ်လပ်ရေးအရယူပြီးလျှင် —

(၁) ပြည်ထောင်စုမူအရ ပေါင်းမည်။

(၂) အခွင့်အရေးနှင့်အဆင့်အတန်းတူ ဖြစ်ရမည်။
(၃) ရှမ်းပြည်အား လုံးဝကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ပေးရမည်။
(၄) ခွဲထွက်လိုက အချိန်မရွေးခွဲထွက်ခွင့် ပေးရမည်။
ဟု ကြွေးကြော်စည်းရုံးခဲ့သည်။

ထိုနှစ် နိဝင်ဘာလ (၁၄) ရက်နေ့တွင် ရှမ်းစော်ဘွားများက ဘုရင်ခံထံ စာရေးပေးပို့ရာ၌ မြန်မာပြည်မနှင့် ပြည်ထောင်စုစနစ်မူအရ ပေါင်းမည်ဆိုလျှင် —

(၁) ရှမ်းပြည်အားကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး ပေးရမည်။
(၂) အခွင့်အရေးနှင့် အဆင့်အတန်းတူဖြစ်ရမည်။
(၃) ခွဲထွက်လိုသည့်အချိန်တွင် ခွဲထွက်ခွင့်ပေးရမည်
ဟု ဖော်ပြထားသည်။

ကချင်တို့ကလည်း လွတ်လပ်ရေးရပြီး ဖွဲ့စည်းမည့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကချင်ပြည်နယ်ပါဝင်ရေးကို အောက်ပါခြွင်းချက်နစ်ရပ်ဖြင့် စဉ်းစားမည်။
(၁) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကချင်ပြည်နယ်ပါရေး မပါရေးကို ကချင်ပြည်နယ်သားများကသာ ဆုံးဖြတ်ရမည်။
(၂) ခွဲထွက်လိုသည့်အချိန်တွင် ခွဲထွက်ခွင့်ပေးရန် ဟုဖော်ပြတောင်းဆိုသည်။

ထို အခြေခံသဘောထားများကို ပင်လုံညီလာခံတွင် ဆက်လက်ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးကြပြီး ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၂) ရက်နေ့တွင် ပင်လုံစာချုပ်ကြီးကို ချုပ်ဆို နိုင်ခဲ့သည်။ ပင်လုံစာချုပ်၏ အနှစ်သာရ သဘောတူညီချက် (Agreement in Spirit) မှာ —

(၁) တန်းတူညီမျှသော ပြည်ထောင်စုတခု ဖွဲ့စည်းရန်နှင့်
(၂) ခွဲထွက်လိုက ခွဲထွက်ခွင့်ပေးရန် ဖြစ်သည်။

ပင်လုံစာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးနောက် အကျိုးဆက်အားဖြင့် အောင်ဆန်း-အက်တလီ စာချုပ်တွင် တောင်တန်းဒေသ စုံစမ်းရေးကော်မရှင် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ၎င်းအဖွဲ့သည် ကရင်နီနယ်အပါအဝင် တောင်တန်းဒေသမှ ကိုယ်စားလှယ်များကို ကျယ်ပြန့်စွာ ဖိတ်ခေါ်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပြီး၊ အစီရင်ခံစာတင်သွင်းနိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုတခုလုံး အဝန်းအဝိုင်းဖြင့် အတူတကွလွတ်လပ်ရေး ရရှိလာခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍ တောင်တန်းသားခေါင်းဆောင်များက ပြည်ထောင်စုအသွင်

ဖြင့် ဗမာတို့နှင့် မပူးပေါင်းခဲ့လျှင် ပင်လုံစာချုပ် ပေါ်ပေါက်လာမည် မဟုတ်ပေ။ ပင်လုံစာချုပ်သာမပေါ်ပေါက်ခဲ့လျှင် "တောင်တန်းဒေသစုံစမ်းရေးကော်မရှင်" လည်း ပေါ်ပေါက်လာမည် မဟုတ်။ ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဗမာနှင့် တောင်တန်းသား တို့သည် ယခုအခါ သီးခြားနိုင်ငံသားများအဖြစ် ရောက်ရှိနေကြပေလိမ့်မည်။

၃။ ပထဝီနိုင်ငံရေးအမြင်ဖြင့် လေ့လာခြင်း

ပထဝီနိုင်ငံရေးဆိုသည်မှာ ပကတိတည်ရှိနေသော ရေမြေအနေအထား တည်နေရာနှင့် လူမျိုး၊ လူဦးရေ၊ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ စီးပွားရေးအခြေခံ၊ စိတ်ဓာတ်အခြေခံ စသည်တို့ကိုပါ လေ့လာပြီး ထည့်တွက်စဉ်းစားသည့် နိုင်ငံရေး အမြင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းအမြင်အရ လေ့လာကြည့်ပါက ကျနော်တို့ ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတွင် ၁၉၇၄ ခုနှစ် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ် ထားပြီး ယနေ့တိုင် အသိအမှတ်ပြုနေသေးသော ပြည်နယ် (၇) ပြည်နယ်နှင့် တိုင်း (၇) တိုင်း ရှိသည်။ ပြည်နယ် (၇) နယ်မှာ နာမည်ပေးထားသည့်အတိုင်း ဆိုင်ရာလူမျိုးများ၏ နယ်မြေဟုအသိအမှတ်ပြုပြီး တိုင်း (၇) တိုင်းမှာ ယေဘူယျ အားဖြင့် ဗမာလူမျိုးများ နေထိုင်သည့်ဒေသဟု သတ်မှတ်နိုင်သည်။ ဤ ဖွဲ့စည်း တည်ရှိနေမှုအပေါ် အခြေခံပြီး လေ့လာကြည့်ပါစို့။

ရခိုင်၊ ချင်း၊ ကချင်၊ ရှမ်း၊ ကယား၊ ကရင်၊ မွန်ပြည်နယ်များသည် ပြည် ထောင်စု၏ နယ်စပ်တလျှောက်တွင် တည်ရှိနေကြပြီး အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ဆက်စပ်နေကြသည်။ အဆိုပါ ဆက်စပ်နေသည့် တဘက်နိုင်ငံများအတွင်းတွင် လည်း ၎င်းလူမျိုးများရှိနေကြသည်။ ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံသားချင်း မတူကွဲပြားသော် လည်း ၎င်းတို့အချင်းချင်းထိတွေ့ ဆက်ဆံနေကြသည်။ အချို့မှာ လူမျိုးရေးအရ ခံစားချက်ခြင်း နီးစပ်ပြီး အပြန်အလှန် ရိုင်းပင်းကူညီမှုများ ရှိကြသည်။ အဆိုပါ လူမျိုးများသည် ဆက်စပ်နေသောနိုင်ငံများရှိ ပြည်သူ့အစိုးရများနှင့် ပြဿနာ ကြီးကြီးမားမား မရှိကြပေ။ နောက်တချက်မှာ ဆက်စပ်နေသည့် နိုင်ငံများသည် မိမိတို့ပြည်ထောင်စုထက် အေးချမ်းသည်၊ တိုးတက်သည်၊ နေချင်စဖွယ်လည်း ပိုရှိသည်။ ဤ အနေအထားသည် ပြည်နယ်တခုခုက မိမိတို့ပြည်ထောင်စုမှ ခွဲထွက်ပြီး သီးခြားရပ်တည်ခြင်း သို့မဟုတ် တဘက်နိုင်ငံနှင့် ပူးပေါင်းခြင်းများ ပြုလုပ်လိုအောင် ဆွဲဆောင်နေသည့် အနေအထားရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။

ပြည်နယ်ရရှိထားကြသော လူမျိုး (၇) မျိုး၏ အနေအထားအပေါ် သုံးသပ်ကြည့်ပါက သမိုင်းကြောင်းအရ လည်းကောင်း၊ လူဦးရေအရ လည်းကောင်း၊ အခြေခံစီးပွားရေးအရ လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးနိုးကြားတက်ကြွမှုအရ လည်းကောင်း စံမီကြ၍ ပြည်နယ်ရရှိထားကြခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးနိုးကြား တက်ကြွမှုအရာတွင် စံမီရုံမက — အာဏာရပြည်ထောင်စုအစိုးရ အဆက်ဆက်ကိုပင် နှစ်ပေါင်းများစွာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန် ပုန်ကန်ခဲ့ကြသည်။ ယနေ့တိုင် ဦးဆောင်နိုင်ငံရေးပါတီ အမျိုးသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ ပီပီပြင်ပြင် ရှိနေကြသည်။ ၎င်း နိုင်ငံရေးပါတီ၊ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း အချင်းချင်းဆက်စပ်မှု၊ ရင်းနှီးမှုကောင်းစွာ ရှိကြသည်။

ဗမာလူမျိုးများသည် အလယ်ပိုင်းနှင့် မြေပြန့်ပိုင်းတွင် အနေများသည်။ နယ်စပ်နှင့် ဆက်စပ်နေသော စစ်ကိုင်းတိုင်း၏ အနောက်မြောက်ဒေသများတွင် ဗမာလူမျိုးနည်းပြီး ချင်း၊ နာဂ၊ ရှမ်း၊ ကချင်စသည့် တိုင်းရင်းသားတွေက များပါသည်။ ထို့အတူ တနင်္သာရီတိုင်းတွင်လည်း ထားဝယ်သားများသည် အများစုဖြစ်ပြီး ကရင်၊ မွန် လူမျိုးများလည်း များစွာရှိကြသည်။ ထားဝယ်သားများသည် ဗမာမျိုးနွယ်စုဝင်ဟု ဆိုသော်လည်း ဗမာလူမျိုးအဖြစ် မခံယူလိုပါ။ ၎င်းတို့တွင် "ဘိတ် - ထားဝယ်အမျိုးသားညီညွတ်ရေးတပ်ဦး" တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်း ရှိသည်။

မြင်သာသည်မှာ ဗမာလူမျိုးသည် နယ်စပ်တလျှောက်တွင် အနေနည်းပြီး အလယ်ပိုင်းတွင် စုစည်းနေထိုင်ကြသည်။ တိုင်းရင်းသားများက ၎င်းတို့ကို ဝန်းရံထားသည်။ လက်ရှိပြည်နယ် (၇) ပြည်နယ်၏ အကျယ်အဝန်းသည် ဧရိယာစတုရန်းမိုင် (၁၄၃,၆၅၀) ရှိပြီး၊ တိုင်း (၇) တိုင်း၏ အကျယ်အဝန်းမှာ ဧရိယာစတုရန်းမိုင် (၁၁၇,၅၇၈) ရှိသည်။ ထို့ကြောင့်နယ်မြေအရ ပြည်နယ်များက ပို၍ကျယ်ပါသည်။ လူဦးရေအရကြည့်လျှင် တိုင်း (၇) တိုင်းပေါင်းသည် ပြည်နယ် (၇) ပြည်နယ်ပေါင်းထက် ပိုများပါသည်။ သို့သော် ဗမာလူမျိုးအားလုံးပေါင်းသည် အခြားတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု အားလုံးပေါင်းထက် ပို၍ မများပါ။ ဗမာလူမျိုးတို့ အနေနှင့် အပေါ်စီးရထားသည်မှာ ကြာပြီဖြစ်ပြီး၊ တိုင်းရင်းသားများအနေဖြင့် စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် နိုင်ငံရေးအာဏာများ ကန့်သတ်ဖိနှိပ်ခံနေရသည့်အတွက် ဗမာလူမျိုးများအဖြစ် ခံယူသူပိုများနေခြင်း ဖြစ်သည်။

စိတ်ဓာတ်ရေးရာကို လေ့လာကြည့်ပါက ဗမာအများစုသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်ယုံကြည်ကြသည်။ တိုင်းရင်းသားအချို့သည် ခရစ်ယာန်ဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြပြီး၊ အချို့မှာ နတ်ကိုးကွယ်ကြသည်။ ဓလေ့ထုံးစံ ယဉ်ကျေးမှုအရ အချို့မှာ ဗမာလူမျိုးနှင့် အလွန်ခြားနားသည်။ နိုင်ငံရေးယုံကြည်ချက်အရ ဆိုပါမူ ဗမာတို့၏ ကြီးစိုးမှုကို မခံလို၍ နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆန့်ကျင်အာခံ တော်လှန်ခဲ့ကြသည်။ ယခုအခါ အချို့အဖွဲ့အစည်းတို့က အာဏာပိုင်စစ်အစိုးရနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားသည် ဆိုသော်လည်း အခြေခံနိုင်ငံရေးအမြင်၊ ယုံကြည်ချက်တို့တွင် ကွဲပြားလျက်ပင်ရှိသည်။ ၎င်းကို ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းရန် ယနေ့အထိ စတင်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။ တိုင်းရင်းသားအများစုတို့မှာ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များဆုံးရှုံးနေရသဖြင့် အာဏာရအစိုးရ အဆက်ဆက်အပေါ် ကျူးကျော်သူ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒီများအဖြစ် ရှုမြင်နေကြသည်။ ဤသို့ ရှုမြင်နေပါက ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် အခက်အခဲများစွာရှိကြောင်း သိရှိနိုင်ပါသည်။

၄ ။ လေးနက်သောမျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်

ပြည်ထောင်စုအတွင်းမှ ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားများ၏ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်သည် ဗမာလူမျိုးများထက်ပိုသည်ဟု မဆိုနိုင်သော်လည်း လျော့နည်းမည်ဟု ထင်မြင်ပါက မှားပေလိမ့်မည်။ ဗမာလူမျိုးများသည် နိုင်ငံခြားသား အင်္ဂလိပ်၊ ဂျပန်နယ်ချဲ့များလက်အောက် ကျရောက်ခဲ့စဉ်ကာလတွင် မည်သို့ခံစားရသည်ကို ပြန်လည်စဉ်းစားသုံးသပ်ပါက ကျန်တိုင်းရင်းသားများ၏ ခံစားချက်ကို နားလည်ပါလိမ့်မည်။ ဗမာတို့တချိန်က အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ ပျောက်ကွယ်မှာ အလွန်စိုးရိမ်ခဲ့ကြသလို ကျန်တိုင်းရင်းသားများအနေနှင့် ကြာမြင့်ခဲ့သည့် အချိန်မှ ယနေ့ထိတိုင် စိုးရိမ်နေကြဆဲ ဖြစ်သည်။ ဤသည်ကို ဗမာခေါင်းဆောင်များ လေးလေးနက်နက် ကိုယ်ချင်းစာ ထည့်တွက်စေလိုသည်။

လူမျိုးဆိုသည်မှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုချင်း တူညီသော လူစုကို ခေါ် ဆိုကြသည်။ ဤသို့ တူညီနိုင်ရန်မှာ နှစ်ပေါင်းထောင်သောင်းချီ၍ အတူတကွနေထိုင်သွားလာ ရွှေ့လျားရင်း ဒုက္ခအန္တရာယ် အသွယ်သွယ်ကို အတူတကွ တွန်းလှန်ကာကွယ်ခဲ့ကြသော ကောင်းတူဆိုးဘက် ကံကြမ္မာချင်းဆက်နေကြသည့် ဘိုးဘေးဘီဘင်များမှ ပေါက်ဖွားလာသူများ ဖြစ်ကြရပေ

မည်။ အရင်းစစ်ပါက လူမျိုးဆိုသည်မှာ ဆွေမျိုးသားချင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ လူ့ဘဝသမိုင်းကို လေ့လာလျှင် လူတို့သည် တစုနှင့်တစု တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ပြီး ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် နေရာကိုလု၊ စစ်ရှုံး၍ ထွက်မပြေးနိုင်သူကို ကျွန်ပြုခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် လိုအပ်မှုအရ အုပ်စုဖွဲ့နေထိုင်ရင်း ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ကျေးရွာ၊ မြို့ပြ၊ နိုင်ငံများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုသို့ အုပ်စုအလိုက်သာ ရှင်သန်ရပ်တည်ကြီးပွားနိုင်သော ဖြစ်စဉ်အတွင်း လူတို့မှာ အုပ်စုချစ်စိတ်၊ မျိုးချစ်စိတ်သည် နက်ရှိုင်းစွာ အမြစ်တွယ်ခဲ့ကြသည်။ ခေတ်ကာလမည်သို့ပင်ပြောင်း စေကာမူ ယနေ့အထိ လူမျိုး၊ နိုင်ငံခွဲခြားမှုသည် ရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး ၎င်းကို အရင်းစစ်ကြည့်ပါက ကိုယ်ကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်နေခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရမည်။

မျိုးချစ်စိတ်သည် နိုင်ငံရေးအယူဝါဒ ယုံကြည်မှုထက်များစွာ နက်ရှိုင်းသည်။ ထိုသို့ နက်ရှိုင်းကြောင်းကို ရေရှားသော နေရာသို့ရောက်မှ ရေ၏တန်ဖိုးကို လေးလေးနက်နက်သိရှိနိုင်သော လူများကဲ့သို့ နိုင်ငံပျောက်၊ ဖိနှိပ်မှုအောက် ရောက်နေသော လူမျိုးများက ပို၍သိရှိနားလည်ကြသည်။ ကားမက် (စ်)၊ လီနင်နှင့် ဗမာသခင်မျိုးတို့က လူမျိုးရေးပြဿနာသည် လူတန်းစားပြဿနာ၏လက်အောက်ခံဟု ဆိုခဲ့ကြသော်လည်း ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၊ ယူဂိုစလားဗီယားနိုင်ငံများနှင့် ကွန်မြူနစ်ပါတီအတော်များများ ပျက်ပြားပျောက်ကွယ်သွားကြပြီး၊ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ကား နိုင်ငံတကာတွင် လည်းကောင်း၊ ပြည်တွင်းမှာ လည်းကောင်း ရှင်သန်ရှေ့တိုးနေဆဲပင်။

ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံတွင် လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ အသိအမှတ်ပြုမှု မခံရခြင်းနှင့် လူမျိုးရေးအရ ဝါးမျိုဖျောက်ဖျက်ခံရမှုမှ လွတ်မြောက်ရန် ကရင်နီ၊ မွန်၊ ရခိုင်တို့က လွတ်လပ်ရေးရသည်ဆိုသည့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှစ၍ ရုန်းကန်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၄၉ ခု နှစ်ဆန်းတွင် ကရင်တို့ကလည်းကောင်း၊ နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် ပအိုဝ်းတို့က လည်းကောင်း လက်နက်ကိုင်တော်လှန် လာကြပြန်သည်။ ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်း၊ ပလောင်၊ လားဟူ၊ ဝ၊ နာဂ စသည်တို့က ၁၉၅၈ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၆၀ ခုနှစ် ဝန်းကျင်လောက်တွင် အသီးသီးရုန်းကန် တိုက်ပွဲဝင်လာကြသည်။ ထို လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများသည် အသွင်သဏ္ဌာန်အရ ပြောင်းလဲမှုအချို့ ရှိသော်လည်း ယနေ့ထက်တိုင် တည်ရှိနေဆဲပင်။

တိုင်းရင်းသားများလူမျိုးစုများ၏ အမျိုးသားလွတ်မြောက်မှု တော်လှန်ရေးသည် မိမိတို့အမျိုးသားရေးကိုသာ အဓိကထား တိုက်ပွဲဝင်နေသဖြင့် မိမိတို့လူမျိုး၏ ထောက်ခံအကူအညီပေးမှုကိုသာ ရရှိသည်။ အချို့သော ဗမာခေါင်းဆောင်များက ထိုအမျိုးသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များအပေါ် နယ်ချဲ့လက်ပါးစေများဟု ထင်မြင်စွပ်စွဲကြသော်လည်း မည်သည့်နိုင်ငံ တခုခုကမျှ လက်နက်ငွေကြေး ထောက်ပံ့ခြင်းမျိုး မရှိခဲ့ပါ။ မိမိတို့အမျိုးသားပြည်သူများ၏ ထောက်ပံ့ကူညီမှုဖြင့်သာ ကြပ်ကြပ်တည်းတည်း ရပ်တည်ခဲ့ရင်း တဖြည်းဖြည်းချင်း တိုးတက်အားကောင်းလာခြင်း ဖြစ်သည်။

ဒီမိုကရေစီအရေးအပေါ် အခြေခံသော ဦးနု၏ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီပါတီ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးသည် နိုင်ငံတချို့၏ အကူအညီဖြင့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်မှ စပြီး အရှိန်အဝါကောင်းကောင်းနှင့် ပေါ်ထွက်လာသော်လည်း (၅) နှစ် (၆) နှစ် အတောအတွင်းမှာပင် ချုပ်ငြိမ်းသွားခဲ့သည်။ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားညီအစ်ကို သဘောထားအရ ပြင်ပမှ လက်နက်ကျည်ဆံ၊ ငွေကြေး၊ ဆေးဝါး အစုအပြုံနှင့် ရခဲ့ပါသော်လည်း အနှစ် (၅၀) ကျော် တော်လှန်ရေးခရီးမှာ အစမ်းသပ်မခံနိုင်ခဲ့ပါ။ အမြင်ကျဉ်းသူများဟု အပြောခံနေရသော အမျိုးသားတော်လှန်ရေး အင်အားစုများကမူ အင်အားကြီးမားသည့် ဖြတ်လေးဖြတ်၊ ဝိုင်းပတ်ပိတ်ဆို့စစ်ဆင်ရေးနည်းဗျူဟာများကို ခုခံ၍ အရှိန်အဟုန် မပြင်းသော်လည်း ရှင်သန်လှုပ်ရှားရှေ့တိုးနေဆဲပင်။ ဤသို့ ရပ်တည်နေနိုင်သည်မှာ ခိုင်မာသော မျိုးချစ်စိတ်အပေါ် အခြေပြုခြင်းဖြစ်ကြောင်း သာဓကမီးမောင်းထိုးပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်တော့သည်။

၅။ သင့်မြတ်မှန်ကန်သော တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးသဘောထား

လူတိုင်းသည် လူမျိုးတမျိုးတွင် ပါဝင်နေပြီး လူမျိုးတိုင်းသည် နိုင်ငံတခုခု၏ အဝန်းအဝိုင်းတွင် ရပ်တည်နေကြသည်။ အစုနှင့်အဖွဲ့နှင့်နေမှ ရပ်တည်နိုင်သော လောကကြီးတွင် ငါ့မှာ လူမျိုးရေးစိတ်ဓာတ်မရှိဟု ဆိုသူသည် ရေပေါ်သောနေရာတွင် ကြီးပြင်းနေထိုင်သူက ရေ၏တန်ဖိုးကို မသိခြင်း သဘောမျိုးပင်။ နိုင်ငံတခုတွင် လူမျိုးတမျိုးတည်းသာ ရှိသည်ဟူ၍ မရှိ။ အနည်းဆုံး ၃ - ၄ မျိုးမှ အများဆုံး ၃ - ၄၀၀ အထိ ရှိနိုင်သည်။ သို့သော် ပဓာန (သို့မဟုတ်) အများစု (သို့မဟုတ်)

အာဏာရလူမျိုးသည် တမျိုးတည်းသာ ဖြစ်သည်။ ထို အဆင့်နေရာကို ရထားသော လူမျိုးအနေနှင့် ယေဘုယျအားဖြင့် အမျိုးပျောက်မှာ စိုးရိမ်စရာအကြောင်း မရှိပါ။ ဖောင်ပေါ် နေသူ ရေမရှား သလိုပင်။

ဤသို့သော အနေအထားမျိုးတွင်ပင် ပြည်ပမှ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုများ ဝင်ရောက်လွှမ်းမိုးလာမည်ကို စိုးရိမ်ပြီး၊ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး၊ အမျိုးဂုဏ် ဇာတိဂုဏ် မြင့်မားရေးအတွက် လုပ်ငန်းများစွာကို လုပ်နေကြသေးသည်။ ဥပမာ — ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ် ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် နန်းတော်ဟောင်း၊ ကျောင်းဟောင်း၊ စေတီဟောင်းများ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ အသစ်ဆောက်လုပ်ခြင်းများကိုလည်းကောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်းရေးအတွက် အဆိုအကအရေးအတီးပြိုင်ပွဲများကို မြို့နယ်မှဗဟိုအထိ နှစ်စဉ်ကျင်းပခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုပြတိုက်များ ဆောက်လုပ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ရိုးရာပွဲတော်များဖြစ်သည့် လှေပြိုင်ပွဲ၊ လှည်းပြိုင်ပွဲနှင့် မြင်းခင်းသဘင် စသည်များ ကျင်းပခြင်းကိုလည်းကောင်း ဘဏ္ဍာငွေ အမြောက်အမြား အကုန်အကျခံပြီး လုပ်ဆောင်နေကြသည်။

ကျန်တဖက်အတွက် ဒုတိယတန်းစား သို့မဟုတ် အနိမ့်ခံ သို့မဟုတ် အာဏာမဲ့ လူမျိုးများမှာမူ မိမိတို့ ဘာသာစကား၊ စာပေများကို မိမိတို့ဒေသအတွင်း တရားဝင် (ရုံးသုံးဘာသာအဖြစ်) အသုံးပြုခွင့်မရှိ၊ အစိုးရစာသင်ကျောင်းများတွင် တရားဝင်သင်ကြားခွင့်မရှိ ဖြစ်နေရသည်။ ထိုသို့ တရားဝင်သုံးစွဲခွင့်မပြုခြင်းသည် အရာတခုကို တန်ဖိုးမဲ့အောင် လုပ်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ တန်ဖိုးမဲ့သောပစ္စည်းတခုကို မည်သူတို့က ကြာကြာ ထိန်းသိမ်းကြမည်နည်း။ တနည်းအားဖြင့် မိုးထဲရေထဲမြောင်းထဲသို့ ပစ်ချစေပြီး အလိုလိုဆွေးမြေ့ပျက်စီးသွားစေရန် ဖန်တီးလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဘာသာစကား၊ စာပေ မရှိတော့သော လူမျိုးတမျိုးသည် ဘာဖြစ်သွားမည်နည်း။ မြေနိမ့်ရာ ကန်တူးပြီး၊ ကုန်းမြင့်အား ထပ်ဖို့နေခြင်းသည် ညီညာသောမြေပြင်ကို မည်သည့်အခါမျှ ဖြစ်ပေါ် စေနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

တမြေတည်းနေ၊ တရေတည်းသောက်ကြသော ကျနုပ်တို့တိုင်းရင်းသားများသည် ကျနုပ်တို့၏ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်ကြီး ငြိမ်းချမ်းသာယာတိုးတက်ရေး အတွက် အားလုံးတွင် တာဝန်ရှိသည်။ အားလုံးက ကြိုးပမ်းကြရမည်။ မှန်ပါသည်။

သို့သော် တာဝန်မှာ တူညီသလို အခွင့်အရေးမှာလည်း တူညီဖို့လိုသည်။ မျှတမှုရှိမှ စည်းလုံးမှုရှိနိုင်မည် ဆိုသည်ကို အထူးပြောပြနေရန် လိုမည်မထင်ပါ။

ကမ္ဘာလွှမ်းခြုံယှက်နွယ်မှု (Globalization) ခေတ်ကြီးတွင် အင်အားပိုမိုကြီးသူတို့က စီးပွားရေးအရသာ လွှမ်းမိုးသွားနိုင်သည် မဟုတ်။ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုအရလည်း ဝါးမျိုလွှမ်းမိုးသွားမည့် အန္တရာယ်ရှိကြောင်း အများသိကြပါသည်။ အင်အားကြီး အနောက်အုပ်စုက လွှမ်းမိုးနိုင်သလို လူဦးရေ သန်းပေါင်းထောင်ကျော်ရှိသည့် နိုင်ငံကြီးနှစ်ခုက ဝန်းရံလျက်ရှိသည်ကိုလည်း သိကြပါသည်။ တကယ်ပင် စိုးရိမ်စရာရှိပါသည်။ သို့သော် ထိုအန္တရာယ်သည် နက်ဖြန် သို့မဟုတ် တနေ့သောအခါမှ ရောက်လာနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့ တိုင်းရင်းသားများအဖို့ ယခုလောလောဆယ် ရင်ဆိုင်နေရသည်က မဟာဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒ ဖြစ်နေပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည်လူမျိုးရေးအရ ကွဲပြားမှုရှိနေသော်လည်း နိုင်ငံတခုတည်းတွင် အတူတကွ နေထိုင်ကြသည်။ မကျေနပ်မှု မည်သို့ပင်ရှိစေ၊ လူမျိုးစုအလိုက် မောင်းထုတ်၍ မရသလို ထွက်ပြေး၍လည်း မရပါ။ နားခိုစရာ မြေမရှိ။ အတူတကွ နေကြရမည်သာ။ ကောင်းတူဆိုးဖက် ကံကြမ္မာချင်းဆက်စပ်နေကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံသည် သဘာဝ ရေ၊ မြေ၊ ရာသီဥတု သင့်တော်ကောင်းမွန်သည်။ စိုက်ပျိုးမြေ လုံလောက်စွာ ရှိသည်။ မြေပေါ် မြေအောက် သဘာဝ သယံဇာတပစ္စည်းများလည်းများစွာ ရှိသည်။ မီးတောင်၊ ငလျင်၊ မုန်တိုင်း စသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တွေလည်း အလွန်နည်းသည်။ သို့ပါသော်လည်း ကမ္ဘာတွင် ဖွံ့ဖြိုးမှုအနည်းဆုံး (အဆင်းရဲဆုံး) နိုင်ငံစာရင်းဝင် ဖြစ်နေရသည်။

ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံသားများသည် ပြည်ပတွင် စစ်ပြေးဒုက္ခသည်များအဖြစ် လူဦးရေသိန်းကျော် ရောက်ရှိနေရသည်။ အလုပ်ရှာဖွေရေးအတွက်လည်း ပြည်ပတွင် တရားမဝင် သိန်းနှင့်ချီ ရောက်ရှိနေကြသည်။ ပြည်သူများ၏ ဘဝသည် လုံခြုံမှုမရှိ၊ နေရာတကာတွင် ကြောက်လန့်နေရပြီး အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးနေရသည်။ စားဝတ်နေရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး တို့တွင်လည်း နိမ့်ကျနေရသည်။ ဤ သို့သော အခြေအနေဆိုးများ အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ် လာရသနည်း။ အကြောင်းရာသော် ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် ဖြစ်လာရသည်။ ပြည်တွင်းစစ် အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်ရသနည်း။ မညီညွတ်မှုကြောင့် ဖြစ်လာရသည်။ မညီညွတ်မှု ဘာ

ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေရသနည်း။ လူမျိုးစုံစုစည်းနေထိုင်သော တိုင်းပြည်တွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုံနှင့် ပတ်သက်သော မှန်ကန်သည့် သဘောထားမရှိသောကြောင့် ဖြစ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအဖြစ်ဆိုး၊ အခြေအနေဆိုးများမှ လွတ်မြောက်ရန် မှန်ကန်သည့် သဘောထား၊ မှန်ကန်သည့် နည်းနာများဖြင့် ဖြေရှင်းသင့်ပါကြောင်း တင်ပြလိုပါသည်။

၆။ အနာဂတ်ကို မည်သို့ဖန်တီးကြမည်နည်း

လူသားတို့အတွက် အဓိကမျှော်မှန်းချက်သည် ကောင်းမွန်သော ဘဝကို ရောက်ရှိရေးဖြစ်သည်။ ထိုကောင်းမွန်သော ဘဝကိုရောက်ရှိနိုင်ရေးမှာ အတိတ်မှ သင်ခန်းစာကိုယူပြီး ပစ္စုပ္ပန်တွင် အကောင်းဆုံး အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။ ဤသည်မှာ သီအိုရီခေါ် နိယာမတရား၊ အတိတ်ကိုလေ့လာပြီး လက်စားလိုက်ချေနေဖို့ မဟုတ်။ အတိတ်ကို မလေ့လာပါကလည်း ပစ္စုပ္ပန်မှာ မှန်ကန်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်မည်မဟုတ်။ ထို့အတူ ပစ္စုပ္ပန်တွင် ရင်ဆိုင်နေရသော အခက်အခဲများ၊ ဘဝနိမ့်ကျမှုများ၊ မပြည့်စုံမှုများကို စိတ်ကုန်ပြီး ထိုင်ငြီးနေ၍လည်း ဘာမျှထူးလာမည် မဟုတ်။ အခက်အခဲပေါင်းစုံကြားမှ အနာဂတ်အတွက် အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ရမည်မှာ လူသားတို့၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ အနာဂတ်တွင် ကျွန်ုပ်တို့ဘဝ၊ ကျွန်ုပ်တို့သားသမီး၊ ကျွန်ုပ်တို့ လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံသည် ကောင်းမွန်သော အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိနိုင်ပါလိမ့်မည်။

ကျွန်ုပ်အမြင်အရ — အတိတ်ကို သုံးသပ်ရာတွင် လွန်ခဲ့သည့် ရာစုနှစ်များက အချိန်ကာလကို လေ့လာခြင်းနှင့် လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်များကာလကို လေ့လာဖို့လိုမည်။ ရာစုနှစ်ကာလကို လေ့လာခြင်းသည် မူလတည်ရှိမှု အခြေအနေမှန်ကို နားလည်ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ နိုင်ငံနယ်နမိတ်အတွင်းရှိ နယ်မြေသည် ဗမာတို့၏ ဘိုးဘေးဘီဘင်ပိုင်မြေ အားလုံးမဟုတ်ကြောင်း သိပါလိမ့်မည်။ ဆယ်စုနှစ်ကာလကို လေ့လာခြင်းသည် လက်ရှိရင်ဆိုင်နေရသော ပြဿနာများနှင့် ပြည်တွင်းစစ်ကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ၁၉၄၈ - ၄၉ ခုနှစ် ဝန်းကျင်နှင့် ၁၉၆၀ ခုနှစ် ဝန်းကျင်တို့ကို ပို၍ အလေးထားလေ့လာရန် လိုလိမ့်မည်။ ထိုသို့လေ့လာပြီး ၁၉၄၇ ခု ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၏ လွဲချော်အားနည်းချက်များကို သိရှိလက်ခံလာပါက ပြောင်းလဲပြုပြင်ရန် လွယ်ကူပါလိမ့်မည်။ ခေါင်းဆောင်လုပ်သူ

ပုဂ္ဂိုလ်အချို့၏ ဆန္ဒစွဲ အမှားတွေကြောင့် သန်းပေါင်း (၅၀) ကျော် ပြည်သူများ နှစ်ပေါင်း (၅၀) ကျော် ဒုက္ခပင်လယ်ဝေခဲ့ရသည်ကို သင်ခန်းစာယူတတ်ဖို့ လိုသည်။

ပင်လုံသဘောတူညီချက်အပေါ် အခြေပြုပြီး စတင်ပေါင်းစည်းခဲ့သည်ကို အခြေခံ၍ စစ်မှန်သောပြည်နယ်ပေါင်းစု ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတခုကို တည်ဆောက်မည်ဆိုလျှင် မည်သည့်လူမျိုးအတွက် နစ်နာစရာရှိပါသနည်း။ လူမျိုးတမျိုးနှင့် တမျိုးအကြား လူဦးရေအရ ကွာချင်ကွာမည်။ တိုးတက်မှုအရ ကွာချင်ကွာမည်။ သို့သော် လူမျိုးဆိုသည့် ယူနစ်အရကြည့်ပြီး အတူတူဖြစ်သည်ဆိုသည့် သဘောထားကို လက်ခံနိုင်မည်ဆိုလျှင် လူမျိုးရေးအရ ပြဿနာရှိတော့မည် မဟုတ်ပေ။

ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတွင် ဆွစ်လူမျိုး ၈၃.၅% ရှိပြီး၊ ကျန်လူမျိုးအားလုံးပေါင်းသည် ၁၆.၅% သာရှိသည်။ သုံးစွဲသော ဘာသာစကားမှာ ဂျာမန် ၆၉%၊ ပြင်သစ် ၂၀%၊ အီတလီ ၁၀%၊ ရိုမင် ၁% ဖြစ်ရှိနေသော်လည်း လူမျိုးရေးအရ ပြဿနာမရှိ။ ဘာသာစကားလေးမျိုးစလုံးကို တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံခေတ်ကာလတွင် ရုရှားနှင့် အက်စ်တိုးနီးယန်းတို့သည် လူဦးရေအရ (၁၇၃) ဆ ကွာခြားပြီး ယခုအိန္ဒိယတွင် တမီးလ်နာဒူးပြည်နယ်နှင့် မီဇိုရမ်ပြည်နယ်တို့သည် လူဦးရေအရ အဆ (၁၀၀) ခန့် ကွာနေသည်။ ဧရိယာအကျယ်အဝန်းအရလည်း ဆိုဗီယက်နိုင်ငံတွင် အကြီးဆုံးပြည်နယ်နှင့် အငယ်ဆုံးပြည်နယ်တို့သည် အဆ (၆၀) မျှကွာခြားသည်။ သို့သော် လူမျိုးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးတွင် တန်းတူထားရှိသောကြောင့် လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများ မပေါ်ပေါက်ခဲ့ပေ။ တပါတီအာဏာရှင်စနစ်ကြောင့်သာ ပြဿနာရှိသည်။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံသည် စိုက်ပျိုးရန် မြေအနည်းအကျဉ်းသာရှိပြီး တန်ဖိုးကြီးသော သဘာဝသယံဇာတပစ္စည်း အထူးမရှိ၊ သဘာဝရေတံခွန်များမှ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကို ထုတ်ယူအသုံးပြု၍ အဆင့်မြင့် ကုန်ပစ္စည်းများကို ထုတ်လုပ်ရောင်းချခြင်းဖြင့် ကုံလုံကြွယ်ဝသော နိုင်ငံတခုကို တည်ထောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ငွေကုန်ကြေးကျနည်းစေရန် အမြဲတမ်းစစ်တပ်ကို အနည်းအကျဉ်းသာ ထားရှိပြီး၊ အမျိုးသားတိုင်း စစ်ပညာသင်စေ၍ လက်နက်တပ်ဆင်ကာ လုံခြုံရေးကိစ္စ ခိုင်မာအောင် တည်ဆောက်ထားသည်မှာ အားရစရာ ဖြစ်သည်။

ကျနုပ်တို့နိုင်ငံတွင် လူမျိုးရေးအရ တန်းတူရေး သဘောမထားနိုင်သော ကြောင့် လူမျိုးရေးပဋိပက္ခ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရသည်။ ယင်း ပဋိပက္ခကို စစ်ရေးဖြင့်ဖြေ ရှင်းကြရာ တပြည်လုံးအနှံ့ပြည်တွင်းစစ်မီး တောက်လောင်ခဲ့ရသည်။ ပြည်တွင်း စစ်ကြောင့် စီးပွားရေးချွတ်ခြုံကျ၊ လူ့အခွင့်အရေး ဆိတ်သုဉ်း၊ အမုန်းနှင့် ရန်ညိုးဖွဲ့ မှုများ ပြင်းထန်နေရသည်။ ဤသည်မှာ တန်းတူရေး သဘောမထားနိုင်ခြင်း၏ ရလဒ်ဆိုး ဝဋ်ပါကြီးပင် ဖြစ်တော့သည်။ ဤ ဝဋ်ဘာမှ လွတ်မြောက်နိုင်ရန်မှာ အနာဂတ်တွင် ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများရှိသည့် လူမျိုးရေးအရ တန်းတူ ရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ရှိသော ပြည်နယ်ပေါင်းစုပြည်ထောင်စုကို တည် ဆောက်ရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ကြောင်း စေတနာကောင်းဖြင့် တင်ပြအပ်ပါသည်။

၇။ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးအပေါ် သဘောထား

ပြည်ထောင်စုခေါ် နိုင်ငံတခု၏ စည်းဝိုင်းအတွင်းနေထိုင်ကြသော ကျနုပ်တို့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူအားလုံးသည် လှေကြီးတစင်းပေါ်တွင် အတူ တကွလိုက်ပါပြီး ခရီးတခုတည်းကို သွားနေကြသူများနှင့် ပုံစံတူသည်။ ထိုခရီးမှာ သာယာကောင်းမွန်သော လူ့ဘောင်သစ်တခုဆီသို့ ရောက်ရှိရေး ဖြစ်သည်။ ထို လှေကြီးသည် ၁၉၄၈ ခုနှစ်ဆန်းကပင် စတင်ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ ပင်လယ်ပြင်ကြီး ထဲရောက်ရှိနေပြီးဖြစ်၍ မလိုက်ချင်သူအတွက်လည်း ဆင်းနေခဲ့ရန် မဖြစ်နိုင်သလို မလိုက်စေချင်သူကလည်း ပြင်းပယ်နေ၍ မရတော့ပါ။ ဘဝကံကြမ္မာက ဆက်စပ် နေပြီး လိုရာခရီးသို့ အမြန်ရောက်ရှိရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ဆိုးများမှ ကင်းလွတ် ရေးအတွက် အားလုံးတူညီလက်တွဲကြိုးပမ်း တာဝန်ယူကြရမည်။ ဤကား ဘဝ ပေးတာဝန်၊ သို့သော် မည်သူတွေက မည်သို့သဘောထား၍ မည်မျှ အနစ်နာခံ ဖော်ဆောင်ခဲ့ကြ၊ ဖော်ဆောင်နေကြပါသနည်း။ စမ်းစစ်ကြည့်မည် ဆိုလျှင် —

ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု၏ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရန် ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဖွန်လ (၂၄) ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်သည့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်၊ သင်ပုန်းခြေရေးနှင့် လက်နက်စွန့်ပြီး ဥပဒေဘောင်ထဲဝင်ကာ နိုင်ငံရေးပါတီ ထူထောင်ရေး ကမ်းလှမ်း ချက်သည် အာဏာရအစိုးရနှင့် တပ်မတော်ဘက်က သဘောထားကြီးမားမှု များ စွာရှိကြောင်းကို ဖော်ပြသဖြင့် ပြည်သူလူထုတရပ်လုံးကလည်း လိုလားထောက် ခံခဲ့ကြသည်။ ထို့အတူ ပြည်သူ့ရဲဘော်တပ်ဖွဲ့၊ မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦး၊ ပအိုဝ်းအမျိုးသား

လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့နှင့် ရခိုင်ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့တို့ကလည်း ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် မြင့်မြတ်သောစေတနာဖြင့် ဝင်ရောက် လက်နက်အပ်ကာ နိုင်ငံရေးအရ ပြေလည်မှုရအောင်လုပ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤသည်တို့မှာ နိုင်ငံရေးပြဿနာကို နိုင်ငံရေးနည်းအရ ဖြေရှင်းရန် ပြည်သူလူထု၏ ဆန္ဒမဲအဆုံးအဖြတ်ကို ရိုးသားစွာခံယူကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က နိုင်ငံရေးအင်အားစုအားလုံးသည် နိုင်ငံအပေါ် စေတနာကောင်းရှိကြောင်းနှင့် သဘောထားကြီးကြောင်းကို ပြသခဲ့ကြသည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ပါလီမန်၌ စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးအဆိုများ အားကောင်းပြင်းထန်လာသည်။ ဒီမိုကရေစီ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရ ပါလီမန်တွင် ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်ခြင်းကို မိမိတို့ဆန္ဒအလိုနှင့် မကိုက်ညီသောအခါ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနှင့် ခေါင်းဆောင်တချို့တို့က တိုင်းပြည်ပြိုကွဲတော့မည်ဟု အကြောင်းပြပြီး နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်များ၊ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များကို ဖမ်းဆီးကာ အာဏာသိမ်းခဲ့သည်။

ဤသည်မှာ လက်နက်ကိုအပ်၊ တပ်ဖွဲ့ကိုဖျက်သိမ်းပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ တရားနည်းလမ်းအရ ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းခဲ့ကြသည့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ရိုးသားသည့် စေတနာအပေါ် အမြတ်ထုတ်၊ မတရားပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုလုပ်ရပ်ကြောင့် နောက်နောင်တွင် အချင်းချင်းအပေါ် ယုံကြည်မှုနည်းပါးပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ ပျက်ပြား ခက်ခဲလာခဲ့ရသည်။ ထိုလုပ်ရပ်၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် ပြည်တွင်းစစ်မီး ကြီးကျယ်ပြင်းထန်စွာ တောက်လောင်လာရပြီး တိုင်းပြည်မွဲပြာကျခဲ့ရသည်။

၁၉၆၉ ခုနှစ်လောက်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းဦးနုသည် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးလုပ်ရန် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိလာသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းဆိုသည့် အရှိန်အဝါနှင့် ၎င်း၏ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီပါတီ တပါတီတည်းဖြင့် နိုင်ငံတကာတွင် ထိုးဖောက်ရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ သို့သော် ဘာမျှအလုပ် မဖြစ်ခဲ့။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် ဒေသခံ တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သော ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU)၊ မွန်ပြည်သစ်ပါတီ (NMSP) နှင့် ပူးပေါင်းပြီး တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံညီညွတ်ရေးနှင့် လွတ်မြောက်ရေးတပ်ပေါင်းစု (တညလ) ကို တည်ထောင်ဖွဲ့စည်း

ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ချင်းဒီမိုကရေစီပါတီနှင့် ဂျင်မီယန်း ဦးဆောင်သော ရှမ်းမျိုးချစ်တပ်ဦးတို့ ပါဝင်လာသည်။

ထိုအခါကျမှ ပြင်ပ၏ ယုံကြည်မှုကို ရရှိခဲ့ပြီး ပြည်ပကုမ္ပဏီတချို့၏ ကြိုတင်အရင်းစိုက်ချေးငွေ အကူအညီများ ရရှိခဲ့သည်။ ထိုသို့ ငွေများ ရရှိသောအခါ မွန်၊ ကရင်၊ ချင်း၊ ရှမ်းအဖွဲ့များအား အနည်းအကျဉ်းစီသာ ခွဲဝေပေးပြီး အများစုကြီးကို ဦးနု၏ အဖွဲ့က ယူထားလိုက်သည်။ ထိုသို့ မညီမမျှရှိခဲ့ရာက မကြာမီ မကျေမလည် ဖြစ်လာသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကိစ္စ နိုင်ငံရေးအရ အငြင်းပွားခဲ့ကြသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဦးနုသည် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီပါတီမှ ထွက်ပြီး အိန္ဒိယတွင် သွားရောက်နားခိုခဲ့သည်။ ဦးနု၏ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီပါတီနှင့် ပြည်ချစ်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်တို့သည်လည်း ၁၉၇၅ - ၇၆ ခုနှစ်လောက်တွင် အစိပ်စိပ်အမွှာမွှာကွဲကာ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ် သွားခဲ့ရသည်။

၁၉၈၆ ခုနှစ်အတွင်းက (မဒတ) ခေါ် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစု၏ အဖွဲ့ဝင်ကိုယ်စားလှယ်များသည် (ဗကပ) ခေါ် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီဗဟိုဌာနချုပ်ဖြစ်သော ပန်ဆန်းသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က (မဒတ) တွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းပေါင်း (၁၁) ဖွဲ့ ပါဝင်နေပြီး တိုင်းရင်းသားများစုစည်းမှု အားကောင်းနေချိန် ဖြစ်သည်။ တဘက်တွင် (ဗကပ) သည် တပ်အင်အား၊ လက်နက်အင်အား ပြည့်စုံကောင်းမွန်ပြီး အရှိန်အဝါကောင်းနေချိန်လည်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ဤအင်အားစုနှစ်ခုသာ နားလည်မှုရှိပြီး လက်တွဲနိုင်ပါက နိုင်ငံရေးအရရော၊ စစ်ရေးအရပါ (မဆလ) အစိုးရကို လှုပ်ခါနိုင်သော အနေအထားတွင် ရှိသည်။ သို့သော် နှစ်ဘက်ညှိနှိုင်းရာတွင် (မဒတ) က တင်ပြသော တိုင်းရင်းသားများ၏ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကို (ဗကပ)တို့ဘက်မှ လက်မခံ၊ တန်းတူရေးနှင့် သွေးစည်းညီညွတ်ရေးမူပေါ်တွင်သာ ရပ်တည်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးအရ ညှိနှိုင်း၍မရ၊ လက်တွဲရန် နေရာမကျဖြစ်ခဲ့ရသည်။

အမှန်စင်စစ် ထိုအချိန်က (ဗကပ) ၏ တပ်အင်အားသည် "ဝ"၊ ကိုးကန့်၊ အာခါ၊ ရှမ်း၊ လားဟူ၊ ပလောင် စသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှင့်သာ အဓိကစုစည်းထားသည်။ သို့သော်လည်း တိုင်းရင်းသားများ၏ ရရှိသင့်သော အခွင့်အရေးများကို အလေးအနက်ထည့်မတွက်ခဲ့ပါ။ ဝ၊ ကိုးကန့်စသော တိုင်းရင်းသား

များ၏ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု တိုးတက်ရေးကိုလည်း အားပေးဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိပါ။ ခေတ်နောက်ကျသော တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အပေါ် နိုင်းဖတ်သဖွယ်သဘောထား ခဲ့သည်။

(ဗကပ) ၏ ဤသဘောထားကြောင့် တော်လှန်ရေးအလားအလာ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် ဖန်တီးယူနိုင်သော အခွင့်အရေးကောင်းတရပ် လက်လွှတ်ခဲ့ရသည်။ ထိုထက်မက (ဗကပ) လက်အောက်ရှိ တိုင်းရင်းသားများသည် ၎င်းတို့၏ လူမျိုးစုအရေးအပေါ် ထားရှိသော (ဗကပ) တို့၏ သဘောထားကို မကျေမနပ် ဖြစ်လာကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် ၁၉၈၉ ခုနစ်တွင် (ဗကပ) ၏ ခြေလက်ခန္ဓာသဖွယ်ဖြစ်သော တိုင်းရင်းသားအင်အားစုများခွဲထွက်ကြကုန်သဖြင့် ဦးခေါင်းတလုံးသာကျန်သည့် (ဗကပ) သည် ပြည်တွင်းမှာ မရပ်တည် နိုင်တော့သည်အထိ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ တော်လှန်ရေးကာလတလျှောက်တွင် နိုင်ငံရေးအရရော၊ စစ်ရေးအရပါ ဦးဆောင်မှုအခန်းမှ ရပ်တည်လာခဲ့သော (ဗကပ) သည် မြေမျိုခံရသည့်နှယ်မြေအောက်လျှို တော်လှန်ရေးဘဝ ရောက်သွားခဲ့ရသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အတွေ့အကြုံအဖြစ်အပျက်များက သက်သေပြညွှန်းဆိုနေသည်မှာ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးအတွက် မှန်ကန်သောသဘောထား ရှိလျှင်ရှိသလို ပြေလည်ပြီး တိုးတက်ရန် လမ်းစပေါ် ထွက်လာသည်။

ထို့အတူ မှန်ကန်သော သဘောထားလမ်းကြောင်းမှ ဘေးထွက်တိမ်းချော်သွားသည်နှင့် ဆုံးရှုံးမှုအန္တရာယ်များနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရသည်မှာလည်း သင်ခန်းစာယူစရာကောင်းပါသည်။

၈။ အကြပ်အတည်းပေါင်းစုံမှ ထွက်ရပ်လမ်း

လွတ်လပ်ရေးနှင့်အတူ ပေါ် ပေါက်လာသော ပြည်တွင်းစစ်သည် နေမြင့်လေအရှုးရင့်လေ ဆိုသလို တဖြည်းဖြည်းနှင့် ကြီးထွားကျယ်ပြန့်လာသည်။ တခါတလေ အရှိန်သေတော့မယောင် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ ပေါ် ပေါက်ခဲ့သော်လည်း နားလည်မှု မရနိုင်ဘဲ၊ ပျက်ပြယ်ခဲ့ရသည်က များပါသည်။ လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခ၊ ဝါဒရေးရာဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခများကြောင့် အစိုးရအတွင်း အကွဲအပြဲ၊ အစိုးရနှင့် တပ်မတော်အကြား အကွဲအပြဲများ ဖြစ်ပေါ် လာခဲ့ရသည်။ အာဏာသိမ်းမှုများ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း အောင်မြင်မှု မရရှိခဲ့ပါ။ နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းသော်လည်း ထူးခြားကောင်းမွန်လာခြင်း မရှိ။ အစိုးရနှင့် ကျောင်းသား၊ အစိုးရနှင့် အလုပ်သမားထုအကြား ပဋိပက္ခအကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် တတိုင်းပြည်လုံးအနှံ့ အုံကြွမှုကြီးဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး သွေးထွက်သံယိုမှုကြီးမားစွာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီး ကျင်းပခဲ့သော်လည်း ပြဿနာကို မဖြေရှင်းနိုင်ဘဲ ပြဿနာသစ်များသာ ထပ်တိုးလာခဲ့သည်။ ၁၉၉၃ မှ ၉၆ ခုနှစ်အထိ အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပခဲ့သော်လည်း ပြဿနာကို တစုံတရာ လျော့ပါးသွားအောင် မလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါ။ တဘက်တွင် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများကို အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနည်းဖြင့် တဖွဲ့ပြီးတဖွဲ့ လုပ်နိုင်ခဲ့သော်လည်း နိုင်ငံရေးအရ ဆွေးနွေးဖြေရှင်းမှု မရှိသဖြင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး အဆင့်မှာပင် တစ်ဆို့နေသည်။

အရေးပါသော အင်အားကြီးနိုင်ငံတချို့၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး ပိတ်ဆို့အကြပ်ကိုင်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်မေလ (၁၇) ရက်တွင် အမျိုးသားညီလာခံကို ပြန်လည်ကျင်းပနေသော်လည်း ပါဝင်သင့်သော အဖွဲ့အစည်း အချို့နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်အချို့ ပါဝင်ခြင်းမရှိသဖြင့် အထွေထွေနိုင်ငံရေး အကြပ်အတည်းမှ ဖောက်ထွက်နိုင်ရန် အလားအလာ မမြင်တွေ့ရပါ။

ယခုအခြေအနေတွင် အာဏာရစစ်အစိုးရနှင့် တပ်မတော်အင်အားစု၊ ရွေးကောက်ပွဲနိုင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) နှင့် ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့များ အင်အားစုအမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို တောင်းဆိုနေသော နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ လက်နက်ကိုင်အပစ်အခတ်ရပ်အဖွဲ့များနှင့် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲဝင်နေဆဲအဖွဲ့များဖြစ်သော တိုင်းရင်းသားအင်အားစုများဟူ၍ အင်အားကြီး (၃) စု ရှိနေကြသည်။ ဤအင်အားစုကြီး (၃) ခုတွင် မတူခြားနားသော နိုင်ငံရေး ဦးတည်ချက်များနှင့် ကျောထောက်နောက်ခံအင်အားစုများ ရှိနေကြသည်။ မိမိတို့၏ နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်ကို အသက်နှင့်လဲပြီး ရပ်တည်ကာကွယ်သွားရန် ခိုင်မာသော ယုံကြည်ချက်များ ရှိနေကြသည်။ နစ်ပေါင်းများစွာ၊ အသက်ပေါင်းများစွာ ရင်းပြီးကာကွယ်ခဲ့၊ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြပြီးလည်း ဖြစ်သည်။ မည်သည့်ဘက်မှ မိမိတို့၏ရပ်တည်ချက်ကို ပေါ့ပေါ့တန်တန်နှင့် လက်လွှတ်

အလျော့ပေးပြီး အခြားဘက်ကို အာဏာကုန်လွှဲအပ်ပေးနိုင်သော အခြေအနေ မရှိ။ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးရပ်တည်မှုသည် ၎င်းတို့၏ဘဝနှင့် ဆက်စပ်နေသည်။

ထို့ကြောင့် ဤပြဿနာကို လွယ်လွယ်နှင့် ဖြေရှင်းနိုင်သော အခြေအနေမျိုး မရှိပါ။ ဤပြဿနာကို အချို့က ဒီမိုကရေစီအရေးဟု လွယ်လွယ်နှင့် အမည်ပေးကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စစ်အာဏာရှင်စနစ်အောက်တွင် ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးများ ပျောက်ဆုံးနေရသောကြောင့် ဒီမိုကရေစီရရှိရေးသည်သာ အဓိကလိုအပ်ချက်ဟု ရှုမြင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သို့သော် စစ်အာဏာရှင် စနစ်အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ခိုင်မြဲနေရသည်ကို ထည့်မတွက်မိ၍ ထိုသို့မြင်ပါလိမ့်မည်။

ဥပမာအားဖြင့် လူနာတယောက်အဖျားတက်ပြီး ချမ်းတုန်နေသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် စောင်ခြုံပေးရမည် (သို့မဟုတ်) မီးပုံပေးရမည်ဟု တွက်ဆကြသလိုပင်။ အဘယ်ကြောင့် ချမ်းတုံလာရသည်ကို ထည့်မတွက်ဘဲ စောင်ခြုံ (ဝါ) မီးပုံပေးပါက ခဏသက်သာကောင်း သက်သာမည် (သို့မဟုတ်) အတွင်းရောဂါ အပြင်ပါပူပြီး လူနာအခြေအနေပိုဆိုး သွားနိုင်သည်။ အရင်းခံရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

ထို့ကြောင့် အပေါ်ယံကိုကျော်ပြီး လေးလေးနက်နက်ရှုမြင်သင့်သည်။ တချိန်က ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီ အတော်အတန် ရှိခဲ့သည်။ သို့သော် တိုင်းရင်းသားများ၏ တန်းတူအခွင့်အရေးတောင်းဆိုမှုကို မပေးလို၍ စစ်တပ်ကို အားမွေးပြီး စစ်အင်အားဖြင့် ဖိစေခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းသားများဘက်ကလည်း မခံနိုင်၍ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်သည်။ ၎င်းကို အနိုင်ယူချေမှုန်းရန် တပ်ကိုပိုမိုအားဖြည့် ပြင်ဆင်ပြီး တိုက်ခိုက်စေခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် စစ်တပ်ကို ပိုမိုအားဖြည့်အာဏာပေးရင်း ချုပ်ကိုင်မှုလွတ်ထွက်သွားသည်က တကြောင်း၊ စစ်တပ်သည် မိမိတာဝန်ကို ပိုမိုမြန်ဆန်ထိရောက်စွာ ထမ်းဆောင်နိုင်ရန်အလို့ငှာ ထိန်းချုပ်မှုကို ဖြတ်တောက်ပြီး အားသွန်ခွန်စိုက် လုပ်မိရာက စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဖြစ်သွားခဲ့ရသည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများဘက်ကလည်း မိမိတို့၏ မွေးရာပါအခွင့်အရေးအတွက် အသက်ပေးခုခံကာကွယ်ကြသောအခါ ပြည်တွင်းစစ်မီးတဟုန်းဟုန်း တောက်လောင်လာရတော့သည်။ အရင်းစစ်သော် ပြဿနာ၏အရင်းအမြစ်သည် ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအပေါ် ၎င်းတို့ ရရှိခံစားထိုက်သော

လူမျိုးတမျိုး၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများ၊ တနည်းအားဖြင့် အမျိုးသားဆိုင်ရာ တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို မပေးလို၍ ချုပ်ချယ်ထားသောကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပေမည်။

ဤ အခြေခံအကြောင်းတရားများကို အမြော်အမြင်ရှိသော နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ဗမာပြည်အရေးကို ကျွမ်းကျင်သူ နိုင်ငံခြားမှ နိုင်ငံရေးပညာရှင်များ၊ နိုင်ငံတချို့၏ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးတို့က တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအရေးကို အလေးထားဖြေရှင်းပေးရန်လိုကြောင်း ရှုမြင်တောင်းဆိုလာကြသည်။

ထို့ကြောင့် စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ရုပ်သိမ်းပြီး ဒီမိုကရေစီလုပ်ဟန်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးများဖြင့် အစားထိုးထည့်ရုံနှင့်မပြီး တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ တရားသော ခံစားခွင့်များကိုပါ ဖြည့်စွမ်းပေးရန် အခြေအနေက တောင်းဆိုနေပါ သည်။ ထိုသို့သော အခြေအနေကြောင့် ဗမာလူမျိုးများအပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူများ လိုလားတောင်းဆိုနေသော ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးနှင့် ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကိုပါ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် မှန်ကန်သောနည်းလမ်းများ လိုအပ်နေပါသည်။

ဤ ပကတိအခြေအနေက တောင်းဆိုနေသောလိုအပ်မှုများကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် စစ်အစိုးရ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ NLD နှင့် ဒီမိုကရေစီအင်အားစုများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တိုင်းရင်းသားအင်အားစုများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သော ကိုယ်စားလှယ်သုံးဖွဲ့တို့သည် မှန်ကန်သောစေတနာ၊ တရားမျှတသော ပုံစံဖြင့် လွတ်လပ်ပွင့်လင်းစွာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး ဖြေရှင်းကြပါက ပိတ်ဆို့နေသော ပြဿနာကြီးများကို ထွင်းဖောက်ဖြေရှင်းပေး နိုင်ပါလိမ့်မည်။

အင်အားစုသုံးခုစလုံးသည် မိမိတို့နိုင်ငံနှင့် ပြည်သူလူထုကောင်းစားရေး၊ မိမိကိုယ်စားပြုသော လူ့အဖွဲ့အစည်း အကျိုးကို ကာကွယ်နိုင်ရေးတို့အတွက် မိမိတည်ရှိနေသောဘက်မှ မြင်တွေ့ရသည့် သဘောထားအမြင်အပေါ် ရပ်တည်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။ အကျိုးရှိမည်ဟုမြင်ပါက တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းဖြေရှင်းရေးကို ငြင်းပယ်လိုသော သဘောထားအမြင်လည်းမရှိပါ။ သို့သော် မိမိတို့ဘက်မှ ပိုမိုအားကောင်းသော အသာစီး အနေအထားရှိမှ မှန်ကန်စွာနှင့် လွယ်ကူစွာဖြေရှင်းနိုင်မည်ဟူသော အမြင်ရှိနေတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထို

အနေအထားမျိုးရရှိအောင် စီမံပြင်ဆင်စောင့်မျှော်နေကြသည်။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး ဖြေရှင်းခြင်းသည် မိမိအမြင်၊ မိမိအခက်အခဲကို တဘက်လူနားလည်အောင် ရှင်းပြ ပြီး ဘက်အားလုံးလက်ခံနိုင်၊ ရပ်တည်နိုင်သော အနေအထားကို ရှာဖွေနေခြင်းဖြစ် ကြောင်း ယုံကြည်လက်ခံလာပါက ရှောင်ဖယ်အချိန်ဆွဲနေကြမည် မဟုတ်ပါ။ ဘက် အသီးသီးပါဝင်သော တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတွင် တင်ပြဆွေးနွေးရာ၌ မိမိတို့ အမှားကို မြင်လျှင် ဝန်ခံ၊ အားလုံးအတွက် အန္တရာယ်မရှိအောင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ကြေ ညာ၊ ဘာတွေဆက်လုပ်ရမည်ကို ညှိနှိုင်းချမှတ်ပြီး ကြားဖြတ်ကာလတွင် ပူးတွဲ တာဝန်ယူခြင်းဖြင့် ပိတ်ဆို့နေသည့်အခက်အခဲကို ကျော်ဖြတ်သွားနိုင်ပါသည်။

၉။ ပကတိအနေအထားနှင့် ရှေ့အလားအလာ

ယခုအခါ ကမ္ဘာကြီးတွင် ဒီမိုကရေစီအရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို အလေးပေး တည်ဆောက်နေကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ပြည်သူအများစုကြီးကလည်း လိုလား တောင်းဆို နေကြသည်။ ထို့အတူနိုင်ငံတကာရှိ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင် အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို အေးချမ်းသာ ယာလာအောင် ဖန်တီးပြီး ပညာရေးကိုမြှင့်တင်ကာ စီးပွားရေးကို တိုးတက်ကောင်း မွန်အောင် လုပ်ဆောင်နေကြသည်။ ဤသည်မှာ ခေတ်ကာလ၏ ကမ္ဘာ့ရေစီး ကြောင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်၊ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်၊ အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်ကြပါက ဤခေတ်ရေစီးကြောင်း၊ ခေတ်ကာလ တောင်းဆိုချက်များကို ဟန့်တားခြင်း၊ လျစ်လျူရှုခြင်း ပြုလုပ်နေ၍ မရပါ။ သမိုင်း တရားခံ သို့မဟုတ် လမ်းဘေးမြောင်းထဲကျသွားပါလိမ့်မည်။

ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံ၊ ကျွန်ုပ်တို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို အများနှင့်ရင်ဘောင်တန်း လိုက်မီ နိုင်အောင် ကြိုးပမ်းကြရမည်။ ထိုသို့ ကြိုးပမ်းရာတွင် အသေးအဖွဲပြဿနာရပ် များဖြစ်သော လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ ဘဝတူ လူတစုကောင်းစားရေး စသည်တို့ ကြောင့် အချိန်ကုန်အင်အားဆုံးရှုံးမှု မဖြစ်ပေါ် စေရန် သတိထားရှောင်ကြဉ်ကြရန် လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ ယနေ့ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပေါ် နေသော ပြဿနာအများစု သည် အထက်ဖော်ပြပါ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ ဘဝတူလူတစု ကောင်းစားရေး ဘောင်အတွင်းမှာပင် ရှိနေသည်ကိုသတိပြုလျှင် မြင်ရပါလိမ့်မည်။

ကျနုပ်တို့နိုင်ငံတွင် လူမျိုးရေးအရ ပြဿနာဖြစ်ရှိနေပါသည်။ အဓိကအားဖြင့် မဟာစိတ်ရှိသော ဗမာနှင့် အခြားတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအကြားတွင် ဖြစ်ရှိနေပါသည်။ ပကတိအနေအထားအရ ဗမာလူမျိုးသည် အခြားတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများထက် နှစ်ပေါင်း (၂၀၀) ကျော် အပေါ် စီးရ ရှေ့ရောက်နေသည်။ လက်ရှိတွင် လူဦးရေအရ၊ နယ်မြေအရ၊ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုအရ၊ ပညာရေး စီးပွားရေးအရ၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီမံခန့်ခွဲရေး၊ အသိပညာ အစစအရာရာတွင် မယှဉ်သာအောင် အသာစီးတွင် ရှိနေသည်။ မည်သည့်လူမျိုးမျှ ဗမာလူမျိုးကို ယှဉ်နိုင်သော အလားအလာ မရှိ။ လူမျိုးစု သုံးလေးငါးခုပေါင်းလျှင်လည်း ဗမာလူမျိုးကို ယှဉ်နိုင်သော အလားအလာ မရှိ။ ယှဉ်လည်း မယှဉ်ကြပါ။ သူ့လူမျိုးပျောက်ကွယ်မသွားအောင် ခံစစ်အနေအထားမှာ ရုန်းကန်နေကြခြင်းသာ ရှိသည်။ ဤသို့ဖြစ်နေပါလျက် အဘယ်ကြောင့် တိုင်းရင်းသား၏ လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးကို ဟန့်တားနေရသနည်း။

ဘာသာရေးတွင်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ပြည်သူအများစုကြီးက ကိုးကွယ်သော ဘာသာဖြစ်သည်။ မည်သည့် ဘာသာတခုခုက ဗုဒ္ဓဘာသာကိုယှဉ်ပြိုင်၍ ကျော်တက်သွားနိုင်သော အလားအလာမရှိပါ။ ပြိုင်လည်း မပြိုင်ကြပါ။ ၎င်းတို့ယုံကြည်သော ဘာသာတရားကို လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ယုံကြည်ခွင့် ရှိရန်သာ တောင်းဆိုနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ပိုအားပေးပြီး အခြားဘာသာကို နှိမ့်ချဖို့ မလိုအပ်ပါ။

ဘဝတူလူတစု ကောင်းစားရေးစိတ်ဓာတ်သည် သာမန်လူသားပီပီ အချို့လူစုတွင် ထားရှိတတ်ကြသည်။ တနည်းအားဖြင့် ခေတ်အဆက်ဆက်က မြင်တွေ့ခဲ့ဖူးသော လူတန်းစားအမြင်မျိုး ဖြစ်သည်။ သို့သော် အားပေးမွေးမြူ ထားအပ်သောစိတ်ဓာတ်မဟုတ်။ မွေးမြူထားပါက တုံ့ပြန်ဆန့်ကျင်မှုပြင်းထန်လာပြီး အကျိုးဆုတ်ယုတ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ရပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ရှိခဲ့လျှင် အရှည်ကိုကြည့်ပြီး ပယ်ဖျောက်ရလိမ့်မည်။

လူ့လောကအဖွဲ့အစည်းတွင် မိမိနှင့်မယှဉ်ပြိုင် နိုင်သောသူများကို အနိုင်ယူ၍ ဖိနှိပ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ စည်းရုံးတွဲခေါ် ကူညီခြင်းဖြင့် မိမိသည် ခေါင်းဆောင်နေရာကို အလိုလိုရောက်ရှိသွားမည် ဖြစ်သည်။ ခေါင်းဆောင်အဆင့် ရောက်ရှိနေသူများ၊ အဖွဲ့အစည်းများသည် ခေါင်းဆောင်၏ တာဝန်ဝတ္တရားနှင့် ခေါင်းဆောင်၏

လုပ်ငန်းကို ပီပြင်အောင် ထမ်းဆောင်နေရန်သာ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ သဘောထား ပြည့်ဝနေပါက နောက်လိုက်ငယ်သားများသည် ခေါင်းဆောင်ကို ဆန့်ကျင်နေတော့မည် မဟုတ်တော့ဘဲ နောက်လိုက်တို့၏ သဘောထားကို မွေးမြူပြီး နောက်လိုက်တို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ထမ်းဆောင်သွားပါလိမ့်မည်။

လူ့လောကတွင် ကြီးသူကို ရိုသေ၊ ရွယ်တူကို လေးစား၊ ငယ်သူကို သနားခြင်းဖြင့် စုစည်းညီညွတ်မှုကို တည်ဆောက်ကြမြဲ ဖြစ်သည်။ တဘက်တွင် လူတန်းစား ကွာဟမှုကို ကျဉ်းမြောင်းစေခြင်းဖြင့် ပြဿနာအဖုံဖုံမပေါ်အောင် ထိန်းသိမ်းကြရသည်။ နိုင်ငံရေးသည် လူမှုရေးပင်ဖြစ်သောကြောင့် ဤသို့ သဘောထားနိုင်လျှင် ဖြစ်ပေါ်နေသော အခက်အခဲပေါင်းစုံကို မကြာမီ ကျော်လွှားလွန်မြောက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါကြောင်း သဘောထားအမြင် တင်ပြခြင်းကို နိဂုံးချုပ်အပ်ပါသည်။

ချစ်ကြည်ရေးဂျာနယ်
အမှတ်စဉ် (၁)၊ (၂)၊ (၃)
၂၀၀၃ -၂၀၀၄ ခုနှစ်

အချင်းချင်းနားလည်မှုဖြင့် ပြဿနာကို ဖြေရှင်းကြပါစို့

လူသားတို့သည် တဦးတယောက်တည်း သို့မဟုတ် မိသားစုတစုတည်း တသီးတခြားနေထိုင်၍ ရကောင်းသည် မဟုတ်။ အန္တရာယ်အသွယ်သွယ်ကို ကာကွယ်ရန်နှင့် ပိုမိုပြည့်စုံသော သုခဘုံကိုရရှိရန် အစုနှင့်အဖွဲ့နှင့် နေထိုင်ကြရသည်။ အစုအဖွဲ့ကြီးလေ အားရှိလေ၊ ပိုမိုကြီးမားသော အကျိုးကျေးဇူးကို ရရှိလေပင်။ ထို့ကြောင့် ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာ၊ မြို့၊ နိုင်ငံ၊ ဒေသတူ နိုင်ငံများအဖွဲ့ (အာဆီယံ၊ ဥရောပသမဂ္ဂ စသည်)၊ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုသည့်အဖွဲ့ (ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ) စသည်ဖြင့် စုစည်းကြသည်။

"စည်းလုံးခြင်းသည် အင်အား" ဆိုရိုးစကားကို ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး ကြားနေကြ၊ သိနေကြပြီး ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်လည်း မိသားစု၊ အသင်းအဖွဲ့၊ ရပ်ကွက်၊ မြို့ရွာ၊ နိုင်ငံအဝန်းအဝိုင်းအလိုက် စည်းလုံးညီညွတ်ကြရန် ဆော်ဩခဲ့၊ ကြိုးပမ်းခဲ့ကြဖူးသည်။ အသက်အရွယ်ကြီးလာလေ၊ တာဝန်ကြီးလာလေ၊ စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်း၏ တန်ဖိုးကိုနားလည်လေ၊ ၎င်းအတွက် ဆော်ဩကြိုးပမ်းခဲ့ဖူးလေပင်။

"ညီညွတ်မှ ငြိမ်းချမ်းမည်၊ ငြိမ်းချမ်းမှ တိုးတက်မည်" ဆိုသည့် ဆိုရိုးစကားကိုလည်း လူတော်တော်များများ ကြားသိနေကြပြီး ဖြစ်သည်။ အကြောင်းနှင့်အကျိုး စပ်ဟပ်မှုရှိသော စကားတခွန်းဖြစ်သည်။ ဒေသ၊ တိုင်း၊ ပြည်နယ်၊ နိုင်ငံတို့ဖြင့် စုဖွဲ့ထားသော အဝန်းအဝိုင်းအောက်ရှိ ပြည်သူများအတွင်း အကြောင်းကြောင်းသော ပဋိပက္ခများကြောင့် စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပျက်ပြားလာသောအခါ ထိုအဝန်းအဝိုင်းရှိ လူသားအားလုံး ငြိမ်းချမ်းသာယာမှု မရှိနိုင်ကြတော့ပါ။ အန္တရာယ်အမျိုးမျိုးကို စိုးရိမ်ထိတ်လန့်နေရသဖြင့် ပူပင်သောကဖြစ်ကြရသည်။ ပဋိပက္ခမြင့်မားသည့် အတိုင်းအတာအပေါ် မူတည်၍ ငြိမ်းချမ်းမှုကင်းဝေးပြီး အန္တရာယ်ထူပြော၍ တိုးတက်မှုကင်းကာ ဆုတ်ယုတ်ပျက်ပြားရေးကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

ယခုကျွန်ုပ်တို့ နေထိုင်ရပ်တည်နေသော နိုင်ငံတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းတခုနှင့် တခုအကြား သာမန်ထက်လွန်ကဲသော ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ရှိနေသောကြောင့်၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ တခုနှင့် တခုအကြား၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ တခုခုနှင့် လက်နက်မကိုင်သော အဖွဲ့အချို့အကြား၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ တခုခုနှင့် အခြေခံပြည်သူများ အကြား သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲ၊ အနိုင်ကျင့်မှုများ ဒေသအများအပြားတွင် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ဖြစ်ပွားခဲ့ ဖြစ်ပွားနေသည်။ အထူးသဖြင့် အာဏာရအစိုးရအဆက်ဆက်နှင့် ဗမာမဟုတ်သော အမျိုးသားအင်အားစုများအကြား ပဋိပက္ခသည် အနှစ် (၅၀) ကျော် ဖြေရှင်းခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း ယနေ့အထိပြေလည်စရာ လမ်းစကို မချဉ်းကပ်နိုင်သေးပါ။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံဟု ခေါ် ဆိုနေသည့် ကျွန်ုပ်တို့ နိုင်ငံသည် သဘာဝသယံဇာတနှင့် စီးပွားရေးအခြေခံကောင်းများ ပိုမိုပြည့်စုံနေသော်လည်း အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ယှဉ်လိုက်သည့်အခါ ခေတ်နောက်ကျ ကျန်ရစ်နေရသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤနိုင်ငံတွင်မွေး၍ ဤနိုင်ငံတွင် နေထိုင်နေကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ကံကြမ္မာကို ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံ၏ ကံကြမ္မာအခြေအနေက စိုးမိုးချယ်လှယ်နေသည်။ ရုန်းထွက်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံ၏ ကံကြမ္မာ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးတွင် တာဝန်အပြည့်ရှိသည်။ ဤကမ္ဘာကြီးတွင် လက်နက်အားကိုးပြီး အာဏာသုံးခြင်းဖြင့် ပြဿနာအရပ်ရပ်ကို ပြီးပြတ်ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းနိုင်သော အတွေ့အကြုံမရှိသေးပါ။ အချိန်ကာလတခုအတွင်းသာ ထိန်းသိမ်းနိုင်ပြီး ထာဝရငြိမ်းချမ်းခြင်းမရှိနိုင်သည်မှာ ယနေ့ကမ္ဘာ့ရှုခင်းတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော အခြေအနေများကသာဓက ပြနေပေသည်။ ထို့ကြောင့် အချင်းချင်း နားလည်မှုဖြင့် တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းပြီး အနာဂတ်အတွက် အဖြေရှာသင့်သည်။

စစ်အစိုးရ၏ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အင်အားစုများနှင့် ပြဿနာဖြေရှင်းရေးကို လေ့လာသုံးသပ်ကြည့်ပါက အဖွဲ့အစည်းအချို့နှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး လုပ်ထားပါသော်လည်း ရှေ့ကိုမဆက် လမ်းခုလပ်တွင် ရပ်နေခြင်းကြောင့် မျှော်လင့်ချက်တစုံတရာထား၍ မရသေးပါ။ သူ့လက်နက် သူကိုင်၊ သူ့နေရာ သူနေ အဆင့်မှာသာရှိနေပြီး ပြဿနာကို ပြေလည်စေကြောင်း ဖြေရှင်းမှု မရှိသေးပါ။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတချို့နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းတချို့ဖြင့် ချော့သိပ် ချောင်ပိတ်

ထားသည်။ ဤလုပ်ဟန်သည် ပြဿနာဖြေရှင်းရေး မဟုတ်၊ ဖုံးအုပ်ထားခြင်း ဟု ပြောလျှင် ပိုမှန်ပါလိမ့်မည်။ ဤအနေအထားအပေါ် ရေရှည်အတွက် စဉ်းစားလျှင် ရင်လေးဖွယ်ရာ ဖြစ်နေသည်။ လက်နက်ဖြင့် သူနိုင်ကိုယ်နိုင် အပြိုင်ကျဲနေကြဆဲ အဖွဲ့များလည်း များစွာရှိနေသည်။ ထိုနယ်မြေက ပြည်သူများမှာ နေစရာ၊ စားစရာ အာမခံချက်ဘာမှ မရှိ၊ ထိုထက်ပိုဆိုးသည်မှာ မကြာခဏ ဓားစာခံဘဝ ဖြစ်နေကြရသည်။ ဤအနေအထားသည်လည်း ပြေလည်ဖွယ်မမြင်၊ ရင်လေးစရာ တခုဖြစ်သည်။

ကျနုပ်တို့သည် နိုင်ငံသားများဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျနုပ်တို့၏ပုခုံးထက်တွင်လည်း အများနည်းတူ တာဝန်အပြည့်ရှိသည်။ ကျနုပ်တို့နိုင်ငံ၏ ပြဿနာကို မဖြေရှင်းနိုင်ဘဲလျက်ကျနုပ်၏လူမျိုး၊ကျနုပ်၏ဆွေမျိုး၊ကျနုပ်၏ကိုယ်ကျိုးပြဿနာများကို ပြီးပြည့်စုံအောင် ဖြေရှင်း၍ ရနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ယာယီ သို့မဟုတ် တစိတ်တပိုင်းအားဖြင့် ပြေလည်ကောင်းပြေလည်ပါလိမ့်မည်။ သို့သော် လုံခြုံစိတ်ချနိုင်ခြင်းမရှိ။ ထို့ကြောင့် ပြေလည်မှုရရှိနိုင် ရန်နည်းလမ်းကို ရှာဖွေကြည့်ဖို့လိုအပ်နေပါသည်။ အဆိုပါ ဖြေရှင်းရမည့်နည်းလမ်းများကို နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံနှင့် စာအုပ်စာပေများမှာထက် အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်တွင် ရုန်းကန်ဖြေရှင်းခဲ့ကြသော လက်တွေ့နယ်ပယ်မှာ ရှာဖွေကြည့်ခြင်းက ပိုမိုတိကျ မှန်ကန်သောနည်းလမ်းကို ရရှိနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။ မှန်ကန်သော သဘောတရားတရပ်ကို လက်တွေ့နယ်ပယ်ထဲမှ အတွေ့အကြုံများကို သုံးသပ်လေ့လာပြီးမှ အမှားကိုပယ်၊ အမှန်ကို ဆယ်ယူခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်ကြောင်း ပညာရှင်များကညွှန်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် အတိတ်နှင့်ပစ္စုပ္ပန်တွင် ဖြေရှင်းခဲ့သောနည်းနာများကို ဆန်းစစ်ကြည့်ပါစို့။

၁၉၄၇ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ ကြိုးပမ်းဖြေရှင်းခဲ့သော နည်းနာသဘောတရားများကို လေ့လာကြည့်ပါက မတူခြားနားသော နည်းနာသုံးမျိုးကို တွေ့ရသည်။ ၎င်းတို့မှာ —

(၁) ပင်လုံသဘောထား သို့မဟုတ် နားလည်မှုဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်း၊

(၂) ဆွဲဆောင် လှည့်စားသဘောတရားအချို့နှင့် ဖြေရှင်းခြင်း၊

(၃) အင်အားသုံးဖြေရှင်းခြင်း ... ဟူ၍ဖြစ်သည်။

၁။ ပင်လုံသဘောထား သို့မဟုတ် နားလည်မှုဖြင့်ဖြေရှင်းခြင်း

ဤ နည်းသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်းအမျိုးသားခေါင်းဆောင်များ စုပေါင်းညှိနှိုင်းဖြေရှင်းခဲ့သော နည်းဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့သည် မြေပြန့်ဒေသနှင့် ဗမာလူမျိုးအများစုနေထိုင်သော ဒေသကို ဦးစွာ လွတ်လပ်ရေး ပေးလိုသည်။ တောင်တန်းဒေသဖြစ်သော ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်း၊ ကရင်နီ အမျိုးသား နယ်မြေများနှင့် ကရင်အမျိုးသား နယ်မြေတချို့တို့ကို နောက်ချန်ထား၍ အချိန်ဆွဲပြီးပေးရန် ဖြစ်သည်။ ၎င်းအစီအစဉ်အတိုင်း လက်ခံခဲ့လျှင် ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံ၏မြေပုံသည် ယနေ့ အနေအထားအတိုင်း ဖြစ်ချင်မှဖြစ်မည်။ မဖြစ်ဖို့ ပိုများပါသည်။

ဤ အခြေအနေတွင် ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်း အမျိုးသားခေါင်းဆောင်များ စုစည်းညှိနှိုင်းကြပြီး ၎င်းတို့၏ နယ်မြေဒေသများနှင့် မြေပြန့်ဒေသများပေါင်း၍ ပြည်ထောင်စုတခု တည်ဆောက်ရန် ဗမာအမျိုးသားခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ညှိနှိုင်းခဲ့ကြသည်။ စုစည်းသည့်နည်းမှာ နယ်မြေကြီးသည်ဖြစ်စေ၊ ငယ်သည်ဖြစ်စေ၊ လူဦးရေနည်းသည်ဖြစ်စေ၊ များသည်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံရေးအရ တန်းတူရေးနှင့် အမျိုးသားလွတ်လပ်ခွင့် (ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်) အပေါ်အခြေခံပြီး စုစည်းခဲ့ကြသည်။ ဤနည်းနာသည် တကွဲတပြားစီရှိနေသော အနေအထားကို ဆန္ဒအရ တစုတစည်းတည်း ဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ ပြဿနာအထွေအထူး မရှိခဲ့။ ချစ်ကြည်မှု၊ ယုံကြည်မှုကို ရယူတည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သည်။

ကံဆိုးသည်မှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် စေတနာမှန်သော အမျိုးသားခေါင်းဆောင်အချို့ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၁၉) ရက်နေ့တွင် လုပ်ကြံခံလိုက်ရသည်။ ထို ခေါင်းဆောင်များမရှိတော့သည့်နောက်တွင် ၎င်းတို့၏သဘောထား၊ ဦးတည်ချက်များကို နောက်လူတွေက မရိုးသားသော စေတနာဖြင့် ပျက်ပြားလွဲချော်သွားအောင်လုပ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုနည်းနာသည် ရှင်သန်ကြီးထွားခွင့်မရဘဲ ပဋိသန္ဓေအဆင့်တွင် ပျက်ပြားသွားရသည်။

၂။ ဆွဲဆောင်လှည့်စား သဘောတရားအချို့နှင့် ဖြေရှင်းခြင်း

ဤ နည်းနာကို နိုင်ငံရေးပါတီအဖွဲ့အစည်းအချို့တို့က ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။ အဓိကအားဖြင့် မတူကွဲပြားနေသော လူမျိုးရေးလက္ခဏာအပေါ် အာရုံလျော့ပါးစေ

ပြီး အခြားကိစ္စတခုခုအပေါ် အလေးထားစေသောနည်းဖြစ်သည်။ ဦးတည်ချက်မှာ ဗမာမဟုတ်သော အမျိုးသားများ၏ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများကို အသိအမှတ် မပြုရေး၊ ၎င်းကို သဘောတရားအချို့နှင့် ရိုက်ချိုးပစ်ရေး ဖြစ်သည်။ ဤနည်းကို တချိန်က လက်ဝဲပါတီကွန်မြူနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ်များက ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ၎င်းတို့က **"လူမျိုးရေးပြဿနာသည် လူတန်းစားပြဿနာ၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သည်။ လူတန်းစားပြဿနာကို ဖြေရှင်းပြီးပါက လူမျိုးရေးပြဿနာသည်လည်း အလိုလို ပြေလည်သွားမည်"** ဟု ပြောဆိုရိုက်သွင်း ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် လူမျိုးရေးအမြင်ကို သေးသိမ်အောင်လုပ်ခဲ့သည်။ ကွန်မြူနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ် လက်ဝဲအယူအဆ ခေတ်ကောင်းခဲ့သော ကာလတလျှောက်တွင် လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ သဘောထားသည် အချို့နေရာတွင် အတိုင်းအတာတခုအထိ မှေးမှိန်ခဲ့ရသည်။

သို့သော် ပြောပလောက်အောင် ပျောက်ကွယ်ဆိတ်သုဉ်းသွားခြင်း မရှိပါ။ ကွန်မြူနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ်များသည်သာ အကျခေတ်တွင် ဗမာမဟုတ်သော အမျိုးသားများ၏ ထောက်ခံမှုကို မရသဖြင့် မရပ်တည်နိုင်တော့ဘဲ အလွယ်တကူ အားနည်းပျက်သုဉ်းသွားခဲ့ရသည်။

ဤကဲ့သို့ပင် ဗမာအမျိုးသားများ ဦးဆောင်သည့် အဖွဲ့အစည်းအချို့တို့က ဒီမိုကရေစီကို ရှေ့တန်းတင်ပြီး အရာရာကို အများစုဆန္ဒဖြင့် ဆုံးဖြတ်ဖြေရှင်းသည့်နည်းကို ပြောဆိုရိုက်သွင်းပြီး အမျိုးသားရေးအခန်းကို မှေးမှိန်အောင် လုပ်နေသည်။ ၎င်းတို့က **"အများစုဆန္ဒဖြင့် ဆုံးဖြတ်လျှင် အမှန်တရား၊ လူတကိုယ် မဲ တပြားစနစ်သည် တန်းတူညီမျှမှု အဖြစ်ဆုံး"** ဟု ပြောဆိုနေကြသည်။

ဤအခြေခံနှင့် ခြားနားသော အမျိုးသားဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး၊ အမျိုးသားစာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် အမျိုးသားကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် တောင်းဆိုခြင်းတို့ကို သေးသိမ်၍ ခေတ်မမီတော့သယောင် သဘောထားကြသည်။ ဤ အမြင်သဘောထားသည် မနေ့ကမှ ယနေ့အထိ၊ နက်ဖြန်သို့တိုင် ရှိခဲ့၊ ရှိနေ၊ ရှိနှင့်ဦးမည်ဖြစ်သည်။ အခြေအနေမဟန်သေးသည့်အခါ ဤသဘောထားကို ချိုထားငုံထားတတ်ပြီး အခြေအနေကောင်းလာသည်နှင့် ထုတ်ဖော်ကြွေးကြော်လာတတ်သည်။

နောက်တနည်းမှာ အထက်ပါကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးအယူအဆအပေါ် အခြေမခံဘဲ ဝေါဟာရဖြင့် လှည့်စားမှိုင်းတိုက်သည့်နည်း ဖြစ်သည်။ ထင်ရှားသည့်ဝေါဟာရတခုမှာ — **"ဗမာနေရာတွင် မြန်မာကို အစားထိုးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်၊**

မြန်မာစာဟု ခေါ်လိုက်ခြင်းဖြင့် လူမျိုးအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုသယောင် လှည့်စားနည်း" ဖြစ်သည်။

ဤသို့ ဆွဲဆောင်လှည့်စားသဘောတရားရိုက်သွင်းသည့်နည်းသည် ကာလဒေသအချို့အတွင်း အောင်မြင်မှုအချို့ ရှိခဲ့ပါသော်လည်း ကျန်ပ်တို့နိုင်ငံတွင်ကား အောင်မြင်မှု မရှိခဲ့ပါ။ ဖြစ်ရှိနေသော လူမျိုးရေး၊ ပဋိပက္ခကို မည်သို့မျှလျှော့ပါးစေခြင်း မရှိသည်မှာ လက်တွေ့ပြသခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

၃။ အင်အားသုံးဖြေရှင်းခြင်း

ဤနည်းကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ အာဏာရအစိုးရအဆက်ဆက်တို့ကျင့်သုံး ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာစက်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ စစ်အင်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဗမာမဟုတ်သော အမျိုးသားများ၏ လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ရိုက်ချိုးပိတ်ပင်ခြင်း၊ မနာခံသူများအပေါ် ဖိနှိပ်ချေမှုန်းသတ်ဖြတ်ခြင်းများ လုပ်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ အခြေခံအမြင်မှာ ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံသည် အနော်ရထာ၊ ဘုရင့်နောင်၊ အလောင်းဘုရား လက်ထက်က ကဲ့သို့ ဗမာတွေသိမ်းပိုက်ရရှိထားသော တိုင်းပြည်ဖြစ်သည်။ ဗမာမဟုတ်သော အမျိုးသားများသည် ဗမာအမျိုးသားများ၏ အုပ်စိုးမှုအောက်တွင် ရှိနေရမည်။ အမျိုးသားရေးအရ မည်သည့်တောင်းဆိုမှုကိုမျှ ခွင့်မပေးလိုပေ။ သီးခြားပြည်နယ်နှင့် အမျိုးသားများအဖြစ် တည်ရှိနေခြင်းကိုပင် လက်မခံလိုပေ။

ထို့ကြောင့်ပြည်ထောင်စုအသွင်ကို ဖျောက်ဖျက်ပြီး တတ်နိုင်သလောက်တပြည်ထောင်စနစ်ဖြစ်အောင် အကောင်အထည်ဖော်လာခဲ့ကြသည်။ တဘက်တွင် ဗမာမဟုတ်သော အမျိုးသားများ၏ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုများကို တော်ရာတန်ရာ နေရာမပေး၊ တန်ဘိုးနည်းသွားအောင် အာဏာဖြင့်ပိတ်ပင်ထားခြင်း၊ နည်းပရိယာယ်ကြွယ်ကြွယ်ဖြင့်လည်း နှိမ်ထားလိုက်သည်။ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးစသော အခွင့်အာဏာတောင်းဆိုမှုမှန်သမျှ ကို နယ်ချဲ့လက်ပါးစေ၊ ခွဲထွက်ရေးသမားများဟု တံဆိပ်ကပ်ပြီး ငြင်းပယ်တားမြစ် အရေးယူသည်။ လက်နက်ကိုင်ပုန်ကန်လာပါက ပိုမိုကြီးမားသော စစ်အင်အားဖြင့် မရပ်တည်နိုင်အောင် လိုက်လံချေမှုန်းသည်။ ချေမှုန်းရန်မလွယ်သည့်အခါ အခြေခံ ပြည်သူများကို မြေလှန်စနစ်အရ မရပ်တည်နိုင်အောင် မောင်းထုတ်

ပစ်ကြသည်။ ဤနည်းနာကြောင့် စစ်ပြေးဒုက္ခသည်များ သိန်းဂဏန်းချီပြီး ထွက်ပေါ် လာခဲ့ရသည်။ အုပ်စုလိုက်မုဒိန်းကျင့်မှု၊ သတ်ဖြတ်မှုများကိုလည်း မကြာခဏ ကြားသိနေရပြီး ခွင့်လွှတ်ရန်မလွယ်သော နာကျည်းမှု၊ မုန်းတီးမှုများကို ဖြစ်ပေါ် စေခဲ့သည်။

အထက်ပါနည်းနာ (၃) မျိုးအနက် မည်သည့်နည်းက နိုင်ငံကို လက်တွေ့အကျိုး ပြုခဲ့ပါသနည်း။

ပထမနည်းသည် တကွဲတပြားစီရှိနေရာမှ စုစည်းစေခဲ့သည်။ ကျယ်ဝန်းသော နယ်မြေနှင့် များပြားသော အမျိုးသားအင်အားစုများကို တစုတည်းသော အင်အား ဖြစ်အောင် ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားများအချင်းချင်း ယုံကြည်မှု၊ ချစ်ကြည်မှုကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သည်။ အချိန်တိုအတွင်းမှာ ကြီးမားသော အကျိုးကျေးဇူးကို ဖြစ်ပေါ် စေခဲ့သည်။

ဒုတိယနည်းမှာကား အရာမထင်၊ အကျိုးမမြင် ရိုက်သွင်းသူများသာ နောက်ဆုံး ပျက်ဆီးဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်ကို တွေ့ရသည်။

တတိယနည်းမှာကား နှစ်ပေါင်း (၅၀) ကျော်ပြည်တွင်းစစ်မီး တောင်လောင်ခဲ့ရပြီး အမျိုးသားပေါင်းစုံ ပြည်သူအားလုံး ဒုက္ခအမျိုးမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ထိုထက်ပိုဆိုးသည်မှာ လူမျိုးရေးအရ နာကျည်းမှု၊ မုန်းတီးမှု၊ ရန်လိုမှု၊ လက်စားချေလိုမှု၊ မယုံကြည်မှုများကို ဖြစ်ပေါ် စေခဲ့သည်။ ဖြတ်သန်းခဲ့ရသော စနစ်ဆိုးခေတ်ဆိုးများကြောင့် ပြည်သူများအတွင်း ကိုယ်ကျင့်တရားပျက်ပြားပြီး လိမ်လည်ခိုးဝှက်၊ လုယူတတ်သော စိတ်ထားများ၊ ဝန်ထမ်းများအတွင်း ခိုကပ်လာဘ်စား၊ ခြစားမှု စိတ်ဓာတ်များ၊ လက်နက်ကိုင်အင်အားစုနှင့် အာဏာပိုင်များအတွင်း ပြည်သူအပေါ် အနိုင်ကျင့်၊ ဖိနှိပ်၊ ခေါင်းပုံဖြတ်စားလိုသည့် စိတ်ဓာတ်များဖြစ်ပေါ် လာပြီး ပြုပြင်ကုစားနိုင်ရန် အချိန်များစွာ ပေးရပေဦးမည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ စုစည်းညီညွတ်မှုကို တည်ဆောက်ရန် ဆက်စပ်နေသော နယ်မြေများ၊ အမျိုးသားများကို အမျိုးသားနယ်မြေများဖြင့် စုစည်းပြီး ပြည်ထောင်စုတခု တည်ဆောက်ရေး သဘောထားကို ရိုးသားစွာလက်ခံတတ်ရန် ဗမာခေါင်းဆောင်များအတွင်း လိုအပ်နေသည်ဟု မြင်သည်။ ဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒ၊ ဖက်ဆစ်အမျိုးဖြုတ်ဝါဒဖြင့် အခြားသော အမျိုးသားများကို အင်အားသုံးဝါးမျိုပြီး ဗမာလူမျိုးတမျိုးတည်း ဖြစ်လာရေးအမြင်ကို ပယ်ရှင်းဖို့လိုသည်။

ယခုခေတ်ကာလသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်တရာကျော်ကကဲ့သို့ အင်အားကြီး သောလူမျိုးက အင်အားငယ်သောလူမျိုးကို လူမျိုးတုံးပျောက်ကွယ်သွားအောင် တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်၍ရသော ခေတ်မဟုတ်တော့ပြီ။ ကမ္ဘာ့ရွာကြီးအဖြစ်ကို ဦးတည်နေသောခေတ်တွင် ရပ်ကွက်တခုအတွင်းရှိနေကြသော ကျနုပ်တို့သည် မှန်ကန်သော သဘောထားလုပ်ဟန်များဖြင့် စုစည်းညီညွတ်ကြရန်လိုသည်။ မြင့်မြတ်မှန်ကန်သော သဘောထားလုပ်ဟန်များဖြင့် စုစည်းညီညွတ်ကြရန် လိုသည်။ မြင့်မြတ်မှန်ကန်သော သဘောထားနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်သည် ကောင်း မွန်သော အကျိုးတရားကို ဖြစ်ထွန်းစေမည်မှာ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲပါ။ နိုင်ငံရေး တွင် စေတနာမှန်သူများသာ အရှည်သဖြင့် ခေါင်းဆောင်နေရာ ရရှိပါလိမ့်မည်။

ယခုအချိန်သည် စုစည်းညီညွတ်သော ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်ရန် ခေါင်းဆောင်ကောင်းများ လိုအပ်နေပါသည်။ အများလက်ခံသော ခေါင်းဆောင် ကောင်းဖြစ်နိုင်ရန်မှာ ပြည်သူများအတွက် လွတ်လပ်ခွင့်များ ပေးအပ်ရန် လိုအပ် သလို ကွဲပြားနေသော အမျိုးသားများကိုစုစည်းရန် အမျိုးသားရေးဆိုင်ရာ အခွင့် အရေးများ မျှတမှန်ကန်စွာ ပေးအပ်ဖို့လိုကြောင်း ရိုးသားစွာ တင်ပြလိုက်ပါသည်။

ချစ်ကြည်ရေးဂျာနယ်
အမှတ်စဉ် (၃) ၂၀၀၄ ခုနှစ်

ပြဿနာပေါင်းစုံ၏ ထွက်ပေါက်

ကျနုပ်တို့ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်တွေ့အားဖြင့် တည်ရှိနေသော အာဏာရစစ်တပ်အုပ်စု၊ ဒီမိုကရေစီ ရရှိရေးအတွက် ဦးစားပေးဖွဲ့စည်းထားသော နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများအုပ်စုနှင့် ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု အဖွဲ့အစည်းများအုပ်စု၊ ဤအုပ်စုသုံးစုတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်များ နိုင်ငံရေးအရ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းဖြင့်သာ ယနေ့မျက်မှောက်ပြဿနာပေါင်းစုံကို ပြေလည်အောင် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်း နိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ဤ ဆွေးနွေးပွဲ ဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးအပါအဝင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၊ မြန်မာပြည်အရေးကို နားလည်သော နိုင်ငံတကာရှိ နိုင်ငံရေးပညာရှင်ကြီးများ၊ မြန်မာပြည်ရှိ ဝါရင့်နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် တိုင်းရင်းသားပါတီအဖွဲ့အစည်း အသီးသီးတို့က တောင်းဆိုနေကြသည်။ ဤသို့တောင်းဆိုနေကြရခြင်းသည် ဤနည်းဖြင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖြေရှင်းခြင်းဖြင့် ပြဿနာကြီးများကို အရင်းအမြစ်ကနေ ဖြေရှင်းနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်နေကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့တူညီစွာ ရှုမြင်နေကြသနည်း။ ခိုင်လုံသော အကြောင်းရင်းခံများရှိနေပါသည်။ သို့သော် အချို့သောသူတို့က ဤအမြင်ကို ငြင်းပယ်နေကြသည်။ ၎င်းတို့သည် စစ်တပ်ကလက်ရှိအာဏာကို ချုပ်ကိုင်ထားသူများ ဖြစ်ပြီး၊ ၁၉၉၀ ခုနှစ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) က အနိုင်ရထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဤနှစ်ဖွဲ့ဆွေးနွေးဖြေရှင်းလျှင် ပြည့်စုံလုံလောက်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ ဤ အယူအဆကို ဆုပ်ကိုင်ထားကြသူများမှာ စင်စစ်အားဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအပေါ် ဗမာလူမျိုးတို့ တလျှောက်လုံး လွှမ်းမိုးချယ်လှယ်ခွင့်ရလာနေသည်ကို လက်မလွှတ်လိုသော အရင်းခံဆန္ဒကြောင့် ဖြစ်သည်။

၎င်းဆန္ဒကို ရိုးသားပွင့်လင်းစွာ မဖော်ထုတ်ဝံ့ကြပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မတရားမှန်းသိနေကြပြီး ကိုယ်ကျိုးဆန္ဒကိုလည်း ဖြည့်ဆည်းလိုနေခြင်းကြောင့်

အခြားသောစကားလုံးများဖြင့် ငြင်းပယ်နေကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရ အမတ်ဦးရေအပေါ် အခြေခံတွက်ချက်လျှင်လည်း တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းများဖြင့် စုပေါင်းထားသော "ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်" (UNLD) နှင့် မဟာမိတ်တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့တို့က ဒုတိယ အမတ်ဦးရေအများဆုံး အနိုင်ရထားသည်။ ထို့ကြောင့် ငြင်းပယ် ချန်ထားခြင်းဖြင့် တရားမျှတမည် မဟုတ်ပေ။

နိုင်ငံရေးအရ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖြေရှင်းခြင်းသည် ဖြစ်ရှိနေသော နိုင်ငံရေးပြဿနာများကို ပြေလည်စေလို၍ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးပြဿနာအပိုင်းမှ ချဉ်းကပ်ကြည့်လျှင် ပြည်တွင်းစစ်အနှစ်ငါးဆယ်ကျော်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်လိုလိမ့်မည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရသောနှစ်တွင်ပင် ပြည်တွင်းစစ်စခဲ့သည်။ ထိုစဉ်ကတည်းက အစိုးရကို လက်နက်ကိုင်ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သော တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းများသည် ဒီမိုကရေစီရေး၊ အတန်းအစားအရေးအပေါ် အခြေခံသည့် အဖွဲ့အစည်းတို့ထက် အရေအတွက်များခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ (၅၃) နှစ်ကျော် လူမျိုးစုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဖြစ်ပွားနေသော တိုက်ပွဲမှ သေနတ်သံများကို တပတ်၊ တလ မခြား ကြားနေရသည်။ ယခုအချိန်တွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအဖွဲ့အစည်း တော်တော်များများနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲထား သော်လည်း တိုင်းရင်းသားနယ်မြေအတော်များများတွင် သေနတ်သံများကြား နေရဆဲ ဖြစ်သည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသက်သက်သည် ဖြစ်ရှိနေသော ပြဿနာများကို ပြေလည်စေနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း အများသိပြီးလည်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ်တုန်းက ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုခေါင်းဆောင်သော ပထစ အစိုးရသည် မွန်၊ ရခိုင်၊ ပအိုဝ့်လူမျိုးစုအဖွဲ့များနှင့် သဘောတူညီမှုရပြီး ၎င်းအဖွဲ့များ လက်နက်စွန့်ခဲ့ကြသော်လည်း မကြာသေးမီအချိန်ကလေးမှာပင် ၎င်းတို့၏ တော်လှန်သော သေနတ်သံများ ပြန်လည်ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့် အာဏာရအစိုးရအဆက်ဆက်အကြား ပြဿနာသည် သေးမွှားသော ပြဿနာ မဟုတ်ပေ။

အချို့သောသူတို့သည် လူမျိုးရေးပြဿနာကို အလေးအနက်မထားကြချေ။ လူမျိုးရေးပြဿနာသည် လူတန်းစားပြဿနာ၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သည် ဟုဆိုသည်။ လူအချို့တို့ကလည်း လူမျိုးရေးပြဿနာသည် ဒီမိုကရေစီရေး ပြဿနာ

၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြပြန်သည်။ ထိုသူတို့က လူတန်းစားပြဿနာ၊ ဒီမိုကရေစီရေးပြဿနာတို့ကို ပြေလည်အောင်ဖြေရှင်းနိုင်ပါက လူမျိုးရေးပြဿနာသည် အလိုလိုပြေလည်သွားမည်ဟု ထင်မြင်ပြောဆိုနေကြသည်။ ၎င်းတို့သည် လူမျိုးရေးပြဿနာ၏ အတိမ်အနက်ကို တကယ်မမြင်၍လား သို့တည်းမဟုတ် အရေးမပေးလို၍လား ဆိုသည်ကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်သာ သိကြပေလိမ့်မည်။

ကျနုပ်၏အမြင်ကား ၎င်းတို့နှင့် လုံးဝခြားနားပါသည်။ လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာသည် လေးနက်သည်၊ ခိုင်မြဲသည်။ မည်သည့်ပြဿနာ၏ လက်အောက်ခံ မဟုတ်ပေ။ တသီးတခြားမားမားမတ်မတ် ရပ်တည်နေသည်။ ဘာသာရေးပြဿနာသည် ကမ္ဘာတခွင်ရှိ ဘာသာတူများ၏ စာနာထောက်ခံမှုကို ရရှိနိုင်သဖြင့် အရှိန်ဩဇာကောင်းတတ်သည်။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတချို့တွင် ရောက်ရှိနေသော လူမျိုးတူများ၏ စာနာမှုကို ရရှိနိုင်သော်လည်း ဘာသာရေး၊ လူတန်းစားရေးတို့နှင့် စာလျှင် ပြင်ပစာနာထောက်ပံ့မှုနည်းပေသည်။ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး ဖြေရှင်းကြရသော ပြဿနာမျိုးဟုဆိုနိုင်သည်။

လူမျိုးဟူသည်ကား နှစ်ပေါင်းရာ၊ ထောင်ချီပြီး နီးကပ်စွာ အတူနေထိုင်ပေါက်ဖွားလာသော ဘဝတူကံကြမ္မာတူ လူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ သမိုင်းမတင်မီ အချိန်မှသည် ယနေ့အထိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော လူ့အဖွဲ့အစည်းအချင်းချင်းအကြား ပဋိပက္ခများတွင် အခြားအကြောင်းအချက်များ ပါဝင်နေသော်လည်း လူမျိုးရေးအခြေခံမှ ကင်းလွတ်ခြင်းနည်းပါးပါသည်။ နယ်မြေလုယက်မှု၊ ဈေးကွက်လုယက်မှုတို့သည် လူမျိုးရေးအပေါ် အခြေခံမှုတဝက်ကျော် ပါဝင်သည်။ ခေတ်ဟောင်းကိုလိုနီ နယ်ချဲ့စစ်ပွဲများတွင် လူမျိုးရေးအပေါ် အခြေခံမှုများစွာ ပါဝင်နေသကဲ့သို့ ငွေအရင်းအနှီးအပေါ် အခြေခံသော ခေတ်သစ်နယ်ချဲ့စနစ်တွင်လည်း လူမျိုးရေးအပေါ် အခြေခံမှုပါရှိသည်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိလူ့အဖွဲ့အစည်းများကို အထင်ရှားဆုံးစည်းခြားထားရာ နိုင်ငံများသည် မတူကွဲပြားသော လူမျိုးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားကြသည်။ လူမျိုးတူနိုင်ငံကွဲဟူ၍ အလွန်နည်းပါး ပါသည်။ ဘာသာရေးအရ မည်သို့ပင် တူညီစေကာမူ လူမျိုးမတူက နိုင်ငံတခုအဖြစ် မပူးပေါင်းကြ။ အတန်းအစားတူများ အကြားတွင်လည်း ထို့အတူပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူမျိုးရေး အစွဲသည် ဘာသာရေးအတန်းအစား အရေးထက် လေးနက်သည်ဟု ဆိုရပါမည်။

ယနေ့ကမ္ဘာတွင် လူမျိုးရေးပဋိပက္ခသည် အားလျော့သွားခြင်း မရှိ၊ ပို၍ပင် ရှေ့တန်းရောက်လာနေသည်။ဂလိုဘယ်လိုင်ဇေးရှင်း (Globalization) ခေါ် ကမ္ဘာလွှမ်းပတ်ယှက်နွယ်မှု ခေတ်ကာလတွင် အဓိကအားဖြင့် စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့၌ ဆက်စပ်လွှမ်းခြုံမှု မည်သို့ရှိစေ၊ မိမိလူမျိုးကို လွှမ်းမိုးသွားခြင်း မရှိအောင် ကာကွယ်နေကြသည်။ နိုင်ငံတခုတွင် အာဏာရလူမျိုးစုဖြစ်သော လူမျိုးက အခြားလူမျိုးများအပေါ် လူမျိုးရေးအရ လွှမ်းမိုးဝါးမျို လိုကြသည်။ သို့သော် ကမ္ဘာလွှမ်းပတ်ယှက်နွယ်မှုအရ အခြားလူမျိုးကြီးတို့၏ ဝါးမျိုမှုကို ရင်ဆိုင်လာရသောအခါ မိမိတို့လူမျိုးကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းလာနေကြသည်။ ကျနော်တို့နိုင်ငံတွင် စစ်တပ်အစိုးရသည် ဆို၊ က၊ ရေး၊ တီး ပြိုင်ပွဲများကို တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အလိုက်ခေါ်ယူပြီး ငွေကုန်ကြေးကျများစွာခံကာ ကျင်းပနေကြသည်။ ဤသည်လည်း လူမျိုးရေး အခြေခံစိတ်ဓာတ်၏ လေးနက်မှု ပင်ဖြစ်သည်။

ကျနော်တို့နိုင်ငံတွင် ကျနော်တို့ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ပြီး ပြဿနာများကို နည်းပေါင်းစုံဖြင့် ဖြေရှင်းခဲ့ကြသည်။ ပြဿနာဖြေရှင်းရေး နည်းပေါင်းများစွာအနက် လက်နက်ကိုင်ဖြေရှင်းနည်းသည် အဆင့်အမြင့်ဆုံးနှင့် အရှည်ကြာဆုံး ဖြစ်သည်။ နှစ်ပေါင်း (၅၀) ကျော်ဖြေရှင်းခဲ့ပြီးဖြစ်သော်လည်း ယနေ့အထိ ပြေလည်စရာအလားအလာ မမြင်တွေ့ရသေးပေ။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် ဦးနု၏ (ပထစ) အစိုးရသည် ဒီမိုကရေစီကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်အောင်လမ်းဖွင့်ပေးပြီး နိုင်ငံရေးအရ ဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ အရှိန်လျှော့ကျလာပြီး နိုင်ငံရေးအရ လှုပ်ရှားမှု အရှိန်ကောင်းလာသည်။ ဤသို့ အရှိန်အဟုန်အားကောင်းလာသည်ကို စစ်တပ်က မလိုလားသဖြင့် အာဏာသိမ်းခဲ့သည်။ စစ်ရေးအရ အရှိန်မြှင့်ပြီး ဖြေရှင်းခဲ့သည်။ ရလဒ်ကား နှစ်ဘက်စလုံး စစ်အင်အားပိုမိုကြီးမားလာပြီး တိုက်ပွဲများ နေရာအနှံ့ကျယ်ပြန့်လာကာ စစ်ပွဲ၏အနိဋ္ဌာရုံများကို ပြည်သူများခါးသီးစွာ ခံစားလာခဲ့ရသည်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ဦးနု၏ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီပါတီသည် နိုင်ငံခြားအရင်းရှင်များ၏ အားပေးကူညီမှုကို အတော်အတန်ရရှိခဲ့သည်။ လူမျိုးစုအဖွဲ့အစည်းများကိုကား မည်သည့်နိုင်ငံကမှ ပေးကမ်းခြင်းမရှိ။ ဗကပနှင့် ပူးပေါင်းလျှင် ဗကပ ပေးကမ်းသမျှကို သာရရှိပြီး လုံးပါးပါးပျောက်ကွယ်သွားသည်။ တော်လှန်ရေးကာလတလျှောက်လုံးမှာ ခေါင်းထောင်ခဲ့သော ဗကပ သည်လည်း

၁၉၉၀ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းတွင် ဦးကျိုး၍ မြေလျှိုးခဲ့ရသည်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများမှာကား မိမိလူမျိုးနှင့် မိမိပြည်သူများ၏ ထောက်ပံ့ပေးမှုဖြင့် ခက်ခဲစွာရုန်းကန်ခဲ့ရသော်လည်း ပန်းပန်မြဲပင်။ ဤသည်မှာလည်း လူမျိုးရေးအခန်း၏ လေးနက်မှုသာဓက တရပ်ပင်ဖြစ်သည်။

ယခုခေတ်ယခုအခါသည် ဒီမိုကရေစီခေတ်ကာလဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစီသည်ကား ပျိုတိုင်းကြိုက်သည့် နှင်းဆီခိုင်။ ဒီမိုကရေစီပျိုးပင်ကို ကျနော်တို့ ပြည်ထောင်စုမှာ စိုက်ပျိုးခဲ့ဖူးပါသည်။ သို့သော် ကြာရှည်မရှင်သန်နိုင်ခဲ့ပါ။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ဤနည်းနှင့် ဤရာသီမျိုးတွင် ဒီမိုကရေစီပျိုးပင်များ ပေါက်ပွား ကြီးပြင်းနိုင်ရန် လိုအပ်နေသည့် နေရောင်ကာပင် (အရိပ်ပင်) သို့မဟုတ် တွယ်တက်ရန် အပင်ဖြစ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအတွက် လူမျိုးရေးအရတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်အပင်များကို ပေါက်ခွင့်မပေး၊ ခုတ်ထွင်ဖယ်ရှင်းထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ် မတ်လ (၂) ရက်နေ့ စစ်တပ်မှ အာဏာသိမ်းခြင်းသည် အဓိကအားဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကို ရှင်သန်ခွင့်မပေးလို၍ ဖြစ်သည်။ ထိုအခွင့်အရေးကို ဖျက်ဆီးရင်း ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများလည်း ပျက်ပြားခဲ့ရပြီးဖြစ်သည်။

ကျနုပ်တို့နိုင်ငံတွင် စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ခြင်းကို ထည့်တွက်ခြင်းမပြုဘဲ ဒီမိုကရေစီရေး သက်သက်ဖြင့် ပြဿနာများကို မဖြေရှင်းနိုင်။ ပြည်တွင်းစစ်ကို မရပ်တန့်နိုင်ပါ။ ဖြစ်ရှိနေသော နိုင်ငံရေးပြဿနာများနှင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများကို မဖြေရှင်းနိုင်ပါက ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ လူမှုလွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများသည်လည်း မရှင်သန်နိုင်ပေ။ ကျနုပ်တို့နိုင်ငံ၏ ထူးခြားမှုတရပ်ဖြစ်သော ဗမာမဟုတ်သည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဦးရေသည် နိုင်ငံလူဦးရေ၏ ထက်ဝက်ကျော်ရှိနေခြင်း၊ ထိုလူမျိုးစုများ နေထိုင်သော နယ်မြေများသည် ပြည်ထောင်စုတခုလုံး၏ ငါးပုံသုံးပုံကျော်ရှိနေခြင်း၊ ထိုလူမျိုးစုများ အနက် သမိုင်းကြောင်းအရ လွတ်လပ်ထင်ရှားစွာ နေထိုင်လာခဲ့ကြသည်က များပြီး ယနေ့အထိ အမျိုးသားကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကို လိုလားတောင်းဆိုနေသည့် လူမျိုးများဖြစ်နေခြင်းတို့သည် ထူးခြားမှုဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဤနေရာမျိုး ဤအခြေအနေမျိုးတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အရေးကို နောက်ချန် (သို့မဟုတ်) ဘေးဖယ်ထားပြီး နိုင်ငံရေးပြဿနာများကို

ဖြေရှင်းနေပါက အချိန်ကုန်၊ လူပန်း၊ သံသယများကို ပို၍ တိုးပွားစေရုံသာဖြစ်မည်။ ထို့ကြောင့် ပြဿနာများကို အမှန်တကယ်ဖြေရှင်းလိုသောဆန္ဒရှိပါက **"သုံးပွင့်ဆိုင် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း"** သည်သာ ပြေလည်မှုကိုပေးဆောင်နိုင်သော ထွက်ပေါက်ဖြစ်ကြောင်း အိပ်ပျော်ယောင်ဆောင်နေသူများကို ထပ်မံလှုပ်နှိုး တင်ပြပါသည်။

တိုးတက်သောမွန်လူငယ်ဂျာနယ်
၂၀၀၂ ခုနှစ်

ပြဿနာများ၏ ရေသောက်မြစ်

ယနေ့ ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံတွင် ပြည်သူများတွေ့ကြုံရင်ဆိုင်နေရသော စားဝတ်နေရေး ကြပ်တည်းမှုပြဿနာ၊ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးနေရမှုပြဿနာ၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်ခွင့်များဆုံးရှုံးနေရမှု ပြဿနာနှင့် ဆူပူအုံကြွမှုပြဿနာတို့သည် ထင်ရှားသော ပြဿနာကြီးများ ဖြစ်သည်။ ဤ ပြဿနာကြီးများသည် နိုင်ငံရေးနှင့် ဆက်စပ်သက်ဆိုင်နေသော ပြဿနာများ ဖြစ်၍ မည်သို့ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည်နည်း။ ဤ ပြဿနာကြီးများ အနက် မည်သည့်ပြဿနာက အဓိကကျပြီးဋ္ဌင်းကိုဖြေရှင်းနိုင်ပါက အခြားပြဿနာကြီးများကိုလည်း လွယ်ကူစွာဖြေရှင်းနိုင်ပါမည်နည်း။ ဤသို့ ပြဿနာကြီးများ၏ ရေသောက်မြစ်ကို ရှုမြင်ရာတွင် အမြင်မတူ အငြင်းပွားစရာများ ရှိနေပါသေးသည်။ ဤကွဲပြားနေသော အမြင်များကိုတူညီလာအောင် ညှိနှိုင်းနိုင်ပါက ပြဿနာကို လွယ်ကူစွာ ဖြေရှင်းနိုင်ပါလိမ့်မည်။

အချို့က စားဝတ်နေရေးပြဿနာသည် အရင်းခံအကျဆုံးပြဿနာဖြစ် သည်။ လူသားတို့ ရပ်တည်ရှင်သန်နိုင်ရေးအတွက် အရေးအကြီးဆုံးလိုအပ်ချက်လည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စားဝတ်နေရေး အဆင့်မြင့်မားလာနိုင်ရေးအတွက် စီးပွားရေးကို အဓိကဦးစားပေးရမည်။ စီးပွားရေးမြင့်မားလာစေရန် အခြားကိစ္စရပ်များကို အနစ်နာခံရန် လိုအပ်ပါက အနစ်နာခံကြရမည်ဟု အမြင်ရှိကြသည်။ ဤ အမြင်မျိုးကို ကွန်မြူနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ် လက်ဝဲနိုင်ငံရေးအမြင်ရှိသူများနှင့် အာဏာရ အုပ်စိုးသူအချို့တို့က ပိုမိုယုံကြည်လက်ခံကြကြောင်း လေ့လာသိရှိရသည်။

အချို့က ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများဆုံးရှုံးနေရခြင်းသည် အရေးအကြီးဆုံး ပြဿနာ ဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး အပြည့်အဝရရှိပါက ကိစ္စတခုကို ဒီမိုကရေစီဘောင်အတွင်း လွတ်လပ်စွာတင်ပြဆွေးနွေး ဆိုနိုင်ကြပြီး ပြည်သူအများ စုတို့ လက်ခံသောအခါ ဖြစ်ပေါ်နေသောပြဿနာများ ပြေလည်သွားနိုင်မည်ဟု ရှုမြင်ကြသည်။ လွတ်လပ်စွာပြောဆို ရေးသားစည်းရုံးဆန္ဒပြခွင့်များရှိပြီး ဖြစ်၍

ပြည်သူများ၏ အခွင့်အရေး၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ အခွင့်အရေးများကို တောင်းဆိုရာတွင် လက်နက်ကိုင်သူပုန်ထရန် မလိုအပ်တော့၊ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းစစ်မရှိ အေးချမ်းမည်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်တွင် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကို ကာကွယ်ကျင့်သုံးမည်။ လွတ်လပ်စွာစီးပွား ရှာဖွေခွင့်ရှိမည်။ ထို့ကြောင့် စီးပွားရေး တိုးတက်လာမည်ဟု ရှုမြင်ကြသည်။ ဤရှုထောင့်အရ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး ပြဿနာသည် အခြေခံအကျဆုံးပြဿနာဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယုံကြည် နေကြသည်။ ဤအယူအဆကို ဗမာလူမျိုးအများစုနှင့် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံရေးအင်အားစုများက လက်ခံယုံကြည်ထားကြသည်။

အချို့က တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ တန်းတူရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့် (ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်) ပြဿနာသည် အခြေခံအကျဆုံး ဖြစ်သည်။ လူမျိုးပေါင်းစုံနှင့် ဖွဲ့စည်းထားသော နိုင်ငံတခုတွင် လူမျိုးပေါင်းစုံချစ်ကြည်ညီညွှတ်ရေးသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။ လူမျိုးပေါင်းစုံ ချစ်ကြည်ညီညွတ်ရေးကို လူမျိုးရေးအရ တန်းတူရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့် (ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်) ဖြင့်သာ တည်ဆောက်ရမည်။ ၎င်းအခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးနေရ၍ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ခဲ့ကြသည်။ အာဏာရအုပ်စိုးသူတို့ကလည်း လုံခြုံရေးကိုအကြောင်းပြပြီး စစ်တပ်ကိုတိုးချဲ့ ဖွဲ့စည်းကာ စစ်ဆင်တိုက်ခိုက်သည်။ နစ်ဘက်သောစစ်တပ်အတွက် လက်နက်ပစ္စည်း ဝယ်ယူစုဆောင်းရန် ဘဏ္ဍာငွေများစွာကို သုံးစွဲခဲ့ရသည်။ တပ်အင်အားအတွက် လူအင်အားများစွာကို ခေါ်ယူစုဆောင်းခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာငွေအင်အား၊ လူအင်အားများစွာကို စီးပွားရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အသုံးပြုခွင့်မရသဖြင့် တိုင်းပြည်နစ်နာခဲ့ရသည်။

လုံခြုံရေး မရှိသဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကောင်းစွာမလုပ်နိုင်၊ ပြည်တွင်းပြည်ပရှိ အရင်းရှင်များမှ အရင်းအနှီးများ မစိုက်ထုတ်ဝံ့သဖြင့် စီးပွားရေးတွင် နိမ့်ကျခဲ့ရသည်။ စစ်အနိုင်ရရေးနှင့် လုံခြုံရေးအတွက် ပြည်သူများ၏ လွတ်လပ်ခွင့်များကို ကန့်သတ်ပိတ်ပင် ခဲ့ရသည်။ ပြည်သူ့အင်အားကို ဆွဲယူအသုံးချ ခဲ့ရသည်။ ပြည်သူတို့၏ ဘဏ္ဍာနှင့် ရိက္ခာကို ရယူခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်းများလုပ်ခဲ့ရသည်။ လူမျိုးရေးအရ အမုန်းပွားမှု ရန်ပြုမှုများ ကြီးမားရှည်ကြာခဲ့ရသည်။ စီးပွားရေးအရရော၊ လူမျိုးရေးအရပါ ဒုက္ခပေါင်းစုံနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံး တိုင်းပြည် ပြိုကွဲပျက်ဆီးရေးသို့ပင် ရှေ့ရှုလာသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု

များ၏ တန်းတူရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်ပြဿနာသည် အခြေခံကျသည့် ပြဿနာဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်ကြသည်။ ဤ အယူအဆကို ဗမာမဟုတ်သောလူမျိုးစုများနှင့် နိုင်ငံခြားမှ မြန်မာပြည်အရေးကို လေ့လာနေကြသည့် နိုင်ငံရေးသုတေသီအချို့က လက်ခံယုံကြည်ထားကြကြောင်း လေ့လာသိရှိရသည်။

အချို့က ပြည်တွင်းဆူပူအုံကြွမှုပြဿနာသည် အရေးအကြီးဆုံး ပြဿနာဖြစ်သည်။ ဆူပူအုံကြွမှုများကြောင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၊ အိုးအိမ်အဆောက်အဦးများ ပျက်စီးမည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအသစ်များ လုပ်ဆောင်ရန် မဝံ့မရဲရှိမည်။ အရင်းအနှီးရှိသူများ မရင်းနှီးဝံ့ကြ။ ပြည်သူများ ထိတ်လန့်ချောက်ချားသောက များမည်။ လုယက်အနိုင်ကျင့်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာပြီး ရိုးသားသောပြည်သူများ ဒုက္ခရောက်ကြမည်။ ထိုသို့သော အုံကြွမှုကို မထိန်းသိမ်းနိုင်ပါက တိုင်းပြည်ပျက်စီးရေးသို့ ဦးတည်သွားလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ဤပြဿနာသည် အဓိကအကျဆုံးပြဿနာဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ ဤအယူအဆကို အာဏာသိမ်းစစ်အစိုးရများနှင့် ၎င်းတို့၏ အဝန်းအဝိုင်းတို့က လက်ခံယုံကြည်ထားကြကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

အထက်ပါပြဿနာကြီးလေးရပ်အပေါ် ထပ်မံစီစစ်သုံးသပ်ကြည့်ကြပါစို့။ ထိုပြဿနာတို့သည် မည်သည့်အချိန်ကာလ မည်သည့်အခြေအနေတွင် ပေါ်ပေါက်တတ်ပါသနည်း။ တခုနှင့်တခု မည်သို့ ဆက်စပ်ချိတ်ဆက် နေပါသနည်း။ ၎င်းကိုသိရှိမှသာ အခြေခံနှင့်အဓိကပြဿနာတို့ကို ရွေးချယ်သိရှိနိုင်ပါလိမ့်မည်။

ဆူပူအုံကြွခြင်းကြောင့် စီးပွားရေးအဆောက်အဦးများ ပျက်စီးမည်။ ဒုက္ခမျိုးစုံနှင့် ကြုံတွေ့ရမည်။ တိုင်းပြည်ပျက်စီးရေးသို့ ဦးတည်သွားနိုင်သည် — ဆိုသည်တို့မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော်ဆူပူအုံကြွမှုသည် အဘယ်ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာရသနည်း။ ဆူပူအုံကြွခြင်းသည် ပေါက်ကွဲမှုတမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပေါက်ကွဲနိုင်ရန် ယမ်းနှင့်တူသော စီးပွားရေးကြပ်တည်းမှု၊ တင်းကြပ်သော ထိန်းချုပ်ကန့်သတ် ပိတ်ပင်ထားမှုများအပေါ် မကျေနပ်မှုများ ခိုင်ခိုင်မာမာရှိရန်လိုသည်။ ထို့အပြင် စနက်တံနှင့်တူသော အာဏာပိုင်တို့၏ မှားယွင်းသော လုပ်ဆောင်ပြမှု တခုရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤနှစ်ခုမရှိပါက ကြီးမားသောဆူပူအုံကြွမှုဆိုသည့် ပေါက်ကွဲမှုမျိုးမဖြစ်ပေါ်နိုင်။ ဖြစ်လာပါကလည်း ကာလတိုအချိန်ပိုင်းမျှသာ ကြာတတ်ပြီး ပြီးဆုံးသွားပါလိမ့်မည်။ ဤပြဿနာသည် ဖြစ်ပေါ်လာသည့်

အခါ မှန်ကန်နိုင်နင်းစွာ ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သော အရေးပါသည့်ပြဿနာဖြစ်သည်။ သို့သော်အခြေခံကျသော ပြဿနာမဟုတ်။

အထက်ပါပြဿနာတွင် ယမ်းအားဖြစ်သော စီးပွားရေးကြပ်တည်းမှုနှင့် ထိန်းချုပ်ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှုများသည် အဘယ်ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာရသနည်း။ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများ ဆိတ်သုဉ်းနေမှုနှင့် ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးကိစ္စကို နိုင်ငံတခုအနေဖြင့် ၎င်းတခုတည်းကို လုပ်ယူ၍ ရသောကိစ္စ မဟုတ်။ အဓိကအားဖြင့် လက်နက်ကိုင်တိုက်ခိုက်နေကြသော ပြည်တွင်းစစ်မရှိ အေးချမ်းသော အခြေအနေရှိရမည်။ တည်ငြိမ်ပြီး ပြည်သူတွေကို ဦးဆောင်နိုင်သော အစိုးရတရပ်လည်း ရှိရမည်။ အရင်းအနှီး၊ အတတ်ပညာနှင့် အခြားသော အခြေခံကောင်းများလည်းရှိရန် လိုအပ်ပေမည်။ ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် ဆင်းရဲမွဲပြာကျနေသော အခြေအနေတွင် အရင်းအနှီးလည်းမရှိနိုင်၊ အတတ်ပညာရှင်၊ အသိပညာရှင်တွေကိုလည်း လုံလုံလောက်လောက် မမွေးထုတ်နိုင်။ လမ်းပမ်းဆက်သွယ်ရေး ခက်ခဲနေသော အခြေအနေတွင် စီးပွားရေးတိုးတက်ရန်မှာ "ဝ" မရှိဘဲ "ဝိ" လုပ်၍ မရသော အခြေအနေဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြဿနာကြီးလေးခုအနက် ဆူပူအုံကြွမှုနှင့် စီးပွားရေးနှင့်ဆိုင်သည့် စားဝတ်နေရေး ကြပ်တည်းမှုပြဿနာတို့သည် အခြေခံမကျသော အကိုင်းအခက်ပြဿနာများဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

ကျန် ပြဿနာနှစ်ရပ်တွင် ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးသည် ပြဿနာတော်တော်များများကို အေးချမ်းစွာဖြေရှင်းပေး နိုင်သည်။ လွတ်လပ်စွာစီးပွားရေး ရှာဖွေနိုင်ခွင့်နှင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကို ဖော်ဆောင်ပေးသောကြောင့် စီးပွားရေးအရ တိုးတက်လာစေမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဒီမိုကရေစီသည် ပြည်သူအများစု၏ ဆန္ဒကိုသာ ဖော်ဆောင်ပေးပြီး လူနည်းစုအပေါ် လျစ်လျူရှုမှုများ ရှိသည်။ အရာရာကို အများစု၏ဆန္ဒဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးခြင်းသည် လူနည်းစုများကို နစ်နာစေသည်။ ထို့ကြောင့် လူမျိုးတူ၊ ဘာသာတူသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပြဿနာမရှိသော်လည်း လူမျိုးပေါင်းစုံ၊ ဘာသာပေါင်းစုံနှင့် စုစည်းထားသော ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံအတွက် ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး တခုတည်းနှင့် မလုံလောက်ပါ။ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံကြီးများဖြစ်သော အင်္ဂလန်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့တွင်လည်း ဤပြဿနာမျိုးရှိခဲ့သည်။

အင်္ဂလန်ခေါ် (United Kingdom) တွင် မြောက်အိုင်ယာလန်ပြည်နယ် သားအိုင်းရစ်လူမျိုးများက လက်နက်ကိုင်တော်လှန် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်မှာ လူသိများသော ကိစ္စဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင်လည်း လူမျိုးစုတိုင်းရင်းသား ဖြစ်သော နာဂနှင့် မဏိပူတို့ လက်နက်ကိုင်ပြီး အိန္ဒိယအစိုးရကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံရေးအရ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပြီး လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများစွာကို လိုက်လျောပေးခဲ့ရပြီး ဖြစ်သည်။

လူမျိုးစုပြည်နယ်များနှင့် ဝန်းရံလျက်ရှိသော ကျန်ပ်တို့ပြည်ထောင်စုတွင် လူမျိုးစုများ၏ အခွင့်အရေးများကို ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ထားသမျှ မအေးချမ်း၊ မတိုးတက်နိုင်ကြောင်း နှစ်ပေါင်း (၅၀) ကျော် ပြည်တွင်းစစ်သမိုင်းက သက်သေပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ လူများစုဖြစ်သော ဗမာလူမျိုးများသည်ပင်လျှင် မည်သို့သော အခြေအနေရောက်ရှိခဲ့ရသည်ကိုလည်း အထူးပြောစရာလိုမည် မဟုတ်ပါ။ ကျန်ပ်တို့နိုင်ငံ၏ အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီသည့် လူမျိုးရေးအရ တန်းတူညီမျှမှုရှိပြီး၊ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ရှိသော ပြည်နယ်များဖြင့် စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတွင် ဒီမိုကရေစီနည်းစနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်သွားခြင်းသည်သာလျှင် အေးချမ်းသာယာတိုးတက်မှုကို ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ဤသည်ကား အဓိကနှင့် အခြေခံကျသော ပြဿနာ ဖြစ်သည်။

မွန်ပြည်သစ်ဂျာနယ်
၂၀၀၀ ခုနှစ်

ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းရေး ပြဿနာ

ကျွန်ုပ်တို့ နိုင်ငံအတွင်း ဖြစ်ရှိနေသော နှစ်ငါးဆယ်ကျော်ပြည်တွင်း စစ်ကြီး၏ အဓိကသော့ချက်ပြဿနာသည် **"ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းရေး ပြဿနာ"** ဖြစ်သည်။ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ နောက်ခံသမိုင်း၊ စုစည်းနေထိုင်ရာနယ်မြေ ဒေသချင်း မတူညီသော လူမျိုးများစုပေါင်းနေထိုင်သည့် နိုင်ငံတခုအတွင်း လူမျိုးစုများ အတူနေထိုင်ရေး၊ တနည်းအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းရေးပြဿနာသည် အဓိကပြဿနာကြီး ဖြစ်သည်။ ၎င်းပြဿနာကို ပကတိအနေအထားနှင့် ကိုက်ညီ မှန်ကန်စွာ မဖြေရှင်းဘဲ အာဏာရသူတို့က မိမိတို့ဆန္ဒအရလိုရာဆွဲပုံစံချ အမည်ခံပြည်ထောင်စုကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သဖြင့် ညီအစ်ကိုလူမျိုးအချင်းချင်း ပြင်းထန်စွာ စစ်ခင်းရသော လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရသည်။ ယင်း စစ်ပွဲကြောင့်စစ်တပ်သည်အရေးပါ အရှိန်အဝါရလာပြီး နောက်ဆုံးအာဏာသိမ်းသည်အထိ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ သို့နှင့် တပါတီအာဏာရှင်အစိုးရ၏ စိုးမိုးဖိနှိပ်မှုကို ပြည်သူတရပ်လုံး နှစ်ပေါင်းရှည်ကြာစွာ ခံခဲ့ရသည်။ စီးပွားရေးအရလည်း မကြံ့ဖွံ့အောင် ဆင်းရဲငတ်မွတ်လာရသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစုစည်းနေထိုင်ရေး သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းရေးပြဿနာကို အမြန်ဆုံးဖြေရှင်းရန် လိုအပ်နေပေသည်။

ပြဿနာတရပ်ကို ဖြေရှင်းရာတွင် ပြဿနာဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း အခြေခံကို လေ့လာရန် လိုအပ်ပေသည်။ သမိုင်းကိုပြန်ကြည့်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံတွင် လူမျိုးအချို့တို့သည် သီးခြားနိုင်ငံများဖြင့် နှစ်ပေါင်းရှည်ကြာစွာ နေထိုင်လာခဲ့ကြသည်။ အချို့လူမျိုးတို့မှာ လူဦးရေ၊ ဓနအင်အား၊ စစ်အင်အား နည်းပါးသဖြင့် လက်အောက်ခံဘဝနှင့် နေထိုင်လာခဲ့ရသည်။ သို့သော် ဧကရာဇ် ပဒေသရာဇ်စနစ်တွင် ဘဏ္ဍာဆက်သရန်သာ အဓိကဖြစ်ပြီး မိမိတို့အကြီးအကဲနှင့် မိမိတို့လူမျိုးဒေသကို အုပ်ချုပ်နေထိုင်လာခဲ့ကြသည်။ တချိန်ချိန်တွင် စစ်အင်အားကြီးမားသော ဘုရင်တပါးပါးက နီးစပ်ရာ ဧကရာဇ်ဘုရင့်နယ်မြေများကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သဖြင့် ကျယ်ပြန့်သော နိုင်ငံအသွင်ရောက်ခဲ့သည်။ သို့သော် အင်အားနည်းပါးလာ

သည်နှင့် ထိုအင်ပါရာနိုင်ငံသည်လည်း ပြိုကွဲပျက်စီးရပြန်သည်။ စစ်အင်အား ကောင်းသော အလောင်းဘုရားနှင့် ဘိုးတော်ဘုရားတို့က မွန်နှင့် ရခိုင်ပြည်ကို သိမ်းပြီး ကုန်းဘောင်မင်းဆက် အင်ပါရာနိုင်ငံတော်ကို တည်ဆောက် အုပ်ချုပ်နိုင် ခဲ့သည်။ ဤအခြေခံကိုယူပြီး အတုအယောင်ပြည်ထောင်စုကို လှည့်စားပုံဖော်ခဲ့ သဖြင့် ယနေ့အထိပြဿနာ ပေါ်နေရခြင်းဖြစ်သည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် စစ်မှန်သောပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး အခြေခံကို တောင်တန်းဒေသလူမျိုးစုခေါင်းဆောင်များနှင့် ညှိနှိုင်းပြီးချမှတ်သွားခဲ့ သည်။ သို့သော် ၎င်းလုပ်ကြံခံရပြီးနောက် ၎င်းနှင့် လူမျိုးစုခေါင်းဆောင်များ ချုပ်ဆို ခဲ့သော စာရွက်စာတမ်းများသည်လည်း ၎င်းနည်းတူ မြေမြှုပ်သင်္ဂြိုဟ်ခံ ခဲ့ရသည်။ ဦးနုခေါင်းဆောင်သော ဖဆပလခေါင်းဆောင်များသည် အသွင်အားဖြင့် ပြည် ထောင်စု (Federal State) လက်တွေ့အားဖြင့် တပြည်ထောင်စနစ် (Unitary State) ဖြစ်သော အမည်ခံပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံကို ဦးချန်ထွန်းအား ရေးဆွဲစေခဲ့သည်။ ပင်လုံစာချုပ် ချုပ်ဆိုရာတွင် မပါဝင်ခဲ့သော တနည်းအားဖြင့် အင်္ဂလိပ်တို့ စည်းရုံး ဖွဲ့ထုတ်မှုကို မစိုးရိမ်ရသော ကရင်၊ မွန်၊ ရခိုင် လူမျိုးများကိုမူ လူမျိုးတမျိုး၏ အင်္ဂါ ရပ်များနှင့် မည်မျှပြည့်စုံနေစေကာမူ မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှ မပေးခဲ့ပါ။ အထပ် ထပ်အခါခါ ဆန္ဒပြတိုက်ပွဲဝင်တောင်းဆိုသောအခါမှ မပြောပလောက်သော အခွင့် အရေးတချို့ကို ပေးခဲ့သည်။ ကရင်လူမျိုးတို့မှာ အင်္ဂလိပ်တို့လက်ထက်က ဖွဲ့စည်း ခဲ့သော စစ်တပ်အရှိန်အဝါကြောင့် မွန်နှင့် ရခိုင်တို့ထက် စောလျင်စွာ ပြည်နယ် ရခဲ့သည်။

တိုင်းရင်းသားညီအစ်ကို အချင်းချင်း ရင်းနှီးချစ်ကြည်အေးချမ်းစွာ ပြဿနာ ကို မဖြေရှင်းဘဲ ၎င်းတို့ ရေးဆွဲထားသော ဥပဒေကို ဘုရားဒေသနာကဲ့သို့မှတ်ယူပြီး အသေဆုပ်ကိုင်ထားကာ စစ်သားနှင့် ပုလိပ်ကိုသုံး၍ ဖီဆန်သူများကို ကျည်ဆန် နှင့် ထောင်ဒဏ်များ ပေးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးဖြစ် ပေါ်လာခဲ့ရသည်။

ကမ္ဘာ့သိ မြန်မာသိ သစ္စာကတိဖြင့် ချုပ်ဆိုခဲ့သော ပင်လုံစာချုပ်ပါ သဘော ထားကို အခြေခံပြီး နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် (၁၀) နှစ်ပြည့်၍ အကျိုးမရှိဟု မြင်ပါက ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ကရင်နီပြည်နယ်တို့ကို ခွဲထွက်ခွင့်ပေးထား သည်။ သို့သော် ၎င်းတို့သည် ခွဲထွက်ခြင်းကို မတောင်းဆို၊ ပြည်နယ်အခွင့်အရေး

ပိုပေးရန် တောင်းဆိုသည်ကိုပင် မပေးခဲ့သဖြင့် တော်လှန်ရေးစစ်ပွဲများ ပိုမိုကျယ်ပြန့်ခဲ့လေသည်။ ယခုဆိုလျှင် လူဦးရေအတော်အတန်ရှိပြီး ထင်ရှားသော လူမျိုးတိုင်းတွင် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့နှင့် လှုပ်ရှားမှုများ ရှိနေသည်။ ဤစုစည်းညီညွတ်စွာ ပူးပေါင်းနေထိုင်ရေးပြဿနာကို ဦးနုက အတုအယောင်ပြည်ထောင်စုဖြင့် လှည့်စားဖြေရှင်းခဲ့သည်။ ဦးနေဝင်းက မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်သဘောတရားဖြင့် ကာရံဖုံးလွှမ်းပြီး တပြည်ထောင်စနစ်ဖြင့် ဖြေရှင်းခဲ့သည်။ မည်သည့်နည်းကမျှ မဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့ချေ။ ပကတိအခြေအနေနှင့် ဆန့်ကျင်ပြီး ပြဿနာကိုဆန္ဒစွဲဖြင့် ဖြေရှင်းခဲ့သဖြင့် နိုင်ငံရေးဒဏ်ခတ်ခြင်းကို ခံသွားကြရပြီးဖြစ်သည်။

ကျနုပ်တို့နိုင်ငံ၏ ပကတိအနေအထားနှင့် ကိုက်ညီသော ပြည်ထောင်စုကို မည်သို့ တည်ဆောက်ရမည်နည်း။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် မတူကွဲပြားသောလူမျိုးများကို အခြေခံပြီး နိုင်ငံများစွာကို ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဥပမာ — ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၊ အိန္ဒိယ၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ယူဂိုစလားဗီးယားနှင့် ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယားနိုင်ငံတို့ ဖြစ်သည်။ ၎င်းနိုင်ငံများသည် လူမျိုးရေးအရ ကျနုပ်တို့နိုင်ငံနှင့် ဆင်တူမှုရှိသည်။ မတူသောလူမျိုးကွဲများအတွင်း လူဦးရေများသော (သို့မဟုတ်) ယဉ်ကျေးမှု အသိပညာတိုးတက်သော (သို့မဟုတ်) စစ်ရေး၊ စီးပွားရေးတို့တွင် အားကောင်းသော လူမျိုးတမျိုးက အခြားလူမျိုးများကို လက်အောက်ခံအဖြစ်နှင့် စုစည်းထား၍မရပါ။ ရပါကလည်း မမြဲနိုင်။ မအေးချမ်း နိုင်ပါ။ ကျေနပ်ချစ်ခင်စွာဖြင့် စုစည်းကြမည် မဟုတ်ပေ။ ကျနုပ်တို့နိုင်ငံအတွက် ဖြစ်သင့်သော ပြည်ထောင်စုမှာ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ နောက်ခံသမိုင်း၊ စုစည်းနေထိုင်သော ဒေသ၊ ထိုက်သင့်သော လူဦးရေ၊ ဖူလုံသော စီးပွားရေးအခြေခံတို့နှင့် ပြည့်စုံက ၎င်းလူမျိုးအတွက် ပြည်နယ်တခု ဖွဲ့စည်းပေးရန် လိုသည်။ ပြည်နယ် အကျယ်အဝန်းနှင့် တည်နေရာတို့မှာ ၎င်းစုစည်းနေထိုင်ရာ ဒေသပေါ်တွင် ရှိရမည်။ ထိုပြည်နယ်များသည် ချုပ်ချယ်မှုမရှိသော ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အခွင့်အာဏာများ ရှိရမည်။ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အခွင့်အာဏာဆိုသည်မှာ ၎င်းတို့ ပြည်နယ်အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီသောဥပဒေကို ၎င်းတို့ ရေးဆွဲပိုင်ခွင့်၊ ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်၊ ၎င်းတို့ ပြည်နယ်ကို ၎င်းတို့ကြိုက်နှစ်သက်သူများနှင့် ရွေးချယ်အုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ၎င်းတို့ ပြည်နယ်အတွင်း တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်များ ရှိရမည်။

အထက်ပါ အင်္ဂါရပ် (သို့မဟုတ်) အခြေခံအချက်များတွင် အားနည်းမှုရှိသော လူမျိုးစုငယ်များကိုမူ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် ပြည်နယ်တခုအတွင်း ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး ပြည်နယ်၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး ဒေသ၊ လူမျိုးစုဒေသ စသည်ဖြင့် လူမျိုးငယ်များ၏ အခွင့်အာဏာကို ထိုက်သင့်သလိုပေးထားရမည်။ လူမျိုးတမျိုး၏ အမျိုးသားဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို တားဆီးပိတ်ပင်ထားခြင်းမျိုးမရှိဘဲ အားပေးသွားရမည်ဖြစ်သည်။

အရွယ်အစားအားဖြင့် မတူညီသော်လည်း ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ပြည်နယ်များတွင် အခွင့်အာဏာများ တူညီစွာ ရှိရမည်။ ၎င်းပြည်နယ်များကို ကိုယ်စားပြုသော ကိုယ်စားလှယ်အညီအမျှဖြင့် အမျိုးသားလွှတ်တော် (သို့မဟုတ်) အထက်လွှတ်တော်ကို ဖွဲ့စည်းပြီး ပြည်ထောင်စုဆိုင်ရာ အဆင့်မြင့်သော အာဏာများကို ပေးအပ်ထားရမည်။

ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် ပြည်နယ်များအနေဖြင့် မလုပ်သင့်သော သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များက လွှဲအပ်ထားသော အခွင့်အာဏာများနှင့် လုပ်ငန်းများကို ကိုင်တွယ်လုပ်ဆောင်သွားရမည်။ ဥပမာ — နိုင်ငံခြားဆက်သွယ်ရေး၊ ပြည်ထောင်စု ကာကွယ်ရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ ငွေကြေးရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေရေးနှင့် လူမှုထောက်ပံ့ကယ်ဆယ်ရေး လုပ်ငန်းတို့ကို လုပ်ဆောင်သွားရန် ဖြစ်သည်။

ဤသည်မှာ စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုတခု၏ ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံပေါင်းစုံမှ ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံများကို လေ့လာ၊ မိမိတို့နိုင်ငံ အခြေအနေနှင့် ပေါင်းစပ်၊ လူမျိုးစုံခေါင်းဆောင်များနှင့် ညှိနှိုင်းပြီး ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်စိုးမိုးမှုကင်းသော အများလက်ခံနိုင်သည့် ပုံစံသစ်ဖြင့် စစ်မှန်သောဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို ဖွဲ့စည်းနိုင်မှသာ ကျနုပ်တို့နိုင်ငံအတွင်း ဖြစ်ရှိနေသည့် လူမျိုးရေးအရေးမှုန်းတီးမှု၊ ရန်ပြုတိုက်ခိုက်မှုများကို ဖြေရှင်းနိုင်ပေလိမ့်မည်။

လူမျိုးရေးအရနှစ်ပေါင်းရှည်ကြာစွာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သောပြဿနာကိုအတုအယောင် ပြည်ထောင်စုဖြင့် လှည့်စား၍ မရပါ။ ပိုမိုစုစည်းအားကောင်းရန်ဆိုပြီး တပြည်ထောင်စနစ်ဖြင့် လူမျိုးကွဲအသွင်ကို ဖျောက်ဖျက်ရန် ကြိုးပမ်းမှုသည်လည်း အားမကောင်းနိုင်ဘဲ ပို၍ပို၍သာ အားနည်းလာစေခဲ့သည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးမျိုးဆက် အနှစ်ငါးဆယ်ကျော် လက်တွေ့နယ်ပယ်တွင် စမ်းသပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍ လမ်းမှန်ကိုလျှောက်ကြရန် သင့်ပြီ။ လူမျိုးရေးအရ ဖြစ်ပေါ်နေသော ပြဿနာ

များကို ဖြေရှင်းပြီး ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး၊ လူ့အခွင့်အရေးများကိုပါ ဖြည့်စွက်လိုက်ပါက တမျိုးသားလုံးစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲ ရရှိလာပါလိမ့်မည်။ ထိုအခါ အေးချမ်းသာယာပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော ပြည်ထောင်စုကြီးကို လွယ်ကူစွာ အမှန်တကယ်ဖော်ဆောင် နိုင်ပါလိမ့်မည်။

အနာဂတ်ပြည်ထောင်စုသစ်စာစဉ်
၁၉၈၉ ခုနှစ်
နှင့်
မွန်ပြည်သစ်ဂျာနယ်
၁၉၉၆ ခုနှစ်

ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မည်ဆိုလျှင်

ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို အုပ်ချုပ်သူ၊ အအုပ်ချုပ်ခံပြည်သူနှင့် အတိုက်အခံ (အုပ်စိုးသူကို နည်းမျိုးစုံဖြင့်တိုက်ပွဲဝင်နေသောအင်အားစု) စသောအားလုံးသော အင်အားစုများက လိုလားနေကြသည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို အဘယ်ကြောင့် မတည်ဆောက်နိုင်ပါ သေးသနည်း။ သုံးသပ်ကြည့်မည်ဆိုပါက မည်သို့ တည်ဆောက်ရမည်ကို ခဏထား၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအပေါ် ရှုမြင်ပုံ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပုံခြင်းကပင် တူညီသောအမြင် မရှိသေးသည်ကို တွေ့ရမည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ရှုမြင်ပုံ (၃) မျိုး ကွဲပြားနေသည်။

ပထမအမျိုးအစားတွင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးဆိုသည်မှာ သူပုန်သူကန်မရှိ၊ အတိုက်အခံမရှိ အုပ်ချုပ်သူ၏ ချုပ်ကိုင်မှုအောက်တွင် ခေါင်းငုံ့၊ ခံမပြောသော အခြေအနေမျိုး၊ နိုင်ငံနှင့်အဝှမ်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ရှိနေပါက ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရှိပြီဟု မြင်နေကြသည်။ အထူးသဖြင့် အာဏာရအုပ်စိုးသူ လူတန်းစားများက ဤအမြင်မျိုး ရှိတတ်ကြသည်။ ဤသို့ ဖြစ်စေချင်ကြသည်။

ဒုတိယအမျိုးအစားတွင် ပြည်သူများ ဝဝလင်လင်စားသုံးရပြီး အေးအေးချမ်းချမ်းနေနိုင်လျှင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရပြီဟု မြင်ကြသည်။ ဤအမြင်မျိုးကို အုပ်စိုးသူ လူတန်းစားထဲကတချို့နှင့် အအုပ်စိုးခံပြည်သူထဲက လူပြိန်းများ လက်ခံထားကြသည်။

တတိယအမျိုးအစားတွင် ပြည်သူများ ဝဝလင်လင်စားသုံးနိုင်ရမည်။ အေးအေးချမ်းချမ်းလည်း အိပ်စက်နားနေနိုင် ရမည်။ လွတ်လပ်စွာပြောဆိုရေးသားခွင့်၊ မိမိဆန္ဒကို ဖော်ပြခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ယုံကြည်ခွင့်၊ လူမျိုးစုများ မိမိတို့အရေးကို မိမိတို့ စီမံဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်များလည်း ရှိရမည်။ ထိုသို့သော အခွင့်အာဏာများကို တိုင်းပြည်နှင့်အဝှန်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြည်သူများ ခံစားခွင့်ရှိပါမှ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရှိသည်ဟု ရှုမြင်ကြသည်။ ဤအမြင်ကို အတိုက်အခံ အင်အားစုများနှင့် နိုင်ငံရေးအမြင်ရှိသော ပြည်သူများက ရှုမြင်နေကြသည်။

စာဖတ်သူအနေနှင့် မည်သို့အမြင်ရှိပါသနည်း။ မိမိတည်ရှိနေသော အတန်းအစား အလွှာအနေအထားထက် ဘက်ပေါင်းစုံစီစစ်ပြီးမှ အဖြေပေးစေလိုသည်။ စာရေးသူအနေနှင့် တတိယအမြင်ကိုသာ လက်ခံသည်။ ပထမအမြင်မှာ ဉာဏ်ပညာနည်းပါးသော အာဏာရလူတစုက မိမိတို့အာဏာရ ထားစဉ်တွင်သာ ထားရှိနိုင်သော အမြင်မျိုးဖြစ်သည်။ အာဏာလက်လွှတ်သွားသည်နှင့် ဤ အမြင်ကို လက်ခံနိုင်တော့မည်မဟုတ်။ ဒုတိယအမြင်မှာလည်း စား၊ အိပ်၊ မိတ်လိုက် သုံးမျိုးကိုသာ သိနားလည်သော တိရစ္ဆာန်သာသာ လူပြိန်းများနှင့် အုပ်စိုးသူပြည်သူများကို အကျဉ်းသားအဆင့်တွင်ထားရှိလိုသော အုပ်စိုးသူ လူတချို့ ထားရှိသော အမြင်သဘောထား ဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် လူသားများဖြစ်ကြသည်။ လူသားချင်းအတူတူ လိုလားတောင့်တမှုခြင်း သိပ်ကွာခြားကြလိမ့်မည်မဟုတ်။ ကျွဲနွားများကိုမူ နဖာထိုး၊ ကြိုးဆွဲ ကြိမ်ဖြင့်တို့၍ လိုရာခိုင်းနိုင်သည်။ လူသားအချင်းချင်းကိုကား ထိုသို့လုပ်၍ ရမည်မဟုတ်။ ယေဘုယျအားဖြင့် အသိတရားနှင့် ခံစားချက်ချင်း တူညီကြသော လူသားများတွင် အာဏာရသူတို့က မိမိတို့ရောက်ရှိနေသော ဘဝ၏ အလိုဆန္ဒတခုတည်းကို မမြင်ဘဲ၊ အခြားလူများ၏ အလိုဆန္ဒကိုလည်း ကြည့်မြင်တတ်ရန်လိုသည်။ ထိုသို့ မဟုတ်ဘဲ သူတပါး၏ အလိုဆန္ဒသဘောထားများကို ဂရုမထား၊ မိမိအစုအဖွဲ့၏ အမြင်သဘောထားသက်သက်ဖြင့် ချုပ်ကိုင်ထားပါက အာဏာရှင်စနစ်ဖြစ်သွားပေလိမ့်မည်။ ၎င်းကို အာဏာဖြင့် ထပ်မံကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းပါက ရှုန်းကန်အန်တုမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး နောက်ဆုံးတော်လှန်ပုန်ကန်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို လွှဲမှားသောအမြင်ဖြင့် ရှုမြင်အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြီး ၎င်းကိုအခမ္ဘနည်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် လိုက်သောအခါမလိုလားအပ်သော ဆန့်ကျင်ဘက် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်လာရတော့သည်။

ဤမျှဆိုလျှင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ရယူတည်ဆောက်နိုင်ရန် အနိမ့်ဆုံးအဆင့်တွင် လိုအပ်သောသဘောထားအမြင် တရပ်ကိုတွေ့ရှိရပါပြီ။ ၎င်းကိုတနည်းအားဖြင့် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးဟုလည်း ခေါ်ဆိုသည်။ ဤအခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများ မရှိဘဲ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို မတည်ဆောက်နိုင်ပေ။

လူတို့၏ အသိတရားကို ၎င်းတို့ဖြတ်သန်းခဲ့ရသော ဘဝခရီးတလျှောက် တွေ့ကြုံ ခဲ့ရသည်များနှင့် ၎င်း၏ ပတ်ဝန်းကျင် အဖြစ်အပျက်များက သတ်မှတ်ပေး

သည်။ ကျနုပ်တို့နိုင်ငံတွင် လူမျိုးလူတန်းစား လူ့အလွှာများစွာရှိသည့်အပြင် အသက်အရွယ် နေထိုင်ရာဒေသ ကွဲပြားမှုကြောင့်လည်း အသိအမြင်ခံယူချက်နှင့် သဘောထားအမျိုးမျိုး ရှိကြသည်။ ဤသို့သော အနေအထားတွင် အရေအတွက် ပိုများသော သို့မဟုတ် အာဏာရထားသော လူစုက မိမိတို့ သဘောကျရာ တခု တည်းကို ချမှတ်လုပ်ဆောင်ပါလျှင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို မည်သို့မျှဖော်ဆောင် နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့် နိုင်ငံ့အရေး၊ ပြည်သူတရပ်လုံးအရေးတို့တွင် အများပြည်သူ၏ ဆန္ဒကိုရယူပြီး ချမှတ်လုပ်ဆောင်ရေးဆိုသော ဒီမိုကရေစီလုပ်ငန်းစဉ်သည် လျော် ကန်သင့်မြတ်ဆုံးဖြစ်သောကြောင့် နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံ ရှည်ကြာသော ပြည်တွင်းစစ် အတွေ့အကြုံများက ပြသခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယနေ့ဆိုလျှင် အုပ်စိုးသူ များ၊ အအုပ်စိုးခံပြည်သူများ၊ အတိုက်အခံအင်အားစုများပါ ဒီမိုကရေစီဆိုသည့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ဖြင့် ကျင့်သုံးသွားရမည်ကို အားလုံးလက်ခံထားကြပြီး ဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစီနည်းကျကျ အများပြည်သူတို့၏ဆန္ဒကို ရယူရမည်မှာ ရှောင်လွှဲ၍ မရသော အချက်တရပ် ဖြစ်သည်။

ဒီမိုကရေစီဆိုသည်မှာ အများစုဖြစ်သော ပြည်သူတို့၏သဘောဆန္ဒအရ အုပ်ချုပ်ခြင်းဆိုပြီး၊ လူများစုဖြစ်သော အင်အားစုက မိမိတို့သဘောကျရာကိုချည်း ချမှတ်သွားပါက ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ရနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ မတူကွဲပြား သော လူ့အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး ကိစ္စရပ်များတွင် တန်း တူမှု၊ လွတ်လပ်မှု၊ တရားမျှတမှုများ ရှိရန် အထူးလိုအပ်သည်။

ကျနုပ်တို့နိုင်ငံတွင် ဘာသာရေးအရ ပြဿနာအထူး မရှိသော်လည်း လူမျိုး ရေးအရကား ကြီးမားသော ပြဿနာရှိခဲ့ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤ ကိစ္စရပ် တွင် ကိုယ်ကျိုးအတ္တအမြင်ကင်းသော တနည်းအားဖြင့် မဟာအမြင်ဖြင့် သူတပါး အပေါ် လွှမ်းမိုးလိုစိတ်ကင်းသော နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းနှင့် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် များက တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည် ဆောက်ရေးကို သဘောတူနေကြပြီဖြစ်သည်။ လူမျိုးစုံချစ်ကြည်ရေးနှင့် တိုင်းရင်း သားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို အမှန်တကယ်တည်ဆောက်လိုပါက မှန်ကန်သော သဘောထားအမြင်ကို လက်ခံဆုပ်ကိုင်ထားကြရမည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း လမ်းခင်းပြသခဲ့သော ပင်လုံစိတ်ဓာတ်ကို တဖန်အသက်သွင်းကြရန်လိုသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဒီမိုကရေစီလုပ်ဟန်နှင့် တန်းတူရေး၊ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်အပေါ် အခြေခံသော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးတို့ကို ကြည်လင်စွာ လက်ခံနိုင်ပါက ရိုးသားပွင့်လင်းသော စေတနာဖြင့် ညှိနှိုင်း ဖြေရှင်းကြပါလျှင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို လွယ်ကူစွာ တည်ဆောက်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ ဖြူစင်သောစေတနာကို အရင်းခံ မထားဘဲ အမြီးကျက် အမြီးစား၊ ခေါင်းကျက် ခေါင်းစား၊ တစိပ်ရရ တပိုင်းရရ ရသမျှကို ဖဲ့ယူတတ်သော နည်းဖြင့်ကား ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို မတည်ဆောက်နိုင်ပါ။

စစ်သည် နိုင်ငံရေး၏ အဆက်ဖြစ်သည်။ လက်နက်ကိုင်ပုန်ကန်မှုကို နိုင်ငံရေး အခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးမှုက မွေးထုတ်ပေးခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးပြဿနာကို စစ်ရေးဖြင့် ဖြေရှင်းနေပါက ယာယီခေတ္တ သို့မဟုတ် အပေါ်ယံမျှကိုသာ ဖြေရှင်းနိုင်မည်။ ပြီးပြည့်စုံသော ပြေလည်မှုကို နိုင်ငံရေးနည်းဖြင့် ရဲဝံ့စွာဖြေရှင်းရန်မှတပါး စစ်မှန်သော ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို မရနိုင်ပါ။ နိုင်ငံရေးအရ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမည်ဆိုပါက သူ့အမြင်ကိုယ့်အမြင် ဘက်ပေါင်းစုံအမြင်များကို သိရမည်။ ထိုအခါ အမှားအမှန်နှင့် အတိမ်အနက်ကို ခွဲခြားနိုင်မည်။ ၎င်းအပေါ် အပေးအယူ အလျှော့အတင်းများလုပ်ပြီး ကျေလည်စွာညှိနှိုင်းပါက ပြေလည်မှုရရှိလိမ့်မည်။ ဤသည်ကား မှန်ကန်သော နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ အချင်းချင်းညှိနှိုင်း ဖြေရှင်းသော နည်းလမ်းမှလွဲ၍ သိကြားမင်း လူ့ပြည်ဆင်းပြီး ဖြေရှင်းပေးလည်း ပြေလည်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ စေတနာမှန်သော ခေါင်းဆောင်များသည် မှန်ကန်သော နည်းလမ်းများကို ရဲဝံ့စွာ ရွေးချယ်လျှောက်လှမ်းကြရမည်။

မှန်ကန်သောနည်းလမ်းကို မြင်နေပါလျက် မလျှောက်ဘဲ စစ်ရေးဖြင့် ဆက်တိုက်နေမည်ဆိုပါက နောက်ထပ်အနှစ်ငါးဆယ်ပြည့်လည်း ပြီးဆုံးနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ လူမျိုးစုရေးရာတွင် အာဏာခွဲဝေမှု မရှိဘဲ ဒီမိုကရေစီရရှိရုံမျှနှင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို မရနိုင်ကြောင်း အင်္ဂလန်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့က သက်သေပြနေပါသည်။ လူမျိုးစုများ၏ ပြဿနာများကို ယာယီအပစ်အခတ် ရပ်စဲထားပြီး ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး၊ စီးပွားရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်များဖြင့် ဖြေရှင်းနေ၍ကား မပြေလည်နိုင်။ စစ်ပွဲတစ်ရာ တိုက်ရန်မလို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ဖြိုခွဲသောနည်းသည် မှန်ကန်သော နည်းမဟုတ်၊ အချိန်ဆွဲသော နည်းတခုသာ ဖြစ်သည်။ ခေါင်းဆောင်အင်အားစုကို သာယာမှုဖြင့် သိမ်းသွင်းယူသော နည်းသည်လည်း သာယာမှုအပေါ် မူးယစ်တတ်

သော ခေါင်းဆောင်အချို့ကိုသာ ဆွဲဆောင်နစ်သိမ့်၍ ရကောင်းရမည်။ ခေါင်းဆောင် အချို့လျှော့သွားရုံမျှဖြင့် တော်လှန်ရေးကို ရပ်တန့်အောင် လုပ်၍ရမည် မဟုတ်ပေ။ တော်လှန်ရေးဆိုသော လက်နက်ကိုင်ပုန်ကန်မှုသည် နိုင်ငံရေးအခွင့်အာဏာရရှိရေးဟူသော ဦးတည်ချက်အတွက် ဖြစ်သည်။ ထိုနိုင်ငံရေးအခွင့်အာဏာပြဿနာကို နိုင်ငံရေးအရ ဆွေးနွေးဖြေရှင်းမှုမပြုသမျှ မပြေလည် မပြီးပြတ်နိုင်။ ထိုသို့ မပြီးပြတ်ပါက ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဦးတည်သော ရည်ရွယ်ချက်သည် အချည်းအနှီးပင် ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။

ကျနုပ်တို့နိုင်ငံတွင် သယံဇာတပေါကြွယ်ဝနေပါလျက် နိုင်ငံ၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအဆင့်သည် ကမ္ဘာတွင် နောက်ဆုံးတန်းက လိုက်နေရသည်။ အချိန်ကို အကျိုးမဲ့စွာ အနစ်ငါးဆယ်ကျော် ဖြုန်းခဲ့ပြီးပြီဖြစ်သည်။ နောက်ထပ် အချိန်မပေးသင့်တော့ပါ။ လမ်းမှန်ကို သိမြင်နေပါလျက် မလျှောက်သော ရှေ့ဆောင်သူသည် ကြာရှည်စွာ ရှေ့ဆောင်နိုင်မည် မဟုတ်။ နိုင်ငံရေးကို မလှည့်စားနှင့်၊ ပြည်သူကို မလှည့်စားနှင့်၊ သမိုင်းအိမ်သာကျင်းထဲ နစ်မွန်းသွားရပေလိမ့်မည်။ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး မရှိဘဲ တိုးတက်သောတိုင်းပြည်တခု မတည်ဆောက်နိုင်။ ထို့ကြောင့် စေတနာမှန်လျှင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို အမြန်ဖော်ဆောင်ပြဖို့ လိုသည်။

မွန်ပြည်သစ်ဂျာနယ်
၁၉၉၆ ခုနှစ်

သောင်းထိုက်၏ ပထဝီနိုင်ငံရေး စာအုပ်အပေါ် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း

ဆရာသောင်းထိုက်၏ ပထဝီနိုင်ငံရေးစာအုပ်သည် နာမည်ကျော် စာအုပ်တအုပ် ဖြစ်သည်။ ၎င်းစာအုပ်ကို အချို့သော နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး ခေါင်းဆောင်များက မိမိတို့၏ မဟာဗျူဟာစာတမ်းသဖွယ် မှတ်ယူနေကြကြောင်း ကြားသိရသည်။ ထို့ကြောင့် ကျနော်ရှာဖွေလေ့လာကြည့်မိပါသည်။ သေချာစွာ ဖတ်ရှုပြီးနောက် စာရေးဆရာ၏ ဦးတည်ချက်ကို ကျနော်ရှာပါသည်။ ၎င်း၏ တင်ပြချက်များကို ကျနော် စီစစ်သည်။ ထိုအခါ ကျနော်လက်ခံနိုင်သော အပိုင်းနှင့် လက်မခံနိုင်သော အပိုင်းများကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဆောင်းပါးကို ရေးရန်ဆန္ဒဖြစ်ပေါ် လာစေသည်။

ဆရာသောင်းထိုက်သည် အသက်အရွယ်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ စာပေလေ့လာ ရေးသားမှုနှင့် လူ့ဘဝအတွေ့အကြုံအားဖြင့် လည်းကောင်း ကျနော့်ထက် များစွာကြီးပါသည်။ ထိုသို့အဘက်ဘက်မှ ကြီးမြင့်သူ၏ ရှုမြင်သုံးသပ်ရေးသားချက်များအပေါ် ကျနော့်အနေဖြင့် ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုအရ ကြည့်လျှင် ထောက်ပြဝေဖန်မှု မပြုလိုပါ။ သို့သော် နိုင်ငံရေးအမြင်ဖြင့် ကြည့်မည်ဆိုပါက ထောက်ပြဝေဖန်စရာ ရှိနေပါလျက် ရေငုံနှုတ်ပိတ်နေလိုက်ပါက တိုင်းပြည်အတွက် တာဝန်ကျေမည် မဟုတ်ပါ။ ယခုကဲ့သို့သော သဘောတရားလမ်းညွှန် စာအုပ်မျိုးသည် ပကတိအခြေအနေနှင့် အံဝင်ဂွင်ကျ ကိုက်ညီနေပါက ကြီးစွာသောအကျိုးကို ဖြစ်ပေါ် စေနိုင်ပြီး၊ တိမ်းစောင်းလွဲချော်နေပါက အကျိုးမဲ့ယုံမက ကြီးစွာသောအန္တရာယ်ကိုပင် ဖြစ်ပေါ် စေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏အမြင်ကို ရိုးသားပွင့်လင်းစွာ တင်ပြလိုက်ပါသည်။ အမှားအမှန်ကို စာရှုသူများ စဉ်းစားသုံးသပ် ဆုံးဖြတ်ရမည်ပင်။

ဆရာသောင်းထိုက်၏ ပထဝီနိုင်ငံရေးစာအုပ်တွင် အချက်တိုင်း၊ အခန်းတိုင်းကို လက်မခံနိုင်ခြင်း မဟုတ်။ ကျနော်နှင့် အမြင်မတူသောအပိုင်းများ၊ အချက်များ

ကိုသာ ကောက်နှုတ်ပြီး သုံးသပ်သွားပါမည်။ ကျန်အပိုင်းများသည် လက်ခံနိုင်ခြင်းနှင့် အထူးမပြောလိုခြင်းဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။ နောက်တခု တင်ပြလိုသည်မှာ ဆရာသောင်းထိုက်နှင့် ကျနော်မတူညီသောဘဝ၊ မတူညီသောကာလတွင် ရှင်သန်ရပ်တည် နေကြသောကြောင့် အမြင်ချင်းကွဲပြားရသည်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

မည်သို့ဆိုစေ တိုင်းပြည်တပြည်တွင် လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ လူတန်းစား ကွဲပြားမှုများ ရှိသည်။ မတူညီသောဘဝမှ မတူညီသောအမြင်များကိုပါ စုစည်းလေ့လာပြီးမှ သဘောတရားတခုကို ဆွဲယူချမှတ်ခဲ့လျှင် ပို၍ပြည့်စုံမှန်ကန်ပြီး တိုင်းပြည်ကိုပို၍ အကျိုးဖြစ်စေ နိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့သော စေတနာဖြင့် မိမိ၏ သဘောထားအမြင်ကို တင်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာသောင်းထိုက်သည် "မြန်မာတိုင်းရင်းသား (၄၅) သန်းအတွက် ရေပက်မဝင်သော စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ရှေ့ရှု၍ ဤစာအုပ်ကိုပြုစုရခြင်းဖြစ်သည်" ဟု စာရေးသူ၏ အမှာစာတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ဦးတည်ခြင်းသည် အလွန်ကောင်းပါသည်။ ရေပက်မဝင်သော စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိပြီ။ သို့သော် စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို မည်သို့တည်ဆောက်ရမည်ဆိုသည်ကို ပေါ်လွင်အောင် အကျယ်တဝင့်ဖော်ပြ မထားပါ။ စာအုပ်၏ နာမည် "ပထဝီနိုင်ငံရေး" နှင့် မအပ်စပ်၍လော မဆိုနိုင်ပါ။ ထိုသို့ ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြမထားသော်လည်း ပါရှိသမျှ စာသားများအပေါ် ထောက်ရှုကြည့်သော် အထိုက်အလျောက် မြင်တွေ့ရသည်။

အပိုင်း (၁) လူဦးရေပြဿနာ စာမျက်နှာ (၉-၁၀-၁၁) တို့တွင် ဤသို့ ဖော်ပြထား၏။ "ကျနော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံ လူဦးရေအခြေအနေနှင့် ပထဝီနိုင်ငံရေးကို လေ့လာလျှင် အလွန်ရင်လေးဖွယ်အချက်ကို တွေ့ရမည်"။ မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ဘက်၌ လူဦးရေသန်းပေါင်း (၁,၀၀၀) ကျော်ရှိသည့် တရုတ်နိုင်ငံရှိပြီး၊ အနောက်ဘက်၌ လူဦးရေသန်းပေါင်း (၈၀၀) ကျော်ရှိသည့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရှိပေသည်။ အနောက်မြောက်မှ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်သည်လည်း လူဦးရေသန်း (၁၀၀) ကျော်နေပြီး၊ ယင်း လူဦးရေ ထူထပ်လှသည့် နိုင်ငံကြီး သုံးနိုင်ငံကြားတွင် လူဦးရေသန်းပေါင်း (၄၀) ကျော်မျှသာရှိသော မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေသည် မည်မျှရင်လေးဖွယ်ကောင်း ပါသနည်း။"

"ဤကဲ့သို့ လူဦးရေအခြေအနေတွင် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ စရိုက်လက္ခဏာကို ထည့်တွက်လိုက်ပါက အခြေအနေမှာ အလွန်ဆိုးရွားလှသည်ကို တွေ့ရမည်။ မြန်မာလူမျိုးသည် တဦးချင်း အလွန်လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေလို၍ မိမိသဘော အရသာ နေသွားလို၏။ ထို့ကြောင့် ခိုင်မာစွမ်းပကားရှိသည့် ခေါင်းဆောင်များ မရှိသည့်အခါ မြန်မာတို့သည် စည်းလုံးညီညွတ်မှု မရှိဘဲ ဝါးအစည်းပြေသလို သူတလူ ငါတမင်းသာ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။"

"ပုဂံခေတ်မှ ယခုအထိ တိုင်းပြည်စည်းလုံးညီညွတ်သည့်ကာလမှာ အလွန်နည်း၍ ဝါးအစည်းပြေသလို ဖြစ်ခဲ့သည်က များလေသည်။ အနော်ရထာ၊ ဘုရင့်နောင်၊ အလောင်းဘုရား၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း တို့ကဲ့သို့ စွမ်းပကားရှိပြီး ခိုင်မာသည့် ခေါင်းဆောင်များ လက်ထက်တွင်သာ မြန်မာတို့ ရေပက်မဝင်အောင် စည်းလုံးခဲ့ကြလေသည်။"

"မြန်မာတို့ စည်းလုံးပြီဆိုလျှင် အရှေ့တောင်အာရှ ဖိန့်ဖိန့်တုန်ခဲ့ရသည် ချည်း ဖြစ်၏။ အနော်ရထာလက်ထက် (၁၀၄၄) မှစ၍ ရေတွက်သော် (၁၉၄၇) ခုနှစ် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကျဆုံးသည်အထိ နှစ်ပေါင်း (၉၀၃) နှစ်တွင် (၇၄) နှစ်သာ မြန်မာတို့ စည်းစည်းလုံးလုံး ရှိခဲ့ကြလေသည်။"

"အစဉ်အလာအရ မြန်မာတို့ စည်းစည်းလုံးလုံးရှိခဲ့ကြသည်မှာလည်း ခိုင်မာစွမ်းပကားရှိသည့် ခေါင်းဆောင်များ လက်ထက်တွင်သာ ဖြစ်ရကား ကျနုပ်တို့ အလိုအပ်ဆုံးအချက်မှာ ခိုင်မာစွမ်းပကားရှိသည့် လက်ရုံးရည်၊ နှလုံးရည်နှင့် ပြည့်စုံသည့် ခေါင်းဆောင်မှုလက်အောက်မှ တမျိုးသားလုံးစည်းလုံးညီညွတ်မှု ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်မည် ဖြစ်လေသည်။"

အထက်ပါ စာသားများအပေါ် အခြေခံပြီး ရည်ရွယ်ရင်းကို ချုပ်လိုက်သော် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူဦးရေအလွန်ကွာခြားသော နိုင်ငံများကို လက်ညှိုးထိုးပြီး အကြောင်းပြ ခြိမ်းခြောက်သည်။ အနော်ရထာ၊ ဘုရင့်နောင်၊ အလောင်းဘုရား တို့၏ စစ်အင်အားဖြင့် နယ်ချဲ့တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက် အောင်မြင်ခဲ့သည်များကို ခိုင်မာသော စည်းလုံးညီညွတ်ရေးဟု ဆိုထားခဲ့သည်။ ဗမာလူမျိုးတဦးအနေဖြင့် ထိုသို့ ရှုမြင်နိုင်သော်လည်း ထီးနန်း၊ နယ်မြေ၊ လွတ်လပ်ရေး ဆုံးရှုံးခဲ့ရသော မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း တို့အတွက် မည်သို့ ခံစားရမည်ကို ကိုယ်ချင်းစာကြည့်စေချင်ပါသည်။ ထိုစဉ်အခါက ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂလို အဖွဲ့အစည်းမျိုး မပေါ်ပေါက်သေး၍ စစ်

အင်အားသာသူက အနိုင်ယူလူစွမ်းကောင်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခုလိုခေတ်မျိုးတွင် ဆဒမ်ဟူစိန် ကူဝိတ်ကို သိမ်းပိုက်သောအခါ မည်သို့ဖြစ်သွားသနည်း။ လူစွမ်းကောင်း မဖြစ်ရုံမက ကမ္ဘာ့စစ်တရားခံကြီးဖြစ်ရသည်ကို သတိပြုသင့်ပေသည်။ ယခုခေတ်သည် သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်ဇကရာဇ်ခေတ် မဟုတ်တော့ပြီ။

ဤခေတ်ဤအခါမျိုးတွင် စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို မည်သို့တည်ဆောက်သင့်ပါသနည်း။ စစ်ရေးဖြင့် တိုက်ခိုက်ပြီး ခေါင်းမထောင်နိုင်အောင် ဖိထားကာ ခေါ်ရင် "ဘုရား" ထူးရသော လက်အောက်ခံ ကျွန်ပြုခြင်းမျိုးဖြင့် စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို မတည်ဆောက် နိုင်တော့ပါ။ အကယ်၍ ဖိထားနိုင်ရင်လည်း ရေရှည်မခိုင်မြဲနိုင်ပါ။ ယခုခေတ်အခါသည် တန်းတူအကျိုးတူမှုအပေါ် တွင် ပူးပေါင်းကြခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတခုတည်း အတွင်းမှာဆိုပါက စစ်မှန်သောပြည်ထောင်စု (ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်) ဖြင့် ပူးပေါင်းကြခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံအများဆိုလျှင်လည်း ထိုမူဖြင့် ဥရောပသမဂ္ဂ (အီးယူ) အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း (အာဆီယံ) တို့ကို စုစည်းထားကြသည်။ မှုမှန်လျှင် အကောင်အထည်ဖော်ရန် မခက်ပါဟု ကျနော်ပြောလိုပါသည်။

ယခုခေတ်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူဦးရေအလွန်များသော နိုင်ငံများကိုကြည့်ပြီး ကြောက်စိတ်၊ စိုးရိမ်စိတ် မလွန်သင့်ပါ။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများကို ထိန်းကွပ်ဖို့ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး ရှိနေသည်။ အခြားသော အင်အားချိန်ခွင်လျှာ ထိန်းပေးနိုင်သည့် ဒေသဆိုင်ရာအဖွဲ့များလည်း ရှိသည်။ ယခုခေတ်သည် စစ်အင်အားဖြင့် နယ်ချဲ့တိုက်ခိုက် အမြတ်ထုတ်သော ခေတ်မဟုတ်၊ စီးပွားရေးအရ အမြတ်ထုတ်သော ခေတ်ဖြစ်သည်။ အရင်းအနှီးစိုက်ပြီး အမြတ်ယူမည်။ ကုန်ကြမ်းယူ ကုန်ချောရောင်းမည်။ ပညာသည် လုပ်အားခကို ဈေးကြီးကြီးဖြင့်ရောင်းပြီး အလုပ်ကြမ်းသမား လုပ်အားကို ဈေးနှိမ်ဝယ်ယူမည်။ ရင်းနှီးအောင်ပေါင်းပြီး စီးပွားရေးဖြစ်ထွန်းအောင် လုပ်မည်။ (ဥပမာ — လမ်းဖောက်၊ သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းဆောက်) ဤလို ခေတ်မျိုးတွင် တရုတ်ကစစ်ရေးဖြင့် ကျူးကျော် တိုက်ခိုက်လာမည်ကို ကြောက်နေရန် မလို၊ အကယ်၍ တရုတ်က စစ်ရေးဖြင့် တိုက်ခိုက်လာပါက မိမိတို့ စစ်အင်အားဖြင့် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ခုခံနိုင်သော အခြေအနေ မရှိပါ။ မဟာမိတ်ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့တို့ကို အားကိုးရမည်သာ။ အိန္ဒိယသည်လည်း စစ်ရေးအရ ခြိမ်းခြောက်မှု မရှိ၊ အိန္ဒိယပြည်ထောင်စုအစိုးရကို တော်လှန်နေသော အမျိုးသား

ပြည်နယ်များနှင့်သာ နယ်ချင်းဆက်စပ်နေသည်။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသည် စီးပွားရေးအရ ချွတ်ခြုံကျနေသော နိုင်ငံဖြစ်သည်။ သူ့ပြည်တွင်းရေးနှင့်သူ ရှုတ်ထွေးနေသည်။ ရန်မူလာမည့်လက္ခဏာ လုံးဝမရှိ။ ထို့ကြောင့် ကျနုပ်တို့က ၎င်းတို့အပေါ် အဘယ်ကြောင့် စိုးရိမ်စိတ်ပူနေရ ပါသနည်း။

ဆရာသောင်းထိုက်က မြန်မာတို့၏စရိုက်လက္ခဏာကို ထည့်တွက်လိုက်ပါက အခြေအနေမှာ အလွန်ဆိုးရွားလှသည်ကို တွေ့ရမည်။ မြန်မာလူမျိုးသည် တဦးချင်း အလွန်လွတ်လွတ်လပ်လပ်နေလို၍ မိမိသဘောအရသာ နေလို၏။ ထို့ကြောင့် ခိုင်မာစွမ်းပကားရှိသည့် ခေါင်းဆောင်များ မရှိသည့်အခါ မြန်မာတို့သည် စည်းလုံးညီညွတ်မှု မရှိဘဲ ဝါးအစည်းပြေသလို သူတလူငါတမင်း နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရသည်ဆိုသော စာပိုဒ်သည် ယနေ့ပြည်သူတို့ လိုလားတောင့်တနေသော ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေး၊ လူမျိုးစုများ၏ အခွင့်အရေးတို့အတွက် လှုပ်ရှားမှုများကို အဆိုးဘက်ကရှုမြင်ပြီး စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဖြင့် ချုပ်ကိုင်ထားရန် လိုအပ်သည်ကို ဆိုလိုသည့်အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်သည်။ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ယခုအခါ ကမ္ဘာနှင့်အဝှန်း ဆန့်ကျင်နေကြသည်။ ကျနုပ်တို့ ပြည်သူများကလည်း နှစ်ပေါင်း (၃၀) ကျော် ခါးသီးစွာခံခဲ့ရ၍ ရွံ့မုန်းနေကြပြီး ဗမာလူထုပင်လျှင် လက်မခံနိုင်တော့ပြီ။ ဆက်ပြီးကျင့်သုံးနေလျှင် တိုင်းပြည်ပျက်ဖို့သာ ရှိမည်။ ပြည်သူအများစုကြီး၏ဆန္ဒကို လိုက်လျောဖြည့်ဆည်းမည်လော။ အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားအမည်ခံပြီး ပြည်သူကိုချုပ်ချယ်နှိပ်ကွပ်၍ လိုရာကို ဆက်လုပ်မည်လော။ လုပ်လျှင်ကော အောင်မြင်နိုင် မည်လော။ ဖိနပ်နှင့် သင့်တော်ရန် ဖနောင့်ကို ဖြတ်မည့်အကြံနှင့် ဖနောင့်နှင့်ညီရန် ဖိနပ်ကို ပြင်မည့်အကြံ စာရှုသူများအမှန်ကို ရွေးယူဆုံးဖြတ်ကြဖို့ လိုပါသည်။

"မြန်မာတို့ စည်းလုံးမိပြီဆိုလျှင် အရှေ့တောင်အာရှ ဖိန့်ဖိန့်တုန်ခဲ့ရသည်ချည်း ဖြစ်၏" ဟူသော စကားစုသည် စည်းလုံးမှုကို အားပေးလိုသော ဆန္ဒပါရှိသကဲ့သို့ ရန်လိုခြင်း၊ ကျူးကျော် တိုက်ခိုက်လိုခြင်း၊ နယ်ချဲ့လိုခြင်း စိတ်ဓာတ်ကို ဖော်ပြလိုက်သလိုလည်း အဓိပ္ပာယ်ထွက်နေပါသည်။ နောက်ပြီး စာမျက်နှာ (၁၂) တွင် "နိုင်ငံလေးများအတွက် သူများအစော်ကား မခံရစေရန် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက်မှာ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့် စစ်ရေးပြင်ဆင်ပြီးမှုတို့ဖြစ်ပါသည်" ဟုပါရှိပြန်ပါသည်။

ဤနေရာတွင် မိမိတို့နိုင်ငံအခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီသော သင့်တော်လိုအပ်သည့် စစ်ရေးပြင်ဆင်မှု ရှိရမည်ကို ကျနော်လက်ခံပါသည်။ သို့သော် လိုအပ်သော စစ်အင်အားမှာ သုံးသိန်း လော၊ ငါးသိန်း လော၊ ထိုမျှ လိုအပ်ပါမည်လော၊ စစ်တပ်များများ စုဖွဲ့ထားလျှင် စရိတ်ကြီးလေးမည်။ လုပ်အားဆုံးရှုံးမည်။ ဤလေးလံသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးကို ကြာကြာထမ်းရလျှင် သူများနိုင်ငံကို လိုက်မီနိုင်ပါမည်လော။ ယခုခေတ်တွင် ပြည်သူများ မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်ရေးစနစ်ကို ဖော်ပြပြီး စစ်တပ်ကို လျှော့နေသည်။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကို ဦးစားပေးသည်။ ဤနည်းလမ်းကို မရှာကြံသင့်ပေဘူးလား။ တိုးတက်လိုလျှင် ဤနည်းလမ်းကို မလွဲမသွေ လိုက်နာကျင့်သုံး ရပေမည်။

စည်းလုံးညီညွတ်ရေးသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်နေသည်ကား မှန်၏။ သို့သော် မည်သို့သော စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို လိုအပ်သနည်း။ အာဏာရှင်တဦးတဖွဲ့၏ အောက်မှာ ခေါင်းငုံ့ခံပြီး ပြန်မပြောကြေးကို ညီညွတ်ရေးဟု ဆိုမည်လော။ ထိုနည်းဖြင့် လုပ်ခဲ့၍ ယခုအချိန်အခါ ကျနုပ်တို့နိုင်ငံတွင် စည်းလုံးညီညွတ်မှု အဘယ်မျှ ရရှိပါသနည်း။ အကျယ် မပြောလိုပါ။ အားလုံး သိပါသည်။ ညီညွတ်မှုရအောင် မည်သို့ တည်ဆောက်မည်နည်း။ ဧကရာဇ်အောက်က မှန်ပွဲဲဲ့ဘုရားလား၊ အာဏာရှင်အောက်က ခေါင်းငုံ့နှုတ်ပိတ်ရေးလား၊ ဒီမိုကရေစီနည်းအရ အများပြည်သူဆန္ဒကို လက်ခံမည်လား၊ ခေတ်အခါကို ကြည့်ဖို့လိုသည်။ နည်းနာကိုသိဖို့လိုသည်။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှု မပြုဘဲ ငါ့စကားနွားရ၊ ငါလုပ်သလို ခံယူကြ လုပ်နေလျှင် မည်သို့ စည်းလုံးညီညွတ်နိုင်ပါမည်နည်း။

ဆရာသောင်းထိုက်က မျက်မှောက်ခေတ် ပထဝီနိုင်ငံရေး အခန်းစာမျက်နှာ (၁၅၇) အလယ်လောက်တွင် "ရန်သူကို လှို့ဝှက်သတ်ဖြတ် သုတ်သင်အဆိပ်ကျွေးသတ်၊ လူသတ်သမား ငှားသတ် အားလုံးတရားသည်" ဟုရေးခဲ့သူပါ။ သူအဆိုပြုခဲ့သည့် နည်းများမှာ "အကျင့်စာရိတ္တသိက္ခာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားကို အဓိက ထားသူများအတွက်တော့ အလွန်မတရားသည့် သိက္ခာမရှိသည့်နည်းများဖြစ်သည်။ သို့သော် အစစ်အမှန်နိုင်ငံရေး (Real Politic) နယ်ပယ်တွင် သီလစောင့်ထိန်းသူ၊ အကျင့်စာရိတ္တခိုင်မာသူ ဘယ်နှစ်ဦးရှိသနည်း။ အစစ်အမှန်နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် ပြောင်ဖွင့်ဟဝန်ခံခြင်း မရှိစေကာမူ မက်ခီယာဗယ်လီ နည်းများမှာ

အလွန်ခေတ်စားနေသည်မှာ အမှန်ဖြစ်၏” ဟု ရေးသားထားပြန်သည်ကို ကြည့် ပါက ဤလုပ်ဟန်မျိုးကို လက်ခံအားပေးနေသည့် သဘောမျိုးဖြစ်သည်။

ဆရာသောင်းထိုက်သည် မြန်မာ့တပ်မတော်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူး သည်ဟု ဖော်ပြထားပြန်သည့်အတွက် ဆရာသောင်းထိုက်၏ သဘောထားအယူ အဆများသည် ဘဝနှင့်ယှဉ်သော ခံယူချက်သဘောထားဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှား သည်။ ဤသို့သော သဘောထားသည် ဟစ်တလာကဲ့သို့သော မဟာအမျိုးမြတ် ဝါဒီ၊ စစ်အာဏာရှင်များ၏ သဘောတရားများသာဖြစ်သည်ဟု ကျနော်ရိုးသားစွာ မြင်မိပါသည်။ ဤအယူအဆဖြင့် တိုင်းပြည်ကို စုစည်းမည်၊ တိုးတက်စေမည်ဟု ဆိုပါက အနှစ် (၃၀) ကျော် အတွေ့အကြုံအရ စာဖတ်သူများ လက်ခံနိုင်ကြပါ မည်လော။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေး အဖွဲ့ (ဖဆပလ) တပ်ပေါင်းစုကြီးတွင် လူမျိုးစုပြည်သူများကို စုစည်းဦးဆောင်ခဲ့ သည်။ လူမျိုးစုံစုစည်းညီညွတ်ရေးအတွက် သမိုင်းဝင်ပင်လုံညီလာခံနှင့် ပင်လုံ စာချုပ်ကို ကမကထပြု ဖော်ဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများကို လွတ်လပ်ရေး၊ တန်းတူရေး၊ တရားမျှတရေးအပေါ် အခြေခံပြီး အကျိုးတူပူးပေါင်း လာအောင် ကြိုးပမ်းခဲ့သူဖြစ်၏။ သူ၏ မူကို နောက်လူတွေကဖျက်ခဲ့၍ တိုင်းရင်း သား အချင်းချင်း တိုက်ခိုက်ခဲ့ရသည်။ တဖန် နိုင်ငံရေးအာဏာကို စစ်ရေးဖြင့် ဝင်မစွက်ချင်၍ စစ်တပ်ကထွက်ပြီး နိုင်ငံရေးကို ဆက်လုပ်လိုသူ ဖြစ်သည်။ သူသာ အသေမစောခဲ့ပါက ကျနော်တို့နိုင်ငံ ဤသို့ဖြစ်ဖွယ်မရှိဟု ဆိုချင်သည်။ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း၏ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်ကို စစ်အာဏာရှင်လုပ်ဟန်နှင့် မရောစွက် စေချင်ပါ။

ထို့ကြောင့် ယခုအချိန် ယခုခေတ် ပြည်သူအများစု၏ဆန္ဒ ကမ္ဘာနိုင်ငံရေး ရေစီးကြောင်းနှင့်လည်း မဆန့်ကျင်ရန် မည်သို့သော သဘောတရား လမ်းညွှန်မှု မျိုးဖြင့် တိုင်းပြည်ကို အကျိုးပြုစေနိုင်မည်ကို စာရှုသူများ ကိုယ်ပိုင်အမြင်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ကြပါလေ။ ဤဆောင်းပါးဖြင့် တိုင်းပြည်ကို အန္တရာယ်မရှိ၊ အကျိုးပြု နိုင်ပါစေ။ ဆရာသောင်းထိုက်ရေ ... လွန်တာရှိရင် ဝန္ဒာမိပါ ခင်ဗျား။

မွန်ပြည်သစ်ဂျာနယ်၊ ၁၉၉၈ ခုနှစ်

လူမျိုးတို့၏ အသက်

အသက်ဟူသည်ကား ရှင်သန်ရပ်တည်ခြင်းဖြစ်သည်။ လူတယောက်ရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်ရန် ထမင်း (သို့မဟုတ်) အစားအစာ၊ ရေနှင့် လေတို့ကို လိုအပ်ပေသည်။ ထိုနည်းတူစွာ လူမျိုးတမျိုး ရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်ရန်မှာ အမျိုးသားလွတ်လပ်ခွင့် သို့မဟုတ် အမျိုးသားဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု အခွင့်အာဏာ၊ စာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဘာသာစကား လွတ်လပ်ခွင့်တို့သည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။ လူသားတဦးအဘို့ ထမင်းအသက် ခုနစ်ရက်၊ ရေအသက် တမနက်၊ လေအသက် တမိနစ်ဟု ယေဘုယျ ခန့်မှန်းထားကြသည်။ လူသားတိုင်း ခံစားသိရှိလွယ်သော ကိစ္စဖြစ်၍ အငြင်းပွားသူ မရှိကြ။ ထိုနည်းတူ လူမျိုးတမျိုးအတွက် လွပ်လပ်ခွင့်အသက် အနှစ် တထောင်၊ စာပေ ယဉ်ကျေးမှုအသက် အနှစ် တရာ၊ ဘာသာစကားအသက် အနှစ် တဆယ် ဟုပြောပါက လူမျိုးရေးအသိရှိသူတိုင်း လက်ခံကြပေမည်။ သို့သော် လူတိုင်းအလွယ်တကူသိနိုင်သော ကိစ္စမဟုတ်၍ တချို့ကပျက်ရယ်ပြုနိုင်သည်။ ငြင်းပယ်မှုလည်း ပြုနိုင်သည်။ ကြုံဘူးမှ သိသောကိစ္စဖြစ်၍ ပျက်ရယ်မှုပြုလိုသူများအတွက် ပြောအားရှိကောင်းရှိနိုင်သည်။ သို့သော် အသိဉာဏ်ရှိသူတိုင်း ပြောသူ၏ အတွင်းသဘောကို ရှင်းလင်းစွာ သိကြမည်ပင်။

မိမိတို့နိုင်ငံကို လူမျိုးခြားတို့ သိမ်းပိုက်လိုက်ပြီး ကျွန်ပြုခံဘဝရောက်ဖူးသော လူမျိုးတိုင်း လူမျိုး၏ အသက်ကို နားလည်ကြသည်။ သို့သော် လတ်တလောဘဝ မိမိတို့က ကျွန်ပြုသူဘဝ ရောက်နေလျှင်ကား အမြင်နနယ်သူများကို လှည့်စားရန် ပျက်ရယ်ပြုချင် ပြုလိမ့်မည်။ ငြင်းပယ်လိုသူလည်း ရှိမည်။ သဘောတရားတိုင်းမှာ လူတန်းစားတံဆိပ် ကပ်နိုပ်ထားသည် မဟုတ်ပါလား။ ပြောသူ၏ စေတနာကို နားလည်ကြလိမ့်မည်။ ကျွန်ပြုခံ လူမျိုးတမျိုးအတွက် လွတ်လပ်ခွင့် သို့မဟုတ် အမျိုးသားဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု အခွင့်အာဏာနည်းပါးသည့် အတိုင်းအတာအပေါ် ရှင်သန်မှုသက်တမ်းလည်း နည်းပါးပေလိမ့်မည်။ ကမ္ဘာပေါ် တွင် ပျောက်ဆုံးသွားသော လူမျိုးတွေများစွာ ရှိခဲ့ပြီ။ တဖြည်းဖြည်းနှင့် လူဦးရေနည်းပါးလာပြီး ကွယ်ပျောက်ရေးသုသာန်ဆီသို့ ဦးတည်နေသောလူမျိုးများလည်း များစွာရှိနေသည်။

အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ဖြစ်ရသည်ကို ကျွန်ပြုခံများနှင့် ကျွန်ပြုသူလူမျိုးများပါ သိကြသည်။ သို့သော် ရင်နာခြင်းနှင့် ဝမ်းသာခြင်းဟူသော ခြားနားခြင်းသည့် ခံစားချက်များ ရှိကြသည်။

စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုသည် ဤနေရာတွင် အဓိကကျသည်။ စာပေ မရှိက ဘာသာစကား ယိုယွင်းပျက်ပြားလာမည်။ ဘာသာစကား ယိုယွင်းရာမှ ပျောက်ဆုံးသွားပါက လူမျိုးဟူသည် ရှိနိုင်ပါဦးမည်လော။ ထို့အတူ သီးခြားယဉ်ကျေးမှု မရှိပါက လူမျိုးတမျိုး၏ သင်္ကေတသည် အဘယ်သို့ ရှိနိုင်မည်နည်း။ လူတဦးအဘို့ ဘာသာစကားတခုကို လုံးဝပြောဆိုခြင်း မရှိပါက နှစ်အချို့အတွင်း ၎င်း ဘာသာစကားကို မေ့ပျောက်သွားလိမ့်မည်။ သီးခြားစာပေယဉ်ကျေးမှု ဘာသာစကား မရှိသော လူတစုကို လူမျိုးတမျိုးဟု ခေါ်ဆိုနိုင်မည်လော။ လူမျိုးတမျိုးသည် မြေမျို၍ မပျောက်နိုင်၊ မည်သူတွေက မည်သို့ မျိုသွားသနည်း။ အဖြေပေးစရာ လိုအပ်မည် မထင်။ ဗမာလူမျိုးတို့သည် လွန်ခဲ့သောအနှစ် (၅၀) ကျော်က ကျွန်ဘဝရောက်ခဲ့ဖူးသည်။ ကျွန်ဘဝတွင် နေခဲ့ဖူးသော ပုဂ္ဂိုလ်များစွာတို့သည် ယနေ့ နိုင်ငံရေးလောကတွင် ဦးဆောင်နေကြသည်။ ၎င်းတို့ ကိုယ်တိုင် "ကျွန်ဘဝကို မမေ့ကြနဲ့" ဟု တဖွဖွပြောဆိုနေကြသေးသည်။ ယခုအခါ ဒုတိယမြို့တော် မန္တလေးတွင် တရုတ်လူမျိုးများ အလုံးအရင်းဖြင့် ဝင်ရောက်နေထိုင်ကြသည်ကို ရင်တထိတ်ထိတ် ဖြစ်နေကြသည်။ ဤသို့သောအခါမျိုးတွင် လူမျိုးတမျိုး ဆက်လက်ရပ်တည်နိုင်ရေးအတွက် ဘာတွေလိုအပ်သည် ဆိုသည်ကို လေးလေးနက်နက် မသိမြင်ဘဲ ရှိနိုင်မည်မထင်ပါ။

ယနေ့ကမ္ဘာတွင် ဝေလငါးမျိုးပြုန်းမသွားစေရေးအတွက် ငွေသန်းပေါင်းများစွာ အကုန်အကျခံပြီး ကြိုးပမ်းကယ်ဆယ် ပြုစုခဲ့ကြသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ကျားသတ္တဝါများ ပြုန်းတီးမသွားစေရေး၊ တရုတ်ပြည်တွင် ဘင်ဒါဝက်ဝံ မျိုးပြုန်း မသွားစေရေး၊ ကျနုပ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာပင် ကြံ့၊ ဆင်၊ ဥဒေါင်း၊ အောက်ချင်း စသော သတ္တဝါများ မျိုးပြုန်းမသွားရေး ထားတတ်ကြသော စေတနာကို လူသားတိုင်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်ကြသည်။ သတ္တဝါများအပေါ် မေတ္တာ၊ ဂရုဏာ၊ မုဒိတာထားတတ်ကြခြင်းအပေါ် ချီးမွမ်းရပါမည်။ သို့သော် လူမျိုးပျောက်ဆုံးသွားမည့် အရေးကိစ္စတွင် လူသားများ ဥပေက္ခာမထားမိစေရန်နှင့် စေတနာမမှားမိစေရန် ကျနုပ်တောင်းပန် သတိပေးလိုသည်။

လူမျိုးစုံချစ်ကြည်ရေး၊ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ကြွေးကြော်နေကြသော ကျနုပ်တို့သည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအပေါ် မည်သို့စေတနာထားကြမည်နည်း။ သမိုင်းပြတိုက်တွင် ပလပ်စတစ်ရုပ်၊ ပလာစတာရုပ်ကို အမျိုးသားဝတ်စုံပတ်ပြီး ပြထားရသော အဆင့်သို့ တွန်းပို့ခြင်းကား မပြုတန်ရာ။

မွန်လူမျိုးအဘို့ ဦးအောင်ဇေယျ ဟံသာဝတီမွန်ပြည်ကို သိမ်းယူပြီးနောက် မွန်လူမျိုးများစွာကို သတ်ဖြတ်မောင်းထုတ်ပစ်သည်။ မွန်ကျမ်းဂန်စာပေများကို ရှာဖွေ၍ ရသမျှကို ဗမာဘာသာပြန်ယူပြီး မွန်ကျမ်းဂန်စာပေများအား မီးရှို့ဖျောက်ဖျက်ခဲ့ သည်။ ထို့နောက် မွန်စာပေသင်ကြားခွင့်ကို ပိတ်ပင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် တချိန်က ပုသိမ်၊ ဟံသာဝတီ၊ မုတ္တမ မွန်တို့နေထိုင်ရာ ဒေသကြီး (၃) ခု တွင် ပုသိမ်၌ မွန်လူမျိုးများ ပျောက်ကွယ်ခဲ့ရသည်။ အင်္ဂလိပ်လက်ထက် ယိုးဒယား (ထိုင်း) မှ မွန်များ ပြန်လာကြသဖြင့် မုတ္တမတခွင်တွင် ဆက်လက်တိုးပွား ရှင်သန်ခဲ့ရသည်။ မွန်လူမျိုးများသည် တိုတောင်းသောကာလအတွင်း အခြားသော လူမျိုးများထက် နှိုင်းယှဉ်မှုအရ အဘယ်ကြောင့် ထူးကဲလျင်မြန်စွာ ကွယ်ပျောက်ခဲ့ရသည်ကို မွန်လူမျိုးများ သိကြသည်။ သိသောမွန်များ ရင်နာခဲ့ရသည်။

ယိုးဒယားတွင် လွှန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်အချို့က "ရှမ်း" သို့မဟုတ် "ဆီယမ်" (Siam) ဟူသော ဝေါဟာရကို ဖျောက်၍ လူမျိုးစုများအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုရန် ဆိုပြီး "ထိုင်း" ဟုခေါ်စေသည်။ လူမျိုးစုများ၏ စာပေများ တရားဝင်သင်ခွင့် မရှိတော့။ ထိုအခါ ဘန်ကောက်ပတ်ဝန်းကျင် ပြည်နယ်အများအပြားရှိ မွန်လူမျိုးများသည် အရှိန်အဟုန်ပြင်းစွာဖြင့် "ထိုင်း" ဖြစ်သွားကြရသည်။ ထိုင်းရှိ ယနေ့မွန်လူငယ်အများစုသည် မွန်စကားကိုပင် မပြောဆိုတတ်တော့။ ထိုင်းတွင် နောင်အနှစ် (၁၀၀) ကို မျှော်ကြည့်လိုက်လျှင် မွန်လူမျိုးများသည် ထိုင်းပြတိုက်ထဲတွင် ကိန်းဝပ်နေရမည့် အလားအလာရှိသည်။

လူမျိုးမျိုးမှ ပေါက်ဖွားလာသော လူသားများအဘို့ မိမိတို့လူမျိုးပျောက်ဆုံးမသွားစေရေးအတွက် ကြိုးပမ်းရမည်မှာ ဘဝပေးတာဝန် ဖြစ်သည်။ ကျနုပ်တို့သည် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ လူမျိုးစုံချစ်ကြည်ရေးကို ကြွေးကြော်နေချိန်တွင် မိမိအမျိုးသား ဖျောက်ဖျက်ခံရခြင်းကို လက်ခံကြမည် မဟုတ်ပေ။ ကျနုပ်သည် မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဖြစ်သည်ဟု မိမိကိုယ်ကို မိမိသတ်မှတ်သည်။ ထို့ကြောင့် မိမိအသက်ရှင် ထင်ရှားရှိနေပါလျက် ကျနုပ်၏ လူမျိုးအား ပြတိုက်သွင်း

သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို မည်သို့ ရပ်ကြည့်နိုင်ပါ မည်နည်း။ ထို့အတူ မွန်လူမျိုးအားလုံး တို့သည်လည်း ကျန်ပ်နည်းတူ ခံယူကြမည်ပင်။ သို့ပါ၍ လူမျိုးအားလုံး ရှင်သန် ရပ်တည်ပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲ နေထိုင်နိုင်ရေးကို ကြိုးပမ်းကြပါစို့။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာဂျာနယ်
၁၉၉၈ ခုနှစ်

မျက်မှောက်ကာလ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး အလားအလာ

လူသားတိုင်းသည် အပူအပင်ကင်းသော ငြိမ်းချမ်းသည့်ဘဝကို လိုလားကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းမှ ပညာကိုကောင်းစွာ ဆည်းပူးနိုင်သလို ကြီးပွားရေးအတွက် စီးပွားရေးကိုလည်း ဖောက်ချလုပ်ဆောင်နိုင်မည်။ ချစ်သူခင်သူ မိသားစုအသိုင်းအဝိုင်းနှင့်လည်း ပျော်ပျော်ပါးပါး အတူတကွ ငြိမ်းချမ်းစွာ နေထိုင်နိုင်ကြပါလိမ့်မည်။ ငြိမ်းချမ်းမှုမရှိလျှင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော လူ့ဘောင်ကို တည်ဆောက်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် လူတို့သည် ငြိမ်းချမ်းစွာနေထိုင်နိုင်ရန် ငွေအား၊ လူအားများစွာကို စိုက်ထုတ်ပြီး ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းတွင် ရင်းနှီးထားရသည်။ အမြော်အမြင်ရှိသော ပညာရှိကြီးတို့က ဘာသာရေးအရ ယုံကြည်မှုအယူအဆအမျိုးမျိုးကို ပြဌာန်းပြီး လူသတ္တဝါတို့ အေးချမ်းစွာ အတူတကွ နေထိုင်နိုင်ရန် သွန်သင်ဆုံးမ ပညာပေးခဲ့ကြသည်။ ပထမကမ္ဘာစစ်၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးများအတွင်း သေကျေပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့ရမှုများကို သင်္ခန်းစာယူပြီး ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် နိုင်ငံပေါင်းချုပ်အသင်းကြီးနှင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးတို့ကို ကြိုးပမ်းဖွဲ့စည်း ထားခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးသည် လူသားအားလုံးအတွက် အလွန်အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။

ကမ္ဘာတွင် လူဦးရေတိုးပွားများပြားလာသည်နှင့်အမျှ ရိက္ခာနှင့် နယ်မြေရယူပိုင်ဆိုင်လိုခြင်းအလို့ငှာ စစ်ပွဲများ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ အေဒီ (၁၆) (၁၇) ရာစု အထိ ဓား၊ လှံ၊ လေး၊ မြှားတို့ကိုသာ သုံးစွဲခဲ့ရာမှ (၁၈) ရာစု ရောက်လာသောအခါ သေနတ်၊ အမြောက်များကို သုံးစွဲလာကြသည်။ ထိုအခါ လက်နက်ကောင်းများ ထုတ်လုပ်ပိုင်ဆိုင်ထားနိုင်သူများသည် စစ်ရေးတွင် အသာစီးရ လာကြသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တွင် အမေရိကန်၏ အနုမြူဗုံးက စစ်ကိုအဆုံး အဖြတ်ပေးလိုက်ရာမှ နောက်ပိုင်းတွင် အနုမြူဗုံး လက်နက်များကို အပြိုင်အဆိုင် ထုတ်လုပ်လာကြ

သည်။ ယခုအခါ နိုင်ငံများစွာတွင် အနုမြူဗုံး၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဗုံး၊ ညျူထရွန်ဗုံးများကို ပိုင်ဆိုင်လာကြသည်။ ၎င်းတို့ကို တာဝေးပစ်လက်နက်များတွင် တပ်ဆင်ကြပြီး နေရာအနှံ့တွင် ဖြန့်ကျက်ထားကြသည်။ ယခုခေတ်တွင် ထုတ်လုပ် ပိုင်ဆိုင်ထားသော ဗုံးများ၊ ဒုံးကျည်များသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက အမေရိကန်တို့ အသုံးပြုခဲ့သော အနုမြူဗုံးထက် အဆပေါင်းများစွာ လူကိုအစုလိုက် အပြုံလိုက် သေစေနိုင်သဖြင့် စစ်ကိုပို၍ ကြောက်ရွံ့လာကြသည်။ ထို လက်နက်ဆန်းများ ပိုင်ဆိုင်ထားသော နိုင်ငံတခုနှင့်တခု စစ်ဖြစ်ပါက နိုင်သူဟူ၍ မရှိ၊ နှစ်ဘက်စလုံးမှ ကြီးမားသော ဆုံးရှုံးမှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ရပါလိမ့်မည်။ ဤသို့သော အခြေအနေကြောင့် ယနေ့အခါတွင် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးသည် ပို၍ပင် အရေးကြီးလာနေသည်။

ယနေ့ကမ္ဘာတွင် လူဦးရေအလွန်တိုးပွားလာနေပြီး လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်လာခြင်း၊ စက်မှုနှင့် နည်းပညာများ တိုးတက်လာခြင်း၊ တနိုင်ငံနှင့် တနိုင်ငံ ကူးလူးဆက်ဆံသွားလာမှု များပြားလာနေခြင်းတို့ကြောင့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့တွင် ဆက်စပ်မှီခို ရောနှောလာနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ကမ္ဘာကို ကမ္ဘာ့ရွာကြီးတရွာဟုပင် ပြောဆိုသုံးစွဲနေကြသည်။ ဤကာလတွင် နိုင်ငံတခုခုအတွင်း စစ်မက်ဖြစ်ပွားလျှင် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ အတွင်းသို့ စစ်ပြေးဒုက္ခသည်များ၊ အလုပ်အကိုင် ရရှိရေးအတွက် ခိုးဝင်သူများ အများအပြား ရောက်ရှိသွားတတ်သည်။ နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့်နှင့် သွားသူများကား ဝေးလံသော နိုင်ငံများအထိ ရောက်ရှိသွားတတ်သည်။ ထိုအခြေအနေကြောင့် ရာဇဝတ်မှုခင်းများ ထူပြောလာပြီး ရောဂါဘယများလည်း ကူးစက်သွားတတ်သည်။ မှောင်ခိုပစ္စည်းရောင်းဝယ်မှု၊ လက်နက်ရောင်းဝယ်မှုနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းဝယ်မှုများသည်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် အိမ်ရှေ့ပူ၊ အိမ် နောက်မချမ်းသာ ဖြစ်ရုံသာမက ငါးခုံးမတကောင်ကြောင့် တလှေလုံးပုပ်ရမည့် ဘဝသို့ပင် ဖြစ်ပေါ်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတခုစီတိုင်းတွင် ငြိမ်းချမ်းပြီး စားဝတ်နေရေးဖူလုံရန် နိုင်ငံတိုင်းမှာ တာဝန်ရှိလာသည်။

မျက်မှောက်ကာလသည် အထက်ကဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း နိုင်ငံတိုင်းနှင့် ကမ္ဘာတခွင်လုံး ငြိမ်းချမ်းရန် လိုအပ်ကြောင်းကို အများကသိလာကြပြီဖြစ် သော်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေးကိုကား မတည်ဆောက်နိုင်သေးပေ။ နိုင်ငံတခုနှင့် တခုအကြား စစ်မက်မဖြစ်ပွားရအောင် ကုလသမဂ္ဂမှ ထိန်းသိမ်းနေပါသော်လည်း

နိုင်ငံတခုခုအတွင်း ဖြစ်ပွားနေသော ပြည်တွင်းစစ်များကိုမူကား ဝင်ရောက် ဖြန်ဖြေပေးခြင်းမှာ အကန့်အသတ်များစွာ ဖြစ်ရှိနေပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံများ၏ အစိုးရများက မိမိတို့ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်နှောင့်ယှက်မှုမပြုရန် ကန့်ကွက်တတ်ကြသည်။ ကုလသမဂ္ဂတွင် တားမြစ်နိုင်ခွင့် ဗီတို (VETO) အာဏာရ နိုင်ငံကြီးငါးခုမှ အမြင်မတူညီကြပါက တခုခုကိုဆုံးဖြတ်၍ မရနိုင်သလို၊ လုံခြုံရေးကောင်စီအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများအတွင်း အမြင်ကွဲပြားနေပါကလည်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန်မလွယ်ပေ။ နောက်အခက်အခဲတခုမှာ ကုလသမဂ္ဂတွင် လုံလောက်သော ဘဏ္ဍာငွေနှင့် စစ်အင်အား မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ကုလသမဂ္ဂသည် ငြိမ်းချမ်းစွာဖြေရှင်းနိုင်ရေးကိုသာ ဖြစ်နိုင်သည့် အနေအထားမှ ကြားဝင်ဖြန်ဖြေ နေရသည်။ စစ်ရေးအရ ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်သည့်အခါမျိုးတွင် အမေရိကန်နှင့် နေတိုးအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ကုလသမဂ္ဂထက် ရှေ့ရောက်နေတတ်သည်။

ယနေ့ကမ္ဘာတွင် ယခင်ကကဲ့သို့ လက်ဝဲ၊ လက်ျာနိုင်ငံ အုပ်စုချင်းယှဉ်ပြိုင်ကြခြင်း မရှိတော့ပါ။ စစ်အေးစစ်ပွဲကြီး ငြိမ်းအေးသွားခဲ့ပြီ။ သို့သော် အချို့နိုင်ငံများအတွင်းတွင် လူမျိုးရေးပြဿနာကြောင့် ပြည်တွင်းစစ်မီး ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ (United Kingdom) တွင် အိုင်းရစ်အမျိုးသားတော်လှန်ရေး၊ အစ္စရေးတွင် ပါလက်စတိုင်း အမျိုးသားတော်လှန်ရေး၊ သီရိလင်္ကာတွင် တမီးလ်အမျိုးသား တော်လှန်ရေး၊ ရုရှားတွင် ချေချင်းအမျိုးသားတော်လှန်ရေး၊ အင်ဒိုနီးရှားတွင် အာချေအမျိုးသားတော်လှန်ရေးတို့သည် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသည်။ ကျနော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံတွင်မူ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုပေါင်း တဒါဇင်ခန့်နှင့် ဒီမိုကရေစီရေးအတွက် တော်လှန်နေသည့် အင်အားစုများ ရှိနေသည်။

အိုင်းရစ်အမျိုးသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့ (IRA) နှင့် ပါလက်စတိုင်းအမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့တို့သည် စစ်တပ်ကြီးဖွဲ့ပြီး ယှဉ်ပြိုင်သည့်နည်းကို မကျင့်သုံးဘဲ၊ လူနည်းနည်းနှင့် စွန့်စားတိုက်ခိုက်သော အသေခံပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်သည့်နည်းများဖြင့် ရန်သူအစိုးရအဖွဲ့ဝင်များ၊ ရန်ဘက်လူမျိုး၏ ပြည်သူများကို တိုက်ခိုက်ကြသည်။ တမီးလ်တိုင်းဂါးအဖွဲ့ကလည်း ဤအသေခံတိုက်ခိုက်သည့် နည်းကိုကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။ ဤနည်းကို အချို့က အကြမ်းဖက်ဝါဒ (Terrorism) ဟုခေါ်ကြသည်။ လက်တွေ့တွင် ထိုတိုက်ခိုက်နည်းနာသည် ၎င်းတို့ ဦးတည်သော အစိုးရကို ဖြုတ်ထုတ်နိုင်ခြင်း မရှိပေ။ သို့သော် အခက်အခဲအကြပ်အတည်း အမျိုး

မျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး၊ အပေးအယူလုပ် စေ့စပ်ရေးကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ခဲ့သည်။ ဤနည်းနာသည် မယုဉ်သာအောင် အင်အားကြီးသော ရန်သူကို အင်အားနည်းသော အင်အားစုက တိုက်ပွဲဆင်သော နည်းတရပ်အဖြစ် ထင်ရှားလာသည်။

(၂၁) ရာစုအဝင် ၂၀၀၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၁၁) ရက်နေ့တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ နယူးယော့မြို့ရှိ ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေး အဆောက်အဦး (WTC) အထပ် (၁၁၀) စီရှိ အမွှာညီနောင်တိုက်နှစ်လုံးကို အချိန်အနည်းငယ်အတွင်း ဖြိုချနိုင်ခဲ့သည်။ ဝါရှင်တန်ဒီစီမြို့ရှိ အမေရိကန်တို့၏ စစ်ဌာနချုပ် ပင်တဂွန် အဆောက်အဦကိုလည်း ဝင်တိုက်ခဲ့ရာ အပျက်အစီးအတော်အတန်ရှိခဲ့သည်။ တိုက်ခိုက်ရေးသမားများသည် ခရီးသည်တင်ဂျက်လေယာဉ်ကြီးများကို ပြန်ပေးဆွဲယူပြီး ၎င်းလေယာဉ်ကြီးများဖြင့် ဝင်တိုက်ရာ ဗုံးမပါဘဲ အလွန်ကြီးမားသော ပေါက်ကွဲ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ လူ (၆,၀၀၀) ကျော်သေဆုံးပြီး အလွန်ကြီးမားသော ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ ၂၀၀၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ (၁၂) ရက်နေ့တွင် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ ဘာလီကျွန်းတွင် ကားထောင်ဗုံးဖြင့် တိုက်ခိုက်ရာ လူ (၂၀၀) နီးပါး သေဆုံးခဲ့ပြန်သည်။ နိုဝင်ဘာလ (၂၈) ရက်နေ့တွင် အာဖရိကတိုက် ကင်ညာနိုင်ငံ၊ မွမ်ဘာဆာမြို့ ဟိုတယ်တခုကို ကားဗုံးဖြင့် ဖောက်ခွဲခြင်းနှင့် တဆက်တည်း အစ္စရေး လေယာဉ်တစီးကို ဒုံးကျည်ဖြင့် ပစ်ခတ်ခဲ့ခြင်းတို့သည် ထင်ရှားသော အဖြစ်အပျက်များဖြစ်သည်။ ဤ အဖြစ်အပျက်များအပြင် အစ္စရေးနိုင်ငံအတွင်း ပါလက်စတိုင်းတို့၏ အသေခံဗုံးဖောက်ခွဲမှုများ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သေးသည်။ ရုရှားနိုင်ငံ မော်စကိုမြို့ရှိ ကဇာတ်ရုံတခုကို ချေချင်းတော်လှန်ရေးသမားတို့ ဝင်စီးခဲ့ရာမှ လူ (၁၀၀) ကျော် သေဆုံး ခဲ့ရသည်။ ဤသည်တို့မှာ (၂၁) ရာစုအစ ယနေ့ကာလ၏ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအခြေအနေ ဖြစ်သည်။

ဤ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုတို့သည် မသက်ဆိုင်သောပြည်သူများကို ထိခိုက်သေဆုံးစေသဖြင့် တရားသော စစ်ရေးနည်းနာ မဟုတ်ပေ။ အများကဝေဖန်ရှုတ်ချနေသောကိစ္စ ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဤအဖြစ်အပျက်များသည် နည်းပါး ပျောက်ကွယ်သွားမည့် အလားအလာမရှိ၊ တဖြည်းဖြည်းချင်း တိုးပွားများပြားလာနေသည်ကို တွေ့ရှိလာရသည်။

ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးအဆောက်အဦးအား တိုက်ခိုက်မှု၊ ဘာလီကျွန်းဗုံးဖောက်မှု၊ မွမ်ဘာဆာ ဗုံးဖောက်မှုနှင့် လေယာဉ်ပစ်ခတ်မှုတို့သည် ဆက်စပ်နေ

သည့် လက္ခဏာရှိသည်။ ဘာလီကျွန်းဖောက်ခွဲမှုတွင် အဖမ်းခံထားရသူ တဦးက "သြစတြေးလီးယား နိုင်ငံသားများကို အမေရိကန်နိုင်ငံသားများဟု ထင်မှတ်ပြီး ဖောက်ခွဲခဲ့မိသည့်အတွက် စိတ်မကောင်းကြောင်း" ပြောကြားခဲ့သည့် စကားကို ထောက်လျှင် အမေရိကန် အစိုးရအပေါ် မကျေနပ်ချက်ရှိကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ကင်ညာနိုင်ငံ ဗုံးဖောက်မှုနှင့် လေယာဉ်ပစ်ခတ်မှုတို့သည် အစ္စရေးနိုင်ငံသားများကို ဦးတည်ထားကြောင်း ထင်ရှားသည်။ အမေရိကန် ပြည်သူများနှင့် အစ္စရေးပြည်သူ များအပေါ် ဤတိုက်ခိုက်သူတို့က အဘယ်ကြောင့် ပစ်မှတ်ထားခဲ့ရ ပါသနည်း။ စဉ်းစားသုံးသပ်ရန် လိုအပ်သောအချက်ဖြစ်သည်။

အစ္စရေးတို့သည် အာရပ်မျိုးနွယ်စုဝင် ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးများ၏ နိုင်ငံကို လုယူသိမ်းပိုက်ထားပြီး ပါလက်စတိုင်း ပြည်သူများအပေါ် စစ်အင်အားဖြင့် အနိုင် ကျင့်နေသည်။ ပါလက်စတိုင်းများကို နယ်မြေခွဲပေးပြီး လွတ်လပ်ခွင့်ပေးရန် ကုလသမဂ္ဂနှင့် နိုင်ငံတကာက တောင်းဆိုနေပါသော်လည်း မပေးသေးဘဲ အချိန် ဆွဲနေသည်။ နယ်မြေနှင့် အခွင့်အရေးများပေးရမည်ကို နားလည်သော်လည်း နည်းနိုင်သမျှ အနည်းဆုံးကိုသာပေးရရန် လုပ်ဆောင်နေသည်။ ကုလသမဂ္ဂနှင့် နိုင်ငံတကာက အစ္စရေးအပေါ် မည်သို့ပင် အပြစ်တင်ဝေဖန်နေသော်လည်း အမေရိကန်အစိုးရသည် အစ္စရေးတို့ဘက်က အမြဲရပ်တည်ကာကွယ်ပေးနေ သည်။ နိုင်ငံတကာရေးရာများတွင် အမေရိကန်သည် ၎င်း၏ သြဇာအာဏာကို သုံးပြီး ဆရာကြီးလိုက်လုပ်နေသည်။ နေတိုးစစ်အင်အားကို သုံး၍လည်း ဝင် ရောက်စွက်ဖက်တတ်သည်။ အာရပ်နိုင်ငံများရှိ မူဆလင်ဘာသာဝင်အများစု သည် ပါလက်စတိုင်းတို့ဘက်က နာကျည်းလာကြသည်။ ထို့ကြောင့် အစ္စရေးနှင့် အမေရိကန်အစိုးရတို့ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ချင်ကြသည်။ သို့သော် ယှဉ်ပြိုင်တိုက် ခိုက်ရန်အင်အား အလွန်ကွာခြားနေသဖြင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်သူများကို ဒုက္ခပေးပြီး ပြည်သူတို့က ၎င်းတို့အစိုးရကို တောင်းဆိုအကြပ်ကိုင် လာစေရန် ပြည်သူများကို တိုက်ခိုက်နေခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်သုံးသပ်မိပါသည်။ တနည်းအားဖြင့် အင်အားနည်းသောအုပ်စုက အင်အားသာလွန်သောအုပ်စုကို တိုက်ခိုက်ရာမှာ တိုက်ရိုက်မလုပ်နိုင်သဖြင့် သွယ်ဝိုက်သည့်နည်းကို သုံးခြင်းဖြစ်သည်။

အမေရိကန်အစိုးရသည် အယ်ကိုင်ဒါအဖွဲ့ဝင်တို့၏ တိုက်ခိုက်မှုကို ခံရသော အခါ ရန်သူကို ရှာမတွေ့သဖြင့် တာလီဘန်အစိုးရကို တိုက်ခိုက်ဖြုတ်ချခဲ့သည်။

သို့သော် နိုင်ငံတကာတွင် ပြန့်နှံ့ရောက်ရှိနေသော အယ်ကိုင်ဒါများကို ချေမှုန်းနိုင်ရန် အစိုးရအဖွဲ့များစွာကို ဖယ်ရှား၍ မရနိုင်ပါ။ အစ္စရေးအစိုးရသည် တိုက်ခိုက်ခံရတိုင်း အမြဲလိုလို ပါလက်စတိုင်းပြည်သူများကို ပြန်၍ လက်စားချေ တိုက်ခိုက်တတ်သည်။ အမေရိကန်နှင့် အစ္စရေးတို့ ပိုပြီးကြမ်းကြမ်းလုပ်ရှားလေ ၎င်းတို့၏ ပြည်သူများအဘို့ဒုက္ခတွေ့လေလေ ဖြစ်လာနေသည်။ တဘက်က အမေရိကန်နှင့် အစ္စရေးနိုင်ငံအတွင်း တိုက်ခိုက်ရန် မလွယ်သောအခါ နိုင်ငံခြားတခုခုတွင် သွားရောက် တိုက်ခိုက်ကြသည်။ ယခုအခါ အာရှ၊ အာဖရိကတိုက်ရှိ နိုင်ငံများတွင် တိုက်ခိုက်ပြနေသည်။ အစ္စရေးနှင့် ပါလက်စတိုင်းအရေးသည် ကမ္ဘာတခွင်လုံးကို ပြန့်နှံ့ဒုက္ခပေးနေပြီး ခံရသူများကား အပြစ်မဲ့ပြည်သူများသာ ဖြစ်သည်ကို တွေ့မြင်နေကြ ရပါသည်။

လူလူချင်းဖြစ်ပွားနေသော ပဋိပက္ခများကို အင်အားသုံးဖြေရှင်းခြင်းနည်းတခုတည်းဖြင့် ဖြေရှင်း၍ မရနိုင်ပါ။ အင်အားသုံးဖြေရှင်းခြင်းနည်းသည် အာဏာရှင်တို့ ကျင့်သုံးသော နည်းဖြစ်သည်။ ဤနည်းကို လူမိုက်၊ လူရမ်းကား၊ အမြော်အမြင်မရှိသူများအပေါ် တွင်သာ ကျင့်သုံးသင့်ကျင့်သုံးနိုင်သည်။ ပညာအမြော်အမြင်ရှိသူ ပြည်သူများအပေါ် ကျင့်သုံးမိပါက ပိုမိုဆိုးရွားသော အခြေအနေကို ဖြစ်ပေါ် လာစေသည်။ မဆင်မခြင်အလွန်အကျွံကိုင်တွယ်မိပါက ကမ္ဘာ့ပြဿနာကြီး ဖြစ်လာနိုင်သည်။

ဥပမာအားဖြင့် ဘာလီကျွန်းတွင် ဩစတြေးလျနိုင်ငံသား များစွာသေဆုံးခဲ့ရသည့်အပေါ် စိတ်နာနေသော ဩစတြေးလျဝန်ကြီးချုပ်က ထိုကဲ့သို့ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုမျိုးကို တင်ကြိုသိရှိပါက နိုင်ငံနယ်မြေမရွေး လက်ဦးမှုရအောင် တိုက်ခိုက်ရမည်ဟု နိုဝင်ဘာလအကုန် ဒီဇင်ဘာလဆန်းပိုင်းက ပြောဆိုခဲ့မိသည်။ ထိုသို့ ပြောခဲ့သည့်အပေါ် မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံခေါင်းဆောင်များက မိမိတို့နိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို ထိပါးမခံကြောင်း ဒေါသဖြင့် တုံ့ပြန်ခဲ့ကြသည်။ အစ္စရေးနိုင်ငံကကင်ညာနိုင်ငံအတွင်းတိုက်ခိုက်ခံရမှုကိုဝင်ရောက်စုံစမ်းကိုင်တွယ်ရန် ပြောလာသည်ကို ကင်ညာနိုင်ငံက ပယ်ချခဲ့သည်။ စက်တင်ဘာ (၁၁) ရက်၊ အမေရိကန်နိုင်ငံ တိုက်ခိုက်ခံရစဉ်က ဆော်ဒီအာရေးဗီးယား နိုင်ငံသားအများစု အကြမ်းဖက်အဖွဲ့တွင် ပါဝင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် အမေရိကန်နှင့် ဆော်ဒီအာရေးဗီးယား တို့အကြား ဆက်ဆံရေးညစ်ထေး ခဲ့ရသည်။ တဖန် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများကို

အီရတ်သမ္မတ ဆဒမ်ဟူစိန်က အားပေးထားသည်ဟု ယုံကြည်စွပ်စွဲပြီး အီရတ်အပေါ် အမေရိကန်က တိုက်ခိုက်ရန် ကြိုးပမ်းလာသည်။ ကုလသမဂ္ဂနှင့် နိုင်ငံများစွာ ဝင်ထိန်းနေရသည်။

ဤ ဖြစ်ရှိနေသော အခြေအနေများအပေါ် သုံးသပ်လျှင် (၂၁) ရာစုအဝင်မျက်မှောက်ကာလသည် ငြိမ်းချမ်းမည့် အလားအလာနည်းပြီး စစ်ပွဲများ ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ကွဲလာနိုင်သည့် အခြေအနေမျိုးပင် ဆိုက်ရောက်လာနိုင်သည်။ ဤပေါက်ကွဲမှုအန္တရာယ်သည် မလွဲမသွေဖြစ်ပေါ်လာမည်ဟု ကြိုတင်နမိတ်ဖတ်လိုက်သည်တော့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာလူတို့အပေါ် တည်နေပေသည်။ ကမ္ဘာတွင်ဖြစ်စေ မြန်မာပြည်တွင်ဖြစ်စေ ငြိမ်းချမ်းစွာအတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေးအတွက် တန်းတူညီမျှရေးရှိဖို့လိုသည်။ လူသားအချင်းချင်း၊ လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ အသားအရောင် မတူသည့်အပေါ် ခွဲခြားခြင်း၊ ဖိနှိပ်အနိုင်ကျင့်ခြင်းများ ရှိနေပါက ငုံ့လျှိုးနေသော ခံပြင်းစရာနာကျည်းချက်များကနေ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။ ပြဿနာ၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သော ဤကိစ္စအပေါ် အလေးထားစဉ်းစား ဖြေရှင်းကြမည်ဆိုပါက ပြေလည်ရန် ခဲယဉ်းမည် မဟုတ်ပါ။ လူတို့သည် (အဓိကအားဖြင့် အင်အားကြီးသူ၊ အာဏာရှိသူတို့သည်) ပြဿနာများကို ဦးနှောက်ဖြင့် ပိုင်းခြားဝေဖန်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းများ လုပ်သင့်သည်။ လူတို့သည် ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း၊ နာကျည်းခြင်းနှင့် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မာန်မာနတို့အပေါ် အခြေခံသော နှလုံးသားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းမျိုးကို သတိထား ရှောင်ရှားကြရန်လိုအပ်သည်။

နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် မျက်မှောက်ကာလအခြေအနေသည် ကမ္ဘာတွင်ရော မြန်မာတွင်ပါ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပျက်စီးစေနိုင်သည့် ပေါက်ကွဲမှုအန္တရာယ်သည် လက်တကမ်းအကွာမှာ ရှိနေသည်။ သို့သော် ရှောင်ဖယ်၍လည်း ရနိုင်သည်။ တိုးဝင်၍လည်း ရနိုင်သည်။ သက်ဆိုင်သူတို့အပေါ်တွင်သာ တည်မှီနေပါသည်။ တာဝန်ရှိသူများ စဉ်းစားကြပါကုန်။

မွန်အမျိုးသမီးဂျာနယ်
၂၀၀၃ ခုနှစ်

ကျားကိုသနားရင် သမင်ကိုလည်း စာနာတတ်ပါစေ

၂၀၀၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၂၆) ရက်နေ့ (RFA) လွှတ်လပ်တဲ့ အာရှရေဒီယို အစီအစဉ်က ကျနော်တို့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဟူးကောင်းဒေသမှာ ကျား ထိန်းသိမ်းရေး ဒေသဝွင် တခုသတ်မှတ်ပြီး ကျားများကို မျိုးတုန်းမသွားအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့် ရှောက်ထားတယ်လို့ ကြေညာသွားပါတယ်။ အဆိုပါ ဟူးကောင်း ဒေသက ကျားထိန်းသိမ်းရေးဝွင်ဟာ ကမ္ဘာမှာအကျယ်ဆုံးဖြစ်တယ်လို့လည်း ဆိုထားပါတယ်။ ကမ္ဘာမှာ ကျားကောင်ရေ အတော်နည်းနေပြီး အခုဆိုရင် အိန္ဒိယ နိုင်ငံမှာ ကောင်ရေ (၂,၀၀၀) ခန့်နဲ့ ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ကောင်ရေ (၁၅၀) လောက် သာ ရှိတယ်လို့လည်း ခန့်မှန်းတွက်ချက် ထားပါတယ်။ အခု ကျားထိန်းသိမ်းစောင့် ရှောက်ရေး အစီအစဉ်ဟာ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့ (NGO) တခုရဲ့ အစီအစဉ်တခု ဖြစ်ပြီး မြန်မာစစ်အစိုးရကလည်း သဘောတူခွင့်ပြုလို့ အကောင်အထည်ဖော် နေတာဖြစ်တယ်လို့ သိရပါတယ်။ အိန္ဒိယနဲ့ ကျနော်တို့ နိုင်ငံဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ ဘင်္ဂလားကျားမျိုးဟာ ကျားအမျိုးမျိုးအနက် အရောင်အတောက်ပဆုံးနဲ့ အကွက် အလှဆုံး ဖြစ်တယ်လို့လည်း ကြားဖူးပါတယ်။

ကျနော်တို့ နေထိုင်တဲ့ အာရှတိုက်မှာ ခြင်္သေ့တွေမရှိတော့လို့ အာရှရဲ့တော တခွင်မှာ ကျားဟာဘုရင် ဖြစ်နေတယ်။ အရွယ်ပိုကြီးတဲ့ ဆင်အပါအဝင် တောထဲ က တောကောင်အားလုံးဟာ ကျားကို ကြောက်ကြရတယ်။ လူတွေလည်း ကျား ကို ကြောက်ကြတယ်။ မြို့ထဲကလူတွေကတော့ တိရစ္ဆာန်ရုံရဲ့ လှောင်အိမ်ထဲမှာ သာ ကျားကိုတွေ့ဖူးတော့ ကြောက်ရကောင်းမှန်း မသိရင်နေမယ်။ တောနယ်မှာ လုပ်ရှားနေရတဲ့ လူတွေကတော့ ကျားကိုအလွန်ကြောက်ကြတယ်။ တောထဲသွား ရင် ကျားခြေရာ၊ ကျားမစင်ကို မြင်တာဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကျားဟိန်းသံကို ကြားရရင်ဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ကြက်သီးထပြီး ကြောက်စိတ်ဝင်လာမြဲဖြစ်တယ်။ တောထဲအိပ်ကြတဲ့အခါ အပြောအဆို အနေအထိုင် အပြုအမူတွေကို ဆင်ခြင်ထိန်းသိမ်းဘို့ လူကြီးတွေက သွန်သင်ကြတယ်။ လူငယ်တွေ၊ လူသစ်တွေ အမှားတခုခုလုပ်မိရင် ခွင့်လွှတ်ဖို့

တောတောင်စောင့်နတ်တွေကို လူကြီးတွေက တောင်းပန်တတ်ကြတယ်။ တောတောင်စောင့်နတ်တွေက မကျေနပ်ရင် ကျားတွေကိုစေလွှတ်ပြီး အန္တရာယ်ပြုတတ်တယ်ဆိုတဲ့ အမြင်တွေရှိတယ်။ ကျားတွေနဲ့ နတ်တွေဆက်စပ်မှုရှိတယ်။ နတ်တွေက ကျားတွေကို ခိုင်းစေတတ်လို့ ခုခံအံတုဖို့ မလွယ်ဘူးဆိုတဲ့ အမြင်တွေလည်း တချို့လူတွေက ခံယူထားကြတယ်။ တချို့နတ်ရုပ်တွေဟာ ကျားကိုစီးလို့၊ တချို့ နတ်ရုပ်တွေကလည်း ကျားနဲ့အတူရုပ်လို့ လုပ်ထားတာတွေဟာ ကျားနဲ့ နတ်ကို ဆက်စပ်မြင်နေကြတာပဲ။ ကျားဟာ (၉) တောင်ပြည့်တဲ့အထိကြီးလာရင် လူလိုဖန်ဆင်းနိုင်တယ် ဆိုပြီးတော့လည်း ပြောတတ်ကြတယ်။ ဒါတွေက ကျားတွေရဲ့ အရှိန်အဝါဘယ်လိုရှိနေတယ်ဆိုတာ ပြောပြတာပါ။ ယခုခေတ်မှာသာ ကျားတွေနည်းလာပြီး လက်နက်တွေလည်းကောင်းလာလို့ ကျားတွေကိုကြောက်တဲ့ စိတ်တွေနည်းလာတာ ဖြစ်တယ်။

တောထဲက တိရစ္ဆာန်အများစုဟာ မြက်၊ သစ်ရွက်၊ သစ်မြစ်၊ သစ်သီးတွေကိုစားပြီး ရှင်သန်ပေါက်ဖွား နေကြတာဖြစ်တယ်။ သမင်၊ ဒရယ်၊ စိုင်၊ ဆတ်၊ ဆင်၊ ပြောင်၊ ကြံ့စတဲ့ သားကောင်တွေ၊ မျောက်တွေ၊ ငှက်မျိုးစုံတွေဟာ တောထဲမှာ သူ့အစုနဲ့သူ နေကြပြီးတော့ တကောင်နဲ့တကောင် အန္တရာယ်မပေးကြဘူး။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ညီညီညွတ်ညွတ်နဲ့ တောကိုမှီပြီး ရှင်သန်နေကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျား ဆိုတဲ့သားကောင်တကောင် အဲ့ဒီတောကို ရောက်လာရင် ပျော်ရွှင်အေးချမ်းနေတဲ့ သားကောင်အားလုံးဟာ သေရ၊ ကြေရ၊ ပြေးရ၊ လွှားရနဲ့ အားလုံးဒုက္ခရောက်ကြရတယ်။ ဒါက တကယ့်အဖြစ်မှန်ပါ။ ကျနော်က ကျားကိုမုန်းလို့ ပိုပြီးပြောနေတာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ တောနယ်ကလူတွေသိကြပါတယ်။

တိရစ္ဆာန်ထဲမှာ ကျားတွေဟာ သားကောင်တွေကို သတ်ဖြတ်စားသောက်ပြီးတော့မှ ရှင်သန်ကြတာဖြစ်တယ်။ ကျားတကောင်ရှင်သန်နိုင်ဖို့ သားကောင်တွေဘယ်လောက် သေပေးနေရတယ်ဆိုတာ ကျားကိုသနားတတ်သူများ စဉ်းစားမိပါသလား။ သဘာဝက ဖန်တီးပေးထားတဲ့ တောထဲမှာ အေးချမ်းစွာနေနေကြတဲ့ သားကောင်အများစုကြီးဟာ ကျားတကောင်အတွက်နဲ့ ကြောက်လန့်ပြေးလွှားဘဝပျက်နေရတာကို ကိုယ်ချင်းစာမိ ပါသလား။ ဒါမှမဟုတ် ကျားလိုဘဝမျိုးအနေအထားမျိုးကို အားကျပြီး အဲဒီလို စိတ်ဓာတ်မျိုးကို မွေးမြူမြှင့်တင်လိုလို့လား ဆိုတာအသေအချာ ပြန်လည်သုံးသပ်စေချင်ပါတယ်။

အတိတ်ကာလမှာ ကြာမြင့်စွာ တောဘုရင်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ကျားသတ္တဝါဟာ အခုတော့ ဝင်္ဂလည်ပြီ။ သူ့ကိုနိုင်တဲ့သူ ပေါ်လာပြီ။ သူ့ကို ဆုံးမပညာ ပေးနေပြီ။ မုဆိုးကျော်ကြီးတွေက မိမိအစွမ်းအစကို သက်သေပြဖို့ ကျားသားရေကို ဧည့်ခန်းမှာ အလှပြထားချင်တယ်။ လက်နက်ကို ကြော်ငြာသူတွေကလည်း ပြသထားချင်တယ်။ ငွေရှင်ကြေးရှင် ရာထူးရှင်တွေကလည်း ပကာသနတခုလို အိမ်မှာအလှပြထားချင်တယ်။ ကျားရိုးကိုလည်း အရိုးအဆစ်ခိုင်မာပြီး အားသန်စေတဲ့ ဆေးဖက်ဝင်ပစ္စည်းအဖြစ် တရုတ်လူမျိုးတွေက ဈေးကြီးပေးပြီး ဝယ်ယူနေကြတယ်။ ကျားရဲ့အစွယ်၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်းများကိုလည်း ကလေးငယ်များရဲ့ လည်မှာ ချိတ်ဆွဲထားရင် သူငယ်နာကျားဗဟုန်းရောဂါကို ကာကွယ်စေတယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး ဝယ်ယူဝတ်ဆင်နေကြတယ်။ ဒီလို ကျားရဲ့ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းတွေကို တန်ဖိုးပေး ဈေးမြှင့်လိုက်တော့ ကျားတွေအတွက် တောဘုရင်ကနေ တောပုန်း၊ မုဆိုးကနေ သားကောင်ဘဝ ကျရောက်စေခဲ့ရတယ်။ ဒီကနေ့ မုဆိုးများအတွက် ကျားတကောင်ရလိုက်ရင် သန်းထီပေါက်သလို ငွေရစေတယ်။ ဒါကြောင့် ကျားလိုက်မုဆိုးတွေ ပေါ်လာတယ်။ ငွေတွေအကုန်ခံ၊ နိုင်ငံနယ်နိမိတ်တွေကို ကျော်ဖြတ်ပြီး ကျားကိုလိုက်ရှာကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကျားတွေခိုလှုံရာ နေရာကျဉ်းခဲ့ရတယ်။

ကျားတွေဝင်္ဂလည်လို့ မျိုးတုံးရမှာကို စိုးရိမ်တဲ့ အနေအထားမှာ တချို့က ကျားတွေကို သနားပြီး ကယ်တင်ချင်ကြတယ်။ ကျနော်ကတော့ ကျားကိုမမုန်းပါဘူး။ ဒါပေမယ့် တောကိုမှီပြီး အေးချမ်းစွာနေနေကြတဲ့ သမင်၊ ဒရယ်၊ စိုင်၊ ဆတ်စတဲ့ သားကောင်မျိုးစုံအများစုတွေရဲ့ ဘဝကိုပိုမိုပြီး စာနာသနားမိပါတယ်။ သဘာဝက ဖန်တီးပေးထားတဲ့ ရေမြေတောတောင်ပေါ်မှာ မှီတင်းနေထိုင်ကြတဲ့ သတ္တဝါများအားလုံး စုစည်းညီညွတ်စွာ ရပ်တည်နိုင်ရေးကို ဖြစ်စေလိုတယ်။ ဒီတော့ ဘယ်လိုဖန်တီး ရမှာလဲ။ ကျားကို ဒီအတိုင်းလွှတ်ထားရင် တကယ်လို့များ သမင်၊ ဒရယ်လို ဘဝမျိုးများဖြစ်နေကြတဲ့ စာဖတ်သူများလက်ခံ သဘောတူနိုင်ပါ့မလား။ ဖြစ်ချင်ရာဖြစ် ကျားတွေတိုးပွားများပြားလာရေးကိုဘဲ ဦးစားပေးမယ်ဆိုရင် သဘာဝသားကောင်တွေကို ထိန်းသိမ်းတယ်ဆိုတာ ဖြစ်နိုင်ပါဦးမလား။

ဒါက နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ သဘောထားအမြင်နဲ့လည်း ဆိုင်ပါတယ်။ တိုင်းပြည်ကို အေးချမ်းစေချင်ပါတယ်၊ တိုးတက်စေချင်ပါတယ်ဆိုရင် ပြည်သူအများစုအပေါ်မှာ လုယက်အနိုင်ကျင့်အမြတ်ထုတ်နေတဲ့ လူဆိုးတွေ၊ ဓားပြတွေ၊ ကိုယ်ကျိုးရှာ

အာဏာရှင်တွေကို မွေးမြူထားလို့ မရဘူး။ ဒီလိုပါပဲ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ကျနော်တို့ပြည်ထောင်စုကြီးမှာလည်း လူမျိုးမျိုးထဲကို တိုးတက်အောင်လုပ်ပြီး ကျန်လူမျိုးတွေကို ဝါးမျိုပစ်နေတာမျိုးကို ခွင့်ပြုထားဖို့ မသင့်ဘူး။ ဒီအမူအကျင့်တွေ ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ တကယ်ရှိမရှိ စူးစမ်းလေ့လာကြည့်ပါ။

ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ ချင်း၊ ဗမာ၊ မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း ဆိုပြီး လူမျိုးကြီး (၈) မျိုး အသိအမှတ်ပြုထားတယ်။ နောက်ပြီး ကိုးကန့်၊ နာဂ၊ ပအိုဝ်း၊ ပလောင်၊ ဝ၊ လားဟူ စတာတွေကလည်း လူဦးရေအတော်အတန်နဲ့ သီးခြားနယ်မြေမှာ စုစည်းတည်ရှိနေကြတယ်။ စစ်အစိုးရကတောင် လူမျိုး (၁၃၅) မျိုး ရှိတယ်လို့ ပြောနေတယ်။ ဒါကတော့ မမှန်ပါဘူး။ တီးတိန်ချင်း၊ ဖလမ်းချင်း၊ ဟားခါးချင်း ဆိုပြီး ခွဲခြားထားတာကတော့ မရိုးသားပါဘူး။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲပြီး စာပေမထွန်းကား မကျယ်ပြန့်သေးတဲ့ကာလမှာ ဒေသအလိုက်စကားအချို့ ကွဲတာရှိပေမယ့် ချင်းလူမျိုးကတော့ တခုထဲပါ။ ဒီလို မတူညီတဲ့ လူမျိုးတွေရှိနေကြတဲ့ အနေအထားမှာ ဗမာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု တခုတည်းကိုပဲ အားပေးမြှင့်တင်နေရာပေးပြီး ကျန်လူမျိုးစုတွေရဲ့ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုတွေကို ဖိနှိပ်ပိတ်ပင်ထားတာမျိုးဟာ အေးချမ်းတဲ့ တောထဲမှာ ကျားကို လွှတ်ပြီး မွေးတဲ့သဘောဖြစ်နေတယ်။

ပြည်နယ်ရှိတဲ့ လူမျိုးစုတွေရော၊ ပြည်နယ်မရှိ အမျိုးသားဒေသ မရှိသေးတဲ့ လူမျိုးတွေရော၊ သူတို့ ဒေသမှာ သူတို့ရဲ့ ဘာသာစကား၊ စာပေတွေကို ရုံးသုံးတရားဝင်သုံးစွဲခွင့် မရှိကြဘူး။ လူမျိုးစုတွေရဲ့ စာပေသင်ကြားမှုကို ၁၉၆၂ ခုနှစ် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း အာဏာမသိမ်းခင်က အလယ်တန်းအဆင့်ထိ သင်ကြားခွင့်ရှိခဲ့တယ်။ ကျနော်ငယ်ငယ်တုန်းက မွန်ပြည်နယ်ဆိုတာ မရှိသေးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျနော် (၇) တန်းအထိ မွန်စာကိုကျောင်းမှာ သင်ခဲ့ရတယ်။ တနှစ်တခါ မွန်ယဉ်ကျေးမှုပွဲတော်ကြီးဆိုပြီး မော်လမြိုင်မြို့မှာ စည်စည်ကားကား ကျင်းပခွင့်ရခဲ့တယ်။ ပြည်နယ်ရှိတဲ့ လူမျိုးတွေက ပြည်နယ်ကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းပေးထားတော့ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီမံခန့်ခွဲရေး၊ အာဏာတွေပါ အထိုက်အလျောက်ရထားလို့ ပိုပြီး အခွင့်အရေးရှိရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၆၂ ခုနှစ် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းပြီးကတည်းက ပြည်နယ်ကောင်စီဆိုတာလည်း ရုပ်သေးဖြစ်ရ၊ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေး

တွေလည်း ဆုံးရှုံးခဲ့ရတယ်။ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး (ဖက်ဒရယ်မူ) ကိုလည်း ခွဲထွက်ရေးလို့ စွပ်စွဲပြီး တပြည်ထောင်စနစ်နဲ့ မဟာဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒကို အတင်းအဓမ္မပုံဖော်ခဲ့တယ်။ စစ်တပ်ကိုတိုးချဲ့၊ စစ်အင်အားကိုအသုံးပြုပြီး တိုင်းရင်းသားအတိုက်အခံအင်အားစုများနဲ့ ၎င်းတို့ကို ထောက်ခံအားပေးနေတဲ့ ပြည်သူများအပေါ် တိုက်ခိုက်အနိုင်ကျင့်ခဲ့တယ်။ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာပြည်နယ်နဲ့ လူမျိုးစုများအတွက် ရထားတဲ့အခွင့်အရေးတွေကို ရုတ်သိမ်းပြီး ချုပ်ကိုင်ထားတယ်။ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုတွေကိုလည်း ချုပ်ချယ်ကန့်သတ်ပြီး ဗမာ စကား၊ ဗမာ စာပေ၊ ဗမာ ယဉ်ကျေးမှုတွေနဲ့ လွှမ်းမိုးစေခဲ့တယ်။

ဒီလို လုပ်ဟန်တွေကို နဝတ၊ နအဖစစ်အစိုးရကလည်း ဆက်လက်ကျင့်သုံးအကောင်အထည်ဖော်နေတယ်။ ရေရှည်ရေတိုစီမံကိန်းတွေ အစီအစဉ်တွေချ၊ ဘဏ္ဍာငွေတွေ အများအပြားအသုံးပြုပြီး အကောင်အထည်ဖော်နေတယ်။ သူတို့ရဲ့ အစီအစဉ်တချို့ကို ဖော်ပြရရင် —

(က) မျိုးစိတ်ချစ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး၊ အမျိုးဂုဏ် ဇာတိဂုဏ်မြှင့်မားရေး၊ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို အထောက်အကူဖြစ်စေသည့် ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ၊

(ခ) အမျိုးသားညီညွတ်ရေးကို အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် မြန်မာ့ရိုးရာ ယဉ်ကျေးမှုအနုပညာနှင့် သုခုမအနုပညာများ မတိမ်ကောမပပျောက်စေရန် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ထွန်းကားပြန့်ပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊

(ဂ) ရိုးရာပွဲတော်များ ပြန်လည်ကျင်းပခြင်းဖြင့် မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်နိုးကြားတက်ကြွရေး၊ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု ဖြစ်ပေါ်စေရေး —

ဆိုပြီးစီမံကိန်းချအကောင်အထည်ဖော်နေတာဖြစ်တယ်။ပိုပြီးထင်ရှားအောင်တင်ပြရမယ်ဆိုရင် —

(က) အစီအစဉ်အရ —

(၁) မန္တလေးမြို့ရှိ မင်းတုံးမင်းတရားကြီးရဲ့ မြနန်းစံကျော်ရွှေနန်းတော် ပြန်လည်တည်ဆောက်အတွက် ငွေကျပ်သိန်းပေါင်း (၂၅၀၀) ကျော်၊

(၂) မန္တလေးမြို့ မဟာအတုလဝေယန်ခေါ် အတုမရှိကျောင်းတော်ကြီး ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းအတွက် ငွေကျပ်သိန်းပေါင်း (၁၆၇၈) ကျော်၊

(၃) အမရပူရမြို့နယ်ရှိ မဟာဝေယန်ဘုံသာခေါ် ဇားကရာကျောင်းတော်ကြီး ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းအတွက် ငွေကျပ်သိန်းပေါင်း (၆၃၉.၅၂) သိန်းကျော်၊

(၄) ဘုရင့်နောင်မင်းတရားကြီး၏ ကမ္ဘောဇသာဒီနန်းတော်ရာကို ရှာဖွေပြီး ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းအတွက် ငွေကျပ်သိန်းပေါင်း (၁၇၀၀) ကျော်၊

(၅) အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ ရွှေဘုံရတနာမင်္ဂလာနန်းတော်ကို ရှာဖွေပြီး ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းအတွက် ငွေကျပ်သိန်းပေါင်း (၅၀၀) ကျော်၊

(၆) ပုဂံယဉ်ကျေးမှုနယ်မြေရှိ ဘုရား၊ ပုထိုးများပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် ငွေကျပ်သိန်းပေါင်း (၁၃၁၁) ကျော် ..... ဒီလို နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာငွေတွေကို အသုံးပြုပြီး တည်ဆောက်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

(ခ) အစီအစဉ်အရ —

(၁) အနုပညာဦးစီးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းပြီး ဗမာ့အဆို၊ အက၊ အရေး၊ အတီးများကို ထိန်းသိမ်းမြှင့်တင်ကာ ပြည်သူလူထုကိုလိုက်လံ ဖြေဖျော် တင်ဆက်စည်းရုံး နေတယ်။

(၂) အနုပညာမျိုးဆက်သစ်များ လေ့ကျင့်မွေးထုတ်ခြင်းအတွက်

(က) ပန်းတျာနှင့် ပန်းချီ၊ ပန်းပုကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်ခြင်း၊

(ခ) ဝါသနာရှင်အထူးသင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ခြင်း

(ဂ) ယဉ်ကျေးမှုတက္ကသိုလ်များ ဖွင့်လှစ်ခြင်း၊

(ဃ) ဗမာ့အဆို၊ အက၊ အရေး၊ အတီးပြိုင်ပွဲများ ကျင်းပခြင်း၊

(င) အဆင့်မြင့်ဇာတ်ရုံများတည်ဆောက်ခြင်း တို့ကို အချိန်၊ လုပ်အားနဲ့ ဘဏ္ဍာငွေအမြောက်အများကို သုံးစွဲပြီး လုပ်ဆောင်အကောင် အထည်ဖော် နေပါတယ်။

(ဂ) ဒီအစီအစဉ်အရ —

(၁) မြန်မာ့ရိုးရာ ယဉ်ကျေးမှုလှေသဘင်ပွဲတော် ကျင်းပခြင်း၊

(၂) မြန်မာ့ရိုးရာ မြင်းခင်းသဘင်ပွဲတော် ကျင်းပခြင်း၊

(၃) မြန်မာ့ရိုးရာနွားလှည်းနှင့် နွားအလှပြိုင်ပွဲများ ကျင်းပခြင်းတို့ကို အစိုးရက ဦးဆောင်ပြီး နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာငွေများစွာကို သုံးစွဲကာ လုပ်ဆောင် အကောင်အထည်ဖော်နေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါတွေကို လုပ်ဆောင်အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကိုဦးတည်တဲ့မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ရှင်သန်ထက်မြက်ရေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တွေလို့ ဆိုထားပါတယ်။ လက်တွေ့မှာ ဗမာမဟုတ်တဲ့ အခြားတိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ အရေးကိစ္စတွေအတွက် ပြစရာမရှိလောက်အောင်ကို ရှားပါးနေပါတယ်။ ဗမာ့သမိုင်း၊ ဗမာ့စာပေ၊ ဗမာ့ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုတွေကိုသာ ဖော်ဆောင်နေတာ တွေ့ရပါတယ်။ ပဲခူးမြို့မှာ ဘုရင့်နောင်မင်းရဲ့ ကမ္ဘောဇသာဒီနန်းတော်ကို ပြန်လည်တည်ဆောက်လိုက်တဲ့အတွက် ပဲခူးမြို့ဟာ ဗမာဘုရင်တွေရဲ့မြို့တော်အဖြစ် သမိုင်းကို လက်ဝါးကြီးအုပ် ဆိုင်းဘုတ်တင်လိုက်တာ ဖြစ်တယ်။ တကယ်တော့ ပဲခူးဆိုတဲ့ ဟံသာဝတီမြို့မှာ မွန်ဘုရင်တွေခေတ်သုံးခေတ်နဲ့ မင်းဆက်ပေါင်းများစွာ နှစ် ရာပေါင်းများစွာ နန်းစိုက်ခဲ့တယ်။ ဘုရင့်နောင်မင်းလက်ထက်မှာ စစ်နိုင်ခဲ့လို့ နန်းတော်တည်ဆောက်ခဲ့ပေမယ့် သူနဲ့ သူ့သားအပါအဝင် နှစ်ပေါင်း (၃၀) ခန့်သာ နေခဲ့ရတာ ဖြစ်တယ်။ နှစ် (၃၀) ကို သမိုင်းသက်သေဖော်ပြီး နှစ်ပေါင်းများစွာကို မြှုပ်ပစ်တာဟာ ရိုးသားတဲ့စေတနာလို့ ဘယ်လိုလက်ခံရမှာလဲ။ လူမျိုးပေါင်းစုံအပေါ် မှာ ညီညွတ်မှုတတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်မဟုတ်ဘဲ တိုင်းရင်းသားအားလုံးကို မျိုးဖြုတ်ပြီး ဗမာ့သမိုင်း၊ ဗမာ့စာပေ၊ ဗမာ့ယဉ်ကျေးမှုတွေနဲ့ ဗမာမှုပြုရေးလုပ်ငန်းစဉ်လို့ ပြောရင်လွန်မယ် မထင်ပါ။

အာဏာရစစ်ခေါင်းဆောင်တွေဟာ မျက်မှောက်ကာလမြန်မာနိုင်ငံကို အနောက်တိုင်းယဉ်ကျေးမှုများ စိမ့်ဝင်ပြန့်နှံ့လာနေတယ်။ သရုပ်ပျက်ဝတ်စားဆင်ယင်မှု၊ သရုပ်ပျက်အဆိုအကများကို အတုယူမှုများကာ မြန်မာ့အဆို၊ အက၊ အရေး၊ အတီးတွေ တစ်စတစ်စမှေးမှိန်ပျောက်ကွယ်လာနေတယ်။ ဒါကြောင့် မြန်မာမှု၊ မြန်မာဟန် ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရမယ်လို့ ခံယူပြီးလုပ်ဆောင်လာတာဖြစ်တယ်။ ဒါဟာ ဂလိုဘယ်လိုင်ဇေးရှင်း (Globalization) ခေါ် ကမ္ဘာလွှမ်းခြုံယှက်နွယ်မှု (ကမ္ဘာ့ရွာ) ခေတ်မှာ အနောက်တိုင်းယဉ်ကျေးမှုက ဗမာ့ယဉ်ကျေးမှုကိုစတင် ဝါးမျိုလာတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို ကိုယ့်ကိုကိုယ်ထိလာတော့မှ နာရကောင်းမှန်း သိလာတယ်။ ကိုယ်ကလုပ်လာခဲ့၊ လုပ်နေတာကိုတော့ မှန်တယ်၊ တရားတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။

အာဏာရ ဗမာ့စစ်ခေါင်းဆောင်အများစုရဲ့ အမြင်မှာ အနာဂတ်အတွက် စည်းလုံးညီညွတ်တဲ့ နိုင်ငံတော်တခုဖြစ်လာစေဖို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ လူမျိုး၊ ဘာသာ

ခွဲခြားမှု မရှိဘဲ လူမျိုးတမျိုး၊ ဘာသာစကား တခု၊ စာပေ တရပ်၊ ယဉ်ကျေးမှု တပုံစံထဲ ဖြစ်ဖို့လိုတယ်။ ဒီလိုဖြစ်နိုင်ဖို့ကို အာဏာသုံး ပုံစံချ လုပ်ယူရမယ်လို့ ယုံကြည်ထားတာ ရှိပါတယ်။ လူငယ်တွေကိုလည်း ဒီလိုအမြင်တွေ ရိုက်သွင်းနေပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ် ၂၀၀၄ ခုနှစ် မေလအတွင်း မွန်ပြည်နယ် အမည်မဖော်လိုတဲ့ မြို့နယ်တခုက မြို့နယ်ကြံ့/ဖွံ့ အစည်းအဝေးမှာ အထက်အရာရှိတဦးက တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ စာပေတွေသင်ကြားနေတာကြောင့် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ထိခိုက်ပျက်ပြားစေသလို လူငယ်တွေရဲ့ ဘဝတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးကို လည်း ထိခိုက်စေတယ်လို့ ပြောသွားပါတယ်။ ဒါကို ကြံ့/ဖွံ့ အဖွဲ့ဝင် ဗမာမဟုတ်တဲ့ လူတယောက်က ပြောပြလို့သိရတယ်။ ဒီနှစ် ၂၀၀၅ ခုနှစ် ဧပြီလ မော်ဘီမြို့မှာ ဖွင့်လှစ်ခဲ့တဲ့ ကြံ့/ဖွံ့ စည်းရုံးရေးတာဝန်ခံများအဆင့် သင်တန်းမှာလည်း အတွင်းရေးမှူး (၁) ဒု - ဗိုလ်ချုပ်ကြီးသိန်းစိန်က ကျနော်တို့ နိုင်ငံမှာ လူမျိုးစုငယ်အများအပြားနဲ့ ကွဲပြားနေသလို ဘာသာ၊ သာသနာ၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုတွေလည်း ကွဲပြားနေတယ်။ ဒါကြောင့် တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ထိန်းကွပ်ရာမှာ အလွန်ခက်ခဲကြောင်း၊ ဒါကြောင့် ဉမကွဲ၊ သိုက်မပျက်၊ အေးအတူပူအမျှနဲ့ တိုင်းပြည်ရှေ့ရေးကောင်းမွန်စေဖို့ တခုတည်းသော ဘာသာ၊ စကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ လူမျိုးဖြစ်အောင် တည်ဆောက်နိုင်မယ်ဆိုရင် တိုင်းပြည်အတွက် အစစအရာရာ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာမှာဖြစ်ကြောင်း ဦးဆောင်လမ်းညွှန်ပြောကြားသွားတယ်လို့ ကြားရပြန်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလိုဗမာမှုပြုရေး (ဒါမှမဟုတ်) မဟာဗမာ လူမျိုးကြီးဝါဒနဲ့ ဝါးမျိုပစ်ရေးဆိုတာ အာဏာရအုပ်စိုးသူများရဲ့ ခိုင်မာတဲ့ ဦးတည်ချက်တခု ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ ထင်ရှားတယ်။

ဒီလိုအမြင်သဘောထားနဲ့ တိုင်းပြည်ကို ထိန်းသိမ်းအုပ်ချုပ်လာတာ အနှစ် (၆၀) ပြည့်တော့မယ်။ တိုင်းပြည်တော့ ပျက်မသွားသေးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် မွဲနေတယ်။ ခေတ်နောက်ကျ နေတယ်။ ပြည်သူလူထုတွေ ဒုက္ခပေါင်းစုံနဲ့ ရင်ဆိုင်နေရတယ်။ တိုင်းပြည်ကနေ ထွက်ပြေးနေကြရတယ်။ ပြည်သူလူထုတွေ အဓမ္မခိုင်းစေမှု၊ ဖိနှိပ်မှု၊ မြေယာသိမ်းယူမှု၊ မုဒိန်းကျင့်မှုတွေ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ခံနေရတယ်။ ဒါတွေဟာ သူတို့အစီအစဉ်ရဲ့ အသီးအပွင့်အောင်မြင်မှု အကျိုးဆက်တွေလား။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက "တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးမရှိရင် ဘယ်အစိုးရ တက်တက် ဖာသည်နိုင်ငံဖြစ်နေမှာဘဲ" လို့ဆိုခဲ့သလို ဒီနေ့ကျနော်

တို့နိုင်ငံ ဖြစ်နေရတယ်။ ကျနော်တို့ ပြည်သူလူထုတော်တော်များများလည်း "ဖာသည်" ဖြစ်နေကြရတယ်။

ဒီလိုဘာကြောင့် ဖြစ်လာရတာလဲ။ ဥပမာ ပုံဆောင်ပြီးပြောရရင် ကျားလို စိတ်ဓာတ်ရှိတဲ့ လူတွေကို လက်ခံမွေးမြူထားလို့ ဖြစ်တယ်။ ကျားဆိုတဲ့ သားကောင်ဟာ အခြားသားကောင်တွေကိုလည်း သတ်ဖြတ်စားသောက်တယ်။ ကျားအချင်းချင်းကိုလည်း ကိုက်သတ်စားတတ်တယ်။ သူ့သားသူ့သခင်ကိုလည်း ကိုက်စားတတ်တဲ့ သားကောင်မျိုးဖြစ်တယ်။ ပုံပြင်တခုမှာ ကျားသေကို အသက်သွင်းမိတဲ့ တက္ကသိုလ်က ပြန်လာတဲ့ ပညာတော်သင်သုံးဦးဟာ တယောက်ပြီး တယောက် ကျားစားတာကို ခံလိုက်ရတယ်။ ဒီကနေ့ ဗမာလူမျိုးပြည်သူအများက လည်း ဖိနှိပ်မှုအမျိုးမျိုးကို ခံနေရပြီ ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ ကျားကိုသနားလို့ ကျားကို မွေးမြူထားမယ်ဆိုရင် သမင်၊ ဒရယ်၊ စိုင်၊ ဆတ်တွေရဲ့ ဘဝကို စာနာတတ်ဖို့ စာဖတ်ပရိသတ်များကို ပန်ကြားလိုက်ပါတယ်။

လွတ်လပ်သောမွန်သတင်းစာ
၂၀၀၅ နှစ် စက်တင်ဘာလ
"Guiding Star"

အမျိုးသားစာပေသင်ကြားခြင်းနှင့် ဆက်စပ်မှု

လူမျိုးတိုင်း မဟုတ်သော်လည်း လူမျိုးကြီး (သို့မဟုတ်) လူမျိုးတမျိုး၏ အင်္ဂါလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသောလူမျိုးတိုင်းတွင် စာပေရှိကြသည်။ ထိုလူမျိုးအလိုက် ရှိကြသော စာပေကို အမျိုးသားစာပေဟု သက်ဆိုင်ရာ လူမျိုးတို့က ခံယူခေါ် ဆိုကြသည်။ စာပေသည် ဘာသာစကားကို သင်္ကေတဖြင့် ဖော်ပြသောအရာဖြစ်သည်။ ဘာသာစကားကို ထိန်းသိမ်းပေးသောအရာလည်း ဖြစ်သည်။ စာပေသည် ဘာသာစကား၏ အသက်ဖြစ်၍ ဘာသာစကားသည် လူမျိုး၏ အသက်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စာပေသည် လူမျိုး၏ အသက်ဖြစ်သည်။ လူတိုင်းသည် မိမိလူမျိုးကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိသောကြောင့် အမျိုးသားစာပေသင်ကြားခြင်းသည် အမျိုးသား (သို့မဟုတ်) လူမျိုးတမျိုးအတွက် ရှိသင့်ရှိအပ်သော အရာဖြစ်သည်။

ဘာသာစကားသည် လူသားအချင်းချင်းဆက်ဆံကြရာတွင် အခြေခံအကျဆုံးသောအရာ ဖြစ်သည်။ နှစ်ပေါင်းထောင်သောင်းချီ၍ အတူတကွ နေထိုင်လာခဲ့ကြသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ဘာသာစကားတခု ဖြစ်ပေါ် လာရသည်။ ထို့အတူ အခြားဘာသာစကားမတူသောလူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ရောနှောဆက်ဆံမှုများလာသည့်အခါ ဘာသာစကားသည် ရောနှောလာတတ်သည်။ သူ့ဝေါဟာရ (စကားလုံး) ကို ကိုယ်ယူ၊ ကိုယ့်ဝေါဟာရကို သူယူ၊ ကိုယ့်မှာမရှိသေးသော ဝေါဟာရကို သူတပါး ဝေါဟာရမှ ချေးစားခြင်းအားဖြင့် တစတစ ရောနှောလာသည်။ အခြားတနည်းမှာ ဘာသာစကားတမျိုးတည်းကို ပြောဆိုနေကြသော လူမျိုးတမျိုးအတွင်း အနေဝေးပြီး ဆက်ဆံရေးကျဲလာသောအခါ ဝေါဟာရတချို့တွင် ဒေသအလိုက် အသံ အလေးအပေါ့၊ အတိမ်းအစောင်းဖြစ်ပြီး ကွဲပြားမှုရှိလာသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဘာသာစကားတခုသည် အမြဲတမ်း တည်ငြိမ်နေသည်မဟုတ်။ တစတစဖြင့် ပြောင်းလဲနေတတ်သည်။ ဤသို့ပြောင်းလဲနေတတ်သည်ကို စာပေဖြင့် ထိန်းသိမ်း

မှုမရှိပါက ဘာသာစကား တခုသည် တဖြည်းဖြည်းနှင့် တိမ်ကောပျောက်ကွယ်သွားတတ်ပေသည်။ ဘာသာစကားပျောက်လျှင် လူမျိုးလည်းပျောက်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ဘာသာစကားကို ထိန်းသိမ်းရန် အမျိုးသားစာပေ သင်ကြားရေးသည် လူမျိုးမျိုးအဖို့ မရှိမဖြစ် လိုအပ်လာသည်။

ဘာသာစကားသည် လူအချင်းချင်းတွေ့ဆုံကြသောအခါ သို့တည်းမဟုတ် နီးစပ်နေသော အခါမျိုးတွင်သာ ဆက်သွယ်ရေးကရိယာအဖြစ် အသုံးပြုကြသည်။ ထို့အတူ ဘာသာစကားသည် အခုပြောပြီး၊ အခုပျောက်သွားသော အရာဖြစ်သည်။ နောက်တခါ ပြန်ကြားနိုင်ရန် ပြန်ပြောရသည်။ (အသံဖမ်းစက်ကရိယာပေါ် ပေါက်လာသည်မှာ နှစ်ဆယ်အချို့သာရှိသေးသည်။)ထို့ကြောင့်လူတယောက်ယောက်က မိမိပြောကြား အသိပေးလိုသော စကားကို အနေဝေးသော အခြားလူတယောက် (သို့မဟုတ်) လူအများအားအသိပေးရန်နှင့် နောင်နှစ်ပေါင်းများစွာတိုင်အောင် သိလိုသူများ ကြားသိနိုင်ရန် စာပေကို အသုံးပြုရသည်။ ထို့ကြောင့် စာပေကို လူတို့ တီထွင်လာကြသည်။ စာပေ မရှိသေးသော လူမျိုးများက မိမိတို့နှင့် နီးစပ်ရာ (သို့မဟုတ်) နှစ်သက်ရာ အက္ခရာကိုသုံးပြီး မိမိတို့ဘာသာစကားနှင့် ကိုက်ညီ၊ နီးစပ်သော အသံမျိုးကို ရနိုင်ရန် ပြုပြင်တီထွင်ကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် အမျိုးသားစာပေများ ပေါ်ထွက်လာကြသည်။

စာပေတရပ်ပေါ် ပေါက်လာသည့်အခါ နက်နဲသိမ်မွေ့သော အကြောင်းအရာ၊ များပြားသော အကြောင်းအရာ၊ ပညာရပ်၊ သဘောထားအမြင်၊ ဖြစ်စဉ်များကို စာပေနှင့် ရေးသားမှတ်တမ်းထားခြင်းအားဖြင့် တဦးမှ တဦးသို့ ဖြန့်ဝေပေးပို့ရာတွင် ပိုပြီးထိရောက်အကျိုးဖြစ်စေသည်။ လူသားတို့၏ အသိအမြင် ဘဝဖြစ်စဉ်သည်လည်း စာပေကြောင့် အရှိန်အဟုန်ဖြင့် မြန်ဆန်စွာ တိုးတက်လာသည်။ ယခုခေတ်ကာလတွင် အသံဖမ်းစက်၊ အသံလွှင့်စက်၊ တယ်လီဖုန်းစက်၊ ရုပ်သံလွှင့်စက်၊ ဂြိုလ်တုတယ်လီဖုန်း၊ ဂြိုလ်တုရုပ်သံလွှင့်စက်/ဖမ်းစက်များ မည်သို့တီထွင်နိုင်သည်ဖြစ်စေ စာပေသည် မရှိမဖြစ် အဓိကအရေးပါသော အခန်းတွင် နေရာယူဆဲ၊ တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ စာပေသည် လူမျိုးတမျိုး၏ သမိုင်းဖော်ထုတ်မှု၊ အသိအမြင်မြှင့်တင်မှု၊ ပညာသင်ကြားမှု၊ သတင်းဖြန့်ချီမှုတို့တွင် အလွန်ထိရောက် အသုံးဝင်သော ကရိယာ၊ အစားထိုး၍ မရနိုင်သောအရာ ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ စာပေ၏ လိုအပ်မှု၊ အရေးပါမှု၊ အဓိကကျမှု၊ အသုံးဝင်မှု ဖြစ်သည်။

ဤသို့ အသုံးဝင်အကျိုးပြုလျက်ရှိသော စာပေကို လူမျိုးအချင်းချင်းဝါးမျို လွှမ်းမိုးဖိနှိပ် ကျွန်ပြုလိုသောအခါ အာဏာရှိသော လူမျိုးက အာဏာမရှိသော (သို့မဟုတ်) လက်အောက်ခံလူမျိုးတို့အပေါ် ၎င်းတို့၏ စာပေသင်ကြားခွင့်ကို ပိတ်ပင်ကြသည်။ ထိုအခါ မိမိတို့၏ စာပေကို သင်ကြားခွင့်မရှိသော လူမျိုးသည် နှစ်အချို့အတွင်း ဘက်ပေါင်းစုံက အဆင့်နိမ့်ကျသွားသည်။ ကျွန်ပြုဝါးမျိုလိုသော လူမျိုးအဖို့ ထိုထိရောက်သော ကျွန်ပြုမှု၊ ဝါးမျိုမှုလုပ်ရပ်ကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ရေရှည်ကျွန်ပြုမှု၊ အလုံးစုံသော ဝါးမျိုဖျောက်ဖျက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေရန်အတွက် ဆက်၍ဆက်၍ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ကြိုးစားကြသည်။ ဤသည်မှာ အဖျက်သဘောဖြင့် သော့ချက်ကို ကိုင်တွယ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

မွန်လူမျိုးတို့သည် ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ (ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၇၅၇) ခုနှစ်တွင် ဦးအောင်ဇေယျ ခေါ် အလောင်းဘုရားကို စစ်ရှုံးခဲ့သည်။ ဦးအောင်ဇေယျသည် မွန်စာပေများထဲမှ ကောင်းနိုးရာရာကို ဘာသာပြန်ယူစေပြီး မွန်စာပေကျမ်းဂန်များကို မီးရှို့ဖျက်စီးစေခဲ့သည်။ ဘာသာပြန်ပေးသူ မွန်ပညာရှင်များကိုလည်း အဆိပ်ကျွေး၍ ဖျောက်ဖျက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် မွန်စာပေသင်ကြားခွင့်ကို ပိတ်ပင်လိုက်ပြီး ဗမာစကားကိုသာ သင်ယူစေခဲ့သည်။ အခြားသော ကျွန်ပြုဝါးမျိုမှုနည်းပေါင်းစုံဖြင့် ပေါင်းစပ်လိုက်သောအခါ ပုသိမ်၊ ဟံသာဝတီနှင့် မုတ္တမ မွန်ဒေသကြီး သုံးခုအနက် ပုသိမ်နှင့် ဟံသာဝတီဒေသကြီးနှစ်ခုမှ မွန်များ အမျိုးပါပျောက်ဆုံးခဲ့ရသည်။ မုတ္တမဒေသသည် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ အချိန်စောပြီးကျရောက်ခဲ့သည့်အတွက် ယိုးဒယားနိုင်ငံသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြသော မွန်အချို့ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခဲ့ခြင်း၊ မွန်စာပေသင်ကြားခွင့်ရခြင်းတို့ကြောင့် မုတ္တမဒေသရှိ မွန်များ ဆက်လက်ကျန်ရှိခဲ့ရသည်။ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၂၁၄ ခုနှစ်တွင် ယိုးဒယားမှ မွန်သံဃာတပါးရောက်ရှိလာပြီး ဂျိုင်းမြစ်ကမ်းပေါ်ရှိ ဇာသပြင်ရွာတွင် မွန်စာကို ပြန်လည်စတင်သင်ကြားပေးခဲ့သည်။ ၁၂၁၆ ခုနှစ်တွင် ထိုရွာရှိ စာသင်တိုက်အတွင်း မွန်သံဃာများအား မွန်စာကို ထင်ထင်ပေါ်ပေါ် ပို့ချသောအခါ အင်္ဂလိပ်တို့က ပိတ်ပင်ခဲ့ပြန်သည်။ ၁၂၂၆ ခုနှစ် ရောက်မှ အင်္ဂလိပ်တို့က သင်ကြားခွင့်ပေးခဲ့ပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သင်ကြားပို့ချနိုင်ခဲ့သည်။ ၁၂၄၁ ခုနှစ်တွင် အခြားမြို့ရွာ ဒေသများရှိ စာသင်တိုက်များ၊ စာသင်ကျောင်းများတွင်လည်း မွန်စာကို စတင်သင်ကြားခဲ့ကြောင်း ထိုင်းနိုင်ငံရှိ သံဃာတော်တပါး ရေးသားသော စာအုပ်တအုပ်တွင် ဖော်ပြထား၍သိရသည်။

ဗမာဘုရင်များက မွန်စာပေကို သင်ကြားခွင့်ပိတ်ပင်ထားသော ကာလတွင် ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်း မွန်စာပေကို သင်ကြားခွင့်ပေးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မွန်စာပေ ကျမ်းဂန်တော်တော်များများသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ဆက်လက်ရပ်တည် ရှင်သန် လာနိုင်ခဲ့သည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်တစ်ရာခန့်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်း မွန်စာပေ သင်ကြားခွင့်ကို ပိတ်ပင်ခဲ့ပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းရှိ မွန်လူမျိုးများ သည်လည်း အရှိန်အဟုန်ပြင်းပြင်းဖြင့် ဝါးမျိုခြင်းခံရပြီး ထိုင်းလူမျိုးများ ဖြစ်သွားရ ပြန်သည်။ ဤသည်မှာ အမျိုးသားစာပေသင်ကြားခွင့်ကို ပိတ်ပင်ထားခြင်းအား ဖြင့် လူမျိုးရေးအရ ဝါးမျိုဖျောက်ဖျက်မှုတွင် ထိရောက်သော အတိုင်းအတာ သာဓကတခု ဖြစ်သည်။

ဤသို့သော ထိရောက်သည့် အတိုင်းအတာပမာဏကို ကြည့်ပြီး ဝါးမလို သူတို့က အားရလက်ဖျားခါမိသလို ခံရသူ လူမျိုးများဘက်ကလည်း ကြိတ်မနိုင် ခဲမရ အံတကြိတ်ကြိတ်နှင့် မည်မျှခံစားကြရမည်ကို တွက်ဆနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ဤ သို့သော ဆန့်ကျင်ဘက် ခံစားမှုရှိနေသော အနေအထားမျိုးတွင် ချစ်ကြည်ရေး၊ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို မည်သို့တည်ဆောက်နိုင်ပါမည်နည်း။

ထိုင်းနိုင်ငံသည် တပြည်ထောင်စနစ်၊ လူမျိုးမျိုးတည်း သဘောထားဖြင့် တိုင်း ပြည်ကို တည်ဆောက်ရန် ဦးတည်ထားသည်။ အဓိကလူမျိုးဖြစ်သော ရှမ်း (သို့ မဟုတ်) ဆီယမ် (Siam) ကိုပြောင်း၍ ထိုင်း (Thai) ဟု ပြောင်းလဲ ခေါ်ဝေါ်စေသည်။ ထိုင်းသည် နိုင်ငံအတွင်းရှိ လူမျိုးအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုသည့် အများနှင့်ဆိုင်သည့် နာမည်ဟုဆိုသည်။ နိုင်ငံကိုလည်း ထိုနာမည်ကိုပင် မှည့်ယူခဲ့သည်။ ထိုသို့ ယိုးဒယားနိုင်ငံတွင် အာဏာရ ဆီယမ် (သို့မဟုတ်) ရှမ်းတို့ လုပ်သည်ကို အားကျ ပြီး မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒီအာဏာရ ဗမာခေါင်းဆောင်တွေကလည်း **"ဗမာ-သည် လူမျိုတမျိုးသာဖြစ်ပြီး၊ မြန်မာ-သည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအားလုံးကို ကိုယ်စား ပြုသော အများဆိုင်နာမ် ဖြစ်ကြောင်း ဝါဒဖြန့်ကာ မြန်မာပြည်၊ မြန်မာစာ ဟုခေါ်ဝေါ်စေခဲ့သည်။ (မြန်မာ-ဟူသော ဝေါဟာရသည် ပုဂံခေတ်ကာလတွင် ဗမာလူမျိုးကို ခေါ်ဆိုခဲ့သော နာမည် ဖြစ်သည်။)"**

ဤသဘောထားနှင့် လုပ်ရပ်၏ အကျိုးဆက်အဖြစ် နိုင်ငံအတွင်းရှိ လူမျိုးစု ဦးရေ အတော်အတန်ကို ထိုင်း (သို့မဟုတ်) မြန်မာအဖြစ် ဝါးမျိုပြောင်းလဲလာနိုင်ခဲ့ သော်လည်း ဆိုးကျိုးအဖြစ် အမျိုးသားမုန်းတီးရေးစိတ်ဓာတ်၊ အမျိုးသားရန်သူ

အဖြစ် မြင်လာစေသည့် စိတ်ဓာတ်ကိုလည်း ထည့်တွက်ကြရန်လိုသည်။ လက်တွေ့အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တပြည်လုံးအနှံ့ အနှစ် (၅၀) ကျော်ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပြည်တွင်းစစ်မီးသည် တိုင်းပြည်ကို လောင်ကျွမ်း၍ မွဲပြာကျသွားစေသည်။ ဗမာလူမျိုးပြည်သူများအတွက်လည်း လွတ်လပ်ရေးအသီးအပွင့် အရသာကောင်းကို မခံစားလိုက်ရ။ လူ့အခွင့်အရေးအမျိုးမျိုးကို ချိုးဖောက်နေသော စစ်အာဏာရှင်စနစ်အောက်တွင် ပိပြားနေရသည်။ အခြားသော တိုင်းရင်းသားများမှာမူ အင်္ဂလိပ်၊ ဂျပန်နယ်ချဲ့အောက်မှ ဗမာနယ်ချဲ့အောက်သို့ ပြောင်းလဲ ကျရောက်သွားရပြီး တော်လှန်ပုန်ကန်ခြင်းမှတပါး အခြားနည်းလမ်းမရှိဟု အများစုက မြင်နေကြသည်။ ဤအနေအထားသည် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် မလွယ်သော ပြဿနာကြီးတခု အဖြစ်သို့ တွန်းပို့လိုက်သလို ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင်မူ ၂၀၀၃ ခုနှစ်က စတင်ထင်ပေါ်လာသော နိုင်ငံတောင်ပိုင်းရှိ ပြည်နယ် (Province) (၄) ခုမှ မလေးလူမျိုး၊ အစ္စလာမ်ဘာသာ ကိုးကွယ်သူများ၏ ပုန်ကန်မှုကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံတောင်ပိုင်းရှိ ပြည်နယ် (Province) (၄) ခု၏ ပုန်ကန်မှုသည် ကာလအားဖြင့် မရှည်ကြာသော်လည်း အတိုင်းအတာအားဖြင့် ကြီးမားလှသည်။ ထိုင်းရဲနှင့် စစ်တပ်ပိုင် လက်နက်အပေါင်း (၃၀၀) ခန့်ကို တချိန်တည်းတွင် အသိမ်းခံလိုက်ရသည်။ ထိုင်းစစ်တပ်ကလည်း မသင်္ကာသူများကို အစုအပြုံလိုက် ကြိုးနှင့်တုပ် ငါးပိ၊ ငါးချဉ်သိပ်သလို ကားပေါ်တင် အချုပ်ခန်းတနေရာသို့ ပို့ဆောင်ရာတွင် အယောက် (၈၀) ကျော် သေဆုံးခဲ့ရသည်။ အဆိုပါ ပြည်နယ် (ခရိုင်) လေးခုဖြစ်သော ယာလား၊ ပတ္တာနီ၊ နာရာသီဝပ်၊ ဆုန်ခလာ တို့တွင် အစိုးရစာသင်ကျောင်းများကို မီးရှို့၊ ပုံးဖောက်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းတော်ကြီးများ၊ အစိုးရဝန်ထမ်းများ၊ သာမန် ထိုင်းအရပ်သားများကို သတ်ဖြတ်၊ အလွန်ပြင်းထန်သော လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး ပဋိပက္ခအသွင် ရောက်ရှိသွားသည်။ ဤပဋိပက္ခတွင် ၂၀၀၅ ခုနှစ်အထိ လူတထောင်ကျော် သေဆုံးခဲ့ရပြီး တထောင့်ငါးရာကျော် ဒဏ်ရာရခဲ့သည်။ ထိုင်းအစိုးရက ဤပဋိပက္ခတွင် မလေးရှားအစိုးရမှ နောက်ကွယ်က ပါဝင်အားပေးနေသည်ဟု စွပ်စွဲလာသည်။ မလေးရှားအစိုးရကမူ ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းမရှိကြောင်း ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ ဤပဋိပက္ခသည် လူမျိုးရေးအရ ဝါးမျိုမှု၊ ဘာသာရေးအရ ဝါးမျိုမှုကို မခံနိုင်သော ဒေသခံပြည်သူများက ပြတ်ပြတ်သားသား ဆန့်ကျင်တွန်းလှန်ခြင်းဖြစ်သည်မှာ ငြင်းပယ်၍ မရပါ။

ထိုင်းနိုင်ငံတောင်ပိုင်းမှ ပြည်နယ် (၄) ခုတို့၏ ပုန်ကန်မှုကို ဂရုပြုကြည့်လျှင် အဓိကအားဖြင့် အစိုးရစာသင်ကျောင်းများကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးကြသည်ကို ထူးထူးခြားခြား မြင်ရသည်။ အစိုးရတို့သည် စာသင်ကျောင်းများကို ဆောက်လုပ်ပေးပြီး အစိုးရရုံးသုံး ဘာသာစာပေကို နေရာအနှံ့ သင်ကြားပေးသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ထိုင်းဘာသာစာပေ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗမာဘာသာစာပေကို သင်ကြားပေးသည်။ ဤသည်ကို အစိုးရတို့က ပြည်သူ့အကျိုးပြုလုပ်ငန်းဟု ဂုဏ်ယူပြီး ပြောဆိုဝါဒဖြန့်နေသည်။ စားဝတ်နေရေးအတွက် လောက်ကိုသာ ကြည့်လျှင် အကျိုးပြုလုပ်ငန်းဖြစ်ကြောင်း လက်ခံရမည်။ သို့သော်မတူသော လူမျိုးများအကြားတွင် အာဏာရသူတို့၏ ဘာသာစကား စာပေတခုတည်းကိုသာ သင်ကြားပေးပြီး တဘက်တွင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ အမျိုးသားစာပေကို ပိတ်ပင်ဘေးဖယ် လျစ်လျူရှုထားကြသည်။ ဤသည်မှာ လူမျိုးရေးအရ ဝါးမျိုမှုလုပ်ရပ်ဖြစ်နေသည်ကို ဖုံးကွယ်ထားကြသည်။

ကျနုပ်တို့နိုင်ငံတွင် ဗမာစာသင်ကျောင်းများကိုသာ အစိုးရက ဖွင့်လှစ်ပေးပြီး တိုင်းရင်းသားဘာသာများကို သင်ကြားခြင်း ခွင့်မပြုပါ။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုက အခွန်ငွေတွေ ကောက်ယူနေသော်လည်း တိုင်းရင်းသားစာပေများကို သင်ကြားခြင်း လုံးဝမရှိပါ။ တိုင်းရင်းသားများက သူတို့အစီအစဉ်နှင့် သူတို့ငွေရှာ အစီအစဉ်လုပ်၍ ၎င်းတို့ဘာသာစာပေကို သင်ကြားခြင်းကိုပင် အမျိုးမျိုးအနှောင့်အယှက်ပေးဟန့်တားနေသည်။ မည်မျှသဘောထား ယုတ်နိမ့်သည်ကို ချင့်ချိန်သုံးသပ်နိုင်ပါသည်။

၂၀၀၄ ခုနှစ် မေလ (၁၁) ရက်နေ့ ကျိုက်မရောမြို့ ရွှေဟသ်ာခန်းမတွင် ပြုလုပ်သော ကြံ့/ဖွံ့ လစဉ်ပုံမှန် အစည်းအဝေးတွင် မယကဉက္ကဌက တိုင်းရင်းသားစာပေသင်ကြားရေးသည်အစိုးရစာသင်ကျောင်းများအတွက်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေသည်။ တိုင်းရင်းသားစာပေသင်ကြားခြင်းကြောင့် ကျောင်းသားများ၏ ဘဝတိုးတက်မှု အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်စေသည်ဟု ဝေဖန်သွားသည်။ အဓိကအားဖြင့် မွန်စာပေသင်ကြားနေခြင်းကို ရည်ညွှန်းလိုကြောင်း ထင်ရှားသည်။

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး၏ ဌာနခွဲတခုဖြစ်သော (UNESCO) ယူနီစကိုခေါ် ပညာရေးသိပ္ပံနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဌာနက လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတကာပညာရေး သုတေသနအဖွဲ့က လည်းကောင်း လေ့လာသိရှိလက်ခံထားသည်မှာ လူငယ်များကို စာပေ

တမျိုးတည်း သင်ကြားပေးခြင်းထက် စာပေနှစ်မျိုးသုံးမျိုးကို သင်ကြားပေးခြင်းက လူငယ်များ၏ ပညာရေးကို ပိုမိုထက်မြက်စေသည်ဟု လက်ခံထားကြသည်။ လက်တွေ့အားဖြင့် မွန်အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းမှ ကျောင်းသူကျောင်းသားများသည် (၁၀)တန်းစာမေးပွဲကိုအနီးဝန်းကျင်ရှိအစိုးရအထက်တန်းကျောင်းများထက် အောင်ချက်ရာခိုင်နှုန်း ပိုများနေသည်က သာဓကတခုဖြစ်သည်။

ယခုအခါ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တောင်ပိုင်းဒေသပုန်ကန်မှုအပေါ် အခြေခံပြီး ၎င်းတို့၏ ပညာရေးနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအပေါ် ထားရှိသော သဘောထားကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြင်ဆင်နေကြောင်း သိရသည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ ဒေသတွင် သက်ဆိုင်ရာ လူမျိုးများ၏ စာပေကို အစိုးရစာသင်ကျောင်းများတွင် သင်ကြားပေးနိုင်ရန် အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲနေကြောင်း ကြားသိရသည်။ ယခုအခါ အဆိုပါစာသင်ကျောင်းများတွင် သောကြာနေ့တိုင်း တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု ဝတ်စုံများဖြင့် ကျောင်းတက်စေသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုပေါင်း (၇၀) ခန့် ရှိသည်ဟု သိရသည်။

ကျနော်တို့ နိုင်ငံသည် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ ဖြစ်သည်။ လူမျိုးစုများဖြင့် ပေါ ပေါ လွင်လွင် စုစည်းထားသည်။ လူမျိုးရေးဆိုင်ရာပြဿနာ ကြီးကြီးမားမား ရေရှည်ဖြစ်ပေါ် ခဲ့သည်။ ယနေ့အထိ ပြေလည်နိုင်စရာ လမ်းစမမြင်ရသေးပါ။ ထိုင်းနိုင်ငံမှ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးအတွက် ရဲရဲတင်းတင်း နည်းလမ်းရှာသလို ကျနော်တို့လည်း နည်းလမ်းရှာသင့်ပြီ၊ လူမျိုးပေါင်းစုံ၊ ဘာသာပေါင်းစုံ၊ နိုင်ငံပေါင်းစုံနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေရသော ကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်း လွှမ်းခြုံယှက်နွယ်နေသည့် ဂလိုဘယ်လိုင်ဇေးရှင်း (Globalization) ခေတ်ကြီးတွင် မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒအစွဲကို ချွတ်ခွာထားသင့်ပြီ။ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒအစွဲဖြင့် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းတွင် အများကို အမီလိုက်နိုင်မည်မဟုတ်သည်ကို လေးလေးနက်နက် ပြန်လည်သုံးသပ်သင့်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော နိုင်ငံတွင် အချင်းချင်းဖိနှိပ်ဝါးမျိုခြင်း မရှိစေဘဲ ချစ်ကြည်ညီညွတ်စွာ စုစည်းနေထိုင်နိုင်ရန် အမြင်သစ်၊ ပုံစံသစ်ဖြင့် ပြုပြင်သွားရန် လိုအပ်နေပြီ ဖြစ်ပါကြောင်း အာဏာရပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အထက်စီးရ လူမျိုးများကို ထောက်ပြတိုက် တွန်းလိုက်ပါသည်။

တိုးတက်သောမွန်လူငယ်များဂျာနယ်

ဒီဇင်ဘာလ ၂၀၀၅ ခုနှစ်

ကမ္ဘာ့ရွာခေတ်နှင့်အညီ ဘာတွေပြင်ဖို့လိုနေပြီလဲ

ယနေ့သည် ဂလိုဗယ်လိုက်ဇေးရှင်းခေါ် ကမ္ဘာတခွင်လုံး လွှမ်းခြုံဆက်စပ်လာနေသည့် ကမ္ဘာ့ရွာခေတ်ကြီးကို သိသိသာသာ ကူးပြောင်းဝင်ရောက် လာနေပြီ။ လွန်ခဲ့သော အနှစ်တရာကို မဆိုထားနှင့် လွန်ခဲ့သော နှစ် ဆယ်အချို့နှင့် ယနေ့ခေတ်ကာလသည်ပင် အလွန်ကို ကွာခြားနေလေပြီ။ သိပ္ပံစက်မှုပစ္စည်းတို့၏ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာမှုကြောင့် နိုင်ငံတခုနှင့်တခု မည်မျှပင်ဝေးစေ ဟိုက အခြေအနေ ဒီမှာသိ၊ ဒီကအခြေအနေ ဟိုမှာသိ၊ ဟိုမှာရှိသည့်လူနှင့် ဒီမှာရှိသည့်လူ အချိန်မရွေး ဆက်သွယ်ဆွေးနွေး သတင်းဖလှယ်နိုင်ကြသည်။ ဟိုက အဖြစ်ကို ဖန်သားပြင်တွင် ဒီမှာရှုမြင်နိုင်ကြသလို ဒီကအဖြစ်ကိုလည်း ဟိုမှာမြင်နိုင်သည်။ အတိုင်းအတာတခုအနေဖြင့် အပြန်အလှန် အထောက်အကူ ပေးနိုင်ကြသည်။ ဤသို့ အနေဝေးသော်လည်း တရွာတည်းလို ဆက်စပ်လာနေပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ယခုခေတ်ကာလတွင် ယခင်လို ပြင်ပကို ဂရုမစိုက်၊ ငါ့နိုင်ငံ ငါ့နယ်မြေမှာ ငါ့လူမျိုး ငါ့အသိုင်းအဝိုင်းဖြင့် တဦးတည်းနေ၍ မရတော့ပြီ။ မိမိအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် ပြည်သူများကို ကမ္ဘာနှင့် အဆက်ဖြတ်ထား၍ မရပါ။ ကမ္ဘာ့ပြည်သူများနှင့် ဆက်စပ်ပြီး ရင်ဘောင်တန်း နေထိုင်နိုင်အောင် ဘာတွေပြင်ဖို့ လိုနေပြီလဲ။ ဒါကို နိုင်ငံခေါင်းဆောင် အမျိုးသားခေါင်းဆောင်တို့နှင့် အနာဂတ်ကို နိုင်ငံခေါင်းဆောင် အမျိုးသားခေါင်းဆောင်နေရာကို ဝင်ယူကြမည့် ခေတ်လူငယ်လူရွယ်များ စဉ်းစားသုံးသပ်ကြရန် အလွန်ကို လိုအပ်နေပါပြီ။

အသက်ငါးဆယ်ကျော်ပုဂ္ဂိုလ်များအနေဖြင့် မိမိတို့ငယ်စဉ်ကာလနှင့် ယခုခေတ်ကာလ ကွာခြားပုံတို့ကို သိသိသာသာ မြင်ကြရပါလိမ့်မည်။ ယခင်က မမြင်ခဲ့သော တီဗွီနှင့် ရုပ်သံဖမ်းစလောင်းများ၊ ကြိုးမဲ့တယ်လီဖုန်းများ ကျေးရွာတကာတွင် တွေ့ရှိနေရသည်။ ဥရောပတွင် ပြိုင်ဆိုင်နေသော ဘောလုံးပွဲများကို မြို့ရွာအနှံ့တွင် ကြည့်ရှုပြီး အလောင်းအစားများပင် လုပ်နေကြသေးသည်။ သား၊ သမီး၊ တူ၊ တူမ၊ မြေးတို့ဆိုလျှင်လည်း အချို့ အမေရိက၊ အချို့ ဥရောပ၊ အချို့က ထိုင်း၊ မလေး

ဟိုဝေးဝေးမှာ ရောက်နေကြပြီး မကြာမကြာငွေပို့ပေး နေကြသည်။ ကျေးရွာရှိ လူငယ်များမှာ ကျေးလက်တေးကို အဆိုနည်းလာပြီး စတီရီယိုနှင့် ဟစ်(ပ်) ဟော့(ပ်) တေးများကို သီဆိုလာနေကြသည်။ ကာရာအိုကေ၊ စီဒီခွေများက ၎င်းတို့ကို သင်ပြပေးနေသည်။ ခေတ်မီလူငယ်အချို့တို့က ကွန်ပျူတာ၊ အီးမေးလ် (Email)၊ ဝက် (ဗ်) ဆိုက် (Website) တို့ဖြင့် အလုပ်လုပ်နေကြသည်။ တချိန်က အရေးပါခဲ့သော စာပုံနှိပ်စက်ဆိုလျှင် ယခုအသုံးမဝင်တော့။ လက်နှိပ်စက်မှာ တခါတရံနှင့် လျှပ်စစ်မီး ပုံမှန်မရသော ဒေသတို့တွင်သာ အသုံးများကြတော့သည်။ လယ်ကွင်းထဲတွင် ကျွဲ၊ နွား အစား လယ်ထွန်စက်အကြီး အသေးများ၊ နွားလှည်း အစား ထော်လာဂျီကားများ၊ လှည်းယာဉ်များအစား တိုယိုတာ၊ လင် (န်) ခရူဇာ ကား များက ဝင်ရောက်နေရာယူနေကြသည်။

ခေတ်မီတိုးတက်သော နိုင်ငံများတွင် ကျောင်းသားလူငယ်များသည် ကွန်ပျူတာဖြင့် နိုင်ငံတကာရှိ စာအုပ်စာပေ၊ စာတမ်းများကို အင်တာနက်ထဲမှ ဆွဲယူလေ့လာနေကြပြီး ဘွဲ့ယူနေကြသည်။ သတင်းဌာနမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ စာအုပ်စာပေ ထုတ်ဝေသူများ၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများ၊ ကုန်သည်ပွဲစားကြီးများ၊ နိုင်ငံရေးသမားများ၊ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များ စသည်တို့ကလည်း ကွန်ပျူတာဖြင့် အလုပ်လုပ်နေကြပြီ။ ကွန်ပျူတာတလုံးသည် အကောင်းစားလက်နှိပ်စက် တလုံးဖြစ်သလို ဘီဒိုတလုံးစာရှိ မှတ်တမ်းဖိုင်များမှ အချက်အလက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းမှတ်သားထားနိုင်သည်။ တယ်လီဖုန်းလိုင်းနှင့် ဆက်သွယ်လိုက်သည့်အခါ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာရှိ ဆက်သွယ်လိုသူများနှင့် စာပေးစာယူလုပ်နိုင်သည်။ ဝက် (ဗ်) ဆိုက်ခေါ် လျှပ်စစ်လှိုင်း ဆက်သွယ်ရေး ကွန်ယက်လိုင်းပေါ် တက်လိုက်သည့်အခါ ပြည်တွင်းပြည်ပရှိ မိမိတို့အပေါင်းအသင်း၊ အဆက်အသွယ် ရာထောင်တို့နှင့် ဆွေးနွေးမေးမြန်းတိုင်ပင် နိုင်သည်။ အစည်းအဝေး လုပ်နိုင်သည်။

စီးပွားကုန်သွယ်လုပ် နေသူများအဖို့ ပစ္စည်းမှာ၊ ငွေလွှဲ၊ အရင်းအနီးထည့်ခြင်းတို့ကို မိမိအိမ်မှာ၊ ရုံးမှာထိုင်ပြီး လုပ်ဆောင်နိုင်ကြသည်။ လက်ကိုင်ဖုန်းငယ်တလုံးဖြင့်လည်း ကမ္ဘာအနှံ့ဆက်သွယ်နိုင်သလို၊ အီးမေး (လ်) ဖြင့် စာပေး၊ သတင်းယူခြင်း၊ အသံဖမ်းခြင်း၊ ဓါတ်ပုံရိုက်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။ စက်ရုံအလုပ်ရုံကြီးများတွင် လူနည်းနည်းက စက်ရုပ် (Robot) များစွာကို ခိုင်းစေပြီး အလုပ်လုပ်နေကြပြီ။ ခရီးသွားများ၊ စစ်ဗိုလ်ကြီးများကလည်း ဂျီပီအက်(စ်) (GPS) ကိုသုံးပြီး မိမိတို့

သိလိုသည့် နေရာတည်ရှိရာအရပ်နှင့် အကွာအဝေးကို လေ့လာသိရှိနိုင်သည်။ အဝတ်အစား၊ အဆိုအက၊ ရုပ်ရှင်တို့ကလည်း - ဟိုမှာပြ ဒီမှာမြင် ဖန်သားပြင်ပေါ် တင်လိုက်သမျှ ကမ္ဘာတခွင်ကို ပျံ့နှံ့သွားသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အတွေးအမြင်၊ အတတ်ပညာ၊ ဥစ္စာပစ္စည်းတို့သည် နိုင်ငံနယ်နမိတ်၊ တောတောင်သမုဒ္ဒရာတို့ကို ဖြတ်ကျော်ပြီး တနေရာမှ တနေရာသို့ လွယ်လွယ်နှင့် မြန်မြန်ရောက်ရှိနေကြသည်။

ဤကမ္ဘာ့ရွာခေတ်ကြီးတွင် ဦးနှောက် ယိုစီးမှု၊ လုပ်အား ယိုစီးမှု၊ အရင်းအနှီး ယိုစီးမှု၊ ကုန် ယိုစီးမှုတွေ အလွန်ကို သိသာမြန်ဆန်နေပါသည်။ ပညာရှင်တွေက လည်းကောင်း၊ သာမာန်လုပ်အားရှင်တွေကလည်းကောင်း လုပ်အားခ ပိုမိုရရှိနိုင်သည့် နိုင်ငံမြို့ရွာတွေဆီသို့ထွက်ခွာသွားနေကြပါသည်။ စီးပွားရေးအခြေအနေကြပ်တည်းသည့်ဒေသမှ လူများသည် ပိုမိုအဆင်ပြေ ချောင်လည်သည့် ဒေသကို ရွှေ့ပြောင်းနေကြသည်။ တောနယ်မှလူတွေကမြို့ရောက်၊ အချို့ချောင်လည်သည့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံကို ရောက်၊ ချောင်လည်သည့် နိုင်ငံသားတွေကလည်း ချမ်းသာပြီး လုပ်အားခပိုမို ရသည့် နိုင်ငံကိုသွားကာ ပညာနှင့် လုပ်အားကို ရောင်းစားနေကြသည်။ တိုးတက်ချမ်းသာသည့် နိုင်ငံများက ပိုမိုခေတ်မီ ကောင်းမွန်သော စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံများက ဆင်းရဲသည့် နိုင်ငံမှ လုပ်သားများ၏ လုပ်အားကို လျှော့ဈေးဖြင့် ဝယ်ယူနေကြသည်။ လျှော့ဈေးဆိုသော်လည်း မိမိနိုင်ငံမှာထက် ပိုမိုဈေးကောင်းနေသဖြင့် လုပ်အားရှင် အများအပြား သွားရောက်လုပ်ကိုင်နေကြသည်။

ဤသည်က ဖြစ်စဉ်တခု။ နိုင်ငံခြားရောက် သူတို့ဆီက ပေးပို့သော အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ သူတို့နှင့်အတူပါလာသော အတွေ့အကြုံ၊ အသိအမြင်များ၊ ဘာသာစကား၊ စာပေနှင့် အတွေးအခေါ်များက မိခင်ဒေသကို တစတစ ပြောင်းလဲစေသည်။ ထို့အတူ ယနေ့မြို့ရွာတိုင်းလိုလိုတွင် ရှိနေကြသည့် ရုပ်သံစလောင်းများမှတဆင့် ရုပ်မြင်သံကြားစက် (TV)၊ ဗီဒီယိုပြစက်များမှ ကူးစက်လာသော အတွေ့အမြင်များအရ ဒေသခံတို့၏ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဂီတသံစဉ်၊ အဝတ်အစား အသုံးအဆောင်မှသည် အတွေးအမြင် အယူအဆ တို့ကိုပါ တစတစ ပြောင်းလဲပစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဤသို့ဖြင့် လုံချည်နှင့် ညှပ်ဖိနပ်နေရာတွင် ဂျင်းဘောင်းဘီနှင့် ရှူးဖိနပ်၊ ပုံ၊ ပတ္တလားနေရာတွင် ဂစ်တာ၊ ဂျတ် (စ်) ဗင်နှင့် အော်ဂင်တို့က ဝင်ရောက်နေရာရခဲ့

သည်။ ထို့အတူ ပြည်ပတွင် မိဘနှင့်အတူနေပြီး ကြီးပြင်းလာသော သားသမီးများသည် မိမိတို့ မျိုးရိုး၊ ဘာသာစကားကို နားမလည်၊ ပေါက်ဖွားကြီးပြင်းရာ နိုင်ငံတို့၏ ဘာသာစကားကိုသာ နားလည်ပြောဆိုနေကြသည်။ ယနေ့လူငယ်များသည် မိခင်ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ အစား အင်္ဂလိပ်၊ တရုတ်စကား စတာတွေကို ဦးစားပေးလိုက်သင် နေကြသည်။

ဤဖြစ်စဉ်များ ဤနှုန်းထားဖြင့် ဆက်သွားနေလျှင် နောင်အနှစ်ငါးဆယ်တစ်ရာတွင် အမျိုး၊ ဘာသာ (စကား)၊ သာသနာ မည်သို့ ဖြစ်ကုန်ကြမည်နည်း။ တွေးမိတိုင်း ရင်လေးစရာပါ။ ဤဖြစ်စဉ်ကို မလိုမုန်းထား ဟန့်တားမည်ဆိုလျှင် ဖြစ်နိုင်မည်လား။ အများပြည်သူတို့၏ ဘဝတိုးတက်ကောင်းစားရေးကို ဟန့်တားမည်ဆိုလျှင် ပြည်သူတို့၏ ဒဏ်ခတ်ခြင်းကို ခံရမည်။ မိမိပြည်သူလက်ခံအောင် စည်းရုံးထားနိုင်သည်ဆိုသော်လည်း ကမ္ဘာကအကြပ်ကိုင် ပိတ်ဆို့လာမည်။ ကမ္ဘာနှင့် အဆက်ဖြတ်ပြီး တခါးပိတ်ဝါဒ ကျင့်ကြံလျှင် တချိန်က ဂျပန်နိုင်ငံလို အရှုံးနှင့် ရင်ဆိုင်ရလိမ့်မည်။ အနိမ့်ဆုံးအားဖြင့် တိုင်းပြည်ကို ခေတ်နောက်ကျ ကျန်ရစ်အောင် လုပ်မိလျှင် ခေါင်းဆောင်လုပ်သူအဖို့ တချိန်ချိန်တွင် ပြည်သူ့တရားခံဖြစ်လာရလိမ့်မည်။ လုံးဝလွှတ်ထားပြန်လျှင်လည်း အမျိုးသားလက္ခဏာ ပျောက်ဆုံးပြီး အနာဂတ်တွင် မျိုးချစ်စိတ်တုံးသူများဖြစ်သွားကြလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် (တက္ကနိုလိုဂျီ) ခေါ် နည်းပညာများ၏ တွန်းပို့မှုဖြင့် တိုးတက်ပြောင်းလဲနေသော ကမ္ဘာကြီးတွင် ပါဝင်နေသည့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ရေးစီးတွင် မျောပါနေသော ဖောင်တခုပေါ် မှ လုက်ပါနေရသော သူများကဲ့သို့ လိုရာခရီးကို လုံခြုံဘေးကင်းစွာ ရောက်ရှိနိုင်ရန်အတွက် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်း၊ ပဲ့ကိုင်ဝါးကူ ထိုးမှုများ လုပ်ပေးနေကြရမည်။ ဤသည်ကို မျိုးချစ်၊ ပြည်ချစ်၊ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များ၊ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ပညာရှင်များ အလေးထားလုပ်ဆောင်ရမည့် မဟာတာဝန်ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာ့ရွာခေတ်ခေါ် ခေတ်ရေစီးကြောင်း အပြောင်းအလဲတွင် အမျိုး၊ ဘာသာ (စကား)၊ သာသနာနှင့် နိုင်ငံတော်ကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်မှာ မျိုးချစ်စိတ်မြှင့်တင်ခြင်းကို ပြုလုပ်ပေးရမည်။ ထိုသို့ မြှင့်တင်ရာတွင် ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ရာ သာသနာ၊ သမိုင်းအမွေအနှစ်၊ ဘိုးဘွားပိုင်နယ်မြေတို့ကို အခြေပြုကြရမည်။ တဆက်တည်းတွင် ပြည်သူတို့၏ စားဝတ်နေရေး၊ ဘဝဖူလုံရေးအတွက် စီးပွားရေးအခြေခံကိုလည်း မြှင့်တင်ပေးရန် လိုအပ်

သည်။ ဤ အခြေခံအချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ပါမှ ကမ္ဘာ့ရှာခေတ်၏ ဆိုးပြစ်များကို ကာကွယ်ရန် ပြည်သူတို့၏ ပူးပေါင်းမှုကို ရရှိနိုင်ပါလိမ့်မည်။

အထက်ပါ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဖော်ဆောင်မြှင့်တင်ရာတွင် ပြည်သူအများစု၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။ ဘ၀တူ၊ ရည်ရွယ်ချက်တူများ စုစည်းမှုပြုကြရမည်။ ဘုံရန်သူကို ပူးပေါင်းကာကွယ် ခုခံကြရမည်။ ဤသည်ကို မေ့ထား၍ မရပါ။ လေပြင်းမုန်တိုင်းလာလျှင် သစ်ပင်ကြီး၊ သစ်ပင်ငယ်၊ အရွယ် အစားမရွေး ပြိုလဲသွားနိုင်သောကြောင့် သစ်ပင်ငယ်ကလည်း၊ သစ်ပင်ကြီးကို အကာအကွယ်ယူ၊ သစ်ပင်ကြီးကလည်း သစ်ပင်ငယ်များ၏ စုစည်းကာရံထားမှုကို လိုအပ်သည်။ သစ်တောမရှိဘဲ သစ်ပင်ကြီးတပင်နှစ်ပင်လောက်နှင့် မရပ်တည် နိုင်သလို၊ သံဃာထုမရှိဘဲ ဘုရားလည်း မရပ်တည်နိုင်ပါ။ စစ်ဗိုလ်ချုပ် တဦးသည် စစ်သည်ဗိုလ်ပါ အခြံအရံများဖြင့်သာ တိုက်ပွဲဝင်နိုင်မည်ဖြစ်၍ စုစည်းမှုကို ပြုလုပ်ကြရန်လိုအပ်သည်။

ပူးပေါင်းမှု၊ စုစည်းမှုဖြင့် မိမိတို့အင်အားကို ပြုပြင်တည်ဆောက်ကြရာတွင် တချိန်က "ရောမ" သားလို အင်ပါယာတည်ဆောက်သည့်နည်းကို အတုယူမည် လော။ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ စပိန်တို့လို နယ်ချဲ့သည့်နည်းကို အတုယူမည်လော။ ဆာ့ဗ်လူမျိုးတို့လို မဟာအမျိုးမြတ်ဝါဒကို ကျင့်သုံးမည်လော။ ဤနည်းနာသဘော တရားတွေ မည်မျှခိုင်မာအောင်မြင်နေပါသလဲ။ ဒီနေ့ အချိန်အခါမျိုးတွင် ဖော်ဆောင်၍ကော ရနိုင်မည်လား ... စသည်တို့ကို ချင့်ချိန်သုံးသပ်ဖို့လိုသည်။ ပြည်တွင်းစစ် အနှစ် (၆၀) နီးပါး မြန်မာပြည်၏ ဖြစ်စဉ်သည် မည်မျှအောင်မြင် တိုးတက်နေပြီလဲ။ တချိန်က ဘ၀တူပတ်ဝန်းကျင်နိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းစာလျှင် အောက်ကျ၊ နောက်ကျ ကျန်ရစ်နေသော ဘ၀ဖြစ်စဉ်ကို ကြည့်ပြီး မိမိတို့လမ်းစဉ် ကို ပြင်ဖို့လိုအပ်နေသည်မှာ အထူးပြောရန်လိုအပ်မည် မထင်ပါ။

မိမိတို့နိုင်ငံသားအချင်းချင်း နိုင်ငံရေးအရ အမြင်သဘောထားတွေ မတူ ခြားနားပြီး နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးအရ ဝေဖန်တိုက်ခိုက်နေသည်ကို ဆန်းစစ်လျှင် ဦးတည်ချက်ခြင်းကို လုံးဝညှိ၍ မရနိုင်သော အခြေခံရန်သူများ မဟုတ်ပါ။ နိုင်ငံနှင့် ပြည်သူများ၏ ကောင်းစားရေးကို ဦးတည်ထားကြသူများသာဖြစ်သည်။ အမျိုး သားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို တောင်းဆိုနေကြသော တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း ပြည်ထောင်စုကို ဖြိုခွဲလိုသူများမဟုတ်။ သူတို့၏

လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကို ချစ်မြတ်နိုးသူများ၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် လိုသူများသာ ဖြစ်သည်။ သူတို့၏ ဘိုးဘွားပိုင်နယ်မြေများကို အဆုံးရှုံးမခံ၊ ခုခံကာကွယ်လိုသူများ ဖြစ်သည်။ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် မိမိတို့၏လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာ သနာ၊ စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို ချစ်ခင်တွယ်တာမြတ်နိုးကြသည်မှာ ဓမ္မတာပင်ဖြစ်၍ သူတို့၏ ထိုစိတ်ဓာတ်နှင့် အခွင့်အရေးကို အားပေးထောက်ခံ အသိအမှတ်ပြုသင့်ပေသည်။

ကျနုပ်တို့နိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားနေသော ပြည်တွင်းစစ်သည် အဓိကအားဖြင့် တိုင်းရင်းသားများနှင့် ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်နေရသည်။ ဤပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် စစ်တပ်ကို တိုးချဲ့ပြီး စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဖြစ်ပေါ် ခဲ့ရသည်။ ဤပြည်တွင်းစစ်၊ ဤအာဏာရှင်စနစ်ကြောင့် တိုင်းပြည်မွဲပြာကျ၊ လူ့အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ ဒီမိုကရေစီအုံကြွတောင်းဆိုမှုများ ပေါ် ပေါက်ခဲ့ရသည်။ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုပြိုကွဲ ပျက်ပြားခဲ့ရသည်။ တိုင်းပြည်၏ ဦးနှောက်နှင့်တူသော ပညာရှင်များ၊ ခြေလက်နှင့်တူသော လုပ်အားရှင်များ တိုင်းပြည်မှ ထွက်ခွာသွားကြသည်။ တိုင်းရင်းသားဒေသအချို့တွင် ပြည်သူများ အမိနိုင်ငံနှင့် ဘိုးဘွားပိုင်နယ်မြေကို စွန့်ခွာပြီး တဘက်နိုင်ငံနယ်စပ်တွင် ဒုက္ခသည်ဘဝ ဖြစ်နေကြရသည်။ တိုင်းပြည်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး အရေးပေါင်းစုံသည် လွန်စွာနိမ့်ကျနေရသည်။ နိုင်ငံတကာ၏ ဝိုင်းပယ်မှု၊ အကြပ်ကိုင် ပိတ်ဆို့မှု မျိုးစုံကိုလည်း ရင်ဆိုင်နေရသည်။

တချိန်က အဆင့်တူဖြစ်သော အိမ်နီးချင်း ထိုင်း၊ မလေးရှားနိုင်ငံတို့တွင် ပြည်တွင်း စစ်မရှိ၊ ပြည်သူနှင့် အစိုးရအကြား ပြဿနာကြီးကြီးမားမား မရှိခဲ့သဖြင့် များစွာတိုးတက်ပြောင်းလဲလာနေပြီ။ ၎င်း နိုင်ငံတို့နှင့် နှိုင်းစာလျှင် ရေမြေရာသီဥတု သယံဇာတနှင့် လုပ်အားပြည့်စုံမှု စသည်တို့တွင် ပြောပလောက်အောင် ကွာခြားမှု မရှိသော ကျနုပ်တို့နိုင်ငံသည် အဘယ့်ကြောင့် အဆင့်နိမ့်ကျ ခေတ်နောက်ကျ ဖြစ်နေရပါသနည်း။ အဓိကမှာ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု ပြိုကွဲနေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုပြိုကွဲခြင်းကြောင့် လစ်ဟင်းဆုံးရှုံးသွားရသော အခွင့်အရေးကောင်းများ၏ တန်ဘိုးသည် လွန်စွာကြီးမားလှသည်ကို ထို နိုင်ငံများ၏ အဆင့်နှင့်နှိုင်းစာလိုက်ပါက ရှင်းလင်းစွာ သိသာလှပါသည်။ ထို ဆုံးရှုံးမှုတန်ဘိုးကို ပြန်လည်ရယူနိုင်ခြင်း မရှိတော့သော်လည်း ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာ

ဂတ်တွင် ထိုသို့သော ဆုံးရှုံးမှုမျိုးကို မခံရစေရန် မိမိတို့၏အမှားနှင့် အားနည်းချက်များကို ရှာ၍ပြုပြင်သွားရန်လိုသည်။

ကမ္ဘာ့ရွာခေတ်ရေစီးကြောင်း၏ စီးဆင်းမှုအရှိန်အဟုန်သည် အလွန်လျင်မြန်ပြင်းထန်သည်။ ၎င်းကို မည်သည့်နိုင်ငံ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကမှ ရှောင်ဖယ်၍မရ၊ ရင်ဆိုင်ရမည်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်နိုင်နင်းနင်းဖြင့် ရင်ဆိုင်အနိုင်ယူသွားနိုင်ရန် မိမိတို့နိုင်ငံအတွင်းရှိ မတူကွဲပြားနေသော လူမျိုးများနှင့် အဖွဲ့များအကြား အမြင်သဘောထားကွာဟနေမှုကို နီးကပ်လာအောင် လုပ်ရမည်။ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို အမြန်တည်ဆောက်ကြရမည်။

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် လွန်ခဲ့သည့် ၃/၄ နှစ်က စတင်ခဲ့သော တောင်ပိုင်းအစွန် ပြည်နယ်များရှိ မလေးမူဆလင်များ၏ ပုန်ကန်မှုကို အကြောင်းပြုပြီး ယခုအခါ တိုင်းရင်းသားဒေသ မြို့ရွာများရှိ အစိုးရစာသင်ကျောင်းများတွင် တိုင်းရင်းသားစာပေများကို စတင်သင်ကြားပေးနေသည်။ သင်ပြနိုင်အောင် အစိုးရက ငွေအကုန်အကျခံစီစဉ်ပေးနေသည်။ ကျနိုပ်တို့နိုင်ငံတွင် အဘယ်ကြောင့် ခွင့်မပြုနိုင်ရမည်နည်း။ သီရိလင်္ကာတွင် အစိုးရသည် တမီးလ်သူပုန်များနှင့် ဆွေးနွေးဖြေရှင်း နေသည်။ အိန္ဒိယတွင်လည်း အစိုးရနှင့် နာဂသူပုန်များဆွေးနွေးနေသည်။ ကျနော်တို့ နိုင်ငံတွင် သူတို့ကဲ့သို့ အဘယ့်ကြောင့် မဆွေးနွေးနိုင်ပါသနည်း။ လက်ရှိ အနေအထားအပေါ် သုံးသပ်လျှင် ဗမာလူမျိုးတို့ စိုးမိုးထားသော အစိုးရအဖွဲ့ အနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှင့် ဆွေးနွေးပြီး ၎င်းတို့အား အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ အချို့ မျှဝေပေးရမည်ဆိုသော်လည်း ဗမာလူမျိုးအတွက် နစ်နာစရာ အကြောင်းမရှိပါ။

ကမ္ဘာ့ရွာခေတ်တွင် သူ့လူမျိုးမပျောက်အောင် သူကာကွယ်ခြင်းဖြင့် ဗမာအတွက်လည်း ပို၍လုံခြုံ သွားပေမည်။ မွန်ဘုရင်ရာဇာဓိရာဇနှင့် ဗမာဘုရင်မင်းခေါင်တို့ စစ်ပြိုင်ကြသည့်ခေတ်တွင် စစ်သုံ့ပန်းဘဝဖြင့် အင်းဝတွင် အဖမ်းခံနေရသော မွန်သူရဲကောင်း သမိန်ဗရမ်းသည် သံချပ်ကာဝတ် တရုတ်စစ်သူကြီးဂါမဏီနှင့် စီးချင်းထိုးတိုက်ခဲ့ရာတွင် ၎င်း၏ ခံယူချက်၌ အကယ်၍ တရုတ်တို့ဗမာကို အနိုင်ရသွားပါက မွန်ပြည်သို့ ဆက်လက်ချီတက် တိုက်ခိုက်လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် မွန်ပြည်ကို ကြိုတင်ကာကွယ်ရန်ဖြစ်ကြောင်း ပြောခဲ့သည်ကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ဖို့ လိုသည်။ သူ့လူမျိုး သူ့ဘာသာကို သူမမြတ်နိုး တန်ဘိုးမထားတတ်ဘဲ ဗမာလူမျိုး ဗမာအပေါ် တန်ဘိုးထားရန် လုံးဝမဖြစ်နိုင်ပါ။

ထို့အတူ ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို လိုလားတောင်းဆိုနေသော အင်အားစုများသည်လည်း ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲသူများ၊ တိုင်းပြည်ကိုချောက်ထဲကျအောင် လုပ်နေသူများ မဟုတ်။ လူ့အခွင့်အရေးသည် ပြည်သူများ၏ လိုလားချက် နိုင်ငံတကာ၏ စွက်ဖွက်ရန်ထောင်ကွက်ဖြစ်၍ ကန့်ကွက်နေလျှင် တရားခံဖြစ်လိမ့်မည်။ ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးတို့သည် ပြည်သူအများ၏ တောင်းဆိုချက်ဖြစ်သောကြောင့် လက်မခံနိုင်စရာ မဟုတ်ပါ။

ထို့ကြောင့် ဂလိုဗယ်လိုက်ဇေးရှင်းခေါ် ကမ္ဘာ့ရွာခေတ်ကို ရင်ဆိုင်အနိုင်ယူပြီး၊ အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်ကို ထိန်းသိမ်းရန်၊ အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာကို စောင့်ထိန်းရန်၊ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး၊ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို အမြန်အကောင်အထည်ဖော်သင့်ကြောင်း တိုက်တွန်းပါသည်။

နိုင်ငံရေးလမ်းဆုံ

နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတွေမှာ သူ့နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ် သူ့စခန်းဆင့်တွေနဲ့ ရှိကြတယ်။ တနည်းအားဖြင့် သူ့အစီအစဉ်တွေ သူ့ (Road Map) ခေါ် လမ်းပြမြေပုံတွေနဲ့ ရှိကြတယ်။ ဒီလမ်းစဉ်တွေ လမ်းပြမြေပုံတွေရဲ့ ဦးတည်ချက်ဟာ ပြည်သူတရပ်လုံးကို သာယာချမ်းမြေ့ပြီး အစစအရာရာ ပြည့်စုံနိုင်တဲ့ ချမ်းသာခြင်း သုခဘုံကို အမြန်ရောက်ရှိစေရေး ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတွေမှာ မတူညီတဲ့ အခြေခံသဘောထားတွေ ရှိနေတာကြောင့် ခြားနားတဲ့ လမ်းစဉ်တွေ လမ်းပြမြေပုံတွေနဲ့ ဖြစ်နေကြတယ်။ နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းများလေ မတူခြားနားမှု များလေ၊ မတူခြားနားမှု များလေ၊ ပဋိပက္ခများလေ ဖြစ်နေတာဟာ သဘာဝပါ။ အဖွဲ့အစည်းတွေအနေနဲ့ မကြည့်ဘဲ နိုင်ငံတခုလုံးကို ကိုယ်စားပြုပြီး ကြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ **"ညီညွတ်မှ ငြိမ်းချမ်းမယ်၊ ငြိမ်းချမ်းမှ တိုးတက်မယ်၊ တိုးတက်မှ ချမ်းသာခြင်းသုခဘုံကို ရောက်မယ်"** ဆိုတဲ့ ဖြစ်စဉ် စခန်းအဆင့်တွေ ရှိတယ်ဆိုတာ အားလုံး သိရှိ လက်ခံထားကြပါတယ်။ ဒါဟာ ဘယ်သူမှ ငြင်းပယ်လို့ မရနိုင်တဲ့ ဖြစ်စဉ်ပါ။

ဒါကို ထောက်ရင် အရင်းခံအကျဆုံးဟာ **"ညီညွတ်ရေး"** ဖြစ်တယ်။ တနည်းအားဖြင့် အမျိုးသားသင့်မြတ်ရေးလို့ ခေါ် နိုင်သလို တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး လို့လည်း ခေါ်နိုင်တယ်။ ဒါကို ဘယ်လိုတည်ဆောက်ကြမလဲ။ ဒီနေ့ အနေအထားမှာ ဒါကိုပဲ အဓိကထား စဉ်းစားသင့်တယ်။ ညီညွတ်ရေးကို မကြည့်ဘဲ ငြိမ်းချမ်းရေးကို အမြန်ရဖို့ အတွက်ဆိုပြီး အင်နဲ့အားနဲ့၊ အာဏာနဲ့ ဖိသုံးပြီး လုပ်လိုက်ရင် ငြိမ်းချမ်းရေး မရဘဲ ညီညွတ်ရေးကို ပိုပြီးပျက်ပြားသွား စေပါလိမ့်မယ်။ တိုးတက်ရေးတွေ ချမ်းသာခြင်းသုခ ဘုံတွေ မစဉ်းစားပါနဲ့ဦး၊ အဆင့်ကျော်ပြီး သွားလို့ရတာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ အနှစ်ငါးဆယ်ကျော် မျက်မှောက်သမိုင်းက သက်သေပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအရင်းခံ အကျဆုံးဖြစ်တဲ့ **"ညီညွတ်ရေး"** ကို ဘယ်လိုတည်ဆောက်ရမလဲ ဆိုတဲ့ ကိစ္စကို စဉ်းစားရာမှာ အခြေအနေကို ဘက်လိုက်မှုကင်းကင်းနဲ့ အရှိကိုအရှိ

အတိုင်း မှန်မှန်ကန်ကန် ရှုမြင်လက်ခံဖို့ လိုအပ်တယ်။ ဒီလိုအနေအထားမှာ သာမာန်အားဖြင့် လူတွေဟာ မိမိတည်ရှိတဲ့နေရာကို အဆင့်မြှင့်ပြီး ထည့်တွက်ရှုမြင်တတ်ကြတယ်။ တဘက်လူ အတိုက်အခံတွေကိုလည်း သူ့ပုံမှန်အဆင့်ထက် နှိမ့်ပြီး ထည့်တွက်တတ်ကြတယ်။ တချို့လူတွေကျပြန်တော့ တဘက်လူအတိုက်အခံတွေကို လုံးဝနေရာမပေးချင်ကြဘူး။

ဒီလို နိမ့်ကျတဲ့ လူပြိန်းအတွေးအမြင်တွေနဲ့ ရှုမြင်နေကြမယ်ဆိုရင် ပြဿနာကို ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းရာမှာ အခက်အခဲတွေ့ ရလိမ့်မယ်။ ဒီလို ပြဿနာမျိုးကို ဖြေရှင်းရာမှာ ပြဿနာမှာ လုံးဝပါဝင်ခြင်းမရှိတဲ့ ဘေးလူတွေရဲ့ အမြင်ဟာ အမှန်တရားနဲ့ နီးစပ်တတ် ကြတယ်။ ပညာ၊ သမာဓိ၊ ဂုဏ်သိက္ခာတွေနဲ့ ပြည့်ဝပြီး အခြေအနေတွေကို လေ့လာစောင့်ကြည့်နေတဲ့ ကိုယ်ကျိုးမဖက်တဲ့ အင်အားစုက ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အမြင်ဟာ အမှန်တရားနဲ့ အနီးစပ်ဆုံး ဖြစ်တယ်။ အင်အားစု ပေါင်းစုံကလည်း ပိုမို လက်ခံတတ်ကြတယ်။

တကယ်ဆိုရင် ဘေးလူတွေဟာ ကာယကံရှင်တွေထက် အဖြစ်မှန်ကို ပိုမသိနိုင်ပါဘူး။ ကာယကံရှင်တွေထဲက ပညာ၊ သမာဓိရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မရှိကြတော့ဘူးလား။ မရှိဘူးဆိုရင် ကျနော်တို့ ပြည်သူတွေအားလုံး ညံ့ဖျင်းလွန်းရာ ကျလိမ့်မယ်။ ကျနော်တို့ပြည်သူ သန်းငါးဆယ်ကျော်ထဲမှာ ပညာ၊ သမာဓိရှိတဲ့ လူတွေအများကြီးပါ။ သာသနာရေးဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အဆုံးအမကို ခံယူနေကြတဲ့ ကျနော်တို့တတွေထဲမှာ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာနနဲ့ အာဃာတတွေကို ခွာချပြီး ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျနဲ့ ရှုမြင် ဖို့ ကြိုးစားရင် ပညာ၊ သမာဓိရှိတဲ့ လူတွေဖြစ်မှာပါပဲ။ မိမိတို့ အရေးကို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ရှုမြင်ပြီး၊ မိမိတို့ ပြဿနာကို မိမိတို့ဘာသာ ဖြေရှင်းနိုင်ရင် အကောင်းဆုံးပါ။ ဒီလိုဖြစ် နိုင်အောင်လည်း ကြိုးစားသင့်ပါတယ်။

ဒီနေ့ ဖြစ်ပေါ် နေတဲ့ ကျနော်တို့ ပြည်ထောင်စုရဲ့ နိုင်ငံရေးပြဿနာကို ဖြေရှင်းချင်ရင် ဦးစွာအားဖြင့် မတူကွဲပြားနေတဲ့ နိုင်ငံရေးအင်အားစုတွေကို ညီညွတ်အောင်လုပ်ဖို့ လိုတယ်။ ဒီလို လုပ်နိုင်ဖို့အတွက် မတူကွဲပြားတဲ့ အင်အားစုကြီးတွေ ဘယ်လိုတည်ရှိ နေတယ်ဆိုတာ ပထမဖော်ထုတ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဖော်ထုတ်ပြီးရင် အပြန်အလှန် အသိအမှတ်ပြုဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ ဒီနေ့ ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ထင်ထင်ရှားရှား တည်ရှိနေတဲ့ နိုင်ငံရေးအင်အားစုကြီးတွေကတော့ -

(၁) အာဏာရစစ်အစိုးရ၊
(၂) လက်နက်ကိုင် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းများ၊
(၃) ဒီမိုကရေစီပါတီအဖွဲ့အစည်းများ ... ဆိုတဲ့ အင်အားစုကြီး (၃) ခုကို တွေ့ရှိရပါတယ်။

ဒီအင်အားစုကြီးတွေဟာ အမှန်တကယ် တည်ရှိနေကြတာဖြစ်ပြီး အသိအမှတ်မပြုလို့ မရပါဘူး။ ဘေးဖယ်ထားလို့လည်း မရဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့-

(၁) အာဏာရစစ်အစိုးရဟာ ဗမာ့တပ်မတော်ကြီးကို ချုပ်ကိုင်ထားပြီး ၁၉၆၂ ခုနှစ်ကတည်းက အာဏာရခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ အနှစ် (၄၀) ကျော်ကာလမှာ နာမည်အမျိုးမျိုး အသွင်အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲခဲ့၊ ခေါင်းဆောင်ပြောင်းလဲခဲ့တာ ရှိပေမဲ့ အာဏာကို ဆက်တိုက်ချုပ်ကိုင် လာခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ယနေ့အထိ နိုင်ငံတော်အာဏာကို ချုပ်ကိုင်ထားဆဲဖြစ်တယ်။ နိုင်ငံတကာကလဲ လက်ရှိအုပ်ချုပ်နေဆဲ (De-facto) အစိုးရအနေနဲ့ လက်ခံအသိအမှတ် ပြုထားတယ်။

(၂) လက်နက်ကိုင် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းများဟာ သူ့လူမျိုး၊ သူ့အဖွဲ့အစည်း၊ သူ့စစ်တပ်၊ သူ့နယ်မြေနဲ့ သူ့ကျောထောက်နောက်ခံ ပြည်သူတွေရှိတယ်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရပ်တည်ခဲ့ပြီး အတွေ့အကြုံ၊ ခံယူချက်တွေနဲ့ ရင့်ကျက်ပြီးသား အဖွဲ့အစည်းတွေ တော်တော်များများ ရှိတယ်။ သူတို့ကို နှစ်ပေါင်း ၄၀/၅၀ ကျော်တိုက်ခိုက်ချေမှုန်း လို့လည်း ပျက်ပြုန်းသွားတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီအုပ်စုထဲမှာ ယခုအခါ စစ်အစိုးရနဲ့ အပစ် အခတ်ရပ်စဲထားတဲ့ အဖွဲ့အစည်းများနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး မလုပ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းများဆိုပြီး မတူကွဲပြားတဲ့ ပုံစံနှစ်ခု ရှိနေကြတယ်။

(၃) ဒီမိုကရေစီပါတီ အဖွဲ့အစည်းများဟာ (၈) လေးလုံး အရေးအခင်းက စတင်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း လက်နက်ကိုင်လာတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေရှိသလို စစ်အစိုးရက ဦးဆောင်ကျင်းပပေးတဲ့ ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ဖို့ တရားဝင်ဖွဲ့စည်းခဲ့တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေ ပါဝင်ကြတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲမှာ အမတ်ဦးရေအများဆုံးနဲ့ တပြည်လုံးမှာ လွှမ်းခြုံပြီး အနိုင်ရခဲ့တဲ့ အဖွဲ့အစည်းပါဝင်သလို အမတ်ဦးရေ ဒုတိယ၊ တတိယ အများဆုံး အရွေးခံထားရတဲ့ တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေလည်း ပါဝင်တယ်။ အာဏာမလွှဲ၊ လွှတ်တော်ခေါ် ခွင့်မပေးလို့ အဝေးရောက်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းကြေညာထားတာ

ရှိသလို လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ ဖွဲ့စည်းထားတာလဲ ရှိတယ်။ ပြည်တွင်းမှာရော ပြည်ပမှာပါ နည်းပေါင်းစုံနဲ့ လှုပ်ရှားနေကြတယ်။ ဒီအစုထဲမှာ ဒီမိုကရေစီအရေးသက်သက် မဟုတ်ဘဲ မိမိတို့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုကို ကိုယ်စားပြုပြီး အမျိုးသားတန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရရှိရေး၊ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး ဦးတည်ချက်တွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းလှုပ်ရှားခဲ့တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေ များစွာပါဝင်နေတယ်။ ဒီအဖွဲ့အစည်းတွေဟာ အချင်းချင်း စုစည်းပြီး UNLD, UNA တပ်ပေါင်းစုတွေ ဖွဲ့စည်းကာ ပူးပေါင်းညှိနှိုင်း လှုပ်ရှားနေကြတယ်။ ဒီအဖွဲ့တွေအပေါ် ဒီမိုကရေစီအုပ်စုထဲမှာရော တိုင်းရင်းသားအုပ်စုထဲမှာပါ သင့်တော်သလို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမှာ ဖြစ်တယ်။

ဒီလို ထင်ထင်ရှားရှား တည်ရှိနေတာကို အသိအမှတ်မပြု မသိဟန်ဆောင် မျက်နှာလွှဲထားလို့ မရနိုင်ပါဘူး။ ပြည်သူအားလုံးက သိကြသလို၊ ကမ္ဘာကလည်း သိကြတယ်။ အင်အား အနေအထား၊ လူထုထောက်ခံမှု အနေအထား၊ ကျစ်လစ်ခိုင်မာမှု အနေအထားတွေအရ မတူခြားနားမှုတွေ ရှိပေမဲ့ ဘယ်အဖွဲ့ကိုမှ ပစ်ပယ်ချန်ထားလို့ မရနိုင်ဘူးဆိုတာ ရိုးသားစွာ ဝန်ခံကြရမှာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို ရိုးသားစွာ ဝန်ခံအသိအမှတ်ပြုနိုင်မှ ဘက်လိုက်မှုကင်းတဲ့ ပညာ၊ သမာဓိ ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီလို လက်ခံမှ ရှေ့ဆက်ပြီး ပြဿနာကို ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းလို့ ရနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

အထက်က ဖော်ပြထားတဲ့ အင်အားစုကြီး (၃) ခု ကြားမှာ ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းနိုင်တဲ့ အနေအထား လုံးဝမရှိတော့ဘူးလား။ တခု ရှင်ရင် တခုက သေမယ် ဆိုတဲ့ လုံးဝကို ယှဉ်တွဲလို့ မရနိုင်တဲ့ အနေအထားလား။ တယောက်မျက်နှာ တယောက်က မကြည့်နိုင်တော့တဲ့ အညှိုးကြီးတွေနဲ့ ဖြစ်နေကြပြီလားလို့ အသေအချာလေ့လာကြည့်တော့ အဲ့ဒီလို မဟုတ်ပါဘူး။ တခုနဲ့တခု တဖွဲ့နဲ့တဖွဲ့ မကြာခဏတွေ့ဆုံညှိနှိုင်းခဲ့ကြဘူးတယ်။ အုပ်စုတခုရဲ့ လိုလားချက်နဲ့ လိုအပ်ချက်တွေကို အခြားအုပ်စုတခုက ယေဘုယျအားဖြင့် နားလည်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် စေတနာမှန်ရင် ညီညွှတ်ရေးကို တည်ဆောက်နိုင်မည့် နည်းလမ်းကို ရှာကြံလို့ ရမှာပါ။ မရဘူးဆိုတာ စေတနာမမှန်လို့လား၊ နည်းလမ်းမမှန်လို့လား၊ အားထုတ်မှုမှာ လိုအပ်တဲ့အဆင့် မပြည့်မီသေးလို့လားဆိုတာ ဆန်းစစ်လိုက်ရင် အဖြေပေါ်မှာပါ။

ပြီးခဲ့တဲ့ ကာလတွေမှာ ပြေလည်အောင်ဖြေရှင်းဖို့ ကြိုးစားမှု အချို့ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီကြိုးစားမှုတွေဟာ ရုပ်လုံးမပေါ်ခဲ့ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ထောက်ပြဝေဖန်ရရင် ကိုယ့်အဆင့်လျှောကျသွားမှာ စိုးပြီး၊ တဘက်အင်အားစုရဲ့ အဆင့်မြင့်တက်လာမှာကို စိုးရိမ်နေကြတယ်။ ဒီသဘောထားကြောင့် တန်းတူရည်တူ ပေါ် ပေါ် လွင်လွင် ညှိနှိုင်းတာမျိုး မလုပ်ခဲ့ကြဘူး၊ မလုပ်ချင်ကြဘူး။ မိမိလိုလားချက် များများပြည့်ဝစေဖို့ မိမိအဆင့်နေရာကိုဘဲ မြှင့်တင်ပြီး ပြောဆိုနေကြ လုပ်ငန်းစဉ်တွေ ချမှတ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် မအောင်မြင်နိုင်သေးတာဖြစ်တယ်။

ရှေ့ဆက် ဘယ်လိုဆက်လုပ်ကြမလဲ။ ဒီအတွက် စဉ်းစားရင် ယခုခေတ်ဟာ ယခင် ခေတ်ကာလတွေနဲ့မတူညီတဲ့ အခြေအနေတွေကို နားလည်ထားသင့်တယ်။ ယခု ခေတ်ဟာ ယခင်ခေတ်ကလို သူတပါးနိုင်ငံကို ကြိုက်သလိုတိုက်ခိုက်၊ လူမျိုး၊ ဘာသာ မတူညီတဲ့ အုပ်စုတွေကို ကြိုက်သလို သတ်ဖြတ်ဖိနှိပ်လို့ မရတော့ဘူး။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံကြီးများက တာဝန်ယူစောင့်ကြည့် နေကြတယ်။ လွယ်ကူလျင်မြန်တဲ့ သတင်းဆက်သွယ်ရေးတွေကလည်း အထောက်အကူ ပေးနေကြတယ်။ အာဏာရှင်စနစ်အမျိုးမျိုးကိုလည်း အများက လက်မခံကြတော့ဘူး။ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို လိုလားအားပေးနေကြတယ်။ တဘက်မှာ လူမျိုးရှိရင် နိုင်ငံရှိ ရမယ်ဆိုပြီး လူမျိုးတိုင်း သီးခြားလွတ်လပ်တဲ့ နိုင်ငံကိုတည်ဆောက်မယ် ဆိုတဲ့အမြင်ကိုလည်း ကမ္ဘာက လက်မခံနိုင်တော့ဘူး။ သီးခြားနိုင်ငံတွေကိုတောင် ဆက်စပ်စုစည်းပြီး စုပေါင်းကာကွယ်ရေး စုပေါင်းကုန်သွယ်ရေးဇုံနယ်မြေတွေကို သတ်မှတ်ကာ ဘဝတိုးတက်မြင့်မားရေးကို ကြိုးစားနေကြတယ်။ အခြားတဘက်မှာ ပြည်သူက ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားတဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေဖြစ်တယ်။ အာဏာဟာ ပြည်သူက ဆင်းသက်လာတာမို့ ပြည်သူ့လွှတ်တော် ခေါ် ယူရေးမှတပါး အခြားမရှိဆိုပြီး ပြည်တွင်းက ကြွေးကြော်နေလို့ ကမ္ဘာက တင်ပေးမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီလို အုပ်စုအသီးသီးက သူ့ဟာနဲ့သူ ကြွေးကြော်ခဲ့ ရပ်တည်ခဲ့ကြတာ ဘယ်လောက်ကြာပြီလဲ။ ဘယ်လို တိုးတက်လို့ ဘယ်လို ထွက်ပေါက်မျိုး မြင်နေကြပြီလဲ၊ ဘာမှ မထူးခြားဘူးဆိုတာ အားလုံးသိကြပါတယ်။

ဒီနေ့ အခြေအနေက ညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်ရမဲ့ အဆင့်မှာသာ ရှိနေသေးလို့ ညီညွတ်ရေးရဖို့အတွက် ပြိုင်ဘက်အင်အားစု အချင်းချင်းကြားမှာ နားလည်မှု (သို့မဟုတ်) ဆုံချက်ကို ရှာရမယ်။ သူ့ဟာနဲ့သူ သီးခြားလုပ်လို့ မရဘူး။ ကိုယ့်အစီအစဉ် ကိုယ်ဆွဲပြီး သူများကို အဖြည့်ခံ၊ နောက်လိုက်အနေနဲ့ပါ ခိုင်းလို့လည်း မရဘူး။ စုပေါင်းပြီး လုပ်ရမယ်။ ဒီလိုလုပ်လို့ မိမိအုပ်စုရဲ့ အကျိုးစီးပွားယာယီ (သို့မဟုတ်) အနည်းအကျဉ်းကျဆင်းနိုင်ပေမဲ့ နိုင်ငံအတွက် ကြီးမားတဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ဖြစ်စေလိမ့်မယ်။ နိုင်ငံအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းလာတဲ့အခါ မိမိအုပ်စုအတွက်လည်း အကျိုးဖြစ်ထွန်းလာမှာက မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲပါဘူး။

ဒါကြောင့် နိုင်ငံရေးအုပ်စုကြီးများအနေနဲ့ - ကိုယ့်လှေကိုယ်ထိုး ပဲခူးရောက်ရောက် ကိုယ့်မြင်းကိုယ်စိုင်း စစ်ကိုင်းရောက်ရောက် လုပ်နေကြမည့်အစား အပြန်အလှန် အသိအမှတ်ပြု တန်းတူသဘောထားပြီး စုစည်းညှိနှိုင်း အဖြေရှာနိုင်တဲ့ အနေအထားတခု၊ တနည်းအားဖြင့် **"သုံးပွင့်ဆိုင်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေး"** ကို လုပ်ဆောင်ကြမယ် ဆိုရင် မုချနားလည်မှု တစုံတရာ ရလာပါလိမ့်မယ်။ ဒီလိုဆိုလို့ တချို့က "ခွေးတံဆိပ် ဓာတ်ပြားဟောင်းပါ" လို့ ပြောချင်ပြောကြမယ်။ အမှန်တရားဟာ ဘယ်လိုပဲဟောင်းဟောင်း မှန်နေတာဘဲ။ ဗုဒ္ဓရဲ့ ဟောကြားချက်၊ သခင်ယေရှုရဲ့ ဟောကြားချက်၊ တမန်တော် မိုဟာမက်ရဲ့ ဟောကြားချက်တွေ စစ်ပါရဂူ ဆွန်ဇူးတို့ရဲ့ ဟောကြားချက်တွေဟာ ဓာတ်ပြားဟောင်းတွေပဲ မဟုတ်လား။ အမှန်တရားကို လက်မခံနိုင်ခင် ပစ်ပယ်ထားလိုကြပေမဲ့ တနေ့တော့ လက်ခံလာ ကြရတာပဲ။

"သုံးပွင့်ဆိုင်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ" ဆိုတာ သူ့အစုအဖွဲ့ရဲ့ လမ်းစဉ်၊ လုပ်ငန်းစဉ်တွေနဲ့ သီးခြားစီ သွားနေကြတာကို ဆက်စပ်ဆုံဆည်းပေးဖို့ နိုင်ငံရေးညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပွဲ တခု ကို ဖန်တီးတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို ဆုံဆည်းမှုတခုကို မဖန်တီးနိုင်ဘူးဆိုရင် သူ့လမ်းနဲ့သူ သွားမြဲ သွားနေကြပါလိမ့်မယ်။ ဘယ်လိုမှ နီးကပ်၊ ပေါင်းစပ်နိုင်ကြမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီလို မတူကွဲပြား ယှဉ်ပြိုင်နေတဲ့ အနေအထားကနေ ပြေလည်နိုင်ဖို့ အုပ်စုသုံးစု ရှိနေတဲ့ အနေအထားမှာ **"သုံးပွင့်ဆိုင်တွေ့ဆုံဆွေးနွေး"** အဖြေရှာဖို့ဟာ အကောင်းဆုံးနဲ့ အဖြစ်နိုင်ဆုံး နည်းလမ်းဖြစ်တယ်။ ကျနော်တို့ နိုင်ငံထဲက အမြော်အမြင်ရှိသူ တော်တော်များများက ဒါကိုလက်ခံကြသလို ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးနဲ့ နိုင်ငံတော်တော်များများကလည်း လက်ခံတောင်းဆိုနေကြပြီ ဖြစ်တယ်။

ထွက်ပေါက်ပိတ်နေတဲ့ အနှစ်ငါးဆယ်ကျော် လမ်းဟောင်းကနေ ခွဲထွက်ပြီး စေတနာမှန်နဲ့ လမ်းသစ်ရှာမယ်ဆိုရင် **"သုံးပွင့်ဆိုင်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေး"** ဟာ ညီညွတ်ရေးနဲ့ ပြေလည်ရေးအတွက် အလားအလာ အရှိဆုံးနဲ့ အကောင်းဆုံးဖြစ်တယ်။ သုံးပွင့်ဆိုင်တွေ့ဆုံရာမှာ အများလက်ခံနိုင်တဲ့ အစီအစဉ်တွေချ၊ ကြားဖြတ်ကာလအတွက် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့ပြီး ထိန်းထား၊ ချထားတဲ့ အစီအစဉ်တွေကို တဆင့်ပြီးတဆင့် အကောင်အထည်ဖော်၊ နောက်ဆုံးမှာ ပြည်သူက ရွေးချယ်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်များကို အာဏာအပ်နှင်းလိုက်ရင် ပြီးစီးသွားပါလိမ့်မယ်။ ဘယ်အုပ်စု ဘယ်သူ့အတွက်မှ အန္တရာယ်မရှိနိုင်သလို ဘယ်အုပ်စုကလည်း မကျေနပ်စရာ မရှိပါဘူး။ ဒီတိုင်းပြည် ဒီနယ်မြေ ဒီအဝန်းအဝိုင်းမှာ အေးအေးချမ်းချမ်းနဲ့ အတူနေသွားနိုင်ဖို့ အဓိကပါ။ ဒီလို အမြန်ဆုံးဖြစ်နိုင်ဖို့ လမ်းသစ်ကို ဖောက်ကြပါစို့။ လမ်းသစ်ကို ညီညွတ်ရေးအဓိက လမ်းပြမြေပုံနဲ့ သွားရမယ်ဆိုတာကိုတော့ မေ့မထားပါနဲ့။

မွန်ပြည်သစ်ဂျာနယ်
၂၀၀၅ ခုနှစ် မတ်လ

ရေကြည်ရာ မြက်နုရာ ရှာဖွေခြင်း

ရေကြည်ရာ မြက်နုရာကို ရှာဖွေသွားရောက်စားသောက်ကြသည့် သဘာဝကို ကျနော်ငယ်ငယ်က ကျွဲနွားများသာ ပြုလုပ်ကြသည်ဟု ထင်မြင်ခဲ့သည်။ ဝေါဟာရကို က **"ရေကြည်ရာ မြက်နုရာ"** ဟုသုံးထားသဖြင့် မြက်စားသော ကျွဲနွားစသည့် တိရစ္ဆာန်များကိုသာ ရည်ညွှန်းထား၍လည်း ဖြစ်သည်။ အသက်ကလေးရလာသောအခါ ကြက်၊ ငှက်၊ ငါးနှင့် လူသားများပါ ရေကြည်ရာ မြက်နုရာဖြစ်သော ရှာဖွေစားသောက်ရန် လွယ်ကူသည့်နေရာ ဒေသများသို့ ပြောင်းရွှေ့ရှာဖွေတတ်ကြောင်း တွေ့ရှိနားလည် လာသည်။ ယခုအခါ ကျနုပ်တို့ နိုင်ငံသားအများအပြားတို့သည် ပြည်ပထွက်အလုပ်ရှာ နေကြသည်မှာ သာမန်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း တခုလိုဖြစ်နေပါပြီ။ ငါးများသည် မိုးဦးကျချိန်တွင် ချောင်းဖျားမြောင်းဖျားသို့ လိုက်တက်ပြီး မိုးကုန်သည့်အခါ မူလနေရာသို့ ပြန်ကြသည်။ ငှက်များသည်လည်း ဆောင်းဦးတွင် မြောက်ပိုင်းအေးသောဒေသမှ ပူနွေးသော တောင်ပိုင်းဒေသသို့ အုပ်ကြီးများဖြင့် ဆင်းလာကြပြီး မိုးကျသောအခါ မူလမြောက်ပိုင်းဒေသသို့ ပြန်ကြသည်။ သို့သော် ပြည်ပထွက် ကျနုပ်တို့အမျိုးသား ပြည်သူများမှာ ပြန်လာကြဦးမည်လော? မည်သည့် အချိန်တွင် ပြန်လာကြမည်နည်း? ကျနော် ဝေခွဲ၍မရ၊ သံသယဖြစ် နေရပါသည်။

ကျနော်ငယ်စဉ်က ကျနော်တို့ဒေသမှ လူတွေ ပြည်ပထွက်အလုပ်လုပ်ကြသည်မှာအလွန်ကိုရှားပါသည်။ ကျနော် လူပျိုကာလသားအရွယ်ရောက်သောအခါ တောင်ကို ကျော်ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံမှ တရားမဝင် (မှောင်ခို) ကုန်ပစ္စည်းများ သယ်ယူရောင်းချမှု ဖြစ်လာသည်။ ထိုကာလတွင် ကျနော်တို့နယ်သား ပြည်သူအချို့ နယ်စပ်ရောက်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုမှတဆင့် မလေးရှား၊ စင်္ကာပူသို့ စက်လှေကြီးများဖြင့် ကုန်သွယ်သည့်ခေတ် ရောက်ပြန်သောအခါ မလေးရှား၊ စင်္ကာပူအထိ သွားရောက်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော် အများစုသည် ကုန်ပစ္စည်းဝယ်ယူရေးအတွက်သာ သွားကြသည်။ ပြည်ပတွင် သွားရောက်နေထိုင် အလုပ်လုပ်ကြသူ အလွန်နည်းပါသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် အစုလိုက်အပြုံလိုက် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် သွားရောက် အလုပ်လုပ်ကြသည်။ ထို့နောက် မလေးရှား၊ စင်္ကာပူ၊ ဂျပန် စသည့်နိုင်ငံများသို့ ရောက်ရှိသွားကြသည်။ အများစုကြီးမှာ တရားဝင်နိုင်ငံကူးလက်မှတ်နှင့် သွားရောက်ခြင်းမဟုတ်။ ခိုးကြောင်ခိုးဝှက် တရားမဝင်သွားရောက်ကြသဖြင့် ပို၍ အထင်သေးခံ၊ အဖိနှိပ်ခံ၊ အနှိမ်ခံကြရသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်း အဖမ်းခံရပြီး အချုပ်ခန်းထဲတွင် ငါးပိသိပ် ငါးချဉ်သိပ်၊ အိပ်စရာ နေရာမရှိ လှောင်ထားပုံ၊ တပတ်နှစ်ခါ ကုန်တင်ကားကြီးများဖြင့် မတ်တပ်ရပ် အပြည့်အကြပ်တင်ပြီး နယ်စပ်သို့ ပို့ခဲ့ပုံ၊ ဖိနပ်မရှိ၊ ရိက္ခာမရှိ၊ လူတကိုယ် အဝတ်တစုံဖြင့် ရောက်လာပုံ၊ ထိုင်းစစ်သားနှင့် ရဲသားတို့က လက်နက်အပြည့်ဖြင့် စောင့်ကြပ်ပြီး နယ်စပ်ပို့ မောင်းထုတ်ခံရပုံတို့ကို တွေ့ရှိရသောအခါ ကိုယ့်ပြည်သူ ကိုယ့်လူမျိုးအတွက် ကျနော်အလွန်ကို ရင်နာခဲ့ရသည်။ လူဖြစ်ပါလျက် လူ့သိက္ခာတစက်မျှမကျန် တိရစ္ဆာန်လို၊ ရာဇဝတ်သားလို ဆက်ဆံခံရသော မိမိတို့ ပြည်သူများ၏ ဘဝအတွက် ဝမ်းနည်းခဲ့ရသည်။

ခပ်စောစောပိုင်းကာလတခုတွင် ထိုသို့ ကားကြီးနှစ်စီးဖြင့် ပို့ခဲ့သောသူများကို နယ်စပ်တွင် ထိုင်းတို့က ကျနော်တို့ အဖွဲ့အစည်းအား လွှဲအပ်ခဲ့သည်။ ကျနော်ကိုယ်တိုင် ထိုသို့ရောက်လာသော မိမိပြည်သူများကို ဂရုဏာသောသောဖြင့် **"ကိုယ့်နိုင်ငံ ရှိပါလျက်နဲ့ သူတပါးနိုင်ငံကို အထင်ကြီးပြီး သွားချင်ကြဦး။ မှတ်ထားကြ ဒို့ပြည်မှာ စိုက်ပျိုးစရာ မြေတွေအများကြီးရှိတယ်။ ထမင်းငတ်ပြီးသေတဲ့လူ မရှိဘူး။ ကြိုးစားရင် သူဌေးတောင်ဖြစ်နိုင်တယ်။ သိက္ခာကျခံပြီး သူများနိုင်ငံ မသွားချင်ကြနဲ့တော့၊ ပြန်ကြပါ"** လို့ အပြစ်တင်ဝေဖန် ပြောခဲ့မိဖူးသည်။ ကျနော်တို့ ကယ်ဆယ်ရေးဌာနအနေဖြင့် သူတို့အတွက် ဆန်နှင့် ရိက္ခာတချို့ ထုတ်ပေးသည်။ ယာယီတည်းခိုဖို့ စီစဉ်နေရာချပေးသည်။ နေရပ်ပြန်နိုင်ဖို့ ဝိုင်းဝန်းကူညီပေးသည်။ သို့သော် သူတို့အထဲက အချို့သာပြန်၍ အချို့ကား ထိုင်းနိုင်ငံထဲ ပြန်ဝင်သွားကြသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံတွင်းသို့ ဝင်ကြပုံမှာ နည်းအမျိုးမျိုးရှိသည်။ ကျနော်တို့ ဒေသတွင် နယ်စပ်ကို ဖြတ်ကျော်ရန်မှာ သိပ်မခဲယဉ်းပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နယ်စပ်သည် အလွန်ရှည်လျားသော တောတောင်များဖြစ်နေသည်။ နေရာတကာတွင် အစောင့်ချမထားနိုင်ပါ။ သို့သော် အလုပ်အကိုင်ရနိုင်သော မြို့ကြီးများသို့ သွားရောက်ရန်မှာ မလွယ်ကူပါ။ နေရာကိုလိုက်၍ နှစ်ရက်၊ သုံးရက်မှ လေးငါးရက်အထိ

တောင်ကိုကျော် တောကိုဖြတ်ပြီးမှ လှေကိုစီး၊ ကားကိုစီးပြီး ခရီးဆက်ရသည်။ ညအချိန်တွင် လှေကိုစီးပြီး သွားကြရသူများ လှေမှောက်၍ သေဆုံးသူ အများအပြားရှိခဲ့သည်။ ပို့ဆောင်ပေးသူများက တောထဲတွင် ပစ်ထားပြီး အစာငတ်၍ သေဆုံးရသည့် သူတွေကလည်း မနည်းလှပါ။ ပို့ဆောင်ခငွေကိုယူပြီး အစာထဲအဆိပ်ထည့်ကျွေး၍ အသတ်ခံရသူတွေလည်း ရှိပါသည်။ ရုပ်ရည်ချောမောသန့်ပြန့်သော မိန်းမပျိုများကို ပို့ဆောင်သူအချို့က ရွေးချယ်ပြီး မယားပြုခြင်း၊ ရောင်းစားခြင်းများလည်း ရှိပါသည်။ လိုက်လံဖမ်းဆီးနေသော ရဲများကလည်း ပစ္စည်းယူခြင်း၊ မုဒိန်းကျင့်ခြင်းများ ရှိသည်။ ခြုံ၍ကြည့်လျှင် အခက်အခဲအမျိုးမျိုးကို ကျော်ဖြတ်ပြီးမှ ရောက်ရှိသွားနိုင်သည်။

ကျနော်တို့ အဖွဲ့အစည်းသည် ထိုသို့ ပြည်ပထွက်အလုပ်ရှာခြင်းကို မထောက်ခံပါ။ အားမပေးပါ။ သို့သော် ပြည်သူတို့၏ အခက်အခဲကို မဖြေရှင်းပေးနိုင်သဖြင့် အတင်းအကြပ် မပိတ်ပင်ပါ။ အစပိုင်းတွင် ၎င်းတို့ဘဝ ပျက်သွားမည်ကိုစိုး၍ အပျိုအရွယ် အမျိုးသမီးများကို တားမြစ်ခဲ့ဖူးသည်။ သို့သော် မိမိတို့ တားနိုင်သည်က ဘုရားသုံးဆူ မှ ထားဝယ်ချောင်းများအထိ နယ်စပ်တလျှောက်တွင်သာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့က မြဝတီ၊ ကော့သောင်း စသည့်လမ်းများမှ သွားကြပြန်သည်။ ထိုသို့ မထိရောက်သဖြင့် ကန့်သတ်ချက်ကို ပြန်ရုပ်သိမ်းလိုက်ရသည်။ အမျိုးသမီးရော အမျိုးသားပါ မသွားကြရန် ပညာပေးစည်းရုံး၍ သဘောတရားဖြင့် တားမြစ်ခဲ့သည်။ ဤတွင် သူတို့ထံမှ တုန့်ပြန်သည့် စကားများကို ကြားသိရသည်။

"လူနေမှုစရိတ် အရမ်းကြီးလွန်းတယ်၊ ဒါကို ဖြည့်နိုင်ဖို့ ကိုယ့်မိဘက အရင်းအနှီး ထုတ်ပေးနိုင်ရင် လုပ်ကိုင်စားသောက်နိုင်တဲ့ အခွင့်အရေးအချို့ ရှိပေမဲ့ နေ့စားလခစား အလုပ်နဲ့တော့ ဘယ်လိုမှ မရပ်တည်နိုင်ဘူး။ ကျောင်းမှာလည်း လာဘ်ထိုးရ၊ ဆေးရုံမှာလည်း လာဘ်ထိုးရ၊ နေရာတကာမှာ ငွေမပေးရင် အလုပ်မဖြစ်ဘူး။ အိမ်မှာလည်း ဟိုကြွေး၊ ဒီကြွေးတွေ ခဏခဏ လိုက်ကောက်နေတယ်။ ဒီလိုငွေကြေး အခက်အခဲတွေ ရှိနေလို့ ပြည်ပထွက်ရတာပါ" ဟု မြို့ပြမှ လူတယောက်က ဆိုသည်။

နယ်မှ လူငယ်တယောက်ကလည်း "အဖေ့ လယ်မြေတချို့ရှိပေမဲ့ အရင်က တဧကကို ဆယ်တင်းကျော် ဆယ့်ငါးတင်းအထိ အစိုးရသတ်မှတ်ဈေးနဲ့ ပေးသွင်းနေရလို့ စားမလောက်ပါ။ အခု ဆန်စပါးသယ်ဆောင်ခွင့်၊ ပြည်ပထုတ်ခွင့်ကို

အစိုးရက ပိတ်ပင်ထားလို့ စပါးဈေး မရှိပါ။ ရွာမှာ ရာဘာစေးခြစ်ရင် တနေ့လုပ်ခ တထောင်ကျပ် လောက်သာရတယ်။ ထိုင်းမှာသွားခြစ်ရင် တနေ့ကို ကျပ်တသောင်း အထိရနိုင်တယ် ကြားလို့ပါ” ဟုဆိုသည်။

ကျနော် ရေးမြို့နယ်မှ ရင်းနှီးသည့် လူတယောက်ကို တွေ့သောအခါ ဤသို့ ဆွေးနွေးခဲ့ဖူးသည်။ “ရေးမြို့နယ်တောင်ပိုင်းက ရင်းရယ်ရွာမှာ သားသမီးတွေ ဒီလို ပြည်ပထွက် အလုပ်ရှာတာကို မိဘအချို့က မင်းတို့မသွားနဲ့ မလေးရှား၊ စင်္ကာပူသွားရင် ဆယ်သိန်း အထက်၊ ထိုင်းကိုသွားရင် ဆယ်သိန်းအောက် အရင်း စိုက်ရသလို ဒီမှာလည်း ဒီလောက် အရင်းအနှီးထုတ်ပြီး စိုက်ပျိုးခြံတခုကို ဖောက် ချလုပ်ရင် ခြောက်နှစ်၊ ခုနစ်နှစ်လောက် ကြာတဲ့အခါ မိသားစုတစု ထိုင်စားနိုင် လောက်တဲ့ ခြံတခုရမှာပဲ အဲဒါပိုပြီး သေချာတယ်”။

သူက “အကိုပြောတာ အရင်ကဖြစ်နိုင်တယ်။ အခု မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ၂၀၀၄ ခုနှစ် ဗမာစစ်တပ်ရောက်လာချိန်ကစပြီး ရေးတောင်ပိုင်းက ပြည်သူတွေ ရွာအပြင် မထွက်ရလို့ စိုက်ပြီးသား ခြံတွေတောင် ပျက်စီးသွားတာ အများကြီးပဲ။ စိုက်ပျိုး အောင်မြင်ပြီးသား ခြံတွေ ရေးမြို့နယ်တခွင်မှာ စစ်တပ်က သိမ်းဆည်းလိုက်တာ ဧကထောင်ပေါင်း မနည်းတော့ဘူး။ ခြံပိုင်ရှင်ဟောင်းတွေကတောင် ခြံမရှိတော့ လို့ ပြည်ပထွက် အလုပ်ရှာနေရပြီ” ဟုပြောပါသည်။

ကျနော်သူ့ကို စီးပွားရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ချေပရန် အချက်အလက်ရှာ မရ တော့ပါ။ ထို့ကြောင့် လူ့သိက္ခာပိုင်းနှင့် ဆက်လက်ဆွေးနွေးပါသည်။ “သူတပါးနိုင်ငံ မှာ သွားပြီး အလုပ်လုပ်ရင် အစစအရာရာ အနှိမ်ခံရ၊ အထင်အမြင်သေးခံရ၊ အဖိနှိပ်ခံရ၊ အလုအယက်ခံနေရတယ်ဗျ။ ကိုယ်ကမူးရင် အရိုက်ခံရတယ်။ သူတို့ က မူးလာရင်လည်း ကိုယ့်ကိုရိုက်တယ်။ အခံဘက်က ချည်းပဲ။ တရားမဝင် ခိုးဝင် တဲ့သူတွေ အသတ်ခံရရင်လည်း လိုက်ပြီး တရားစွဲအရေးယူပေးမဲ့ လူမရှိဘူး။ သူတို့ရဲ့ ခွေးတကောင်လောက်တောင်မှ အလေးထားတာ မဟုတ်ဘူး”။

သူကလည်း “ဒီမှာကော သက်သာလို့လား။ တပ်စခန်းဆောက်၊ တံတားစောင့်၊ ပိုက် လိုင်းစောင့်၊ လမ်းကင်းစောင့်၊ အဓမ္မခိုင်းစေမှုတွေ မပြတ်ဘူး။ ခြံမထွက်ရ၊ လယ်မထွက်ရ၊ ပင်လယ်ထဲ ငါးဖမ်းမထွက်ရနဲ့ လုပ်စရာအလုပ်မရှိတော့ဘူး။ ကြားမှာ မသင်္ကာရင် ဖမ်းလား၊ ဆီးလား ရိုက်ပုတ်လားနဲ့ ဒီနယ်က သမီးပျိုတွေလည်း

ဖျက်ဆီးခံရတာ မနည်းတော့ဘူး။ ဒီလို အနေအထားမျိုးနဲ့ ဘယ်လိုဆက်ပြီး ရပ်တည် သွားရမှာလဲ"။

သူပြောတာလည်းမှန်ပါသည်။ လက်ရှိကျနော်တို့ပြည်သူများရပ်တည်နေထိုင်နေကြသော ဒေသအများအပြားသည် ငြိမ်းချမ်းမှုမရှိ၊ အေးချမ်းစွာ လုပ်ကိုင်စားသောက်နိုင်သော အခြေအနေမရှိ၊ ဘဝရပ်တည်မှုအတွက် ရေကြည်ရာ မြက်နုရာကို ရှာဖွေကြရသည်။ ဤသည်ကို ရာဇဝတ်မှုဟု ကျနော်တို့ ရှုမြင်ကြမည်လော? သို့မဟုတ် သူတို့ကို အားပေးထောက်ခံ ရမည်လော ? နှစ်ခုစလုံး မဖြစ်သင့်ပါ။ အမျိုးသားရေးရှုထောင့်မှ ကြည့်လျှင် သူတပါးနိုင်ငံ၊ သူတပါး အဝန်းအဝိုင်းမှာ ကိုယ်က လူနည်းစု၊ မှီခိုခံအောက် တန်းက ဝင်ပူးရသည်။ ကိုယ့်ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု ပျောက်မည်။ ၈၈ အရေးအခင်းတွင် ရောက်လာကြသော လူငယ်အချို့ နိုင်ငံရေးစိတ်ဓာတ်၊ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် အပြည့်ရှိသည်။ ထို ခေတ်လူငယ်အမျိုးသမီးအမျိုးသားစုံတွဲ အိမ်ထောင်စုပင်လျှင် (UNHCR) ထောက်ခံမှုနှင့် ပြည်ပကို ရောက်ရှိသွားကြသောအခါ စားဝတ်နေရေးအတွက် လုံးပမ်းနေရင်း နိုင်ငံရေး၊ အမျိုးသားရေးလုပ်ငန်းနှင့် ဝေးကွာအဆက်ပြတ်သွားကြရသည်။ သူတို့၏ သားသမီးများ သူတို့၏ ဘာသာစကားကို အနည်းအကျဉ်းမျှ သာတတ်တော့သည်။ သူတို့သားသမီးများတွင် အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုနှင့် မျိုးချစ်စိတ်များ လုံးလုံးပျက်သုဉ်းသွားရပြီ။ ဤအဖြစ်မျိုးကို အမျိုးဘာသာ သာသနာစောင့်ထိန်းလိုသူများ မည်သို့ခံစားရပါသနည်း။

နိုင်ငံရေးရှုထောင့်ကနေကြည့်လျှင် ကျနော်တို့အမျိုးသားတွေ ကျနော်တို့ပြည်သူတွေ ကိုယ့်ပြည်ကိုယ့်မြေရှိပါလျက်နှင့် ပြည်ပထွက်ပြီး အနိမ့်ခံလူတန်းစားအဖြစ်သွားရောက် နေထိုင်ကြရသည်ကို မည်သို့ခံစားရပါသနည်း။ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်၊ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်၊ လူထုခေါင်းဆောင်များ အလေးထား စဉ်းစားကြဖို့လိုသည်။ ကျနော်တို့ နိုင်ငံမှ ရတနာ၊ ဓာတ်ငွေ့၊ သစ်၊ သားငါး၊ ကျွဲနွားမှအစ ဝက်အထိ ပြည်ပထွက်နေ ကြသည်။ ထိုမှတဖန် လူသားအရင်းအမြစ်များပါ ထွက်သွားကြပြန်သည်။ ကုန်ပစ္စည်း အလဲအလှယ် သဘောအရ တန်ရာတန်ဘိုးရပြီး ထွက်သွားလျှင်ကား အကြောင်းမဟုတ်။ မိမိတို့အတွက် ဆုတ်ယုတ်မှုအနေအထားနှင့် ထွက်နေကြခြင်းဖြစ်၍ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် နစ်နာမည်။ ကြာလေ ပို၍ နာလေ ဖြစ်မည်။ ထို့ကြောင့် ကျနော်တို့နိုင်ငံကို မည်သို့ပြုပြင်ကြမည်နည်း။ အမြန်ပြုပြင်ဖို့ လိုပါသည်။ တဦးတဖွဲ့တည်းအနေဖြင့် ပြုပြင်၍ မရနိုင်ပါ။

ဤကမ္ဘာကို လူသားတို့က စည်းတား၍ ပိုင်ဆိုင်မှုသတ်မှတ်ထားကြသည်။ နိုင်ငံတခုစု၏ ပိုင်ဆိုင်မှု ကင်းလွတ်သော မြေဟူ၍ မရှိ။ သူ့စည်းထဲဝင်လျှင် သူ့လက်အောက် တွင်နေရမည်။ ထို့ကြောင့် လွတ်လပ်မှုကို ပြင်ပထွက်ရှာ၍ မရပါ။ ကိုယ့်မိဘဘိုးဘွား အစဉ်အဆက်က အခြေပြုခဲ့သောနေရာ၊ ကိုယ့်လူမျိုး၊ ကိုယ့်အဖွဲ့အစည်းအများစု တည်ရှိသော နေရာ၊ ဤနေရာကို ကောင်းမွန်လာအောင် လွတ်လပ်မှုရှိလာအောင် လုပ်ယူကြရမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လူသားတို့အတွက် ရေကြည်ရာ မြက်နုရာကို ပြင်ပမှာ ထွက်ရှာနေ၍ မရ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တဦးနှစ်ဦးအတွက်သာ ရကောင်းရနိုင်သည်။ သို့သော် အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ၊ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာကို အရင်းအနှီးပေး အဆုံးရှုံးခံကြရလိမ့်မည်။ ကျနုပ်တို့ အခြေပြုထားသော မြေ၊ ကျနုပ်တို့ ဘိုးဘွားပိုင်သည့် မြေ၊ ဤမြေ ဤတိုင်းပြည်သည် ရာသီဥတုညီညွတ်မျှတသည်။ သဘာဝသယံဇာတ များစွာရှိသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းတွေ ရှိသည်။ သွားရေးလာရေး လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး လွယ်ကူကောင်းမွန်သည်။ စိုက်ပျိုးစရာ မြေကွက်မြေလွတ် များစွာရှိသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် (ငလျင်၊ မုန်တိုင်း၊ မီးတောင်) နည်းပါးကင်းရှင်းသည်။ အားနည်းချက်ရှိသည်ကား လူသားများသာ ဖြစ်သည်။ ထိုမြေပေါ် တွင် နေထိုင်နေကြသည့် လူသားများအချင်းချင်း မညီညွတ်ကြ၍ ဖြစ်သည်။ ပြင်ဆင်၍ရသော အားနည်းချက်ဖြစ်သည်။

လွတ်လပ်ရေးအတွက် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့က စုပေါင်းတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သဖြင့် ယခုအခါ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတခုအဖြစ် ရောက်ရှိနေပါပြီ။ ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံကို မည်သည့် ပြည်ပနိုင်ငံသားများက ဝင်ရောက်ကျူးကျော်ဖိနှိပ်ခြင်း မရှိပါ။ ကျနုပ်တို့နိုင်ငံ၏ သဘာဝ အနေအထားသည် စားဝတ်နေရေး ဖူလုံရေးအတွက် ပြည့်စုံကောင်းမွန်သော အနေအထားရှိသည်။ သို့ပါသော်လည်း ပြည်သူပြည်သားများသည် စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ကြောင့် ထိုင်းနှင့် ဘင်္ဂလားဒက်ရှ်နိုင်ငံများရှိ စစ်ပြေးဒုက္ခသည်စခန်းတွင် လူဦးရေ နှစ်သိန်းဝန်းကျင် ရောက်ရှိနေသည်။ ဒီလူတွေက ရေကြည်ရာမြက်နုရာ ရှာဖွေခြင်းမဟုတ်၊ မြေလှန်ရေပက် စစ်ဗျူဟာကြောင့် ရပ်ရွာဌာနေကိုစွန့်ပြီး တိုင်းပြည်အပြင်သို့ ရောက်သွားကြရသည်။ စားဝတ်နေရေး အခက်အခဲများကြောင့် တရားဝင်ရော၊ တရားမဝင်ပါ ထိုင်း၊ မလေးရှား၊ စင်္ကာပူ၊ ဂျပန်နိုင်ငံတို့တွင် သွားရောက်အလုပ်လုပ်နေသူ ဆယ်သိန်းကျော် ရှိသည်။ အပြီးအပိုင်ပြောင်းရွှေ့ခြင်းဟု ဆိုနိုင်လောက်သော အမေရိကန်၊ ကနေဒါ၊ ဩစတြေး

လျ၊ နယူးဇီလန်နှင့် ဥရောပနိုင်ငံများသို့ ရောက်ရှိသွားသူ သောင်းဂဏန်း ရှိသည်။ ပြည်သူပြည်သားများ ဤရွှေ့ဤမျှ အမိမြေကို စွန့်ခွာပြီး ပြည်ပကိုရောက်ရှိသွားသည်မှာ သွေးရိုးသားရိုး မဟုတ်။ အမိမြေကို မခင်တွယ်ကြ၍ မဟုတ်။ ကျနုပ်တို့ နိုင်ငံတွင် မငြိမ်းချမ်း၊ မလုံခြုံ၊ မဖူလုံသော ဆုတ်ယုတ်အားနည်းမှု ရှိနေသည်ကို ကျနုပ်တို့ ဝန်ခံကြရမည်။

လူသားတို့သည် သဘာဝအားဖြင့် ဘေးအန္တရာယ်ကို ရှောင်ကျဉ်ကြမည်။ ရေကြည်ရာမြက်နုရာကို ရှာကြမည်။ ဤသည်ကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်၍ မရ စကောင်းပါ။ အကြောင်းတရား အားနည်းချက်ကို ရှာရမည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံခေါင်း ဆောင်၊ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်၊ ပြည်သူခေါင်းဆောင်၊ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ အစည်းခေါင်းဆောင်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်များ ဤအားနည်းချို့ယွင်းချက်များကို အချိန်မီ ပြင်ဆင်ပေးရန် အဓိကတာဝန် ရှိသည်။ ပြည်သူများတွင်လည်း တာဝန်ရှိသည်။ ပြဿနာကို ရှောင်ဖယ်နေ၍ မရပါ။ ပြဿနာအသစ်သာ ထပ်တိုးလာမည်။ ဒို့ပြည်ဒို့မြေကြီးမှာ ရေကြည်ရောက်အောင် မြက်နုပေါက်အောင် ဖန်တီးကြရမည်။ တကိုယ်ကောင်း မဆန်ကြပါနှင့်၊ ကိုယ်လွတ် မရုန်းကြပါနှင့်၊ မခိုင်မြဲသည့် ယာယီအကျိုးကို မကြည့်ကြပါနှင့်။ ဤကိစ္စအပေါ် ပေ့ါပေ့ါတန်တန် သဘောထားပြီး ရပ်ကြည့်မနေကြပါနှင့်။ ကြာလေဆိုးလေ ပြင်ဖို့ခက်လေ ဖြစ်သွားပါလိမ့်မည်။ သဘောထားကြီးစွာ၊ တရားမျှတစွာ၊ အေးချမ်းစွာ နည်းလမ်းရှာ ဖြေရှင်းကြပါ ကုန်လော့။

မွန်ပြည်သစ်ဂျာနယ်
၂၀၀၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ

ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်

ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ကို ပြည်ထောင်စုသားတိုင်း ထားရှိဖို့ အချို့က နှိုးဆော်နေကြတယ်။ မှန်ပါတယ် ဒီမြေမှာနေ ဒီရေကိုသောက်ပြီး လူလားမြောက်ခဲ့ကြတဲ့ ပြည်ထောင်စုသားတိုင်း ဒီမြေဒီရေနဲ့ ဒီတိုင်းပြည်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီမြေက ထွက်ခွာသွားရင် သူ့စာကိုသင်၊ သူ့စကားကိုပြော၊ သူ့ဩဇာအောက်မှာ ခိုကပ်နေရတာ ဘယ်လောက်မျက်နှာငယ်တယ်ဆိုတာ အများအသိပါ။ မိသားစုနဲ့ ဆွေမျိုးတွေကို ခွဲ၊ အိမ်နဲ့ရွာကို ခွဲပြီး ပြည်ပကိုရောက်သွားကြတဲ့ သူတွေဟာ ကမ်းမမြင်တဲ့ ပင်လယ်ပြင်မှာ ဖောင်ငယ်နဲ့ မျောနေရသလို စိတ်ဓာတ်ကျအားငယ်နေရတာပါ။ ဖျားနာချိန်နဲ့ အိုမင်းတဲ့အချိန်မှာ အထီးကျန်ဘဝနဲ့ ရင်ဆိုင်ရတာ ပိုဆိုးတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ လူတွေတော်တော်များများဟာ အမိမြေက ထွက်ခွာနေကြတယ်။ ဒီလိုဖြစ်နေကြရတာ ဘာကြောင့်လဲ? ဒီလိုဖြစ်နေရတာ ဘယ်မှာအားနည်းချက် ရှိနေလို့လဲ? ဒါတွေကို လက်တွေ့ကျကျ မှန်မှန်ကန်ကန် သုံးသပ်ဝေဖန်ဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ သုံးသပ်ကြည့်ကြပါစို့။

ပြည်ပရောက်သူတွေရဲ့ ဒုက္ခ

ပြည်ပရောက်သူတွေထဲမှာ ယေဘူယျအားဖြင့် သုံးမျိုးရှိပါတယ်။ ပထမအမျိုးအစားက စစ်ပြေးဒုက္ခသည် တွေပါ။ သူတို့ထဲက အများစုတွေဟာ ထိုင်းနယ်မြေအတွင်းက နယ်စပ်တလျှောက်မှာရှိတဲ့ ဒုက္ခသည်စခန်းတွေမှာ နေနေကြတဲ့သူတွေပါ။ ဒီလို ဒုက္ခသည်မျိုး သိန်းဂဏန်းနဲ့ ရှိပါတယ်။ လောလောဆယ် စခန်း (၉) ခုထဲမှာ ကရင်နဲ့ ကရင်နီ လူမျိုးစုတွေဟာ အများစုဖြစ်ပါတယ်။ ဘင်္ဂလားဒက်ရှ်နယ်စပ်ထဲမှာလည်း သောင်းဂဏန်းနဲ့ ရှိနေပါတယ်။ သူတို့ကတော့ ရိုဟင်ဂျာခေါ် ဘင်္ဂလီတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ ဒုက္ခသည်တွေဟာ ကျဉ်းကြပ်တဲ့ ဒုက္ခသည်စခန်းထဲမှာ တဲငယ်ကလေးတွေနဲ့ နှစ်ပေါင်း (၂၀) လောက် ရောက်ရှိနေထိုင်ခဲ့ရတယ်။ အစားအသောက်နဲ့ အဝတ်အစားတွေကိုတော့ ရပ်တည်နိုင်ရုံ နိုင်ငံတကာက

ကူညီထောက်ပံ့ပေးပေမဲ့ သံဆူးကြိုးကာရံပြီး အစောင့်အကြပ်တွေ ချထားတဲ့ စခန်းတွေထဲမှာ အကျယ်ချုပ်လိုထောင်ချ ခံနေရသူတွေပါ။ အနှစ် (၂၀) အကျယ်ချုပ်ဘဝကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရတယ်ဆိုတာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်သုံးသပ်ကြည့်ပါ။ နေချင်စရာလားလို့။

ဒုတိယအမျိုးအစားကတော့ ထိုင်း၊ မလေးရှား နိုင်ငံရောက် အလုပ်သမားတွေပါ။ သူတို့အရေအတွက်ကလည်း သိန်းပေါင်းမနည်းဘူး။ အာဏာပိုင်တွေရဲ့ ဖမ်းဆီးအရေးယူတာက တမျိုး၊ ဒေသခံလူဆိုးလူမိုက်တွေရဲ့ အနိုင်ကျင့်တာက တဖုံ၊ စီးပွားရေးလောဘသမားတွေရဲ့ ရောင်းကုန်အဖြစ် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံနေရတာက တနည်း၊ ဘေးဒုက္ခတွေ ဝိုင်းရံနေတာ ဘက်ပေါင်းစုံပါပဲ။

အလုပ်ခွင်ကို မရောက်မီ လမ်းခရီးမှာ သူများနယ်မြေထဲဝင်တာနဲ့ ဒုက္ခတွေက ဒုနဲ့ဒေး။ ၂၀၀၆ ခုနှစ် မေလထဲမှာ ဘုရားသုံးဆူလမ်းက ဝင်သွားတဲ့ ကော့ကရိတ်မြို့နယ် ကော့ဘိန်းရွာက လူအချို့ ဆန်ခရာဘူရီမြို့အလွန် ချောင်းရေပြင်ကို ညအချိန်လှေနဲ့ ဖြတ်သွားစဉ် စက်သေနတ်ကိုင် ယူနီဖောင်းဝတ်လူအချို့က ပစ်လို့ (၄) ဦးသေဆုံးပြီး၊ (၂) ဦးဒဏ်ရာရခဲ့တယ်။ ကျန်အဖော် (၁၁) ဦးလည်း အချုပ်ခန်းထဲမှာ တလကျော် နေခဲ့ရတယ်။ ပစ်ခတ်သူတွေကတော့ ကိုယ်ရောင်ဖျောက်ပြီး ပျောက်သွားတာပါပဲ။ အဲဒီ အဖြစ်အပျက်နဲ့ ကပ်ရက်အဖြစ်တခုကတော့ ပေါင်မြို့နယ် ဇင်းကျိုက်ရွာက လူတအုပ်၊ ခေါ်လာသူက ငွေယူပြီး တောထဲပစ်ထားလို့ ထမင်းငတ်ခဲ့ကြရတယ်။ အသက်ငယ်ပြီး ရုပ်ရည်သန့်တဲ့ မိန်းမငယ်များ လမ်းခရီးမှာ မုဒိန်းကျင့်ခံရတာလည်း မရေမတွက်နိုင်အောင်ပါပဲ။

မလေးရှားနိုင်ငံမှာ တရားမဝင် ဝင်ရောက်လာတဲ့ သူတွေကို ရဲကဖမ်းပြီး ထိုင်းနယ်စပ်က လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တခုကို ရောင်းစားတယ်။ ဝယ်တဲ့အဖွဲ့က ပြန်ပေးဆွဲတဲ့သဘောနဲ့လူတယောက်ကိုတန်ဖိုးသတ်မှတ်ပြီးသူ့မိဘဆွေမျိုးအပေါင်းအသင်းတွေဆီက ငွေတောင်းတယ်။ မပေးနိုင်ရင် သတ်ပစ်တယ်။ မိန်းကလေးဆိုရင် လိင်ကုန်အဖြစ်နဲ့ ရောင်းစားတယ်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ်လယ်လောက်က ထိုင်းနဲ့ မလေးရှားနယ်စပ်မှာ လူသေအလောင်း (၃၀၀) ခန့်ရဲ့ အရိုးတွေကို တွေ့တယ်ဆိုတာ ဒို့နိုင်ငံသားတွေရဲ့ အရိုးက အများစုပါ။

တတိယအမျိုးအစားကတော့ ရေခြားမြေခြားကို ရောက်နေတဲ့ ပြည်ထောင်စုသားတွေရဲ့ ဒုက္ခကို ကြည့်ပါဦး။ စကားမတူ၊ စာမတူ၊ ယဉ်ကျေးမှုမတူ၊ ရာသီဥတု

မတူတဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းကြားမှာ ကိုယ်ကလူနည်းစုကလေးနဲ့ ဝင်ပြီးမှီခိုရတာပါ။ မှီခိုဆိုတဲ့ သဘာဝအတိုင်း တဘက်က အထင်အမြင်သေးကြ နိမ်ချင်ကြတယ်။ သူ့စကားနဲ့ သူ့စာကိုတတ်ဖို့ အချိန်အများကြီးပေးပြီး လေ့လာသင်ယူကြရတယ်။ အောက်တန်းကျတဲ့ အလုပ်ကြမ်းတွေမှာဝင်ပြီး အလုပ်လုပ်နေရတာက များပါတယ်။ သားသမီးတွေကို ပြန်ကြည့်လိုက်တော့ ကိုယ့်မိခင်ဘာသာစကားကို မပြောရတဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းမှာ ဝင်ရောက်နေရလို့ ကိုယ့်မိခင်စကား ပျောက်ခဲ့ရတယ်။ လူမျိုးနဲ့ ဘာသာစကား တခြားစီဖြစ်သွားတော့ ယဉ်ကျေးမှုတို့ မျိုးချစ်စိတ်တို့ဆိုတာ ဘယ်မှာကျန်ရှိတော့မှာလဲ။ လူမျိုးတမျိုး ဝါးမျိုခံရတယ်ဆိုတာ အဲဒီမှာ အမြန်ဆုံးပါ။ မျိုးဆက်နှစ်ဆက်တောင် မခံဘူး။ ဒီလို ဘဝမျိုးမှာ ဘယ်လိုစိတ်ချမ်းသာ နိုင်ပါ့မလဲ။

ဒီလို သုခမမြင် ဒုက္ခပင်လယ်ပြင်ကြီးထဲမှာ ဒို့ပြည်ထောင်စုသားတွေ ဘာကြောင့် ရောက်သွားကြရသလဲ? အကြောင်းရင်းကို မကွယ်မဝှက် ဖော်ထုတ်ပြီး ပြင်ဆင်ပေး နိုင်ပါမှ ထိန်းလို့ရမှာပါ။ အကြောင်းရင်းတွေကို စီစစ်ကြည့်မယ် ဆိုရင်-

(၁) ကိုယ့်ပြည်ထောင်စုမှာ ဘဝလုံခြုံမှု ရှိပါရဲ့လား

စစ်ပြေးဒုက္ခသည်စခန်းတွေမှာ ရောက်ရှိနေထိုင်ကြရတဲ့ လူတွေဟာ အစားချောင်၊ အနေချောင်လို့ ပြောင်းရွှေ့သွားတဲ့ လူတွေမဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ့်ရပ်ကိုယ့်ရွာမှာ အေးအေးချမ်းချမ်း နေခွင့်မရှိလို့ ထွက်သွားရတာပါ။ လူ့သဘာဝက ကိုယ့်အိမ်၊ ကိုယ့်ခြံ၊ ကိုယ့်လယ်ကို နှမြောနေကြတဲ့ သူတွေပါ။ စစ်ပြိုင်ကြရာမှာ သူ့လူထု၊ ကိုယ့်လူထု ခွဲခြားလိုက်တော့ ပြည်သူတွေရဲ့ဘဝဟာ လုံခြုံမှုမရှိတော့ဘူး။ စစ်မြေပြင်မှာ ရန်သူ့ထောက် တိုင်၊ ရန်သူ့သတင်းပေးလို့ အထင်ခံရတဲ့သူတွေရဲ့ဘဝကို ဘယ်တရားရုံးကမှ ဝင်ပြီး မကာယ်နိုင်ကြပါဘူး။ ရိုက်မယ်၊ ပုတ်မယ်၊ သတ်မယ်၊ ရိက္ခာတွေ မီးရှို့မယ်။ ဒါတွေဟာ ရန်သူကို အနိုင်တိုက်ဖို့ နည်းဗျူဟာတွေဖြစ်နေတော့ လူထုဘဝလုံခြုံမှု မရှိတော့ဘူး။ လုံခြုံမှုမရှိတဲ့ နယ်မြေမှာ သာမန်ပြည်သူတွေ မနေဝံ့တော့လို့ ထွက်ပြေးကြရတာကို စာနာစဉ်းစားသင့်ပါတယ်။

(၂) ကိုယ့်ပြည်ထောင်စုမှာ ဝမ်းစာဖူလုံပါရဲ့လား

ပြည်ထောင်စုတဝှန်းလုံးကို ပြန်ကြည့်ရင် ပြည်သူတွေမှာ ဝင်ငွေနဲ့ကုန်စျေးနှုန်း မမျှတတာတွေကြောင့် စားဝတ်နေရေးကြပ်တည်းနေတာ အားလုံးအသိပါ။ တိုင်း

ရင်းသားနယ်မြေတွေမှာ စစ်စခန်းနဲ့ တပ်မိသားစုတွေအတွက် ခြံမြေတွေသိမ်း၊ လယ်မြေတွေ သိမ်းလိုက်တော့ ပြည်သူတွေထမင်းအိုး ကွဲခဲ့ရတယ်။ ဒါတွေအပြင် တပ်စခန်းဆောက်၊ တပ်လယ်တွေလုပ်တော့ လူထုကိုခေါ်ပြီး ခိုင်းတယ်။ လမ်းကင်း၊ တံတားကင်းတွေမှာလည်းလူထုကိုခေါ်ပြီးခိုင်းတယ်။ ရန်သူသွားလာလှုပ်ရှားတဲ့ ဂွင်တွေဆိုရင် ပြည်သူတွေခြံထဲ မသွားရ၊ လယ်ထဲ မသွားရနဲ့ တားမြစ်ထားပြန်တော့ ဘယ်လို ဝမ်းစာရှာဖြည့် ရမှာလဲ။ အဲဒီကြားမှာ ဟိုကြေးဒီကြေးတွေ ခဏခဏ ပေးနေရပြန်တော့ မိသားစုတစုရဲ့ ဝမ်းစာဖြည့်ရေးအတွက် အခက်အခဲကြုံနေရတယ်။ ဒီတော့ ငွေပိုရမည့် အလုပ်၊ မိသားစုကို ကျွေးမွေးနိုင်တဲ့ အလုပ်မျိုးကို ရှာရတယ်။ ဒီလိုအဖြစ်တွေကြောင့် ပြည်ပထွက် အလုပ်ရှာရတာ တပုံချည်းပါပဲ။ ဒါတွေက သာမန်ပြည်သူတွေရဲ့ ခံစားချက်နဲ့ ထွက်ပေါက်တွေပါ။

(၃) ကိုယ့်ပြည်ထောင်စုမှာ ကိုယ့်အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ အာမခံချက်ရှိ ရဲ့လား

ဒီအချက်မှာတော့ နိုင်ငံရေးအသိရှိတဲ့ လူတွေက လုပ်ဆောင်ကြတာပါ။ လူမျိုးပေါင်းစုံနေထိုင်တဲ့ တိုင်းပြည်မှာ တိုင်းပြည်လွတ်လပ်ရေးအတွက် လူမျိုးပေါင်းစုံ စုစည်းပြီး တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြတယ်။ ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်ဖို့ ပင်လုံမြို့ကလေးမှာ စတင်သဘောတူခဲ့ကြတယ်။ ပြည်ထောင်စုလို့ အမည်ခံပြီး ပြည်နယ်တွေကိုပါ ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြည်နယ်သားတွေရဲ့ အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ လွတ်လပ်ခွင့်နဲ့ စီမံခန့် ခွဲပိုင်ခွင့် ဘယ်လောက်ရှိလဲ? အမျိုးသားကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်တို့ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးတို့ကို မဆိုထားနှင့် အမျိုးသားစာပေကို သင်ကြားဖို့ ဘယ်လိုခွင့်ပြုအားပေးမှု ရှိသလဲ? အမျိုးသားဘာသာစကားကို ကျောင်းမှာ၊ ရုံးမှာ တရားဝင်ပြောဆိုခွင့် ရှိရဲ့လား ? သာသနာရေးမှာရော လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်၊ မြှင့်တင်ခွင့် တန်းတူညီမျှရဲ့လား? ဒါတွေကို ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ပိတ်ပင်ထားရင်တော့ ပြည်ထောင်စုဆိုတာ နာမည်ခံသက်သက်ပဲဖြစ်မယ်။ ဒီလို လိုချင်တာမရတော့ ရတဲ့နည်းနဲ့ ကြိုးပမ်းကြတယ်။ ဒီလိုဖြစ်နေရတဲ့ အတွက် ပြည်နယ်သားတွေမှာ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်မရှိတာ မဆန်းပါဘူး။ ထိုင်းနိုင်ငံတောင်ပိုင်းက ခရိုင် (၃) ခုမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ဆူပူမှုကိုလေ့လာရင် မလေးလူမျိုး မူဆလင်တွေက ထိုင်းစာသင်ကျောင်းတွေကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးတယ်။

ကျောင်းဆရာနဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းတော်ကြီးတွေကို ရန်ရှာတိုက်ခိုက်တယ်။ ဒါတွေဟာ သာမန်ကြည့်ရင် စစ်ရေးနဲ့ ဘာမှမဆိုင်တဲ့ကိစ္စပါ။ ဒါပေမဲ့ အသေးအနက်ကြည့်ရင် သူတို့လူမျိုးကို ဝါးမျိုတဲ့၊ သူတို့သာသနာကို ဝါးမျိုတဲ့ အဓိကအပိုင်းကို ရွေးပြီး တိုက်တာဖြစ်တယ်။ ကျနော်တို့ပြည်ထောင်စုမှာ ဒီလောက်အထိ မဆိုးသေးပါဘူး။

ခြုံပြီးသုံးသပ်မယ်ဆိုရင်တော့ ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်၊ နိုင်ငံကို ချစ်တဲ့စိတ်ဓာတ် နည်းတယ်လို့ဆိုရင် ဆိုနိုင်ပါတယ်။ နိုင်ငံဆိုတာ နိုင်ငံသားအားလုံးရဲ့ နေထိုင်ရာ မှီခိုအားထားရာ ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံကို နိုင်ငံသားအားလုံးက ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ဖို့ လိုပါတယ်။ လွယ်လွယ်နဲ့ မြင်သာအောင် ဥပမာပြရရင် အိမ်တဆောင်ထဲမှာ အတူနေနေကြတဲ့ မိသားစုတွေပါ။ ဒီအိမ်သားတွေရဲ့ လုံခြုံရေး၊ ဖူလုံရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနဲ့ ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်စေဖို့ အိမ်သားအားလုံးမှာ တာဝန်ရှိကြပါတယ်။ အိမ်သား အားလုံးအထဲမှာတော့ မိဘဟာ ပိုပြီးအဓိကကျပါတယ်။ ပိုပြီး တာဝန်ရှိပါတယ်။ မိဘဟာ မိသားစုစိတ်ဓာတ်ပြည့်ဝပြီး သားသမီးတွေအပေါ် မှန်မှန်ကန်ကန်သဘောထားရင် သားသမီးတွေကလည်း မိသားစုစိတ်ဓာတ် ရှိမှာပါ။ သားသမီးတွေရဲ့ လုံခြုံရေး ဖူလုံရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ပျော်ရွှင်ရေးတွေကို တာဝန်ယူရပါလိမ့်မယ်။ ဆင်းရဲနေတာမို့လို့ ချမ်းသာတဲ့ မိသားစုလို မဖြည့်ဆည်းနိုင်တာထား၊ သားသမီးတွေ နားလည်နိုင်ပါတယ်။ မိဘနဲ့ သားသမီး ညီတူညီမျှမှု မရှိတဲ့အိမ်ထောင်၊ သားသမီးတွေရဲ့လုံခြုံရေး ဖူလုံရေးကိုတာဝန်မယူတဲ့အိမ်ထောင်၊ ဒီအိမ်ထောင်မှာ မိသားစုစိတ်ဓာတ်မရှိတာ၊ အားနည်းတာ မဆန်းပါဘူး။

ပြည်ထောင်စု မပီပြင်လို့ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် မရှိတာပါ။ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် မရှိရင် ပြည်ထောင်စုသားတွေရဲ့ ဘဝဟာ မလုံခြုံဘူး။ ပြည်ထောင်စုသားတွေရဲ့ စားဝတ်နေရေးလည်း မဖူလုံဘူး။ ဒီလိုအနေအထားမှာ ပြည်ထောင်စုကို စွန့်ခွာတာ၊ ပြည်ထောင်စုကို ဆန့်ကျင်တာတွေဟာ နောက်ဆက်တွဲပြဿနာပါ။ ဒါကြောင့် ပြည်ထောင်စု စိတ်ဓာတ်ရှိလာဖို့ ပြည်ထောင်စုကို ပီပြင်အောင် တည်ဆောက်ကြပါစို့။

မွန်ပြည်သစ်ဂျာနယ်
၂၀၀၆ ဩဂုတ်လ

နိုင်ငံတခုအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးဟာ အခြေခံလိုအပ်ချက်

နိုင်ငံတခုအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဘယ်လောက် လိုအပ်နေတယ်ဆိုတာ လူတွေမှာ အမြင်မတူညီကြပါဘူး။ ဘဝချင်းမတူ၊ အသိတရားချင်းမတူညီကြတဲ့ လူသားတွေထဲမှာ ဒီလိုဖြစ်ရှိနေတာ သဘာဝကျပါတယ်။ တချို့လူတွေက ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတဲ့ ဝေါဟာရရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုတောင် လေးလေးနက်နက် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မသိကြပါဘူး။ သူတို့မသိတာကို အပြစ်တင်ဖို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံအရေး၊ အမျိုးသားအရေး၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းအရေးကို ဦးစားပေးကြိုးပမ်းနေကြတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအသိုင်းအဝိုင်းမှာတော့ ဒါကိုလေးလေးနက်နက် သိထားကြဖို့ လိုပါတယ်။ တကယ်လို့ မတူညီတဲ့ အမြင်တွေရှိရင်လည်း ညှိနှိုင်းကြဖို့ လိုအပ်မယ်လို့ မြင်ပါတယ်။ အနာဂတ်အကျိုးကို ရည်စူးပြီး ကျနော့်အမြင်ကို ရိုးသားပွင့်လင်းစွာ တင်ပြပါရစေ။

ပထမဦးစွာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာ ဘာလဲ? ဆိုတာ တိုတိုနဲ့ဖြေရရင် **"ပူပင်သောက ကြောက်လန့်မှုကင်းပြီး အေးအေးချမ်းချမ်းနေထိုင်နိုင်ခြင်းဟာ ငြိမ်းချမ်းရေး"** ပါပဲလို့ ကျနော်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပါတယ်။ ဒီငြိမ်းချမ်းရေးကို လူတွေသာမက သက်ရှိသတ္တဝါ တိရစ္ဆာန်တွေအတွက်ပါ အလိုအပ်ဆုံးအရာဖြစ်တယ်လို့ဆိုရင် မှားမယ်မထင်ပါဘူး။ တချို့လူတွေက စားဝတ်နေရေးဟာ အလိုအပ်ဆုံးအရာလို့ ဆိုကြပါတယ်။ ကျနော့် အမြင်ကတော့ စားဖို့၊ ဝတ်ဖို့၊ နေဖို့ ဘယ်လောက်ပြည့်စုံကောင်းမွန်နေပေမဲ့ ဂုတ်ပေါ် ဓားဝဲနေမယ်ဆိုရင် ဒါမှမဟုတ် မျက်ရည်နဲ့မျက်ခွက် တရက်မပြတ် ဖြစ်နေရမယ်ဆိုရင် ဒါမှမဟုတ် အချုပ်ထောင်အကျဉ်းစခန်းထဲမှာ နေနေရမယ်ဆိုရင် ဒီစားဝတ်နေရေးကို ငဲ့ပြီး ဘယ်သူမှနေနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ပိုမိုအေးချမ်းဘေးကင်းတဲ့ နေရာကို ထွက်သွားကြမှာပါ။ ဒါကြောင့် **"ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတဲ့ အေးချမ်းသာယာဘေးကင်းတဲ့ အခြေအနေဟာ လူသားတွေအတွက် လူတွေစုဖွဲ့နေတဲ့ နိုင်ငံတခုအတွက် အလိုအပ်ဆုံးအရာ အဓိကကျတဲ့ အခြေခံလိုအပ်ချက်ဖြစ်တယ်"** လို့ ကျနော်မြင်တယ်။

ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ တန်ဘိုးကို ငြိမ်းချမ်းတဲ့နိုင်ငံ၊ မြို့၊ ရွာတွေမှာ နေထိုင်ကြတဲ့လူတွေအနေနဲ့ သာမန်အားဖြင့် မသိကြပါဘူး။ ဒါဟာ ရေကိုလိုသလောက် ဖောဖောသီသီ လွယ်လွယ်ကူကူ ရနေတဲ့လူတွေက ရေရဲ့တန်ဘိုးကို မသိသလိုမျိုးပါပဲ။ ငြိမ်းချမ်းမှု မရှိတဲ့ နိုင်ငံ၊ မြို့၊ ရွာတွေမှာ နေထိုင်ကြတဲ့လူတွေဟာ ရေ၊ မီး၊ မင်း၊ ခိုးသူ၊ မချစ်မနစ်သက်တဲ့သူ စတဲ့သူများရဲ့ သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲ၊ မုဒိန်းကျင့်၊ ပစ္စည်းလု၊ အဓမ္မစေခိုင်း ဒုက္ခပေးနေတာတွေကို နေ့စဉ်မြင်တွေ့ခံနေရတဲ့ဘဝ၊ ဒါတွေကနေ ကင်းလွတ်ဖို့ ပြေးလွှားပုန်းအောင်းနေနေရတဲ့ ဘဝမျိုးမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ တန်ဘိုးကို လေးလေးနက်နက် သိရှိလာကြမှာပါ။ ငြိမ်းချမ်းရေးမရှိတဲ့ အနေအထားမှာ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဂီတနဲ့ အနုပညာ စတာတွေမက တရားထိုင် ဘာဝနာပွားတဲ့ အလုပ်ကိုတောင် လုပ်လို့မရဘူးဆိုတာ ဒီဒေသကလူတွေ သိကြပါတယ်။ ဒီလို ငြိမ်းချမ်းရေးမရှိတဲ့ဒေသမျိုးမှာ လူသားတွေကလည်း မနေထိုင်လိုကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် စစ်ပြေးဒုက္ခသည်တွေ ကမ္ဘာ့နေရာတော်တော်များများမှာ တွေ့ရှိနေရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကမ္ဘာ့မှာ နိုင်ငံတခုနဲ့တခု ဒေသတခုနဲ့တခု ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ရှိပြည့်စုံမှု အတိုင်းအတာ မတူညီကြပါဘူး။ တချို့နိုင်ငံ တချို့ဒေသမှာ (၉၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော် ရှိနေချိန်မှာ တချို့နိုင်ငံဒေသတွေမှာတော့ (၆၀) ရာခိုင်နှုန်း၊ တချို့ဒေသမှာ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းလောက်သာ ရှိကြပါတယ်။ ဒီလိုခြားနားနေတဲ့ အနေအထားမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတဲ့ အခြေခံကောင်းရှိမှ တည်ဆောက်လုပ်ဆောင်လို့ ရနိုင်တဲ့ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု စတာတွေကိုလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးပြည့်စုံမှု အတိုင်းအတာများလေလေ၊ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှု အားကောင်းလေဆိုတာ နိုင်ငံရေးအသိရှိသူတိုင်း သိမြင်ကြပါတယ်။ ပြီးတော့ လူတိုင်းလူတိုင်းဟာ ပိုမိုပြည့်စုံကောင်းမွန်ပြီး အေးချမ်းသာယာတဲ့ ဘဝကို တည်ဆောက်ချင်ကြတာချည်းပဲ။ ဒီလို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်တဲ့လူ့ဘောင်ကို တည်ဆောက်နိုင်ဖို့အတွက် မိမိတို့ရပ်တည်နေထိုင်တဲ့ နိုင်ငံ၊ ဒေသနဲ့၊ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ရှိမှု အတိုင်းအတာပိုမိုကောင်းမွန်လာအောင် နည်းလမ်းရှာတည် ဆောက်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ငြိမ်းချမ်းရေးကိုတည်ဆောက်ဖို့ အစိုးရတိုင်း၊ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတိုင်းက လိုလားပြီး သူ့ရှု့ထောင့်ကနေ သူ့နည်းသူ့ဟန်နဲ့ တည်ဆောက်နေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အမြင်ရှုထောင့် မတူကြရင် အကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုတာလည်း ကွဲပြား

နေကြတာ မဆန်း ပါဘူး။ ဒီတော့ အမြင်ကိုအရင်ညှိနိုင်းဖို့လိုမယ်လို့ ယုံကြည်တယ်။ ဒီလိုညှိနိုင်းရာမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတဲ့ ဝေါဟာရရဲ့အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုတဲ့ နေရာကစပြီး ညှိရမယ်။ ဒီလို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာမှာ ခေတ်နဲ့လျော်ညီပြီး ပြီးပြည့်စုံဖို့လည်း လိုအပ်ပါလိမ့်မယ်။ အချို့က ပြင်ပရန်လုံခြုံရေးကို ဖောင်းပေးပြီး အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ကြတော့ အပြင်ကလာတဲ့ ရန်သူကိုကာကွယ်ဖို့ "ကာကွယ်ရေး" လုပ်ငန်းကို အဓိကထားကြတယ်။ ဒီလိုအမြင်မျိုးကို အခြေခံပြီး ယခင်ခေတ်တွေမှာ ကျုံးတွေ၊ မြို့ရိုးတွေကို အခိုင်အမာ တည်ဆောက်ကြတယ်။ ဒီတော့ အပြင်ကလာမည့် ဘေးအန္တရာယ်သက်သာစေပေမဲ့ သွားရေးလာရေး၊ ပြင်ပနဲ့ ဆက်သွယ်ရေးမှာ ခက်ခဲစေပါတယ်။ ခုခေတ်မှာတော့ စစ်တပ်၊ ပုလိပ်တပ်၊ ထောက်လှမ်းရေးတပ်တွေကို အခိုင်အမာဦးစားပေး တည်ဆောက်ကြပြန်တယ်။ ပြီးတော့ ပြည်သူတွေရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်ကို ကန့်သတ်တဲ့ဥပဒေတွေ အမျိုးမျိုးထုတ်လာ တယ်။ ဒီအခါမျိုးမှာ များပြားလာတဲ့ စစ်တပ်၊ ပုလိပ်၊ ထောက်လှမ်းရေးတွေနဲ့ ဥပဒေတွေက ပြည်သူတွေရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်ကို ဖျက်ဆီးလာပြန်တယ်။ ဒီမိုကရေစီနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေမရှိတဲ့ အာဏာရှင်တွေ ကြီးစိုးတဲ့နိုင်ငံတွေမှာ ပြည်သူတွေဟာ အာဏာပိုင်တွေကို ကြောက်လန့်နေရတယ်။ အာဏာရှိသူတွေရဲ့ ညှင်းပမ်းဖိနှိပ် အနိုင်ကျင့်မှု အမျိုးမျိုးကို ခံကြရတယ်။

ဒီလို ပူပင်သောကကြောက်လန့်မှုတွေ ဖြစ်နေရင်တော့ အေးချမ်းသာယာမှုတွေ ပျောက်ဆုံးပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးဟာလည်း ပျက်ပြားသွားရတယ်။ ဒါဟာ လုံခြုံရေးကို ဖောင်းပေးလွန်းတဲ့ အမြင်ရဲ့အားနည်းချက်ကို ထောက်ပြတာပါ။ ဟစ်တလာလက်ထက် ဂျာမဏီနိုင်ငံမှာ အစိုးရကို ဝေဖန်တာမျိုး လုံးဝလုပ်ခွင့် မရှိဘူး။ ဆန္ဒပြသပိတ်မှောက်ခြင်းဟာ မဟာရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါတယ်။ ရန်သူ့သူလျှို နိုင်ငံတော်သစ္စာဖောက်မှုနဲ့ တန်းတူကြီးမားတဲ့ အပြစ်ကိုပေးတယ်။ ပြည်သူလူထုအများစုကြီးက အုပ်စိုးသူတွေကို အမြဲကြောက်ရွံ့နေရမယ်ဆိုရင် ဒါမျိုးကို ငြိမ်းချမ်းပါတယ်လို့ လက်ခံလို့ မရတော့ဘူး။

ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာ **"ပူပင်သောက ကြောက်လန့်မှုကင်းပြီး အေးအေးချမ်းချမ်း နေထိုင်ခြင်း"** ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ထားတာကြောင့် အပြင်ရန်ရော အတွင်းရန်ပါ ကင်းတဲ့ လုံခြုံမှုရှိဖို့ကတော့ အရေးကြီးတဲ့အချက်ဖြစ်ပါတယ်။ အတွင်းရန်ကင်းဖို့ဆိုတာက ပြည်သူလူထုရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်ကို တန်ဘိုးထားတဲ့ အစိုးရဖြစ်ဖို့လိုတယ်။ ပြည်သူလူထုက ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားပြီး ပြည်သူလူထုက မကြိုက်တဲ့အခါ

ဖယ်ရှားလို့ရနိုင်တဲ့ အစိုးရဖြစ်ဖို့လိုတယ်။ အရှင်းဆုံးပြောရရင် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးတဲ့အစိုးရဖြစ်ဖို့ လိုတယ်။

နောက်ပြီး ပူပင်သောကကြောက်လန့်မှုကင်းပြီး အေးအေးချမ်းချမ်းနေထိုင်နိုင်ဖို့ ဆိုရာမှာ ပြည်သူတွေအတွက် စားဝတ်နေရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးစတဲ့ အခြေခံလိုအပ်ချက်တွေ ပြည့်စုံဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါကို နိုင်ငံသားတိုင်းအတွက် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ဖို့ အစိုးရဟာ ပြည်သူတွေဆီက အကောက်အခွန်ယူ၊ နိုင်ငံရဲ့ သယံဇာတတွေကို ထိန်းချုပ်ပြီး စီမံကွပ်ကဲလုပ်ဆောင်ရတာ ဖြစ်တယ်။ တဘက်က လူတန်းစား ကွာဟမှု မကြီးမားအောင်ထိန်းရ၊ ပြည်သူတွေအချင်းချင်း ဖိနှိပ်မှု၊ သွေးစုတ်မှုမရှိအောင် လည်းထိန်းသိမ်းပေးဖို့ တာဝန်ရှိပါတယ်။ ပြည်သူတွေ အထဲက တချို့ဟာ သိတ်ချမ်းသာပြီး၊ တချို့က ဆင်းရဲငတ်ပြတ်နေရင် လုယက်သတ်ဖြတ်မှုတွေဖြစ်လာမှာမို့ ငြိမ်းချမ်းနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ပြည်သူတွေအချင်းချင်းထဲမှာ ဖိနှိပ်သွေးစုတ်မှုများပြားနေရင် ပဋိပက္ခတွေများပြီး ငြိမ်းချမ်းနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကို ကာကွယ်ဖို့ မှန်ကန်တဲ့တရားဥပဒေတွေကို ပြဋ္ဌာန်းပြီး **"တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး"** ဆိုတာလည်း ရှိဖို့လိုပါတယ်။ အချုပ်အားဖြင့် နိုင်ငံအတွင်းမှာ ရှိနေကြတဲ့ လူမျိုးစုံပြည်သူအားလုံး ကိုယ်၏ချမ်းသာခြင်း၊ စိတ်၏ချမ်းသာခြင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံဖို့လိုအပ်ပါတယ်။

ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာရဲ့ အခြေခံသဘောတရားအမြင်ကို ဒီလောက်နဲ့ရပ်ထားပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရရှိနိုင်ဖို့ ဘယ်လိုတည်ဆောက်ကြမလဲဆိုတဲ့ အပိုင်းကိုပြောကြရအောင်။ ကျနော့်အမြင်ကိုပြောရရင် **"ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့အခြေခံဟာ ညီညွတ်ရေးဖြစ်တယ်။ ညီညွတ်ရေးရဲ့ အခြေခံဟာ ချစ်ကြည်ရေးဖြစ်တယ်။ ချစ်ကြည်ရေးရဲ့ အခြေခံဟာ သာတူညီမျှရေး (တန်းတူရေး) နဲ့ တရားမျှတရေး ဖြစ်တယ်"**။ တန်းတူရေးနဲ့ တရားမျှတရေးကို လက်တွေ့ဖော်ဆောင်တဲ့နေရာမှာ နိုင်ငံသားဆိုတဲ့ ယူနစ်တခုတည်းနဲ့ မတိုင်းထွာဘဲ၊ မတူညီတဲ့ လူမျိုး၊ မတူညီတဲ့ ကိုးကွယ်မှု ဘာသာတွေအပေါ်မှာ လွှမ်းမိုးဖိနှိပ် ဝါးမြိုတာ အခွင့်ထူးခံယူတာတွေ မရှိဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူမျိုးရေးအရ၊ ဘာသာရေးအရ မတူညီတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွေအကြားမှာ အမုန်းတရားတွေ ပျောက်ပြီး ညီအစ်ကိုတွေလို ချစ်ခင်ညီညွတ်နိုင်ကြဖို့ အစွန်းထွက်နေတဲ့ လုံခြုံရေးအမြင်တွေကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြုပြင်ဖို့ လိုပါတယ်။

တဘက်ကလည်း တမြေတည်းနေ တရေတည်းသောက် တနိုင်ငံတည်းက ပေါက်ဖွားလာတဲ့လူတွေ အချင်းချင်းကြားမှာ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ၊ မဟာသာသနာ အမြင်တွေကို ပယ်ဖျောက်ကြဖို့ လိုပါတယ်။ မဟာအမြင်နဲ့ လွှမ်းမိုးလာရင် အဲဒါကို ကာကွယ်ဖို့ ကျဉ်းမြောင်းတဲ့အမြင်တွေ ပေါ် မှာပဲ။ တော်လှန်အန်တုမှုတွေ ပေါ် လာ မှာပဲ။ တော်လှန်အန်တုလို့မှ စိတ်မချရင် ဆက်စပ်နေမှုကို ဖြတ်တောက်ပြီး ခွဲထွက် လိုတဲ့အမြင်တွေ ပေါ် လာမှာပဲ။ ဒါက ဓမ္မတာပါ။ အကျိုးတရားအပေါ် အဆိုးမမြင် ပါနဲ့။ အကြောင်းတရားကို စီစစ်ဖော်ထုတ်ပြင်ဆင်ပေးနိုင်ဖို့က အဓိကပါ။

ဒီနေ့ ခေတ်ကာလဟာ နိုင်ငံတကာခေတ် ကမ္ဘာတခွင်လုံး ဆက်စပ်နေတဲ့ ဂလိုဗယ်လိုင်ဇေးရှင်း (Globalization) ခေတ်ဖြစ်တယ်။ မိမိလူမျိုး၊ မိမိကိုးကွယ်တဲ့ ဘာသာ လောက်ကိုပဲ သိတတ်နားလည် ဇောင်းပေးပြီး လုပ်ဆောင်နေလို့ မရတော့ ပါဘူး။ အများကိုယှဉ်ပြီး ရင်ဘောင်တန်းနိုင်ဖို့ မိမိတို့စည်းဝိုင်းထဲက လူ တွေအချင်းချင်း စည်း လုံးညီညွတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ တိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံကြီးသားတွေ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီးတွေဟာ ကမ္ဘာတခွင်လုံးငြိမ်းချမ်းရေး၊ ကမ္ဘာတခွင်လုံး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးစတာတွေ ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင် နေတဲ့ကာလမှာ ကျနော်တို့ဟာ ကျနော်တို့နိုင်ငံရဲ့ စည်းဝိုင်းအတွင်းက စည်းလုံး ညီညွတ်ကြဖို့ လိုပါတယ်။ စည်းလုံးညီညွတ်စေဖို့ လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်ရာမှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွေထဲက လွတ်လပ်ရေး၊ တန်းတူရေး၊ တရားမျှတရေး အမြင်သဘောထားတွေကို များများသွတ်သွင်းပြီး အာဏာရှိသူတွေက ပီပီပြင်ပြင် လက်တွေ့ပြသပေးဖို့ လိုအပ်နေပါတယ်။

ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ထက်မြက်တက်ကြွတဲ့ လူသားအရင်းအမြစ်တွေ ရှိပါတယ်။ တန်ဘိုးကြီးမားတဲ့ သဘာဝသယံဇာတတွေ ရှိတယ်။ ကောင်းမွန်မျှတတဲ့ ရာသီ ဥတုတွေ ရှိတယ်။ ဇေိယာအကျယ်အဝန်းနဲ့ သင့်တော်တဲ့ လူဦးရေလည်းရှိတယ်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး လွယ်ကူကောင်းမွန်တဲ့ နေရာလည်း ဖြစ်တယ်။ စင်္ကာပူ နိုင်ငံကတော့ ဒီ အချက်တွေနဲ့ (၃) ချက်ပဲ ပြည့်စုံပေမဲ့ တိုးတက်ခေတ်မီအောင် ကာလတိုအတွင်း လုပ်ဆောင်နိုင်တာ တွေ့ရတယ်။ အချက် (၅) ချက်စလုံးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ လမ်းစဉ်ပေါ် လစီမှန်ရင် စင်္ကာပူထက်မြန်အောင်တည် ဆောက်နိုင်မှာ အမှန်ပါ။

ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာကို ငြိမ်းချမ်းတဲ့နည်းနဲ့ပဲ တည်ဆောက်ယူလို့ ရနိုင်မှာပါ။ လူချင်းအတူတူ တခြားလူကို နွားလိုသဘောထားပြီး နဖားထိုး တုတ်နဲ့ထိုး ကိုယ်ဖြစ်စေချင်သလို အဓမ္မပုံသွင်းလို့ မရဘူး။ အနှစ် (၆၀) နီးပါး ပျက်ပြားလာနေတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်ရာမှာ စိတ်ရှည်ဖို့၊ သဘောထားမှန်ဖို့၊ သဘောထားကြီးဖို့၊ ခွင့်လွှတ်တတ်ဖို့၊ အာဃာတတရား၊ မာန်မာနတရားတွေ လျှော့ဖို့၊ သင်ပုံးချေကြဖို့ လိုပါတယ်။ တန်းတူရည်တူ ပါဝင်သင့်တဲ့သူ အားလုံးစုံစုံညီညီနဲ့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးညှိနှိုင်းကြဖို့ လိုပါတယ်။ အနာဂတ်အရေးကို ဦးစားပေးပြီး အဖြေရှာကြဖို့ လိုပါတယ်။

ချုပ်ပြီးပြောရရင် နိုင်ငံတခုအတွက် အေးချမ်းသာယာရေး၊ ရိက္ခာဖူလုံရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စတာတွေအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးဟာ အခြေခံလိုအပ်ချက် ဖြစ်တယ်။ ဒါကို တည်ဆောက်နိုင်ဖို့အတွက် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များ၊ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ နိုင်ငံ၀န်ထမ်းများ၊ နိုင်ငံသားများအပါအ၀င် ကျနော်တို့အားလုံးမှာ တာ၀န်ရှိပါ တယ်။ ကျနော်တို့နိုင်ငံရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ကျနော်တို့ကပဲ တည်ဆောက်ကြရမယ်။ ရတနာသိုက်ပေါ် မှာထိုင်ပြီးအချင်းချင်းသတ်ဖြတ်နေကြလို့ ဘယ်သူ့အတွက်မှ အကျိုးမရှိပါဘူး။ ရတနာဆိုတာ တန်ဘိုးကြီးတယ်။ စေတနာမှန်တဲ့ သူတွေနဲ့သာ ထိုက်တန်တယ်။ နိုင်ငံဆိုတာလည်း ရတနာပါဘဲ။ စေတနာမမှန်ရင် ဦးဆောင်လို့ မရပါဘူး။ အချင်းချင်းသတ်ဖြတ်နေကြရတာကို အမြန်ရပ်ဖို့လိုပြီ။ ဒီနေ့ အခြေအနေက တောင်းဆိုနေတာဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်တယ်။ စစ်မှန်ပြီး ရေရှည်တည်တံ့မည့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်ပေးနိုင်သူတွေဟာ နိုင်ငံရဲ့တကယ့်ခေါင်းဆောင်၊ ပြည်သူတွေ လေးစားပြီး သမိုင်းတင်ကျန်ရစ်မည့် ခေါင်းဆောင်တွေ ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်။ ဒီတာ၀န်ကို ယူနိုင်သူများ၊ ယူသင့်သူများ ၀င်ယူကြပါ။ အေးချမ်းသာယာပြီး တိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံသားများဘ၀နဲ့ နေလိုသူများအားပေးထောက်ခံ အားဖြည့်ကြပါ။ ဒီနေ့ ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ရမှာက ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ အဓိကပါ။

ချစ်ကြည်ရေးဂျာနယ် အမှတ် (၄)
၂၀၀၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ

လူသတ်စွမ်းအင်ပြိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်မှု

လူတွေဟာ ဦးနှောက်ရှိတယ်၊ အသိဉာဏ်ရှိတယ်၊ အမှားအမှန်ကို ပိုင်းခြားဝေဖန်တတ်တယ်၊ ဒီလို ဉာဏ်ရှိလို့ သတ္တဝါတွေထဲမှာ လူဟာဆရာ၊ လူဟာဘုရင်လို အခြား သတ္တဝါတွေအပေါ် မင်းမူကြီးစိုးနေတာဖြစ်တယ်။ ဒီလို စွမ်းရည်ထူးတွေရှိလို့ အများနဲ့ စည်းခြားဖို့ အခြားသတ္တဝါတွေကို တိရစ္ဆာန်လို့ခေါ်ပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုတော့ တိရစ္ဆာန် စာရင်းထဲ မထည့်လို ကြပါဘူး။ ဒီလို လူတွေအထဲမှာ စာရေးသူလည်း အပါအဝင်ပါပဲ။ ဒီလို တိရစ္ဆာန်စာရင်းထဲ မပါဝင်စေလိုတဲ့အတွက် တိရစ္ဆာန်တွေနဲ့ မတူအောင် လူတွေကို အမှားအမှန်သိဖို့ ထောက်ပြဝေဖန်သင့်တာ ထောက်ပြဝေဖန်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကြက်တွေမှာ အားအင်ကုန်ခမ်း မျက်လုံးကန်းအောင် ခွပ်နေကြတာကို မိုက်မဲတယ်လို့ လူတွေကမြင်ကြတယ်။ နွားသိုးတွေဟာ ဂျိုအားကိုးပြီး ထိုးသတ်နေကြတာကိုလည်း မိုက်တယ်လို့ပဲ မြင်ကြတယ်။ ခွေးတွေကတော့ တကောင်ချင်းရော၊ အုပ်စုလိုက်ပါ ကိုက်သတ်နေကြတာကို ဦးနှောက်မရှိ ဘာမှမသိတဲ့ အဟိတ်တိရစ္ဆာန်လို့ လူအချို့က ဝေဖန်တတ်ကြတယ်။ စာဖတ်သူလည်း ဒီလိုမြင်ကောင်းမြင်မိမှာပါ။

လူတွေမှာကော အချင်းချင်း မသတ်ကြဘူးလား။ သတ်နေကြတာ တိရစ္ဆာန်တွေထက် နည်းမှာမဟုတ်ပါဘူး။ လူအချင်းချင်းသတ်ကြရာမှာ လောဘကြောင့်၊ ဒေါသကြောင့် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပြီး သတ်ကြရင် တယောက်စ၊ နှစ်ယောက်စ အရေအတွက် နည်းနည်းပဲ သေတာပါ။ ဒီလိုသတ်ကြတာမျိုးကို မိုက်မဲတယ်ဆိုပြီး အာဏာရှိသူတွေက အပြစ်ဒဏ်ပေး အရေးယူကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အုပ်စုဖွဲ့ လူသတ်နည်းနာတွေ ကောင်းစွာ လေ့ကျင့်ပြီး ခေတ်မီလက်နက်တွေ တပ်ဆင်ကာ အရေအတွက်များများ သေအောင် သတ်နေကြတာကိုတော့ မိုက်မဲတယ်လို့ မဆိုကြဘူး။ မျိုးချစ်၊ နိုင်ငံချစ်၊ အများအတွက် ကိုယ်ကျိုးစွန့်တဲ့ ပြည်သူ့သားကောင်းရတနာများတဲ့ အံ့သြစရာ မကောင်းပေဘူးလား။

ပိုပြီးထူးခြားတာကအဲ့ဒီလိုအုပ်စုဖွဲ့ကောင်းစွာလေ့ကျင့်၊ ခေတ်မီလက်နက်တွေ တပ်ဆင်ပြီး အခြားလူတွေကို လိုက်သတ်နေတဲ့ လူတွေက သူတို့သတ်ရတဲ့လူတွေ အပေါ် ဘာရန်ငြိုးမှမရှိပဲ သတ်နေကြတယ်။ အချို့နေရာမှာ အသတ်ခံရတဲ့ လူတွေ ဟာ ဘာလက်နက်မှလည်းမရှိတဲ့ အားနွဲ့တဲ့ ကလေးတွေ၊ လူအိုတွေ၊ အမျိုးသမီး တွေ ဖြစ်နေကြတယ်။ သေဆုံးရတဲ့ အရေအတွက်ကို ပြန်ကြည့်ရင် အားကောင်းတဲ့ ကားဗုံး၊ ရထားဗုံးထောင်တာမျိုးမှာ လူတွေရာချီပြီး သေဆုံးကြရတယ်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ (၁၁) ရက်က အမေရိကန်နိုင်ငံရှိ ကမ္ဘာ့ဗဟိုကုန်သွယ်ရေး အဆောက်အဦး (WTC) ကို လေယာဉ်နဲ့ ဝင်တိုက်ပြီးဖောက်ခွဲရာမှာ လူတွေ ထောင်ချီ သေခဲ့ရတယ်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်မှာ အမေရိကန်နိုင်ငံက ဂျပန်နိုင်ငံ ဟီရိုရှီးမား နဲ့ နာကာဆာကီမြို့တွေကို အနုမြူဗုံးနဲ့ တိုက်ခိုက်ရာမှာ လူတွေသောင်းနဲ့ သိန်းနဲ့ သေဆုံးခဲ့ရတယ်။ ဒီလို စစ်ရေးနဲ့မဆိုင်တဲ့ အရပ်သားတွေ အစုလိုက်အပြုံလိုက် သေဆုံးအောင် သတ်နေတာကို စေ့စေ့တွေးရင် လူတွေဟာ တိရိစ္ဆာန်တွေထက် ပိုမိုက်မနေဘူးလား။ ကြက်ဖကြီးတွေဟာ ကြက်မနဲ့ ကြက်ကလေးတွေကို လိုက် မခွပ်ပါဘူး။ နွားသိုးကြီးတွေကလည်း နွားမနွားကလေးတွေကို လိုက်မဝှေ့ပါဘူး။ ခွေးကြီးတွေကလည်း ခွေးသားလေးတွေကို မကိုက်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အသိဉာဏ်ရှိပါ တယ်ဆိုတဲ့ လူတွေက ဒီလိုကျူးလွန်နေကြတော့ တိရစ္ဆာန်တွေထက် လိမ္မာတယ်၊ ယဉ်ကျေးတယ်၊ အသိဉာဏ်ရှိတယ်ဆိုတာ မှန်နိုင်ပါဦးမလား။

စစ်နဲ့မသက်ဆိုင်တဲ့လူအုပ်ထဲဗုံးခွဲသူတွေ၊လူအုပ်ထဲအမြောက်ပစ်ထည့်သူတွေ မြို့ရွာထဲ ဗုံးကျဲသူတွေဟာ အများအားဖြင့် သူတို့ဆန္ဒနဲ့ သူတို့လုပ်ကြတာ မဟုတ် ဘူး။သူတို့အတွက်လက်စားချေစရာဒါမှမဟုတ်ကြီးမားတဲ့အကျိုးကျေးဇူးတစုံတရာ ရရှိဖို့ လုပ်ကြတာ မဟုတ်ဘူး။ အကွက်ချအစီအစဉ်ဆွဲပြီး စည်းရုံးပညာပေးကာ သူတို့ကို ခိုင်းစေလိုက်တဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေ၊ အတွေးအခေါ်ပညာရှင်တွေကသာ ရည်ရွယ်ချက် တစုံတရာအတွက် လုပ်ခိုင်းတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ခေါင်းဆောင် ဆိုသူတွေ အတွေးအခေါ် ပညာရှင်ဆိုသူတွေဟာ သာမန်နောက်လိုက်လူငယ် တွေထက်ပိုပြီး မိုက်ရာကျမနေဘူးလား။ ခေါင်းဆောင်တွေ အတွေးအခေါ်ပညာ ရှင်တွေကို လူမိုက်တွေလို့ ကျနော်တို့လို သာမန်လူတွေက ပြောဆိုဝေဖန်ရင် လူအများက လက်ခံနိုင်ကြမလား။ သူတို့မှာ ခိုင်မာတဲ့ အမြင်သဘောထားတရပ်၊ လူအများလက်ခံနိုင်တဲ့ အမြင်သဘောထားတရပ် မရှိဘဲနဲ့ သူတို့ဟာ ခေါင်း

ဆောင်တွေ အတွေးအခေါ် ပညာရှင်တွေ ဖြစ်မှာမဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ သူတို့ရဲ့အမြင် သဘောထားကို ကျနော်တို့လေ့လာဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။

ကျနုပ်တို့လူသားများဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုလားကြတယ်။ အထူးသဖြင့် စစ်ပွဲကြီးများနဲ့ ရင်ဆိုင်ရပြီးတဲ့အခါ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပိုပြီးတောင်းဆိုလာကြတယ်။ ပထမကမ္ဘာစစ်အပြီးမှာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်ဖို့ နိုင်ငံပေါင်းချုပ် အသင်းကြီးကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သလို ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီးမှာလည်း ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ ကြီးကို ဖွဲ့စည်းခဲ့တယ်။ ကမ္ဘာတခွင်လုံးငြိမ်းချမ်းပြီး တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးအောင် ကမ္ဘာ့ အဖွဲ့အစည်းများ နိုင်ငံကြီးများက နည်းမျိုးစုံနဲ့ ကြိုးပမ်းနေကြပါတယ်။ နိုင်ငံတခု အတွင်းမှာ ဖြစ်စေ၊ ဒေသတခုအတွင်းမှာ ဖြစ်စေ၊ တကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာအရပါ ငြိမ်းချမ်းဖို့ ကြိုးစားနေကြတာကို တွေ့ရပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ လက်တွေ့မှာဘယ်လောက် အောင်မြင်နေပြီလဲ။ ဒါကို လေ့လာစီစစ်ရင် စိတ်ပျက်စရာတွေ အများကြီးတွေ့ရမယ်။ လွန်လာတဲ့ ၂၀၀၆ ခုနှစ်ထဲမှာဆိုရင် လက်ဘနွန်မှာ ဟက်ဇဘိုလာ (ပါလက်စတိုင်း) အဖွဲ့နဲ့ အစ္စရေးတို့ (၃၄) ရက်ကြာ အကြီးအကျယ် တိုက်ကြတယ်။ အသေအပျောက် အပျက်အစီးတွေ အလွန်များပါ တယ်။ ဆူဒန်နိုင်ငံ ဒါဖော့ဒေသမှာ အစိုးရနဲ့ သူပုန်အကြား ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် တိုက်ကြရာမှာ အရပ်သားတွေ တော်တော်များများ သေဆုံးခဲ့ရတယ်။ သီရိလင်္ကာ နိုင်ငံမှာလည်း အစိုးရနဲ့ တမီးလ် ကျားသူပုန်အကြား အပြန်အလှန်တိုက်ကြလို့ လူ (၃,၅၀၀) ကျော်သေဆုံးခဲ့ရတယ်။ အီရတ်မှာတော့ အများသိတဲ့အတိုင်း တနေ့ကို ပျမ်းမျှ (၈၀) ကျော် သေဆုံးနေရပြီး အများအားဖြင့် အသေခံဗုံးတွေနဲ့ အရပ်သား တွေကို တိုက်နေတာဖြစ်တယ်။ ကျနော်တို့ နိုင်ငံအတွင်းမှာတော့ သေကြေတာ စာရင်းမရပေမဲ့ သံတောင်၊ တောင်ငူ၊ ကျောက်ကြီး၊ ရွှေကျင်ဒေသက ပြည်သူတွေ အတော်များများ နေရပ်ကိုစွန့်ပြီး စစ်ပြေးဒုက္ခသည်တွေ ဖြစ်နေကြရတယ်။

လူသတ်လက်နက်ထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေကို လေ့လာရင် ဒီ ၂၀၀၆ ခုနှစ် ထဲမှာ မြောက်ကိုးရီးယားက ဒုံးကျည် (၆) စင်းနဲ့ နျူကလီးယားဗုံးတလုံး စမ်းသပ် ပစ်ဖောက်ပြခဲ့တယ်။ ကမ္ဘာမှာ (၉) နိုင်ငံမြောက် နျူကလီးယားပိုင်နိုင်ငံအဖြစ် ကြေ ညာလိုက်တာပါပဲ။ အီရန်မှာလည်း နျူကလီးယားလက်နက်ထုတ်ဖို့ ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီက ဟန့်တားနေတာကို ဂရုမစိုက်ဘဲ ဆက်ကြိုးပမ်းနေတယ်လို့

သိရတယ်။ ရုရှားနိုင်ငံကတော့ မိုင် (၆,၀၀၀) ကျော် ပစ်လွှတ်နိုင်တဲ့ တာဝေးတိုက်ချင်းပစ်ဒုံးပျံ (Topol-M) တွေ ထုတ်လုပ်လာနေတယ်။

ဒီလို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဖြစ်နေတာကို ထောက်ရင် ဒါတွေကို မိုက်မဲမှုလို့ ခတ်လွယ်လွယ်ပြောလို့ မဖြစ်တော့ဘူး။ အဖြေတခုခုရှာတွေ့လိုလျှင် လေးလေးနက်နက် တွေးတောသင့်ပါတယ်။ ကြက်တွေဟာ သဘာဝအရ ဘာကြောင့်ခွပ်နေကြတာလဲ။ (လူတွေခွပ်ခိုင်းတာကို မဆိုလို) နွားသိုးတွေ ဖျော့ကြတာ၊ ခွေးတွေကိုက်ကြတာ တွေဟာ အခြေခံအကြောင်းကတော့ နယ်မြေကို ကျူးကျော်တာနဲ့ နယ်မြေကို ကာကွယ်တာ ဖြစ်တယ်။ နယ်မြေကျူးကျော်တာက အကျိုးအမြတ်ရှာဖို့ဖြစ်ပြီး နယ်မြေကို ကာကွယ်တာက သူ့အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်တာဖြစ်တယ်။ ခွေးငယ်တချို့ဟာ သူ့နယ်မြေ၊ သူ့ခြံထဲကို ဝင်လာတဲ့ခွေးကြီးတွေကို ခံမကိုက်ဝံ့ပေမဲ့ ဟောင်ပြီးမောင်းထုတ်နေတာ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ လူတွေစစ်တိုက်နေကြတာ အစုအပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်နေကြတာမှာလဲ နယ်မြေကို ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာတဲ့ လူတွေနဲ့ ကိုယ့်နယ်မြေကို ကာကွယ်နေတဲ့ လူတွေအကြား ပဋိပက္ခပဲ ဖြစ်တယ်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ကျူးကျော်ခြင်းနဲ့ ခုခံခြင်းတို့ရဲ့ ပဋိပက္ခပဲပေါ့။

စစ်ပွဲသမိုင်းကိုလေ့လာရင် ကျူးကျော်စစ်နဲ့ ခုခံစစ်ကို ခွဲခြားကြည့်ဖို့ လိုပါတယ်။ ကျူးကျော်စစ်ဆိုတာက သူတပါးရဲ့ ရိက္ခာ၊ ဥစ္စာ၊ ရွှေငွေတွေကို ရယူဖို့၊ ဒါမှမဟုတ် နယ်မြေကို ရယူသိမ်းပိုက်ဖို့ ဒါမှမဟုတ် တဘက်လူထုကို ကျေးကျွန်အဖြစ် ခိုင်းစေနိုင်ဖို့ ကြိုးပမ်းကြတာဖြစ်တယ်။ အထူးသဖြင့် ခေါင်းဆောင်လုပ်သူတွေရဲ့ လောဘရမ္မက်ဇောတွေကို ဖြည့်ဆည်းဖို့ ကျူးကျော်စစ်ကို ဖန်တီးတာဖြစ်တယ်။ ပဋိပက္ခရဲ့ အဓိကဘက်ဟာ ကျူးကျော်တာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကျူးကျော်စစ်ကို **"မတရားတဲ့စစ်"** လို့ သတ်မှတ်ကြတယ်။ ခုခံစစ်ကတော့ မိမိတို့ရဲ့ ဥစ္စာပစ္စည်းနယ်မြေနဲ့ အခွင့်အရေးတွေကို ကျူးကျော်ဖျက်ဆီး လာရောက်လုယက်တာကြောင့် ဆုံးရှုံးမသွားရအောင် ခုခံတိုက်ရတာဖြစ်လို့ **"တရားတဲ့စစ်"** လို့ခေါ် ပါတယ်။ ကျနော်တို့တတွေဟာ မတရားတဲ့စစ်ကို ဆန့်ကျင်ပြီး တရားတဲ့စစ်ကို အားပေးထောက်ခံကူညီဖို့လိုပါတယ်။ ဒါမှ လူသားတွေ လိုလားတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွေ ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အတိတ်မှာဖြစ်ခဲ့တဲ့ စစ်ပွဲတွေရဲ့သမိုင်းကို လေ့လာရင် သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်တွေ၊ အာဏာရှင်ခေါင်းဆောင်တွေက သူတို့အားသာရင် ကျူးကျော်စစ်ကို စတင်ဖန်တီး

ကြတာတွေ့ရတယ်။ နိုင်လို့ရလာတဲ့ စစ်ပွဲတွေရဲ့ အကျိုးအမြတ်ကိုလည်း သူတို့ကပဲ လက်ဝါးကြီးအုပ် ရယူခံစားကြတယ်။ သူတို့ဟာ ဝိသမလောဘတွေတက်ပြီး သူတပါးရဲ့ စည်းစိမ်ဥစ္စာနယ်မြေတွေကို ရယူလိုတာဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ ဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းဖို့ သူ့ပြည်သူတွေကို စေလွှတ်လုယက်ခိုင်းတာ ဖြစ်တယ်။ သေစရာရှိရင် ပြည်သူတွေကို အသေခံခိုင်းတယ်။ ဝေ်ပြတ်လာရင် ပြည်သူတွေကို သိပ်ဂရုစိုက်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီလိုဖြစ်ခဲ့လို့ ပြင်သစ်နဲ့ ရုရှားနိုင်ငံတွေမှာ ဘုရင်တွေကို ပြည်သူတွေက တော်လှန်သတ်ဖြတ်တဲ့အထိ ဖြစ်လာခဲ့ရတယ်။

ဒီလို ကျူးကျော်စစ်တွေကို ဖန်တီးရာမှာ ထင်ရှားတဲ့ အာဏာရှင်ခေါင်းဆောင်တွေထဲမှာ ဟစ်တလာ၊ ဆလိုဗိုတန်မီလိုရှေးဗစ်နဲ့ ဆက်ဒမ်ဟူစိန် တို့ပါဝင်တယ်။ ဟစ်တလာက ဂျူးလူမျိုး (၆) သန်းကျော်ကို သတ်ဖြတ်ဖို့ ညွှန်ကြားခဲ့ပြီး ဥရောပမှာ နိုင်ငံများစွာကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူဖို့ သူ့တပ်တွေကို စေလွှတ်ခဲ့သူ ဖြစ်တယ်။ ဆလိုဗိုတန်မီလိုရှေးဗစ်ဟာ ယူဂိုဆလားဗီးယားပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ဆားဗီးယားသမ္မတနိုင်ငံက ကိုဆိုဗိုပြည်နယ်မှ အယ်ဘေးနီးယန်း လူမျိုးထောင်ပေါင်းများစွာကို ရက်ရက်စက်စက် သတ်စေခဲ့သူ ဖြစ်တယ်။ ဆက်ဒမ်ဟူစိန်ကတော့ ကူဝိတ်နိုင်ငံကိုလည်း တိုက်ခိုက်သိမ်းယူခဲ့တယ်။ ကာဒ်လူမျိုး (၁၈၂,၀၀၀) ကျော်ကိုလည်း သတ်ဖြတ်ဖို့ စီစဉ်ညွှန်ကြားခဲ့သူ ဖြစ်တယ်။ နိုင်ငံတကာက မတရားတဲ့ ကျူးကျော်စစ်ကို ဝိုင်းဝန်းဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ကြလို့ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ကျိုးကြည့် စစ်ပွဲဟာ ကျဆုံးခဲ့ရပြီး သူတို့လည်း စစ်ရာဇဝတ်ကောင်များအဖြစ်နဲ့ သမိုင်းတင်ခံ သွားကြရတယ်။

ဒီနေ့ကမ္ဘာဟာ ကမ္ဘာ့ရွာခေါ် ကလိုဗယ်လိုက်ဇေးရှင်း (Globalization) ခေတ်ရောက်နေပါပြီ။ တိုးတက်လာတဲ့ လူ့ဦးရေ၊ စက်ပစ္စည်းနဲ့ နည်းပညာတွေကြောင့် နိုင်ငံတွေဟာ ပိုမိုဆက်စပ် လာနေကြတယ်။ နိုင်ငံတခုရဲ့အရေးဟာ နိုင်ငံတကာအရေးဖြစ်လာပြီး နိုင်ငံတကာရဲ့အရေးဟာလည်း နိုင်ငံတခုစီရဲ့ အရေးဖြစ်လာနေတယ်။ ကိုယ့်နိုင်ငံရဲ့လုံခြုံရေးနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ကိုယ့်ဘာသာ တကိုယ်တည်းလုပ်နေလို့ မလုံလောက်တော့ဘူး။ စစ်ဘေး၊ ရောဂါဘေး၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တွေကို စုပေါင်းကာကွယ် အပြန်အလှန် အကူအညီပေးနေကြတာဟာ သီးခြားတကိုယ်တော်လုပ်နေလို့ မပြည့်စုံ မအောင်မြင်နိုင်တာကြောင့် ဖြစ်တယ်။

ဒီနေ့ကမ္ဘာမှာ နိုင်ငံအချို့ရရှိပိုင်ဆိုင်ထားပြီးဖြစ်တဲ့ ခေတ်မီလက်နက်လူသတ်ပစ္စည်းတွေဟာ ထိရောက်မှုအားပြင်းလွန်းလို့ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များ အတွေးအခေါ်

ပညာရှင်များဟာ စစ်ဖြစ်မှာကို စိုးရိမ်လာကြတယ်။ ခေတ်မီလက်နက်ဆန်းတွေ မပိုင်ဆိုင်တဲ့ နိုင်ငံတွေ၊ လူမျိုးတွေ၊ လူစုတွေကလည်း မိမိတို့ရန်သူရဲ့ ပျော့ကွက်ဖြစ်တဲ့ သူ့ပြည်သူကို ဖုံးခွဲတိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်လာနေကြတယ်။ ဒီလိုတိုက်ခိုက်မှုတွေကို တိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံ ကြီးတွေမှာလည်း အပြည့်အဝ မကာကွယ်နိုင်ကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီနေ့ကမ္ဘာမှာ စစ်ရေးအရပြိုင်ဆိုင်နေမှုများကို ရပ်တန့်ပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူနေထိုင်ကြဖို့ ကမ္ဘာတခွင်လုံးရိက္ခာဖူလုံပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဖို့ကို ဦးတည်နေကြပါပြီ။ ဒီအတွက်လည်း နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း၊ (NGO) များကနေ နိုင်ငံတကာမှာ လိုက်လံအကူအညီပေးနေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ တဘက်ကလည်း ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ လူမှုရေးပြဿနာတွေကို ကာကွယ်ဖို့ ဒီမိုကရေစီကျင့်စဉ်နဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေကို အားပေးမြှင့်တင်လာနေကြတယ်။

ကျနော်တို့နိုင်ငံဟာ ကမ္ဘာ့ရဲ့အစိတ်အပိုင်းတခုဖြစ်နေလို့ ကမ္ဘာ့ရဲ့ဖြစ်ပေါ် ပြောင်းလဲမှုနဲ့အညီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲဖို့ လိုနေပါပြီ။ ဒီလိုပြုပြင်ရာမှာ တဘက်က ဒီမိုကရေစီနဲ့ လူ့ အခွင့်အရေးတွေကို အားပေးမြှင့်တင်ပြီး လူမျိုးရေးအရ ဖိနှိပ်အနိုင်ကျင့်မှုတွေ မရှိရအောင်၊ နယ်မြေအရကျူးကျော်မှုတွေ မရှိရအောင် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းသွားမယ်ဆိုရင် ငြိမ်းချမ်းတိုးတက်တဲ့ လူ့ဘောင်ကိုဖန်တီးနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ လူသားအချင်းချင်း သတ်ဖြတ်မှု၊ ဖိနှိပ်အနိုင်ကျင့်မှုတွေဟာ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောရရင် မိုက်မဲခြင်းပါ။ ဒါတွေကို ရှောင်ဖယ်ပြီး ညီညွတ်ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူနေထိုင်ကြဖို့ စီစဉ်ဖန်တီးသူတွေဟာ ပညာအမြော်အမြင်ရှိတဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေ၊ တွေးခေါ်ပညာရှင်တွေ ဖြစ်တယ်။ ခေတ်ကာလနဲ့ မလျော်ညီတဲ့ အတွေးအခေါ်လုပ်ဟန်တွေကို ပြောင်းပြီး အနာဂတ်မှာထွန်းပြောင်မယ့် စစ်မှန်တဲ့ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်၊ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေ ဖြစ်ဖို့ကြိုးပမ်းကြပါစို့။

မွန်ပြည်သစ်ဂျာနယ်
၂၀၀၇ ခုနှစ် မေလ

ပေါင်းစပ်ချစ်ကြည် ခေတ်မီပညာရေးစနစ်

နိုင်ငံတိုင်းမှာ ဖွင့်လှစ်ထားရှိတဲ့ စာသင်ကျောင်းတွေဟာ နိုင်ငံသားတွေရဲ့ အတတ်ပညာ၊ အသိအမြင်နဲ့ အတွေးအခေါ် တွေကို အဓိကဖန်တီးစီမံပြုပြင်ပေးတဲ့ နေရာဖြစ်တယ်။ စာတတ်ပေတတ် နိုင်ငံသားတိုင်းဟာ ဒီစာသင်ကျောင်းတွေကို ငယ်စဉ်ကနေ နှစ်ပေါင်းများစွာ ဖြတ်ကျော်လာခဲ့ရတာချည်းဖြစ်လို့ ကျောင်းကသင် ကြားပေးလိုက်တဲ့ သင်ခန်းစာတွေဟာ သူတို့ရဲ့အသိပညာဦးနှောက်ကို အရောင် ဆိုးပြုပြင်ပေးလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။ သူ့မိဘနဲ့ သူ့အသိုင်းအဝိုင်းရဲ့ ပညာပေးမှုဟာ သူတက်ခဲ့တဲ့ကျောင်းတွေရဲ့ ပညာပေးမှုထက်များစွာမှ နည်းပါးပါတယ်။ ဒါကြောင့် နိုင်ငံတခုကို ပြုပြင်ပုံစံသွင်းချင်ရင် စာသင်ကျောင်းတွေက စတင်ပုံစံချရတာ ဖြစ် ပါတယ်။ ကျနော်တို့ဟာ နိုင်ငံကို ငြိမ်းချမ်းပြီး ခေတ်မီတိုးတက်စေတဲ့ ပညာရေး စနစ်ကို ရှာဖွေပြီး ပြုပြင်အစားထိုးသွားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

ကလေးသူငယ်တွေမှာ မိသားစုအသိုင်းအဝိုင်းက အသိအမြင်ခံယူချက် အနည်းအကျဉ်းကို ရရှိခဲ့တာကလွဲပြီး သူတို့မှာ အသိအမြင် အတွေးအခေါ် များများ မရှိပါဘူး။ မိဘတွေဆိုတာကလည်း စားဝတ်နေရေးကို တာဝန်ယူလုံးပမ်းနေရ တာဖြစ်လို့ သားသမီးတွေရဲ့ ပညာရေးနဲ့ အသိအမြင်တိုးတက်ရေးကို ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကျ တာဝန်ယူနိုင်ကြတာ မဟုတ်ဘူး။ စာသင်ကျောင်းတွေကိုပဲ အားကိုးအား ထား ပြုနေကြရပါတယ်။ စာသင်ကျောင်းတွေဟာ ကလေးသူငယ်တွေကို အသက် (၅) နှစ်၊ (၆) နှစ်အရွယ်ကစပြီး (၂၀) ကျော် (၃၀) နီးပါးအထိ အသိအမြင်သွတ်သွင်း ခွင့် ရရှိကြတာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် နိုင်ငံသားပြည်သူအားလုံးကို အဓိကပညာပေး၊ ပုံစံသွင်းနေတာဟာ စာသင်ကျောင်းတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်၊ အမျိုး သားခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ ပညာရေးဌာနက တာဝန်ရှိသူတွေအနေနဲ့ ကျောင်းမှာ စာသင်ပေးနေတာဟာ စာရေးတတ်၊ ဖတ်တတ်ရုံ မဟုတ်ဘူး။ အတတ်ပညာ၊ အတွေးအခေါ်၊ အသိအမြင်တွေ သွတ်သွင်းပေးပြီး နိုင်ငံတော်နဲ့ လူ့ဘောင်အဖွဲ့ အစည်းတွေကို ပြန်လည်အကျိုးပြုဖို့ စီစဉ်နေကြတာကိုလည်း အများက နားလည်

ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်ပုံစံနဲ့သွတ်သွင်းနေတာလဲ။ ဘယ်လောက်များများ သွတ်သွင်းနိုင်တာလဲ။ ရည်ရွယ်ထားသလောက် အောင်မြင်မှု ရှိ/မရှိနဲ့ ဘေးထွက် ဆိုးကျိုး (Side affect) တွေ ဘယ်လိုရှိနေတယ်ဆိုတာ ပြန်လည်သုံးသပ်ဖို့ လိုအပ် ပါတယ်။

ခေတ်မီတိုးတက်နေတဲ့ နိုင်ငံတော်တော်များများဟာ သူတို့နိုင်ငံ ရေရှည်တိုး တက်ရေးအတွက် ပညာရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွေမှာ အရင်းအနှီးစိုက်ပြီး လုပ်ဆောင်ကြ ပါတယ်။ အဓိကအားဖြင့် နိုင်ငံတော်အတွက် လူသားအရင်းအမြစ်တွေကို မွေး ထုတ်ပေးဖို့ဖြစ်တယ်။ အဆင့်မြင့်တဲ့ ပညာတတ်များစွာကို ရရှိတဲ့အခါ ခေတ်မီ စက်မှုကွန်ပြူတာတွေနဲ့ ပေါင်းပြီး ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းတွေကို တိုးတက်ကောင်းမွန် အောင် လုပ်ဆောင်နေကြပါတယ်။ သူ့နိုင်ငံသားတွေဟာ ဦးဆောင်မှုအခန်း၊ ပညာ ရှင်အခန်းတွေမှာ လုပ်ကိုင်ကြပြီး ပညာသိပ်မလိုတဲ့ သာမန်လုပ်ငန်းနဲ့ အလုပ်ကြမ်း တွေကိုတော့ တိုးတက်မှုနောက်ကျတဲ့ ဝန်းကျင်နိုင်ငံက အလုပ်သမားတွေကို ငှားရမ်းသုံးနေကြပါတယ်။ ဥပမာ - ကျနော်တို့ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံတွေထဲမှာ စင်္ကာပူ၊ ထိုင်း၊ မလေးရှားနိုင်ငံတွေကို အိမ်နီးချင်း မြန်မာ၊ ဘင်္ဂလားဒက်ရှ်၊ လာ၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ အင်ဒိုနီးရှားနဲ့ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသားများ အလုပ်သွားလုပ်နေကြ တာမျိုး ဖြစ်တယ်။ စင်္ကာပူနဲ့ မလေးရှားနိုင်ငံတို့ဟာ အရှေ့တောင် အာရှနိုင်ငံတွေ ထဲမှာ လွတ်လပ်ရေးရတာ နောက်ကျတယ်။ နယ်မြေကျဉ်း၊ လူဦးရေ နည်းပြီး သဘာဝ သယံဇာတ ထွက်ရှိမှုလည်း နည်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုမှာ ရှေ့တန်းရောက်နေရတာလဲ? ။ သုံးသပ်ဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။

စင်္ကာပူဟာ ၁၉၆၅ ခုနှစ်မှာမှ မလေးရှားက ခွဲထွက်ပြီး သီးခြားနိုင်ငံဖြစ်လာတယ်။ နိုင်ငံပိုင်မြေ (၂၅၀-စတုရန်းမိုင်) အလွန်ကျဉ်းပြီး သဘာဝသယံဇာတဆိုလည်း ပြောပလောက်အောင် ဘာမှမရှိဘူး။ သောက်ရေကိုတောင် မလေးရှားနိုင်ငံက တင်သွင်းပြီး သောက်သုံးနေရတယ်။ စင်္ကာပူနိုင်ငံဟာ ပညာရေးကို ဦးစားပေးပြီး အရင်းအနှီးစိုက် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့တယ်။ သူ့နိုင်ငံမှာ တရုတ်လူမျိုးဟာ လူများစု (၇၆) ရာခိုင်နှုန်း ရှိပေမဲ့ လူနည်းစုဖြစ်တဲ့ မလေး၊ တမီးလ် လူမျိုးတွေအတွက် စာပေရေးရာမှာ တန်းတူ နေရာပေးထားတယ်။ တရုတ်၊ မလေး၊ တမီးလ်နဲ့ အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကား (၄) မျိုးစလုံး ကို တရားဝင်ဘာသာအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု ထားပြီး မလေး၊ တမီးလ် စာပေနဲ့ ပညာသင် ကျောင်းတွေကို တက္ကသိုလ်အဆင့်အထိ

သင်ကြားခွင့်ပြုထားတယ်။ ဒီလို လူမျိုးရေးအရ ခွဲခြားမှု၊ ဦးစားပေးမှု မရှိတော့ လူများစုလူမျိုးနဲ့ လူနည်းစုလူမျိုးတွေအကြား ပြဿနာ မရှိတော့ဘူး။ ကိုးကွယ်မှု ဘာသာအရ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ တာအို၊ အစ္စလာမ်၊ ဟိန္ဒူ၊ ခရစ်ယာန် တွေရှိနေပေမဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်၊ တန်းတူခွင့် ပေးထားတဲ့အတွက် ပြဿနာမရှိ အေးချမ်းခဲ့တယ်။

မလေးရှားနိုင်ငံကတော့ ပြည်နယ် (၁၃) ခုနဲ့ ပေါင်းစည်းထားတဲ့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ ဖြစ်တယ်။ သူ့နိုင်ငံမှာ မလေးလူမျိုးတွေက လူများစု (၅၅) ရာခိုင်နှုန်းခန့် ရှိပါတယ်။ တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယမျိုးနွယ်စုတွေက လူနည်းစုအနေနဲ့ ပါဝင်ကြတယ်။ ပညာရေးမှာ မလေးဘာသာကို ဦးစားပေးထားတာ ရှိပေမဲ့ အခြားဘာသာနဲ့ စာပေသင်ကြားမှုကို မကန့်သတ် မပိတ်ပင်ခဲ့ဘူး။ ပညာသင်ကြားရေးကို အလေးထားပြီး အားပေးခဲ့တယ်။ တချိန်က မလေးနဲ့ တရုတ်လူမျိုးတို့အကြား ပြဿနာရှိခဲ့လို့ သဘောထားကြီးကြီးနဲ့ တရုတ်လူမျိုး အများစုနေထိုင်တဲ့ စင်္ကာပူကျွန်းကို သီးခြားနိုင်ငံထူထောင်ခွင့် ပေးလိုက်တယ်။ ဒါတွေကြောင့် သူ့နိုင်ငံထဲမှာ လူမျိုးရေးပြဿနာ မရှိတော့ဘူး။ မလေးလူမျိုးတွေဟာ အစ္စလာမ်ဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြတယ်။ သူ့နိုင်ငံမှာ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး ပလီရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဗုဒ္ဓ ဘာသာ၊ တာအို၊ ခရစ်ယာန်၊ ဟိန္ဒူဘာသာတွေကို မချုပ်ချယ် မဖိနှိပ်ဘူး။ ဒါကြောင့် နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း တိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံတခု ဖြစ်လာတယ်။

ထိုင်းနိုင်ငံကတော့ ဘုရင်စနစ်နဲ့ ရေရှည်အုပ်ချုပ်လာတာဖြစ်လို့ မဟာလူမျိုးကြီး အမြင်တွေ ရှိခဲ့တယ်။ ယခင်အခေါ် "ဆီယမ်" (ရှမ်း) ကို ၁၉၃၉ ခုနှစ်မှာ "ထိုင်း" လို့ ပြောင်းခေါ်စေပြီး နိုင်ငံအတွင်းရှိ လူမျိုးစုအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုသယောင် လုပ်ခဲ့တယ်။ ရေရှည်ဝါးမျိုခံခဲ့ရလို့ အခြားတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတွေဟာ သီးခြားလူမျိုးစုစိတ်ဓာတ် နည်းပါးလာပြီး လူငယ်အများစုဟာ ထိုင်းစာ၊ ထိုင်းစကားကိုပဲ တတ်ကြတယ်။ ဒီလို ဝါးမျိုမှုရှိလို့ ၂၀၀၃ ခုနှစ်ကစပြီး တောင်ပိုင်းပြည်နယ် (၃) ခုမှာ မလေးမျိုးနွယ်ဝင် မူဆလင်တွေရဲ့ ပုန်ကန်တော်လှန်မှု ဖြစ်ခဲ့တယ်။ မူဆလင်သူပုန်တွေက စာသင်ကျောင်း၊ ကျောင်းဆရာ/ဆရာမနဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းတော်ကြီးများကို အဓိကဦးတည်ပြီး တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်လာတယ်။ ဒီလိုတိုက်ခိုက်မှုတွေဟာ ဒီနေ့အထိ ဖြစ်ရှိနေပါတယ်။ ဒီလိုကြုံခဲ့ရလို့ ထိုင်းအစိုးရဟာ ယခုအခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများရဲ့ ဘာသာစကားနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုတွေကို အားပေးလာပြီး စာပေတွေသင်ကြားဖို့ စီစဉ်လာတယ်။ စာပေမရှိ တဲ့ လူမျိုးစုတွေကို စာပေတီထွင်ပေးတယ်။

တိုင်းရင်းသားဒေသကျေးရွာတွေမှာရှိတဲ့ အစိုးရစာသင်ကျောင်းတွေမှာ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားစာပေတွေကို သင်ကြားခွင့် ပေးလာတယ်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာတော့ ဟိန္ဒီဘာသာစကားနဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စကားတို့ကို တနိုင်ငံလုံးအတွက် ရုံးသုံးဘာသာစကားအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းထားတယ်။ ပြည်နယ်တွေမှာတော့ သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ် လူမျိုးစုတွေရဲ့ ဘာသာစကားကိုလည်း ရုံးသုံးဘာသာစကားအဖြစ် သတ်မှတ်ထားတယ်။ ဤမျှအထိ ခွင့်ပြုထားပေမဲ့ အချို့ပြည်နယ်တွေက ဟိန္ဒီစာပေကို မသင်ကြဘူး။ ၎င်းတို့ ဘာသာစာပေနဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစာပေကိုပဲ သင်ကြတယ်။ ဒါတွေအပေါ်မှာ သက်ဆိုင်ရာက ပြဿနာမလုပ်ပါဘူး။

ကလေးလူငယ်တွေကို ပညာသင်ကြားပေးရာမှာ တတ်မြောက်လွယ်ပြီး ထူးချွန်သူများဖြစ်လာစေဖို့အတွက် ကုလသမဂ္ဂရဲ့ ပညာရေး၊ သိပ္ပံနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့ (ယူနက်စကို- UNESCO) မှ လေ့လာတွေ့ရှိချက်အရ ကလေးတွေကို ပညာသင်ခါစမှာ သူတို့ရဲ့ မိခင်ဘာသာစကားနဲ့ သင်ကြားပေးဖို့ လိုတယ်။ သူတို့ကောင်းစွာနားလည်ထားတဲ့ ဘာသာစကားနဲ့ သင်ကြားတဲ့အခါ ဘာသာစကားအတွက် အခက်အခဲမရှိ စာရေးနည်း ဖတ်နည်းကိုပဲ သူတို့အာရုံစိုက်ရတယ်။ တကယ်တော့ စာလုံးအက္ခရာသင်္ကေတနဲ့ အသံထွက်အောင် ပေါင်းစပ်ရတဲ့ စာရေးနည်းဟာ ဘာသာခြားတခုကို သင်ရတာထက် အများကြီး လွယ်ကူသက်သာစေပါတယ်။ ငယ်ရွယ်တဲ့ ကလေးငယ်တွေရဲ့ ဦးနှောက်ကို ဝန်မပိစေသင့်ဘူး။ ဒီလိုနည်းနဲ့ (၃) နှစ်လောက်သင်ကြားပြီး စာရေးစာဖတ်တတ်လာတဲ့အခါ သူတို့နဲ့ သိပ်မစိမ်းတဲ့ နိုင်ငံသုံးဘာသာစကား စာပေကို စတင်သင်ကြား ပေးသင့်တယ်။ ဒီတော့ ဘာသာခြားတခုကို အသံထွက်နဲ့ အဓိပ္ပာယ် နားမလည်တဲ့အခါ သူတို့စာပေနဲ့ ရေးမှတ်ထားလို့ ရတယ်။ ဒါကြောင့် အခက်အခဲပိုနည်း စေပါတယ်။ အတန်းကြီးလာတာနဲ့အမျှ မိခင်ဘာသာစာပေကို လျှော့ပြီး နိုင်ငံသုံးဘာသာစာပေကို ပိုမိုသင်သွားဖို့ သင့်တယ်။ ပိုပြီးအတန်းကြီးလာတဲ့အခါ နိုင်ငံတကာသုံးဘာသာစာပေကို သင်ကြားဖို့ နည်းနာကို အကြံပြုထားတယ်။ ဒီနည်းဟာ ကလေးလူငယ်တွေကို ပညာသင်ပေးရာမှာ သင်ယူတတ်မြောက်ဖို့ လွယ်ကူပြီး ဦးနှောက်ကို မလေးပင်စေဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။ ပေါ့ပါးတဲ့ ဝန်ကိုထမ်းတဲ့လူဟာ လေးလံတဲ့ဝန်ကို ထမ်းသူထက် ပိုမြန်စေပြီး ပိုဝေးတဲ့ ခရီးကို သွားရောက်စေနိုင်တာမို့ ဘယ်လိုအကျိုးရှိမယ်ဆိုတာ အထူးပြော

ဖို့လိုမယ် မထင်ပါ။ ဒီနည်းနာဟာ ကလေးလူငယ်တွေကို ပိုမိုထူးချွန်အောင်မြင်စေတယ်လို့ ယူနက်စကိုက လေ့လာတွေ့ရှိထားပါတယ်။

ဘာသာစကားတခုခု၊ စာပေတမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ဆိုတာ လွယ်ကူတဲ့ကိစ္စမဟုတ်ပါဘူး။ လူမျိုးတမျိုးရဲ့ စကား၊ စာပေ ဆိုတာ နှစ်ရာထောင်ချီရှိတဲ့ ရှေးဟောင်းပစ္စည်းတမျိုးလည်း ဖြစ်တယ်။ ဒါဟာ ရုပ်ဝတ္ထုဖြစ်တဲ့ ရှေးဟောင်းပစ္စည်းတွေထက် ပိုမိုတန်ဖိုးကြီးမားပါတယ်။ ရှေးဟောင်းကျောက်စာတွေဟာ သမိုင်းလေ့လာသူတွေအတွက် တန်ဘိုးအလွန်ကြီး ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တကယ်လို့ နားမလည်နိုင်ဘူးဆိုရင် တန်ဘိုးဆိုတာ ရှိနိုင်ပါ ဦးမလား။ ထို့အတူ လူမျိုးတိုင်းမှာရှိနေတဲ့ ရှေးဟောင်းပုံပြင်၊ စကားပုံ၊ အဆိုအမိန့်၊ နည်းပညာတွေနဲ့ ဆေးကျမ်းတွေဟာ အဲ့ဒီ လူမျိုးပျောက်သွားရင် အလိုအလျောက်လိုက်ပါ ပျောက်ဆုံးသွားမှာပါ။ ဒါကို နားလည်ရင် လူမျိုး၊ စာပေ ဝါးမျိုးဖျောက်ဖျက်မှု လုပ်ရပ်မှန်သမျှကို ကျနုပ်တို့ ဆန့်ကျင်ဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။

နိုင်ငံတော်ကို ဦးဆောင်နေတဲ့ အဆင့်ဆင့်သော ခေါင်းဆောင်တွေဟာ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာပြီး ပြည်သူလူထုတို့ရဲ့ဘဝ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အဓိကထား ဦးစားပေးကြတာ ဖြစ်တယ်။ အေးချမ်းတည်ငြိမ်တဲ့ နိုင်ငံတော်ဖြစ်လာစေဖို့ ပြည်သူပြည်သား အချင်းချင်းအကြား၊ ပြည်သူနဲ့ အစိုးရအကြား ပြဿနာကင်းသံသယရှင်းပြီး ရင်းနှီးချစ်ကြည်မှု ရှိကြဖို့လိုပါတယ်။ နိုင်ငံတိုင်းမှာ မတူညီတဲ့ လူမျိုးနဲ့ ကွဲပြားတဲ့ ကိုးကွယ်မှုဘာ သာတွေ ရှိတယ်။ ဒီ မတူညီမှုတွေဟာ နှစ်ပေါင်းရာထောင်က ဖြစ်ရှိလာတဲ့ ကိစ္စဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ တူညီအောင်ဆိုပြီး ဒါတွေကို တခုတည်း ဖြစ်ဖို့ ကြိုးပမ်းတွန်းပို့မှာလား။ ဒီလို ကြိုးပမ်းရင် ဘာတွေဖြစ်လာနိုင်မလဲ။ ဒါမှမဟုတ် ဒါတွေကို လက်ခံအသိအမှတ်ပြုပြီး ဆူကြုံနိမ့်မြင့် မဖြစ်၊ ပြဿနာမရှိအောင် ထားရှိသွားမှာလား။ ဒါဟာ အဓိက စဉ်းစားရမဲ့ အချက်ဖြစ်တယ်။

အေးချမ်းတည်ငြိမ်ပြီး တိုးတက်နေတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ မတူကွဲပြားနေတဲ့ လူမျိုးနဲ့ ကိုးကွယ်မှုဘာသာတရားတွေကို အသိအမှတ်ပြု အကာအကွယ်ပေးပြီး အများပြည်သူနဲ့ ရင်းနှီးအောင် ပေါင်းစပ်ပေးကြတယ်။ ဒါကို အစိုးရဲ့ လမ်းစဉ်ပေါ်လစီထဲမှာသာ မဟုတ်ဘဲ၊ ပြည်သူအများရဲ့ အသိအမြင်နှလုံးသားထဲမှာ ကိန်းဝပ်သွားအောင် ကျောင်းပညာရေး အစီအစဉ်ထဲကို ထည့်သွင်းထားကြတယ်။ ထည့်သွင်းပုံကတော့ ယေဘုယျအားဖြင့် တိုင်းရင်းသားစာပေတွေကို အသိအမှတ်ပြု အားပေး

ပြီး ပုံစံတခုခုနဲ့ သင်ကြားခွင့်ပြုတယ်။ ကျောင်းသင်ခန်းစာတွေထဲမှာ တိုင်းရင်းသားများရဲ့ သမိုင်းကြောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုတွေကို နေရာပေး ဖော်ပြတယ်။ ကိုးကွယ်မှုဘာသာတရားတိုင်းရဲ့ အကြောင်းတွေကိုလည်း နေရာပေး ဖော်ပြတယ်။ ဒီနည်းနာကို ရောင်သွေးစုံ ယဉ်ကျေးမှုပညာရေးစနစ် (Multi Cultural Education System) လို့ နာမည်ပေးခေါ် ဝေါ်ကြတယ်။ အဓိကအားဖြင့် အာဏာရတဲ့ လူမျိုး ဒါမှမဟုတ် လူများစုတွေကပဲ အခွင့်အရေးယူတဲ့စနစ်၊ တနည်းအားဖြင့် တခုခုကို ဦးစားပေးခြင်းမျိုးမလုပ်ဘဲ အများကို အသိအမှတ်ပြုနေရာပေး၊ ပေါင်း စပ်ထိန်းညှိပေးထားတဲ့ ပညာရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးပြီး ပြည်သူလူထုအကြား ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုကို ဖြစ်စေတယ်။ ဒီပညာရေးစနစ်ဟာ ဒီနေ့ကမ္ဘာမှာ ခေတ်မီတဲ့ပညာရေးစနစ်တရပ် ဖြစ်လာနေပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

ပညာအလင်းရောင်ဂျာနယ်
(မွန်ပညာရေးဌာန)
၂၀၀၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ဖို့ ဘာကြောင့်လိုအပ်သလဲ

ကျနော်တို့ နိုင်ငံတော်ကို ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ဖို့ လိုအပ်ကြောင်းကို ၁၉၄၈ ခုနှစ် မတိုင်မီကနေ ဒီနေ့အထိ လူတော်တော်များများက ရေးခဲ့ကြ ပြောခဲ့ကြတယ်။ ကျနော်လည်း ရေးခဲ့ဖူး ပြောဆိုဆွေးနွေးခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီနေ့အထိ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးကို ဆန့်ကျင်နေသူ၊ လက်မခံနိုင်သူတွေ တော်တော်များများ ရှိနေသေးတယ်။ ဒီလိုလူတွေအထဲမှာ အခြေအနေမှန်ကိုမသိတဲ့၊ ရိုးသားတဲ့ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ လူငယ်တွေ တော်တော်များများ ပါဝင်နေတယ်။ တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးပါတီ အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ နီးနီးကပ်ကပ် မဆက်ဆံဘူးတဲ့ ဗမာလူငယ် တွေထဲမှာ ဒီလိုအမြင်သဘောထားတွေရှိသူတွေ ပိုများပါလိမ့်မယ်။ ဒီနေ့လို နိုင်ငံရေး အခြေအနေဆိုးတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရတဲ့ ကာလမှာတောင် ဒီလိုအမြင်မျိုးတွေ ရှိနေသေးတာဟာ အခြေအနေဆိုးကို သက်တမ်းရှည်အောင် အားပေးထောက်ကူနေ သလိုဖြစ်နေလို့ ဒီအကြောင်းအရာကို ကျနော်ထပ်ပြီးရေးရတာဖြစ်တယ်။ နားလည်ကျေညက်ပြီး သူများအနေနဲ့ ခွင့်လွှတ်သီးခံစေချင်တယ်။

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဆိုတာ စစ်မှန်တဲ့ပြည်ထောင်စု (ဒါမှမဟုတ်) ပြည်နယ်ပေါင်းစု ပြည်ထောင်စုကိုခေါ်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဖက်ဒရယ် (ဖက်ဒရေးရှင်း) ဆိုတာ ခွဲထွက်ရေး၊ ပြိုကွဲရေးမဟုတ်ဘူး။ ပူးပေါင်းခြင်း၊ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းခြင်း သာဖြစ်တယ်။ ဖက်ဒရယ်ကို ခွဲထွက်ရေး၊ ပြိုကွဲရေးလို့ လူတွေထင်မြင်သွားအောင် လုပ်ခဲ့တာက ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှာ အာဏာသိမ်းခဲ့တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနဲ့ စစ်ခေါင်းဆောင်တွေဖြစ်တယ်။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနဲ့ အာဏာသိမ်းစစ်ဗိုလ်ချုပ်တွေဟာ ၎င်းတို့ အာဏာသိမ်းတာကိုအပြစ်မမြင် အကောင်းထင်လာအောင်နဲ့ စစ်မှန်တဲ့ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးကိုတောင်းဆိုခဲ့ကြတဲ့တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေ

အဖွဲ့ဝင်တွေ အပေါ် အဆိုးမြင်အပြစ် တင်လာအောင် ထွင်လိုက်တဲ့သဘောတရား တခုပါ။ ဒါကို နားလည်ကြဖို့ လိုပါတယ်။

တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တွေဘက်က ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည် ဆောက်ဖို့ဘာကြောင့်တောင်းဆို ရတာလဲ။ ဒါကိုရိုးသားတဲ့ မျိုးချစ်ဗမာလူငယ်တွေ သုံးသပ်နိုင်ဖို့ ကျနော်အကျဉ်းချုပ် တင်ပြလိုပါတယ်။

ကျနော်တို့နိုင်ငံဟာ လူမျိုးပေါင်းစုံစုစည်းနေထိုင်တဲ့နိုင်ငံ၊ လူမျိုးပေါင်းစုံပိုင် ဆိုင်တဲ့ နိုင်ငံဖြစ်တယ်။ လူမျိုးပေါင်းစုံ ဆိုပေမယ့် စစ်ခေါင်းဆောင်တွေ ပြောကြ သလို လူမျိုး (၁၃၅) မျိုး ဆိုတာတော့မဟုတ်ဘူး။ ပြည်နယ် (၁၀၀) ကျော် တည် ဆောက်ဖို့ ဘယ်သူတွေ ဘယ်တုန်းကမှ ပြောဆိုတာမရှိခဲ့ဘူး။ (၈) ပြည်နယ်ကို တည်ဆောက်ဖို့ တောင်းဆိုခဲ့တာ ရှိတယ်။ ဘာ့ကြောင့် ဒီလိုတောင်းဆိုကြ ရတာ လဲ။ ၁၉၄၇ ခု နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမှာပြည်နယ် (၃) ခု၊ ဝိဒေသတိုင်း (၁) ခုနဲ့ ပြည်မဆိုပြီး ဖွဲ့စည်းခဲ့တယ်။ ဗမာတွေက ပြည်မကို ရယူထားပြီး ပြည် နယ်တွေ၊ ဝိဒေသတိုင်းတွေကို ပြည်မအာဏာနဲ့ လွှမ်းမိုးထားလိုက်တယ်။ ၁၉၇၄ ခု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကတော့ ပြည်နယ် (၇) ခု၊ တိုင်း (၇) ခုနဲ့ ခွဲခြားထားတယ်။ ဒါပေမယ့်ပြည်နယ်တွေ၊ တိုင်းတွေကို စီမံခန့်ခွဲရေး အာဏာပေးထားခြင်းမရှိဘူး။ နာမည်ခံလောက်ပဲရှိပြီး အာဏာအားလုံးကို ဗဟိုအစိုးရကချုပ်ကိုင်ထားပြန်တ ယ်။ ဒီလို အတုအယောင်ပြည်ထောင်စုတွေနဲ့ တွေ့ကြုံခဲ့ရတာများလို့ ပြည်ထောင်စု အစစ်အမှန်ကို ဖော်ဆောင်ပေးလာအောင် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို တောင်းဆို ရတာဖြစ်တယ်။

(၈) ပြည်နယ်နဲ့ ဖွဲ့စည်းဖို့ဆိုတာက လူမျိုးကြီး (၈) မျိုးကို အခြေခံတာဖြစ်တယ်။ ကျန်တဲ့ လူမျိုးစုတွေကို လျစ်လျူရှုထားတာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့အတွက် သင့်တော် သလို အမျိုးသားကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးဒေသ၊ လူမျိုးစုဒေသ ဆိုပြီးသတ်မှတ်ကာ သင့်တော်တဲ့ အာဏာတွေ အခွင့်အရေးတွေ ပေးထားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အထူး သဖြင့် လူမျိုးစုတစုက အခြားလူမျိုးစုတွေကို ဝါးမျိုတာမျိုးမဖြစ်ရအောင် အာဏာ တွေ အခွင့်အရေးတွေ ခွဲဝေပေးထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလိုပုံစံမျိုးနဲ့ဖွဲ့စည်းဖို့ ဘာကြောင့်လိုအပ်သလဲဆိုရင် -

(၁) မတူညီတဲ့ လက္ခဏာရပ်တွေနဲ့ သမိုင်းနောက်ခံ

(၂) သီးခြားစီရပ်တည်နေထိုင်နိုင်တဲ့အခြေအနေ
(၃) တန်းတူညီမျှရေးမှ စုပေါင်းညီညွတ်မှုရှိစေရန်

ဒီအခြေခံ (၃) ခုကြောင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုမျိုးဖွဲ့စည်းဖို့ လိုအပ်တာဖြစ်တယ်။ ဒီအခြေခံ (၃) ရပ်ကို ထပ်မံပြီး ရှင်းလင်းအောင်ပြောရမယ်ဆိုရင် -

(၁) မတူညီတဲ့လက္ခဏာရပ်များနဲ့ သမိုင်းနောက်ခံ

လူမျိုးစုကြီး (၈) မျိုးဆိုတဲ့ ကချင်၊ ကရင်၊ ကရင်နီ၊ ချင်း၊ ဗမာ၊ မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း လူမျိုးစုတွေဟာ တမျိုးနဲ့ တမျိုး မတူညီတဲ့ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုတွေနဲ့ သမိုင်းကြောင်း နောက်ခံတွေ ရှိနေကြတယ်။ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုတွေ မတူညီ တာကိုရှင်းဖို့ လိုမယ်မထင်လို့ မရှင်းတော့ပါဘူး။ ဒီလူမျိုးစုတွေဟာ ဒီနိုင်ငံရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေဖြစ်တဲ့ ဒီနေ့သူတို့ အခြေပြုနေထိုင်နေကြတဲ့ နေရာဒေသတွေကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းထောင်ကျော်က ရောက်ရှိနေထိုင်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်တယ်။ (၁၁) ရာစု မတိုင်မီက ဆိုရင် အနောက်ဘက်မှာ ရခိုင်ပြည်၊ တောင်ဘက်မှာ မွန်ပြည်၊ အလယ်ပိုင်း အညာဒေသမှာ ဗမာပြည် ဆိုပြီးထင်ထင်ရှားရှား ရှိနေခဲ့ကြတယ်။

အနော်ရထာ၊ ဘုရင့်နောင်၊ အလောင်းဘုရား ဗမာဘုရင်တွေ စစ်အင်အား ကောင်းချိန်မှာ အခြားလူမျိုးတွေရဲ့ နိုင်ငံတွေကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် အမြဲတမ်း သိမ်းပိုက်ထားနိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ နှစ်ဆယ်ရာအချို့မှာ သူ့ပြည်သူ့နိုင်ငံနဲ့သူ ဖြစ်ခဲ့ကြတာ သမိုင်းကို လေ့လာသူတိုင်းသိကြပါတယ်။ ကချင်၊ ကရင်၊ ကရင်နီ၊ ချင်း၊ ရှမ်း တွေဟာ သီးခြားသူ့နိုင်ငံ သူ့ဘုရင်တွေနဲ့ မဟုတ်ပေမယ့်၊ ဒူးဝါး၊ စော်ကဲ၊ စောဖြာ၊ စော်ဘွား၊ တောင်ပိုင်၊ တောင်အုပ် တွေနဲ့ ၎င်းတို့လူမျိုးကို ၎င်းတို့ရဲ့ အကြီးအကဲတွေက အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြတယ်။ ပဒေသရာဇ် ဘုရင်ခေတ်တွေမှာ လက်အောက်ခံဘဝ ရောက်ခဲ့ရင်တောင် ဘဏ္ဍာဆက်နိုင်၊ လိုအပ်လာရင် စစ်သားပို့ပေးနိုင်ရင် ပြီးတာပဲ၊ လက်တွေ့အရ သူ့လူမျိုးနဲ့သူ အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြတာ ခေတ်အဆက်ဆက်ကပါ။

ရှမ်းတွေက တခါတရံမှာ ဘုရင်တွေနဲ့သီးခြားနိုင်ငံဖြစ်ခဲ့ဘူးတယ်။ ဗမာတွေကို နိုင်ပြီး ဗမာပြည်ကို အုပ်ချုပ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ကရင်နီတွေကတော့ ၁၈၇၅ ခုနှစ်မှာ မင်းတုန်း မင်းရဲ့ ကိုယ်စားလှယ် ကင်းဝန်မင်းကြီးနဲ့ အင်္ဂလိပ်အစိုးရရဲ့ ကိုယ်စားလှယ် ဆာဒေါက်ကလပ်ဖေါဆစ်တို့ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးပြီး သီးခြားနိုင်ငံတခု

အဖြစ်နဲ့ ရှိလာခဲ့တာ ၁၉၄၇ ခုနှစ်အထိ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို သမိုင်းနောက်ခံ အခိုင်အမာရှိလာခဲ့တာကို ပစ်ပယ်မေ့ပျောက်ထားလို့ မရပါဘူး။ အင်္ဂလိပ်တွေ အုပ်စိုးခဲ့တဲ့ကာလမှာ တောင်တန်းဒေသနဲ့ မြန်မာပြည်မဆိုပြီး သီးခြားစီ ဖြစ်နေကြတယ်။

ဒီလို တသီးတခြားစီ နှစ်ပေါင်းကြာရှည်စွာရှိခဲ့တာကို ပေါင်းစပ်စုစည်းဖို့ ရှေးလူကြီးတွေရဲ့ သဘောထားတွေနဲ့ ကတိစကားတွေကိုလည်း ပြန်လည်လေ့လာဖို့လိုပါတယ်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ရွှေတိဂုံစေတီတော် အလယ်ပစ္စယံမှာ ကျင်းပတဲ့ (ဖဆပလ) ရဲ့ ပထမအကြိမ်ပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံမှာ **"လွတ်လပ်တဲ့ ဗမာပြည်သစ်ကို တည်ထောင်ရာမှာ မည်သည့်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုကိုမဆို ကိုယ့်ကံကြမ္မာကိုယ်ဖန်တီး ခွင့်ပေးမယ်၊ ခွဲထွက်လိုတဲ့အခါ ခွဲထွက်ခွင့်ပေးမယ်"** လို့ချမှတ်ထားတာ ရှိပါတယ်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် မတ်လ ပထမပင်လုံအစည်းအဝေးမှာ (ဖဆပလ) ကိုယ်စားလှယ်အနေနဲ့ တက်ရောက်ခဲ့တဲ့ ဦးနုနဲ့ ဦးဘဂျမ်းတို့က ဒီစကားကို ထပ်မံထုတ်ဖော်ပြောဆိုပြီး တိုင်းရင်းသားအားလုံးညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်ခဲ့ကြတယ်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၀) ရက်နေ့ ပင်လုံညီလာခံမှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက **"ဗမာတွေ ဗြိတိသျှကျွန် မဖြစ်ချင်သလို တောင်တန်းသားတွေကိုလည်း ဗြိတိသျှကျွန် မဖြစ်စေလိုကြောင်း၊ ထို့အတူ တောင်တန်းသားတွေကို ဗမာကျွန် မဖြစ်စေရဘူး၊"** ဆိုပြီး ပဋိညာဉ်အဖြစ်နဲ့ ကတိကဝတ်ပြုပြောဆို ခဲ့တာရှိပါတယ်။ ဒီလိုကတိကဝတ်တွေ နားလည်မှုတွေနဲ့ ပင်လုံစာချုပ်ဆိုတဲ့ သဘောတူညီမှုရှိခဲ့တာကို ဒီနေ့ဗမာတွေ မေ့ပျောက်မထားကြဖို့ လိုပါတယ်။

ပင်လုံစာချုပ်အခြေခံသဘောထားကတော့ -

(၁) ပြည်ထောင်စုမူအရပူးပေါင်းခြင်း၊

(၂) အခွင့်အရေးနဲ့အဆင့်အတန်းတူညီရေး၊

(၃) ပြည်နယ်တွေမှာကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိရေး၊

(၄) ခွဲထွက်လိုပါက ခွဲထွက်ခွင့်ရှိရေး ဆိုတဲ့ အခြေခံသဘောထား (၄) ရပ်ရှိပါတယ်။

ဒီအခြေခံမူတွေနဲ့စုစည်းပြီး လွတ်လပ်ရေးကိုအတူတကွရယူဖို့ တောင်းဆိုကြိုးပမ်းခဲ့ကြတာ ဖြစ်တယ်။ ဟိုတုန်းကဒီလိုသာ သဘောထားမျိုးမရှိခဲ့ရင် မြန်မာပြည်လို့ခေါ်တဲ့ ကျနော်တို့ပြည်ထောင်စုရဲ့ နယ်နိမိတ်ဟာ ဒီနေ့လိုအနေအထားမျိုး

ဖြစ်လာလိမ့်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်တွေ လုပ်ကြံခံရပြီးတဲ့နောက် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်တဲ့ ၁၉၄၇ ခုနှစ် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှာ အထက်ပါ သဘောထားတွေ ပျောက်ကွယ်နေတာ တွေ့ရတယ်။

ပုံသဏ္ဍာန်အရ ပြည်ထောင်စုအသွင်ပေါက်ပေမယ့် ပြည်မဖြစ်တဲ့ ဗမာတွေက ပြည်နယ်တွေဖြစ်တဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေအပေါ် မှာ လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်ထားလို့ အနှစ်သာရအရ တပြည်ထောင်စနစ် ဖြစ်နေတယ်။ ဒီဖွဲ့စည်းပုံကို ဒိုင်ခံရေးသားခဲ့သူ ဦးချန်ထွန်းကိုယ်တိုင်က ဝန်ခံခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ဒီဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှာ အားနည်းချက်တွေရှိခဲ့ပေမယ့် ပြည်ထောင်စုက နေခွဲထွက်ဖို့ ဘယ်ပြည်နယ်ကမှ တောင်းဆိုခဲ့ခြင်း မရှိပါဘူး။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ နိုင်ငံငယ်လေးနဲ့ ရပ်တည်ဖို့ဆိုတာ အန္တရာယ်ကြီးမားကြောင်း အားလုံးက နားလည်ကြပါတယ်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ကရင်၊ မွန်နှင့် ရခိုင်တွေ ဘာအခွင့်အရေးမှ မရခဲ့ကြပါဘူး။ ဒါကို မကျေနပ်ပြီး တောင်းဆိုကြရာက အကြမ်းနည်းနဲ့ ဖြေရှင်းလို့ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ပုန်ကန်မှု စတင်ဖြစ်လာခဲ့ရတယ်။ ဒီလို ပွဲကြမ်းပြီးမှ ၁၉၅၁ ခုနှစ်မှာ ကရင်ပြည်နယ်ကို ဖော်ထုတ်ပေးခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် မြေပြန့်နဲ့ ကမ်းရိုးတန်းမှာရှိတဲ့ မွန်နဲ့ ရခိုင်တွေကိုတော့ အခွင့်အရေးမပေးပဲ ဗမာစာရင်း သွပ်သွင်း ပြီး ဖုံးကွယ်ဝါးမျို ခဲ့ကြတယ်။

(၂) သီးခြားစီရပ်တည်နေထိုင်နိုင်တဲ့အခြေအနေ

လူမျိုးစုကြီး (၈) မျိုးထဲမှာ ဗမာကလွဲရင် ကျန်တဲ့လူမျိုးတွေဟာ နိုင်ငံတော်ရဲ့ နယ်စပ်မျဉ်းတလျှောက်မှာ သူ့နေရာနဲ့သူ စီတန်းပြီး ရှိနေကြတယ်။ သူတို့မှာ သီးခြားဘာသာ စကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုတွေ ရှိနေကြတယ်။ လက်ရှိမိမိတို့ရဲ့ အခြေပြုတဲ့ ဒေသတွေမှာ နှစ်ပေါင်းရာထောင်ချီပြီး အခြေချနေထိုင် လာခဲ့ကြတယ်။ ၎င်းတို့မှာ လူဦးရေအရလည်း တော်တော်များများနဲ့ စုစုစည်းစည်း ရှိနေကြတယ်။ ဒေသတွင်း စီးပွားရေးအခြေခံနဲ့ ရပ်တည်နိုင်တဲ့ အနေအထားရှိတယ်။ မိမိတို့ အမျိုးသား ကံကြမ္မာကိုဖန်တီးခွင့်ရဖို့ ပြင်းထန်တဲ့ဆန္ဒနဲ့ နှစ်ပေါင်းများစွာရုန်းကန်လှုပ်ရှားခဲ့ကြတယ်။ ဒါတွေဟာ အမျိုးသား အလိုက်သီးခြားရပ်တည် နေထိုင်နိုင်တဲ့ အခြေခံလက္ခဏာတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒီလောက် ထင်ထင်ရှားရှား ခိုင်ခိုင်မာမာရှိနေ

တာကို မျက်ကွယ်ပြုပြီး နည်းပေါင်းစုံနဲ့ ဖိနှိပ်ကာ ဗမာဖြစ်သွားအောင် ဝါးမျိုဖျောက် ဖျက်တာကို လူမျိုးစုများ လက်သင့်ခံကြမှာ မဟုတ်ဘူး။

(၃) တန်းတူညီမျှရေးမှ စုစည်းညီညွတ်မှုရှိစေရန်

လူသားတွေဟာသဘာဝအရ စုစည်းညီညွတ်မှု ကိုလိုလားကြတယ်။ စုစည်း ညီညွတ်မှုလည်း အင်အားရှိမယ်။ အင်အားရှိမှလည်း သဘာဝအန္တရာယ်၊ ပြင်ပက ရန်ပြုလာတဲ့ အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ခုခံနိုင်မှာ ဖြစ်တယ်။ စုစည်းညီညွတ်မှုရှိမှ လည်း အေးချမ်းပြီးတိုးတက်တဲ့ဘဝကို ရရှိနိုင်မှာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် စုစည်းညီ ညွတ်မှုကို လူတိုင်းလိုလားတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီစုစည်းညီညွတ်မှုကို တည်ဆောက် နိုင်ဖို့အတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်ကတော့ တန်းတူညီမျှမှုရှိရေး ဖြစ်တယ်။ မရှိအတူ၊ ရှိအတူ အေးအတူပူအမျှ အခွင့်အရေးနဲ့ အခွင့်အာဏာတွေညီမျှဖို့ လိုတယ်။ လူတဦးချင်း အရရော လူတစုချင်း၊ လူတမျိုးချင်း၊ တဘာသာချင်းကအစ အခွင့်အရေးညီမျှဖို့ လိုတယ်။ သမိုင်းမှာ လူမျိုး၊ ကိုးကွယ်ရာဘာသာ၊ အသားရောင်၊ ဇာတ်နိမ့်၊ ဇာတ်မြင့်အပေါ် အခြေခံပြီး အခွင့်အရေးနဲ့ အခွင့်အာဏာတွေ ခွဲခြား ခြင်းရှိလို့ စစ်ပွဲတွေ၊ လူသတ်ပွဲတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြတာများပြီ။ ဒါတွေကို သင်ခန်းစာယူပြီး ငြိမ်းချမ်းတဲ့ ကမ္ဘာကြီးဖြစ်အောင် တည်ဆောက်နေတဲ့ကာလမှာ မိမိလူမျိုးအတွက် အခွင့်အရေး အာဏာပိုယူထားတာဟာ မှားယွင်းတဲ့ သဘောထား မှားယွင်းတဲ့ လုပ်ရပ် ဖြစ်တယ်။ မိမိပုဂ္ဂိုလ် အကျိုး၊ အုပ်စု အကျိုး၊ လူမျိုး အကျိုး၊ ဘာသာ အကျိုးကိုသာ ဦးစားပေးတတ်တဲ့ လူတွေဟာ လူအများကို စုစည်းလို့ မရနိုင်ပါ။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအချို့ကို အခွင့်အရေး ဘာမျှမပေး၊ လူမျိုးစု အချို့ကို ပြည်နယ်တွေပေးထားပေမယ့်လည်း ဗမာတွေလွှမ်းမိုးတဲ့ ပြည်မအောက်မှာထားရှိခဲ့တာကြောင့် အာဏာနဲ့ အခွင့်အရေး တန်းတူညီမျှစေရေးအတွက် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို ဖွဲ့စည်းဖို့တောင်းဆို လှုပ်ရှားခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို တောင်းဆိုတာကို ခွဲထွက်ရေးလို့တံဆိပ်ကပ်ပြီး စစ်တပ်ကအာဏာ သိမ်းခဲ့တယ်။ ပြီးတော့ တပါတီအာဏာရှင်စနစ်နဲ့ အုပ်ချုပ် ခဲ့တယ်။ စစ်တပ်ကို ပိုမိုတိုးချဲ့ပြီး လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အင်အားစုတွေကို ထိုးစစ်ဆင် တိုက်ခိုက်ခဲ့တယ်။ တိုင်းရင်းသား ပြည်နယ်တွေရဲ့အခွင့်အာဏာတွေကို ထပ်မံပြီးလျှော့ချကာ ကွပ်ကဲရေးအဖွဲ့မှာ စစ်ဗိုလ်တွေကို ထည့်သွင်းချုပ်ကိုင်

စေခဲ့တယ်။ ဒီလိုလုပ်တော့ ပြည်တွင်းစစ်မီးဟာ ချုပ်ငြိမ်းမသွားဘဲ ပိုမိုကြီးထွား ကျယ်ပြန့် လာခဲ့တယ်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုံတို့က လက်နက်ကိုင် တော်လှန်လာကြတယ်။ အာဏာသိမ်း စစ်အစိုးရကလည်း စစ်ဆင်ရေးမှာ ပိုမိုထိရောက် အောင်မြင်စေဖို့ သူပုန်တွေကို အထောက်အကူဖြစ်စေ နိုင်တယ်လို့ ယူဆရတဲ့ လူထုကို ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ် မောင်းထုတ် မုဒိမ်းကျင့်တာတွေ လုပ်လာတယ်။ တဘက်မှာ စစ်ဆင်ရေးကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေဖို့ လူထုကို လိုက်လံဖမ်းဆီးပြီး အထမ်းသမားအဖြစ်၊ ပုံးရှင်းကိရိယာအဖြစ် အသုံးပြု ခဲ့ကြတယ်။

အဲဒီအချိန်ကစပြီး လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုတွေဟာ နေရာဒေသ အနှံ့အပြားမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတော့တယ်။ ပြည်သူတွေဟာ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးရဲ့ ခါးသီးတဲ့ အရသာကို စတင်ခံစားနားလည် လာကြတယ်။ စစ်တပ်ဟာ လူထုပိုင်ပစ္စည်းတွေကို ပြည်သူပိုင်လို့ ကြွေးကြော်ပြီး သိမ်းယူခဲ့တယ်။ နိုင်ငံတော်ရဲ့ ဘဏ္ဍာငွေတွေကိုလည်း စစ်ရေးမှာပိုပြီး သုံးစွဲလာခဲ့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး ကဏ္ဍတွေဟာ နိမ့်ကျလာပြီး နောက်ဆုံးတော့ လူစဉ်မမီတဲ့ ကမ္ဘာ့အဆင်းရဲဆုံး နိုင်ငံအဆင့်ကို ရောက်ခဲ့ရတယ်။ ဒီ အကျိုးဆက်တွေကြောင့် ကျောင်းသားတွေ၊ အလုပ်သမားတွေ၊ သံဃာတော်တွေ မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ကြပြီး အုံကြွပေါက်ကွဲမှုတွေ ဖြစ်လာခဲ့ရတယ်။ အခုတော့ ဗမာအမျိုးသား ပြည်သူတွေ လွတ်လပ်ရေးရခဲ့တယ် ဆိုပေမယ့် လွတ်လပ်ရေးရဲ့ အရသာကို မခံစားကြရဘူး။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတွေလိုပဲ စစ်အာဏာရှင်တွေရဲ့ ကျေးကျွန်တွေဖြစ်နေရပြီ။ တကယ်တော့ ဗမာလူထုတွေရဲ့ နစ်နာဆုံးရှုံးမှုတွေဟာ စစ်ဖြစ်နေတဲ့နယ်စပ်နဲ့ တောနယ်ဒေသက တိုင်းရင်းသားပြည်သူတွေရဲ့ ဘဝထက် အများကြီးသာပါသေးတယ်။ တိုင်းရင်းသားဒေသက ပြည်သူတွေဟာ သူများနိုင်ငံကို မှီခိုနေရတဲ့ စစ်ပြေးဒုက္ခသည် ဘဝ၊ တောတောင်တွေကြားမှာ ပြေးလွှားပုန်းအောင်းနေရတဲ့ (IDP) ဒုက္ခသည်ဘဝမှာ သိန်းပေါင်းများစွာ ရောက်ရှိနေကြရတယ်။

ဒီလို ဘဝဆိုးတွေက အမြန်လွတ်မြောက်ပြီး အေးအေးချမ်းချမ်း စုစုစည်းစည်းနဲ့ညီညီညွတ်ညွတ် နေထိုင်နိုင်ဖို့လိုပါလိမ့်မယ်။ ရှေ့ဆောင်သူတွေအနေနဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ကို သိဖို့လိုပါတယ်။ နိုင်ငံခြားက အထောက်အပံ့တွေ မရပေမယ့်လည်း အနှစ် (၆၀) ကျော်တိုင် လက်နက်ကိုင်ပြီး တော်လှန်ရပ်တည် နေနိုင်တာဟာ သက်သေပါပဲ။ ဗမာမျိုးချစ်တွေအနေနဲ့ အင်္ဂလိပ်၊ ဂျပန်တွေရဲ့

ကျွန်ဘဝကို ရောက်ခဲ့ရစဉ်က ခံစားခဲ့ရ နာကျည်းခဲ့ရတာမျိုးလိုပဲ ဒီနေ့တိုင်းရင်းသားတွေဘက်က နာကျည်းနေရပါတယ်။ အာဏာရယူသူတွေဟာ ဗမာ စကား၊ ဗမာ စာပေ၊ ဗမာ ယဉ်ကျေးမှုတွေကိုချည်း အစွမ်းကုန်မြှင့်တင်ပေးနေပြီး ကျန် တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ စကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုတွေကိုတော့ အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ နေရာပေးခြင်း၊ လွတ်လပ်ခွင့်ပေးခြင်းတွေ မရှိခဲ့ဘူး။ ဒါတွေဟာ လူမျိုးရေးအရ ဝါးမြိုနေတာ ဖြစ်တယ်။ ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲပြီး အမျိုးသားစည်း လုံးညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်ချင်ရင် ဒီလုပ်ရပ်တွေကို ပြုပြင်ပေးဖို့ဗမာတွေရဲ့တာဝန်သာဖြစ်တယ်။ ပြုပြင်ပေးနိုင်မှလွတ်လပ်ရေးရဲ့ အရသာကို ဗမာလူမျိုးပြည်သူ အများစုက ခံစားခွင့်ရှိနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

ဒီနေ့ ဗမာလူမျိုးပြည်သူတွေ အခက်အခဲအကြပ်အတည်းပေါင်းစုံနဲ့ ရင်ဆိုင်နေရသလို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံတွေကလည်း အညီအမျှ ခံစားနေရတယ်။ ဒါတွေအပြင် တိုင်းရင်းသားတွေဟာ လူမျိုးရေးအရ ဝါးမြိုမှု အခြေပြု နယ်မြေထဲက နည်းပေါင်းစုံနဲ့ မောင်းထုတ်ခံနေရမှုတွေ ရှိနေတယ်။ ဒီအခြေအနေဆိုးတွေကို ပြောင်းလဲပြုပြင်ဖို့ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးတခုတည်းနဲ့ မလုံလောက်ဘူး။ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်နဲ့ တန်းတူခွင့်တွေကို အသိအမှတ်ပြုဖို့ လိုပါတယ်။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံနဲ့ စင်္ကာပူနိုင်ငံတွေကို လေ့လာကြည့်ပါ။ နိုင်ငံငယ်၊ လူဦးရေ နည်းနည်းလေးနဲ့ သူတို့နိုင်ငံထဲမှာ စကား၊ စာပေ (၄) မျိုးကို ရုံးသုံးဘာသာအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု ပြဌာန်းထားတယ်။ ဒါကြောင့်သူတို့မှာ လူမျိုးရေးအရ ပြဿနာ မရှိဘူး။ ညီညွတ်တယ်၊ အေးချမ်းတယ်၊ တိုးတက်တယ်။

ဒီနေ့ ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ အခြေအနေဆိုးတွေက အမြန်လွတ်မြောက်ပြီး ငြိမ်းချမ်းသာယာ တိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံတော်သစ်ကို တည်ဆောက်ဖို့ ဒီမိုကရေစီ အင်အားစုတွေနဲ့ တိုင်းရင်းသားအင်အားစုတွေ ပူးတွဲပေါင်းစည်းကြဖို့လိုနေပါတယ်။ ဒီလို ပူးတွဲပေါင်းစည်းကြရာမှာ ခိုင်မြဲတဲ့စုစည်းညီညွတ်မှု တရပ်ဖြစ်လာနိုင်ဖို့အတွက် တချိန်က ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလို ရိုးသားဖြောင့်မတ်ပြီး ပွင့်လင်းတဲ့ ဒီမိုကရေစီ ခေါင်းဆောင်တွေ လိုအပ်နေပါတယ်။ တကယ်တော့ ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးကို တိုင်းရင်းသားတွေဘက်က ဗမာတွေနဲ့ထပ်တူ လိုလားနေတာပါ။

ဒါပေမယ့် ဒီမိုကရေစီတခုတည်းနဲ့ပဲရပ်ပြီး ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးကို ကျောခိုင်းနေမယ်ဆိုရင် တိုင်းရင်းသားတွေအတွက် ကျွန်ဘဝမှာ

ဆက်ပြီး နစ်မွန်းနေရမှာမို့ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေနဲ့ အပြည့်အဝလက်တွဲချင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ ပူးတွဲပေါင်းစည်းရေးဟာ ခိုင်မာအားကောင်းနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီလိုသာဖြစ်နေရင် တိုင်းပြည်ကရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ဆင်းရဲကြပ်တည်းမှု အနေအထားဟာ ဆက်ပြီးကြာရှည်နေ ပါလိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့် ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးရှိတဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ဖို့ လို ပါတယ်။ ဒီလိုရယူနိုင်ဖို့ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုနဲ့ တိုင်းရင်းသားအင်အားစုတို့ ပူးတွဲပေါင်းစည်းပြီး ဒီမိုကရေစီဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး လမ်းစဉ်ကိုချမှတ်ဖို့ လိုအပ်နေပါကြောင်း စေတနာကောင်းနှင့် တင်ပြလိုက်ပါတယ်။

မွန်ပြည်သစ်ဂျာနယ်
၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ

လက်နက်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးပြဿနာ

ဒီအကြောင်းအရာ ဆောင်းပါးကို ရေးရတာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားကြတဲ့ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အင်အားစုများနဲ့ စစ်အစိုးရအကြား ငြိမ်းချမ်းရေး ပြဿနာဖြေရှင်းရာမှာ အမှားအယွင်းမခံနိုင်တဲ့ လက်နက်နဲ့ တပ်ကိစ္စအတွက် အမြင်ဖလှယ်လိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ နဝတ၊ နအဖ စစ်အစိုးရဟာ သူတို့ရဲ့ အမျိုးသား ညီလာခံက ရေးဆွဲချမှတ်ခဲ့တဲ့ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို တွန်းတွန်း တိုက်တိုက်နဲ့ အတည်ပြုခဲ့ပြီး ဖြစ်တယ်။ ဒီဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို လာမည့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှာ ကျင်းပမည့် ရွေးကောက်ပွဲပြီးရင် အကောင်အထည်ဖော်မှာမို့ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်ခင် စစ်အစိုးရအနေနဲ့ ပြင်ဆင်စရာ ရှိတာတွေ အပြီးပြင်ဆင် ထားမှာ ဖြစ်တယ်။ ၎င်းတို့ရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေထဲမှာ **"နိုင်ငံထဲမှာ တပ်မတော် ဆိုတာ တခုတည်း ရှိရမယ်။ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းအားလုံးဟာ တပ်မတော် ဦးစီးချုပ်ရဲ့ ကွပ်ကဲမှုအောက်မှာ ရှိရမယ်"** လို့ဖော်ပြထားတယ်။ ဒီတော့ကာ အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးယူထားတဲ့ အဖွဲ့တွေရဲ့ တပ်ဖွဲ့တွေ (သို့မဟုတ်) လက်နက်တွေအပ်ဖို့ ပြောလာလိမ့်မယ်။ အခုတောင် အချို့အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေ ကို ဒီကိစ္စပြောထားပြီး ဖြစ်တယ်။ အပြောနဲ့သာမဟုတ် အလုပ်နဲ့လည်း ဖိအား အမျိုးမျိုး ပေးလာလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ ဒီကိစ္စအပေါ် အမြင်ရှင်းအောင် စဉ်းစားသုံးသပ် ထားဖို့ လို နေပါပြီ။ အပစ်ရပ်နဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့တွေအပြင် ၎င်းတို့ကိုယ်စားပြု ထားတဲ့ လူမျိုးစု ပြည်သူတွေရဲ့ ဘဝဟာ လက်နက်အပ် (သို့မဟုတ်) တပ်ကိုပါ အပ်လိုက်ရင် ၎င်းတို့ရဲ့ အနာဂတ်ကံကြမ္မာ ဘယ်လိုဖြစ်သွားမယ်ဆိုတာ ကြိုတင် ရှုမြင်သုံးသပ်ပြီး ဆုံးဖြတ်လုပ် ဆောင်နိုင်ဖို့ အထူးကို လိုအပ်နေပါပြီ။

လက်နက်ရဲ့ သဘောသဘာဝ

ကျနုပ်တို့ လူသားအပါအဝင် သတ္တလောကထဲမှာ သတ္တဝါတွေအားလုံးဟာ ရေရှည် ရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်ဖို့ လက်နက်ကိုယ်စီရှိကြရတယ်။ အဲဒီလက်နက်တွေ

ထားရှိရတာဟာ ရည်ရွယ်ချက်အားဖြင့် (၂) မျိုးရှိတယ်။ တချို့က မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်ဖို့နဲ့ ကျန်တမျိုးက အခြားသူတွေကို ရန်ရှာဖို့ ဖြစ်တယ်။ ခရုတို့ လိပ်တို့ရဲ့ လက်နက်ဟာ သူတို့ရဲ့ အခွံပါ။ သာမန် ရန်သူဆိုရင် အခွံထဲဝင်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်နိုင်ပါတယ်။ အချို့သတ္တဝါတွေ အပြေးမြန်ခြင်းဟာ သူတို့ ကိုယ်ကို ကာကွယ်တဲ့နည်းနာ လက်နက်တမျိုး ဖြစ်တယ်။ မြက်နဲ့သစ်ရွက်တွေ ကို စားတဲ့ သမင်၊ ဒရယ်၊ စိုင်၊ ဆတ်၊ ကျွဲ၊ နွားတွေရဲ့ ဦးချိုတွေဟာ သူတို့ကိုယ်ကို ကာကွယ်ဖို့အတွက် အဓိကဖြစ်ပါတယ်။ အချို့နေရာတွေမှာ ရန်ရှာဖို့အတွက်လည်း သုံးနိုင်တယ်။ ကျားတွေ၊ ခြင်္သေ့တွေရဲ့ ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ သွားတွေနဲ့ အစွယ် တွေဟာ သူတို့ကိုယ်ကို ကာကွယ်တဲ့ဘက်မှာ အသုံးနည်းပြီး အခြားတိရစ္ဆာန်တွေ ကို ရန်ရှာတဲ့ဘက်မှာ အသုံးများပါတယ်။ လူသားတွေရဲ့ ခြေလက်တွေဟာ ထိုး ကြိတ်ကန်ကျောက်ရာမှာ သုံးနိုင်ပေမဲ့ အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် တဲ့ အရာမို့ လက်နက်စာရင်း မသွင်းကြဘူး။ တုတ်၊ ဓား၊ လှံ၊ သေနတ် တွေကို တော့ လက်နက်အဖြစ် သတ်မှတ်ပါတယ်။ ဒီ ဓား၊ လှံ၊ သေနတ် တွေကို မိမိ ကိုယ်ကိုကာကွယ်ဖို့ သုံးမလား။ သူတပါးကို ရန်ရှာဖို့ သုံးမလား။ နှစ်မျိုးစလုံး သုံး နိုင်ပါတယ်။ ငှက်တွေထဲမှာ လင်းယုန်၊ စွန်နဲ့ သိမ်းငှက်တွေဟာ အခြားငှက်နဲ့ သတ္တဝါတွေကို သတ်စားကြတယ်။ ကျားတွေ၊ ခြင်္သေ့တွေကလည်း အခြား သတ္တဝါတွေကို သတ်စားတယ်။ သတ္တဝါချင်းအတူတူ သူတပါးကို ရန်ရှာသတ် စားတဲ့ အကျင့်စရိုက်က မကောင်းဘူး၊ မမှန်ဘူး၊ မတရားဘူးလို့ ပြောရမယ်။ ဒါပေမဲ့ မြက်တွေကိုသာ စားတဲ့ သမင်၊ ဒရယ်၊ စိုင်၊ ဆတ်တွေကို ချိုရှိတာ မမှန်ဘူး။ မတရားဘူးလို့ သတ်မှတ်လို့ မရဘူး။ ဒီလိုပဲ လူအချို့ကိုင်ဆောင်တဲ့ လက်နက် တွေဟာ သူတို့ရဲ့အသက်အိုးအိမ် စည်း စိမ်တွေ မြို့ရွာ နိုင်ငံတွေကို ကာကွယ်ဖို့ အတွက်ကိုသာ သုံးရင် ဒါဟာမှန်တယ်၊ တရားတယ်လို့ လက်ခံရမှာ ဖြစ်တယ်။

လက်နက်တွေရဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှု

ကျနုပ်တို့လူသားတွေအတွက် လက်နက်ဆိုတာ သက်မဲ့အရာ အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းပါ။ ဒီလက်နက်တွေကို မိမိတို့ရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ဖို့အတွက်သာ သုံးရင် မှန်ကန်တယ်၊ တရားတယ်။ ဒီအတွက်ကို ထောက်ခံသင့်တယ်။ အားပေး သင့်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ကျနုပ်တို့လူသားတွေ ရှင်သန်နိုင်ဖို့ဟာ တော

တိရစ္ဆာန်ရိုင်းတွေရဲ့ရန်ပြုမှုကိုကာကွယ်ဖို့လိုအပ်သလိုကျနုပ်တို့လူသားတွေထဲမှာ တိရစ္ဆာန်သာသာ စိတ်ထားမျိုးနဲ့ သူတပါးရဲ့ ဥစ္စာပစ္စည်းကို လုယူလိုတဲ့ သူတွေရဲ့ အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုင်းမှာ သူ့အဖွဲ့အစည်းကို ကာကွယ်ဖို့ အဆင့်ရှိတဲ့ လက်နက်တွေရှိနေကြရင် သူတပါးကို ရန်မူပြီး လုယူနယ်ချဲ့လိုတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေကို ထိန်းပေးသလိုဖြစ်စေကာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကိုလည်း အကျိုးပြုစေပါတယ်။ ဒီနေ့ ကမ္ဘာမှာလိုပဲ နျူကလီးယားလက်နက်တွေ နိုင်ငံတခုတည်းမှာ မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံ (၉) ခုလောက်က ပိုင်ဆိုင်ထားတာဟာ အင်အားချိန်ခွင်လျှာညှိထားသလို ဖြစ်စေပြီး ကမ္ဘာကြီးရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါတယ်။

လူသားတွေဟာ ခြံတွေ စိုက်ခင်းတွေ စိုက်ပျိုးတဲ့အခါ ခိုင်လုံတဲ့ ခြံစည်းရိုးတွေ ရှိဖို့ လိုအပ်တယ်။ မရှိဘူးဆိုရင် အဲ့ဒီစိုက်ခင်းနဲ့ သီးနှံပင်တွေဟာ သားကောင်အမျိုးမျိုးရဲ့ ဖျက်ဆီးခြင်းကို ခံရပြီး ပျက်စီးသွားမှာပါ။ ဒီလိုပါပဲ လူတဦးချင်းနဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွေထဲမှာ သူတို့ရဲ့ အခွင့်အရေးတွေနဲ့ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်တွေကို ကာကွယ်ဖို့ လက်နက်ဆိုတာ ရှိသင့်တယ်။ မြွေပွေး၊ မြွေဟောက်တွေမှာ အဆိပ်ရှိလို့၊ ပင်လယ်ဂဏန်းတွေမှာ ညှပ်ဖို့ လက်မကြီးတွေရှိလို့ အခြားသတ္တဝါတွေက သူတို့ကို အနိုင်ကျင့်ချင်တိုင်း မကျင့်ဝံ့တာဖြစ်တယ်။ တရုတ်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး မော်စီတုန်းက **"နိုင်ငံရေးအာဏာဆိုတာ သေနတ်ပြောင်းဝကထွက်လာတာ ဖြစ်တယ်"** ဆိုပြီး မြင်လွယ်အောင်ပြောထားတာရှိတယ်။ ပြီးတော့ **"အမျိုးသားတရပ်မှာ သူတို့ရဲ့ အမျိုးသား ကာကွယ်ရေးတပ် မရှိဘူးဆိုရင် အဲဒီအမျိုးသားအတွက် ဘာမှမရှိနိုင်ဘူး"** လို့ဆိုထား ပြန်တယ်။ ဒီတော့ အမျိုးသားတရပ်ရဲ့ တန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်၊ အခွင့်အရေးတွေ ရရှိဖို့အတွက် ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ လက်နက်ကိုင်တပ်နဲ့ လက်နက်တွေကို စွန့်ဖို့ဆိုတာ ပြောဖို့သင့်တဲ့ ကိစ္စလား။

လူမျိုးရေးအရ ခွဲခြားမှုနဲ့ သတ်ဖြတ်မှုရှိတဲ့ ကမ္ဘာ

လူမျိုးဆိုတာ နှစ်ပေါင်းထောင်သောင်းများစွာ အတူတကွနေထိုင်ခဲ့ကြရာက တူညီတဲ့ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုတွေ ရှိလာပြီး ကောင်းတူဆိုးဖက် ကံကြမ္မာချင်း ဆက်စပ်နေတဲ့ လူစုဖြစ်တယ်။ အတွေးအခေါ် အယူအဆအရ

မယဉ်ကျေးတဲ့ ခေတ် ကာလတွေမှာ အင်အားကြီးတဲ့ လူမျိုးစုက အင်အားငယ်တဲ့ လူမျိုးစုတွေကို လိုက်လံတိုက်ခိုက်ပြီး ပစ္စည်းလု၊ နယ်မြေလု၊ ကျွန်ပြုသတ်ဖြတ် ခဲ့ကြတာ အထင်အရှားပါ။ ကျနော်တို့ နိုင်ငံထဲမှာ ၁၇၅၇ ခုနှစ်က ဗမာဘုရင် ဦးအောင်ဇေယျဟာ မွန်တွေကို ဒီလိုလုပ်ခဲ့သလို၊ ၁၇၈၄ ခုနှစ်မှာ ဗမာဘုရင် ဘိုးတော်ဦးဝိုင်းက ရခိုင်တွေကို ဒီလိုလုပ်ခဲ့တယ်။ ဒါတွေဟာ (၁၈) ရာစုမှာဖြစ်ခဲ့တဲ့ အတိတ်သမိုင်းပါ။ (၂၀) ရာစုခေတ်ကြီးထဲမှာ ဒီလိုအဖြစ်မျိုး နိုင်ငံများစွာမှာ ဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ၁၉၄၃ ခုနှစ်နဲ့ ၁၉၄၅ ခုနှစ်အကြား ဒုတိယကမ္ဘာ စစ်ကာလအတွင်းမှာ ဟစ်တလာ ဦးဆောင်တဲ့ ဂျာမဏီတွေဟာ ဂျူးလူမျိုး (၆) သန်း ကျော်ကိုသတ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ၁၉၉၅-၉၆ ခုနှစ် အတွင်း ရဝမ်ဒါနိုင်ငံမှာ ဟူတူလူမျိုးတွေက တူစီလူမျိုး (၅) သိန်းခန့်ကို သတ်ဖြတ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်ထဲမှာလည်း ဆက်ဒမ်ဟူစိန် ဦးဆောင်တဲ့ အီရတ်တွေဟာ ကာဒ်လူမျိုး (၁၈၂,၀၀၀) ခန့်ကို သတ်ခဲ့တယ်။ ဒီလောက်မများတဲ့ အလတ်စားသတ်ဖြတ်မှုတွေ ဥပမာ - ယူဂိုဆလားဗီးယားနိုင်ငံဟောင်းက ဘော့စနီးယားဒေသလို၊ ဆူဒန်နိုင်ငံ ဒါဖောဒေသက အဖြစ်အပျက်တွေလို များစွာရှိပါသေးတယ်။ ကျနော်တို့ နိုင်ငံမှာလည်း စစ်ရေးနဲ့ မသက်ဆိုင်တဲ့ ကလေးတွေ အမျိုးသမီးတွေ လူအိုတွေဟာ နယ်စပ်နဲ့တောနယ်ဒေသတွေထဲမှာ သတ်ဖြတ်ခံနေရတာ များစွာရှိပါတယ်။ ဒါတွေဟာ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူတွေကို သာမကဘဲ ရန်သူလို့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ လူမျိုးဆိုရင် အားလုံးကိုရှင်းပစ်တဲ့ သဘော ဖြစ်တယ်။ ခေတ်ကြီး ဟာ ပြောင်းလဲနေပါပြီ။ (၂၀) ရာစု မဟုတ်တော့ဘူးလို့ ဆိုချင်ဆိုနိုင်ပေမဲ့ (၂၁) ရာစုထဲ လှမ်းဝင်လာတာ ဆယ်စုနှစ် တခုတောင် မပြည့်သေးပါဘူး။ လူတွေဟာ စက်မှုပညာအရ လပေါ်ကိုတောင်တက်နိုင်လို့ တိုးတက်နေတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပေမဲ့ အတွေးအခေါ် အသိအမြင်တွေမှာ အာဏာရူးတွေ၊ အခွင့်ထူးခံတွေ၊ မဟာဆန်ချင်သူတွေနဲ့ ပြည့်နှက်နေပါသေးတယ်။ တန်းတူရေးဆိုတာ အနိမ့်ခံလူမျိုးစုတွေက တောင်းဆိုနေတဲ့စကား၊ အာဏာရ အထက်စည်းနေ လူမျိုးတွေက လက်ခံချင်တာ မဟုတ်ဘူး။ ကမ္ဘာ့လူသားများ အားလုံး အေးချမ်းစွာ အတူနေထိုင်ရေးဆိုတာ စိတ်ကူးယဉ်အဆင့်မှာပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ကိုယ်ဖြစ်ရှိနေတဲ့ လူမျိုးစုအဝန်းအဝိုင်းမှာ ကိုယ်ဟာ ဝင်ရောက်ပြီး အားလုံးရဲ့ ဘဝလုံခြုံရေးနဲ့ အခွင့်အာဏာအတွက် အလေးအနက်စဉ်းစားထားဖို့ လိုနေပါတယ်။

လက်နက်စွန့်သွားတဲ့ အဖွဲ့တွေရဲ့ကံကြမ္မာ

ကျနော်တို့နိုင်ငံရဲ့ တော်လှန်ရေးသမိုင်းဖြစ်စဉ်ထဲမှာ လက်နက်နဲ့ ချေမှုန်းခံရလို့ ကြေပြုန်းသွားရတဲ့ အဖွဲ့အစည်းရယ်လို့ မကြားမိသေးဘူး။ ဒါပေမဲ့ လက်နက်ချတာပဲ ဆိုဆို၊ အလင်းဝင်တာပဲ ပြောပြော၊ လက်နက်စွန့်သွားတဲ့ အဖွဲ့တွေ ကြေပြုန်းသွားကြတာ များစွာရှိခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်ထဲမှာ လက်နက်နဲ့ ဒီမိုကရေစီလဲလှယ်တယ်ဆိုပြီး ပြည်သူ့ရဲဘော်ပါတီ၊ ဦးလှဖေ ဦးဆောင်တဲ့ ပအိုဝ်းအမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့၊ နိုင်အောင်ထွန်း ဦးဆောင်တဲ့ မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦးနဲ့ ဆရာတော် ဦးစိန္ဒာ ဦးဆောင်တဲ့ ရခိုင်ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးပါတီတွေ လက်နက်ချသွားကြတယ်။ အဲ့ဒီ အဖွဲ့က ခေါင်းဆောင်တွေဟာ ၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ ရွေးကောက်ပွဲဝင်ပြီး အချို့ဝန်ကြီးတွေဖြစ်၊ အချို့လည်း အမတ်တွေဖြစ်၊ ဒါပေမဲ့ ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှာ ထောင်ထဲရောက်သွားကြရတယ်။ ဘယ်မှာလဲ အာမခံချက်နဲ့ တော်လှန်ရေးအသီးအပွင့်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်မှာ ကရင်အမျိုးသား တော်လှန်ရေးထဲက သမ္မတလို့ သူ့အသိုင်းအဝိုင်းက ခေါ်ဆိုနေတဲ့ မုဆိုးကော်ကဆာ စောဟန်တာ သာမွေးနဲ့ ဗိုလ်မှူးကြီး လင်းထင်တို့ရဲ့ (KRC) အဖွဲ့ လက်နက်စွန့်ဝင်သွားတယ်။ ဝင်ခါစမှာ စောဟန်တာသာမွေးဟာ ရာထူးကြီးကြီးနဲ့ တိုက်တလုံး ကားတစီး ရခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ (၂) နှစ်လောက်အကြာမှာ ဗိုလ်လင်းထင် အသတ်ခံရပြီး စောဟန်တာသာမွေးလည်း သာမန်အရပ်သားဘဝ ရောက်သွားခဲ့ရတယ်။

ပြီးတော့ တချိန်တုန်းက အယူအဆရေးရာမှာ တောက်ပြောင်ခဲ့တဲ့ အလံနီကွန်မြူနစ်ပါတီ ခေါင်းဆောင် သခင်စိုးကြီးလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးတံခါးကို ခေါက်ပြီး ဖွင့်မယ်လို့ ကြွေးကြော်ကာ လက်နက်စွန့်ဝင်သွားတယ်။ မကြာပါဘူး ထောင်ထဲရောက်ပြီး ဘဝနိဂုံးချုပ် သွားရတယ်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ် ကျော်လောက်မှာ စစ်အင်အား တသောင်းလောက်နဲ့ လွတ်လပ်တဲ့ ရှမ်းပြည်တည်ထောင်မယ်လို့ ကြွေးကြော်ခဲ့တဲ့ ခွန်ဆာဟာ ၁၉၉၆ ခုနှစ် ဆန်းပိုင်းမှာ လက်နက်ချပြီး စစ်အစိုးရနဲ့ ပူးပေါင်းသွားတယ်။ ခွန်ဆာရဲ့ ဦးတည်ချက်နဲ့ တော်လှန်ရေးအမွေအနှစ် ဘာတွေဖြစ်ပြီး ဘာတွေကျန်ခဲ့လဲ၊ လေ့လာကြည့်စမ်းပါ။ ၂၀၀၅ ခုနှစ်ထဲမှာ ရှမ်းပြည်အမျိုးသားတပ်မတော် (SSNA) က တပ်မဟာမှူး ကန်နနဲ့ ကွမ်းခေးတို့ သူတို့ တပ်ဖွဲ့ဝင်တချို့နဲ့အတူ လက်နက်အပ်ခဲ့တယ်။ ပလောင်ပြည်နယ် လွတ်မြောက်ရေးပါတီ (PSLP) က ဦးအိုက်မုံးနဲ့ အဖွဲ့ဝင်များ လက်နက်အပ်ခဲ့တယ်။ လက်နက်အပ်ပြီး

မကြာခင်မှာ ပလောင်ဒေသအတွင်း မူးယစ်ဆေးဝါးရောင်းဝယ်ဖြန့်ဖြူးမှုတွေနဲ့ လုယက်မှု၊ အနိုင်ကျင့်မှုတွေ များပြားလာတာကို တွေ့ရှိရပါတယ်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်မှာ ပအိုဝ်းနီလို့ အချို့ကခေါ်ကြတဲ့ ရလလဖ ခေါ် (SNPLO) အဖွဲ့အတွင်း အကွဲအပြဲ ဖြစ်ပြီး ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်မှူးချစ်မောင်နဲ့အဖွဲ့ လက်နက်အပ်လိုက်ကြတယ်။ အခုတော့ အရပ်သားအဆင့်ကို ရောက်သွားပြီးဖြစ်တယ်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်ထဲမှာ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးစိန်ရွှေ တို့ အကြပ်ကိုင်ခံရပြီး လက်နက်အပ်လိုက် ရပြန်တယ်။ ဒီတော့ သူတို့ဟာ ဂဏန်း လက်မကျိုး၊ မြွေအစွယ်ကျိုးလို မိမိလူထုအကျိုးတွေကို ဘာမှပြောပိုင်ခွင့် မရှိ တော့ဘူး။ ဒီလို ရှေ့က နောင်တော်ကြီးတွေ လက်နက်စွန့်ခဲ့လို့ ဘဝလည်း ပျက်၊ ဦးတည်ချက်လည်း ပျောက်၊ သမိုင်းအမှိုက်ပုံထဲ ရောက်ခဲ့ရတာကို တော်လှန်ရေး သံဝေဂ ခိုင်ခိုင်မာမာရခဲ့ ကြပြီလေ။

လက်နက်ကိုင်ထားလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်လို့ ရတယ်

ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်ဖို့ လက်နက်စွန့်စရာ မလိုပါ။ ပြဿနာဖြစ် လာရတာ ဘက်နှစ်ဘက်စလုံးမှာ တာဝန်ရှိပါတယ်။ ပြေလည်ချင်ရင် နှစ်ဘက် စလုံးက အပေးအယူ အလျှော့အတင်းလုပ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုမဟုတ်ဘဲ တဘက်ထဲက လက်နက်စွန့်ရင် ချိန်ခွင့်လျှာပိုပြီး တဘက်စောင်းနင်းဖြစ်ကာ အမှန်တရားနဲ့ ဝေးသွားစေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သမိုင်းထဲမှာရော နိုင်ငံတကာမှာပါ လက်နက်ကိုင်တိုက်ကြတဲ့ အင်အားစုနှစ်ဘက်အကြား အပစ်အခတ်ရပ်စဲပြီး ဆွေးနွေးဖြေရှင်းကြတာ ရှိပါတယ်။ ဆွေးနွေးလို့ မပြေလည်ရင် ပြန်တိုက်၊ တိုက် လို့ ပမ်းလာရင် အမြင်တွေပြောင်းလာမလားဆိုပြီး ပြန်ဆွေးနွေးချင်လည်း ပြန် ဆွေးနွေးနိုင်တယ်။ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲနည်းနဲ့ ဖြေရှင်းတာဟာ စကားနဲ့ပြော လို့မရလို့ အားနဲ့ပြောတာ ဖြစ်တယ်။ ရေရှည်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ကြတဲ့ အင်အားစုတွေ အကြား စေ့စပ်ဖြေရှင်းတဲ့နည်းနဲ့ ပြေလည်နိုင်ဖို့ဆိုတာ တန်းတူညီတူသဘောထား ရှိဖို့လိုတယ်။ တန်းတူညီတူသဘောထားနိုင်ဖို့အတွက် လက်တွေ့အရ အင်အား ချင်း တူညီတာ ဒါမှမဟုတ် ညီလုနီးပါး ရှိဖို့လိုတယ်။ အနိမ့်ဆုံးအဆင့် တဘက်ကို တဘက်က မချေမှုန်းနိုင်ပဲ နှစ်ဘက်စလုံးရဲ့ အကျိုးစီးပွားတွေ ထိခိုက်ပျက်ပြား နေဖို့ လိုတယ်။ ဒီလို သဘောတရားတွေနဲ့ ဆန့်ကျင်ပြီး တဘက်ထဲက လက်နက် စွန့်တာ၊ တပ်ကိုဖျက်တာ၊ တပ်ကို ပေးအပ်တာတွေက ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဦးတည်တဲ့

လုပ်ရပ်မဟုတ်ဘူး။ ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် လက်နက်ရှိသူ တပ်ရှိသူဘက်က တဘက်သတ်အသာရပြီး ဘဝင်မြင့်ကာ ရမ်းချင်ကြမ်းချင်လာအောင် ထောင်ပေးသလို ဖြစ်စေတယ်။ ဒါမျိုးဟာ ရေရှည်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပိုပြီးအန္တရာယ်ဖြစ်စေပါတယ်။

တော်လှန်ရေးရဲ့ အတွေးအခေါ်၊ သဘောတရား၊ ယဉ်ကျေးမှုထဲမှာ ရန်သူ့ထံလက်နက်ချတယ်ဆိုတာ အကြီးမားဆုံး ဖောက်ပြန်မှုဖြစ်တယ်။ ရန်သူအဝိုင်းခံရလို့ လက်နက်ချရတာတောင် ကျည်ဆံလက်ကျန်ရှိနေသေးရင် ဖောက်ပြန်ရေး စာရင်းထဲ ထည့်တွက်ရမယ်ဆိုတာ တော်လှန်ရေးအမြင် သဘောတရားပဲ ဖြစ်တယ်။ မိမိကိုယ်ကို အဆုံးမစီရင်နိုင်ရင်ထား ရန်သူထံကို သေနတ်တလက် ကျည်တတောင့်မှ ပေးအပ်လို့ မရဘူးဆိုတာ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ဝင်တိုင်းရဲ့ စောင့်စည်းရမည့် သစ္စာတရား ဖြစ်တယ်။ လက်နက်ချတယ်၊ လက်နက်စွန့်တယ်၊ လက်နက်နဲ့ ဒီမိုကရေစီ လဲလှယ်တယ်၊ လက်နက်နဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လဲလှယ်တယ်၊ အလင်းဝင်တယ် ဆိုတာတွေဟာ ဝေါဟာရကွဲပေမဲ့ အဓိပ္ပာယ်က အတူတူပါ။ တော်လှန်ရေးသမားများဟာ တော်လှန်ရေးအတွက် အသက်သွေးချွေး၊ အချိန်နဲ့ ဘဝကို ပုံအပ်ထားခဲ့တဲ့သူတွေ ဖြစ်တယ်။ ဖောက်ပြန်တဲ့ လူအချို့ကလွဲပြီး တော်လှန်ရေးသမားအများစုဟာ တော်လှန်ရေးရဲ့သစ္စာကို စောင့်စည်းကြတယ်။ ဒီတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်လိုရင် ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်တဲ့ နည်းနာတွေနဲ့သာ တည်ဆောက်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလိုချင်လို့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲကြတာဖြစ်တော့ အမှန်တကယ် ငြိမ်းချမ်းချင်ရင် မှန်ကန်သင့်တော်ပြီး အများလက်ခံနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းတွေနဲ့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးရဖို့အတွက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုနည်းနဲ့ ဖြေရှင်းခြင်းကသာ တကယ့်အဖြေမှန်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါတယ်။

မွန်ပြည်သစ်ဂျာနယ်
၂၀၀၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ

မတူခြားနားလွန်းတဲ့ တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေး

ကျနုပ်တို့နိုင်ငံ (ပြည်ထောင်စု) ကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံ၊ ၎င်းတို့နေထိုင်ပိုင်ဆိုင်ကြတဲ့ နယ်မြေပေါင်းစုံနဲ့ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားတာ ဖြစ်တယ်။ အိမ်နီးချင်းပြည်ပ နိုင်ငံသား တရုတ်၊ ကုလားတွေက လွဲပြီး ဒီနိုင်ငံမှာ ပေါက်ဖွားကြတဲ့ ကချင်၊ ကရင်၊ ကရင်နီ၊ ချင်း၊ ပလောင်၊ ပအိုဝ်း၊ ဗမာ၊ မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း၊ လားဟူ၊ "ဝ" စတာတွေဟာ ကျနုပ်တို့ ပြည်ထောင်စုရဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဗမာလူမျိုးဆိုတာလည်း တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေထဲက တမျိုးဖြစ်တယ်ဆိုတာ နားလည်လက်ခံဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီလူမျိုးစုတွေဟာ ဒီနယ်မြေမှာနှစ်ပေါင်းထောင်နဲ့ချီပြီး အခြေပြုနေထိုင်လာခဲ့ ကြတာဖြစ်တယ်။ သူတို့ စုစည်းနေထိုင်ကြတဲ့ နယ်မြေတွေဟာ သူတို့ရဲ့ မိဘဘိုးဘွား ဘီဘင်ခေတ်အဆက်ဆက်က နေထိုင်ပိုင်ဆိုင်လာတဲ့ နယ်မြေတွေ ဖြစ်တယ်။ နယ်ချဲ့သမားအင်္ဂလိပ်၊ ဂျပန်တွေရဲ့ လက်အောက်က လွတ်မြောက်ဖို့ကိုလည်း စုပေါင်းပြီး တိုက်လာခဲ့ကြတယ်။ အမျိုးသားတန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိတဲ့ ပြည်နယ်တွေနဲ့ ပြည်ထောင်စုကို ဖွဲ့စည်းဖို့ ပင်လုံမြို့မှာသဘောတူညီခဲ့ကြပြီး အဲဒီလိုညီညွတ်ရေးအခြေခံ သဘောထားတွေနဲ့ ကျနုပ်တို့နိုင်ငံပြည်ထောင်စုကြီး ပေါ်ပေါက်လာတာ ဖြစ်တယ်။

မတူခြားနားတဲ့ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ နယ်မြေ၊ သမိုင်းနောက်ခံတွေနဲ့ရှိကြတဲ့တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံတို့အတူတကွ ရေရှည်ချစ်ကြည်ညီညွတ်စွာ နေထိုင်နိုင်ဖို့အတွက် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးတွေ ညီတူတရားမျှတစွာ ရရှိဖို့လိုပါတယ်။ ဒီလိုမဟုတ်ဘဲ လူမျိုးတမျိုးက အခွင့်အရေးပိုယူပြီး အခြားလူမျိုးတွေကို နှိမ့်ချထားမယ်ဆိုရင် ညီညွတ်ရေးဟာ မတည်မြဲနိုင်ပါဘူး။ အိမ်ထောင်စုတခု အတွင်းက ညီအစ်ကိုအရင်းတွေ အကြားမှာတောင် အခွင့်အရေးတွေ မတရားကွာခြားနေရင် ညီညွတ်ရေး ပျက်ပြားမှာပဲ။ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို စင်ပေါ် တက်ပြီး ကြွေးကြော်နေရုံနဲ့ မတည်ဆောက်နိုင်ပါဘူး။ အဓိကလိုအပ်နေတာက တိုင်းရင်းသားဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးတွေ ညီမျှစွာနဲ့ တရားမျှတစွာ ရရှိကြဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အင်္ဂလိပ်၊ ဂျပန်နယ်ချဲ့တွေရဲ့ လက်အောက်က နိုင်ငံလွတ်မြောက်ဖို့အတွက် ကြိုးပမ်းခဲ့စဉ်က ထားခဲ့ကြတဲ့သဘောထား၊ ပြောခဲ့ကြတဲ့ စကားတွေ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ တည်ဆောက်ဖို့အတွက် ပင်လုံမြို့မှာ ကိုယ်စားလှယ်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ချမှတ်ခဲ့တဲ့ ဂတိစကားတွေကို အလေးထားပြီး ပြန်လည်စဉ်းစားသုံးသပ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ကျနော်တို့ဟာ လူမျိုးရေးအရ မတူကွဲပြားပေမဲ့ တမြေတည်းနေ တရေတည်းသောက်ကြတဲ့ တိုင်းရင်းသားညီအစ်ကိုတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ ဆိုးရင်လည်း အတူတူခံ၊ ကောင်းရင်လည်း အတူတူစံကြရမဲ့ ဘဝကံကြမ္မာခြင်း ဆက်စပ်နေသူများ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ညီညွတ်ဖို့၊ စည်းလုံးဖို့၊ လက်တွဲရုန်းကန်ကြဖို့ ဆိုတဲ့ အမြင်သဘောထားတွေ အမြဲလိုအပ်နေပါတယ်။ ညီညွတ်မှုမရှိရင် ငြိမ်းချမ်းမှုမရှိနိုင်။ ငြိမ်းချမ်းမှုမရှိရင် တိုးတက်မှုမရှိ။ တိုးတက်မှု မရှိရင် သူတပါးနိုင်ငံတွေနဲ့ ယှဉ်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ နိမ့်ကျလွန်းရင် ကျွန်ဘဝ ပြန်ရောက်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ညီညွတ်ရေးနဲ့ ညီမျှရေးကို အလေးထားသုံးသပ်ဖို့ လိုအပ်နေပါတယ်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ တိုင်းရင်းသားဆိုင်ရာအခွင့်အရေးတွေ ဘယ်လို မတူကွဲပြားခြားနားနေပါသလဲ?။ အရှိကို အရှိအတိုင်း သိမြင်နိုင်ဖို့ အောက်ပါကဏ္ဍများကို လေ့လာသုံးသပ်ကြည့်ကြပါ။

(က) ဘာသာစကား

လူမျိုးတမျိုးရဲ့ လက္ခဏာတွေအထဲမှာ **"ဘာသာစကား"** ဟာ အဓိကအကျဆုံးဖြစ်တယ်။ ဘာသာစကားပျောက်ရင် လူမျိုးလည်းပျောက်မှာပဲ။ လူတဦးအတွက် ကိုယ့်ရဲ့ မိခင်ဘာသာစကားကို ငယ်စဉ်ကတည်းက ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခဲ့တာမို့ နားလည်နိုင်ဆုံး ဘာသာစကား ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျောင်းမှာ ရုံးမှာ အများတကာနဲ့ ဆက်ဆံတဲ့နေရာတွေမှာ ကိုယ့်မိခင်ဘာသာစကားကို သုံးခွင့်မရှိဘဲ ကိုယ်မကျွမ်းတဲ့ ဘာသာစကားနဲ့ ပြောဆိုဆက်ဆံနေရမယ်ဆိုရင် တပန်းနာတာပေါ့။ အချို့လူတွေဟာ ကိုယ့်မိခင်ဘာ သာစကားကလွဲပြီး အခြားဘာသာစကားတွေကို လုံးဝနားမလည် မပြောနိုင်ကြဘူး။ တကယ်လို့ အထိုက်အလျောက်နားလည်တယ်၊ ပြောနိုင်တယ်ထား၊ ကိုယ့်မိခင်ဘာသာစကားနဲ့ ဘယ်တူနိုင်ပါ့မလဲ။ ယှဉ်ပြီးပြောရမယ်ဆိုရင် ကိုယ့်မိခင်ဘာသာစကား မဟုတ်တဲ့ သူအတွက် မိခင်ဘာသာစကားနဲ့ပြောသူကို မီအောင်လိုက်ပြောနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ အရေး

ကြီးတဲ့ကိစ္စ၊ မှုခင်းကိစ္စတွေဆိုရင် နစ်နာရတာပေါ့။ နောက်တချက်က ကိုယ့်မိခင်ဘာသာစကားနဲ့ လျှာတည့်လာတဲ့လူတွေဟာ အခြားဘာသာစကား တခုခုကို ပီသအောင် ပြောနိုင်ဖို့ဆိုတာ မလွယ်ဘူး။ လူမျိုးစုံ စုပေါင်းနေထိုင်တဲ့ နိုင်ငံတခုမှာ ဘာသာစကားတခုကိုပဲ တရားဝင်ရုံးသုံးဘာသာလို့ သတ်မှတ်ပြီး ကျန်ဘာသာစကားတွေကို အသိအမှတ်မပြုတာဟာ တရားမျှတ ပါ့မလား။ အခွင့်အရေးသာ တူညီမျှမှု ဖြစ်ပါ့မလား။ တပြည်လုံးအတိုင်းအတာ မဟုတ်ပေမဲ့ သူ့လူမျိုးအများစုနေထိုင်တဲ့ ပြည်နယ်၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးဒေသ၊ အမျိုးသား ဒေသတွေမှာတောင် သူတို့ဘာသာစကားကို တရားဝင်သုံးစွဲခွင့် မရှိဘူးဆိုတဲ့ သတ်မှတ်ချက်ဟာ လွတ်လပ်တရားမျှတရေး သဘောတရားတွေနဲ့ ဘယ်လောက် ဆန့်ကျင်နေတယ်ဆိုတာ လူတိုင်းတွက်ဆ သိရှိကြမှာပါ။ ဒီလိုအနေအထားမျိုးမှာ အမျိုးသားပြည်နယ်၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးဒေသနဲ့ လူမျိုးစုဒေသတို့ဆိုတာ ဘာ အဓိပ္ပာယ် ရှိတော့မှာလဲ။

(ခ) စာပေ

"စာပေ" ဆိုတာ လူမျိုးတမျိုးရဲ့ လက္ခဏာတွေထဲမှာ ဒုတိယအရေးအကြီးဆုံးအရာ ဖြစ်သလို ဘာသာစကားကို ခိုင်မာအောင်နဲ့ တည်မြဲအောင် ထိန်းပေးထားတဲ့ အရာလည်းဖြစ်တယ်။ စာပေပျောက်ရင် စကားပျက်မယ်။ စကားပျက်ရင် လူမျိုးလည်း ပြုန်းသွားမှာပဲ။ ဘယ်သူတွေက ကိုယ့်လူမျိုးပျက်သုဥ်းသွားမှာကို လက်ခံနိုင်မလဲ။ အာဏာရထားတဲ့လူမျိုးက မိမိတို့စာပေကို အခြားလူမျိုးများ မသင်မနေရ၊ သင်ကြား ကြရမယ်လို့ သတ်မှတ်ထားတာက လွန်နေပြီ။ သူတို့စာပေကိုသူတို့ကသင်ကြားခွင့်မရဘူးဆိုတော့တရားတဲ့ညီမျှတဲ့အခွင့်အရေးလား။ ပြည်သူတွေအပေါ် အခွန်အကောက်တွေ အမျိုးမျိုးကောက်ခံပြီး အဲဒီငွေတွေနဲ့ ကျောင်းဆောက်၊ ဆရာငှားထားတဲ့ အစိုးရကျောင်းတွေမှာ အာဏာရလူမျိုးရဲ့ စာပေကိုပဲ သင်ရမယ်၊ ဒေသခံလူမျိုးတွေရဲ့ စာပေတွေ သင်ကြားခွင့်မရှိဘူးဆိုတာ တရားမျှတတဲ့ လုပ်ရပ်လား။ တိုင်းရင်းသားဒေသတွေမှာ ဆိုင်ရာတိုင်းရင်းသား စာပေကို သင်ကြားရင် အာဏာရလူမျိုးတွေရဲ့ စာပေကို ထိခိုက်စေတာ ရှိပါသလား။ မိမိစာပေကို အာဏာနဲ့မြှောက်စားပြီး သူတပါးစာပေကို အာဏာနဲ့ ဖျောက်ဖျက်နေတာကတော့ ဘယ်လိုမှ တရားနည်းလမ်း မကျနိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ လက်တွေ့မှာ ဖြစ်နေတယ်။

အဖြစ်အချို့ကို တင်ပြရမယ်ဆိုရင် ၂၀၀၅ ခုနှစ် တနင်္သာရီတိုင်း ရေဖြူမြို့နယ် ခြပုံကျေးရွာရှိ မွန်အမျိုးသား အလယ်တန်းကျောင်းမှာ ရေတပ်အရာရှိ ဗိုလ်ကြီး ဝင်းလှိုင်က မွန်စာပေသင်ကြားခွင့်ကို ပိတ်ပင်ခဲ့တယ်။ အဲ့ဒီကျောင်းမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ (၁၀) နှစ် လောက်ကတည်းက မွန်စာ၊ ဗမာစာတွေ သင်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီရွာက ချောင်ကျပြီး ပင်လယ်ကမ်းစပ်မှာ ရှိနေတယ်။ လူထုတွေ ဗမာစကားကို ရေရေ လည်လည်နားလည်ကြတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ရေတပ်ရောက်လာစခန်းချတော့ မွန်စာသင်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီနောက်ပိုင်း ရေဖြူမြို့နယ် ကားလမ်းနံဘေးရှိ မွန်ရွာတွေမှာလည်း မွန်စာသင်ကြားခွင့်ကို ပိတ်ပင်ခဲ့တယ်။

ရှမ်းပြည်နယ်မှာလည်း ဒီလိုအဖြစ်မျိုး လုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ (၈) ရက်နေ့က မိုင်းပြင်းမြို့အခြေစိုက် ခမရ ၃၆၀ က ဗိုလ်ကြီးဝင်း မောင် ဦးစီးတဲ့ အဖွဲ့ဟာ မိုင်းပြင်းမြို့နယ် ပျက်ကန့်ကျေးရွာအုပ်စုဝင် လွိုင်တိုးနဲ့ မိုက်ဆော့ရွာရှိ ရှမ်းအမျိုးသား စာသင်ကျောင်းတွေကို ပိတ်ပစ်ခဲ့တယ်။ နောက်ဖြစ် ရပ်တခုက မိုင်းရယ်မြို့အခြေစိုက် စစ်ဗျူဟာရုံးက ဗျူဟာမှူး ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည် မြင့် ဟာ ၂၀၁၀ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်းက မိုင်းရယ်မြို့ အထကကျောင်း သားများကို စာသင်ပြရာမှာ ရှမ်းဘာသာနဲ့ ပြန်လည်ရှင်းပြပေးခြင်း မပြုဖို့ တားမြစ် ခဲ့တယ်။ ပြီးတော့ မိုင်းရယ်မြို့အတွင်းမှာရှိတဲ့ ရှမ်းဘာသာနဲ့ ရေးထားတဲ့ ဈေးဆိုင်၊ အလုပ်ရုံဆိုင်းဘုတ် အားလုံးကိုဖြုတ်ခိုင်းပြီး ဗမာလိုရေးခိုင်းတယ် လို့ ၂၀၁၀ ခုနှစ် မတ်ချ်လထုတ် ရှမ်းသံတော်ဆင့်အဖွဲ့ကထုတ်တဲ့ Independence လွတ်လပ်ရေး သတင်းဂျာနယ်မှာ တွေ့ရတယ်။

(ဂ) ယဉ်ကျေးမှု

"ယဉ်ကျေးမှု" ဆိုတာ လူမျိုးတမျိုးရဲ့ ထင်ရှားတဲ့ လက္ခဏာ၊ အရေးပါပြီး တွယ်တာရင်းနှီးတဲ့ ကိစ္စရပ်ဖြစ်တယ်။ မိမိတို့ ယဉ်ကျေးမှုအပေါ် ခိုင်ခိုင်မာမာ တွယ်တာမြတ်နိုးရင် တပါးယဉ်ကျေးမှု ထိုးဖောက်ဝင်လာဖို့ မလွယ်ဘူး။ လူမျိုး တိုင်းမှာ သူတို့ရဲ့ ဝတ်စားဆင်ရင်မှု၊ စားသောက်နေထိုင်မှု၊ ဆို၊ က၊ ရေး၊ တီး စတဲ့ အနုပညာဖန်တီးမှု၊ ကိုးကွယ် ယုံကြည်မှု၊ ရာသီအလိုက်ပွဲလမ်းသဘင်ကျင်းပမှု တွေဟာ သူ့ဓလေ့ သူ့ထုံးစံ သူ့မူဟန်တွေနဲ့ ရှိကြတယ်။ မျိုးရိုးစဉ်ဆက်ကျင့်သုံးလာ တဲ့ ဒီဓလေ့စရိုက် လက္ခဏာတွေကို လွယ်လွယ်နဲ့ မစွန့်ပစ်လိုကြဘူး။ အပေါင်း

တွေပြည့်နေရင် အသစ်ကိုလည်း လက်မခံလိုကြဘူး။ ဒါကြောင့် ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ဓလေ့ထုံးစံတွေဟာ မျိုးချစ်စိတ်ကို ဖန်တီးထိန်း သိမ်းပေးတဲ့ကိစ္စရပ်တွေ ဖြစ်တယ်။

လူမျိုးစုံ စုပေါင်းနေထိုင်တဲ့ ပြည်ထောင်စုကြီးမှာ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးတွေ သာတူညီမျှမှု ရှိပါရဲ့လား။ ဗမာ့ယဉ်ကျေးမှုကို မြှင့်တင်အားပေးဖို့အတွက် ယဉ်ကျေးမှုတက္ကသိုလ် ဆောက်လုပ်ဖွင့်လှစ်ခဲ့ခြင်း၊ ရန်ကုန်မှာ အမျိုးသားဇာတ်ရုံ၊ ပဒုမ္မာဇာတ်ရုံ တွေ၊ မန္တလေးမှာ အထက်မြန်မာနိုင်ငံဇာတ်ရုံတွေ ဆောက်လုပ်ခဲ့တယ်။ ပြီးတော့ တနှစ်တခါ ဆို၊ က၊ ရေးတီး ပြိုင်ပွဲတွေလုပ် မြို့နယ်အလိုက် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ဖို့ လေ့ကျင့်သင်ကြား စေတယ်။ ထူးချွန်သူတွေကို အားပေးမြှောက်စား၊ ဒီလိုဗမာ့ယဉ်ကျေးမှုတွေကိုအားပေးနေတာအများအသိဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ယဉ်ကျေးမှုတွေကိုတနည်းတဖုံနဲ့အားပေးမြှင့်တင်တာရှိခဲ့ဘူးပါသလား။ မတူခြားနားပုံတွေက ပြောပြလို့ မကုန်နိုင်အောင်ပါဘဲ။

(ဃ) သမိုင်းအမွေအနှစ်ထိန်းသိမ်းရေး

သမိုင်းအမွေအနှစ်တွေဟာ အတိတ်ရဲ့သက်သေခံ အထောက်အထားတွေဖြစ်တယ်။ ကျောက်စာတိုင်တို့ သမိုင်းဝင်အဆောက်အဦတို့ဆိုတာ အထောက်အထား ပစ္စည်းတွေပဲ။ ဒီအထောက်အထားတွေဟာ နောက်လူတွေကို အမြဲသတိပေးနေတဲ့အရာ၊ ဘဝပေး တာဝန်ကိုနားလည်စေတဲ့ အရာတွေဖြစ်တယ်။ ခေတ်ကာလတွေ ဘယ်လိုပြောင်းပြောင်း သမိုင်းကိုပြောင်းလို့ မရပါ။ ပြန်လှည့်ကြည့်ရတဲ့ ကိစ္စတွေများစွာ ရှိပါတယ်။ လူမျိုးတမျိုးရဲ့ သမိုင်းအမွေအနှစ်တွေဟာ သူ့လူမျိုးအတွက် ထူးခြားတဲ့ အသိတရားတွေကို ဖန်တီးပေးနိုင်တာဖြစ်လို့ တန်ဘိုး အလွန်ကြီးပါတယ်။ အတိတ်ဆိုတာ ပစ္စုပ္ပန်ကို ဖန်တီးတယ်။ ပစ္စုပ္ပန်ဆိုတာက အနာဂတ်ကို ဖန်တီးဦးမှာဖြစ်လို့ အတိတ်ကို မေ့ရင်၊ ပစ္စုပ္ပန်ရော အနာဂတ်ပါ ကောင်းမှာမဟုတ်ဘူး။ အတိတ်သမိုင်းကို မသိရင် သူတပါးလှည့်စားတာခံရလိမ့်မယ်။ လူ့ငတုံးငအတွေ ဖြစ်ကုန်မယ်။ ဒါကြောင့် အတိတ်ရဲ့ သက်သေခံ သမိုင်းအမွေအနှစ်တွေကို ထိန်းသိမ်းနေကြရတာပါ။

အာဏာရဗမာတွေက ပျက်စီးနေတဲ့ သမိုင်းအမွေအနှစ်တွေဖြစ်တဲ့ ပုဂံစေတီပုထိုးတွေကို ပြုပြင်စောင့်ရှောက်ထားသလို အစမကျန်တော့တဲ့ သမိုင်းဝင်

အဆောက်အဦတွေကို အသစ်ပြန်လည်တည်ဆောက်နေတာလည်း များစွာရှိပါတယ်။ ဥပမာ - မန္တလေးမှာ မြနန်းစံကျော် ရွှေနန်းတော်၊ မဟာအတုလဝေယံကျောင်း၊ အမရပူရမှာ မဟာဝေယံဘုံသာ ဖားကရာကျောင်း၊ ပဲခူးမှာ ကမ္ဘောဇသာဒီနန်းတော်၊ ရွှေဘိုမှာ ရွှေဘုံရတနာမင်္ဂလာနန်းတော် စတာတွေနဲ့ သုတေသနပြတိုက်တွေကို ငွေကြေးများစွာ အကုန်အကျခံပြီး ဆောက်လုပ်ခဲ့တယ်။ အခြားတဘက်မှာကျတော့ ရှမ်းလူမျိုးတွေ ရဲ့ သမိုင်းဝင်အမွေအနှစ်ဖြစ်တဲ့ စော်ဘွားတွေရဲ့ ဟော်နန်းတွေကို ဖျက်ဆီးခဲ့ကြတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ်တရာနီးပါးက တည်ဆောက်လာခဲ့ပြီး ဟော်နန်းတွေထဲမှာ အခမ်းနား အထည်ဝါဆုံးလည်းဖြစ်တဲ့ ကျိုင်းတုံဟော်နန်းကို ၁၉၉၁ ခုနှစ်မှာ ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီနေရာမှာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်အတွင်း ဟိုတယ်တခု ဆောက်ခဲ့တယ်။ သီပေါဟော်နန်းကိုလည်း ၂၀၀၆ ခုနှစ်မှာ ပိတ်ထားလိုက်တယ်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီး နိုင်ငံတော်ရဲ့ ပထမဆုံး သမ္မတဖြစ်ခဲ့တဲ့ သမ္မတစဝ်ရွှေသိုက်ရဲ့ ညောင်ရွှေဟော်နန်းကိုလည်း ၂၀၀၇ ခုနှစ်မှာ ဗုဒ္ဓပြတိုက်အဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်ခဲ့တယ်။

ဒီလုပ်ရပ်နှစ်ခုကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လိုက်ရင် သမိုင်းအမွေအနှစ်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာမှာ ဘယ်လိုသဘောထားရှိပြီး တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်းအကြားမှာ အခွင့်အရေးတွေ ဘယ်လိုခြားနားနေတယ်ဆိုတာ ထင်ထင်ရှားရှား နားလည်သိကြမှာပါ။ လူမျိုးဆိုတာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွေကို ခွဲခြားသတ်မှတ်ရာမှာ အဓိကအကျဆုံးအရာ၊ ပြောင်းလဲလို့မရတဲ့ အခိုင်အမာဆုံးအရာ ဖြစ်တယ်။ လူတန်းစား၊ ကိုးကွယ်တဲ့ ဘာသာ၊ ကျား-မ၊ လူငယ်-လူကြီး၊ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ ကျောင်းသား၊ သံဃာ စတာတွေထက် ပိုမိုလေးနက်တယ်။ အထိမခံ နာကျင်လွယ်တဲ့ ကိစ္စဖြစ်တယ်။ ဒီလို အစုအဖွဲ့တွေနဲ့ ပေါင်းစည်းထားတဲ့ နိုင်ငံတခုမှာ အခွင့်အရေးတွေ မတူခြားနားလွန်းရင် စုစည်းမှုကို ထိခိုက်စေမှာပဲ။ ဒီနေ့ခေတ်ကာလမှာ ဒီ သိမ်မွေ့နက်နဲတဲ့ လူမျိုးရေးကိစ္စကို အမြော်အမြင်ကြီးမားတဲ့ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေက မထိပါးမိအောင် ရှောင်ကျဉ်ကြတယ်။ နိုင်ငံတခု ငြိမ်းချမ်းအောင်နဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ကြံဆောင်ရာမှာ ဒီကိစ္စကြောင့် ပြဿနာ မဖြစ်အောင် လူမျိုးစုံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုစွမ်းအားကို ရရှိအောင် ကြံဆောင်ကြတယ်။ ဥပမာ - စင်္ကာပူနိုင်ငံ ၁၉၆၅ ခုနှစ်မှာ လွတ်လပ်တဲ့ သီးခြားနိုင်ငံတခု ဖြစ်လာတယ်။ နယ်မြေ အလွန်ကျဉ်းတဲ့ ကျွန်းနိုင်ငံဖြစ်ပြီး သဘာဝသယံဇာတ ဘာမှမရှိဘူး။ သောက်ရေကိုပင်

သူတပါးနိုင်ငံက တင်သွင်းရတယ်။ မတူတဲ့ လူမျိုးစုတွေနဲ့ စုဖွဲ့ထားတာ ဖြစ်တယ်။ အဓိကအားဖြင့် တရုတ်၊ မလေးနဲ့ တမီးလ် (အိန္ဒိယမျိုးနွယ်) လူမျိုးသုံးမျိုးရှိတယ်။ ဒီလို နယ်မြေကျဉ်း၊ လူဦးရေနည်းပြီး ဆင်းရဲတဲ့ နိုင်ငံသစ်တခုကို ဖွံ့ဖြိုးလာအောင် ထူထောင်ရာမှာ လူမျိုးရေးပြဿနာကို မထိခိုက်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ လူမျိုးသုံးမျိုးရဲ့ဘာသာစကားစာပေတွေအားလုံးအပြင်အင်္ဂလိပ်ဘာသာကိုလည်း တရားဝင်ရုံးသုံး ဘာသာအဖြစ် ကျင့်သုံးခဲ့တယ်။ ပညာသင်ကြားရေးမှာ သူ့လူမျိုး အလိုက် တက္ကသိုလ်အထိ ကျောင်းတွေရှိတယ်။ ဒီလို နိုင်ငံငယ်ကလေးထဲမှာ ဘာသာစကား (၄) မျိုးကို တရားဝင်ကျင့်သုံးထားတဲ့အတွက် လူမျိုးရေးအရရော တိုးတက်မှုအရပါ ဘာမှပြဿနာ မရှိဘူး။ ညီညွတ်မှု ငြိမ်းချမ်းမှုပိုကောင်းလာလို့ နှစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာ ခုန်ပျံပြီး တိုးတက်လာခဲ့တယ်။ အခု အာဆီယံခေါ် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း (၁၀) နိုင်ငံမှာ ထိပ်ဆုံးအဆင့်ကို ရောက်နေ ပြီဖြစ်တယ်။ ဒီလိုပဲ ဥရောပမှာ နိုင်ငံငယ်လေးတခုဖြစ်တဲ့ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံမှာလည်း ဘာသာစကား (၄) မျိုးကို တရားဝင်ဘာသာအဖြစ် သတ်မှတ်ကျင့်သုံးခဲ့တယ်။ ဒီလိုလုပ်ဆောင်ခဲ့တဲ့အတွက် ဒီနိုင်ငံတွေမှာ လူမျိုးရေးပြဿနာ တစုံတရာမပေါ် တဲ့အပြင် အလွန်ခိုင်မာတဲ့ ညီညွတ်ရေးကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့တယ်။

ဒီလို သူတပါးနိုင်ငံတွေ ကျင့်သုံးနေတာကိုကြည့်ပြီး ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ဘာသာ စကားတခုတည်းကိုသာ တရားဝင်ဘာသာ၊ တရားဝင်စာပေ ဖြစ်စေချင် တဲ့ အယူအဆဟာ လက်တွေ့ဘဝနဲ့ စပ်ဟပ်ပြီး အကျိုးရှိမရှိ သုံးသပ်ပိုင်းခြားစေ ချင်တယ်။ တလွဲဆံပင်သန် နေခြင်းကြောင့် ပွဲအဝင်မဟန်နိုင်တာကိုတော့ ရွှေ ညာဏ်ရှင်များ သတိတရားရဖို့ အချိန်တန်ပြီ။ မတူခြားနားလွန်းတဲ့ တိုင်းရင်းသား အခွင့်အရေးတွေနဲ့ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံကို ငြိမ်းချမ်းအောင်၊ တိုးတက်အောင် မတည်ဆောက်နိုင်ပါ။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးအချင်းချင်းအကြား ညီညွတ်အောင် ကြိုးပမ်းရမည့်အစား သူတပါးခေါင်းကို နင်းပြီး စင်ပေါ် တက်ချင်တဲ့ အတွေးအခေါ် လုပ်ဟန်များကို ရှောင်ကျဉ်ဖို့ သင့်ပါကြောင်း မောင်းခတ်ပြီး တင်ပြအပ်ပါတယ်။

မွန်ပြည်သစ်ဂျာနယ်၊
၂၀၁၀ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ

စစ်အစိုးရရဲ့အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးခေါ် ချေမှုန်းရေးမဟာဗျူဟာ

တချိန်တုန်းက နဝတ နောက်တော့ နအဖ လို့ခေါ်တဲ့ စစ်အစိုးရက ပြုလုပ်ကျင့်သုံးနေတဲ့ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးရဲ့ ဦးတည်ချက်ဟာ ဘာလဲ?။ စုစည်းနေတဲ့ အတိုက်အခံရန်သူတွေကို ပြန့်ကျဲသွားအောင် ဖဲ့ထုတ်ပြီး တဖွဲ့ချင်းစီကို ချေမှုန်းဖို့လား?။ ဒါကို စစ်အစိုးရနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားကြတဲ့ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် နိုင်ငံရေးရာကိစ္စတွေကို စိတ်ဝင်စားပြီး လေ့လာသုံးသပ်နေတဲ့ မိဘပြည်သူများ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိမြင်ကောင်း သိမြင်ကြပါလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဆယ်နှစ်ကျော် အနှစ်နှစ်ဆယ် ကာလ အပစ်အခတ်ရပ်စဲလာတာဖြစ်လို့ ပုံမှန်ဦးနှောက်ရှိရင် သိကြမှာပါ။ ဒါပေမဲ့ ဆန္ဒကတိဆိုတဲ့ အရောင်ပါတဲ့မျက်မှန်ကို တပ်ပြီးကြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ ပကတိအရောင်ကို မြင်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါ။ ထိုနည်းတူ သတိပညာနည်းပါးသူများလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြင်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါ။ ဘယ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ကိုယ်တိုင်ထိတွေ့ ဖြတ်သန်းခဲ့ခြင်း မရှိသူအတွက် မရှင်းလင်းသေးရင် ရှင်းသွားအောင်၊ ရှင်းနေပြီ ဆိုရင်လည်း ပိုမိုခိုင်မာအောင် ကျနော်ရဲ့ အတွေ့၊ အသိနဲ့ လေ့လာသုံးသပ် တွက်ချက်မိတာတွေကို မျှဝေလိုက်ပါတယ်။

အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သမိုင်းမှာ လေ့လာချင်လေ့လာ နိုင်ငံတကာမှာပဲကြည့်ကြည့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကို စတင်ကမ်းလှမ်းတဲ့အဖွဲ့တွေဟာ အကြပ်အတည်း အခက်အခဲကြီးကြီးမားမားနဲ့ ဘေးကြပ်နံကြပ် ရင်ဆိုင်ရတဲ့ကာလတွေမှာ ထွက်ပေါက်ရဖို့ လုပ်ကြတာကို တွေ့ရတယ်။ စစ်အစိုးရရဲ့ အခြေအနေကိုလည်း ပြန်လေ့လာကြည့်မယ်ဆိုရင် (၈) လေးလုံး လူထုအုံကြွမှုကြီးမှာ အာဏာသိမ်းပြီး တက်လာခါစ ဖြစ်တယ်။ (၈) လေးလုံးလူထုအုံကြွမှု ဆိုတာကလည်း မဆလတပါတီအာဏာရှင်စနစ်နဲ့ မဆလကျောရိုး ဗမာ့တပ်မတော်ရဲ့

အနိုင်ကျင့်မှုကို မခံနိုင်လွန်းလို့ ပေါ်ပေါက်လာတာဖြစ်တယ်။ တပြည်လုံးအနှံ့ပေါ် ပေါက်လာတဲ့ အုံကြွမှုကြီးကို မထိန်းသိမ်းနိုင်တဲ့အခါ စစ်တပ်ဟာ မဆလပါတီနဲ့ လမ်းခွဲဟန်ပြပြီး ကယ်တင်ရှင်လေသံနဲ့ အာဏာသိမ်းခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့ ပြည်သူတွေ ကျေနပ်လက်ခံအောင် ရွေးကောက်ပွဲ လုပ်ပေးမယ်လို့ ကတိပေးခဲ့ တယ်။ တကယ်တော့ (၈) လေးလုံးအုံကြွမှုကြီးမှာ ပြည်သူတွေကို ထောင်နဲ့ချီပြီး သတ်ခဲ့တာ စစ်တပ်ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် စစ်တပ်ရဲ့အုပ်စိုးမှုကို လက်မခံနိုင်တဲ့ (၈) လေးလုံးအရေးအခင်းမှာ ဦးဆောင်ခဲ့သူ ကျောင်းသားတွေဟာ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ဖို့ နယ်စပ်ရှိတိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းများထံ သောင်းနဲ့ချီပြီး ရောက် သွားကြတယ်။ အဲဒီကာလမှာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုံ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ (၁၂) ဖွဲ့ ဟာ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစု (မဒတ) ခေါ် (NDF) မှာစုစည်းနေကြတယ်။ မဒတဟာ တိုက်ပွဲဝင်လိုတဲ့ ကျောင်းသားတွေကိုစုပြီး မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (မကဒတ) ခေါ် (ABSDF) ကို ဖွဲ့စည်းနိုင် အောင် ကူညီပေးခဲ့တယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီနှစ်ထဲမှာ မကဒတ အပါအဝင် ဒီမိုကရေစီ အင်အားစုများနဲ့ မဒတအဖွဲ့ဝင် တိုင်းရင်းသားအင်အားစုများ စုပေါင်းပြီး မြန်မာ ပြည်ဒီမိုကရက်တစ် မဟာမိတ်အဖွဲ့ချုပ် (မဒမခ) ခေါ် DAB ကိုဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့တယ်။ DAB မှာ စစ်အစိုးရကို ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်နေတဲ့ အဖွဲ့ပေါင်း (၂၂) ဖွဲ့ပါဝင်ခဲ့တယ်။ ဒီလို အတိုက်အခံအင်အားစုများ စုစည်းနိုင်ခြင်းအပေါ် ပြည်သူအများစုနဲ့ နိုင်ငံ တကာအသိုင်းအဝိုင်းက အားရကျေနပ်ပြီး ထောက်ခံအားပေး ကူညီမှုတွေ ရှိလာ နေတယ်။

အခြားတဘက်ကလည်း ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ် (ဗကပ) ဟာ အလုပ်သမားညီ အစ်ကို ပါတီ တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီက ဖောဖောသီသီ ပေးထားတဲ့ လက်နက်တွေ နဲ့ ဒေသခံ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတွေရဲ့ အင်အားကို အခြေပြုပြီး စစ်အစိုးရကို တပ်မ ချင်းပြိုင်ကာ ယှဉ်တိုက်နေတဲ့ အနေအထားမှာ ရှိနေတယ်။

အာဏာသိမ်းခါစ စစ်အစိုးရရင်ဆိုင်နေရတဲ့ အခြားအခက်အခဲတွေကတော့ ပြည်သူတွေ ထပ်မံအုံကြွဖို့လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ရှိနေတယ်။ နိုင်ငံဝန်ထမ်းအများစုက စစ်အစိုးရရဲ့ ထိန်းကွပ်မှုကို မခံလိုကြတော့ဘူး။ ဘဏ္ဍာရေးမှာလည်း အကြပ် အတည်းကြီးမား နေတယ်။ စစ်ရေးအရလည်း တပြည်လုံးအနှံ့မှာ ပုန်ကန်မှုတွေ ပိုမိုလှုပ်ရှားလာနေပြီး တိုက်ပွဲကြီးတွေလည်း ဆက်တိုက်ဖြစ်ပွားနေတယ်။ နိုင်ငံ

တကာကလည်း နည်းပေါင်းစုံနဲ့ ဝေဖန်ရှုံ့ချ ဖိအားတွေပေးလာနေတယ်။ တကယ်တော့ လူရမ်းကားအရှုးကြီး မီးဝိုင်းခံနေရသလို ဖြစ်နေရတဲ့ ဘဝပါ။ နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ စစ်ရေး၊ သံတမန်ရေး ဘက်ပေါင်းစုံက အကြပ်တည်းဆုံး အခြေအနေကို ရောက်နေတာဖြစ်တယ်။ ဒီလို အကြပ်အတည်းတွေကြားက ရပ်တည်နိုင်ဖို့နဲ့ ထွက်ပေါက်ရဖို့ အပစ် အခတ်ရပ်စဲရေးကို လုပ်လာရတာဖြစ်တယ်လို့ ကျနော်မြင်တယ်။

အာဏာသိမ်း နဝတ စစ်အစိုးရဟာ မဆလလက်ထက်က တပ်မှူးဟောင်းများကို အကြံပေးအဖွဲ့အဖြစ် စုစည်းထားပြီး နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ စစ်ရေး၊ သံတမန်ရေး စတာတွေမှာ နည်းလမ်းရှာ ဗျူဟာချအကောင်အထည်ဖော် နေတာဖြစ်တယ်။ ဖြစ်ရှိနေတဲ့ ကုလသမဂ္ဂနဲ့ နိုင်ငံတကာအခြေအနေတွေအရ ပြည်ပက တိုက်ရိုက် ဝင်စွက်ဖို့ မလွယ်ဘူးဆိုတာ သူတို့သိထားတယ်။ လူထုတွေကို ငြိမ်သွားအောင် ရွေးကောက်ပွဲ လုပ်ပေးမယ်၊ နိုင်ငံရေးပါတီတွေ ထောင်ကြပါလို့ လမ်းဖွင့်ပေးလိုက်တယ်။ ဘဏ္ဍာရေးအကြပ်အတည်းကိုတော့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေကို သစ်ခုတ်ခွင့်၊ ငါးဖမ်းခွင့်တွေ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖွင့်ပေးလိုက်တယ်။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံအချို့က စီးပွားရေးလုပ်ခွင့်တွေရပြီး အမြတ်များများရလိုက်တော့ စစ်အစိုးရအပေါ် ဝေဖန်မှုတွေ ရပ်သွားတယ်။ အချို့ကိစ္စတွေမှာ စစ်အစိုးရကို ကာကွယ်ထောက်ကူလာကြတယ်။ ဒီတော့ ဘဏ္ဍာရေး အကြပ်အတည်းရော၊ သံတမန်ရေး အကြပ်အတည်းပါ လျော့ကျသက်သာသွားတယ်။ သူတို့ကို လက်တွေ့အန္တရာယ်ပေးနိုင်တာက တော်လှန်ရေးအင်အားစုတွေရဲ့ တိုက်ခိုက်ရေး အင်အားတွေပဲ ကျန်တော့တယ်။

တော်လှန်ရေးအင်အားစုတွေရဲ့ တိုက်အားထဲမှာ သူတို့ကို အဓိက ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်နိုင်တာက တောင်ပိုင်းမှာ KNU ခေါ် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးရဲ့ တိုက်ခိုက်ရေး တပ်မတော် KNLA နဲ့ မြောက်ပိုင်းမှာက ဗကပ ရဲ့ ပြည်သူ့တပ်မတော်တွေပဲ ဖြစ်တယ်။ စစ်အစိုးရဟာ KNU/KNLA ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်ရဲ့ စခန်းတွေကို ၁၉၈၀ ခုနှစ် ကျော်ကနေ ၁၉၉၀ ခုနှစ် ကျော်ကာလအတွင်း အကြီးအကျယ်ထိုးစစ်ဆင် တိုက်ခိုက်ခဲ့တယ်။ မော်ဖိုးကေ၊ ဝမ်းခါ၊ ဖလူး၊ မယ်လ၊ မယ်တဝေါ်၊ ခွေးအိပ်တောင်နဲ့ မာနယ်ပလော စခန်းတွေကိုရဖို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ တန်ဖိုးအမြောက်အများပေးပြီး တိုက်ခဲ့ရတယ်။

မဒတ တပ်ပေါင်းစုရဲ့ အဖွဲ့ဝင်တွေက KNU ကို ကူညီတိုက်ခဲ့တယ်။ နောက်ပိုင်း ကျောင်းသားတပ်မတော် ပေါ်လာတော့ ကျောင်းသားတပ်ဖွဲ့တွေကလည်း ဝိုင်းကူတိုက်ခဲ့တယ်။

မြောက်ပိုင်းက ဗကပရဲ့ တပ်ဖွဲ့တွေနဲ့လည်း ၁၉၈၀ ခုနှစ် ကျော်ကနေ ၁၉၈၈ ခုနှစ်အထိတိုက်ပွဲကြီးတွေများစွာဖြစ်ပွားခဲ့တယ်။ဗကပရဲ့ပြည်သူ့တပ်မတော်ထဲမှာ "ဝ"၊ ကိုးကန့်တွေအများစု၊ ကချင်၊ ရှမ်းနဲ့ အာခါလူမျိုးတွေလည်း ပါဝင်တယ်။ ဗကပရဲ့ ပြည်သူ့တပ်မတော်နဲ့ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်တို့ရဲ့ ကွန်လုံတိုက်ပွဲ၊ မိုင်းယောင်း တိုက်ပွဲ၊ စီစီဝမ်တာပန် တိုက်ပွဲတွေဟာ အလွန်ပြင်းထန်ခဲ့တယ်။ ဗကပတွေဘက်က လက်နက်ကြီး လက်နက်ငယ်တွေ အလျှံပယ်ရှိနေတာကြောင့် စစ်အစိုးရတပ်အဖို့ ထိတ်လန့်စရာ ရှိနေတယ်။

ခြုံကြည့်ရင် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအင်အားစုရဲ့တိုက်အားဟာ အာဏာရအစိုးရရဲ့တပ်တွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ပြီး ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်နိုင်တဲ့ အနေအထားမှာ ရှိနေတယ်။ ဒီအခြေအနေမှာ ပြည်သူနဲ့စစ်အစိုးရအကြား ပဋိပက္ခဖြစ်လာတော့ ပြည်သူတွေပုန်ကန်တဲ့ ဘက်ကို ပါသွားရင် အစိုးရအဖို့ အာဏာမြဲဖို့ မလွယ်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် သူပုန်အင်အားတွေကို ဖြိုခွဲဖို့ မဟာဗျူဟာ၊ နည်းဗျူဟာတွေချ အရင်းအနှီးများစွာထုတ်ပြီး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအစီအစဉ်ကို လုပ်ဆောင်လာရတာဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ မဟာဗျူဟာကတော့ စစ်ပါရဂူ ဆွန်ဇူးတို့၊ တရုတ်တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် မော်စီတုန်းတို့ ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့နည်း ဖြစ်တယ်။ အဲဒီနည်းကတော့ **"အင်အားကြီးပြီး စုစည်းနေတဲ့ ရန်သူကို ပြန့်ကျဲအောင်လုပ်၊ ပြန့်ကျဲသွားတဲ့အခါ တစုချင်းစီကို နည်းပေါင်းစုံနဲ့ ချေမှုန်း သွားရေး"** ဖြစ်တယ်။

အခြေအနေ ဖန်တီးပေးလာပုံက ၁၉၈၉ ခုနှစ် နှစ်ဆန်းမှာ ဗကပရဲ့ တိုက်အားတခုဖြစ်တဲ့ ကိုးကန့်လူမျိုးစုတပ်ဖွဲ့တွေ ဗကပကနေ ခွဲထွက်သွားတယ်။ အဲဒီကိုးကန့်အဖွဲ့ကို ဖုန်ကျားရှင်နဲ့ ဖုန်ကျားဖူး ညီအစ်ကိုတို့က ဦးဆောင်ထားတာဖြစ်ပြီး ခွဲထွက်ခါစမှာ အစစအရာရာ မပြည့်စုံတော့ တိုက်ပွဲကို ရှောင်လိုတဲ့အမြင် ရှိတယ်။ ဒီအချိန်မှာ နဝတ စစ်အစိုးရဘက်က စစ်မျက်နှာကျဉ်းသွားစေဖို့ ကိုးကန့်လူမျိုးဘိန်းကုန်သည်ကြီး လောစစ်ဟန်ကို လွှတ်ပြီး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဖြစ်အောင် ညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်နိုင် ခဲ့တယ်။ သိပ်မကြာခင် ဗကပရဲ့ အဓိကတိုက်အားဖြစ်တဲ့ "ဝ" လူမျိုးတပ်ဖွဲ့တွေ ဗကပ ကနေခွဲထွက်သွားပြန်တယ်။ ကျောက်ညီလိုင်နဲ့

ပေါက်ယိုချန်းတို့ ဦးဆောင်တဲ့ "ဝ" တပ်ဖွဲ့တွေမှာ တပ်အင်အားနဲ့ လက်နက်ခဲယမ်း အင်အားများစွာရှိပေမဲ့ ရိက္ခာနဲ့ ဆေးဝါးမှာ အခက်အခဲ ရှိနေပြန်တယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့လည်းလောလောလတ်လတ်အခြေအနေမှာစစ်ပွဲကိုရှောင်ရှားချင်နေတယ်။ အတော်ပါပဲ နဝတ စစ်အုပ်စုဟာ သူတို့ရဲ့ အကြပ်အတည်းက အသက်ရှုပေါက်ရဖို့ "ဝ" တပ်ဖွဲ့တွေကို နဝတဘက်က အဖွဲ့အစည်းကိုရောနယ်မြေကိုပါ အသိအမှတ် ပြုပြီး သူတို့နယ်မြေကို သူတို့စီမံအုပ်ချုပ်ခွင့် ပေးခဲ့တယ်။ ဒီထက်မက သူတို့လို အပ်နေတဲ့ ရိက္ခာ၊ ဆေးဝါးနဲ့ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး အကူအညီတွေကိုလည်း ပေးမယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ သဘောကတော့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ဖြစ်လာအောင် တန်ဘိုး ကြီးကြီးပေးပြီး ဝယ်ယူထားတာမျိုး ဖြစ်တယ်။ ဒီနစ်ဖွဲ့နဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲပြီး နောက် မကြာမီမှာ ဗကပမှ နောက်ထပ်ခွဲထွက်လာတဲ့ ဦးစိုင်းလင်း ဦးဆောင်တဲ့ မိုင်းလားအဖွဲ့နဲ့လည်း အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။

ဗကပရဲ့ ပြည်သူ့တပ်မတော်အင်အားစုတွေ ကွဲထွက်ပြန့်ကျဲသွားပြီး အဲဒီ အားတွေကို အပစ်အခတ်ရပ်စဲအောင် လုပ်နိုင်လိုက်တော့ စစ်မျက်နှာတဘက် အေးသွားတယ်။ ဒီတပ်တွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ထားခဲ့ရတဲ့ တပ်တွေကိုသုံးပြီး အနီးဝန်း ကျင်ဒေသမှာရှိတဲ့အခြားအင်အားစုတွေကိုတိုက်ခိုက်ဖို့အင်အားတွေရလာတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေကို တွက်မိတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ဆေထင် ဦးဆောင်တဲ့ ရှမ်းပြည်တိုးတက် ရေးပါတီနဲ့ သူ့ရဲ့ ရှမ်းပြည်တပ်မတော် (SSA) ဟာ ရနိုင်တဲ့အခွင့်အရေးတွေနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲ လိုက်ပြန်တယ်။ ဗကပကနေ ခွဲထွက်ခဲ့တဲ့ ဇခုံတိန့်ယိန်း ဦးဆောင်တဲ့ NDAK အမည်ခံ ကချင်တပ်ဖွဲ့ကလည်း အပစ်ရပ်လိုက်ပြန်တယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် တနှစ်တည်းမှာပဲ စစ်အစိုးရဟာ အဖွဲ့ (၅) ဖွဲ့နဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲ ရေးဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ တခုထူးခြားနေတာက နောက်ကျတဲ့ (၃) ဖွဲ့ ကိုတော့ အစောပိုင်းဖြစ်တဲ့ အဖွဲ့ (၂) ဖွဲ့လောက် အခွင့်အရေး မပေးတော့ဘူး။

အဲဒီနောက် ယခင် ဗကပရဲ့ ပြည်သူ့တပ်မတော်နဲ့ ရှမ်းပြည်တပ်မတော်တို့ကို ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ရတဲ့ တပ်အင်အားတွေကို သုံးပြီး ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းမှာ ရှိနေတဲ့ အခြားအင်အားစုတွေကို စစ်ဆင်တိုက်ခိုက် ပါတော့တယ်။ တပ်မ အင်အားနဲ့ စစ်ဆင်တိုက်ခိုက် ဝိုင်းပတ်ပိတ်ဆို့မှုတွေ လုပ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီစစ်ဆင်ရေး မှာ ဒေသခံပြည်သူလူထုကို အမျိုးမျိုးညှဉ်းဆဲ အကြပ်ကိုင်ပြီး လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအင်အားစုတွေ ကို အပစ်အခတ်ရပ်စဲလာအောင် တောင်းဆိုပေးဖို့ ဖိအားပေး လုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ၁၉၉၁ ခုနှစ်ထဲမှာ ယခင် ကချင်လွတ်လပ်

ရေးတပ်မတော် (KIA) ရဲ့ တပ်မဟာ (၄) ဖြစ်တဲ့ ဦးမထုနော် ခေါင်းဆောင်တဲ့ KDA အဖွဲ့၊ ဦးအောင်ခမ်းထီ ဦးဆောင်တဲ့ ပအိုဝ်းအမျိုးသားအစည်းအရုံး (PNO) နဲ့ ဦးအိုက်မုန်း ခေါင်းဆောင်တဲ့ ပလောင်ပြည်နယ် လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ (PSLO) တို့က စစ်အစိုးရနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲ ခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ကိုတော့ နောက်ပိုင်းမှာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲခဲ့တာဖြစ်လို့ ယခင်အဖွဲ့တွေလို အခွင့်အရေးတွေ မပေးတော့ဘဲ လျှော့ချခဲ့တာ တွေ့ရတယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့ ဗကပ ကနေ ခွဲထွက်လာတဲ့ အဖွဲ့တွေနဲ့ ရှမ်းပြည်နယ်ထဲရှိ အဖွဲ့တွေ စစ်အစိုးရနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲ သွားကြတယ်။

ကချင်၊ ကရင်၊ ကရင်နီ၊ ချင်း၊ မွန်၊ ရခိုင် အပါအဝင် အခြားလူမျိုးစုတော်လှန်ရေး အဖွဲ့တွေဟာ ကရင်ပြည်နယ်မှာ အခြေပြုထားတဲ့ NDF, DAB တပ်ပေါင်းစုတွေမှာ ပါဝင်နေပြီး အရှိန်မပျက် စုစည်းလှုပ်ရှားနေကြတယ်။ စစ်အစိုးရဟာ KNU ရဲ့ အခြေခံစခန်းတွေကို တပ်မကြီးတွေ လက်နက်ကြီးတွေနဲ့ ရေရှည်ထိုးစစ်ကြီးများ ဆင်နွှဲပြီး တိုက်ခိုက်နေတယ်။ တပ်ပေါင်းစုအဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ တပ်တွေကလည်း KNU ဘက်ကို စစ်ကူပို့ပြီး တိုက်ခိုက်ပေးနေတယ်။ အဲဒီတုန်းကတော့ စစ်ရေးတိုက်ပွဲရော နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲပါ အရှိန်ကောင်းနေတယ်။

၁၉၉၀ ခုနှစ်မှာ အစိုးရက အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးခဲ့တယ်။ အဲဒီ ရွေးကောက်ပွဲမှာ စစ်အစိုးရဘက်က အားကိုးအားထားနေတဲ့ ယခင် မြန်မာ့ဆိုရှယ် လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ (မဆလ) ရဲ့ အသွင်ပြောင်း သို့မဟုတ် အမွေစားအမွေခံ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီ (တစည) က အရှုံးကြီးရှုံးခဲ့ပြီး အဓိက အတိုက်အခံအမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) က အပြတ်အသတ် အနိုင်ရခဲ့ တယ်။ အဲဒီလို သူတို့မထင်မှတ်သလိုဖြစ်သွားတော့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မရှိ သေးတာကို အကြောင်းပြပြီး အာဏာမအပ် လွှတ်တော်ခေါ် ခွင့်မပေး၊ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေရေးဖို့ လုပ်ခဲ့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီတွေနဲ့ ရွေးချယ်ခံ ပြည်သူ့ ကိုယ်စားလှယ်အချို့ နယ်စပ်ဘက်ကို ထွက်လာပြီး NDF, DAB တပ်ပေါင်းစုတွေနဲ့ ပူးပေါင်းလှုပ်ရှားခဲ့တယ်။ တပ်ပေါင်းစုအဖွဲ့ဝင်တွေကလည်း အားပေးပြီး ရွေးချယ်ခံ အမတ်တွေသာ ပါဝင်တဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားညွန့်ပေါင်းအစိုးရ (NCGUB) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့တယ်။ အဲဒီတော့ ကရင်ပြည်နယ်မှာ ဗဟိုပြုပြီး လှုပ်ရှားနေ တဲ့ အတိုက်အခံတွေရဲ့ အင်အားဟာ နိုင်ငံရေးအရရော စစ်ရေးအရပါ အလွန်ကို အားကောင်းသွားတယ်။

အဲဒီကာလမှာ ဖြစ်ရှိနေတဲ့ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးအနေအထားတွေကို ယှဉ်ကြည့်ရင် အတိုက်အခံ ပုန်ကန်သူတွေဘက်က ပြည်နယ်ပေါင်းစုံနဲ့ လူမျိုးပေါင်းစုံကို ကိုယ်စားပြုထားတဲ့ NDF တပ်ပေါင်းစု ရှိနေတယ်။ တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့တွေနဲ့ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေ ပေါင်းစည်းထားတဲ့ မဟာမိတ်အဖွဲ့ (DAB) ရှိနေတယ်။ ပြီးတော့ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ပြည်သူတွေမဲပေးထားတဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် အမတ်တွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ ဆိုတာလည်း ရှိနေတယ်။ နဝတ စစ်အုပ်စုဘက်ကို ကြည့်လိုက်တော့ ၁၉၆၂ ခုနှစ် ကနေ အာဏာသိမ်းခဲ့တဲ့ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကြောင့် နိုင်ငံလည်းမွဲ၊ ပြည်သူတွေကလည်း ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲဖြစ်ခဲ့ရတာကြာပြီ။ ဒီဒဏ်ကို မခံနိုင်တော့လို့ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာ (၈) လေးလုံးလူထုအုံကြွမှုကြီး ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီ အုံကြွမှုမှာ ကျောင်းသားပြည်သူ ထောင်ပေါင်းများစွာကို ရက်ရက်စက်စက် ပစ်သတ်ပြီးမှ စစ်တပ်ကတဖန် အာဏာသိမ်းပြန်တယ်။ ဒီလို အာဏာသိမ်းထားတဲ့ကာလမှာ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ပေးပြီး အနိုင်ရတဲ့ပါတီနဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေကို အာဏာလွှဲအပ်ပေးမယ်လို့ ကတိပေးထားတယ်။ လက်တွေ့မှာ မအပ်ခဲ့ဘူး။ ဒီတော့ ဘယ်လောက်သိက္ခာကျနေမယ်ဆိုတာ တွက်ချက်ခန့်မှန်း နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ စစ်ရေးမှာ သူပုန်နဲ့ အစိုးရဆိုပေမဲ့ တပ်ရင်းတပ်မတွေနဲ့ ရင်ဆိုင် ပြီး ရေရှည်ယှဉ်ပြိုင် တိုက်ခိုက်နိုင်တဲ့ အနေအထားမှာ ရှိနေတယ်။ ဒီလိုစုစည်းနေတဲ့ အင်အားကို ဖြိုခွဲဖို့ နည်းနာရှာ၊ မဟာဗျူဟာ နည်းဗျူဟာတွေ ချလာရပြန်တယ်။ အဲဒီလို ချလာတဲ့ အစီအစဉ်အရ ၁၉၉၃ ခုနှစ်မှာ နဝတရဲ့ အတွင်းရေးမှူး (၁) ဖြစ်တဲ့ ဒုတိယ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ခင်ညွန့်ဟာ လွိုင်ကော်၊ ဖားအံ၊ မော်လမြိုင်၊ ရေးမြို့တွေကို သွားရောက်ပြီး တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ဆွေးနွေးဖို့ ကမ်းလှမ်းဖိတ်ခေါ် ခဲ့တယ်။

စစ်အစိုးရဟာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ဖြစ်လာနိုင်ဖို့ ထိုင်းအစိုးရကိုလည်း ချဉ်းကပ် စည်းရုံးတယ်။ ထိုင်းအစိုးရဟာ အာဏာသိမ်း တက်လာခါစ စစ်အစိုးရအကြပ်တွေ့နေတဲ့ကာလမှာ သွားရောက်ဆက်ဆံ မဟာမိတ်ဖွဲ့ပြီး မြန်မာပြည်အတွင်း သစ်ထုတ်လုပ်ခွင့်နဲ့ ငါးဖမ်းခွင့်တွေကို စျေးချိုချိုနဲ့ ရခဲ့တယ်။ အဲဒီအတွက် ထိုင်းဘက်က အမြတ်တွေများစွာ ရလိုက်တယ်။ ဒီလိုအခြေခံရှိနေချိန်မှာ စစ်အစိုးရဘက်က တကယ်လို့ နယ်စပ်ရှိ တော်လှန်ရေးအင်အားစုတွေနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲ နိုင်ခဲ့ရင် သစ်တွေ ပိုထုတ်နိုင်မယ်။ ငါးတွေပိုဖမ်းနိုင်မယ်ဆိုပြီး ထိုင်းအစိုးရကို ဆွဲဆောင်ခဲ့

ပါတယ်။ အဲဒီအပေါ် ထိုင်းအစိုးရအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဝန်ကြီးချုပ် ချတ်ချိုင်ချူဟာဝမ် ဟာ စီးပွားရေးရမက်ဇောနဲ့ ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်တလျှောက်ရှိ စစ်ဖြစ်နေတဲ့ ဒေသတွေကို **"စစ်ရေးဇုံကနေ စီးပွားရေးဇုံအဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်မယ်"** လို့ ကြွေးကြော်ပြောဆိုလာတယ်။ အဲဒီ သဘောထားကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့တွေကို စစ်အစိုးရနဲ့ သဘောတူညီမှုရအောင် ကူညီဆက်စပ်ပေးသလို ဖိအားတွန်းအားတွေလည်း အမျိုးမျိုးပေးလာတယ်။

တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့တွေဘက်ကလည်းနိုင်ငံရေးပြဿနာတွေကို နိုင်ငံရေးနည်းလမ်းအရ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖြေရှင်းလိုတဲ့အခြေခံသဘောထားအမြင်တွေရှိနေတော့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖြေရှင်းနိုင်ဖို့ လက်ခံနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းတွေရှာလာတယ်။ ပထမဆုံး သဘောထားပြန်ကြားလိုက်တာက DAB မဟာမိတ်အဖွဲ့ချုပ်အနေနဲ့ ဆွေးနွေးမယ်။ ပြည်ပနိုင်ငံတခုခုမှာ ဆွေးနွေးမယ်။ ဒါကို စစ်အစိုးရဘက်က လက်မခံခဲ့။ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေနဲ့ မဆွေးနွေးဘူး။ တိုင်းရင်းသားအင်အားစုတွေနဲ့ ဆွေးနွေးမယ်။ ပြည်တွင်းမှာပဲ ဆွေးနွေးမယ်လို့ ဆိုလာတယ်။ အဲဒီတော့ NDF တပ်ပေါင်းစုအနေနဲ့ ဆွေးနွေးဖို့ နည်းလမ်းရှာလာပြန်တယ်။ ဒါကိုလည်း လက်မခံပြန်ဘူး။ တဖွဲ့ ချင်းစီပဲ ဆွေးနွေးမယ်လို့ ဆိုလာပြန်တယ်။ အဲဒီအခြေအနေမှာ တစ်ဆို့မှုတွေ ဖြစ်လာတယ်။ ဒီအခါ ထိုင်းဘက်က ဖိအားတွန်းအားတွေ ပြင်းထန်လာတယ်။ ထင်ရှားတဲ့ လုပ်ရပ်တခုကတော့ စစ်ပြေးဒုက္ခသည်စခန်းတွေကို ထိုင်းနယ်မြေထဲ ထားခွင့်မပေးတော့ဘဲ အဓမ္မတွန်းထုတ်ခဲ့တယ်။ နဝတတပ်တွေကလည်း အချို့ဒုက္ခသည်စခန်းထဲကို ဝင်ရောက်ပြီး တိုက်ခိုက်မီးရှို့တာတွေ လုပ်ခဲ့တယ်။

အဲဒီအချိန် NDF တပ်ပေါင်းစုထဲမှာ ကချင် (KIO)၊ ကရင် (KNU)၊ ကရင်နီ (KNPP) နဲ့ မွန် (NMSP) အဖွဲ့တို့ဟာ အဓိကဇာတ်ကောင်တွေလို ဖြစ်နေတယ်။ ကချင်အဖွဲ့ (KIO) ဟာ နိုင်ငံရဲ့ မြောက်ပိုင်းအစွန်မှာ ရှိနေပြီး အခြားအဖွဲ့တွေနဲ့ အလှမ်းဝေးနေတယ်။ နဝတတပ်တွေကလည်း သူတို့ကို ဖိတိုက်နေတယ်။ သူတို့မှာ ခဲယမ်းကျည်ဆံတွေ နည်းပါးလာတော့ အမြန်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးလိုတဲ့ သဘောထားရှိနေတယ်။ အများနဲ့ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရာမှာ ခက်ခဲကြန့်ကြာနေလို့ မစောင့်နိုင်တော့ဘဲ သီးခြားသွားဆွေးနွေး ခဲ့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ နောက်ဆုံး သီးခြားစီဆွေးနွေးဖို့ ဖြစ်လာတယ်။

KIO ဟာ ၁၉၉၄ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလထဲမှာ နဝတနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲ သွားခဲ့တယ်။ မဒတအဖွဲ့ဝင် ကယန်းပြည်သစ်ပါတီ (KNLP) ကလည်း ၁၉၉၄ ခုနှစ်အတွင်းမှာ စစ်အစိုးရနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်ခဲ့တယ်။ မဒတအဖွဲ့ဝင် မဟုတ်တဲ့ အလယ်ပိုင်းဒေသရှိ ကရင်နီပြည် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူလွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး (ကလလတ) နဲ့ ရှမ်းပြည်ရှိ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ (ရလလဖ) တို့ကလည်း ၁၉၉၄ ခုနှစ်အတွင်းမှာ အပစ်အခတ် ရပ်သွားတယ်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်ဆန်းပိုင်းမှာ KNU ထဲက ဗုဒ္ဓဘာသာယုံကြည်သူတပ်ဖွဲ့ဝင် တချို့ KNU ထဲကနေခွဲထွက်ပြီး စစ်အစိုးရနဲ့ ပူးပေါင်းသွားကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ လမ်းပြမှုကြောင့် KNU နဲ့ တပ်ပေါင်းစုတွေရဲ့ ဌာနချုပ်စခန်းတည်ရှိရာ မာနယ်ပလောစခန်းကျ သွားရတယ်။ KNPP က ၁၉၉၅ ခု မတ်လထဲမှာ အပစ်အခတ်ရပ်သွားပြန်တယ်။ အဲဒီနှစ် ဧပြီလထဲမှာ ဗိုလ်ချုပ်မြကြ စစ်အစိုးရတပ်တွေ ကိုယ့်ကိုလာမတိုက်ရင် သူတို့ကို သွားမတိုက်နဲ့ ဆိုပြီး KNLA အတွင်းမှာ အမိန့်ထုတ်ခဲ့ဘူးတယ်။ အကျိုးမရှိတော့ မကြာမီမှာ အဲဒီအမိန့်ကို ပြန်ရုပ်သိမ်းလိုက်ရတယ်။ မွန် (NMSP) အဖွဲ့က ၁၉၉၅ ခုနှစ် ဇွန်လ အတွင်းမှာ နဝတနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲသွားခဲ့တယ်။ အဲဒီနောက် ၁၉၉၆ ခုနှစ်ဆန်းမှာ MTA ခေါ် ခွန်ဆာရဲ့ ရှမ်းပြည်တပ်မတော်ဟာ လက်နက်ချတဲ့ အနေအထားမျိုးနဲ့ နဝတ အောက်ကို ဝင်သွားတယ်။ နောက်ပိုင်း အချို့အဖွဲ့တွေ စစ်အစိုးရနဲ့ အပစ်ရပ်ကြရာမှာ **"လက်နက်နဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလဲလှယ်တယ်"** ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရနဲ့ လက်နက်ချခိုင်းတာတွေပဲ ရှိခဲ့တယ်။ KNU အနေနဲ့ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တွေ အကြိမ်ကြိမ်လွှတ်ပြီး ရန်ကုန်၊ မော်လမြိုင်မြို့တွေမှာ သွားရောက်ဆွေးနွေးခဲ့ဖူးတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်မြကိုယ်တိုင် ၂၀၀၄ ခုနှစ်မှာ ရန်ကုန်သွားပြီး ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့်နဲ့ ဆွေးနွေးခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ သဘောတူညီမှု တစုံတခုရတဲ့အထိ ဖြစ်မလာခဲ့ပါ။ စစ်အစိုးရဟာ KNU အပေါ် နိုင်ငံရေးအရ လှည့်စား တွေဝေအောင်လုပ်ပြီး စစ်ရေးအရ ဖိတိုက်ခဲ့တယ်။ KNU က ကွဲထွက်လာတဲ့ အဖွဲ့တွေကို မွေးထားပြီး KNU ကို ပြန်လည်တိုက်ခိုက်နေတာလည်း ရှိတယ်။ ဒါကိုကြည့်ရင် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး အစီအစဉ်ကုန်ဆုံးသွားပြီလို့ ပြောနိုင်ပါတယ်။

ဒီ ဖော်ပြထားတဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဖြစ်ပေါ် လာပုံ ဖြစ်စဉ်တွေဟာ ကျနော် လေ့လာတွေ့ရှိ ကြားသိခဲ့သမျှကို ဘက်မလိုက်ဘဲ အကျဉ်းချုံးတင်ပြလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ တော်လှန်ရေးအင်အားစုတွေ မိမိတို့ရဲ့ အားနည်းချက်တွေကို ရှုမြင်

သင်ခန်းစာ ယူတတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ရှေ့အခန်းတွေမှာ တော်လှန်ရေးအင်အားစု တွေကို ဘယ်လိုတိုက်ခိုက်ချေမှုန်းဖျက်ဆီးခဲ့တာတွေကို ဆက်လက်တင်ပြပါမယ်။

လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအင်အားစုတွေကို ချေမှုန်းဖို့ စစ်အစိုးရရဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး အစီအစဉ်တွေထဲမှာ ပထမတွေ့ရှိတာက တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနဲ့သာ အပစ်ရပ်တာ ပြုလုပ်မှာဖြစ်ပြီး ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေကိုလုံးဝလက်မခံဘူးလို့သိရတယ်။ ဒီလိုဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေနဲ့ မဆွေးနွေး မဖြေရှင်းရင် တပြည်လုံးအတိုင်းအတာဆောင်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးမရနိုင်ဘူး။ သူတို့မှာလည်း လက်နက်ကိုင်အင်အားစု ရှိတယ်။ ဘာလို့ မဆွေးနွေးနိုင်တာလဲလို့ ထောက်ပြီးမေးလိုက်တော့ **"ဒီလူတွေဟာ ဆူပူရေးသမားသက်သက်၊ မျိုးချစ်ပြည်ချစ် တိုင်းပြည်နဲ့ လူမျိုးအတွက် အနစ်နာခံသူတွေ မဟုတ်ဘူး။ အာဏာကိုဖြတ်လမ်းကရယူချင်သူတွေပဲ"**ဆိုပြီး လုံးဝလက်မခံငြင်းဆန်နေတာကို တွေ့ရတယ်။

ဒါက အထက်ကချထားတဲ့ ပေါ်လစီ၊ ဒီသဘောထားဟာ တပြည်လုံးအတိုင်းအတာဆောင်ပြီး ကျယ်ပြန့်တဲ့ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနဲ့ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ဖို့ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ထင်ရှားတယ်။ သူတို့ဟာ တိုင်းရင်းသားအင်အားစုတွေနဲ့ ဒီမိုကရေစီအင်အားစု နှစ်ခု စုစည်းနေတာကို ခွဲထုတ်ဖို့ ဖြစ်တယ်။ ဒီအင်အားစု နှစ်ခုထဲမှာ တိုင်းရင်းသားအင်အားစုတွေဟာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အတွေ့အကြုံ အနှစ်သုံးလေးဆယ် ရှိပြီးသား ဖြစ်တယ်။ ဆိုင်ရာလူမျိုးစုတွေရဲ့ ထောက်ခံမှုနဲ့ အခြေခံနယ်မြေတွေ ရှိပြီးသား ဖြစ်တယ်။ အာဏာရအစိုးရအဆက်ဆက်က မည်သို့ပင် တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းခဲ့ပေမဲ့ ခိုင်မာစွာ ရပ်တည်နိုင်တဲ့ အဖွဲ့တွေဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့ သူတို့ဟာ နိုင်ငံတော်အစိုးရရဲ့ ထိုင်ခုံနေရာကို လုယူမယ့် လူတွေလည်း မဟုတ်ဘူး။ အလွန်ဆုံး သူတို့ရဲ့အမျိုးသားများ စုစည်းနေထိုင်ရာ နယ်မြေကို စီမံကွပ်ကဲအုပ်ချုပ်ဖို့ အခွင့်အရေးတွေလောက်ပဲ တောင်းဆိုမှာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလူတွေကို တစုံတရာ အခွင့်အရေးပေးပြီး နားလည်မှုရယူနိုင်ရင် ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေ ရပ်တည်ဖို့ အခြေခံပျက်စီးသွားလိမ့်မယ်။ ရပ်တည်ဖို့နေရာမရှိရင် ပြည်ပရောက် တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ပျောက်သွားလိမ့်မယ်လို့ တွက်ပြီး တိုင်းရင်းသားအင်အားစုတွေနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဖြစ်ဖို့ လုပ်ဆောင်တာဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ ပြိုင်ဘက်အဓိကရန်သူ ဒီမိုက

ရေစီအင်အားစုတွေကို ဦးတည်ချေမှုန်းဖို့ ဒီလိုလုပ်တာဖြစ်တယ်။ ဒါဟာ အရေး ပါတဲ့ သူတို့ရဲ့ **ပထမနည်းဗျူဟာ** ဖြစ်တယ်။

ဒုတိယနည်းဗျူဟာ ကတော့ စုဖွဲ့မှုအနေအထားဖြစ်တဲ့ တပ်ပေါင်းစုတွေနဲ့ မဆွေးနွေး၊ မညှိနှိုင်း၊ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး မလုပ်ဘူး။ တဖွဲ့ချင်းစီအနေနဲ့ပဲ ဆွေးနွေးအပစ် အခတ်ရပ်စဲရေး လုပ်သွားဖို့နည်းကို ကျင့်သုံးတယ်။ အစုအဖွဲ့နဲ့ ဆွေးနွေးရင် အားပိုကောင်းနေလို့ အခွင့်အရေးတွေပိုတောင်းနိုင်တာကို ရှောင်လို တာလဲပါတယ်။ သီးခြားစီ ဆွေးနွေးတဲ့နေရာမှာ အဖွဲ့တဖွဲ့နဲ့ တဖွဲ့အကြား မတူညီ တဲ့ စစ်ရေးအင်အားနဲ့ အဖွဲ့အတွင်း စုစည်းမှု အခြေအနေကိုကြည့်ပြီး အခွင့်အရေး တွေ ပေးတဲ့နေရာမှာခွဲခြားထားတယ်။ စောတဲ့အဖွဲ့တွေကိုအခွင့်အရေးပိုပေးတယ်။ အင်အားကြီးပြီး စုစည်းတဲ့အဖွဲ့တွေကို အခွင့်အရေးပိုပေးတယ်။ တန်းတူ မထား ဘူး။ ဒါဟာ "မူ" မဲ့တဲ့ လုပ်ရပ်၊ မရိုးသားတဲ့ လုပ်ရပ်ဖြစ်တယ်။ အပစ်ရပ်တာပဲ ပြောပြော၊ ငြိမ်းချမ်းရေးယူတာပဲ ဆိုဆို တဖွဲ့တစည်း ထဲကလာတဲ့ အင်အားစု တွေကို သူတို့ချင်းပြန်ပေါင်းသွားအောင် ခွင့်မပြုဘူး။ ဥပမာ KNU ကခွဲထွက်သွားတဲ့ DKBA, KPF ပဒိုအောင်ဆန်းနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ထိန်မောင်ရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီတို့ကို တဖွဲ့တည်းဖြစ်အောင် ခွင့်မပြုဘူး။ KIO က ခွဲထွက်သွားတဲ့ ဗိုလ်မှူးကြီး လဆန် အောင်နဲ့ အဖွဲ့က အခြား ကချင်အမျိုးသားအဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ NDA-K နဲ့ သွားပေါင်းချင် တာကို ခွင့်မပြုဘူး။ သီးခြားစီ ကွဲပြားနေအောင် တမင်ဖန်တီးနေတာ ဖြစ်တယ်။

တတိယနည်းဗျူဟာ ကတော့ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးတွေကို စည်းရုံး ဆွဲဆောင်ရေး၊ အကြပ်ကိုင်ရေးကိရိယာ အနေနဲ့ ကျင့်သုံးနေတာကို တွေ့ရတယ်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအတွက် ဆွေးနွေးလာတဲ့အဖွဲ့တိုင်းကို ဘယ်လိုဘယ်ပုံ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတွေ လုပ်ခွင့်ပေးမယ်ဆိုပြီး ဆွဲဆောင်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ အပစ် အခတ်ရပ်ပြီးနောက် မကြာမီမှာ အဲဒီအခွင့်အရေးတွေကို လျှော့ချတာ၊ ပိတ်ပင် တာ၊ အခြား လူအများကို ပါပေးပြီး ဝင်ငွေလျော့နည်းသွားအောင် လုပ်ခဲ့တယ်။ သူတို့စီမံသလို နာခံပြီး သူတို့နောက်က လိုက်တဲ့အဖွဲ့တွေ၊ နိုင်ငံရေးစကားမပြောတဲ့ အဖွဲ့တွေကို စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်း ပိုဖွင့်ပေးတယ်။ သူတို့လုပ်ရပ်ကို အာခံဆန် ကျင်တာမျိုး၊ သူတို့ဦးတည်တိုက်နေတဲ့ NLD လို အင်အားစုကို ထောက်ခံတာ မျိုး လုပ်မိရင် စီးပွားရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်တွေကို ပိတ်ပစ်တယ်။ ထောက်ပံ့မှုတွေကို ရပ်တံ့တယ်။ အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေအတွင်းမှာ အဖွဲ့အစည်းအနေနဲ့ မဟုတ်ဘဲ ပုဂ္ဂိုလ်

ရေးအရ သူတို့ကို ချဉ်းကပ်ပြီး သင့်တော်တဲ့ အခွင့်အရေးတွေ တောင်းရင် လိုက်လျောခွင့်ပြုတာ များတယ်။ အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာပိုရှိသူ၊ တပ်ဘက်ဆိုင်ရာ အကြီးအကဲတွေဆိုရင် ပိုပြီးလိုက်လျော တတ်တယ်။ ဒါက သူ့လူဖြစ်အောင် မွေးမြူတဲ့သဘောပါသလို မြို့ပြအတွင်း အခြေအမြစ်ခိုင်မာသွားအောင်နဲ့ ပျော်ပိုက်နစ်မျောသွားအောင် လုပ်တာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဖွဲ့အစည်းအနေနဲ့ တောင်းတာမျိုးဆိုရင် ပေးဖို့ မလွယ်ဘူး။ အဖွဲ့အစည်းအနေနဲ့ စီးပွားရေးတောင့်တင်းတာကို မလိုလားဘူး။ ဒါအပြင် အဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ ဝင်ငွေ ရေသောက်မြစ်ကို ဖျစ်ညှစ်ပိတ်ဆို့နိုင်အောင် လုပ်တာတွေ ရှိခဲ့တယ်။

စတုတ္ထနည်းဗျူဟာ ကတော့ အပစ်ရပ်အဖွဲ့တဖွဲ့ရဲ့အတွင်းမှာ အတွင်းပဋိပက္ခကြောင့် ကွဲအက်လာတဲ့အခါတွေမှာ ကြားဝင်ကူညီသလိုနဲ့ တဘက် ဒါမှမဟုတ်နှစ်ဘက်စလုံးကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းပစ်တာမျိုးလည်း လုပ်ခဲ့တယ်။ သာဓကအနေနဲ့ နဝတနဲ့ ပထမဆုံး အပစ်ရပ်ခဲ့တဲ့ MNDAA အမည်ခံ ကိုးကန့်အဖွဲ့အတွင်းအကွဲအပြဲမှာ ဒီလိုအမြတ်ထုတ် လုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ MNDAA အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဖုန်ကျားရှင်နဲ့ ဖုန်ကျားဖူး တို့ရဲ့ ဖုန်ညီအစ်ကို အုပ်စုနဲ့ တပ်ဘက်ခေါင်းဆောင် ရန်မိုးအန်း၊ ရန်မိုးလျံတို့ရဲ့ ရန်ညီ အစ်ကို အုပ်စုအကြား အာဏာလုပွဲမှာ သူတို့နဲ့ ပိုမိုနီးစပ်တဲ့ ဖုန်ညီအစ်ကိုဘက်က ကူညီပြီး တိုက်ပေးခဲ့တယ်။ နောက်ဆုံးမှာ အင်အား (၁၀၀) လောက်သာ ကျန်တဲ့ ရန်ညီအစ်ကို အဖွဲ့ကိုလက်နက်ချစေပြီး သံလွင်မြစ်အရှေ့ခြမ်း ကုန်းကျန်းမြို့နယ်ထဲမှာ အသွင်ပြောင်းရဲ့ အဖြစ်နဲ့ မွေးထားခဲ့တယ်။ ရန်ညီနောင်အဖွဲ့တွေရဲ့ လက်နက်ကျည်ဆံတွေကိုဂိုဒေါင်အလိုက် ရလိုက်တယ်။ နောက်ပြီး ကိုးကန့်နယ်ထဲက မထွက်တော့ဘဲ တပ်တွေချ၊ ခြေကုတ်ယူထား လိုက်တယ်။

ဒုတိယ သာဓကကတော့ ၁၉၉၅ ခုနှစ်အတွင်း ဖုန်ညီအစ်ကိုနဲ့ ရန်ညီအစ်ကိုတို့ ပဋိပက္ခဖြစ်နေစဉ်မှာ ကချင်အမျိုးသား မုံဆာလ ဦးဆောင်တဲ့အဖွဲ့တဖွဲ့ဟာ MNDAA ထဲက ခွဲထွက်ပြီး MDA ခေါ် မုန်းကိုးဒေသကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ကို တည်ထောင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအဖွဲ့ကို နဝတက သီးခြားအပစ်ရပ်အဖွဲ့တခုအနေနဲ့ အသိအမှတ် ပြုခဲ့တယ်။ ၂၀၀၀ ခုနှစ်အတွင်းမှာ MDA ရဲ့ ဒု-ဒေသကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်ဖြစ်ပြီး ကချင်လူမျိုး မဟုတ်တဲ့ "လီနင်မင်" က ကချင်လူမျိုးခေါင်းဆောင်များကို ဖမ်းဆီးပြီး အာဏာသိမ်းဖို့ ကြိုးပမ်းခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ ဦးဆောင်မှုကို မခံယူ

နိုင်တဲ့တပ်ဖွဲ့တွေကသူ့ကိုဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သလို ဒေသခံပြည်သူတွေကလည်း စုပေါင်းပြီး ဆန္ဒပြဆန့်ကျင်တယ်။ ဆန္ဒပြဆန့်ကျင်တဲ့ ပြည်သူတွေက စခန်းကို ဝင်သိမ်းပြီး အဖမ်းခံထားရတဲ့ ကချင်လူမျိုးခေါင်းဆောင်တွေကို လွှတ်ပေးခဲ့တယ်။ တိုက်ပွဲဖြစ်နေတဲ့ အဲဒီ ပဋိပက္ခမှာ မုံဆာလဘက်ကရော လီနင်မင်ဘက်ကပါ နအဖကို အကြောင်းစုံတင်ပြပြီး ဝိုင်းကူဖြေရှင်းဖို့ အကူအညီတောင်း ခဲ့တယ်။ နအဖ ဘက်ကတပ်တွေစေလွှတ်ပြီး ကြားဝင်ဖြေရှင်းပေးသလိုလိုနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်မြင့်လှိုင်၊ ဗိုလ်ချုပ်တင်အောင်မြင့်ဦးတို့ ပါဝင်ကွပ်ကဲပြီး လီနင်မင်နဲ့ အဖွဲ့တွေကို တယောက်မကျန် သတ်ဖြတ်ချေမှုန်းခဲ့တယ်။ လီနင်မင်နဲ့ အဖွဲ့ဝင် (၉၇) ဦးနဲ့ ဒေသခံအရပ်သား အပါအဝင် လူပေါင်း (၁၅၀) ခန့်ကို သတ်ဖြတ်ခဲ့တယ်။ မုံဆာလကို ထောက်ခံတဲ့ တပ်တွေကို ဖျက်သိမ်းလက်နက်သိမ်းပြီး မုံဆာလကိုလည်း ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ထောင်တခုမှာ နစ်ရှည်ချထားလိုက်တယ်။ ယခုတော့ မုံဆာလ ထောင်ထဲမှာ သေဆုံးသွားခဲ့ရပြီ။ ဒီလို နစ်ဘက်စလုံးကို လှည့်စားချေမှုန်းပြီး လက်နက်နဲ့နယ်မြေတွေကို သိမ်းယူခဲ့တာ ရှိပါတယ်။

ပဉ္စမနည်းဗျူဟာကတော့ သူတို့တပ်ရင်းတပ်ဖွဲ့တွေကို တိုးချဲ့ဝင်ရောက်နေရာချထားပြီး စစ်ရေးအရ အသာစီးရအောင်နဲ့ ထိန်းချုပ်အကြပ်ကိုင်နိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်။ ဒါမျိုးကိုတော့ အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေ လှုပ်ရှားအခြေပြုတဲ့ ဒေသအတွင်းမှာနဲ့ အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေရဲ့ အရေးကြီးတဲ့ အခြေခံစခန်းတွေကို ဝိုင်းရံပိတ်ဆို့နိုင်တဲ့ အချက်အချာကျတဲ့ နေရာဒေသတွေမှာ သူတို့ရဲ့ ခြေလျင်၊ ခြေမြန်တပ်ရင်းတွေ အမြောက်တပ်ရင်းတွေကို တတ်နိုင်သလောက် ဝင်ရောက်ချထားခဲ့တယ်။ ဒီလိုတပ်ချရာမှာလည်း တပ်ရိက္ခာဖူလုံရေး၊ တပ်မိသားစု ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဒေသခံပြည်သူတွေရဲ့ စိုက်ပျိုးဖြစ် ထွန်းပြီးသား ခြံမြေလယ်မြေနေရာကောင်းတွေကို ရွေးပြီး တပ်ရင်းတရင်းအတွက် မြေ အကျယ်ဧက (၃၀၀) ခန့်ကို သိမ်းယူကြတယ်။ လယ်ယာ ခြံပိုင်ရှင်တွေကိုတော့ ကာလတန်ဘိုးရဲ့ (၁) ရာခိုင်နှုန်းလောက်တောင်မရှိတဲ့ အမည်ခံငွေကြေးကိုပေးပြီး သဘောတူကြည်ဖြူစွာ လွှဲအပ်ကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးစေတယ်။ ဒီလို မြေယာကောင်းတွေ သိမ်းယူပြီး စခန်းချ တပ်ဆောက်ရာမှာလည်း ဒေသခံပြည်သူတွေကို အဓမ္မခိုင်းစေ၊ သူတို့ဆီက ငွေကြေးကောက်ခံတာတွေ လုပ်ခဲ့တယ်။ အခြေကျပြီးတဲ့နောက်မှာ ဩဇာတွေသုံး ဖိအားတွေပေးပြီး အုပ်ချုပ်မှုအာဏာတွေ အခြေခိုင်အောင် ဖော်ဆောင်လာတယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့ စစ်ရေးအရလွှမ်းမိုးနိုင်ဖို့နဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ ဖော်

ဆောင်နိုင်ဖို့ အရေးကြီးတဲ့ ဂွင်တွေမှာ တပ်အင်အားတွေ (၃) ဆကနေ (၄) (၅) (၆) ဆအထိ တိုးချ ခဲ့တယ်။ ဒီလို လုပ်ရပ်မျိုးကို အပစ်ရပ်နယ်မြေတိုင်းလိုလိုမှာ လုပ်ခဲ့တယ်။ တဆက်တည်းမှာ စစ်ရေးအရ လှုပ်ရှားလွယ်ကူစေဖို့ လမ်းဖောက်တံတားဆောက်တာတွေလည်း ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအမည်ခံပြီး ပြင်ဆင်ဖောက်လုပ်ခဲ့တယ်။

ဆင့္ဓမနည်းဗျူဟာ ကတော့ အပစ်ရပ်အဖွဲ့များ အားနည်းပြိုကွဲပျက်စီးသွားအောင် နည်းပေါင်းစုံနဲ့ အရေးယူလုပ်ဆောင်တာ တပ်ဖျက်၊ လက်နက်သိမ်းတာတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့တယ်။

သာဓကအနေနဲ့ နိုင်ငံရေးအရ ရပ်တည်မှုမခိုင်မာ၊ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးရေးကိုသာ ဦးစားပေးပြီး သူတို့စီမံရာကို လိုက်နာလုပ်ဆောင်နေတဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးအောင်ခမ်းထီ ဦးဆောင်တဲ့ PNO ခေါ် ပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ်ရဲ့ တပ်ဖွဲ့ဝင်များကို အထူးရဲအဖြစ် အသွင်ပြောင်းကာ လစာ၊ ရိက္ခာတွေကို ထုတ်ပေးပြီး သူတို့ရဲ့ လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့အဖြစ် ဝါးမျိုသိမ်းသွင်းခဲ့တာကို တွေ့ရတယ်။

ပြီးတော့ ယခင် ဗိုလ်မှူးကြီး ကဏ်းယွတ် ဦးဆောင်တဲ့ ရှမ်းပြည်အမျိုးသားတပ်မတော် (SSNA) အဖွဲ့ဝင် တပ်မဟာ (၁၁) မှူး ဗိုလ်မှူးကြီးကန်နနဲ့ ခေါင်းဆောင်အချို့ကို ဖမ်းဆီးပြီး ၂၀၀၅ ခုနှစ် ဧပြီလ (၁၂) ရက်နေ့မှာ သူ့တပ်ဖွဲ့တွေနဲ့ပါ လက်နက်ချစေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါရဲ့အဆက် တပ်မဟာ (၁၉) မှူး ဗိုလ်မှူးကြီး ကွမ်းခေးနဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေကို အကြပ်ကိုင်ပြီး မေလ (၂၀) ရက်နေ့မှာ ၎င်းတပ်ဖွဲ့ဝင်များကို လက်နက်အပ်စေခဲ့ပါတယ်။ ၎င်းအဖွဲ့ဝင် ဗိုလ်မှူးကြီး စိုင်းရီနဲ့ ကျန်တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေက နယ်စပ်ကိုပြောင်းရွှေ့ပြီး ဗိုလ်မှူးကြီး ယွတ်ဆစ်ဦးဆောင်တဲ့ ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းတပ်မတော်နဲ့ ပူးပေါင်းခဲ့ရတယ်။ ဒီလိုနဲ့ SSNA အဖွဲ့ ပျောက်ဆုံးခဲ့ရတယ်။

ပလောင်ပြည်နယ်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (PSLA) အဖွဲ့ဝင်များကိုလည်း အင်အားအလုံးအရင်းနဲ့ ဝိုင်းရံထားပြီး ၂၀၀၅ ခုနှစ် ဧပြီလ (၂၉) ရက်နေ့မှာ အဓမ္မလက်နက်ချ စေခဲ့တယ်။

၂၀၀၈ ခု ဩဂုတ်လအတွင်းမှာလည်း ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း တာကလယ် ဦးဆောင်နေတဲ့ ပအိုဝ်းနီခေါ် ရှမ်းပြည်လူမျိုးပေါင်းစုံ လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ (ရလလဖ) လက်ကျန်အဖွဲ့တွေကို တပ်အင်အားအလုံးအရင်းနဲ့ ဝိုင်းရံထားပြီး အဓမ္မလက်နက်ချ စေခဲ့တာကို တွေ့ခဲ့ရတယ်။

ဒီလို အင်အားသုံး ဖျက်သိမ်းဖို့ မလွယ်တဲ့အဖွဲ့တွေအပေါ်မှာ အခြားနည်းနဲ့ အား နည်းသွားအောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့တာတွေ အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရပြန်တယ်။

၂၀၀၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလဆန်းမှာ ရှမ်းပြည်တိုးတက်ရေးပါတီ ရှမ်းပြည်တပ်မတော် (မြောက်ပိုင်း) SSA-N ရဲ့ နာယကကြီး ဝါရင့်တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်ဆေထင် ကိုဖမ်းပြီး နှစ်တရာကျော် ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့တယ်။ နိုင်ငံရေး အရ ဦးဆောင်နေသူကို ဖမ်းဆီးဖယ်ရှားတဲ့နည်းနဲ့ အဖွဲ့အစည်းကို အားနည်း လမ်းလွဲသွားအောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်။ ၎င်းအဖွဲ့ရဲ့ တပ်မဟာ (၃) ဌာနချုပ် စခန်းကိုလည်း အကြပ်ကိုင်ပြီး ပြောင်းရွှေ့စေခဲ့ပါတယ်။

KIO အဖွဲ့အစည်းပေါ်မှာလည်း အမျိုးမျိုးစော်ကား မတရားလုပ်ခဲ့တာ ရှိပါ တယ်။ ဥပမာ - ကချင်ပြည်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KIA) အဖွဲ့ဝင်ထဲက သူတို့ကိုအန္တရာယ် ပေးနိုင်တဲ့ လူလို့ယူဆရတဲ့ အရာရှိတချို့ကို ဖမ်းဆီးထားတာမျိုး လုပ်ခဲ့တယ်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ်ဆန်းမှာ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း မူဆယ်မြို့နယ်အတွင်း မှာရှိတဲ့ တိုက်နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး စခန်းထဲကို စစ်အစိုးရ ခလရ (၆၈) က အရာရှိနဲ့ တပ်ဖွဲ့တချို့ဝင်ရောက်ပြီး အတန်ကြာ စကားပြောဆိုပြီးမှ KIA အဖွဲ့ဝင် (၅) ဦးနဲ့ အရပ်သားတဦးကို သွေးအေးအေးနဲ့ ပစ်ခတ်ကာ အလောင်းတွေကို မီးရှို့ ဒီလို လုပ်ပြီး ထွက်သွားကြတယ်။ အခြား ဖြစ်ရပ်တခုကတော့ ကချင်အမျိုးသမီး ကျောင်းသူအချို့အား နအဖတပ်ဖွဲ့ဝင်အချို့က မုဒိန်းကျင့်ခဲ့တာကို ထုတ်ဖော်ခဲ့လို့ အဲဒီကျောင်းသူတွေအပေါ် ခန္ဓာကိုယ်ရောင်းစားတဲ့ မိန်းမပျက်တွေလို့ စွပ်စွဲပြီး ထောင်ချခဲ့တယ်။ ဒါတွေအပြင် KIA နယ်မြေအတွင်း ကြို တင်အကြောင်းမကြားပဲ နအဖတပ်ဖွဲ့များ ရံဖန်ရံခါ ဝင်ထွက်သွားလာပြတယ်။ ဒီလို လုပ်ပြတာတွေဟာ သီးခံနေ တဲ့ KIO/KIA ခေါင်းဆောင်တွေအပေါ် အောက်ခြေထုက ယုံကြည်မှု ကင်းမဲ့လာအောင် နဲ့ ကချင်ပြည်သူတွေ KIO/KIA အပေါ် ထောက်ခံမှုကျဆင်းပြီး ဆန့်ကျင်လာအောင် လုပ်တာဖြစ်တယ်။

သတ္တမနည်းဗျူဟာ ကတော့ အပစ်ရပ်ငြိမ်းချမ်းရေးရယူထားတဲ့ အဖွဲ့အချို့ကို အခွင့်အရေးအချို့ပေးပြီး လက်ကိုင်ဒုတ်လုပ်ကာ နိုင်ငံရေးစစ်ရေးမှာ ပိုမိုအား ကောင်းတဲ့ ၎င်းတို့ဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဖွဲ့အစည်းကို တိုက်ခိုက်စေခဲ့တယ်။ ဥပမာ - DKBA ကို ထောက်ကူအားပေးပြီး သူတို့နဲ့အတူ KNU/KNLA ကို တိုက်ခိုက်စေ ခဲ့တယ်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ် ကနေ ဒီနေ့အထိ ရှိနေတာကို အများကြားသိပြီးသား

ဖြစ်တယ်။ ထို့အတူ ကရင်နီပြည် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး (ကလလတ) ကိုလည်း ကရင်နီအမျိုးသား တိုးတက်ရေးပါတီ (KNPP) ရဲ့ ကရင်နီ တပ်မတော်က နေရာယူထားတဲ့ ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်က ညာမူကုန်းကို သူတို့နဲ့ အတူ ၂၀၀၆ ခုနှစ်ကုန်ပိုင်းကစပြီး တိုက်ခိုက်စေခဲ့တယ်။ ယခုအချိန်အထိ ခြေကုတ်ယူနိုင်တဲ့နေရာက တိုက်နေစေခဲ့တယ်။ ဒီလို လူမျိုးစုတခု အတွင်းမှာ အချင်းချင်းတိုက်ခိုက်စေပြီး အမြတ်ထုတ်နေတဲ့ လုပ်ရပ်ဟာ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးကို ဦးတည်တဲ့ လုပ်ရပ်မဟုတ်ဘူး။

အဌမနည်းဗျူဟာ ကတော့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနဲ့ ချည်နှောင်ပြီး နောက်ဆုံးပိတ် ကြိတ်ချေ ချေမှုန်းတဲ့ နည်းဖြစ်တယ်။

သူတို့ဟာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး စကတည်းက တိုင်းရင်းသားအင်အားစုတွေနဲ့ နိုင်ငံရေးအရ ဆန္ဒမပြည့်တဲ့ကိစ္စကို ဆွေးနွေးဖို့ကိစ္စကို ရှောင်ခဲ့တယ်။ တိုက်ခိုက်နေသူတို့ အချင်းချင်း အပစ်ရပ်တယ်ဆိုတာ နိုင်ငံရေးအရ ဆွေးနွေးဖြေရှင်းဖို့ ဖြစ်တာကို သူတို့ သိပေမဲ့ သူတို့ဟာ တရားဝင်အစိုးရ၊ လူထုက ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားတဲ့ အစိုးရ မဟုတ်လို့ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိဘူး။ နောင်တက်လာမဲ့ ရွေးချယ်ခံအစိုးရနဲ့သာ ဆွေးနွေးပါ လို့ဆိုပြီး ရှောင်ခဲ့တယ်။ နောက်တော့ အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပပြီး အမျိုးသားညီလာခံမှာ မိမိတို့လိုလားတဲ့ အခွင့်အရေးတွေ ပါဝင်လာအောင် တက်ရောက်ဆွေးနွေးပါလို့ ဆိုလာပြန်တယ်။ တကယ်တက်ရောက်ပြီး အမျိုးသားပြည်နယ်၊ အမျိုးသားဒေသ လူမျိုးစုဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာတွေတင်ပြတော့ ညီလာခံဦးတည်ချက်နဲ့ မကိုက်ညီဘူး ဆိုပြီး ပယ်တာလည်းရှိ၊ ကိုယ်စားလှယ်အားလုံးရဲ့ သဘောတူညီမှုကို ရရှိဖို့လိုတယ်ဆိုပြီး သူတို့ခေါင်းခေါက်ရွေးချယ်ထားပြီး သူတို့ပြောသလို လိုက်လုပ်နေတဲ့ ကိုယ်စားလှယ် အများစုရဲ့ ဆန္ဒနဲ့ ပယ်တာလည်း ရှိတယ်။ သူ့ပွဲနဲ့ သူ့လူတွေအကြားမှာ ငြင်ငြင်သာသာ စကားလုံးလှလှနဲ့ တင်သမျှကို ပယ်ချခဲ့တယ်။ သူ့ "လူ"၊ သူ့ "မူ" တွေနဲ့ ချမှတ်ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို လိမ်ညာခြိမ်းခြောက်ဟန်ပြ အဓမ္မနည်းပေါင်းစုံနဲ့ အမည်ခံပြည်သူ့ဆန္ဒခံယူပွဲ ကျင်းပပြီး အတည်ဖြစ်အောင် လုပ်ခဲ့တယ်။ လာမဲ့ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှာ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ပြီး အခြေခံဥပဒေကိုအပြည့်အဝ အကောင်အထည် ဖော်တော့မယ်။ အခြေခံဥပဒေမှာ ဖော်ညွှန်းထားချက်အရ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းအားလုံးဟာ တပ်မတော်

စစ်ဦးစီးချုပ်ရဲ့ ကွပ်ကဲမှုအောက်မှာရှိရမယ်လို့ ဆိုထားတယ်။ အပစ်ရပ် အဖွဲ့တွေရဲ့ တပ်ဖွဲ့ဝင်အားလုံးကို အထူးရဲနဲ့ နယ်စပ်ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့တွေအဖြစ် အသွင်ပြောင်းပြီး သူတို့က ချုပ်ကိုင်ညွှန်ကြားတာဝန်ယူသွားမှာ ဖြစ်တယ်။ အပစ်ရပ် အဖွဲ့ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေကို ပါတီထောင်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲဝင်ဖို့ ပြောလာပြီ ဖြစ်တယ်။

ဒါကသူတို့ရဲ့ နောက်ဆုံးအကွက် နောက်ဆုံးလက်နက်နဲ့ အပြီးသတ် အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေကို ချေမှုန်းဝါးမျိုဖျက်ဆီးတော့မဲ့နည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အပြင်မခံနိုင်ဘူးလို့ ဆိုထားတာကြောင့် ဒီအတိုင်းပဲ အကောင်အထည်ဖော်တော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

တထစ်ပြီးတထစ် တရစ်ပြီးတရစ် အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေကို ချေဖျက်ဝါးမျိုလာတာ အချို့အဖွဲ့တွေ လက်နက်အပ်လို့ အဆုံးသတ်သွားပြီ။ သူတို့မှာ အာဏာမရှိတော့ သူတို့အမျိုးသားပြည်သူတွေကို ဘယ်လိုမှ အကာအကွယ်မပေးနိုင်တော့ပြီ။ ကျန်နေသေးတဲ့ အဖွဲ့တွေကို မကြာမီ အပြီးအပြတ်ချေဖျက်ရန် အစီအစဉ်အရ အကောင်အထည် ဖော်တော့မယ်။ ဒီအဆင့်ကို ဖြတ်ကျော်ရမဲ့ အဖွဲ့များ ဘယ်လိုဘယ်ပုံ ရင်ဆိုင်ဖြတ်ကျော်ကြမှာလဲ?။ အပစ်ရပ်အဖွဲ့ဝင်များ ဘာတွေမျှော်ကိုးပြီး တွေဝေနေစရာ ကျန်သေးလို့လဲ?

ဒီနောက်ဆုံးအဆင့်မှာ တကယ်တော့ စစ်အစိုးရဘက်က လိုချင်တာ တပ်မဟုတ်ဘူး။ တပ်ကိုဖျက်ပြီး လက်နက်ကို သိမ်းယူဖို့ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်အဖွဲ့ကမှ လက်နက်ကို ပေးအပ်ဖို့ လက်မခံနိုင်တာကို သိတာကြောင့် တဆင့်ခံပြီး ဒီလိုလုပ်တာ ဖြစ်တယ်။ ဒီ တပ်တွေကို သူတို့ခေါင်းဆောင်တပ်မှူးတွေနဲ့ပဲ ဆက်ထားမယ်။ ဒေသဂွင်တွေ သတ်မှတ်ပြီး နေရာချထားပေးမယ်။ လိုအပ်တဲ့ သင်တန်းတွေပေးမယ်။ လိုအပ်တာတွေ ဖြည့်စွက်ပေးမယ်လို့ အကောင်းတွေ ရွေးပြီး ပြောလာနေတယ်။ တကယ်တော့ သူ့ခြံပေါက်၊ သူ့ကျောင်းဆင်း၊ သူ့လူရင်းတွေ မဟုတ်တော့ သူတို့စိတ်ချယုံကြည်မှာ မဟုတ်ဘူး။ အခြေအနေအရ တဖြည်းဖြည်းခြင်း ကျောသပ်စည်းရုံး ပုံသွင်းခေါင်းဆောင်တွေ လဲလှယ်ပြီး ဝါးမျိုသွားဖို့ ဒီလိုလုပ်နေတာ ဖြစ်တယ်။ သူတို့ တပ်မတော်မှာ ယခင်က ရှိခဲ့တဲ့ ကချင်တပ်ရင်းတွေ၊ ချင်းတပ်ရင်းတွေကိုတောင် ဖျက်ခဲ့တာကို ကြည့်ရင် ဒီလို ဖျက်ဖို့ သေချာနေပါတယ်။

အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေအတွက် တပ်ကိုအပ်လိုက်ရင် ဘာတွေမျှော်လင့်စရာ ကျန်ရှိသေးလဲ။ တပ်ဆိုတာ အထက်အမိန့်ကို နာခံရတယ်။ လစာရိက္ခာထောက်ပံ့တဲ့အဖွဲ့တွေအပေါ် သစ္စာစောင့်သိရတယ်။ ဒီတော့ မိမိတို့တပ်အပေါ် ကိုယ့်ရဲ့အင်အားတွေပါလို့ မစဉ်းစားနဲ့တော့။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်တုန်းက ပအိုဝ်း၊ မွန်၊ ရခိုင်နဲ့ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့များ လက်နက်ပေးအပ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဟိုတုန်းက ဒီမိုကရေစီအစိုးရ၊ ဒီမိုကရေစီစနစ်အရ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားခွင့် အတော်အတန်ရှိခဲ့တယ်။ ဒါတောင် ၃-၄ နှစ်အကြာမှာ မိမိတို့ အမျိုးသားအတွက် ဘာမှဖြစ်မလာတဲ့အပြင် ခေါင်းဆောင်တွေ ထောင်ထဲဝင်ခဲ့ရတဲ့ အတွေ့အကြုံ ရှိခဲ့ဖူးတယ်။ အခုခေတ်မှာ ရှမ်း (SSNA)၊ ပလောင် (PSLA)၊ ပအိုဝ်း (ရလလဖ) တို့ လက်နက်အပ်ပြီး ဘာတွေရလို့ ဘာတွေဖြစ်နေကြပြီလဲ။ ဘာတွေ မျှော်လင့်နိုင်သေးလဲဆိုတာ လေ့လာကြည့်ပါ။

စစ်အာဏာရှင်တွေ အုပ်စိုးနေတဲ့ကာလမှာ တပ်ကို ပုံအပ်ပေးလိုက်တာဟာ မိမိတို့ရဲ့အသက်၊ မိမိတို့ရဲ့ ဘဝကံကြမ္မာကို ပုံအပ်ပေးလိုက်တာနဲ့ အတူတူပဲ။ မိမိတို့ တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ မူလဦးတည်ချက်တွေနဲ့ ခံယူချက်တွေက ဘာလဲ။ မိမိတို့ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးအတွက်ဆိုတဲ့ ဦးတည်ချက်နဲ့ အသက်ကိုစွန့်လှူပြီး တာဝန်ထမ်းဆောင်ဖို့ ဝင်ရောက်လာတဲ့ မျိုးချစ်လူငယ်၊ လူလတ်တွေဖြစ်တယ်။ ဒါကို မျက်ကွယ်ပြုပြီး စစ်အစိုးရအောက် ကျွန်သဘောက်အဖြစ်နဲ့ ခံနေကြတော့လို့ သူတို့ကိုတွန်း ပို့လိုက်မယ်ဆိုရင် တရားမျှတ ပါရဲ့လား။ ဒီလိုလုပ်ရက်တဲ့ ခေါင်းဆောင်မျိုး အနာဂတ်မှာ မိမိရဲဘော်တွေနဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့ တံတွေးခွက်မှာ နစ်မျောရဖို့ သေချာတယ်။ လက်နက်ကို ပေးအပ်တာဟာ တကယ်တော့ တပ်ကိုပါ ပေးအပ်တာထက် သက်သာပါသေးတယ်။ ပစ္စည်းကို ပေးအပ်ပြီး လူက လွတ်လပ်နေ ပါသေးတယ်။ လက်နက်တခု ဆုံးရှုံးသွားရင် နောက်တခုရှာယူလို့ ရနိုင်ပါသေးတယ်။ လူကိုပါ အပ်လိုက်တာဟာ တသက်တာသူ့ ကျွန်ခံဖို့ ကိုယ့်သားသမီးတွေကို ပေးအပ်လိုက်သလို ဖြစ်မနေဘူးလား။ အနှစ်နှစ်ဆယ်ကျော် ဖြတ်သန်းလာခဲ့ရတဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ခရီးစဉ်မှာ အတွေ့အကြုံ သင်ခန်းစာတွေရခဲ့တာလည်း မနည်းတော့ပါ။ ပေးဆပ်ခဲ့ရတဲ့ အရင်းအနှီးတွေကလည်း မနည်းတော့ပြီ။ ဒီတော့ကာ ကောင်းရာမှန်ရာ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါစေ။

Guiding Star Mon Newspaper

၂၀၀၉ ခုနှစ် မေလ+ဇွန်လ

ဖက်ဒရယ်မူသည်သာ မြန်မာ့ပြဿနာ၏ ထွက်ပေါက်

ကျနုပ်တို့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၂ ခုနှစ်အထိ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို အခြေခံသော ဒီမိုကရေစီလမ်းစဉ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၈ ခုနှစ်အထိ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို တပါတီအာဏာရှင် မြန်မာ့နည်း မြန်မာ့ဟန် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှ ဒီနေ့ ၂၀၀၉ ခုနှစ်အထိ (နဝတ၊ နအဖ) စစ်အစိုးရက မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို စစ်အာဏာရှင်စနစ် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး (ငြိမ်-ပိ) လမ်းစဉ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ ဤလမ်းစဉ်ပေါ် လစီများသည် ကျွန်ုပ်တို့ ပြည်ထောင်စုကို အေးချမ်းတည်ငြိမ်တိုးတက်အောင် မဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း အများပြည်သူတို့ သိရှိကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ နအဖစစ်အစိုးရသည် လာမည့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပြီး မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒနှင့် စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကိုပင် အခြေခံသော ၎င်းတို့အဆို စည်းကမ်းပြည့်ဝသည့် ဒီမိုကရေစီလမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးသွားမည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဤ လမ်းစဉ်သည်လည်း ကျနုပ်တို့ပြည်ထောင်စုအတွင်း ဖြစ်ရှိနေသော အဓိကပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း နိုင်ငံရေးအသိရှိသူအများစုနှင့် ပြည်သူအများက သိရှိနားလည်ထားကြသည်။ ထို့ကြောင့် အကျိုးမရှိမှန်း ထင်ရှားသော စမ်းတဝါးဝါးလမ်းစဉ် ပေါ် လစီများဖြင့် အချိန်ကုန်လူပမ်း နိုင်ငံကို ပိုမိုမနစ်မွန်းစေရန် မိမိတို့ နိုင်ငံအခြေအနေနှင့် သင့်တော်သော လမ်းစဉ်ပေါ် လစီကို အမြန်ကျင့်သုံးနိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံတခု၏ နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်ပေါ် လစီသည် ထိုနိုင်ငံ၏ ပကတိအခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီစပ်ဟပ်ရန် လိုအပ်ပေသည်။ မကိုက်ညီသည့် ပေါ် လစီကို ချမှတ်ကျင့်သုံးမိပါက ပြဿနာမျိုးစုံပေါ်ပေါက်လာမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ တည်ငြိမ်ရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးတို့ကို ထိခိုက်ပျက်ပြားစေပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် စစ်မှန်သည့် အခြေအနေကိုသိပြီး သမိုင်းကိုလည်း နောက်ပြန်ကြည့်၍ အနာဂတ်အတွက် အဖြေညှိရန် လိုပါလိမ့်မည်။

အဖြေသိနိုင်ရေးအတွက် အောက်ပါအကြောင်းအချက်များကို သုံးသပ်နိုင်ရန် တင်ပြပါသည်။

ပထဝီအနေအထားနှင့် လူမျိုးစု

ကျနုပ်တို့ပြည်ထောင်စုသည် လူမျိုးစုကြီးတခုကသာ အခြေချနေထိုင်ပိုင်ဆိုင်သော နိုင်ငံမဟုတ်။ လူမျိုးကြီးများ လူမျိုးငယ်များက သီးခြားနယ်မြေများဖြင့် ပါဝင် ဖွဲ့စည်းထားသော နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ဗမာလူမျိုးသည် လူဦးရေအများဆုံးနှင့် အာဏာရထားသော လူမျိုးကြီး ဖြစ်သည်။ မြေပြန့်ဒေသနှင့် နိုင်ငံ၏ အလယ်ပိုင်းဒေသတွင် နေထိုင်ကြသည်။ ကာလတော်တော်များများတွင် အာဏာရလာခဲ့သဖြင့် ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု တို့တွင် အခြားသော လူမျိုးများအပေါ် လွှမ်းမိုးထားနိုင်သောကြောင့် လူဦးရေအရ ပိုမိုများပြားလာနေခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး စသည်တို့တွင်လည်း အခြားသော လူမျိုးများထက် တိုးတက်ရှေ့ရောက်နေသည်။ သို့သော် အခြားသော လူမျိုးများဘက်ကို ပြန်ကြည့်ပါက မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း တို့သည် တချိန်က ဗမာတို့နှင့် ထီးပြိုင်နန်းပြိုင် သီးခြားနိုင်ငံများဖြင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ အခိုင်အမာ ရှိလာခဲ့ကြသည်။ ကရင်နီသည်လည်း သီးခြားလွတ်လပ်သည့် နိုင်ငံတခုအနေနှင့် တည်ရှိခဲ့သည်။ ကချင်နှင့် "ဝ" တို့သည် သီးခြားနိုင်ငံအနေနှင့် မပေါ်လွင်သော်လည်း ၎င်းတို့လူမျိုး၊ ၎င်းတို့ နယ်မြေကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် စီမံအုပ်ချုပ်လာခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ထင်ထင်ရှားရှား ရှိခဲ့သည်။ ဤသို့ တသီးတခြားစီနေလာခဲ့ကြသော လူမျိုးများ၊ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု ကိုယ်စီကိုယ်ငှနှင့် ရှိလာခဲ့ကြသော လူမျိုးများ၊ ဤသို့သော လူမျိုးများ နယ်မြေများကို တစုတစည်းတည်းအဖြစ် ဖွဲ့စည်းထားသော နိုင်ငံတခုကို တည်ထောင်ပါက ထူးခြားသော အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီရန် ဖန်တီးဖို့ လိုပါသည်။

လူမျိုးရေးစိတ်ဓာတ်၏ လေးနက်မှု

လူမျိုးတမျိုးဖြစ်ပေါ်လာရန်မှာ လူတစုက အခြားလူမျိုးများနှင့် ကင်းလွတ်ကာ တသီးတခြား နှစ်ပေါင်းများစွာ အတူတကွနေထိုင်ပြီးမှ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ လက်ရှိလူမျိုးများသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ထောင်ပေါင်းများစွာကတည်းက သီးခြားလူမျိုးများအနေဖြင့် တည်ရှိလာခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ သီးခြားလူမျိုးများအနေဖြင့် ရပ်တည်

နိုင်ရန်မှာ တောတိရစ္ဆာန်တို့၏ ရန်၊ အခြားလူစုတို့၏ ရန်၊ ရန်အမျိုးမျိုးကို ခုခံတော်လှန်ပြီးမှ ဖြစ်တည် ပေါ် ပေါက်လာရသည်။ အင်အားကြီးသော လူစုက အင်အားငယ်လူစုကို အနိုင်ကျင့် လုယက်သတ်ဖြတ် ကျွန်ပြုလာခဲ့သော ရှည်လျားသည့် သမိုင်းစဉ်တလျှောက်တွင် မပျောက်မပျက် ရပ်တည်လာနိုင်ခြင်းမှာ ၎င်းတို့အတွင်း စည်းလုံးမှု၊ ချစ်ကြည်မှု၊ စွမ်းအား စိုက်ထုတ်မှု စသည့်အရင်းအနှီးများစွာ ရှိခဲ့ကြသည်။ လူမျိုးတမျိုးတွင် ဘာသာ စကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု တူညီနေခြင်းမှာ ဘိုးဘေးဘီဘင်ခေတ် ကာလများစွာတွင် အတူနေထိုင်ကြီးပြင်းလာကြ၍သာ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ဘိုးဘေးဘီဘင်များ အတူတကွ နေလာခဲ့ကြသဖြင့် အရင်းအမြစ်ကို စီစစ်ကြည့်လျှင် လူမျိုးတမျိုးဆိုသည်မှာ သွေးသား တော်စပ်ကြသော ဆွေမျိုးစုများ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် လူမျိုးတူကို ဆွေမျိုးဖြစ်သည်ဟု သဘောထားပြီး ကူညီစောင့်ရှောက်ကြခြင်းမှာ သင့်တော်မှန်ကန်ပါသည်။

လူ ဟူ၍ဖြစ်လာလျှင် လူမျိုးတမျိုး သို့မဟုတ် နှစ်မျိုးတွင် ပါဝင်ရစမြဲ ဖြစ်သည်။ လူမျိုးတူလျှင် ဘဝကံကြမ္မာခြင်း ဆက်စပ်နေကြသည်။ လူမျိုးတမျိုးသည် ကိုယ့်နိုင်ငံနှင့် လွတ်လပ်ပြီး အာဏာရထားသော လူမျိုးဖြစ်ပါက ထိုလူမျိုးတို့၏ဘဝသည် အလိုလို အခွင့်သာနေမည် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ လူတမျိုးက အဖိနှိပ်ခံဘဝ၊ မလွတ်လပ်သော လူမျိုးဖြစ်နေပါက ၎င်းတို့လူမျိုးအားလုံးသည်လည်း မလွတ်လပ်သော အဖိနှိပ်ခံများ ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။ လွတ်လပ်သော လူမျိုးတို့သည် မိမိတို့၏ ဘာသာစကား၊ စာပေယဉ်ကျေးမှုတို့ကိုမိမိနိုင်ငံအတွင်းလွတ်လပ်စွာပြောဆိုသင်ကြားကျင့်သုံးနိုင် သော်လည်း မလွတ်လပ်သော လူမျိုးတို့အဖို့ ထိုသို့ ခံစားပိုင်ခွင့်မရှိ။ ပညာတတ်ရန် အလုပ်ရရန် သူတပါး၏ ဘာသာစကားစာပေကို လိုက်၍ သင်ယူနေရသည်။ ထို့ပြင် အနှိမ်ခံရ အထင်သေးရ တန်းတူညီမျှခြင်းမရှိသော ကိစ္စရပ်များစွာကို ခံရမည်ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယပြည်တွင် ဇာတ်နိမ့်မျိုးစုအတွင်း လူဖြစ်ပါက အလိုအလျှောက် နိမ့်သောအဆင့်တွင် နေရပါလိမ့်မည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် တချိန်က လူဖြူလူမဲ ခွဲခြားမှု ကြီးမားနေစဉ် လူမဲတယောက်အဖို့ အလိုအလျောက် အနှိမ်ခံရမည် ဖြစ်သည်။ လူသားတို့သည် အသိပညာရှိသည်။ မေတ္တာ ဂရုဏာ ညှာတာမှု ရှိသည်ဟုဆိုသော်လည်း လူမျိုးတမျိုးက အခြားလူမျိုးတမျိုးကို တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ် ပစ္စည်းလုကျွန်ပြုနိုင်ခဲ့ခြင်းကို ဂုဏ်ယူစရာအဖြစ် တချိန်က မှတ်ယူခဲ့ကြသည်။ လွန်လာခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်အချို့အတွင်းမှာပင် လူမျိုးတမျိုးက

အခြားလူမျိုးကို မျိုးဖြုတ်သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်မှာ ထင်ထင်ရှားရှား ရှိခဲ့သည်။ ဂျာမဏီက ဂျူးလူမျိုး ခြောက်သန်းကျော်ကို သတ်ခဲ့ခြင်း၊ အီရတ် (ဆဒမ်ဟူစိန်) က ကာဒ်လူမျိုး နှစ်သိန်းနီးပါးကို သတ်ခဲ့ခြင်း၊ ရဝမ်ဒါတွင် ဟူတူလူမျိုးက တူစီလူမျိုး ခြောက်သိန်းကျော်ကို သတ်ခဲ့ခြင်း၊ ဘော့စနီးယား ဟာဇီဂိုးဗီးနားတွင် ဆာဗ်လူမျိုးတို့ မူဆလင်မျိုးနွယ်စုကို အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ခဲ့ခြင်း၊ မကြာသေးမီက ဆူဒန်နိုင်ငံ ဒါဖော်ဒေသတွင် အာရပ်တို့က လူမဲများကိုသတ်ဖြတ်ခြင်း စသည်တို့မှာ လူမျိုးတုံ့ရှုံနှင့် ရန်သူစာရင်းဝင်ပြီး ချေမှုန်းခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လူမျိုးရေးအရ ခွဲခြားမှု အနိုင်ကျင့်မှု ရှိနေသဖြင့် လူတိုင်းသည် မိမိတို့၏ လုံခြုံရေး တိုးတက်ရေးအတွက် မိမိလူမျိုးအပေါ် အခြေပြုရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့သော ဖြစ်စဉ်သည် သမိုင်းဦးကျောက်ခေတ်မှသည် ယနေ့ကမ္ဘာ့ရွာ (ဂလိုဗယ်လိုင်ဇေးရှင်း) ခေတ်အထိ ရှိနေသေးသဖြင့် လူတို့အဖို့ မိမိလူမျိုးသည်သာ မိမိတို့၏ မှီခိုရာဖြစ်နေမည်မှာ သဘာဝကျပါသည်။

မာ့ခ် လီနင် စတာလင်နှင့် မာရှယ်တီးတိုးတို့က လူမျိုးရေးပြဿနာသည် လူတန်းစားပြဿနာ၏ လက်အောက်ခံ ဖြစ်သည်။ လူတန်းစား ပြဿနာကို ဖြေရှင်းလိုက်ပါက လူမျိုးရေးပြဿနာသည် အလိုလိုပြေလည်သွားမည်ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် ဆိုဗီယက် ယူနီယံသည်၎င်း၊ ယူဂိုဆလားဗီးယားသည်၎င်း လူတန်းစားအရေး ဦးစားပေးစနစ်ကို နှစ်ပေါင်းအတော်အတန် စမ်းသပ်ခံပြီး သည့်နောက်ပိုင်းတွင် လူမျိုးအလိုက်သီးခြား နိုင်ငံများအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားခဲ့ရပြီ။ ၎င်းမှာ လူမျိုးရေးပြဿနာသည် လူတန်းစားပြ ဿနာထက် ပိုမိုလေးနက်ကြောင်း သာဓကပင် ဖြစ်သည်။

မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာ့ဖြစ်စဉ်များအပေါ် လေ့လာသုံးသပ်သော်

ထင်ရှားပြီး အရေးပါသောအချက်များကိုသာ ဖော်ပြပါမည်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံဟု ပေါ်ပေါက်မလာမီ ရှန်းကန်တော်လှန်ခဲ့သော ကာလတွင် နယ်ချဲ့ကိုလိုနီနိုင်ငံခြားသားများအား ပူးပေါင်းတိုက်ထုတ်ကြပြီး တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း ညီရင်းအစ်ကို ပမာအခွင့်အရေးများကို သာတူညီမျှခွဲဝေယူကြမည်ဟု ဖဆပလ အဖွဲ့က စည်းရုံးပြောဆိုခဲ့သည်။ ၎င်းအပေါ်တွင် တိုင်းရင်းသားများယုံကြည်ပြီး ပါဝင် စုစည်းတော်လှန်ခဲ့ကြသည်။

တဖန် မြေပြန့်ပိုင်း အောက်မြန်မာပြည်ကို အင်္ဂလိပ်တို့က လွတ်လပ်ရေးပေးမည်။ တောင်တန်းဒေသများကို ချန်ထားဦးမည်ဟု အင်္ဂလိပ်တို့ပြောလာသောအခါ လွတ်လပ်ရေးအတူတကွ တချိန်တည်းတွင် ရယူနိုင်ရန် ပင်လုံစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ ဤတွင် ဆိုင်ရာလူမျိုးနှင့် နယ်မြေများကို ဒေသခံလူမျိုးများ ကိုယ်တိုင်စီမံအုပ်ချုပ်ခန့်ခွဲ နိုင်သည့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ပြည်နယ်များနှင့် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းရန် ညှိနှိုင်းသဘောတူခဲ့ကြသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရလာသည့်အခါ ကရင်၊ မွန်၊ ရခိုင် မြေပြန့်နေလူမျိုးစုကြီးများအား မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှ မပေးခဲ့သည့်အတွက် တိုင်းရင်းသားများ၏ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရသည်။ ကွန်မြူနစ်နှင့် ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့တွေကလည်း လူတန်းစားအမြင်နှင့် တော်လှန်လာခဲ့ကြသည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအာဏာမသိမ်းမီအထိ ကျနော်တို့ပြည်ထောင်စုတွင် တိုင်း ရင်းသားလူမျိုးများ၏ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ ယနေ့ကဲ့သို့ များများစားစား မရှိ သေးပါ။ လွှတ်တော်တွင် လူမျိုးစုကိုယ်စားလှယ်များက ၎င်းတို့၏ ရသင့်ရထိုက်သော အခွင့်အရေးများကို ပါလီမန်လွှတ်တော်တွင် တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်မှု အားကောင်း အောင်မြင်လာသောအခါ ၎င်းကို ဟန့်တားချေဖျက်ရန် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနှင့် ဗမာ့နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် အချို့ ပူးပေါင်းပြီး အာဏာသိမ်းခဲ့ကြသည်။ အာဏာသိမ်းပြီးသောအခါ တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင်များကို ဖမ်းဆီးထောင်ချသည်။ ယခင်ပေးထားပြီးသော တိုင်းရင်းသား အခွင့်အရေး ပြည်နယ်အခွင့်အရေးများကို လျှော့ချပြီး အာဏာကို စစ်ဗိုလ်များက ဝင်ရောက်ချုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ် (မဆလ) နှင့် လှည့်စားခဲ့သည်။ စစ်တပ်ကို တိုးချဲ့ပြီး စစ်ဆင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ဤသို့ လုပ်ခဲ့သောကြောင့် ကချင်၊ ကယန်း၊ ချင်း၊ ပလောင်၊ ပအိုဝ်း၊ ရှမ်း၊ လားဟူ၊ "ဝ" အမျိုးသားတော်လှန်ရေး အဖွဲ့များ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရသည်။ ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများ ကန့်သတ်ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။ ဤသို့ဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် ပြည်သူတရပ်လုံး မခံမရပ်နိုင်တော့သဖြင့် (၈) လေးလုံး အရေးအခင်းကြီး ပေါ်ပေါက်လာရသည်။ ဤသည်မှာ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သော ဖက်ဆစ်စနစ်ကြောင့် ဗမာလူမျိုးအတွင်း ပြဿနာပေါ်ပေါက်လာရခြင်း ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း၏ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်နှင့် အစိုးရချုပ်ငြိမ်းခဲ့ရသည်။

(၈) လေးလုံးအရေးအခင်းနောက်ပိုင်းတွင် အာဏာရလာသော နဝတ၊ နအဖ စစ်အစိုးရသည် ဒီမိုကရေစီလိုလားသော အင်အားစုများကို ဖြိုနိုင်ရန် အပြင်းအထန် ကြိုးစားရတော့သည်။ တိုင်းရင်းသားအင်အားစုနှင့် ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတို့ ပူးပေါင်းမိပြီး အတိုက်အခံအင်အားစုကြီး ဖြစ်မသွားစေရန် တိုင်းရင်းသားအင်အားစုများကို အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနှင့် ဆွဲဆောင်ခဲ့သည်။ နှစ်အတန်ကြာသော် ဒီမိုကရေစီအင်အားစုများ အခြေယိုင်သွားသည့်အခါ အပစ်ရပ်တိုင်းရင်းသားအင်အားစုများကို နည်းပေါင်းစုံနှင့် ဖြိုခွဲလာပြန်သည်။ အမှန်မှာ နဝတ၊ နအဖ စစ်အစိုးရသည် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း၏ နောက်လိုက်များပီပီ ၎င်း၏အတွေးအမြင် အယူအဆများကို လက်ခံထားပြီး တိုင်းရင်းသားများကို ထပ်မံဖိနှိပ်ဝါးမျို နေခြင်းဖြစ်သည်။

ယခုအခါ လက်နက်ကိုင်ထားသော ကွန်မြူနစ်တပ်ဖွဲ့များ မရှိတော့ပါ။ လက်နက်ကိုင် ဒီမိုကရေစီအင်အားစု အချို့ရှိပါသည်။ အများစုမှာ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အင်အားစုဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို ဖျောက်ဖျက်ပစ်ရန် နအဖတို့က နယ်ခြားစောင့်တပ်၊ ပြည်သူ့စစ်အဖြစ် အသွင်ပြောင်းလဲရန် ကြိုးစားနေသည်။ အဓိကကျသော တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းများက လက်မခံကြပါ။ လက်နက်နှင့် ဖြေရှင်းမည်ဆိုလျှင်လည်း ပြည်တွင်းစစ်မီး ကြီးကြီးမားမား ပြန်ထတောက်တော့မည်။

ဤဖြစ်စဉ်နှင့် လက်ရှိအနေအထားအပေါ် သုံးသပ်ကြည့်မည်ဆိုလျှင် တိုင်းရင်းသားများ၏ ရသင့်ရထိုက်သော အမျိုးသားဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများကို မပေးပါက ဤပြည်တွင်းစစ်ပြဿနာကို မည်သို့မျှ ဖြေရှင်းနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ဗမာအမျိုးသားရေးဝါဒီ များအနေနှင့် တိုင်းရင်းသားများအပေါ် ဆက်လက်စိုးမိုးရန် ဆန္ဒများစွာ ရှိသေးသည်။ ထိုအမြင်ကြောင့် လွတ်လပ်သောလူမျိုး အာဏာရလူမျိုး ဆိုသည့် ဗမာလူမျိုးပြည်သူ များစွာတို့သည် ကိုယ်လက်အင်္ဂါပြည့်စုံပါလျက်နှင့် လူတကာကို အောက်ကျို့ခံပြီး တောင်းစားနေရသူ များစွာဖြစ်ရှိနေရသည်။ အနံ့အသက်ဆိုးသော အမှိုက်ပုံများကို မွှေနှိုပြီး စားသောက်ရှင်သန်နေရသူများစွာ ဖြစ်ရှိနေရသည်။ သူတပါးနိုင်ငံတွင် ခန္ဓာကိုယ်နှင့် လုပ်အားကိုရောင်းစားပြီး ကျွန်ခံနေရသူ များစွာဖြစ်ရှိနေရသည်။ ကလေးသူငယ်များ စစ်တပ်ထဲ အတင်းဆွဲသွင်းခံနေရခြင်းများစွာဖြစ်ရှိနေသည်။ ဤဆင်းရဲဒုက္ခအဝဝတို့သည် အကျိုးတရားများသာ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း၏ အရင်းခံအကြောင်းတရားကို ဗမာပြည်သူ

များ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်ခြင်းမရှိသေးသမျှ ပြောင်းလဲရန် လွယ်ကူမည် မဟုတ်ပါ။ အဓိကအကြောင်းတရားမှာ လူမျိုးစုံနိုင်ငံဖြစ်ပါလျက်နှင့် ဗမာလူမျိုး တမျိုးတည်းကသာ စိုးမိုးချယ်လှယ် အာဏာရယူထားနိုင်ရန် ကြံစည်အား ထုတ်နေသော မဟာဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဖက်ဒရယ်ဆိုသည်မှာ

ဖက်ဒရယ် (Federal) ဟူသော ဝေါဟာရ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ **"ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ဆိုင်သော"**ဖြစ်သည်။ ဖက်ဒရယ်စတိတ် (Federal state) ဖက်ဒရယ်ယူနီယံ (Federal union) တို့မှာ **"ပြည်နယ်များဖြင့် စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ"** ဖြစ်သည်။ တနည်းအားဖြင့် **"စစ်မှန်သောပြည်ထောင်စု"** ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ရှင်းရှင်းလင်း လင်းမှန်မှန်ကန်ကန် အဓိပ္ပာယ်ရှိနေပါလျက် ဤ **"မှု"** ကို မလိုလား လက်မခံနိုင်သော ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနှင့် အဖွဲ့တို့က ဖက်ဒရယ်ကို **"ခွဲထွက်ရေး"** ဟူ၍ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း အဓိပ္ပာယ်ဖော်ကာ နိုင်ငံတော်အာဏာကို သိမ်းယူခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ အာဏာရထားသော သက်တမ်းတလျှောက်လုံးတွင် စာသင်ကျောင်း၊ တပ်မတော်၊ မဆလပါတီဝင်များနှင့် ဝန်ထမ်းများအကြားတွင် လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့ ချုပ်ကိုင်ထားသော ရေဒီယို၊ သတင်းစာများတွင် လည်းကောင်း၊ ဤအတိုင်း ရိုက်သွင်းထားခဲ့သည်။ ဤသို့ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနှင့် အပေါင်းပါတို့က ပြောင်းပြန်အမြင် သွတ်သွင်းထားခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့အာဏာသိမ်းထားခြင်းကို အကောင်းမြင်လာစေရန်နှင့် တိုင်းရင်းသားများတောင်းဆိုနေသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုမှုကို ပြည်သူအများက အရှည်သဖြင့် ဆန့်ကျင်နေစေရန် ဖန်တီးထားခဲ့သည်။ နဝတ၊ နအဖ စစ်အစိုးရသည် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း၏ တပည့်များပီပီ ဤအမြင်သဘောတရားကို ဆက်လက်ကိုင်စွဲဖြန့်ချီနေကြသည်။

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုမိုသိရှိနားလည်နိုင်ရန် စံပြဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတခု အကြောင်းအချို့ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ကမ္ဘာတွင် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုပုံစံ အပီပြင်ဆုံးနှင့် သက်တမ်းအရှည်ဆုံးနိုင်ငံမှာ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ ဖြစ်သည်။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံသည် ဥရောပတိုက် အလယ်ပိုင်း ပြင်သစ်၊ ဂျာမဏီ၊ အီတလီနှင့် ဩစတြီးယားနိုင်ငံတို့အကြားတွင် တည်ရှိသည်။ ဧရိယာစတုရန်း မိုင် (၁၆,၀၀၀) မျှသာ ရှိပြီး၊ လူဦးရေလည်း

(၆,၅၀၀,၀၀၀)ကျော်သာရှိသော နိုင်ငံငယ်တခုဖြစ်သည်။ တောင်မြင့်များထူထပ်ပြီး စိုက်ပျိုးနိုင်သော မြေအလွန်နည်းသည်။ တန်ဘိုးကြီးမားသော မြေပေါ် မြေအောက် သယံဇာတ နည်းပါးပြီး ကုန်းတွင်းပိတ်နိုင်ငံလည်း ဖြစ်သည်။ စားရေရိက္ခာများ မလုံလောက်သဖြင့် ပြည်ပမှ မှာယူတင်သွင်းနေရသည်။ သဘာဝရေတံခွန်များမှ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ်ယူသည်။ နာရီနှင့် ဆေးရုံသုံးကိရိယာများကို အဓိက ထုတ်လုပ်ရောင်းချနေသော နိုင်ငံတခုဖြစ်သည်။

ဤ နိုင်ငံတွင် ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးကို ပြောဆိုနေသော လူမျိုးစုများနှင့် ကိုးကွယ် ယုံကြည်မှုသာသနာတွင်လည်း ကွဲပြားမှု ရှိနေပြန်သည်။ ဤသို့သော အနေအထား မျိုးတွင် နိုင်ငံကို ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုပုံစံဖြင့် စုစည်းထားသည်။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတွင် တရားဝင်ရုံးသုံးဘာသာစကား (၄) မျိုး ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ကန်တုံ ခေါ် ပြည်နယ် (၂၀) ရှိပြီး အခွင့်အာဏာတဝက်မျှသာရှိသော ကန်တုံဝက် သို့မဟုတ် အာဏာတဝက်ရှိ ပြည်နယ် (၆) ခုရှိသည်။ အထက်လွှတ်တော်သဘော ဆောင်သည့် နိုင်ငံတော်ကောင်စီတွင် ကန်တုံ (၂၀) ခုမှ ကိုယ်စားလှယ် (၂) ဦးစီနှင့် ကန်တုံဝက် (၆) ခု မှ (၁) ဦးစီ ပေါင်း (၄၆) ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ပြည်နယ်များတွင် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုသို့ လွှဲအပ်ထားသော အခွင့်အာဏာ များမှအပ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရှိသည်။ ဒီမိုကရေစီ ကျင့်စဉ်များကိုလည်း ပီပြင်စွာ ကျင့်သုံးကြသည်။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံသည် ပြည်ထောင်စုစနစ်တွင် စံပြဖြစ်သကဲ့သို့ ဒီမိုကရေစီ ကျင့်သုံးမှုတွင်လည်း စံပြဖြစ်သည်။ ဤသို့ ပြည်နယ်များအား အာဏာခွဲဝေပေးထားခြင်း ပြည်သူများအား ဒီမိုကရေစီပေး ထားခြင်းကြောင့် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတွင် စည်းလုံးညီညွတ်မှု လျော့ရဲအားနည်းခြင်း မရှိ၊ စည်းလုံးမှု ခိုင်မာသော နိုင်ငံဖြစ်သည်။ လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးတွင်လည်း အားနည်း ခြင်း မရှိ၊ အရွယ်ရောက်ပြီးသော အမျိုးသားတိုင်းကို စစ်ပညာသင်ကြားပေးထားပြီး လက်နက်နှင့် စစ်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ အပ်နှံထားသည်။ လိုအပ်သည့်အခါ အချိန်တိုအတွင်း ခေါ်ယူနိုင်ပြီး ပုံမှန်တပ်ဖွဲ့တခုလို တာဝန်ပေးနိုင်သည်။ ဤသို့ မတူညီသော လူမျိုးစုများ၊ မတူညီသော ကိုးကွယ်မှုများ ရှိသည့်နိုင်ငံတွင် လူမျိုး ရေးအရ တမျိုးအပေါ် တမျိုး လွှမ်းမိုးချယ်လှယ်မှုမရှိ၊ ကိုးကွယ်မှုဘာသာ သာ သနာ တခုအပေါ် တခု လွှမ်းမိုးချယ်လှယ်မှုမရှိ၊ တန်းတူရည်တူ အခွင့်အရေး ပေးထားခြင်း လွတ်လပ်ခွင့်ပေး ထားခြင်းဖြင့် ထိုသို့ ချစ်ကြည်စည်းလုံးညီညွတ်ကြ

ပြီး နှစ်ရာပေါင်းများစွာ တည်တန့်ခဲ့သော ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံကို ကျနုပ်တို့ အတုယူသင့်ပါသည်။

တခုတည်းသော နိုင်ငံရေးထွက်ပေါက်

ကျနုပ်တို့ ပြည်ထောင်စုကို အာဏာရအုပ်စိုးသူတို့က မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို အခြေခံထားပြီး ဒီမိုကရေစီစနစ်နှင့် တွဲဘက်၍ လည်းကောင်း၊ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်နှင့် တွဲဘက်၍ လည်းကောင်း၊ အုပ်ချုပ်လာခဲ့ရာတွင် တိုင်းပြည်ကို အေးချမ်းတည်ငြိမ်တိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်၍ မရကြောင်း အနှစ် (၆၀) ကျော်မျက်မှောက်ခေတ်သမိုင်းကြောင်းက သက်သေပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ လူမျိုးပေါင်းစုံ၊ ကိုးကွယ်ရာ သာသနာပေါင်းစုံတို့ အခြေခံခိုင်ခိုင်မာမာရှိနှင့် ပြီးသော နိုင်ငံတွင် လူမျိုး သို့မဟုတ် သာသနာ တခုခုကိုသာ ဦးစားပေးပြီး ကျန်သည်များကို ဖိနှိပ်ထားပါက မည်သို့မျှ ညီညွတ်အောင် လုပ်ဆောင်၍ ရနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ လူမျိုးတမျိုးသည် အခြားသောလူမျိုးများကို လိုက်လံဖိနှိပ်နေပါက အဖိနှိပ်ခံရသော လူမျိုးများသည်လည်း မလွတ်လပ်၊ ဖိနှိပ်သောလူမျိုးမှာလည်း မလွတ်လပ်၊ လူအားလုံး လွတ်လပ်ခွင့် ဆုံးရှုံးမည်ဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံရေးပညာရှင်များ ဆိုခဲ့သောစကားသည် ကျနုပ်တို့ နိုင်ငံအတွက် အပြည့်အဝ မှန်ကန်ကြောင်း သက်သေပြနေပါသည်။

တပါတီ အာဏာရှင်စနစ် စစ်အာဏာရှင်စနစ်အောက်တွင် နှစ်ပေါင်း (၅၀) ခန့် နေလာခဲ့ရသော ပြည်သူများသည် စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ရွံမုန်းပြီး ဒီမိုကရေစီကို လိုလားတောင်းဆို နေကြသည်။ ဖိနှိပ်ဝါးမျိုခြင်း ခံနေရသော တိုင်းရင်းသားပြည်သူများသည်လည်း ဒီမိုကရေစီကို လိုလားတောင်းဆိုနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဒီမိုကရေစီ ဖော်ဆောင်ရေးအတွက် ဗမာပြည်သူများနှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူများအကြား ကွာဟမှုမရှိ အတူတူပင် ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိသော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည် ဆောက်ရေးအတွက် မူကား ကွာခြားမှု အတော်အတန်ရှိနိုင် ပါသည်။ အာဏာရအုပ်စိုး သူအဖွဲ့ဝင်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ဝါဒမှိုင်းတိုက် ခြင်းကို ခံခဲ့ရသော ဗမာပြည်သူအချို့တွင် လက်မခံလိုသူများစွာ ရှိနေပါသေးသည်။ အာဏာရသူတို့က ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ပေးလိုက်လျှင် ဆိုဗီယက်ယူနီယံနှင့် ယူဂိုဆလားဗီးယားတို့လို ခွဲထွက်သွားကြမည်။ ပြည်ထောင်စု ပြိုကွဲသွားမည်ဟု ခြောက်လှန့်ဝါဒဖြန့်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဆိုဗီယက်

ယူနီယံနှင့် ယူဂိုဆလားဗီးယားတို့ ပြိုကွဲသွားရခြင်းမှာ ဖက်ဒရယ်စနစ်ကြောင့် မဟုတ်၊ တပါတီအာဏာရှင် ကွန်မြူနစ်စနစ်ဖြင့် စိုးမိုးချယ်လှယ် ချုပ်ကိုင်ထား သောကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။ ကွန်မြူနစ်ဝါဒသည် လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ် ခွင့်နှင့် ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ လွတ်လပ်ခွင့်တို့ကို အားမပေး၊ လူတန်းစား အရေး၊ စားဝတ်နေရေးနှင့် ရုပ်ဝါဒကိုသာ ဦးစားပေး အခြေပြုထားသည်။ ထို့ ကြောင့် လူမျိုးကွဲနှင့် ကိုးကွယ်မှု သာသနာ မတူသူတို့ကို ကန့်သတ်ဖိနှိပ်ထား သလိုဖြစ်ပြီး အံတုဆန့်ကျင်သူများ ပေါ် ပေါက်လာ ရသည်။ ဆွစ်ဇာလန်တွင် ဆိုဗီ ယက်ယူနီယံနှင့် ယူဂိုဆလားဗီးယားတို့ကဲ့သို့ ခွဲထွက်ရန် အဘယ်ကြောင့် မတောင်းဆိုကြသနည်း။ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရန် လိုပါသည်။

ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများလည်း ရှိ၊ လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်ခွင့် များလည်း ရှိပြီးသော လူမျိုးတို့သည် လွတ်လပ်ရေးကို တောင်းဆိုရန်အကြောင်း မရှိ။ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ခံရမှု မရှိသော ကိုးကွယ်မှုသာသနာတခုသည် အချုပ်အခြယ် ကင်းလွတ်ရန် တောင်းဆိုစရာ အကြောင်း မရှိပါ။ ထို့အတူ အမျိုးသားတန်းတူရေး နှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိသော ပြည်နယ်များသည် ခွဲထွက်စရာ အကြောင်းမရှိ တော့ပါ။ အဘက်ဘက်မှ အခြေအနေကောင်းများနှင့် မပြည့်စုံဘဲ ခွဲထွက်ပြီး သီးခြားနိုင်ငံငယ်တခု ထူထောင်ခြင်းသည် အန္တရာယ်ရှိကြောင်း နိုင်ငံရေးသမား တိုင်း သိရှိနားလည်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရိုးသားဖြူစင်သော နိုင်ငံရေးအမြင်ရှိ သည့် နိုင်ငံရေးသမားတိုင်း သိရှိခံယူကြသည်မှာ စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည် ထောင်စု တည်ဆောက်ခြင်းသာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တခုတည်းသော နိုင်ငံရေးထွက် ပေါက်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိလာကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ဤအမြင်ကို တိုင်းရင်းသား ခေါင်း ဆောင်များက တင်ပြနေသည်မှာ ကြာပြီဖြစ်သည်။ မြန်မာ့နိုင်ငံရေး အကြောင်း လေ့လာနေကြသော နိုင်ငံတကာရှိ နိုင်ငံရေးပညာရှင်များကလည်း ထောက်ပြ လာနေကြပြီး ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးက ဤအမြင်ကို အခြေပြု၍ သုံးပွင့်ဆိုင်တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးရန် ချမှတ်တောင်းဆိုလာရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤအမြင်ကို လက်မခံဘဲ လူမျိုးတမျိုးတည်း၊ ကိုးကွယ်သည့် သာသနာတခုတည်း ဖြစ်မှ စည်းလုံးညီညွတ် မည်၊ တသွေးတသံတမိန့်ဖြစ်မှ စည်းလုံးညီညွတ်မည်ဟူသော မဟာအမျိုးမြတ်ဝါဒ ကို ဖက်ဆစ်ဆန်ဆန် ကျင့်သုံးနေသမျှ ရင်ဆိုင်နေရသော အခက်အခဲပြဿနာ၊ ပြည်သူများ၏ ဆင်းရဲဒုက္ခ အနိဋ္ဌာန်ရုံများမှ မည်သို့မျှ ကျော်လွန်လွတ်မြောက်

နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ စစ်မှန်သောဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုစနစ်ဖြင့် အမြန်ရုန်းထွက်နိုင်ရန် ကြိုးစားကြရမည်။

မည်သို့ အကောင်အထည်ဖော်မည်နည်း

အကောင်အထည်ဖော်ရန် နည်းလမ်းမှာ များစွာရှိပါသည်။ စာရေးသူအနေဖြင့် မိမိမြင်သော ယေဘုယျအချက်တို့ကိုသာ တင်ပြပါမည်။ မိမိတို့အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီသောလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ မိမိတို့လုပ်တတ်ကိုင်တတ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များကို လုပ်ဆောင်သွားရန် ဖြစ်သည်။ အခက်အခဲအကြပ်အတည်းများတွေ့ရှိပါက လိုလျှင်ကြံဆ နည်းလမ်းရ ဆိုသကဲ့သို့ ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်ဖြင့် ကြံဆပြီး လုပ်ဆောင်သွားရန် အကြံပြုလိုပါသည်။ လုပ်ဆောင်ရမည့် နည်းလမ်းများမှာ -

(၁) ဤအမြင်အပေါ် လေးနက်စွာ ယုံကြည်ပြီး အကောင်အထည်ဖော် လိုသူများသည် ဤအကြောင်းအရာကို ပိုမိုနားလည်အောင် လေ့လာပြီး အများသိအောင် ပြောဆိုရေးသားစည်းရုံး သွားရမည်။ မကြိုက်သော သူများရှေ့တွင်ပင် မပြောဘဲ မနေပါနှင့်။ ပြောဆိုခွင့်ရှိသောနေရာမျိုးတွင် အာဏာပိုင်တို့ကိုပင် ပြောဆိုတင်ပြရန် လိုသည်။ အမှန်တရားကို အများသိမြင်မှ အများက ထောက်ခံလာကြမည်။

(၂) ဘဝအခြေအနေကြောင့် ဤမှုသဘောတရားကို ပိုမိုလိုလားကြသော အဖိနှိပ်ခံ တိုင်းရင်းသားများအတွင်း ပိုမိုလေးနက်ကျယ်ပြန့်စွာ ပညာပေးစည်းရုံးသွားရန် လိုအပ်သည်။ တိုင်းရင်းသားအင်အားစုများအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်နားလည် ထားပါက ခိုင်မာစွာရပ်တည်တောင်းဆိုလာကြမည်ဖြစ်ပြီး လိမ်လည်လှည့်စားလို သူများအတွက် တံခါးပိတ်သွားမည် ဖြစ်သည်။

(၃) အဖိနှိပ်ခံတိုင်းရင်းသားများသည် ရောက်ရှိရာဒေသများတွင် မိမိတို့အမျိုးသားဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းပြီး အချင်းချင်း ဝိုင်းဝန်းကူညီစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ မိမိတို့ အမျိုးသားဆိုင်ရာ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို မြှင့်တင်ခြင်း စသောလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ကြရန်နှင့် မိမိတို့၏ မျိုးချစ်စိတ်နှင့် အမျိုးသားရေး လက္ခဏာများကို များများဖော်ထုတ်ကြရန်။

(၄) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် နိုင်ငံရေးအရ လူတဦး (သို့ မဟုတ်) အဖွဲ့တဖွဲ့ကို ပူးပေါင်းခြင်း (သို့မဟုတ်) အားပေးထောက်ခံခြင်း

ပြုသည့် အခါမျိုးတွင် ဤအမြင်သဘောထားအပေါ် ယုံကြည်ခြင်း၊ ထောက်ခံခြင်း၊ အားပေးခြင်း ရှိသည့်လူ (သို့မဟုတ်) အဖွဲ့အစည်းတို့ကိုသာ ပူးပေါင်းခြင်း အားပေးထောက်ခံခြင်းပြုကြရန်။ (ဥပမာ - ပါတီဝင်ခြင်း၊ မဟာမိတ်ဖွဲ့ခြင်း၊ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခြင်း ကိစ္စမျိုး)

(၅) အဖိနှိပ်ခံ တိုင်းရင်းသားများသည် မိမိတို့၏ အမျိုးသားဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများ ရရှိရေးအတွက် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း (သို့မဟုတ်) လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းပြီး လှုပ်ရှားတိုက်ပွဲဝင်သွားကြရန်။ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး မရှိသောကာလ၊ လက်နက်ဖြင့် ဖိနှိပ်အနိုင်ကျင့်ခံနေရသော ကာလမျိုးတွင် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ရန်။

(၆) နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးစင်မြင့် (ဥပမာ - ကုလသမဂ္ဂတွင် ကျင်းပသည့် အစည်းအဝေးမျိုး) တွင် တိုင်းရင်းသားများ၏ နစ်နာချက်၊ လိုလားချက်များကို စုစုစည်းစည်း သွားရောက်တင်ပြတောင်းဆိုရန်။

(၇) တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ (သို့မဟုတ်) လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများသည် မိမိတို့နှင့် ဘဝတူသည့် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းများ အချင်းချင်း လက်တွဲပြီး ကျစ်လစ်ခိုင်မာသောတပ်ပေါင်းစုကို ဖွဲ့စည်းထားရန်။

(၈) ထိုသို့ တပ်ပေါင်းစုအသွင် စုစည်းထားသောအင်အားကို အခြေပြုပြီး မိမိတို့၏ အခြေခံမူဖြစ်သော အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်အပေါ် အခြေခံသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးကို လက်ခံသဘောတူသော အင်အားစုများနှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့၍ တိုက်ပွဲဝင်သွားရန်။

(၉) ဤသို့ဖြင့် မိမိတို့၏ အင်အားကို ကြီးမားကျယ်ပြန့်အောင် လုပ်ဆောင်ပြီး အာဏာကို ချုပ်ကိုင်ထားသော အုပ်စိုးသူများကို နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးနည်းနာများဖြင့် တိုက်ပွဲဝင်သွားရန်။

အထက်ပါ နည်းနာလုပ်ငန်းစဉ်များအနက် အဓိကအားဖြင့် အဖိနှိပ်ခံ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုတစုစီတွင် လူထုလူတန်းစားအဖွဲ့များ၊ စာပေယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများကို ဆက်စပ်စုစည်းထားသော ခိုင်မာသည့် အမျိုးသားကိုယ်စားပြုအဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းထားကြရန်နှင့် ထိုသို့

သော အဖွဲ့များကို ထပ်မံစုစည်းထားသည့် တိုင်းရင်းသားများဆိုင်ရာ ခိုင်မာကျယ်ပြန့်အားကောင်းသည့် တပ်ပေါင်းစုကြီးတရပ်ရှိရန် လိုအပ်သည်။ ထိုသို့စုစည်းထားနိုင်ပါက အများက လေးစားတန်ဘိုးထားသော နိုင်ငံရေးအင်အားစုကြီးတရပ် ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။ ထိုအခါ တိုင်း ရင်းသားတို့၏ သဘောထားအမြင်သည် နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲအတွက် **"သော့ချက်"** ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။ ဤသို့ဘဝတူ တိုင်းရင်းသားအင်အားစုများကို ခိုင်မာကျစ်လစ်စွာ စုစည်းပြီး ဆက်လက်တောင်းဆိုလှုပ်ရှား တိုက်ပွဲဝင်သွားပါက မျက်မှောက်သမိုင်းကလည်း ထောက်ပြခဲ့သော သင်ခန်းစာများရှိပြီဖြစ်၍ မကြာမီအချိန်အတွင်း ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတခု မုချကေန် ပေါ် ပေါက်လာမည် ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

Guiding Star Mon Newspaper
၂၀၀၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာနှင့် နိုဝင်ဘာလ

ဒုတိယပင်လုံညီလာခံနှင့် အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး အပေါ် မျှော်လင့်ချက်

လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၀၁၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ (၂၄) ရက်နေ့က ကလေးမြို့မှာ (NLD, UNLD, UNA) နဲ့ ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားကြီးများအဖွဲ့တို့က စုပေါင်းထုတ်ပြန်ခဲ့တဲ့ **"ဒုတိယပင်လုံ ညီလာခံခေါ်ယူရေး"** ကြေညာချက်ဟာ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ဖို့ အဓိကဦးတည်ထားတဲ့ အမြင်အပေါ် အခြေခံထားတာ ဖြစ်တယ်။ နိုဝင်ဘာ (၁၄) ရက်နေ့မှာ အများပြည်သူကို ပြောကြားခဲ့တဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ရဲ့ **"အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး"** ဆိုတာက ကျနပ်တို့ပြည်ထောင်စုအတွင်း နိုင်ငံရေးအင်အားစုများ အချင်းချင်း အမြင်ကွဲပြားပြီး ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေတာကို ပြန်လည်သင့်မြတ်ကြဖို့ အဓိကဦးတည်ထားတဲ့ အမြင်ဖြစ်တယ်။

ကလေးမြို့ကထုတ်ပြန်တဲ့ အမြင်သဘောထားနဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ရဲ့ ပြောစကားတွေဟာ အချိန်၊ နေရာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ သုံးစွဲတဲ့ဝေါဟာရတွေ ကွာခြားနေလို့ သာမန်အားဖြင့် ကွဲပြားနေသလို ထင်ရပေမဲ့ သူတို့အချင်းချင်းတွေ့ဆုံကြပြီး ဆွေးနွေးလိုက်တော့ ဦးတည်ချက်ဟာ တခုတည်း၊ တထပ်တည်း ဖြစ်သွားကြပြီ။ ဒါထက်မက ဒီ ဦးတည်ချက်ကို ရောက်ရှိဖို့ အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ ဒေါ်စုကို ဦးဆောင်တာဝန် ယူပေးဖို့ နိုဝင်ဘာ (၂၀) ရက်နေ့က ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားကြီး သခင်သိန်းဖေရဲ့ နေအိမ်မှာ အဖွဲ့ပေါင်းစုံမှ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ကြီးများက ပြောဆို တာဝန်ပေးလိုက်ကြတယ်။ ဒီ ကိစ္စအပေါ် စစ်အစိုးရနဲ့ အပေါင်းအပါတွေကလွဲပြီး နိုင်ငံရေးအင်အားစုတိုင်းလိုလိုက စိတ်ဝင်စားပြီး အားပေးနေကြတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအရေးကိစ္စဟာ ဘယ်လို အလားအလာရှိပြီး ကျနပ်တို့နိုင်ငံရဲ့ အနာဂတ်ကို ဘယ်လိုပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ် လာစေနိုင်တယ်ဆိုတာ အလေးထားပြီး သုံးသပ်ဖို့လိုမယ်လို့ မြင်ပါတယ်။

လူတဦးရဲ့ အနာဂတ်ကံကြမ္မာကို ဗေဒင်ဆရာတဦးက အားလုံးမှန်အောင် ဟောနိုင်စွမ်း မရှိလေတော့ လူအများနဲ့ဆိုင်တဲ့ နိုင်ငံကံကြမ္မာကို အားလုံးမှန်အောင် ဘယ်နိုင်ငံရေးသမားမှ တွက်ချက်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ဖြစ်ရှိနေတဲ့ နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းမှာပါဝင်နေတဲ့ အဓိကဇာတ်ဆောင်အဖွဲ့အစည်း ပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ ဆန္ဒသဘောထား၊ နိုင်ငံကိုယ်စားပြု ပြည်သူလူထုအများစုကြီးရဲ့ လိုလားတောင်းဆိုချက်နဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်အင်အားစုများရဲ့ တွန်းပို့မှုအခြေအနေတွေ အပေါ် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ဘက်လိုက်မှု ကင်းကင်းနဲ့ သုံးသပ်မယ် ဆိုရင် အနာဂတ်အလား အလာကို တော်တော်များများ ခန့်မှန်းတွက်ချက်နိုင်မယ် လို့ ယုံကြည်တယ်။ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး၊ စီးပွားရေး စတာတွေမှာ တွက်ချက်မှု မှန်ကန်ရင် တဝက်ကျော်အကျိုးဖြစ်ထွန်း ဖို့သေချာတယ်။ တွက်ချက်မှု မှားရင် တဝက်ကျော် ဆုံးရှုံးမှာ သေချာတယ်။ ကြိုတင်တွက်ချက် ခန့်မှန်းခြင်းဟာ နစ်နာစရာအကြောင်းမရှိ၊ အကျိုးကိုသာ ဖြစ်စေမှာမို့ တွက်ချက်ကြည့်ကြရအောင်။

ဦးစွာအားဖြင့် ကျနော်တို့နိုင်ငံရဲ့ နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းမှာ ပါဝင်လှုပ်ရှားနေကြတဲ့ အဓိက ဇာတ်ကောင်အဖွဲ့အစည်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ သဘောထားတွေအပေါ် အခြေခံပြီး သုံးသပ်ကြည့်လိုပါတယ်။ ကျနော်တို့နိုင်ငံရဲ့ အပြောင်းအလဲကို လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်း အရှိဆုံး အင်အားစုဟာ ဒီနေ့အနေအထားအရ အာဏာရ စစ်အစိုးရ ဖြစ်တယ်။ ဒါကို ကျနော်တို့ မကြိုက်လည်း ငြင်းပယ်လို့မရပါဘူး။ သူတို့ကသာ ဒုတိယပင်လုံညီလာခံ၊ အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေ့ရေးကို ဦးတည်ပြီး လုပ်မယ်ဆိုရင် ဒီနေ့လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ မနက်ဖန်လည်း ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ရဲ့ ဦးတည်ချက်က ဒါမျိုးမဟုတ်သလို ဒါနဲ့နီးစပ်တဲ့ ဦးတည်ချက်လည်း မဟုတ်ဘူး။ သူတို့က သူတို့ချမှတ်ထားတဲ့ လမ်းပြမြေပုံအတိုင်း လုပ်ဆောင်လာနေတာ တဝက်ကျော်လို့ အဆုံးကို ရောက်ခါနီးပြီ။ သူတို့မှာ ဆက်လက် အခြေပြု လုပ်ဆောင်သွားဖို့ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေလည်း ရှိထားပြီ။ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲလည်း လုပ်ထားပြီးပြီ။ ဒါတွေကို အပျက်ခံပြီး အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး၊ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးလိုင်းကို ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင်ဖို့ ဆိုတာ အလွန်ကို မလွယ်တဲ့အနေအထားမျိုးမှာ ရှိနေတယ်။

သူတို့ရဲ့ အခြေခံနိုင်ငံရေးသဘောထားက မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို စစ်အာဏာ ရှင်စနစ်နဲ့ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရေး ဖြစ်တယ်။ ဒီအမြင်သဘောထားဟာ

၁၉၆၂ ခုနှစ် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း ဦးဆောင်ပြီး စစ်တပ်အာဏာသိမ်းခဲ့တဲ့အချိန်က အစပျိုးလာတာ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၈၈ မှာ ဟန်ဆောင်အာဏာသိမ်းမှုနဲ့ အသွင်ပြောင်း ခဲ့ပေမဲ့ လူသာပြောင်းတယ်၊ လူမျိုးရေးရာကိစ္စမှာ အတွေးအခေါ် မပြောင်းဘူး။ စစ်တပ်ဆိုတဲ့ အဖွဲ့အစည်းကလည်း မပြောင်းဘူး။ စစ်တပ်ထဲမှာ လူငယ်လူသစ် တွေနဲ့ ပြောင်းလဲအစားထိုးတာ ရှိပေမဲ့ ဦးဆောင်အသိုင်းအဝိုင်းမှာ လူဟောင်းတွေ ကသာ ချုပ်ကိုင်ထားတယ်။ ဒီ စစ်ခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ အခြေခံသဘောထားနဲ့ အာဏာရထားတဲ့ ကာလတလျှောက် သူတို့ ခံစားရရှိထားတဲ့ အကျိုးစီးပွားတွေ အပေါ် တွက်ချက်ပြီး သူတို့ဘက်က အပြောင်းအလဲကို လက်ခံဖို့ လွယ်မှာမဟုတ် ဘူး။ သူတို့ရဲ့အကျင့်စရိုက်နဲ့စိတ်ဓာတ်တွေကို ပြန်ကြည့်ရင် ဒီပဲယင်းအရေးအခင်းနဲ့ ၂၀၀၇ သံဃာအရေးအခင်းတွေမှာ အကဲဖြတ်လို့ရနိုင်ပါတယ်။ ဒီအပေါ် မှာတွက်ရင် **"ဒုတိယပင်လုံညီလာခံ ခေါ် ယူရေး၊ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး"** အစီအစဉ်ဟာ လွယ်လွယ်နဲ့ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်စရာ မရှိသေးဘူး။ အခက်အခဲ အကြပ်အတည်းများ စွာကို ဖြတ်ကျော်ရမယ့် အခြေအနေမှာ ရှိနေပါလိမ့်မယ်။

တဘက်က ဒုတိယပင်လုံညီလာခံခေါ် ယူရေး၊ အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြား စေ့ရေးကို ထုတ်ဖော်တောင်းဆိုလာတဲ့ အင်အားစုဘက်ကို ပြန်ကြည့်ရင် ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲမှာ လူထုထောက်ခံမှုအများစုရထားတဲ့ NLD က အဓိက ခေါင်း ဆောင်တွေ၊ ပြည်နယ်တွေမှာ ပြည်သူလူထုထောက်ခံမှုအားကောင်းတဲ့ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်တွေ၊ ဝါရင့် နိုင်ငံရေးသမားကြီးများအဖွဲ့က ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ အများပြည်သူနဲ့ နိုင်ငံတကာက လေးစားတဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့ ပါဝင်နေ ကြတယ်။ ဒီလူတွေရဲ့နောက်မှာ ဒီမိုကရေစီလိုလားသူများ၊ တိုင်းရင်းသားပြည်သူ များ၊ တက်ကြွတဲ့ လူငယ်များ၊ သံဃာထု စတဲ့အင်အားစုများ ရှိနေတယ်။ ခေါင်း ဖော်ခွင့်မရှိသေးလို့ ဒီအင်အားစုတွေကို မမြင်နိုင်ပေမဲ့ ပြည်သူအများစုကြီးဟာ သူတို့နောက်မှာ ရှိနေတယ်ဆိုတာ အားလုံးသိကြပါတယ်။ နိုင်ငံတကာရဲ့ စာနာ ထောက်ထားမှုကိုလည်း ရထားတယ်။ သာမန်အပေါ်စား နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင် တွေ မဟုတ်ကြဘူး။ ဒီခေါင်းဆောင်တွေက ဒီလိုသဘောထားအမြင်တွေကို ထုတ်ဖော်လာတာဟာ စစ်အစိုးရကျင်းပတဲ့ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲနဲ့ မရှေးမနှောင်း အဝန်းအဝိုင်းကာလမှာ ဖြစ်နေတယ်။ ဒီကာလဟာ စစ်အစိုးရဘက်က သည်းခံ နိုင်စွမ်း အလွန်နည်းတဲ့ ကာလလည်းဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြတ်သားတောက်ပြောင်

တဲ့ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များပီပီ အန္တရာယ်ကိုမမှုဘဲ ထုတ်ဖော်ပြောသင့်တဲ့ စကားတွေကို ပြောသင့်တဲ့အချိန်မှာ ထုတ်ပြောလာတာဖြစ်တယ်။ သူတို့ ဒီလို ထုတ်ဖော်ပြောကြားလာတာဟာ စစ်အစိုးရချီတက်နေတဲ့ လမ်းကြောင်းက မှား နေတယ်၊ မထောက်ခံနိုင်ဘူးလို့ ပြောလိုက်တာနဲ့ အတူတူပဲ။ ဒါဟာ နိုင်ငံရေး အားပြိုင်မှု ဖြစ်တယ်။

ဒီကာလမှာ အခြားအင်အားကြီးတရပ်ဖြစ်တဲ့ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်နေ ကြတဲ့ တိုင်းရင်းသားအင်အားစုများကလည်း ဒီကိစ္စအတွက် ကြိုးပမ်းလာကြတယ်။ သူတို့ကတော့ ကြေညာချက်ထုတ်ပြီး ပြောဆိုတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ စစ်အစိုးရရဲ့ နယ်ခြားစောင့်တပ်အဖြစ်၊ ပြည်သူ့စစ်အဖြစ် အသွင်ပြောင်းရေးကို ဆန့်ကျင်ပြီး သူတို့အချင်းချင်း ပူးပေါင်းကာ **ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုပေါ် ထွန်းရေးကော်မတီ** “Committee for Emergence of Federal Union” (CEFU) ကို ၂၀၁၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ (၄) ရက်မှာ ဖွဲ့စည်းလိုက်ကြ တယ်။ ဒီအဖွဲ့မှာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကို လက်မခံတဲ့အဖွဲ့ (၃) ဖွဲ့နဲ့ စစ်အစိုးရနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားခဲ့တဲ့ အဖွဲ့ (၂) ဖွဲ့ ပေါင်း (၅) ဖွဲ့နဲ့ စတင်ဖွဲ့စည်းလိုက်တယ်။ နောက်ထပ် အဖွဲ့သစ်တွေ ပါဝင်လာ ဖို့လည်း ရှိနေတယ်။ ဒီအဖွဲ့ရဲ့ အဓိကဦးတည်ချက်ကလည်း ဖက်ဒရယ်ပြည် ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီအချိန်ဒီကာလမှာ တိုင်းရင်းသား စည်း လုံးညီညွတ်ရေး တနည်းအားဖြင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည် ဆောက်ရေးကို သူတို့နည်းသူတို့ဟန်နဲ့ တည်ဆောက်ဖို့ ဦးတည်နေတာဖြစ်တယ်။ သူတို့က အပြောနဲ့မဟုတ် သူတို့နဲ့ ကိုက်ညီတဲ့အလုပ်နဲ့ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ စတင် လိုက်တာဖြစ်တယ်။

ပြည်တွင်းက နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ကြီးများ ဦးတည်တောင်းဆိုတဲ့ ဒုတိယ ပင်လုံညီလာခံခေါ် ယူရေး၊ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးနဲ့ နယ်စပ်က တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ ဦးတည်တဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည် ဆောက်ရေးတို့ဟာ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ပင်လုံညီလာခံရဲ့ သဘောတူညီချက်ဖြစ်တဲ့ အမျိုးသားတန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိတဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည် ဆောက်ရေးမှုအရ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်ရန်ဖြစ် တယ်။ ဒီလိုအမြင်သဘောထား ဘာကြောင့် တူညီနေကြတာလဲ။ တကယ်တော့ အာဏာရစစ်အုပ်စုကလွဲပြီး နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်အသီးသီးက ကျနော်တို့နိုင်ငံ

အတွက် အဓိကလိုအပ်ချက်ဟာ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး ဖြစ်တယ်။ ဒီတိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကိုလည်း ပင်လုံသဘောတူညီချက်နဲ့သာ ရယူဖြေရှင်းနိုင်မယ်ဆိုတာ ထင်ထင်ရှားရှားမြင်လာကြလို့ ဖြစ်တယ်။

ကျနော်တို့နိုင်ငံရှိ ပြည်သူလူထုအများစုအနေနဲ့ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး၊ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးဟာ နိုင်ငံအတွက် အဓိကလိုအပ်ချက်တရပ် အဖြစ် သိမြင်ခံယူကြတဲ့ အတိုင်းအတာ ဘယ်လောက်ရှိတယ်ဆိုတာ သုံးသပ်ကြည့်မယ်ဆိုရင် သာမန်ပြည်သူလူထုအများစုဟာ ကျောင်းပညာသင် ကြားခဲ့ရမှု အဆင့်နိမ့်ပြီး နိုင်ငံရေး အသိမှာလည်း အားနည်းကြပါတယ်။ တဘက်မှာ စားဝတ်နေရေး ကြပ်တည်းနေပြန်တာကြောင့် နိုင်ငံရေးအပေါ် စိတ်ဝင်စားမှု နည်းကြတယ်။ မြို့ပြနေပြည်သူတွေက ယေဘုယျအားဖြင့် ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ စားဝတ်နေရေး ဖူလုံရေးလောက်ကိုပဲ အဓိက လိုအပ်ချက်လို့ မြင်တတ်ကြတယ်။ လွတ်လပ်တဲ့နိုင်ငံဖြစ်ပါလျက်နဲ့ ဘာကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ လုံခြုံရေးပျက်ပြား နေရတာလဲ။ နိုင်ငံမှာ သဘာဝသယံဇာတပေါကြွယ်ဝပြီး စိုက်ပျိုးစရာ မြေယာတွေ ပေါနေပါလျက်နဲ့ ဘာကြောင့် ဆင်းရဲကြပ်တည်းနေရတာလဲ ဆိုတဲ့ ကိစ္စရပ်တွေ အပေါ် အတွင်းကျကျသိမြင်နားလည်နိုင်ခြင်း အားနည်းနေပါသေးတယ်။

မိမိရပ်ကွက် ဒေသထဲက အာဏာရှိသူ၊ ဗဟုသုတရှိသူ၊ ပညာတတ်သူတွေ ပြောပြသလောက်ကိုသာ နားလည်ခံယူပြီး နောက်ကလိုက်နေကြတာ များပါ တယ်။ နိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အာဏာရှိသူတွေကသာ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိတာ ကြောင့်လည်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သိမြင်နားလည်နိုင်မှု အားနည်းနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လက်ရှိစစ်အစိုးရ အပေါ် မှာတော့ ယုံကြည်ထောက်ခံမှု အလွန်အားနည်း နေပါတယ်။ အဖိနှိပ်ခံတိုင်းရင်းသားတွေ၊ ပြည်နယ်က လူထုတွေကတော့ အမျိုး သားအခွင့်အရေးတွေ ဆုံးရှုံးပြီး စစ် ဘေးစစ်ဒဏ်ကို ပိုမိုခံစားနေရလို့ တိုင်းရင်း သား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးနဲ့ အမျိုးသားရင် ကြားစေ့ရေးကို ပိုပြီးနားလည်ရယူလို နေကြတယ်။

နိုင်ငံရေးအမြင် အထိုက်အလျောက်ရှိကြတဲ့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေ၊ သံဃာခေါင်းဆောင်တွေ၊ နိုင်ငံရေးပါတီအဖွဲ့အစည်း ခေါင်းဆောင်တွေ အနေနဲ့ ကတော့ တော်တော်များများက အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပျက်ပြားလို့ ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်နေရတယ်။ ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် စစ်တပ်ခေါင်းဆောင်တွေ

အခွင့်အာဏာပိုရလာတယ်။ အဲဒီကနေ စစ်တပ်ကအာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်လာတယ်။ ဒီမိုကရေစီနဲ့ လူ့အခွင့် အရေးတွေကို ကန့်သတ်ပြီး စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကျင့်သုံးလာတယ်။ စစ်တပ်က နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို ချုပ်ကိုင်လာတာကြောင့် စီးပွားရေး ကမောက်ကမဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲကျပ်တည်းလာရတယ်။ စစ်အစိုးရဟာ စစ်အင်အားကို တိုးချဲ့ပြီး အတိုက်အခံ မှန်သမျှကို စစ်အင်အားနဲ့ တိုက်ခိုက်အနိုင်ယူဖို့ လုပ်ဆောင်လာတာကြောင့် တောနယ်မှာရော မြို့တွင်းမှာပါ သွေးထွက်သံယိုမှု ပိုမိုများပြားလာရတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ကျောက်မျက်ရတနာ၊ ရေနံ၊ ဓာတ်ငွေ့၊ ဆန်းစပါးနဲ့ သစ်တောတွေ ပေါကြွယ်တဲ့ နိုင်ငံတခုဟာ ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးမှု အနိမ့်ဆုံး (အဆင်းရဲဆုံး) နိုင်ငံစာရင်းဝင် ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ နိုင်ငံခြား စိုးမိုးချယ်လှယ်မှုအောက်က လွတ်မြောက်ခဲ့ပေမဲ့ ဒီမိုကရေစီနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေ ပျောက်ဆုံးပြီး ပြည်သူတွေက အကျဉ်းသားပမာ ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။

ကျနော်တို့ ပြည်သူတွေဟာ သူတပါးနိုင်ငံမှာ စစ်ပြေးဒုက္ခသည် ဘဝ၊ ကျွန်ခံပြီး ရပ်တည်နေရတဲ့ ဘဝ၊ လိုက်လံတောင်းစားနေရတဲ့ ဘဝ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို ရောင်းစားနေရတဲ့ ဘဝ၊ အမှိုက်ပုံကိုမှီပြီး ရပ်တည်နေရတဲ့ ဘဝ၊ ဒီလိုဘဝမျိုး ရောက်ခဲ့ကြရတယ်။ ဒီလိုဖြစ်နေရခြင်းရဲ့ အကြောင်းတရားဟာ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပျက်ပြားနေလို့ပဲ ဖြစ်ရတယ်ဆိုတာ သိမြင်လာကြပြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ပြောခဲ့သလို **"တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးမရှိရင်၊ ပြည်သူ့အတွင်း စည်းလုံးညီညွတ်မှုမရှိရင် ဘယ်အစိုးရပဲ တက်တက် ဖာသည်နိုင်ငံပဲ ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်"** ဆိုတာ လက်တွေ့က ပြနေပြီ ဖြစ်တယ်။

ဒီလိုဘဝမျိုး ရောက်နေကြရတာဟာ အချို့က စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကြောင့်လောက်ကိုပဲ မြင်နေကြတယ်။ ဒီမိုကရေစီနဲ့ လူ့အခွင့်အရေး တွေရလာရင် အားလုံး ပြန်ကောင်းသွားမယ်လို့ ထင်မြင်နေကြတယ်။ ဒီအမြင်က တပိုင်းလောက်ပဲ မှန်တယ်။ ဒီမိုကရေစီနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေဟာ စစ်ဖြစ်နေတဲ့ နိုင်ငံတခုမှာ ရေရှည်ရပ်တည်ရှင်သန်ခြင်း မရှိနိုင်ပါဘူး။ ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ၁၉၆၂ ခုနှစ် စစ်တပ်အာဏာမသိမ်းခင်က ဒီအခွင့် အရေးတွေ အတော်အတန်ရှိခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စစ်ကြီးဖြစ်လာတယ်။ စစ်အနိုင်တိုက်ရေးကို ဦးစားပေးလာရတော့မယ်ဆိုရင် ဘဏ္ဍာငွေကြေးတို့၊ လူ့အခွင့်အရေးတို့ဟာ စစ်အင်အားဖြည့်စွမ်းနိုင်ရေး

အောက်ကို ရောက်သွားပြီး လျော့နည်းပျောက်ကွယ်သွားရ တာပဲ။ ဒါကို နားလည်တဲ့ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေဟာ သူတို့နိုင်ငံအတွင်းမှာ လူမျိုးရေး ပြဿနာ၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုပြဿနာတွေ ဖြစ်မလာအောင် ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ကြတယ်။ စီးပွားရေးနဲ့ ပညာရေးကို ဦးစားပေးပြီး ပြုပြင်တည်ဆောက်ရေးတွေ လုပ်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ အချိန်တိုအတွင်းမှာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးသွားကြတာပဲ။

ဥပမာ - စင်္ကာပူနိုင်ငံ ၁၉၆၅ ခုနှစ်မှာမှ လွတ်လပ်တဲ့နိုင်ငံ ဖြစ်လာတယ်။ သယံဇာတ ဘာမှမရှိဘူး။ စိုက်ပျိုးစရာ မြေယာတွေ မရှိဘူး။ တိုင်းပြည်က ကျဉ်းကျဉ်း၊ သောက်ရေတောင် ပြည်ပက သွင်းနေရတယ်။ လူမျိုးဆိုတာလည်း တမျိုးတည်းမဟုတ်ဘူး။ ကိုးကွယ်တဲ့ဘာသာလည်း တခုတည်း မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ မတူတဲ့ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေးတွေကြောင့် ပြဿနာအဖြစ် မခံဘူး။ တရုတ်တွေကလည်း တရုတ်စကားပြော၊ တရုတ်စာသင်၊ တရုတ်တို့ကိုးကွယ်ယုံကြည်ရာ တာအိုဘာသာကို ကိုးကွယ်၊ မလေးကလည်း မလေးစကားပြော၊ မလေးစာသင်၊ မလေးကိုးကွယ်ရာ အစ္စလမ်ဘာသာကို ကိုးကွယ်၊ တမီးလ် (ကုလား) တွေကလည်း သူတို့စကားပြော၊ သူတို့စာသင်၊ သူတို့ ကိုးကွယ်ယုံကြည်ရာ ဟိန္ဒူဘာသာကို ကိုးကွယ်၊ လူမျိုးရေးနဲ့ ဘာသာရေးမှာ တန်းတူရေးနဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်တွေ ပေးထားတယ်။ ဘုံဘာသာစကားအဖြစ် နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေးတွေမှာလည်း အဆင်ပြေအောင် အင်္ဂလိပ်စကားနဲ့ အင်္ဂလိပ်စာကို အသုံးပြုထားတယ်။ ဘာသာစကား (၄) မျိုးစလုံးကို ရုံးသုံးဘာသာအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုထားတယ်။ တရုတ်၊ မလေးနှင့် တမီးလ်လူမျိုးစု သုံးစုအကြားမှာ လူမျိုးတခုခုကို ဦးစားပေးထားခြင်း မရှိဘူး။ ဒီလို လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေးမှာ ဦးစားပေးမှု၊ ဖိနှိပ်မှုတွေ မရှိတော့ ပြဿနာလည်း ကြီးကြီးမားမား ဖြစ်လာစရာ မရှိတော့ဘူး။ ပြည်သူတွေကြားမှာ ချစ်ကြည်ညီညွတ်မှု ခိုင်မာအားကောင်းစေတယ်။ စီးပွားရေးနဲ့ ပညာရေးကို ဇောက်ချလုပ်ဆောင်ခွင့်ရလို့ နှစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံတခု ဖြစ်လာတယ်။

ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ အာဏာရထားတဲ့ စစ်ခေါင်းဆောင်တွေက ဒီလိုအမြင်သဘောထားမျိုး မရှိကြဘူး။ ဒါနဲ့ ပြောင်းပြန်၊ လူမျိုးတွေများလို့ ပြဿနာတွေ များနေရတယ်။ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု ဘာသာတွေများလို့ ပြဿနာတွေ များနေရတယ်။ လူမျိုးဘာသာ တခုတည်းဖြစ်မှ စည်းလုံးညီညွတ်မှုရှိမယ်။ ဒါကြောင့်

ဒါတွေကို တခုတည်းဖြစ်သွားအောင် တူညီသွားအောင် ဗမာစကားကိုပဲ ရုံးသုံး သတ်မှတ်၊ ဗမာစကားကိုပဲ ကျောင်းမှာသင်၊ ဗမာတွေ ယုံကြည်ကိုးကွယ်တဲ့ ဗုဒ္ဓ ဘာသာကိုပဲ ဦးစားပေးမြှင့်တင်၊ ဒီလို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေအပေါ် ဗမာဖြစ်ရေး နည်းနာအမျိုးမျိုးနဲ့ သွတ်သွင်းဝါးမျိုနေတာကြောင့် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး ပြဿနာတွေ တက်နေရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဗမာ မဟုတ်တဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ စိတ်ခံစားချက်ထဲမှာ သူတို့ဟာ အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီဘဝကနေ ဗမာကိုလိုနီဘဝကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှာ ကျရောက်သွားရတယ်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်ကစပြီး ဗမာဖက်ဆစ် စစ် အာဏာရှင်အောက် ကျရောက်သွားရပြန်တယ်လို့ ရှုမြင်ခံစားနေကြတယ်။ ဒါ ကြောင့် ဒီအသွင်သဏ္ဍာန်ကို မပြင်နိုင်သမျှ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး ကို တည်ဆောက်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ လက်နက်နဲ့ အကြမ်းဖက်ရှင်းရင် သူတို့ ကလည်း ခုခံတွန်းလှန်မှာပဲ။ ပြည်တွင်းစစ် အနှစ် (၆၀) ကျော်ခဲ့ပြီ၊ အာဏာရအစိုးရ ဘက်ကလည်း သူတို့ကို မချေမှုန်းနိုင်၊ သူတို့ကလည်း အစိုးရကို မဖယ်ရှားနိုင်၊ ဒီလိုနဲ့ ပြည်တွင်းစစ် ဝဲဂယက် ဗွက်အိုင်ထဲမှာ နိုင်ငံသားအားလုံးရဲ့ ဘဝနစ်မွန်းနေ ရတယ်။

ဒီလို နစ်မွန်းနေရတဲ့ဘဝက ရုန်းထွက်နိုင်ဖို့အတွက် ထွက်ရပ်လမ်းကတော့ **"သုံးပွင့်ဆိုင်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖြေရှင်းရေး"** ပဲဖြစ်တယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့ ဖြေရှင်းဖို့ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမှာ သုံးသပ်ရှုမြင်ပြီး ၁၉၉၄ ခုနှစ်ကတည်းက ချမှတ်ထားခဲ့တယ်။ နိုင်ငံတကာ ခေါင်းဆောင်များရဲ့ အမြင်မှာ ဒီလို သုံးပွင့်ဆိုင်ဖြေရှင်းမှ ပြေလည်နိုင် မယ်ဆိုတာ သိထားပြီး ဖိအား၊ တွန်းအား၊ ဖေးမအားတွေနဲ့ အပြောင်းအလဲဖြစ် လာအောင် နည်းပေါင်း စုံကြိုးပမ်းလာခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဓိက ကာယကံရှင်က ခေါင်းမာမာနဲ့ ငြင်းဆိုနေလို့ မအောင်မြင်သေးဘူး။ နိုင်ငံတခုဆိုတာ မိသားစုတခု လိုပါပဲ။ လင်မယား သားသမီးတွေ ကြားမှာ ပြဿနာတွေဖြစ်နေရင် ပတ်ဝန်းကျင် အနေနဲ့က ချွေးသိပ်၊ ဖျောင်းဖျ၊ အကြံပေး ကြရုံပါပဲ။ အဓိက ပြုပြင်ရမှာက အိမ်သား တွေပါ။ ကိုယ့်အမြင်အပေါ် ကိုယ်ရပ်တည်၊ ကိုယ့်အကျိုးဘက်ကချည်း ကိုယ်ရှုမြင်ပြီး အာဏာသုံး သောင်းကျန်းနေသမျှ ပြေလည်နိုင်စရာ မရှိဘူး။ ဆွေး နွေးဖြေရှင်းရေးဆိုတာ သူ့ဘက်ကိုယ့်ဘက်မျှပြီး အကျိုးကျေးဇူးတွေ မျှဝေ၊ နစ်နာ ချက်တွေ မျှခံ၊ အပြန်အလှန်စာနာပြီး အလျှော့အတင်း အပေးအယူလုပ်ရေး ဖြစ် တယ်။ အချင်းချင်းလည်း အတိတ်က အပြစ်အနာအဆာတွေကို သင်ပုန်း ချေ၊ ကျေအေးကြဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါဟာ မှန်ကန်သင့်မြတ်တဲ့ နည်းနာပါ။

လူတွေမှာ မိမိတို့ယုံကြည်ချက် အယူအဆ တခုခုအပေါ် မှန်တယ်လို့မြင်ပြီး ရပ် တည်လုပ်ဆောင်ခဲ့တာကို အထူးအပြစ်မမြင်သင့်ဘူး။ အကျိုးမရှိမှန်း မှားမှန်း သိလျက်နဲ့ မိမိကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက် ဆက်လက်လုပ်ဆောင် နေတာက ကောက်ကျစ်တဲ့ စိတ်ပဲ။ ဒီလိုလူမျိုးကိုသာ အပြစ်မြင်ပြီး စည်းခြားသင့်တယ်။ လူတွေမှာ အယူအဆမတူ အမြင်မတူတိုင်း ရန်သူလို့ မမြင်သင့် မသတ်မှတ်သင့် ဘူး။ အမြင်တို့ အယူအဆတို့ဆိုတာ ဘဝနဲ့အတွေ့အကြုံက ဖန်တီးပေးတာ ဖြစ် တယ်။ သူ့ဘဝအခြေအနေကြောင့် သူ့မှာ ဒီလိုအယူအဆတွေ ဖြစ်ပေါ်နေရတယ်။ မတူတဲ့ဘဝက လူတွေရဲ့ ခံစားချက်ကို သိမြင်ခံစား နားလည်အောင် ဆွေးနွေးပြော ပြရမှာက လူတိုင်းမှာ တာဝန်ရှိတယ်။ လူတွေဟာ အချင်းချင်း အမှီပြုကြမှ အေး ချမ်းမယ်၊ လုံခြုံမယ်၊ တိုးတက်မယ်၊ အချင်းချင်း ရန်ပြုကြမယ်ဆိုရင်တော့ နေစရာ မရှိဘူး။ လက်ရှိ အနုမြူနျူကလီးယားဗုံးတွေဟာ ကမ္ဘာတခုလုံးကို ပြာကျသွားစေ နိုင်တယ်။

ဒီတော့ ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ ဖြစ်ရှိနေတဲ့ အမျိုးသားချင်း ရန်ပွားမှု၊ တိုင်းရင်းသား အချင်းချင်း သွေးကွဲမှုတွေကို ဘယ်လိုအခြေခံသဘောထားနဲ့ ဖြေရှင်းတာ အကောင်းဆုံးဖြစ်မယ်ဆိုတာ အားလုံးအမြင်တူကြပါလိမ့်မယ်။ ဒီလိုဘဝက သင် ကြားပေးလိုက်တဲ့ အသိအမြင်တွေကြောင့် ပြည်တွင်းက လက်နက်မဲ့၊ အာဏာမဲ့ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေက ဒုတိယပင်လုံညီလာခံခေါ် ယူရေး၊ အမျိုးသားရင် ကြားစေ့ရေးကို တောင်းဆိုလာကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို မျိုးချစ်ပြည်ချစ် နိုင်ငံ ချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များအားလုံး နားလည်ကြပါတယ်။ နယ်စပ်နဲ့ တောတွင်းက လက်နက် ကိုင်အမျိုးသားအင်အားစုတွေကလည်း လေးလေးနက်နက် နားလည်သဘော ပေါက်ကြတယ်။ ဒီလိုနားလည်လို့ ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း ဦးဆောင်တဲ့ တော်လှန်ရေးကောင်စီ စစ်အစိုးရနဲ့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး အဖြေရှာခဲ့ကြတယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ကနေ ၂၀၁၀ ခုနှစ်အထိ အဖွဲ့များစွာဟာ နဝတ၊ နအဖ စစ်အစိုးရနဲ့ အပစ် အခတ်ရပ်စဲခဲ့ကြတယ်။ သူတို့လိုလားတဲ့ အခွင့်အရေးတွေကို အမျိုးသား ညီလာခံ အတွင်းမှာရော အပြင်မှာပါ တင်ပြတောင်းဆိုခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာမှမရတဲ့ အပြင် သူတို့တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေကို အသွင်ပြောင်းရေး (ဖျက်သိမ်းရေး) လုပ်လို့ နောက် ဆုံး လမ်းခွဲသွားကြတာ ဖြစ်တယ်။ သူတို့ဘက်က သုံးပွင့်ဆိုင်တွေ့ဆုံဆွေးနွေး ရေးကို တောင်းဆိုနေတာ ကြာပြီဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ ဦးတည်ချက်ဟာ ခွဲထွက်ရေး

မဟုတ်ဘူး။ အမျိုးသားတန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိတဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး ဖြစ်တယ်။

စစ်မှန်တဲ့ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးအတွက် မတူကွဲပြားတဲ့ အုပ်စုတွေ၊ ပြိုင်ဘက်တွေအကြား တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးတံတားကို ဖြတ်ပြီးမှ သင့်မြတ်မှုကို ရောက်နိုင်မယ်။ ဒီလိုတွေ့ဆုံဆွေးနွေးနိုင်ဖို့ဆိုတာကို အာဏာ လက်ရှိအစိုးရဘက်က ငြင်းပယ်နေသမျှ ဖြစ်လာဖို့မလွယ်ဘူး။ လက်နက်မဲ့တောင်းဆိုနေတဲ့ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေ အဆင်မသင့်ရင် ထောင်ထဲရောက်ကုန်ကြလိမ့်မယ်။ သူတို့လက်ခုပ်ထဲကရေ ဖြစ်နေတဲ့ဘဝမှာ ဘာပဲပြောပြော သူတို့အလေးထား နားဝင်ဖို့ လွယ်မှာမဟုတ်ဘူး။ အမှန်တရားမို့ ပျားသကာလို ကိုယ့်ဘက်ကထင်နေပေမဲ့ သူတို့နားထဲမှာ ခါးတမာလို ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။ သူတို့ဘက်က အတွေးအခေါ် အမြင်တွေ ပြောင်းလဲလာဖို့အတွက် အပြောနဲ့ချည်း မရနိုင်ဘူး။ သင့်တော်တဲ့ အလုပ်နဲ့ ပြရမယ်။ နည်းပရိယာယ်ကြွယ်ဝဖို့လိုသလို အချိန်ယူဖို့လည်း လိုအပ်တယ်။ ဒီကာလတွေမှာ ကြိုးပမ်းသူများအနေနဲ့ ထောင်ကို မကြောက်ပေမဲ့ ဦးတည်ချက်အောင်မြင်ဖို့ ရေရှည်အလုပ်ဆက်လုပ်သွားနိုင်ရန် လိုအပ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရေရှည်အမြစ်တွယ်ပြီး ခိုင်မာနေတဲ့ အမြင်တခုကို ပြောင်းလဲနိုင်ဖို့ဆိုတာ ပြည်သူအများစုရဲ့ တွန်းအား၊ နိုင်ငံတကာရဲ့ တွန်းအား ဘက်ပေါင်းစုံက အားတွေနဲ့ လုပ်ဆောင်နိုင်ဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။

ချုပ်ပြီးသုံးသပ်ကောက်ချက်ချရမယ်ဆိုရင် ဒီဒုတိယပင်လုံညီလာခံခေါ်ယူရေး၊ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးဟာ အလွန်ကိုလိုအပ်နေတဲ့ မှန်ကန်သင့်မြတ်တဲ့ ကိစ္စရပ် ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် တောင်းဆိုကြိုးပမ်းသူများအပေါ် ထောက်ခံအားပေးကူညီကြဖို့ လိုတယ်။ လက်ရှိအခြေအနေအရ လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ ဖြစ်လာဖို့ မရှိသေးဘူး။ အခက်များစွာနဲ့ ရင်ဆိုင်ရဖို့ ရှိတယ်။ အချိန်များစွာ ယူဖို့လိုတယ်။ ဒါပေမဲ့ မလွယ်ကူလို့ မလုပ်သေးဘူးဆိုပြီး ရပ်ကြည့်နေဖို့ မဟုတ်ဘူး။ အောင်ပွဲကြီးကြီးအတွက် အခက်အခဲ ကြီးကြီးကို ဖြတ်ကျော်ရမှာပဲ။ နိုင်ငံရေးဆိုတာ လူတဦး၊ မျိုးဆက်တခုနဲ့ လုပ်တဲ့အလုပ် မဟုတ်ဘူး။ လူအများက မျိုးဆက်များနဲ့ ချီပြီး လုပ်သွားရမယ့် အလုပ်ဖြစ်တယ်။ တူညီတဲ့ ဦးတည်ချက်တခုအတွက် သိတတ် နားလည်သူများအားလုံး ဝိုင်းဝန်းလုပ်ကြဖို့ လိုပါတယ်။ မိမိလုပ်နိုင်တဲ့

အပိုင်းက လုပ်ပါ။ မိမိတာကို လုံ့ပါစေ၊ တာဝန်ကျေပါစေ။ ကျနော်တို့ရဲ့ အနာဂတ်ဟာ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်တဲ့အပေါ် မှာ တည်မှီနေပါတယ်။ ပြည်သူလူထုအများစုက ဒီလိုနားလည်ခံယူပြီး ဝိုင်းလုပ်ကြပါမှ မြန်မြန်အကောင်အထည်ပေါ် လာနိုင်မယ်လို့ မြင်ပါတယ်။

Guiding Star Mon Newspaper
၂၀၁၀ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ နှင့်
၂၀၁၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ

မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးသွားမှာလား

မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒဆိုတာ လူမျိုးများစွာရှိနေတဲ့အထဲမှာ ငါ့လူမျိုးက အခြားလူမျိုးတွေထက် ပိုပြီးမြင့်မြတ်တယ်၊ ပိုပြီးတော်တယ်၊ ပိုပြီးကောင်းတယ်၊ ပိုပြီးထက်မြက်တယ် စတဲ့ အမြင်အယူအဆတွေကို အခြေခံပြီး ငါတို့ကပဲ ရှေ့ဆောင်ရမယ်၊ ငါတို့ကပဲ စီမံရမယ်၊ ငါတို့ကပဲ နေရာတကာပေါ် လွှင်ထင်ရှားနေရမယ်၊ ကျန်တဲ့ လူမျိုးတွေက ယုတ်တယ်ညံ့တယ်၊ အစွမ်းအစမရှိဘူး၊ ဦး မဆောင်ထိုက်ဘူး၊ တန်းတူနေရာ မပေးသင့်ဘူး စတဲ့အမြင်စိတ်ထားတွေနဲ့ အခွင့်အာဏာအင်အားတွေသုံးပြီး တပါးသော လူမျိုးတွေအပေါ် ချိုးနှိမ် ကျွန်ပြု လွှမ်းမိုး ဝါးမျိုချုပ်ကိုင်နေတာမျိုးဟာ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ ပါပဲ။ ဒီအမြင်အယူအဆဟာ အတ္တကိုယ်ကျိုးကြည့်အမြင်နဲ့ မာနထောင်လွှား ဘဝင်မြင့်ခြင်းတွေ ပေါင်းစပ်ပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်ရောဂါတမျိုးပဲ။

တကယ်တော့ လူမျိုး ဘာသာ အသားအရောင်တွေ ကွဲပေမဲ့ ပခုံးနှစ်ဘက်အကြားက ခေါင်းပေါက်လာတဲ့လူတွေသာဖြစ်လို့အတူတူပါပဲ။ တချိန်ကအချို့နိုင်ငံတွေမှာ မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူကြွယ်မျိုး၊ ကျေးကျွန်မျိုး ဆိုပြီးခွဲခြားကြတယ်။ အချို့နိုင်ငံတွေမှာ လူဖြူလူမဲဆိုပြီး ခွဲခြားကြတယ်။ အစွမ်းအစ ဉာဏ်ပညာ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ စတာတွေ အပေါ်မှာမကြည့်ပဲ ပေါက်ဖွားလာတဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းကိုကြည့်ပြီး မြင့်မြတ်တယ် ယုတ်နိမ့်တယ်လို့ ခွဲခြားသတ်မှတ်တဲ့အမြင် အယူအဆတွေဟာ အလွန်ကို ခေတ်နောက်ကျနေပါပြီ။ တချိန်က အလွန်ကို အနှိမ်ခံနေရတဲ့လူမဲဟာ အခုတော့ ကမ္ဘာ့အင်အားကြီးနိုင်ငံတခုမှာ သမ္မတတောင်ဖြစ်လာနေပါပြီ။ လူချင်းအတူတူ အခွင့်အရေးတန်းတူရှိရမယ်ဆိုတဲ့ အမြင်ဟာ ဒီခေတ်မှာ အမှန်တရား ဖြစ်တယ်။ ဒါကိုလက်ခံမှ လူမျိုးဘာသာ အသားအရောင်တွေ ကွဲပြားနေတဲ့လူတွေ ချစ်ခင်စွာအတူနေထိုင်နိုင်မှာဖြစ်ပြီး လက်မခံရင် ငြိမ်းချမ်းတိုးတက်တဲ့လူ့ဘောင်ကိုတည်ဆောက်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။

လူမျိုးဆိုတာ လူသားတွေစတင်ပေါ် ပေါက်လာကတည်းက တည်ရှိလာတယ်လို့ ပြောရင် မှားမယ်မထင်ဘူး။ သူ့အစုအဖွဲ့နဲ့သူနေ ဘာသာစကားတွေ ပေါ် ပေါက်လာကတည်းက လူမျိုးဆိုတာ ဖြစ်ရှိလာတယ်။ လူမျိုးဆိုတဲ့အတူနေ လူ့အဖွဲ့အစည်းဟာ မိမိ အဝန်းအဝိုင်းမှာရှိတဲ့လူတွေကို ကာကွယ်ခဲ့ အကျိုးပြုခဲ့တာတွေများစွာရှိတာကြောင့် လူတွေဟာ ကိုယ့်လူမျိုးအတွက် အသက်နဲ့လဲပြီး ခုခံကာကွယ် နေကြတာဖြစ်တယ်။ လက်ဝဲလက်ယာ ဘာနိုင်ငံရေးအယူအဆပဲရှိရှိ မိမိလူမျိုးကိုထိရင် ညီအစ်ကို ကို ထိသလို နာတတ်တာ လူတွေရဲ့ဓမ္မတာပဲ။ တချိန်က ယူဂိုဆလားဗီးယားနိုင်ငံဟာ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို ခံယူထားပေမဲ့ ဆာဗ်လူမျိုးတွေရဲ့ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒတွေကြောင့် လူမျိုးရေးပြဿနာတွေ ဖြစ်ပွားပြီး ပြည်ထောင်စုကြီးလည်း ပြိုကွဲခဲ့ရတယ်။ ပြည်နယ်တွေ ခွဲထွက်ကြပြီးတဲ့နောက်မှာ ကျန်ရှိနေသေးတဲ့ ပြည်နယ်ထဲက အယ်လ်ဗေးနီးယား လူမျိုးစုတွေကို ဆာဗ်တွေက အစုလိုက်အပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်ခဲ့လို့ နိုင်ငံတကာက ဝင်ကူခဲ့ရတယ်။ ဆာဗ်လူမျိုးခေါင်းဆောင် ဆလိုဗိုတန်မီလိုရှေးဗစ်နဲ့ အပေါင်းပါခေါင်းဆောင်အချို့ဟာ ကမ္ဘာ့ရာဇဝတ်ခုံရုံးမှာ တရားစွဲခံခဲ့ကြရတယ်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံမှာလည်း အခြားပြည်နယ်နဲ့ လူမျိုးတွေကို အခွင့်အရေးပိုပေးဖို့ သမ္မတဂိုဗားချော့ဗ်စီစဉ်တာကို အယူသီးကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင်တွေက ဆန့်ကျင်ဖျက်ဆီးခဲ့လို့ ဆိုဗီယက်ယူနီယံကြီး ပျက်စီးခဲ့ရတယ်။ ဆူဒန်နိုင်ငံတောင်ပိုင်း ဒါဖော်ဒေသရှိ ဒေသခံလူမျိုးစုတွေကို အပြင်းအထန် ဖိနှိပ်သတ်ဖြတ်ခဲ့လို့ အခုတော့ သီးခြားနိုင်ငံတခုအဖြစ် ခွဲထွက်သွားကြပြီ။ အီရတ်နိုင်ငံမှာ ဆဒမ်ဟူစိန်ဟာ ကာဒ်လူမျိုးစုတွေကို အစုလိုက်အပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်ခဲ့လို့ ကြိုးမိန့်နဲ့ အရေးယူအပြစ်ပေးခြင်း ခံလိုက်ရပြီ။ ဒါတွေဟာ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ ကျင့်သုံးခြင်းရဲ့ ဆိုးကျိုးတွေပါပဲ။

အင်္ဂလိပ်တွေကတော့ ဒီကိစ္စမှာ ပါးနပ်တယ်လို့ ပြောရမယ်။ နေမဝင်အင်ပါယာဖြစ်နေပေမဲ့ ကိုလိုနီတိုင်းပြည်တွေကို စောစောစီးစီး လွတ်လပ်ရေးပေးခဲ့တယ်။ သူ့နိုင်ငံမှာ ရှိနေတဲ့ ပြည်နယ်တွေကိုလည်း တောင်းဆိုမှုတွေဖြစ်လာတာနဲ့ အခွင့်အာဏာတွေ တိုးပေးလိုက်တယ်။ မတူညီတဲ့ လူမျိုးတွေအပေါ် မှာ အတင်းအကြပ်ချုပ်ကိုင် မထားဘူး။ တရုတ်တွေကလည်း ဟောင်ကောင်ကျွန်းနဲ့ မကာအိုကျွန်းတွေကို သီးခြားနိုင်ငံရေးစနစ်နဲ့ စီမံအုပ်ချုပ်ခွင့်ပေးပြီး တနိုင်ငံ စနစ်နှစ်မျိုး ကျင့်သုံးနေတယ်။ ပြောင်းလဲတိုးတက်လာနေတဲ့ ခေတ်ထဲမှာ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေ

ဟာ မိမိတိုင်းပြည်တည်ငြိမ်အေးချမ်း တိုးတက်ရေးအတွက် နိုင်ငံခြားက ပညာရှင်တွေ၊ ထူးချွန်လုပ်သားတွေကို ဈေးကောင်းပေးပြီး ခေါ် ယူကြတယ်။ အလုပ်ကြမ်းသမားတွေကိုလည်း လိုအပ်သလောက်ခေါ် ယူ ကြတယ်။ လူမျိုးရေး ဘာသာရေး ခွဲခြားမနေတော့ဘူး။

ဂလိုဗယ်လိုင်ဇေးရှင်း (Globalization) ခေါ် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာဆက်နွယ်နေတဲ့ ခေတ်ကြီးမှာ ဘာသာစကား၊ စာပေယဉ်ကျေးမှု၊ အနုပညာ စတာတွေဟာ ရောနှောတာ လွှမ်းမိုးတာရှိပေမဲ့ အတင်းအဓမ္မနည်းနဲ့ မလုပ်ဘူး။ လိုရင်သင် ကြိုက်ရင်ယူဆိုတဲ့ သဘောမျိုးပဲ ကျင့်သုံးတယ်။ ဂလိုဗယ်လိုင်ဇေးရှင်း ခေတ်ထဲမှာ လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ အသားအရောင်၊ ဇာတ်မခွဲခြားပဲ အေးချမ်းချစ်ခင်စွာ အတူတကွ နေထိုင်ရေးကို အလေးထားတယ်။ မဟာလူမျိုး၊ မဟာဘာသာ မဟာမျိုးနွယ်ဝါဒတွေနဲ့ အဓမ္မလွှမ်းမိုးတာမျိုး မလုပ်ဘူး။ လူမျိုးတမျိုးရဲ့ စကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့စရိုက်တွေကို အလေးထားပြီး လေ့လာတယ်၊ ဖော်ထုတ်တယ်၊ အသိအမှတ်ပြုတယ်၊ ထိန်းသိမ်းမြှင့်တင်ဖို့ အားပေးကူညီတယ်။ အထင်သေးတာ ဝိုင်းပယ်တာမျိုး မလုပ်ကြဘူး။ လူမျိုးတွေကို မဆိုထားနဲ့ ရှားပါးတဲ့တိရစ္ဆာန်တွေ သစ်ပင်တွေ ရှေးဟောင်းအဆောက်အဦတွေကိုတောင် ပျောက်ဆုံးမသွားအောင် ငွေကုန်ကြေးကျခံပြီး ဝိုင်းဝန်းထိန်းသိမ်းနေကြတယ်။

အထက်ပါပြောင်းလဲလာနေတဲ့ ခေတ်ကာလအယူအဆ အခြေအနေတွေနဲ့ ကျနော်တို့နိုင်ငံမှာ အာဏာရအစိုးရအဆက်ဆက်တွေရဲ့ သဘောထားလုပ်ရပ်တွေဟာ သင့်တော်ကိုက်ညီဆီလျော်ပါရဲ့လား။ လူမျိုးစုံဘိုးဘွားတွေရဲ့ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့တဲ့မြေ၊ လူမျိုးစုံ စုပေါင်းတိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီးမှ လွတ်လပ်လာတဲ့မြေ၊ အချို့က စေတနာအရ ပူးပေါင်းလာတဲ့ မြေ၊ ဒီလိုမြေ ဒီလိုပြည်ကို လူတမျိုးတည်းက လက်ဝါးကြီးအုပ်ချုပ်ကိုင်ပြီး ကျန်လူမျိုးတွေကို ရေတိုရေရှည် အနုအကြမ်းနည်းပေါင်းစုံနဲ့ ဝါးမျိုလွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်နေတာတွေဟာ သင့်တော်မှန်ကန်တရားနည်းလမ်းကျ ပါရဲ့လား။ လွတ်လပ်ရေးမရခင်က တမျိုး၊ လွတ်လပ်ရေးရပြီးတော့ တမျိုး၊ ပြောဆိုနေတာ ပင်လုံသဘောတူညီချက်ကို ချိုးဖောက်နေတာတွေဟာ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို ပြောင်ပြောင်ရှင်းရှင်း ကျင့်သုံးနေတာဖြစ်တယ်။ စစ်ခေါင်းဆောင်ကြီးအချို့ရဲ့ သင်ကြားပို့ချနေတဲ့ သဘောတရားရေးရာသင်တန်းတွေမှာ **"ဒို့နိုင်ငံဟာ လူဦးရေသန်းထောင်ကျော်ရှိတဲ့ နိုင်ငံ (၂) ခုရဲ့အကြားမှာ ရှိနေတယ်။ ဒါဟာ သိပ်အန္တရာယ်**

ကြီးတယ်။ အရေးကြုံလာရင် ကာကွယ်နိုင်ဖို့ ကျစ်လစ်ခိုင်မာတဲ့ စုစည်းညီညွတ်မှု ရှိဖို့လိုတယ်။ ဒို့နိုင်ငံမှာ လူမျိုးစုံ ကိုးကွယ်မှုဘာသာစုံရှိနေလို့ စုစည်းညီညွတ်မှု အားနည်းနေတယ်။ စုစည်းဖို့မလွယ်ဘူး။ ဒါကြောင့် အနာဂတ်မှာ ဗမာတမျိုးတည်း ဖြစ်လာဖို့ ဗုဒ္ဓဘာသာတခုတည်း ဖြစ်လာဖို့ ရေတိုရေရှည် အစီအစဉ်တွေနဲ့ အကောင်အထည် ဖော်ကြရမယ်” ဆိုတဲ့ သဘောထားတွေဟာ အတွင်းထရံကို ဖောက်ပြီး အပြင်ကို ရောက်လာတာကြာပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့တဲ့ ပင်လုံ စာချုပ်ကို ချိုးဖောက်၊ အခြားလူမျိုးတွေ ဗမာလက်အောက်ရောက်လာအောင် ပြည်နယ်ပြည်မစနစ်နဲ့ လုပ်ဆောင်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီနောက်မှာ **“ဖက်ဒရယ်”** ဆိုတာ ခွဲထွက်ရေးဆိုပြီး အာဏာသိမ်းကာ တပါတီစစ်အာဏာရှင်စနစ်နဲ့ ချုပ်ကိုင် လာခဲ့တယ်။ ပြည်ထောင်စု ဆိုတာ စာထဲမှာနဲ့ ကြွေးကြော်သံတွေထဲမှာသာ ရှိပြီး လက်တွေ့မှာ တပြည်ထောင်စနစ်ကိုပဲ ကျင့်သုံးလာခဲ့တာ ယနေ့အထိပါပဲ။ ဗမာ မဟုတ်တဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေအတွက် ပြည်နယ်တွေ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးဒေသ တွေဆိုပြီး နာမည်အရ သတ်မှတ်ထားပေမဲ့ ရုံးတွေ၊ ကျောင်းတွေမှာ သူတို့စကား သူတို့စာပေ၊ သူတို့ယဉ်ကျေးမှုတွေ နည်းနည်းကလေးမှ သုံးစွဲသင်ကြား ကျင့်သုံး ခွင့် မပေးဘူး။ တပြည်လုံးမှာ ဗမာစကား၊ ဗမာစာ၊ ဗမာယဉ်ကျေးမှုတွေနဲ့ ဖုံးလွှမ်း နေစေဖို့ ဥပဒေတွေထုတ်၊ အခြားတိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေရဲ့ စကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ဓလေ့စရိုက်လက္ခဏာအားလုံးကို ဖုံးကွယ်ဖျောက်ဖျက်ဖို့ အာဏာနဲ့ လုပ်ဆောင်နေတာတွေဟာ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒရဲ့ လက္ခဏာရပ်တွေပါ။ ဒါတွေ လုပ်ဆောင်နေသမျှ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးဆိုတာ ဖြစ်လာနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။

တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်ချင်ရင် တိုင်းရင်းသား တွေရဲ့ နစ်နာချက်နဲ့ ခံစားချက်တွေကို လေ့လာသုံးသပ်စေချင်တယ်။ ကိုယ်ချင်းစာ ကြည့်စေချင်တယ်။ ဗမာတွေ အင်္ဂလိပ်လက်အောက်ကိုလိုနီဘဝရောက်ခဲ့စဉ်က ဗမာစကား၊ ဗမာစာတွေ ပျောက်တော့မလိုဖြစ်ပြီး အင်္ဂလိပ်စကား၊ အင်္ဂလိပ်စာတွေ နေရာဝင်ယူလာတော့ ဗမာခေါင်းဆောင်တွေ ဗမာမျိုးချစ်တွေ ပြာပြာသလဲ တုန် လှုပ်ခဲ့ နာကြည်းခဲ့ကြတယ်။ ကိုယ့်ဘာသာစာပေ ယဉ်ကျေးမှုတွေ မပျောက် ပျက်အောင် အဘက်ဘက်က ကြိုးပမ်းခဲ့ကြတယ်။ "ဗမာစကားသည် ဒို့စကား

ဗမာစာသည် ဒို့စာ" လို့ ကြွေးကြော်ပြီး အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးအတွက် ရုန်းကန်ခဲ့ကြတယ်။ ဗမာစကားစာပေယဉ်ကျေးမှုတွေ တိမ်ကောပျောက်ကွယ်တော့မလို ဖြစ်တဲ့အခါ ဗမာတွေ ဘယ်လိုခံစားခဲ့ရတယ် ဆိုတာကို စဉ်းစားပြီး ကျန် တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ စကားစာပေယဉ်ကျေးမှုတွေ နေရာမရ အသုံးနည်း ပျောက်ကွယ်တော့မလို ဖြစ်နေတဲ့အပေါ် သူတို့ဘယ်လို ခံစားနေရမယ်ဆိုတာ ကိုယ်ချင်းစာကြည့်ရင် သိနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ တိုင်းရင်းသားဒေသတွေမှာ ရှိတဲ့ အစိုးရစာသင်ကျောင်းတွေမှာ ဆိုင်ရာတိုင်းရင်းသားစာပေကို သင်ကြားဖို့ အခက်အခဲတွေကို တန်ဘိုးထား မဖြေရှင်းရင် တန်ဘိုးကြီးမားလှတဲ့ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံး ညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။

ဗမာ မဟုတ်တဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေက ကိုယ့်ဘိုးဘွားပိုင်မြေဖြစ်တဲ့ တိုင်းပြည်မှာ နေထိုင်ပြီး ကိုယ့်လူမျိုးရဲ့အခြေခံအခွင့်အရေးတွေမရရှိလို့အာဏာရအစိုးရတွေကို ဆန့်ကျင်တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်နေရတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို မိမိတို့လူမျိုးရဲ့မွေးရာပါ အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးနေရလို့ တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်နေတာကို ကျဉ်းမြောင်းတဲ့ အမျိုးသားရေးအမြင်လို့ ခေါ်မလား။ လူမျိုးစုံပိုင်ဆိုင်ပြီး လူမျိုးစုံနေထိုင်တဲ့ နိုင်ငံမှာ အခြားလူမျိုးတွေရဲ့ ရှင်သန်ရပ်တည်ခွင့်ကို အာဏာနဲ့ပိတ်ပင်တားမြစ်နေတာဟာ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ မဟုတ်ဘူးလား။ တရားသူကြီးလုပ်ပြီး စဉ်းစားကြည့်စမ်းပါ။

တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးပျက်ပြားလို့ ပြည်တွင်းစစ်အနှစ် (၆၀) ကျော် ရှိခဲ့ပြီ။ ဒီပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် တချိန်က အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံတွေအကြားမှာ တပါးသူတွေထက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေတဲ့ နိုင်ငံဟာ အခုတော့ အဆင်းရဲဆုံးနဲ့ ခေတ်နောက် အကျဆုံးနိုင်ငံ ဖြစ်နေရပြီ။ လွတ်လပ်ပါတယ်ဆိုတဲ့ နိုင်ငံမှာ ပြည်သူတွေဟာ ဒီမိုကရေစီနဲ့ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးတွေ ဆုံးရှုံးပြီး အာဏာရှင်တွေ အနိုင်ကျင့်သမျှကို ခံနေကြရတယ်။ နယ်စပ်ဒေသက တိုင်းရင်းသားပြည်သူတွေဟာ အစိုးရတပ်ရဲ့ အနိုင်ကျင့်တာကို ပိုမိုခံနေကြရပြီး များစွာသော ပြည်သူတွေဟာ စစ်ပြေးဒုက္ခသည် ဘဝရောက်နေ ကြရတယ်။ အတွင်းပိုင်းကပြည်သူတွေဟာလည်း လယ်ယာမြေများ သိမ်းခံရရုံသာမက အရွယ်မရောက်သေးတဲ့ သားငယ်တွေကို စစ်တပ်ထဲ ဆွဲသွင်းခံနေကြရတယ်။ ဒီလို ဖြစ်နေရတာဟာ အရင်းစစ်ကြည့်ရင် ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့်၊ ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်နေရတာကို ပြန်စစ်ကြည့်တော့ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကြောင့်၊ အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးလို့ ရုန်းကန်နေရသူနဲ့ သူ

တပါးအခွင့်အရေးကို လိုက်ပြီးပိတ်ပင်နေသူ နှစ်ဦးအကြားမှာ ဘယ်သူက တရားခံလဲ။ ဘာကြောင့် ဒီလိုဖြစ်နေရတာလဲ။ အရင်းစစ်ကြည့်တော့ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒအစွဲအလမ်း ဝင်နေလို့ပါပဲ။

ကျနုပ်တို့နိုင်ငံဟာ လွတ်လပ်တဲ့နိုင်ငံဖြစ်ပေမဲ့ လွတ်လပ်ရေးရဲ့အရသာကို ပြည်သူတွေ မခံစားရတာဟာ လွတ်လပ်ရေးဖခင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ စကားကိုမနာခံလို့ပါ။ဗိုလ်ချုပ်က **"လွတ်လပ်ရေးဆိုတာဟာကိုယ်တဦးတယောက်ကောင်းစားဖို့ ဖြစ်စေ၊ တမျိုးသားလုံးကောင်းစားဖို့ ဖြစ်စေ လုပ်တဲ့နေရာမှာ တခြားတဦးတယောက်ရဲ့အကျိုးကိုမထိခိုက်စေဘဲနဲ့လွတ်လွတ်လပ်လပ်ကိုယ့်တိုးတက်မှုအတွက် လုပ်နိုင်တယ်။ သူတပါးအကျိုးစီးပွားကို အနှောက်အယှက် မဖြစ်စေရဘူး။ အခြားလူမျိုး အခြားလူတွေရဲ့ အကျိုးကို မထိခိုက်ဘူးဆိုရင် လုပ်နိုင်တယ်။ သို့သော်လည်းပဲ သူများတကာရဲ့လွတ်လပ်ရေးကို သွားထိပါးတဲ့လွတ်လပ်ရေးမျိုးဟာ လွတ်လပ်ရေး မဟုတ်ဘူး။ အဲဒါကဘာလဲဆိုရင် ရမ်းကားမှု ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ လွတ်လပ်ရေးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဟာ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့သဘောမျိုး မဟုတ်ဘူး။ စည်းနဲ့ ကမ်းနဲ့သဘောမျိုးသာ ဖြစ်တယ်"** လို့ မှာကြားခဲ့တာရှိပါတယ်။

ညီညွတ်မှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဗိုလ်ချုပ်ရဲ့မှာကြားချက်ကတော့ **"တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း ညီညွတ်ရေး၊ တိုင်းရင်းသားလူထု ညီညွတ်ရေး၊ စားဖားသမားတွေရဲ့ ညီညွတ်ရေး ဒီ ညီညွတ်ရေးမျိုး ကျုပ်မလိုချင်ဘူး။ တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း ညီညွတ်ရေး၊ တိုင်းရင်းသားလူထု ညီညွတ်ရေး ဒီ ညီညွတ်ရေးနှစ်ခု မရှိသမျှကာလပတ်လုံး ဒီတိုင်းပြည်ဟာ လွတ်လပ်ပင် လွတ်လပ်ငြားသော်လည်းပဲ ဘယ်ပါတီတက်တက် ဘယ်အစိုးရလုပ်လုပ် ဖာသည် တိုင်းပြည်ဖြစ်နေမှာပဲ။ အဲဒီတော့ကာ ဒီနှစ်ခုကို ခင်ဗျားတို့က မပျက်ပါနဲ့။ ဘယ်သူဘာလုပ်လုပ် မပျက်ပါစေနဲ့။ အဲဒါ အင်မတန်အရေးကြီးပါတယ်"** လို့ ၁၉၄၇ ခု ဇူလိုင်လ (၁၃) ရက်နေ့မှာ မိန့်မှာခဲ့ပါတယ်။

ဗိုလ်ချုပ်ရဲ့ဒီမှာကြားချက်ကိုအာဏာရသူတွေလျစ်လျူရှုပြီးမဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကိုကျင့်သုံးခဲ့လို့ ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံဟာ ဖာသည်နိုင်ငံတကယ်ကို ဖြစ်နေရပါပြီ။ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို ဘယ်သူတွေက ပိုပြီးမြှင့်တင်ကျင့်သုံးနေတာလဲ။ အာဏာကို လက်ဝါးကြီးအုပ်လိုတဲ့ စစ်ခေါင်းဆောင်တွေပါ။ သူတို့ကိုယ်သူတို့ တကယ့်

မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေလို့ ထင်မှတ်နေပြီး တိုင်းပြည်ကို အကာအကွယ်ပေးနေသလိုနဲ့ ဗမာမဟုတ်တဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုံကို ခေါင်းမထောင်နိုင်အောင် ဖိနှိပ်နေတာတွေဟာ လူမျိုးရေးပဋိပက္ခကို ပိုမိုကြီးမားစေတယ်။ ဒါဟာ ပြည်တွင်းစစ်ကို ပိုမိုနက်ရှိုင်းစေပြီး တိုင်းပြည်ကို ပိုမိုဒုက္ခရောက်အောင် လုပ်ဆောင်နေတဲ့ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒရဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်တရပ်ဖြစ်ပါတယ်။ တိုင်းပြည်နဲ့ လူမျိုးစုံပြည်သူတွေကို ဒုက္ခဖြစ်အောင် ဖန်တီးနေတဲ့ ဒီမဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးနေမယ်ဆိုရင် တိုင်းပြည်ရဲ့အနာဂတ်ဟာ ပိုမိုဆိုးဝါးတဲ့ အခြေအနေကို ရောက်သွားမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီမဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးခွင့် ပေးထားမှာလား။ တိုင်းပြည်အေးချမ်းတည်ငြိမ် တိုးတက်ရေးကို လိုလားနေတဲ့ ပြည်သူများ ပြတ်ပြတ်သားသား အဖြေပေးဖို့ လိုအပ်နေပြီဖြစ်ကြောင်း တင်ပြအပ်ပါတယ်။

Guiding Star Mon Newspaper

၂၀၀၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ

ဒီမိုကရေစီနဲ့ အမျိုးသားကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်တို့ဟာ ဒင်္ဂါးပြားရဲ့ ပန်းနဲ့ခေါင်း

စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို မလိုလားလို့ ပြည်တွင်းမှာ ဆန့်ကျင်လှုပ်ရှားနေကြတဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကျောင်းသားလူငယ်နဲ့ ပညာတတ်အသိုင်းအဝိုင်းတွေ အကြားမှာရော နယ်စပ်နဲ့ ပြည်ပအခြေစိုက် နိုင်ငံရေးအင်အားစုလူငယ်နဲ့ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအကြားမှာပါ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်တာခြင်း တူကြပေမဲ့ နိုင်ငံရေး ဦးတည်ချက်မှာ မတူကွဲပြားမှုတွေ ရှိနေကြပါတယ်။ ဘဝချင်းမတူလို့ ခံစားချက်ခြင်း မတူကြတာဟာ သဘာဝကျပေမဲ့ ရေရှည်လက်တွဲလှုပ်ရှားခဲ့ကြတဲ့ အင်အားစုအချင်းချင်း အကြားမှာရော ရှေ့ဆောင်တပ်ပေါင်းစုတခုခုအောက်မှာ ပါဝင်လှုပ်ရှားနေကြတဲ့ အင်အားစုတွေအကြားမှာပါ အမြင်မတူ ဦးတည်ချက်ခြင်း ကွဲနေတာရှိပါတယ်။ ဒီလို မတူကွဲပြားနေတာကို အခြေအနေနဲ့အချိန်အခါကိုကြည့်ပြီး ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းထုတ်ဖော် မပြောပေမဲ့ ရှိနေမှန်းတော့ သိနေကြပါတယ်။ ဒီလိုရှိနေတာဟာ တော်လှန်ရေးအတွက် အလားအလာ မကောင်းသလို ခိုင်မာတဲ့ စုစည်းညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်ဖို့ရာ အဟန့်အတားဖြစ်စေပါတယ်။ တဦးနဲ့ တဦး တဖွဲ့နဲ့တဖွဲ့အကြားမှာ သံသယဖြစ်စေပါတယ်။ ဒါတွေကို အတတ်နိုင်ဆုံး ညှိနှိုင်းရှင်းလင်းဖို့ လိုပါတယ်။

ဘယ်အပိုင်းမှာ မတူကွဲပြားမှုရှိနေသလဲဆိုရင် ဗမာလူမျိုးအများစုပါဝင်တဲ့ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေထဲက အချို့အဖွဲ့တွေ၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဒီမိုကရေစီအရေးသက်သက်ကိုပဲ လိုချင်ကြတယ်။ ဗမာမဟုတ်တဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေ တောင်းဆိုနေတဲ့ အမျိုးသားကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်တို့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးတို့ကို လုံးလုံးထည့်မတွက်ချင်ကြဘူး။ အချို့ဆိုရင် ဆန့်ကျင်နေပါသေးတယ်။ သူတို့က အမျိုးသားတန်းတူရေးတို့၊ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်တို့၊ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတို့ စတာတွေကို ဦးတည်တောင်းဆိုနေတာကြောင့်

ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးကို နှောင့်နှေးစေတယ်လို့ အပြစ်မြင်နေကြတယ်။ တခါ တရံမှာ ခေတ်နောက်ကျတဲ့ အမြင်ကျဉ်းအမျိုးသားရေးဝါဒ ဆိုပြီး ရှုတ်ချပြောဆို လာတာတွေလည်း ရှိပါတယ်။ အချို့ကတော့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုံနဲ့ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံနေရလို့ ဆန့်ကျင်ပြီး ထုတ်ဖော်မပြောလိုတဲ့အတွက် ဆိတ်ဆိတ်နေလိုက် တာမျိုးတွေလည်း ရှိပါတယ်။ အချို့နေရာမှာ တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးတွေကို မလွှဲသာလို့ သဘောတူတယ်၊ လက်ခံတယ်လို့ ပြောလိုက်ရပေမဲ့ လိုလိုလားလား တော့ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ ခံယူချက်ကတော့ ဒီမိုကရေစီအပြည့်အဝရရင် လုံ လောက်ပြီ၊ ကျန်တာတွေ ဒီမိုကရေစီဘောင်ထဲက တောင်းဆိုလုပ်ဆောင် သွားဖို့ ဆိုတဲ့သဘောမျိုးရှိတယ်။ ဒီလို အမြင်တွေက တတန်းတည်း တပုံစံတည်းတော့ မဟုတ်ဘူး။ သူ့အဆင့်နဲ့ သူရှိပါတယ်။

ဗမာမဟုတ်တဲ့ တိုင်းရင်းသားအင်အားစုအထဲက အချို့အဖွဲ့တွေ၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ် တွေကတော့ ဒီမိုကရေစီတွေ၊ ဆိုရှယ်လစ်တွေ၊ ကွန်မြူနစ်တွေဆိုတဲ့ ဝါဒတွေကို ထည့်တွက်စရာ မလိုသေးဘူး။ အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး (သို့မဟုတ်) အမျိုးသား ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရရှိရေးပဲ။ အာဏာရှင်အစိုးရအပေါ် နာကျည်းရာက ဗမာ တွေဆိုရင် ကြည့်လို့မရဘူး၊ ဗမာစကားလည်း မပြောချင်ဘူး၊ ဗမာဆိုရင် စိတ် မချရဘူးဆိုတဲ့ ဗမာဆန့်ကျင်ရေး စိတ်ဓာတ်ရှိခဲ့တယ်။ ဒီလိုစိတ်ဓာတ်တွေဟာ ရှစ်လေးလုံးလူထုအုံကြွမှုဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် ကျောင်းသားတွေ ဒီမိုကရေစီအင်အား စုတွေနဲ့ တွေ့ဆုံပေါင်းသင်းရတော့ များစွာလျော့ကျသွားပါတယ်။ ဗမာအများစု ဖြစ်တဲ့ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေ အသက်ပေါင်းများစွာ အသေခံပြီး စစ်အာဏာရှင် တွေကို တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တာ ကြားသိရလို့တကြောင်း၊ ပြည်သူလူထုအများစုကြီးကနေ ဒီမိုကရေစီကို လိုလားတောင်းဆိုနေတာ သိခဲ့ရတာ တကြောင်းတို့ကြောင့် ဒီမိုက ရေစီရေးအပေါ် အလေးထားလာတာတွေ ရှိပါတယ်။ အချို့ကလည်း ဒီမိုကရေစီ တို့၊ ဆိုရှယ်လစ်တို့၊ ကွန်မြူနစ်တို့ဟာ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ဖြစ်တယ်။ အာဏာ (သို့မဟုတ်) အမျိုးသားကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်က ပထမ၊ အဲဒါရပြီးရင် ကြိုက်တဲ့ စနစ်ကို သုံးနိုင်တယ်။ တခုမကောင်းရင် နောက်တခုပြောင်း ပြဿနာမရှိဘူး။ အမျိုးသားဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာရဖို့ အဓိကလို့ မြင်ကြတယ်။ ဒီလို အမြင်ရှိ တာကြောင့် အာဏာရနိုင်ဖို့ အာဏာကို ချုပ်ကိုင်ထားတဲ့အစိုးရကိုပဲ အလေး ထားကြတယ်။ တွေ့ဆုံစကား ပြောခွင့်ရှိရင် ပြောမယ်။ ပြောလို့မရရင် တိုက်မယ်။

အာဏာရထားတဲ့ အစိုးရဟာ ဖက်ဆစ်အာဏာရှင်လား၊ ဆိုရှယ်လစ်လား၊ ကွန်မြူနစ်လား ဆိုတာတွေ လေးလေးနက်နက် ထည့်မတွက်ကြဘူး။ ဒီလိုအမြင်တွေရှိနေတော့ ဒီမိုကရေစီအရေးအပေါ် မှာ တန်ဘိုးမထားကြတော့ဘူး။

ဒီမိုကရေစီသမားတွေကလည်း ဒီမိုကရေစီအရေးလောက်ကိုပဲ မြင်ပြီး အမျိုးသားရေးသမားတွေကအမျိုးသားအခွင့်အရေးလောက်ကိုသာ ဖောင်းပေးနေတော့ ဒီအင်အားစုနှစ်ခုအကြားမှာ စုစည်းဖို့၊ နားလည်မှုရယူဖို့ဆိုတာ ခက်ခဲတယ်။ အာဏာရ စစ်အာဏာရှင်အစိုးရအဖို့ကတော့ ကျနော်တို့ အတိုက်အခံတော်လှန်ရေးအင်အားစုတွေ အချင်းချင်း မစုစည်းနိုင်လေ သူတို့အတွက် ပိုကောင်းလေပါပဲ။ သူတို့ရဲ့ ရပ်တည်ချက်ကတော့ အာဏာလက်မလွှတ်ရေးနဲ့ အာဏာရှင်စနစ်ကို ဆက်ကျင့်သုံးနိုင်ဖို့ **"စည်းကမ်းပြည့်ဝတဲ့ ဒီမိုကရေစီ"** ဆိုပြီး ဒီမိုကရေစီကို ဘောင်ကန့်ထားလိုက်တယ်။ ပြည်သူအများကြိုက်၊ နိုင်ငံတကာကြိုက်၊ ခေတ်ကာလကြိုက် ဖြစ်နေတဲ့ ဒီမိုကရေစီကို ငြင်းပယ်လို့ မရတော့ ဘောင်ကန့်ထားလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။ ဘောင်ဆိုတဲ့ စည်းကမ်းက သူတို့လက်ထဲမှာ ဒါကိုတော့ အလွှတ်မခံဘူး။ ၁၉၆၂ ခုနှစ် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအာဏာ သိမ်းတုန်းက ဒီမိုကရေစီစနစ်ကြောင့် တိုင်းပြည်ပျက်ရတော့မယ်ဆိုပြီး ဒီမိုကရေစီကို အပုပ်ချကာ တပါတီအာဏာရှင်စနစ်ကို ကျင့်သုံးလာခဲ့တယ်။ နောက်ပြီး ဒီမိုကရေစီ ဆိုတာ အရင်းရှင်၊ မြေရှင် လူနည်းစုကောင်းစားရေးဝါဒပဲ ဆိုပြီးတိုက်ခိုက်ခဲ့တယ်။ တချိန်တည်းမှာ အာဏာရှင်စနစ်ကို အလုပ်သမား၊ လယ်သမား လူများစုကောင်းစားရေး ဆိုတဲ့ ဆိုရှယ်လစ်အမြင်တွေနဲ့ မွမ်းမံပြီး ပိုမိုခိုင်ခန့်အောင် လုပ်ခဲ့တယ်။ အခုခေတ်မှာ ဆိုရှယ်လစ်၊ ကွန်မြူနစ်ဝါဒတွေ အရေးမလှ သိက္ခာကျနေတော့ အများကြိုက်တဲ့ ဒီမိုကရေစီကို လိုက်သုံးပြီး **"စည်းကမ်းပြည့်ဝသော"** ဆိုတဲ့ ဘောင်ကလေးနဲ့ ထိန်းချုပ် ကန့်သတ်ထားတာ ဖြစ်တယ်။ အမှန်မှာတော့ **"အာဏာရှင်စနစ် ခိုင်မြဲရေး"** ပါပဲ။

အခြားတဘက်က စစ်အစိုးရဟာ တိုင်းရင်းသားတွေတောင်းဆိုနေတဲ့ အမျိုးသားတန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိတဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးကို လက်မခံနိုင်တော့ "ရေပက်မဝင်တဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး" တနည်းအားဖြင့် "ဒို့အရေးသုံးပါး" နဲ့ ဘောင်ကန့်ထားလိုက်ပြန်တယ်။ သူတို့အကြောင်းပြချက်ကတော့ လူဦးရေ သန်းထောင်ကျော်ရှိတဲ့ နိုင်ငံကြီးနှစ်ခုအကြားမှာ တည်ရှိနေတဲ့

နိုင်ငံငယ်လေးဖြစ်နေတော့ ခိုင်မာတဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး မရှိဘူးဆိုရင် ခုခံနိုင်စွမ်းအား မရှိဘူး။ ဒီလို အန္တရာယ်ကြီးကြီးမားမား ရှိနေတာကို အမြော်အမြင်ရှိရှိနဲ့ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ကာကွယ် ထားဖို့လိုတယ်လို့ အကြောင်းပြကြတယ်။ ပြည်ထောင်စုဆိုတာ အမည်ခံ သက်သက်ပါ။ ဒါကလည်း သူတို့လက်ထဲမှာ အာဏာတည်မြဲရေး ပါပဲ။ ဒါ့ထက်မက သူတို့တပ်မှူး တပ်သားတွေနဲ့ အမာခံတွေအကြားမှာ သွင်းထားတဲ့ သဘောတရားတခုက လူမျိုး အထွေထွေ၊ ကိုးကွယ်တဲ့ ဘာသာ အဖုံဖုံ ရှိနေတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ ခိုင်မာတဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးရှိဖို့ မလွယ်ဘူး။ ဒါကြောင့် လူမျိုးဆိုရင် ဗမာ၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာအားလုံး ဖြစ်လာဖို့ အတွက် အတင်းအဓမ္မနည်းနဲ့ လုပ်ဆောင်သွားဖို့ ရေရှည်စီမံကိန်းချပြီး အကောင်အထည်ဖော်နေတာဖြစ်တယ်။ တနည်းအားဖြင့် ကျစ်လစ်ခိုင်မာတဲ့ **"စတုတ္ထဗမာအင်ပါယာ နိုင်ငံတော်ထူထောင်ရေး စီမံကိန်း"** ဖြစ်တယ်။

အာဏာရှင်အစိုးရတွေဟာ အာဏာရှင်စနစ်ကို အခိုင်အမာတည်ဆောက် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ဖို့ သဘောတရားအခြေခံတခုခုကို အခြေပြုထားစမြဲ ဖြစ်တယ်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၊ ယူဂိုဆလားဗီးယား၊ တရုတ်၊ ဗီယက်နမ်၊ ကျူးဘား၊ မြောက်ကိုးရီးယားတို့ဟာ ကွန်မြူနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒအပေါ် မှာ အခြေခံတယ်။ အင်ဒိုနီးရှား သမ္မတ ဆူဟာတို ကတော့ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေးအပေါ် အခြေခံတယ်။ ဂျာမဏီ ဟစ်တလာကတော့ မဟာအမျိုးမြတ် ဖက်ဆစ်ဝါဒအပေါ် အခြေခံတယ်။ ဒီအခြေခံသဘောတရားတွေက သူတို့အာဏာရရှိလာဖို့နဲ့ ရေရှည်ရပ်တည်နိုင်ဖို့ အဓိကအကြောင်းရင်းပါပဲ။ အာဏာရှင်စနစ်ကို ဖြိုချနိုင်ဖို့အတွက် သူတို့ရဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေကို ဆန့်ကျင်ဖယ်ရှားနိုင်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒီလိုဖယ်ရှားနိုင်ဖို့ဆိုတာ အချိန်များစွာပေးရတယ်။ သူတို့ရဲ့ ဝါဒဖြန့်မှုတွေကတော့ သူတို့ဟာ တကယ်ပြည်သူ့အကျိုးပြုပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ ကယ်တင်ရှင်တွေ၊ လူစွမ်းကောင်းတွေ၊ ကြီးမြတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအဖြစ် ပြည်သူအပေါ် လှည့်စားနေကြတယ်။ အချိန်အတော်ကြာတော့မှ သူတို့ရဲ့ ဖိနှိပ်မှုကိုခေါင်းငုံ့မခံနိုင်တော့တဲ့ သူတို့ အသိုင်းအဝိုင်းထဲက ဖြစ်ဖြစ်၊ အဖိနှိပ်ခံပြည်သူအများစုကြီးက ဖြစ်ဖြစ် ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်လာတော့မှ ပြိုကျသွားရတယ်။ အာဏာရှင်စနစ်တခုခု အခြေခိုင်သွားပြီဆိုရင် ဖြိုဖျက်ဖို့ရန် မလွယ်တော့ဘူး။ အသက်၊ သွေး၊ ချွေး များစွာနဲ့ လဲလှယ်ပြီးတော့ ဖြိုချရတာချည်း ပါပဲ။ ဒီလို ဖြိုခွဲနိုင်ဖို့ရာ သူတို့ရဲ့ အဘိဓမ္မာ၊ အခြေခံသဘောတရားတွေကို ဦးစွာတိုက်ဖျက်ဖို့ လိုပါတယ်။

ကျနော်တို့ နိုင်ငံက ဗိုလ်ချုပ်သန်းရွှေ၊ ဦးသိန်းစိန်တို့ရဲ့ စစ်အာဏာရှင်စနစ်မှာ အဘိဓမ္မာ၊ အခြေခံသဘောတရားတွေက ဘာလဲ။ ဒီသဘောတရားတွေ ဘယ်က ဆင်းသက်လာသလဲ။ အခြေအမြစ်ကနေ သုံးသပ်ကြည့်မယ်ဆိုရင် ၁၉၆၂ ခုနှစ် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအာဏာသိမ်းတဲ့အချိန်က အစပြုလာတာဖြစ်တယ်။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း အာဏာသိမ်းခဲ့တုန်းက ဘာတွေအကြောင်းပြခဲ့သလဲဆိုရင် **"တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု အသွင်ပြောင်းလဲတည်ဆောက်ဖို့ တောင်းဆိုနေကြတာဟာ ပြည်ထောင်စုကနေ ခွဲထွက်ဖို့ဖြစ်တယ်။ ဒါကို ဒီမိုကရေစီအစိုးရက မထိန်းသိမ်းနိုင်တော့ဘူး။ ဒီလိုအနေအထားမှာ လက်ပိုက်ကြည့်နေမယ်ဆိုရင် မကြာခင် တိုင်းပြည်ပြိုကွဲတော့မယ်။ ဒါကြောင့် တိုင်းပြည်ချောက်ထဲကျဖို့ လက်နှစ်လုံးသာ လိုတော့တဲ့အချိန်မှာ မလွှဲမရှောင်သာ အာဏာသိမ်းရတာဖြစ်တယ်"** တဲ့။ အဲ့ဒီ အချိန်ကစပြီး ဖက်ဒရယ် ဆိုတာ ခွဲထွက်ရေးပဲလို့ သူတို့တလျှောက်လုံး ပြောဆိုဝါဒ ဖြန့်ခဲ့တယ်။

ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းရဲ့ ပင်ကိုယ်သဘောထား ဗီဇစိတ်ဓာတ်အချို့ကို ခန့်မှန်းသုံးသပ်နိုင်ဖို့ သူနဲ့အတူ ဂျပန်ပြည်မှာ သွားရောက်ပြီး စစ်ပညာသင်ယူခဲ့တဲ့ ရဲဘော်သုံးကျိပ်အဖွဲ့ဝင် ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း ကျော်ဇောရဲ့ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ စာအုပ်ထဲက စာသားအချို့ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။ **"ဗမာ့တပ်မတော်၏ အစ (မိဘ) သည် ဂျပန်ပြည်တွင် စစ်ပညာသင်ယူခဲ့သော ရဲဘော်သုံးကျိပ်ပင်ဖြစ်သည်။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်တို့ ဂျပန်ပြည်၌ စစ်ပညာသင်ကြားရာတွင် စစ်သားကောင်းစိတ်ဓာတ်သွင်းရာမှာ ဂျပန်စစ် တပ်မှာ သင်ကြားသွတ်သွင်းပေးသလို ဖက်ဆစ်ဝါဒစိတ်ဓာတ် အခြေခံသဘောထားများကိုပါ သွတ်သွင်းပေးသဖြင့် ရဲဘော်သုံးကျိပ်တို့၏ စိတ်ဓာတ်တွင် ဖက်ဆစ်ဝါဒ သဘောထားအချို့ အနည်းငယ် မသိမသာပါရှိနေကြသည်။ ... ဖက်ဆစ်များသည် အမျိုးသားရေးတွင် မိမိလူမျိုးမှတပါး အခြားလူမျိုး အမျိုးသားတွေအပေါ် လူသားအချင်းချင်းတွေလို သဘောမထားကြဘူး။ မိမိတို့လူမျိုးတွေသာ မြင့်မြတ်သည့် မဟာလူမျိုးကြီး ဖြစ်သည်ဟု စွဲမြဲယုံကြည်ထားသူများ ဖြစ်သည်။ ... ဂျပန်တို့၏ ဖက်ဆစ်စိတ်ဓာတ်၊ မဟာလူမျိုးကြီးစိတ်ဓာတ်ကြောင့် ကမ္ဘာကိုလွှမ်းမိုးရမည်ဆိုသည့် စိတ်ဓာတ်တွေ တော်တော်များများ အထူးသဖြင့် စစ်ဝါဒီသမားတွေထဲတွင် စွဲမြဲနေကြသည်"။** လို့ စာမျက် နှာ (၆၉) မှ (၇၂) အကြားမှာ ပါရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနဲ့

ဗမာ့တပ်မတော် ခေါင်းဆောင်များအထဲမှာ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ် ဘယ်လိုရှိမယ်ဆိုတာ ခန့်မှန်းလို့ ရနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

နောက်တက်လာတဲ့ စစ်ခေါင်းဆောင်တွေဟာ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက ထပ်ဆင့်မွေးထုတ်ခဲ့တာဖြစ်တော့ သူနဲ့ သိပ်ကွဲပြားမှာ မဟုတ်ဘူး။ **"ဖက်ဒရယ်ဆိုရင် ခွဲထွက်ရေး"** လို့ ဒီနေ့အထိ စစ်ခေါင်းဆောင်တွေ ပြောဆိုနေကြတုန်းပါ။ **"မြန်မာဆိုတာ လူမျိုးစုအားလုံးအတွက် အကျုံးဝင်တယ်"** ဆိုပြီး သဘောတရားအသစ်ကို ရိုက်သွင်းနေတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း ပြီးနောက် အာဏာကို အကြာဆုံးရခဲ့တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်သန်းရွှေဟာ အနော်ရထာ၊ ဘုရင့်နောင်၊ အလောင်းဘုရား ဘုရင်သုံးပါးရဲ့ ရုပ်ထုတွေကို နေပြည်တော်ရဲ့ စစ်ရေးပြကွင်းမှာ ထင်ထင်ရှားရှားအထူးပြသထားတယ်။ဒီဘုရင်သုံးပါးဟာဗမာပြည်ကိုရေပက်မဝင်တဲ့စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်ပေးခဲ့တယ်လို့ ... ပညာပေးပြီး အတုယူ အလေးထားဖို့ စိတ်ဓာတ်တွေ သွင်းပေးနေတာဖြစ်တယ်။ အမှန်တော့ နယ်ချဲ့ရာမှာ ထင်ရှားပေါ်လွင်တဲ့ ဘုရင် တွေပါ။ ဗမာ့တပ်မတော် (BIA) ခေတ်က ကရင်ဗမာ အဓိကရုဏ်းမှာ ကရင်ရွာသားများစွာကို သတ်ခဲ့သလို ဒီနေ့အထိ ဖြတ်လေးဖြတ်အစီအစဉ်အရ အချို့ဒေသတွေမှာ ရွာတွေကို မီးရှို့တာ၊ အရပ်သားတွေကို သတ်တာ၊ မုဒိမ်းကျင့်တာတွေဟာ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒထက် ပိုပြင်းထန်တဲ့ ဖက်ဆစ်အမျိုးမြတ်စိတ်ဓာတ်အမွေတွေကို လက်ဆင့်ကမ်းခံယူထားလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းခေတ်မှာ ဖက်ဆစ်အမြင်၊ ဗိုလ်ချုပ်သန်းရွှေခေတ်မှာ နယ်ချဲ့အမြင်တွေ ရိုက်သွင်းထားတော့ ဖက်ဆစ်နယ်ချဲ့စစ်တပ်ပဲ ဖြစ်နေတာပေါ့။ ဒါကြောင့် ဒီစစ်တပ်ဟာ အမျိုးသားတန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးအတွက် သင့်မြတ်မှန်ကန်တယ်လို့ လက်ခံနိုင်ဖို့ မလွယ်ဘူး။

တကယ်တော့ ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှာ အာဏာကို သိမ်းယူခဲ့တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနဲ့ အပေါင်းပါတို့ဟာ တိုင်းရင်းသားတွေကို ဗမာနဲ့ တန်းတူမထားနိုင်လို့၊ ဗမာတွေရဲ့ စိုးမိုးမှု အောက်မှာပဲ ထားချင်လို့ အာဏာသိမ်းတာဖြစ်တယ်။ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုမှု တနည်းအားဖြင့် ဖက်ဒရယ်မှုကို တောင်းဆိုတာက ပင်လုံသဘောတူညီချက်ကို အခြေခံတာပဲ။ ဒါဟာ ခွဲထွက်ဖို့မဟုတ်တာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ ခွဲထွက်ဖို့ကို ဦးတည်ရင် ၁၉၄၇ ခု ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမှာ ရှမ်းပြည်နယ်နဲ့ ကရင်နီပြည်နယ်တွေဟာ (၁၀) နှစ်ပြည့်ရင် ခွဲထွက် လိုက ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်ရှိတယ်

လို့ ပါရှိနေတာမို့ ခွဲထွက်ဖို့ကို ဦး တည်လုပ်ဆောင်ကြမှာပေါ့။ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုမူဆိုတာ အမျိုးသားတန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိရေးမူ ဖြစ်တယ်။ တနည်းအားဖြင့် **"ဖက်ဒရယ်မူ"** လို့လည်းခေါ်တယ်။ ဒါကိုလည်း တိုင်းရင်းသားတွေက ဒီမိုကရေစီနည်းကျကျ လွှတ်တော်မှာ ဆွေးနွေးတင်ပြတောင်းဆိုကြတာ ဖြစ်တယ်။ အခြေအနေနဲ့ သဘောထားအမှန်ကို နားလည်တဲ့ လွှတ်တော်အမတ်အများစုက ဒီမူကိုလက်ခံလာတော့ ဖက်ဆစ်အမျိုးမြတ်ဝါဒီ စစ်ဗိုလ်တွေက လက်မခံနိုင်တာနဲ့ အာဏာကိုသိမ်းယူတာဖြစ်တယ်။ ဒီမိုကရေစီကို ပြန်ပေးရင် ယခင်နည်းအတိုင်း တိုင်းရင်းသားတွေက တောင်းဆိုလာနိုင်တာမို့ ဒါကို ကာကွယ်ဖို့ တပါတီအာဏာရှင်စနစ်ကို ကျင့်သုံးတာဖြစ်တယ်။ ဒီလိုအာဏာသိမ်းပြီးနောက် ယခင်ရှိခဲ့ပြီးသား ပြည်နယ်တွေရဲ့ အခွင့်အာဏာ၊ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ အခွင့်အရေးတွေကို ထပ်ပြီးလျှော့ချ ပိတ်ပင်လာခဲ့တယ်။ ဒီတော့ တိုင်းရင်းသားတွေဘက်က လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးလမ်းစဉ်ကို မလွှဲသာအားကိုးကျင့်သုံးလာရတယ်။ ပြည်တွင်းစစ်ဆိုတာလည်း နှစ်အနည်းငယ် အတွင်းမှာ ပြန့်နှံ့ကြီးမားလာတော့တယ်။

တကယ်တော့ ဖက်ဆစ်နယ်ချဲ့ဝါဒကို ခံယူထားတဲ့ စစ်တပ်ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ အမျိုးသားအခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးပြီး ဝါးမျိုဖျောက်ဖျက်ခံနေရတာကို လက်မခံနိုင်တဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ပဋိပက္ခအကြားမှာ ဒီမိုကရေစီနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေဟာ ရောပါပြီး ဆုံးရှုံးသွားရတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီ ပဋိပက္ခကို ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းလို့မရရင် ဒီမိုကရေစီနဲ့ လူ့အခွင့် အရေးတွေဟာ ဆက်ပြီးဆုံးရှုံးနေမှာပဲ။ ရပ်တည်ရှင်သန်ခွင့် ရမှာမဟုတ်ဘူး။ ဒီမိုကရေစီနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေ ရေရှည်ပိတ်ပင်ခံနေရတာကို ပြည်သူတွေ သည်းမခံနိုင်တဲ့အဆင့်ကို ရောက်လာတယ်။ အာဏာဟာ လူတွေကို ဖျက်ဆီးတယ်။ လွတ်လပ်စွာရေးသား ပြောဆိုခွင့်မရှိတဲ့ အနေအထားမှာ အာဏာရှင်တွေဟာ ပိုပြီးမြန်မြန်ဖောက်ပြန်မာန်ယစ်လာကြတယ်။ သူတို့ဟာ အာဏာကို ပိုပြီး အလွဲသုံးစားပြုလာတယ်။ ဒီဒဏ်ကို ပြည်သူဘက်က ကြာလေပိုခံရလေပဲ။ ဒီတော့ တချိန်ချိန်မှာ ပေါက်ကွဲလာ ရတော့တယ်။ ဗမာမဟုတ်တဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေဘက်က ပြန်ပြီးသုံးသပ်ရင် သူတို့ဟာ ဒီမိုကရေစီနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေ ဆုံးရှုံးနေရသလို လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ် ကျေးမှုတွေလည်း ပိတ်ပင်ခံနေရတော့ ဒီစစ်အာဏာရှင်တွေကို ပိုပြီး ဆန့်ကျင်ကြတော့တာပေါ့။

ဒီတော့ စစ်အာဏာရှင်တွေနဲ့ တိုင်းရင်းသား မျိုးချစ်အင်အားစုတွေကြားမှာ ဖြစ်ရှိနေတဲ့ ပဋိပက္ခဟာ ပိုပြီးပြင်းထန်လာတယ်။ ဒါကို မဖြေရှင်းနိုင်သမျှ တိုင်းပြည် မအေးချမ်းနိုင်ဘူး။ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် မလုပ်ဆောင်နိုင်ဘူး။ ထို့အတူ ဒီမိုကရေစီနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေဆက်ပြီး ဆုံးရှုံးနေမှာပဲ။ ဒါကြောင့် တိုင်းရင်းသား တွေရဲ့ အခွင့်အရေးတွေကို တစုံတရာ မဖြည့်ဆည်းပေးပဲနဲ့ ဒီမိုကရေစီလောက်ကို ခွဲပြီးယူလို့ မရနိုင်ဘူး။ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးဟာ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ အခွင့် အရေးနဲ့ ဆက်စပ်နေတယ်။ ဒင်္ဂါးပြားတခုရဲ့ ခေါင်းနဲ့ပန်းလို ဆက်စပ်နေတယ်လို့ ပြည်တွင်းက တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တွေ ပြောနေကြတာ သိပ်ကိုမှန်တယ်။ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုများ ဒီအပေါ် လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားသုံးသပ်စေချင် တယ်။

တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတိုက်ပွဲတွေဟာ တောနယ် တွေမှာပဲ ဖြစ်ပွားနေတာများတယ်။ ဒါကို ပြင်ပက သိပ်မသိကြဘူး။ တိုင်းရင်းသား ပြည်သူတွေ တောနယ်ထဲမှာ သတ်ဖြတ်ညှင်းဆဲ၊ မုဒိမ်းကျင့်ခံနေရတာကို ပြည်သူ အများစုနဲ့ နိုင်ငံတကာက ပုံပြင်တွေလို့ ထင်မြင်နေကြတယ်။ အခုနောက်ပိုင်းမှာ တိုင်းရင်းသားတွေ နယ်စပ်ကျော်ပြီး ဒုက္ခသည်စခန်းတွေဖြစ်လာလို့ ပြင်ပက လူတွေ ပိုပြီးသိမြင်ယုံကြည်လာကြတယ်။ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်သပိတ် မှောက်နေကြတဲ့ မြို့ကြီးတွေထဲက ဆန္ဒပြပွဲတွေကို ပြည်သူအများစုနဲ့ နိုင်ငံတကာ ကပိုပြီး သိမြင်ကြတယ်။ ပြည်သူတွေနဲ့ နိုင်ငံတကာအင်အားစုတွေဟာ ရိုက်နှက် ပစ်သတ်ခံနေရတဲ့ ဆန္ဒပြကျောင်းသား၊ အလုပ်သမားတွေနဲ့ လမ်းလျှောက်မေတ္တာ ပို့နေတဲ့ သံဃာတွေအပေါ် ပိုပြီးစာနာ ထောက်ခံအားပေးကြတယ်။ ဒီဖြစ်ရပ်တွေ ကြောင့် စစ်အစိုးရဟာ သိက္ခာကျဆင်းလာနေရပြီး နိုင်ငံတကာရဲ့ ပိတ်ဆို့အကြပ် ကိုင်ခြင်း အမျိုးမျိုးကို ခံလာနေရတယ်။ ဒီလို အရေးယူလာတာတွေဟာ စစ်အစိုးရရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကို ထိခိုက်လာစေပြီး သူ့ရဲ့အာဏာကို လှုပ်ခါစေ ခဲ့တယ်။ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို တောထဲက လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲ သက်သက်နဲ့ ဖြိုချဖို့ဆိုတာ မလွယ်ဘူး။ ဒီတော့ ဒီမိုကရေစီတိုက်ပွဲနဲ့ လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲကို ဆက်စပ်ပေးဖို့ လိုတယ်။ အသက်အသေခံ၊ ထောင်အကျခံပြီး လက်နက်အားကိုး တဲ့ စစ်အစိုးရကို လက်ဗလာနဲ့ ဆန့်ကျင်အံတုတိုက်ပွဲဝင်ရဲတဲ့ သတ္တိဆိုတာ ပေါ့ သေးသေးမဟုတ်ဘူး။ ဒါကို လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲဝင်နေတဲ့ တိုင်းရင်းသားအင် အားစု ဘက်က လေးလေးနက်နက်စဉ်းစား သုံးသပ်စေချင်တယ်။

တော်လှန်ရေးအခြေအနေတခုလုံးအပေါ် ခြုံငုံသုံးသပ်လိုက်ရင် တိုင်းရင်းသား အင်အားစုတွေအနေနဲ့ မိမိဦးတည်ချက်ကို ရောက်ရှိဖို့ တောထဲက လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲသက်သက်နဲ့ သွားလို့မရနိုင်ဘူး။ မြို့တွင်းက ဒီမိုကရေစီတိုက်ပွဲနဲ့ လက်တွဲ ပူးပေါင်းဖို့ လိုအပ်နေပါတယ်။ ပြီးတော့ စစ်အာဏာရှင်အစိုးရထံမှာ အာဏာကို ခွဲဝေပေးဖို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးနည်းလမ်းနဲ့ ကြိုးပမ်းနေလို့လည်း ထူးမှာ မဟုတ် ဘူး။ အာဏာရှင်စနစ်မှာ ပြည်နယ်တွေ၊ ဒေသတွေကို အာဏာခွဲဝေပေးရိုးထုံးစံ မရှိဘူး။ ဗဟိုက အာ ဏာကို ချုပ်ကိုင်ထားရေးပဲ။ ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာပဲ အာဏာကို ကဏ္ဍအလိုက်၊ ဒေသအလိုက် ခွဲဖြန့်ထားတာ ရှိတယ်။ ဒီတော့ ဒီမိုကရေစီအင်အားစု တွေနဲ့ လက်တွဲပြီး တော်လှန်ရေးကို အရှိန်မြှင့်တင်ဖို့ လမ်းကိုပဲ လိုက်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေအနေနဲ့လည်း ဒီမိုကရေစီနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေ ပျက် သုန်းရခြင်းရဲ့ အခြေခံဟာ တိုင်းရင်းသားတွေ တောင်းဆိုနေတဲ့ အမျိုးသားကိုယ် ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို ပိတ်ပင်လိုလို့ ဖြစ်တယ်။ စစ်အာဏာရှင်တွေရဲ့ ဖက်ဆစ်မဟာ အမျိုးမြတ်ဝါဒကြောင့် ဖြစ်ရတယ်ဆိုတာကို သိပြီးရင် ဒါကို ဝိုင်းပြီး ရှင်းလင်းဖယ်ရှား ဖို့လိုတယ်။ တိုင်းရင်းသားတွေ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဖြစ်ဖို့ တောင်းဆိုနေတာဟာ ခွဲထွက်ဖို့ မဟုတ်ဘူး။ အမျိုးသားတန်းတူရေးနဲ့ ယုံကြည်စိတ်ချစွာ ပိုမိုညီညွတ်ဖို့ ဖြစ်တယ်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်ဟာ လူများစုက လူနည်းစုအပေါ် လွှမ်းမိုးဝါးမျို အနိုင် ကျင့်ဖို့ မဟုတ်ဘူး။ သူ့ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး သူ့ကို ပေးအပ်ရမှာ ဖြစ်တယ်။ ဒါ ကြောင့် တိုင်းရင်းသားတွေ တောင်းဆိုနေတဲ့ အမျိုးသား ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်နဲ့ အမျိုးသားဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးတွေ အကောင်အထည်ပေါ် လာဖို့ ဝိုင်းဝန်းအားပေး ဖို့ လိုပါတယ်။

ဖက်ဆစ်အမျိုးမြတ် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ညွှန်အတွင်းမှာ နစ်နေတဲ့ လှည်းနဲ့ တူတဲ့ နိုင်ငံတော်ကြီးကို ဆွဲတင်နိုင်ဖို့ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုနဲ့ အမျိုးသား ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရရှိရေးအင်အားစု နွားနစ်ကောင်စလုံး အတူရုန်းမှ ဆွဲတင် နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ နိုင်ငံရေးအရ တစုံလုံးကို ခြုံငုံပြီး စဉ်းစားသုံးသပ်ကြပါ။ တပိုင်း တခြမ်း အပေါ် ယံလောက်ကို မကြည့်ကြပါနဲ့။ ဒါကို နှစ်ဘက်စလုံးက ကြေညက် လေးနက်ကြမယ်ဆိုရင် ဒီမိုကရေစီနဲ့ အမျိုးသားကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို သီးခြားစီ သဘောထားနေလို့ မရတော့ဘူး။ ဒင်္ဂါး တချပ်မှာ ခေါင်းနဲ့ပန်းကို ခွဲမရသလို တချိန်တည်းမှာ ဒီမိုကရေစီရော အမျိုးသားကိုယ် ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ပါ ရရှိဖို့ ကျနပ်တို့

အဖိနှိပ်ခံများအားလုံး ခိုင်မာစွာ လက်တွဲပူးပေါင်းပြီး ကြိုးပမ်းဖော်ဆောင်သွားကြဖို့ လိုအပ်နေပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါတယ်။

၂၀၁၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ

နိုင်ငံခြားအရင်းအနှီးနှင့် ရှမ်း/ ကချင် ပြည်နယ်အတွင်း လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ

ဦးသိန်းစိန်သမ္မတဖြစ်လာသော ကြံ့/ဖွံ့ အစိုးရခေတ် ၂၀၁၁ ခုနှစ် မတ်ချိလကစ၍ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းဒေသမှာ တိုက်ပွဲဖြစ်လာပြီး ကချင်ပြည်နယ်တွင်မူ ဇွန်လမှစ၍ တိုက်ပွဲဖြစ်လာသည်။ ဤတိုက်ပွဲများသည် အရှိန်လျှော့ကျသွားခြင်းမရှိဘဲ တဆင့်ပြီး တဆင့်မြင့်၍ ပြင်းထန်လာနေသည်။ အနှစ် (၂၀) ခန့်သေနတ်သံ တိတ်နေသော ဒေသတွင် ယခုကဲ့သို့ တိုက်ပွဲဖြစ်ပေါ် ပြင်းထန်လာနေရခြင်းကို အရင်းစစ်ကြည့်သော် အကြောင်းမျိုးစုံ ရှိသည်ဟု ပြောနိုင်သော်လည်း အဓိကမှာ နိုင်ငံခြားစီးပွားရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အထောက်အကူပေးရန် ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီကြီးများသည် ၎င်းတို့နိုင်ငံနှင့် ၎င်းတို့အကျိုးကို ရည်စူးထားခြင်းဖြစ်ပြီး အရိုးအရင်းလောက်ကိုသာ ခံစားရသောကျနုပ်တို့နိုင်ငံမှ နိုင်ငံသားအချင်းချင်း သတ်ဖြတ်နေရခြင်းမှာ အလွန်ကို ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းပါသည်။ ဤအကြောင်းရပ်ကို ပိုမိုမြင်သာအောင် သုံးသပ်တင်ပြလိုပါသည်။

လွန်ခဲ့သော ၂၀၀၆ ခုနှစ်မှစ၍ နအဖ စစ်အစိုးရနှင့် တရုတ်အစိုးရတို့သည် ကချင်ပြည်နယ်အတွင်း မြစ်ချောင်းများကိုပိတ်ပြီး ဆည်တည်ဆောက်ကာ လျှပ်စစ်ဓာတ် အားထုတ်ယူရန် သဘောတူ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်မှာ အနည်းဆုံး (၉) နေရာမျှ ရှိပါသည်။ ၎င်းဆည်ကြီးများအနက် ဧရာဝတီမြစ်ဆုံဆည်သည် အကြီးမားဆုံးဖြစ်ပြီး ပြည်သူနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဒုက္ခများစွာဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် ပြည်သူတို့၏ တောင်းဆိုမှုအရ သမ္မတဦးသိန်းစိန်က မြစ်ဆုံဆည်တည်ဆောက်နေခြင်းကို ရပ်ဆိုင်းကြောင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့ရသည်ကို အများသိပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ ရှမ်းပြည်နယ်တွင်လည်း ဆည်ကြီး (၈) ခုလောက် တည်ဆောက်ရန် ရှိနေပါသည်။ ၎င်းအပြင် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း တရုတ်ပြည်နယ်စပ်မူဆယ်မြို့အနီးမှ ရခိုင်ပြည်နယ် ကျောက်ဖြူမြို့အထိ မြန်မာပြည်ကို စလွယ်

သိုင်းဖြတ်၍ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းနှင့် ရေနံပိုက်လိုင်းနှစ်ခုကို ယှဉ်ပြိုင်သွယ်တန်းမြှုပ်နှံရန် စီမံကိန်းကြီး ရှိပါသည်။ ထိုပိုက်လိုင်းနှစ်ခုအပေါ်တွင် ကားလမ်းနှင့် ရထားလမ်းတို့ကို ထပ်မံတည်ဆောက်ရန်လည်း ရှိပါသည်။ ဤသည်တို့ကား တန်ဖိုးကြီးမားပြီး ထင်ရှားသောလုပ်ငန်းများ ဖြစ်သည်။ မိမိတို့ တွေ့ရှိထားသော စာရင်းအရ ကချင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ဆည်ကြီးနှစ်ခုအတွက် လျာထားငွေမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၅.၀၃၀)ဘီလျံ၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းအတွက် (၂.၁၄၆) ဘီလျံနှင့် မုံရွာမြို့အနီးရှိလက်ပတောင်ကြေးနီလုပ်ငန်းအတွက် ဒေါ်လာသန်းပေါင်း (၉၉၇) ရှိသည်ဟုသိရသည်။

တရုတ်ပြည်သည်လွန်ခဲ့သောနှစ်အနည်းငယ်အတွင်းကအရှိန်အဟုန်ကောင်းကောင်းဖြင့် စီးပွားရေး တိုးတက်လာခဲ့ရာ ယခုအခါ စက်ရုံကြီးများနှင့် မော်တော်ယာဉ်များ အလွန်တိုးပွားများပြား လာနေပါသည်။ ထိုစက်ရုံကြီးများ အရှိန်အဟုန်မပျက် လည်ပတ်နိုင်ရေးနှင့် မော်တော်ယာဉ်များ အဆက်မပြတ် သွားလာနိုင်ရေးအတွက် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားနှင့် လောင်စာဆီများ အလွန်ကို လိုအပ်နေပါသည်။ ယခင်က အသုံးပြုလာခဲ့သော ကျောက်မီးသွေးများ ရှားပါးလာပြီး ရေအားလျှပ်စစ်စက်ရုံများ ထပ်မံတည်ဆောက်ရန် နေရာလည်း ရှားပါးလာနေသည်။ ထို့ကြောင့် ထပ်မံတိုးလာမည့်စက်ရုံများအတွက်ကိုပါ ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် လျှပ်စစ်ဓာတ်အား အထူးလိုအပ်နေသောကြောင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကို ရရှိနိုင်ရန် နယ်စပ်ခြင်းကပ်နေသည့် ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့တွင် ဆည်များတည်ဆောက်ပြီး လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်ယူနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းလာကြသည်။

ဤ ပိုက်လိုင်းသည် တရုတ်ပြည်သူများ၏ အနာဂတ်အတွက် အလွန်တန်ဖိုးကြီးမားသော ရတနာပိုက်လိုင်း ဖြစ်နေသော်လည်း ပိုက်လိုင်း ဖြတ်သန်းရာ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မကွေးတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်းနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ပြည်သူများအတွက် အခက်အခဲများစွာ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ကုမ္ပဏီဝန်ထမ်းများ၊ အလုပ်သမားများအတွက် အဆောက်အဦများ၊ ရေနံသိုလှောင်ကန်များ၊ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များအတွက် စခန်းများ ဆောက်လုပ်ရန်နှင့် ပိုက်လိုင်းသွယ်တန်းရန်အတွက် ၎င်းလမ်းကြောင်းပေါ်ရှိ ဒေသခံပြည်သူများ၏ လယ်ယာခြံမြေများကို သိမ်းယူခြင်း၊ ကျေးရွာများကို ရွှေ့ပြောင်းစေခြင်းများ ရှိခဲ့သည်။ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းတလျှောက်ရှိ မကွေးတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်းတို့တွင်လည်း အိမ်များ၊ ရွာများပြောင်း

ရွှေ့ခံရခြင်း လယ်ယာခြံမြေများ များစွာပျက်စီးခြင်းများ ရှိခဲ့သည်။ ဤနစ်နာမှုများအတွက် လျော်ကြေးပေးမည်ဟု ပြောနေပြီး မရသေးသူတွေက အများစု၊ အချို့လည်း အနည်းအကျဉ်းမျှသာ ရရှိကြောင်းကြားသိရသည်။ အာဏာပိုင်များ ဖြတ်စားလာဘ်စားမှုများနေသော နိုင်ငံတခုတွင် အမှန်တကယ်နစ်နာရသော ပြည်သူများ လျော်ကြေးအပြည့်အဝ ရရှိရန်ဖြစ်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

ဤ လုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် မြန်မာအစိုးရမှ လုံခြုံရေးကိစ္စများကို တာဝန်ယူထားသည်။ ပိုက်လိုင်းလုံခြုံရေးအတွက် ကြည်းတပ်မှ တပ်ရင်း (၂၈) ရင်း ချထားမှာဖြစ်ပြီး ရေပြင်နှင့် ကမ်းစပ်တွင် ရေတပ်နှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့များကို လည်းတိုးချဲ့ချထားသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် ပိုက်လိုင်းဖြတ်သန်းသွားရာ လမ်းတလျှောက်ရှိ ကျေးရွာများမှ ရွာသားများကို စစ်ပညာသင်ကြားပေးပြီး ဒေသခံပြည်သူ့စစ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းနေပါသည်။ ဤသည်တို့မှာ သာမာန်လုံခြုံရေး အစီအစဉ်သာဖြစ်ပြီး ထူးခြားနေသည်မှာ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းဝွင်တွင် အခြေပြုနေသော ရှမ်းပြည်တိုးတက်ရေးပါတီ/ရှမ်းပြည်တပ်မတော် (SSA/N) အဖွဲ့ကို ၂၀၁၁ ခုနှစ် မတ်လ (၁၃) ရက်နေ့မှစပြီး ထိုးစစ်ဆင်တိုက်ခိုက် ခဲ့သည်။ အစိုးရတပ်၏ ထိုးစစ်သည် တဆင့်ပြီးတဆင့် တိုးမြှင့်လာခဲ့ရာ ဖွန်လ (၃) ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်တပ်မတော်၏ (၇) မိုင်စခန်းကို အင်အားအလုံးအရင်းဖြင့် တိုက်ခိုက်လာသည်။ ထိုတိုက်ပွဲတွင် အစိုးရတပ်မှ ဓာတုဗုံးကျည်များဖြင့်လည်း ပစ်ခတ်ခဲ့ကြောင်း ရှမ်းပြည်တပ်မတော်မှ အရာရှိများပြောပြ၍ သိရသည်။ ယင်းကိစ္စ အမှန်တကယ်ဖြစ်ခဲ့ကြောင်းကို ထိခိုက်ခဲ့သူများနှင့် ၎င်းတို့၏ အဝတ်အစားများကို ပညာရှင်များက ဓာတ်ခွဲ စမ်းသပ်ပြီး အတည်ပြုခဲ့ကြောင်းသိရသည်။ ယနေ့အထိ ကာလအားဖြင့် (၆) လကျော် တိုက်ပွဲအတွင်း အကြိမ်ပေါင်း (၃၀၀) ကျော်ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး နှစ်ဘက်စလုံးမှ ကျဆုံးဒဏ်ရာရသူများမှာ (၁,၀၀၀) ကျော်နေပြီ ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း တိုက်ပွဲအရှိန်မှာ လျော့ကျပြီးဆုံးနိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။

၎င်းအပြင် ကချင်ပြည်နယ်တွင် တာပိန်ရေအားလျှပ်စစ်စက်ရုံလုံခြုံရေးကို အကြောင်းပြုပြီး အစိုးရတပ်က ကချင်ပြည်လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော် (KIA) ကို ဖွန်လ (၉) ရက်နေ့တွင် စတင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က စခဲ့သောတိုက်ပွဲသည် ဖြေရှင်း၍ မရတော့ဘဲ ကျယ်ပြန့်ပြင်းထန်လာခဲ့ရာ အစိုးရဘက်မှ တပ်မအလိုက် စေလွှတ်တိုက်ခိုက် လာခဲ့သည်။ စက်တင်ဘာလ အကုန်ပိုင်းက ရှမ်းပြည်မြောက်

ပိုင်း ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းဂွင်တွင် အခြေပြုနေသော ကချင် (KIA) တပ်မဟာ (၄) ဌာနချုပ်စခန်းနှင့် တပ်ဖွဲ့များကို (၁၂၀) မမ အမြောက်ကြီးများဖြင့် တိုက်ခိုက်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းနောက်တွင် ကချင်ပြည်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ (KIO) ဌာနချုပ်ရှိရာ လိုင်ဇာမြို့ဘက်သို့ ထိုးစစ်ဆင်ရန် ပြင်ဆင်နေပြန်သည်ဟု ကြားသိရပါသည်။ ကချင်နှင့် ဖြစ်ပွားခဲ့သော တိုက်ပွဲများတွင်လည်း နှစ်ဘက်စလုံးမှ ကျဆုံးဒဏ်ရာရသူပေါင်း ထောင်ဂဏန်း ရှိပါသည်။

ဤတိုက်ပွဲများကြောင့် ရှမ်းပြည်နယ်တွင် တောတောင်လျှိုမြောင်များအကြား ထွက်ပြေးခိုလှုံနေရသူ စစ်ပြေးဒုက္ခသည် (၃၀,၀၀၀) ကျော်ရှိပြီး ကချင်ပြည်နယ်တွင်လည်း တရုတ်နယ်စပ်တဝိုက်တွင် စစ်ပြေးဒုက္ခသည် (၃၀,၀၀၀) ကျော်ရောက်ရှိနေကြောင်း သိရသည်။ ယင်းစစ်ပွဲများကြောင့် သာမန်ပြည်သူ အရပ်သားထဲမှ သတ်ဖြတ်ခံရသူ၊ ပေါ်တာအထမ်းသမားအဖြစ် လိုက်ပါရသူ၊ မုဒိန်းကျင့်ခံရသူ၊ ရိုက်နှက်ညှင်းပမ်းခံရသူ များစွာရှိသည်မှာ အထူးပြောပြရန်လိုမည် မထင်ပါ။ လယ်ယာလုပ်ငန်းများကို စွန့်ပစ်ထားရသဖြင့် လာမည့်နှစ်တွင် ဆန်ရိက္ခာကြပ်တည်း စေပါလိမ့်မည်။ နှစ်ဘက်သော တိုက်ခိုက်နေသူများ၏ လက်နက်ခဲယမ်းတန်ဘိုး၊ ပျက်ဆီးသွားရသောအိုးအိမ်၊ လမ်းတံတားများ၏တန်ဘိုးများသည်လည်း မနည်းပါ။ ငွေကြေးဖြင့် ထည့်တွက်၍ မရနိုင်သော လူ့အသက်ပေါင်းများစွာနှင့် အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အင်အားစုများအကြား ပျက်ပြားသွားရသော ယုံကြည်မှု၊ မတူကွဲပြားနေသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအကြား ပျက်ပြားသွားရသော စည်းလုံးညီညွတ်မှု တန်ဘိုးများကိုပါ ထည့်တွက်လျှင် နစ်နာဆုံးရှုံးမှုတန်ဘိုးမှာ အလွန်များပြားပါသည်။

နအဖ စစ်ခေါင်းဆောင်များ ဤစီမံကိန်းကို လက်ခံခဲ့စဉ်က ငွေနှင့် လက်နက်မည်၍ မည်မျှ လက်ခံရလာခဲ့သည်ကို ပြောမပြနိုင်သော်လည်း မေလ (၂၇) ရက်နေ့ သမ္မတဦးသိန်းစိန် တရုတ်ပြည်က ပြန်လာစဉ် ချေးငွေအဖြစ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၇၆၅) သန်း ရရှိခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ၎င်းအပြင် ကချင်အဖွဲ့ကို စတင်တိုက်ခိုက်ပြီး မကြာမီ ဇွန်လအကုန်ပိုင်းတွင် တရုတ်ပြည်မှ HOWO ကုမ္ပဏီထုတ် SINO အမျိုးအစား (၆) ဘီးတပ် စစ်မော်တော်ယာဉ် အစီးပေါင်း (၅၀၀) နှင့် ယင်းကားပေါ်တွင် တာလပတ်ဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားသော လက်နက်နှင့်ကျည်များဟု ထင်ရသည့် စစ်ပစ္စည်းများစွာ ရခဲ့ကြောင်း တရုတ်နယ်စပ်ရှိ သတင်းဌာနများက ဓါတ်ပုံနှင့် တကွဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

သမ္မတဦးသိန်းစိန် အစိုးရသည် တရုတ်နိုင်ငံအား စီးပွားရေးရင်းနှီးမြှုပ်နှံခွင့်ပြု၍ တရုတ်နိုင်ငံမှ ရရှိလာသော ငွေကြေးနှင့် စစ်လက်နက် ပစ္စည်းများကို ပိုမိုတန်ဘိုးထား မည်လား။ ထိုငွေကြေးနှင့် စစ်လက်နက်ပစ္စည်းများကိုသုံးပြီး လက်နက်ကိုင် တိုင်းရင်းသား အင်အားစုများအား တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းခြင်းဖြင့် နိုင်ငံနှင့်ပြည်သူအတွက် အကျိုးများစွာ ဖြစ်ထွန်းစေမည်လား။ ရေတိုရေရှည် အကျိုးနှင့်အပြစ်ကို ရှုမြင်သုံးသပ်ရန် လိုပါသည်။

တရုတ်ပြည်မှ ဝင်ရောက်လာနေသော စီးပွားရေးအရင်းအနှီးများကြောင့် အနာဂတ် တွင်ရင်ဆိုင်ရမည့် မြန်မာပြည်၏ အန္တရာယ်များကို သုံးသပ်ကြည့်လျှင်-

(၁) တရုတ်ပြည်သည် လူဦးရေ၊ စီးပွားရေးအင်အား၊ စစ်အင်အား တို့တွင် ထိပ်တန်းရောက်နေပြီး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂတွင်လည်း ဗွီတိုအာဏာ ရထားသော နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ယနေ့ကမ္ဘာတွင် စူပါပါဝါနိုင်ငံတခုဖြစ်သည်။ ဤသို့သော နိုင်ငံတခုမှ စီးပွားရေး အရင်းအနှီး ကြီးကြီးမားမားဝင်ရောက်မြှုပ်နှံပြီးပါက ထိုအရင်းအနှီးများကို ကာကွယ်ရန် ၎င်းတို့၏ ဩဇာအာဏာကို မလွဲကေန် ထုတ်သုံးလာ ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာပြည်သည် တရုတ်ဩဇာခံ နိုင်ငံတခု ဖြစ်လာရန် များစွာသေချာနေပါသည်။

(၂) ယခုဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေသော စီးပွားရေးစီမံကိန်းများစွာတွင် တရုတ်ပြည်မှ အလုပ်သမားများကို အများစု အသုံးပြုထားသည်။ ဤစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်စပ်ပြီး တရုတ်နိုင်ငံသား သိန်းဂဏန်းနီးပါး မြန်မာပြည်အတွင်းသို့ ရောက်ရှိ လာနေသည်။ ယခင်လွန်ခဲ့သော နှစ်အချို့ကလည်း တရုတ်လူမျိုးများ အသွင်သဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးနှင့် မြန်မာပြည်အတွင်းသို့ သိန်းနှင့်ချီ၍ ဝင်ရောက်ထားပြီး ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် နည်းနာအမျိုးမျိုးဖြင့် နိုင်ငံသားမှတ်ပုံတင်ကဒ်ပြားရအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်းရှိ မြို့ကြီးတော်တော်များများတွင် ယခုအခါ တရုတ်လူမျိုး၊ တရုတ်စီးပွားရေး၊ တရုတ်ယဉ်ကျေးမှုများဖြင့် ဖုံးလွှမ်း လာနေသည်။ တရုတ်ပြည်သည် အဝေးရောက် တရုတ်လူမျိုးများကို အကာအကွယ်ပေးရန် ပေါ်လစီ ချထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဤတရုတ်လူမျိုးများအရေးသည် အနာဂတ်တွင် မိမိတို့နိုင်ငံအတွက် ဖြေရှင်းရန်မလွယ်သော ပြဿနာကြီးတခု ဖြစ်လာ ပါလိမ့်မည်။

(၃) တရုတ်ပြည်သည် ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် တိဘက်နိုင်ငံကို သိမ်းယူခဲ့သည်။ ထိုသို့ သိမ်းယူပြီးနောက် တရုတ်လူမျိုး ထောင်သောင်းများစွာကို ပို့လွှတ်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ တိဘက်နိုင်ငံတွင် တရုတ်လူဦးရေ (၈၀) ရာခိုင်နှုန်းမျှ ရောက်ရှိနေလေပြီ။ တိဘက်မျိုးချစ်များသည် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများတွင် စစ်ပြေးဒုက္ခသည်များအဖြစ် ခိုကပ်နေရသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂနှင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံကြီးများလည်း တိဘက်ကို မကယ်နိုင်တော့ပါ။ တိဘက်ခေါင်းဆောင် ဘုန်းတော်ကြီး ဒလိုင်လားမားပင်လျှင် သွားလိုရာ သွားခွင့်မရ ဖြစ်နေရသည်။ နယ်မြေခြင်း ဆက်စပ်နေပြီး အထက်ပါ အချက် ၁/၂ တို့ အခြေခိုင်လာပါက မြန်မာပြည်သည်လည်း ဤအခြေအနေမျိုး ဖြစ်မလာနိုင်ဘူးလား။

ထို့ကြောင့် တရုတ်ပြည်၏ စီးပွားရေးအရင်းအနှီးကို လက်ခံပြီး ၎င်းတို့ထံမှ ရလာသောငွေကြေး၊ လက်နက်အကူအညီများဖြင့် မိမိတို့ နိုင်ငံသားအချင်းချင်းအပေါ် စစ်ပြုတိုက်ခိုက်နေခြင်းသည် တိုင်းပြည်ကို အကျိုးပြုသော လုပ်ရပ်ဖြစ်ပါသလား။ လူဦးရေ သန်းပေါင်းထောင်ကျော်ရှိသည့် အင်အားကြီး နိုင်ငံနှစ်ခုအကြား တည်ရှိနေခြင်းသည် အလွန်ကို အန္တရာယ်ကြီးမားကြောင်း စစ်အစိုးရခေါင်းဆောင်တို့ ပြောဆိုခဲ့သောစကားနှင့် ပြန်၍တွက်လျှင် ယခုကဲ့သို့ တရုတ်အရင်းအနှီးများကို လက်ခံနေခြင်းသည် အန္တရာယ်ကို ဖိတ်ခေါ် ဆွဲသွင်းလာနေခြင်း ဖြစ်မနေပေဘူးလား။ လေးလေးနက်နက် ထည့်တွက်စေလိုသည်။ မိမိတို့ နိုင်ငံသားအချင်းချင်း ညီညွတ်မှုပျက်ပြားပြီး ပဋိပက္ခ ကြီးမားနေပါက ပြင်ပအန္တရာယ်ကို ဖိတ်ခေါ် နေသည့်သဘော ပို၍ဖြစ်မနေစေဘူးလား။ မျိုးချစ် ပြည်ချစ် နိုင်ငံသားများ အမြန်ဆုံးဖြတ်ရမည့် ကိစ္စရပ်ဖြစ်ပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ

နိုင်ဟံသာ

စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး

(ဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်)

BCES

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာသုတေသနအသင်း